

Saül Gordillo

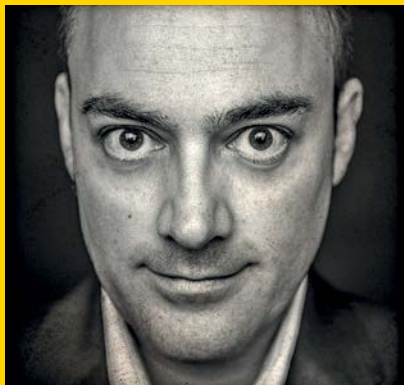
Sobirania.cat

10 ANYS DE LA REVOLTA POLÍTICA CATALANA A INTERNET

Pròleg d'Enric Marín i Joan Manuel Tresserras | Epíleg de Genís Roca

CRA'T edicions

Saül Gordillo Bernárdez, nascut a Calella (Maresme) el 1972, és periodista. Cap de continguts digitals d'El Periódico de Catalunya, col·labora a *L'oracle* de Catalunya Ràdio, el 2324 de Televisió de Catalunya i la revista per a tauletes *Esguard*. Actiu a Twitter, Facebook, Instagram, Flickr i LinkedIn, entre d'altres xarxes socials.

Guardó especial dels Premis Blogs Catalunya 2008 pel *Bloc sense fulls*, que escriu des de juliol de 2004. Autor dels llibres *Nació.cat* (2007), sobre el domini d'Internet per a la llengua i cultura catalana; *Les barbaritats de Fèlix Millet* (2009); i *Superperiodistes en l'era de la sobreinformació* (2010).

Director de l'Agència Catalana de Notícies (ACN) en l'etapa de major expansió (2007-2011). Va descobrir l'ofici de periodista a El Punt (1989-2007), diari del qual va ser director al Maresme i Rubí (Vallès Occidental), i redactor en cap a Barcelona. Cofundador del portal pioner de blogs polítics Poliblocs (2007) i de la revista de l'Alt Maresme *Repòrter* (1992-2001).

www.saul.cat
[@saulgordillo](https://twitter.com/saulgordillo)

Saül Gordillo

Sobirania.cat

10 ANYS DE LA REVOLTA POLÍTICA CATALANA A INTERNET

Pròleg d'Enric Marín i Joan Manuel Tresserras | Epíleg de Genís Roca

CR**T**edicions

Publica
Crea't Edicions
www.creat.cat

Primera edició: juny de 2014

⌚ *del text:* Saül Gordillo
⌚ *pròleg:* Enric Marín i Otto i Joan Manuel Tresserras
⌚ *epíleg:* Genís Roca
⌚ *il·lustració de la portada:* Txeni Gil
⌚ *imatge de la contraportada:* Fundació puntCAT 2007

Fotografies: l'autoria de les fotografies i les seves llicències d'ús queden definides en cada cas. Les imatges no signades són de l'arxiu personal de Saül Gordillo i han estat publicades en el seu blog.

Correcció lingüística: Marta del Castillo i Rabascall
Disseny i maquetació: Txeni Gil

Impressió: Impremta Pagès, SA
Dipòsit legal: B 15356-2014
ISBN: 978-84-942772-0-7

Aquesta publicació es fa amb llicència Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual

Aquesta llicència permet a qualsevol persona utilitzar, adaptar, transformar i construir a partir d'aquesta obra, compartir, copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format sense finalitat comercial, sempre que se'n reconegui l'autoria i es faci la cita correctament i es mantingui la llicència en les noves creacions.

Més detalls d'aquesta llicència els trobareu a:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

Sumari

9 Comunicació, revolta democràtica i canvi d'època

Enric Marín i Otto i Joan Manuel Tresserras

13 Introducció

21 Autoafirmació (2004-2005)

La manipulació de l'11-M

L'apoyaré' de Zapatero

Fi de l'oasi català, als blogs

Independència virtual amb el .cat

Mitjans digitals de l'independentisme

Catosfera, de la paraula a la desvirtualització

L'exèrcit del Fènix i Free Catalonia

Cronologia 2004-2005

45 Reivindicació (2006-2008)

Un taulell imprevisible

18-F a la Gran Via, una manifestació silenciada

"Jo també vull un Estat propi"

Confidencials, vídeos i blogs anònims

La vertebració dels agregadors territorials

Poliblocs i la pugna CiU-PSC

Premis Blogs Catalunya 2008

Viquipèdia, l'enciclopèdia dels Cahner d'avui

Cronologia 2006-2008

69 Organització (2009-2010)

De Brussel·les a Arenys de Munt
L'onada de les consultes segueix a Osona
La sortida de l'Ara
Internacionalització del procés d'independència
Verkami o la caixa de resistència digital
Change.org, ciberactivisme a la carta
Reagrupament.cat i Solidaritat exprés
Quinze anys de Vilaweb

Cronologia 2009-2010

103 Resposta (2011-2013)

La primavera catalana de 2011
#novullpagar #twitterencatalà #nousajuntaments
Wiccac, els guardians del català a la web
De l' #11S2012 al #totsambelpresident
i #CatalonialsNotCiU
El ressò global de la Via Catalana
Ofensiva digital i analògica de l'unionisme
La videopolítica viral, al mòbil
Del ridiculisme als *fakes* independentistes
Influència dels periodistes sobiranistes

Cronologia 2011-2013

149 Reptes (2014)

Keep calm and carry on
Seguretat, privadesa i llibertat
L'ètica és rendible, també a la xarxa
Defensa dels mitjans públics
El .cat o el .ct en una Catalunya independent?

163 Els 200 noms de la Internet catalana

233 Això no va de *likes*

Genís Roca

239 Índex onomàstic

251 Bibliografia

255 Agraïments

A la meva família, pel temps i la comprensió: Ana, Marc i Marina.

A totes les persones que han contribuït a l'èxit de la Internet catalana.

*Persones anònimes, la immensa majoria, que no apareixen
mencionades en aquest llibre però que han posat píxels i bits, codi i
contingut, hores i il·lusions i que han donat el millor de si mateixes
perquè la comunitat catalana al ciberespai hagi crescut fins a
conquerir fites envejades per altres països i nacions sense Estat.*

Comunicació, revolta democràtica i canvi d'època

**Enric Marín i Otto
Joan Manuel Tresserras**

Ja fa més d'un segle, l'Eugeni d'Ors més lúcid sentenciava que l'ofici del periodisme consistia a "oir les palpitations dels temps". Oir i prendre'n nota. L'al·lusió orsiana a la temporalitat informativa remet a la idea del periodista com a historiador de l'immediat. I aquesta perspectiva del periodisme com a història del present que es descabdella "en directe" ens ajuda a entendre que la distinció convencional del periodisme modern entre informació i opinió és manifestament simplificadora i insuficient. Hi manca una tercera pota: la interpretació. Només l'agudesa analítica i la capacitat de percebre la realitat com a procés pot compensar la reducció al mínim de la perspectiva temporal. I això és la interpretació: situar els fets en una seqüència que els vincula amb altres fets i completa l'atorgament de sentit. Per això, sense eines interpretatives adequades no hi ha bona informació, ni opinió documentada. De manera semblant al cronista històric, el cronista periodístic necessita seleccionar i interpretar els fets en el seu context. Necessita fer una tria acurada dels processos més significatius i saber-los relacionar, comprendre i narrar. Ni l'historiador ni el periodista no poden interpretar la realitat si no són capaços d'entendre la relació entre el passat, el present i el futur. L'historiador té l'avantatge de la perspectiva temporal i el desavantatge de l'habitual precarietat, parcialitat i fragmentació de les fonts documentals. En canvi, el periodista, tot i el desavantatge de la urgència temporal, pot tenir l'avantatge d'un accés més fàcil a fonts informatives variades i immediates. Sovint pot participar en els mateixos fets que relata i posar-se en contacte amb els principals protagonistes. A aquestes facilitats correspon el gran periodisme contemporani forjat al voltant de l'entrevista en profunditat, del reportatge i de la crònica. Però el gènere periodístic que sol combinar millor la informació i l'anàlisi; el que permet extreure més harmònicament les possibilitats de la descripció, la interpretació i l'opinió és la crònica.

El text de Saül Gordillo que el lector té a les seves mans és una detallada crònica periodística en el sentit més genuí del concepte. Una crònica periodística que té l'interès singular de posar en relació tres processos de gran significació històrica local

i/o universal. En primer lloc, el canvi d'època determinat per la nova etapa de mundialització del capitalisme. En segon lloc, la transformació de l'ecosistema comunicatiu provocada per la irrupció de les comunicacions electròniques en xarxa, que encara han reforçat més la lògica de globalització de l'economia i la cultura. I, en tercer lloc, el canvi de cicle polític a Catalunya, amb l'esgotament de l'autonomisme, la crisi sistèmica de la relació amb Espanya i la recomposició de les hegemonies ideològiques i polítiques.

És impossible explicar la mutació experimentada pel sistema polític català dels darrers deu o quinze anys sense analitzar les interrelacions entre les conseqüències de la mundialització sobre les identitats culturals, l'enquistament i esgotament del projecte espanyol sorgit de la transició i l'emergència de la ciberpolítica. De fet, sense voluntat d'exagerar les coses, podem afirmar que l'actual fase de mundialització del capitalisme és un factor clau en el rerefons de la situació política que es viu a Catalunya. Sobretot per les dues raons següents.

En primer lloc, perquè en les noves condicions econòmiques i culturals que la globalització ha afavorit són mínimes les possibilitats de continuïtat i renovació de les comunitats nacionals que no disposen del grau de sobirania propi dels Estats. Sense el blindatge estatal de les competències econòmiques, culturals i simbòliques no hi ha cap garantia de poder resistir l'impuls homogeneïtzador de la globalització. I per a una majoria de la població catalana ha quedat provat que l'Estat espanyol no ofereix cap garantia. Més aviat tot el contrari. Davant aquesta evidència, ha guanyat terreny la idea que l'autonomia que li convé a Catalunya —l'única que li pot assegurar el respecte i li pot permetre disposar d'instruments polítics homologables— és la de Finlàndia, Dinamarca o Holanda.

I, en segon lloc, perquè la darrera fase de la mundialització del capitalisme ha coincidit amb la generalització dels plantejaments neoliberals i de desregulació dels mercats que han afavorit l'increment de les desigualtats i l'erosió de les bases de l'equilibri social. El maltractament fiscal i inversor que l'Estat espanyol ha exercit durant dècades sobre Catalunya ha agreujat de manera exponencial el risc d'aluminosi dels fonaments de la seva cohesió social. I, per acabar-ho d'adobar, la crisi econòmica ho ha fet tot encara molt més transparent i feridor. La conseqüència és clara: avui a Catalunya la voluntat de recuperar les llibertats nacionals està estretament i íntimament lligada a la voluntat de pensar l'economia i la política de forma diferent. Per buscar una política més pròxima i participativa, i una economia més social i menys plutocràtica. Ni més, ni menys. Pel catalanisme popular del segle XXI, el dret a decidir no es refereix ja només a la sobirania nacional, sinó que constitueix una reivindicació democràtica completa que abasta tots els àmbits. Apel·la al poder de la ciutadania. És eina de construcció de poder popular. I el seu exercici significa completar el desplaçament de l'hegemonia ideològica i política de les elits cap a la majoria treballadora i les classes populars. L'impuls del dret a decidir no té el seu origen en el patriciat català. És menestral i mesocràtic; treballador i emprenedor; popular i multitudinari; transversal i divers; nacional i social.

La societat catalana necessita les eines pròpies d'un Estat per poder reclamar la seva condició de subjecte històric i polític de ple dret i projectar-se al futur com una identitat-projecte, com una veritable nova mena de nació global que se sap en construcció permanent. Però quina mena d'Estat li cal a aquesta majoria per culminar el procés transformador? Ens trobem amb una interessant paradoxa: mentre el populisme de dretes europeu es replega davant dels reptes de la globalització tot demanant el retorn al model d'Estat-nació definit en el segle XIX; el catalanisme d'avui reivindica un Estat *light* i *low cost*. Un Estat postmodern, lleuger, en un món d'interdependències. Poc Estat i molta societat. Un Estat flexible per a una societat internament plural i complexa. Un Estat poc burocràtic que permeti afavorir una economia avançada i un sector públic vigorós, per garantir polítiques socials robustes. No un Estat-nació refugi de la mundialització, sinó un Estat laic, obert a un concepte d'internacionalització basat en el respecte a la solidaritat i la diversitat lingüística i cultural. Adequat a les necessitats i requeriments d'una comunitat nacional construïda sobre un patriotisme democràtic i cívic i no pas ètnic o religiós. Una Catalunya xarxa, de ciutats i ciutadans, de gent de tota mena, inclusiva i socialment avançada, oberta al món com a nou Estat europeu.

No ens ha d'estranyar, doncs, que les elits locals o espanyoles reaccionin desconcertades davant l'amenaça real que representa el sobiranisme català per a l'*statu quo* espanyol —i català. Per això els missatges que fan arribar a la societat són tan contraproduents. Amenacen amb pronòstics apocalíptics a qui té més por de la continuïtat que del canvi, o caricaturitzen el projecte independentista identificant-lo amb fronteres, homogeneïtat, segregació i aïllament. També resulta patètica l'actitud d'aquells polítics espanyols que creuen que la situació podrà ser reconduïda i liderada per unes elits completament desconnectades de la societat. I la dels polítics catalans, admesos als cenacles, que fan seves les preocupacions i obsessions d'aquelles mateixes elits i es posen al seu servei.

Entre les raons que expliquen l'error de diagnòstic de les elits catalanes i espanyoles sobre el decantament sobiranista del catalanisme hi ha la seva dificultat per entendre la dimensió transversal del dret a decidir i la identificació catalana entre la reivindicació nacional i la reivindicació social. Però aquesta no és l'única dificultat. També els penalitza no haver entès adequadament les conseqüències de l'alteració de la lògica de funcionament dels sistemes de comunicació pública dels darrers anys. Les elits polítiques, econòmiques i mediàtiques continuen actuant com si els mitjans de comunicació de masses tradicionals encara poguessin modelar l'opinió pública; com si es tractés d'un objecte de plastilina inanimat. La formació de l'opinió pública no ha funcionat mai d'una manera tan lineal. Però avui encara menys. Per a qualsevol analista de la comunicació resulta obvi que l'opinió pública catalana és sensiblement més sobiranista que la línia editorial dels mitjans de comunicació de masses tradicionals (premsa, ràdio i televisió) que procuren modelar-la. Encara que només sigui pel fet que, també comunicativament, Catalunya encara és subsistema (i el subsistema

espanyol és encara dominant en segments fonamentals —audiències televisives, per exemple— de l'ecosistema català de comunicació).

Una part de l'explicació rau en el fet que els mitjans de comunicació de masses convencionals han perdut pes relatiu en els processos de definició de l'opinió pública en favor de la comunicació en xarxa. Per això és molt oportú que el relat de Gordillo inclogui, entre els punts de referència inicials, la frustrada operació de control mediàtic d'Aznar arran de l'atemptat terrorista de l'onze de març de 2004. D'aquells dies només en queda un record agradable: el triomf de la mobilització popular sobre la mentida institucional. Va ser la primera gran experiència local en què es va fer evident que Internet estava modificant els mecanismes de creació d'opinió pública i les formes de fer política. En un esquema de comunicació de masses vertical i estatutal, l'estratègia d'ocultació i confusió liderada per Aznar hauria tingut probabilitats d'èxit. L'any 2004, però, ja no. Les noves formes de comunicació impulsades per la revolució digital ja havien alterat els processos de producció, circulació i apropiació de béns informatius i culturals. Els actuals dispositius comunicatius estan pensats per al funcionament global en xarxa, la interactivitat i la ubiqüitat de la recepció i l'emissió. Faciliten l'autoorganització social i dificulten l'opacitat dels processos polítics i socials. Per això, els mitjans de comunicació i els polítics que no siguin capaços d'adaptar-se a aquesta nova realitat tenen data de caducitat immediata.

Aquesta és una de les claus del procés sobiranista català. El moviment —la seva agilitat, el seu abast, la seva capacitat de resposta i de convocatòria— seria inexplicable sense el paper organitzador i mobilitzador del ciberindependentisme. I està deixant enrere els partits polítics i els mitjans de comunicació que mostren dificultats per vincular-se a la centralitat política i social emergent i a les renovades formes de comunicació electrònica en xarxa.

La crònica de Saül Gordillo és el relat més complet i documentat sobre el paper del ciberactivisme polític en l'articulació de la revolta democràtica que ha fet possible l'èxit del moviment sobiranista a Catalunya. La perspectiva de l'autor té la virtut singular d'aglutinar el coneixement teòric, l'aproximació periodística, una dilatada i exitosa implicació personal i el coneixement directe dels fets. No és un relat fred o neutre. És una mostra modelica de periodisme documentat i compromès.

Bellaterra i Lladó, maig de 2014

Introducció

***De una manera o de otra,
antes o después, opino que la
independencia de Cataluña es ya
inevitable'***

Luis García Montero, poeta. Premio Nacional de Literatura

1. De l'apunt *El derecho a la autodeterminación*, publicat el 31 d'octubre de 2013 per Luis García Montero (<http://blogs.publico.es/luis-garcia-montero>).

En un decenni Catalunya ha experimentat un canvi polític espectacular. El creixement de l'independentisme, gairebé marginal el 2004 però hegemònic el 2014, no s'entén sense l'impacte d'Internet, que ha permès trencar tabús mediàtics, influir en l'agenda política i afavorir organitzacions en xarxa i mobilitzacions com la Via Catalana, impensables abans de l'aparició dels blogs, la irrupció de les xarxes socials i l'èxit del ciberactivisme.

Les primeres passes del Govern d'esquerres, conegut com a tripartit, coincidien el 2004 amb la popularització dels blogs en llengua catalana. En el salt de la Catosfera —la comunitat catalana activa als blogs— a la tuisfera —quatre anys més tard, amb l'eina de *microblogging* Twitter— hi ha una part de l'explicació de l'evolució política del país. Catalunya ha passat d'un 13,9% de suport a la independència (Estat independent) el març de 2006 al 45,2% de l'abril de 2014, segons les preferències recollides en les enquestes del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) sobre la relació entre Catalunya i Espanya. Aquest mateix organisme de la Generalitat xifrava, el març de 2006, en un 13,9% els catalans que s'informaven (en general) a través d'Internet, mentre que aquest percentatge va més que duplicar-se el novembre de 2013, quan els ciutadans que específicament deien informar-se de política a través de la xarxa arribava al 36,7%.

La influència d'Internet i l'impacte de la política feta des de baix amb les eines i tecnologies digitals ha anat en paral·lel al *sorpasso* demoscòpic de l'independentisme (un 45,2% creuen que Catalunya hauria de ser un Estat independent), que s'ha posat per davant de l'autonomisme (23,3%) i del federalisme (20%). El baròmetre del CEO de l'abril de 2014 indicava que un 57,6% dels catalans votaria en la consulta del 9 de novembre que 'Sí' a què Catalunya esdevingui un Estat, mentre que un 19,3% votaria 'No'. D'entre els votants del 'Sí', un 81,8% votaria 'Sí' a què aquest Estat fos independent, mentre que un 14,9% preferiria que no fos independent.

El postpujolisme no es pot interpretar sense el canvi de paradigma de la societat en xarxa, procliu a la mobilització en l'entorn dels *social media*, i al carrer (Via Catalana) i conscient del poder de la tecnopolítica, un concepte estudiat pel grup DatAnalysis15M (Universitat Oberta de Catalunya) que vincula procés social i polític amb l'apropiació de plataformes i dispositius tecnològics. Jordi Pujol va governar el país des del restabliment democràtic amb un espai català de comunicació (Josep Gifreu, 1980) molt ben definit,

amb uns mitjans públics (TV3 i Catalunya Ràdio) que van fer una contribució excepcional a la normalització lingüística; i uns mitjans impresos hegemònics en castellà a l'àrea metropolitana, i amb diaris o setmanaris de proximitat en català fora de l'àrea d'influència barcelonina.

Pasqual Maragall, José Montilla i Artur Mas han estat —el dirigent de CiU ho és actualment— presidents al llarg d'aquest últim decenni, en un context social i comunicatiu radicalment diferent, marcat per la crisi dels mitjans tradicionals (un sotrac econòmic i de sector), la irrupció de nous mitjans i l'assalt ciutadà, amb unes plataformes i eines globals que han estat fonamentals en la major democratització de la història dels lobbies. La ciutadania ha canviat el rol d'espectadora pel de protagonista, i aquest canvi de paradigma posa en un compromís la vella manera de fer política i d'interpretar-la. Allò que Jordi Pujol podia condicionar amb una trucada telefònica als directors dels grans diaris, avui seria inimaginable que Artur Mas ho pogués aconseguir, en una època en què els periodistes de les seccions *online* de les capçaleres tradicionals actualitzen la web a una velocitat de vertigen i estan pendents del que llegeixen els seus lectors —en temps real— i tenen un ull posat en les tendències de Twitter i les aportacions i comentaris dels usuaris a les xarxes socials.

Aquest llibre pretén lligar els fets polítics i socials d'aquesta dècada a Catalunya amb l'ús que els ciutadans han fet de la xarxa, per prendre consciència, en primer lloc; organitzar-se, en segon, i, finalment, intervenir en la vida política, ja sigui directament o influint en els actors institucionals i mediàtics, prenent-los el monopoli en una etapa, la que va de 2004 amb els atemptats de l'11-M a Madrid fins a 2014, amb la consulta sobiranista sobre la taula i les conseqüències (imprevisibles) que se'n derivin. Lluny de ser un treball acadèmic formal o un estudi documentalment carregós, aquest text és el resultat de l'experiència directa com a periodista atent a l'actualitat política i de les vivències com a internauta actiu als blogs, les xarxes socials i projectes comunicatius digitals durant aquests deu anys.

L'esclat independentista, perceptible al Parlament de Catalunya sorgit de les eleccions del 25 de novembre de 2012 i en totes les enquestes que organismes públics i mitjans de comunicació privats publiquen d'un temps ençà, és el resultat de múltiples factors, però un d'ells és la conquesta catalana de la xarxa i l'ús que els ciutadans més sensibilitzats amb les qüestions col·lectives han fet de les xarxes socials per autoafirmar-se, lamentar el maltractament sistemàtic rebut per part de l'Estat espanyol, organitzar-se políticament (no necessàriament a nivell partidista) i donar resposta amb mobilitzacions que ja han fet història.

El ciberindependentisme, l'apoderament popular a les xarxes a partir dels nous artilugis, i el viratge polític dels partits tradicionals —uns cap al sobiranisme, d'altres cap a l'espanyolisme i uns tercers cap a la reformulació del seu històric compromís catalanista—, així com també d'organitzacions sindicals i empresarials i de mitjans de comunicació, ha marcat aquest decenni prodigiós per als catalanistes, un sector dels quals tot just després dels 23 anys de mandat de Jordi Pujol interpretaven la formació dels governs d'esquerres com una dilapidació de l'eix nacional, subordinat a un únic eix esquerra-dreta, i la claudicació definitiva del país, supeditat als interessos electorals del socialisme espanyol.

El ciberactivisme a Catalunya forma part d'un comportament global en l'era digital, no és pas un factor exclusiu ni excepcional, si bé la seva és la presentació local d'un moviment

que enalteix els valors democràtics i regeneradors que en altres països s'expressen amb revoltes com les àrabs o l'ocupació de Wall Street. De la mateixa manera que el catalanisme ha estat històricament europeista i atent al món, el sobiranisme s'ha caracteritzat per obrir-se a la globalitat digital durant aquesta primera part del segle XXI, que, apassionantment, ens ha tocat viure.

En l'assalt dels ciutadans a l'agenda política i mediàtica catalana intervé el *boom* de blogs personals —la minoria independentista s'ha fet veure, i llavors ha comprovat que no n'era, de minoritària—, l'aparició de nous mitjans de comunicació digitals modestos en recursos però molt orientats editorialment, l'ús intensiu dels catalans a les xarxes socials (Facebook i Twitter, especialment), la internacionalització i capacitat organitzativa d'unes bases populars dotades de tecnologia i d'eines impensables durant la llarga dictadura franquista o la sacralitzada transició democràtica espanyola.

L'esclat independentista a Catalunya, amb imatges icòniques com les de la manifestació a Barcelona de l'Onze de Setembre de 2012 o la Via Catalana de 2013 entre el Pertús i Alcanar, és el resultat d'una resposta exigent, basada en fermes principis democràtics i una clara voluntat regeneradora del sistema polític i institucional, en crisi actualment. Democràcia, regeneració i millora —o canvi— del sistema són principis extrapolables a tants d'altres moviments socials que, a partir d'Internet, es visibilitzen amb protestes als carrers de ciutats de tot el món. Els indignats o els antisistema d'arreu usen les mateixes tecnologies i xarxes que els catalans que han respost, carregats d'il·lusió, a la convocatòria de l'Assemblea Nacional Catalana les jornades de l'Onze de Setembre de 2012 i 2013.

La revolta de la primavera àrab, la tecnopolítica del 15-M i l'*Occupy Wall Street* —moviments sorgits el 2011— han influït en la causa sobiranista catalana com a estímul, fruit d'un moviment social relacionat amb les noves tecnologies de la informació i la comunicació (Manuel Castells, 2009), les noves interaccions socials (Clay Shirky, 2008) i el ciberactivisme (Mario Tascón i Yolanda Quintana, 2012) o, més recentment, el clicactivisme. "La tecnopolítica del 15-M (amb una repercussió evident a nivell català amb l'ocupació de la plaça de Catalunya de Barcelona i les assemblees que van sorgir en plena campanya de les eleccions municipals en moltes poblacions del país) s'ha manifestat com una presa de l'espai públic físic, digital i mediàtic capaç d'orientar accions distribuïdes tant a les xarxes com a la ciutat. Les xarxes no han servit únicament per construir o coordinar l'acció col·lectiva sinó també per teixir el sentit de la pròpia acció i crear un impuls transformador en diferents grups i sectors socials", s'explica en el treball de *DatAnalysis15M Tecnopolítica: la potencia de las multitudes conectadas* (Javier Toret, coordinador; Miguel Aguilera, Pablo Aragón, Antonio Calleja, Alberto Lumbreras, Óscar Marín).

El juny de 2007 explicava, al llibre *Nació.cat*, l'obtenció del domini .cat per a la llengua i cultura catalanes a Internet i recollia els artífexs dels orígens de la nostra xarxa, així com l'aleshores anomenada generació blog. En set anys, els pares de la matrícula catalana a Internet i els pioners dels blogs en la llengua pròpia pràcticament formen part de la història d'aquesta societat abocada a les piulades de Twitter i capaç de condicionar partits, fer avançar eleccions, influir en línies editorials i operar logísticament per moure milers de persones en cadenes humanes sense precedents.

En els últims anys hem assistit de la victòria del .cat —aleshores des de l'Estat espanyol també deien que el domini propi era impossible, com ara argumenten amb la independència— a la lluita pel que representaria obtenir el domini territorial de dues lletres

reservat als Estats, que seria el .ct. Aquest decenni conté una primera part d'agitació sobiranista digital i, en el tram final, amb les marxes de l'Onze de Setembre de 2012 i 2013, una desmitificació de l'activisme de sofà. A Catalunya, la reivindicació nacional ha estat una pulsio determinant perquè el compromís polític i social de milers de ciutadans anés més enllà del clic amb el ratolí.

Els pioners de la Internet catalana més activista i militant són avui referents, però com que el moviment s'ha fet gran, l'espai del sobiranisme digital també s'ha eixamplat, i posar-hi noms i atribuir mèrits específics a victòries col·lectives tan sonades és una missió compromesa, gairebé impossible. Ho és pel volum del moviment, però també pel dinamisme, ja que aquest és un fenomen viu, que no s'atura ni un segon mentre s'escriuen aquestes línies. Una tercera part dels catalans participa almenys en una xarxa social —tots tenen perfil a Facebook— i ha augmentat l'ús dels telèfons mòbils intel·ligents (*smartphones*) amb aplicacions com WhatsApp, que generen grups de conversa permanent, sense aturador, transformant la manera de comunicar-se i relacionar-se.

Tot i ser difícil posar-hi noms, en l'últim capítol d'aquest assaig hi ha una llista de les persones que han tingut un paper clau o han fet alguna aportació rellevant a la Internet catalana, no necessàriament des de la visió sobiranista ni militant, però sí necessària per solidificar un espai propi d'un país normal a la xarxa. Aquest índex és fruit d'una experiència viscuda personalment, en molts dels casos, i d'una tasca de documentació, en d'altres. Pretén sintetitzar la força i el dinamisme d'Internet a casa nostra. Internet ha superat les cotilles de la web tradicional —el setembre de 2010 la portada de la revista *Wired* titulava *The Web is dead*— i s'ha repartit per aplicacions i altres canals.

Els internautes que hi figuren, en el capítol final, bé es mereixen ser presents en un relat que pretén recollir l'èxit de la Internet catalana i l'auge del sobiranisme digital. En les biografies hi figura l'any de naixement, de tal manera que el lector podrà descobrir que estem davant d'un fenomen intergeneracional, tot i que la joventut de bona part dels protagonistes posa de manifest la importància del canvi generacional que s'ha produït en la incidència creixent que les noves tecnologies han tingut en el debat i l'acció política al nostre país. Les noves generacions de ciutadans, plenament digitals, s'han incorporat amb força en la transmissió de la informació, la participació a l'àgora política i el ciberactivisme.

L'anhel de sobirania política per a Catalunya és una singular translació a escala local dels canvis globals, amb aquest nou paradigma del poder social de les primaveres àrabs (2010-2011) i les filtracions de Wikileaks (2007) o d'Edward Snowden (2013), que han posat els governs del món, especialment el dels Estats Units, en el punt de mira per espionatge massiu. Un dels riscos, a Catalunya, d'aquesta eferescència —cívica i pacífica, trets destacats per la premsa internacional— és l'aparició de populismes, un fenomen que a Itàlia es pot sintetitzar en la figura de l'actor Beppe Grillo. Hi ha, en aquest sentit, una fal·lera a Twitter entre els independentistes batejats com a "hiperventilats" —alguns usen l'etiqueta #DUI (declaració unilateral d'independència)—, que aporten arguments a la conversa que sovint entren en contradicció directa amb els principis de respecte i diàleg amb què alguns havíem entès l'aparició de la web social o 2.0.

Aquesta és una de les amenaces de l'hegemonia virtual sobiranista, l'independentisme reaccionari o agressiu en les formes, així com els perfils promoguts des de l'unionisme postmodern com a resposta a l'exitosa manifestació de l'Onze de Setembre de 2012 i, més notòriament, de la Via Catalana de 2013. L'aparició d'usuaris suposadament espon-

tanis a les xarxes socials que intervenen sobre l'actualitat política catalana, molt sovint des de fora de Catalunya, i interpel·len sistemàticament els tuitaires amb més seguidors o influència ha coincidit, casualment, amb informacions periodístiques² que xifren en 10 milions d'euros la inversió de l'Estat en un pla del Centro Nacional de Inteligencia (CNI) per frustrar l'operació sobiranista del president Artur Mas. Una operació, no desmentida per cap veu autoritzada de l'Estat, que pretendria fer descarrilar el procés liderat, amb el suport majoritari del Parlament de Catalunya, per un president escollit democràticament que va concórrer a les eleccions de 2012 amb el ferm compromís de convocar una consulta sobre la sobirania del seu poble.

De la mateixa manera que en el camí cap a l'hegemonia independentista la trinxera digital ha estat estratègica, l'unionisme ha detectat que rearmar-se i barrar el pas als plans dels governants i dirigents que piloten la transició nacional passa per abocar recursos i esforços amb argumentari antiindependentista a les xarxes socials, els mitjans digitals i, de manera aparatososa, als comentaris i enquestes de les versions electròniques dels mitjans tradicionals. Si Josep Maria Huertas Claveria (1939-2007) deia, parlant de periodisme, que cada taula de la redacció era "un Vietnam", també podríem afirmar que cada *hashtag* (etiqueta de Twitter) és avui un Vietnam, amb un ritme frenètic i sense aturador.

El lobby s'ha democratitzat, per a bé i per a mal. La minoria ha sortit de l'armari, fent bona la cita fusteriana "tota política que no fem nosaltres, serà feta contra nosaltres", i ha superat les cotilles del món analògic, de tal manera que, en visibilitzar-se a Internet, s'ha pogut començar a comptar les enquestes, al carrer i a les urnes. Les pressions s'han multiplicat, i la mediació d'empreses i mitjans de comunicació ha entrat en una llarga agonia amb salut de ferro que sovint neguiteja i, encara, crispa els profetes de l'apocalipsi 3.0. En la transició entre el vell que no s'acaba de morir i el nou que no acaba de néixer hi ha un debat permanent sobre si la permeabilitat de mitjans, partits i organitzacions al *trending topic* (tendències de Twitter) és excessiva o escassa. En aquest impàs, una part de la societat catalana ha aprofitat per accelerar el procés estatutari del post-pujolisme maragallista i montillista, i per posar la directa en el full de ruta masista, que passava per pacte fiscal i dret a decidir abans que no pas per un escenari de ruptura amb l'Estat espanyol no desitjat o, com a mínim, no previst en recuperar el Govern després del tripartit.

Per intentar vincular (*linkar*) aquesta dècada frenètica a nivell polític amb l'etapa de major expansió de les tecnologies de la informació i la comunicació s'ha dividit l'assaig en cinc apartats: autoafirmació (com els blogs i les webs han ajudat molts independentistes a sortir de l'armari), reivindicació (Internet ha estat una trinxera per combatre l'argumentari dominant i fer aflorar plantejaments nous), organització (punt de trobada, *hub* de ciutadans que s'han trobat i mobilitzat), resposta (alguns resultats al carrer de l'apoderament social) i reptes (oportunitats i amenaces) ara que la reivindicació nacional catalana ha arribat fins a la sala oval de la Casa Blanca de la mà de Mariano Rajoy.

Vejam què els sembla. ★

2. Entreviú va publicar el 5 d'abril de 2013 un reportatge titulat *El pla del CNI per frenar Artur Mas. Deu milions contra la independència*. El pla dels serveis d'intel·ligència espanyols es va batejar com a *Horizonte después*. Aquesta informació no ha estat desmentida per cap font oficial del govern espanyol.

Autoafirmació (2004-2005)

La independència és ja una pura qüestió de responsabilitat amb els nostres fills¹

Quim Torra, editor

1. Piulada de @QuimTorra del 5 de novembre de 2013 a les 11:41.

“**D**eu anys després de les eleccions del primer tripartit, el sistema polític de la transició ha saltat pels aires”, escriuen Marc Colomer i Òscar Gelis amb motiu del desè aniversari dels primers comicis sense Jordi Pujol. La formació del govern d'esquerres liderat per Pasqual Maragall, Josep-Lluís Carod-Rovira i Joan Saura, la treva d'ETA a Catalunya posterior a la reunió a Perpinyà del conseller en cap, la victòria de José Luis Rodríguez Zapatero sota el xoc emocional dels atemptats islamistes als trens de Madrid, les tensions al Govern per la reforma estatutària, l'expulsió d'ERC de l'executiu després del Dragon Khan (Joan Carretero, 2005), el ribot d'Alfonso Guerra al Congrés dels Diputats al text del nou Estatut de Catalunya, la liquidació política del president Maragall, l'ascens de José Montilla amb el segon govern d'esquerres, i la sentència demolidora del Tribunal Constitucional enmig d'esgotadors debats sobre millora del sistema de finançament han destacat políticament en aquesta dècada que, ironies de la vida, ens ha mostrat un Jordi Pujol desacomplexadament independentista, un cop enretirat, havent publicat els seus tres volums de memòries i havent patit la guerra bruta de l'Estat espanyol contra la seva pròpia família.

Deu anys enrere, els mòbils servien per poc més que per parlar per telèfon i enviar-se missatges curts de text, de pagament. Avui 18,6 milions de ciutadans espanyols es connecten diàriament a Internet i consulten el seu mòbil fins a 150 cops al dia. Al món, 2.000 milions de persones usen Internet i uns altres 5.000 encara no. Però fa 10 anys els nostres usos i consums tecnològics i comunicatius eren molt diferents. L'evolució que Catalunya ha experimentat en aquest terreny i el canvi polític han anat lligats, però cal que fem memòria per ser-ne prou conscients. Aquest assaig es remunta al tràgic mes de març de 2004 com a punt de partida d'una història que vincula la política i la tecnologia, la comunicació i la gent.

La manipulació de l'11-M

Dotze de març de 2004. Barcelona es manifesta amb el lema *Avui jo també sóc madrileny*. Un milió i mig de persones surten al carrer després del segon atemptat terrorista més brutal d'Europa. Les deu motxilles que van explotar l'11 de març en els trens de rodalies de Madrid entre les 7:37 i les 7:39 del matí van matar 191 persones i van ferir-ne 1.858.

L'endemà, en la multitudinària manifestació de Barcelona, en què el vicepresident espanyol Rodrigo Rato i el dirigent català del PP Josep Piqué van haver d'abandonar el passeig de Gràcia increpats al crit d'"assassins", algunes pancartes rebutjaven el lema oficial: "Barcelona amb Madrid, Barcelona per la pau, la Constitució és un altre tema" o "¿Què pinta la Constitució aquí?".

Què hi pintava la Constitució? I què hi pintava ETA? La nefasta gestió informativa del govern espanyol del Partit Popular els dies posteriors als atemptats de l'11-M va provocar un daltabaix social i polític sense precedents a l'Espanya democràtica. L'executiu en funcions de José María Aznar, el president que va ficar Espanya en la guerra de l'Iraq, va intentar atribuir l'autoria dels brutals atemptats a l'organització terrorista ETA quan els indicis policials més raonables apuntaven al terrorisme jihadista d'Al-Qaida. Les famoses "dues línies d'investigació" del ministre de l'Interior, Ángel Acebes, i les declaracions al diari El Mundo el 13 de març, jornada de reflexió, en una entrevista al candidat Mariano Rajoy —"Tinc la convicció moral que ha estat ETA", era el titular— van precedir una intervenció a la desesperada del ministre portaveu del govern espanyol, Eduardo Zaplana: "Alguns volen descartar ETA quan tot apunta que sigui aquesta banda l'autora dels atemptats."

La jornada electoral de reflexió, dissabte 13 de març, va transcórrer amb una calma tensa. Mentre la cadena SER anava oferint informació policial, i les primeres filtracions dels serveis d'intel·ligència espanyols (CNI) apuntaven a l'autoria islamista, els mitjans de comunicació públics, sota control polític del PP —Televisió Espanyola, Telemadrid i l'agència EFE— alimentaven una manipulació en tota regla perpetrada des de l'executiu en funcions d'Aznar, en un clar intent d'afavorir les aspiracions electorals del candidat Rajoy. Aquell dissabte, el portaveu del PSOE, Alfredo Pérez Rubalcaba, sortia davant dels mitjans per afirmar que "els espanyols es mereixen un govern que no els menteixi". Amb el temps, alguns atribuïrien al dirigent socialista l'èxit del tomb electoral per les informacions policials filtrades i les protestes al carrer que en van derivar.

La idea de la mentida i la manipulació, amb finalitats electoralistes, mentre els cadàvers eren examinats pels forenses i la policia treballava en la investigació, va fer forat en l'opinió pública espanyola. El govern d'Aznar havia aconseguit enganyar els principals rotatius de l'Estat, que el 12-M atribuïrien en les seves portades a l'organització terrorista basca aquells sagnants atemptats, tot i les declaracions el mateix migdia de l'11-M del dirigent de l'esquerra abertzale Arnaldo Otegui, que, rotundament, va desvincular ETA, així com els comunicats dels terroristes bascos l'endemà al diari Gara i a la televisió pública Euskal Telebista, assegurant que la banda "no hi tenia cap responsabilitat".

La tarda abans de l'obertura dels col·legis electorals milers de manifestants es van concentrar, convocats a través dels famosos missatges SMS "passa-ho" i d'alguns fòrums d'Internet, davant de les seus del Partit Popular arreu de l'Estat, acusant el govern espanyol d'enganyar la ciutadania i retenir volgudament la informació de l'autoria de la massacre en els trens de Madrid. La cadena SER i les televisions CNN+ i TV3 van retransmetre les concentracions espontànies, on es llançaven aquests crits: "Que ens diguin la veritat", "Mentiders" i "Abans de votar, volem saber!" Mentre els mitjans de comunicació privats a l'òrbita del PSOE (SER i CNN+) i els catalans de titularitat pública oferien una cobertura detallada d'aquella revolta ciutadana contra el govern del PP, Televisió Espanyola optava, en horari de màxima audiència i en jornada de reflexió, per l'emissió de la pel·lícula d'Elías Querejeta *Asesinato en febrero*, sobre l'atemptat d'ETA contra el diputat socialista basc Fernando Buesa i el seu escorta.

Els mitjans de comunicació públics catalans —TV3 i Catalunya Ràdio—, que formalment acabaven de passar a mans del primer govern tripartit feia unes setmanes, havien comprat la versió de l'autoria d'ETA al principi de la crisi, amb la societat pràcticament en estat de xoc, però després, a mesura que anava evolucionant el relat periodístic d'aquest episodi negre de la història d'Espanya, van incrementar les seves sospites sobre la versió governamental i van reforçar les tesis que circulaven per la xarxa i a través dels telèfons mòbils.

La premsa internacional i alguns mitjans catalans —El Punt i el diari digital Vilaweb— havien sostingut des del primer moment que l'autoria apuntava a Al-Qaida². Les trucades d'Aznar als directors dels principals rotatius de l'Estat —El Periódico de Catalunya i La Vanguardia, inclosos— assegurant-los que els autors de la massacre eren bascos i que tot apuntava a ETA³ no van arribar als diaris estrangers ni als aleshores modestos mitjans digitals, que ràpidament van trencar la teoria de les “dues línies d'investigació” que propagava el ministre Acebes amb crespó negre, compareixença rere compareixença.

L'11-M al matí es va produir un augment superior al 700% en l'ús de la telefonia fixa i mòbil. Els mitjans digitals van registrar rècords de tràfic en les seves pàgines les hores i dies posteriors als atemptats de Madrid. Durant la jornada de reflexió, l'eina fonamental per a la mobilització ciutadana va ser el telèfon mòbil. Els missatges SMS —aleshores

2. Ara Llibres va publicar l'abril de 2004 el llibre *11-M. El periodisme en crisi*, una conversa de Vicent Partal i Martxelo Otamendi amb edició i pròleg d'Eduard Voltas. “Nosaltres, enmig de la confusió, vàrem començar a fer gestions amb gent de l'esquerra abertzale —gent legal, per descomptat— per saber què en pensaven. Ens van assegurar que de cap manera podia ser obra d'ETA. Després de parlar amb aquestes fonts, vaig quedar convençut que, efectivament, no havien estat ells”, afirma Otamendi. “Tinc la impressió que en cap moment els periodistes es van preguntar una cosa tan senzilla com: ‘Per què estic titulant així?’ (...) El periodista no pot trobar la imparcialitat, però sí que ha d'ésser honest, i la línia que separa l'honestetat de la deshonestetat la marca el fet d'amagar informació”, afegia Partal.

3. “Interior i el CNI apunten a ETA: sabíem que volien intervenir abans de la campanya. Sabíem que volien fer visible la treva de Catalunya. Una setmana abans vam detenir una caravana amb cinc-cents quilos d'explosius. Els detinguts havien volgut atemptar a l'est de Madrid; pretenien fer esclatar trens amb explosius. (...) Parlo amb Zapatero, Rajoy i amb els directors de mitjans”, explica José María Aznar en el seu diari de l'11-M recollit al segon volum de les seves memòries, *El compromiso del poder* (2013). “A la tarda [de l'11 de març] Acebes em comunica que ha aparegut una furgoneta a Alcalá de Henares amb detonadors i cintes; alguna d'elles amb versos de l'Alcorà. Torno a fer les mateixes trucades i dic a tots el que hi ha. Li dic a Acebes que ho expliqui. Vull que s'investigui tot —li ho dic als meus— i que se sàpiga tot. A tant pocs dies de les eleccions i amb el que hi ha per aquí, l'assumpte és el següent: l'esquerra acaricia que siguin els àrabs i poder culpar el Govern per la guerra d'Iraq. Si és ETA, callen i a remar. Conreen dubtes sobre el que diu el Govern: ‘Que no diuen la veritat’, ‘que no detenen ningú’, etc. La meua decisió és completa, partint d'una base senzilla: per mi, tots són iguals; m'importa poc a aquests efectes que sigui ETA o Al-Qaida. Però per ells no: si és Al-Qaida, la culpa la tinc jo. Però perquè no hi hagi dubtes, si ha estat ETA, també. Ningú diu res, l'entorn d'ETA embogeix i busca culpar els àrabs. Un estrany grup islàmic reivindica a Londres l'atemptat. Però tots diuen que és de poca fiabilitat. El CNI parla amb els nord-americans, amb els alemanys, amb els àrabs, amb els jueus: ningú en té ni idea. Però no els sona que sigui una actitud pròpia d'Al-Qaida. També ETA molts cops, ens diuen, pot jugar a despistar i no reconeix coses.”

4. *El día que los SMS cambiaron la política* es titulava l'apunt del periodista Juan Varela al seu blog Periodistas 21. “Finalment la tecnologia, aquesta vegada els missatges dels telèfons mòbils, han aparegut en la vida política espanyola per potser canviar-la per sempre. Milers de ciutadans convocats a manifestar-se contra el Govern i el PP. SMS i correus electrònics van agitar ahir les consciències més enllà dels *mass media* i van aconseguir que milers de persones sortissin de nou als carrers amb el dolor de la matança de l'11-M convertit en ira.”

no existia WhatsApp— amb les consignes “Ens enganyen, volem la veritat. Passa-ho!” per denunciar les mentides del govern de l'Estat i exigir transparència, així com els correus electrònics i el trànsit a les principals webs dels mitjans de comunicació tradicionals i digitals, van marcar les hores prèvies i la mateixa jornada electoral, el 14-M.

Contra tot pronòstic, el candidat socialista José Luis Rodríguez Zapatero va guanyar les eleccions⁵ amb més participació en termes absoluts de la història d'Espanya, uns 25 milions de votants. El candidat nomenat a dit per Aznar, Mariano Rajoy, que la jornada de reflexió va protagonitzar una aparició televisiva sorprenent —“Hola, sóc Mariano Rajoy, candidat del PP a la presidència del govern...”—, va protagonitzar una inesperada derrota a les urnes, que va evidenciar la forta bipolarització d'aquells comicis entre socialistes (10.909.687 vots) i populars (9.630.512), el 82% dels sufragis emesos.

A Catalunya, els socialistes van aconseguir un milió i mig de vots (39,35%) i 21 diputats, encapçalats per José Montilla. El partit que havia hagut de gestionar la pitjor crisi d'un atemptat a Espanya, i que hores abans d'obrir-se els col·legis electorals tenia centenars de manifestants a les portes dels seus locals, el PP, va perdre 7 punts i 6 diputats a Catalunya, essent la quarta força (15,53%, amb 6 escons). La majoria absoluta d'un Aznar desacomplexat que en la segona legislatura s'havia oblidat ja de parlar català en la intimitat, que estava tacat de negre pel Prestige, que havia inflat la bombolla econòmica i crispat la societat espanyola amb la participació en la guerra de l'Iraq, després de posar els peus a la taula del ranxo texà de George W. Bush i fotografiar-se a les Açores amb el president americà i el *premier* britànic Tony Blair⁶, aquell president espanyol absolutament disparat que es retirava políticament amb el colofó del major intent de manipulació a la ciutadania en democràcia, va afavorir que CiU incrementés 5 diputats (20,72% i 10 escons) i que ERC aconseguís grup propi al Congrés, amb uns resultats espectaculars per als independentistes: 638.902 vots (15,84%) i 8 diputats a Madrid.

ERC venia d'un únic diputat de l'any 2000, Joan Puigcercós, i n'aconseguia 8, amb Josep-Lluís Carod-Rovira com a improvisat cap de llista —va renunciar ràpidament a l'escó— després de la seva sortida del primer govern d'esquerres de la Generalitat, presidit per Pasqual Maragall, per la filtració, per part dels serveis d'intel·ligència espanyols (CNI) al diari ABC, d'una trobada seva a la Catalunya del Nord (prop de Perpinyà), el gener de 2004, amb suposats membres d'ETA. Carod va saltar del Govern —del qual el dia de la seva entrevista amb els encaputxats era president en funcions perquè Maragall es trobava de viatge oficial a l'estranger— després d'una agra polèmica política i mediàtica que va sacsejar el primer executiu d'esquerres des del retorn de Josep Tarradellas. Carod i Puigcercós van concórrer a aquelles eleccions espanyoles fent tàndem, amb el

5. Juan Varela publicava l'apunt *La victoria más triste*. “Aquesta nit és una nit trista. No estaria escrivint això si 200 persones no haguessin estat assassinades i 1.400 no haguessin estat ferides en el seu cos i la seva ànima pels terroristes. Aquesta és una nit trista perquè José Luis Rodríguez Zapatero (ZP) és al final president amb els vots dels morts. Aquesta nit és una nit trista perquè els perdedors, que han crispat aquest país fins a extrems que creïem oblidats, possiblement ho tornaran a fer. Aquesta nit és una nit trista perquè un candidat en què pocs creuen serà el proper president del govern d'Espanya. És trist perquè un país ha hagut de canviar un govern per les seves mentides i supèrbia.”

6. “Per a alguns, el més irritant de la foto de les Açores no és que existís, sinó que els protagonistes no fossin ells”, escriu José María Aznar al segon volum de les seves memòries, *El compromiso del poder*. “La cimera de les Açores va marcar el punt més alt de la rellevància internacional d'Espanya”, afegeix.

lema *Parlant, la gent s'entén*, en un gest eloqüent de suport al diàleg per acabar amb el conflicte a Euskadi i posar fi al terrorisme d'ETA. En la campanya, també hi va influir el victimisme del líder d'ERC per haver hagut d'abandonar el primer executiu format pel PSC, ERC i ICV-EUiA.

Carod va renunciar a l'acta de diputat al Congrés, i el va rellevar el fins aleshores cap visible dels independentistes a Madrid, Joan Puigcercós, que en línia amb el pacte de govern d'ERC amb Pasqual Maragall i Joan Saura, va donar suport a la investidura de José Luis Rodríguez Zapatero com a nou president espanyol, després de les dues legislatures d'Aznar —la primera en minoria, amb el pacte del Majestic amb CiU, i la segona amb una majoria absoluta que li va pujar al cap, i de quina manera.

L'arribada inesperada de Rodríguez Zapatero al poder —hi ha dues teories, una que sosté que la tendència en les enquestes ja era a l'alça per als socialistes en el tram final de la campanya, abans dels atemptats als trens de Madrid; i l'altra que defensa que el sotrac de la massacre va ser determinant en el resultat electoral— va agafar amb el pas canviat els poders de l'Estat, els mitjans de comunicació i el govern de Maragall. El primer tripartit s'havia bastit a partir d'una estratègia de major exigència d'autogovern davant de Madrid, reflectida en el Pacte del Tinell, *Acord per a un govern catalanista i d'esquerres*, signat el matí del 14 de desembre de 2003 en un fred Saló del Tinell, a la plaça del Rei de Barcelona. Tres mesos abans de la victòria contra pronòstic de Zapatero, els dirigents de l'olivera catalana, Maragall, Carod i Saura, rubricaven un acord de govern que preveia la redacció d'un nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, impulsat durant la campanya electoral per l'ERC de Carod⁷ en contraposició al peix al cove del pujolisme esgotat després dels traspassos i transferències del Majestic.

El PSOE amb 164 diputats al Congrés, 11.026.163 vots (42,16%), vuit punts més que l'any 2000, es plantava de nou a la Moncloa amb un candidat ja conegut en alguns entorns mediàtics com a *bambi*, per la seva aparent ingenuïtat, que havia arribat a la secretaria general pels pèls —només 9 vots de diferència en el 35è congrés dels socialistes espanyols, de l'any 2000— enfront de l'inefable José Bono. El PP, amb 148 escons, 9.763.144 sufragis (37,33%), i set punts menys que en les segones eleccions guanyades per Aznar, amb majoria absoluta, començava una legislatura que a Catalunya havia provocat enorme interès: un milió i mig de catalans al passeig de Gràcia, el rebuig al nacionalisme espanyol més tronat des del restabliment democràtic, i els anhels de major autogovern i reconeixement plurinacional de l'Estat.⁸

7. En les memòries d'Alfonso Guerra *Una página difícil de arrancar*, el dirigent socialista atribueix l'artefacte de la reforma estatutària a Pasqual Maragall: "El debat autonòmic es reobriria amb força el 2001, quan en la moció de censura del PSC al govern presidit per Pujol els dies 16 i 17 d'octubre, en el programa del candidat alternatiu, Pasqual Maragall, s'afegeix com a novetat la tramitació d'un nou Estatut d'Autonomia, que Maragall es compromet a intentar que sigui acceptat pel PSOE tal com surti del Parlament de Catalunya. Quatre mesos després, el Comitè Federal del PSOE aprova un molt interessant document titulat *Una ciudadanía plena*, que desenvolupa una completa proposta política per al 'perfeccionament en un sentit federal de l'Estat de les Autonomies'. El document en qüestió és còpia pràcticament literal d'un altre de 1998, aprovat pel Comitè Federal del PSOE el març d'aquell any".

8. En un món saturat de mitjans i informació, la comunicació interpersonal es consolida com la més influent, conclou el consultor Juan Varela a partir dels estudis de 2004 de *Uso Simultáneo de los Medios* (Simm, en anglès). Les principals tendències entre els anomenats "superusuaris" són que els joves rebaixen el consum de televisió, i guanyen Internet i els videojocs; que els diaris i la televisió es veuen alhora, és a dir,

L'apoyaré' de Zapatero

Tretze de novembre de 2003, míting central del PSC al Palau Sant Jordi de Barcelona. Campanya per a les eleccions al Parlament de Catalunya. El secretari general del PSOE, José Luis Rodríguez Zapatero, intervé per acabar de donar una empenta a Pasqual Maragall, que s'enfronta a Artur Mas en la successió de Jordi Pujol al Palau de la Generalitat. Zapatero i Maragall escenifiquen plena sintonia —venien de pactar l'“Espanya plural i en xarxa” en el consell territorial socialista de Santillana del Mar, aquell mateix estiu— i ambdós presenten el suport al PSC a Catalunya com el primer pas per “al canvi a Espanya” i la construcció de “l'Espanya plural”. Davant de 20.000 militants i simpatitzants —aleshores el Sant Jordi era un equipament que els socialistes omplien amb facilitat en els seus mitings—, el dirigent del PSOE va prometre solemnement: *“Apoyaré la reforma del Estatuto de Catalunya que apruebe el Parlamento de Catalunya”*. Els aplaudiments van acompanyar una afirmació que tots els mitjans van interpretar com una promesa ferma. Hi ha un ampli repertori de vídeos d'aquell moment escampats a Internet.

La victòria de Maragall sobre Mas semblava aleshores més probable que no pas la de Zapatero sobre Rajoy, però al final CiU va guanyar les eleccions, després dels 23 anys de governs de Jordi Pujol, amb 46 diputats, mentre que el PSC, amb 8.000 vots més, es va quedar 4 escons per darrere de la federació nacionalista. Aquella nit del 16 de novembre de 2003 el fantasma dels comicis de 1999 va recórrer l'escrutini en directe de TV3, ja que a mesura que evolucionava el recompte televisat, la victòria inicial dels socialistes acabaria donant pas a un ajustat triomf dels nacionalistes. En aquelles eleccions, som a l'any 2003, es va produir el primer símptoma del postpujolisme en l'arc parlamentari: la davallada de diputats dels dos grans partits catalans. CiU, amb Mas, perdia 10 diputats respecte a l'última contesa de Pujol, i el PSC obtenia 8 escons menys que la primera vegada que s'havia presentat el mateix Maragall.

L'ERC de Carod-Rovira, amb mig milió de vots i 23 diputats, obtenia la clau per decidir el govern de la Generalitat i poder triar entre el continuisme nacionalista de Mas i l'alternança progressista de Maragall i Saura. Els independentistes, com és sabut, van apostar per la segona opció. ICV-EUiA també creixia a les urnes, pràcticament doblant la seva representació: de 5 a 9 diputats. Les manifestacions pacifistes del “No a la guerra” contra el trio de les Açores Bush-Blair-Aznar —amb el portuguès José Manuel Durão Barroso d'amfitrió— van ser una caixa de ressonància per als ecosocialistes i, també, per als republicans, que van créixer amb el rebuig al conflicte de l'Iraq i el suport del votant jove.

El 30 de setembre de 2005, abans de complir-se el segon aniversari del govern de Pasqual Maragall i després de mesos d'esgotador debat polític i mediàtic, el Parlament aprovava la reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya amb 120 vots favorables (CiU, PSC, ERC i ICV-EUiA) i 15 en contra (PP). CiU i ERC havien aconseguit negociar a l'alça una reforma estatutària que havia incomodat alguns sectors del PSC, el primer secretari del qual, José Montilla, no va dubtar el mateix matí de l'aprovació a plantar-se a la cambra del parc de la Ciutadella per coordinar les esmenes dels socialistes. La imatge

que el lector descuida el text i atén la pantalla de la televisió quan l'interessa; que la ràdio és el mitjà més complementari amb la navegació per la xarxa; i que per a la presa de decisions (influència) cada cop es valora més el que una altra persona explica per telèfon —especialment mòbil, inclòs SMS— o per correu electrònic. “El boca a boca, com s'ha vist últimament amb alguns èxits literaris o de cinema, o en política, amb les concentracions del 13-M contra el PP, és el mitjà que més mou a actuar”, afegia Varela.

del dirigent socialista i ministre d'Indústria José Montilla entrant al Parlament per llançar aigua al cava —amb què la nit abans havien brindat per fer-se la foto Mas i Maragall celebrant l'acord *in extremis* del nou Estatut— era un obús en tota regla del PSOE i de l'aparell del PSC al tripartit, al seu president i al maragallisme com a projecte polític.

El canvi de govern a Catalunya, doncs, es va veure marcat per l'intens procés estatutari, les tensions entre els socis del tripartit (PSC, ERC i ICV-EUiA) i pel paper central que va adoptar en l'extenuant debat públic una CiU desallotjada del poder que anava elevat l'exigència nacional per posar en compromisos les forces progressistes i, de passada, atiar el foc de la divisió entre el PSC i un PSOE que, aleshores ja se sabia, acabaria tenint l'última paraula al Congrés dels Diputats.

Si l'Estatut no va eclipsar prou els primers mesos del govern d'esquerres a Catalunya, i si la sortida de Carod de l'executiu no va fer trontollar d'entrada els equilibris del disseny pactat al Saló del Tinell, a Maragall se li va complicar enormement l'estada al Palau de la Generalitat amb la crisi provocada per l'esfondrament del Carmel, el 27 de gener de 2005. Més enllà de les 1.057 persones del barri afectades per l'esvoranc del túnel per a l'ampliació de la L5 de metro, la crisi va derivar en una agra polèmica política arran d'una afirmació que el president Maragall va deixar anar al faristol del Parlament en referència a CiU, principal grup de l'oposició: "Vostès tenen un problema, i aquest problema es diu 3%".

Fi de l'oasi català, als blogs

"La crisi del Carmel es converteix en la crisi del 3%, que posa punt final —han dit— a l'oasi català i destapa una nova manera de fer política, que fins ara no s'havia deixat veure amb la cruïlla que mostra després del 24 de febrer [de 2005]", escriu la periodista Laura Garcia al seu llibre *El Carmel, ferida oberta*⁹. Ens trobem davant de la primera crisi política del govern d'esquerres després de la sortida de Carod, i es produeix coincidint amb la descoberta dels blogs (diaris personals d'Internet) a Catalunya. Al relat periodístic, no exempt d'una sonada polèmica arran d'un protocol governamental sobre com procedir a l'hora d'informar a l'anomenada "zona zero" del barri del Carmel, se li afegeix el complement —encara tímid— dels primers blogs basats en l'actualitat política catalana.

Els primers blogs són de 2000, tot i que l'inventor de la web, Tim Berners-Lee, ja tenia a principis d'Internet una pàgina on anava anotant els nous llocs web que apareixien i els anava comentant. Segons la Viquipèdia, "el primer *weblog* com a tal, Scripting News, va néixer el 9 d'octubre de 1994, de la mà de Dave Winer". A l'Estat espanyol, comencen a

9. "En l'àmbit polític, el cas Carmel es converteix en l'epicentre d'una nova crisi per al govern de Catalunya, un nou escull per al tripartit d'esquerres format pel PSC, ICV i ERC. Es busquen i s'assenyalen responsables. Ben aviat, l'oposició —CiU i el PP— demana dimissions, principalment la del portaveu i conseller de Política Territorial, Joaquim Nadal (PSC), que és des del primer moment el cap visible del govern en el cas (...) El cas Carmel dona pas a la crisi del 3%, fa trontollar l'oasi català, amb el debat per la reforma de l'Estatut sobre la taula, i desencadena una moció de censura i una querella contra el president [Pasqual Maragall]. Cap de les dues prosperen. Sí que tirarà endavant la comissió d'investigació del Carmel, que, més enllà de les causes de l'accident, es proposa també aclarir les presumptes irregularitats en la gestió de l'obra pública", escriu Laura Garcia al llibre *El Carmel, ferida oberta*.

sorgir a principi de 2000, i a Catalunya el primer mitjà digital que incorpora una plataforma de blogs personals fàcilment gestionable pels propis usuaris és Vilaweb. Usuari, contrasenya, títol, text, negretes, enllaços i, com a molt, afegir una imatge —posteriorment també vídeos— i marcar l'opció d'acceptar o denegar comentaris dels lectors.

Era així de senzill. Com si es tractés d'un editor de text convencional, sense necessitat de saber codi HTML ni sofrir la complexitat de les editores de pàgines web de l'època. Vilaweb va oferir als seus lectors —ho va fer durant el 2004— que escrivissin els seus dietaris personals, de tal manera que l'opinió del diari digital s'ampliava amb tot el ventall de sensibilitats dels seus propis usuaris. Els blogs, escrits alguns d'ells per col·laboradors del mitjà i intel·lectuals vinculats als valors atribuïts a Vilaweb —Països Catalans, progressisme i innovació—, van guanyar cert protagonisme i activitat durant el 2005.

Un look poc *tunejable* —manava el color taronja característic del disseny de Vilaweb fet per America Sanchez, i unes capçaleres no gaire personalitzables al principi— van marcar el paisatge diari de píxels de milers d'internautes que llegien l'opinió d'altres usuaris com ells. Qualsevol podia obrir un blog a MésVilaweb —també incorporava el servei de correu electrònic— o en altres plataformes globals (Blogger, una de les primeres eines de publicació d'aquestes bitàcoles personals, nascuda el 1999 però actualment en mans de Google, o, en clau catalana, Blogcat i Blog.cat) i posar-se a escriure *posts* (apunts, entrades al dietari) de la seva afició, dèria o inquietud política, social o cultural.

És en aquest país d'enderriats que s'animaven a publicar i compartir informacions, opinions i materials que es produeix un fenomen curiós d'autoafirmació col·lectiva. Parafrasejant Joan Fuster: "Tot *post* que no facis serà fet contra tu". Per molts catalans, els blogs van suposar la versió moderna, còmoda i ràpida de publicar el que antigament requeria un filtre en els mitjans de comunicació impresos: les cartes al director. Trencat aquest peatge editorial, aquesta burocràcia que alienta l'aparició d'un petit escrit, sovint retallat i superat per l'actualitat entre el temps que el lector l'enviava i que el diari el posava en pàgina, els catalans enderriats i apassionats per mil i una aficions —entre elles, la política catalana, la del seu ajuntament, la cultura, la llengua o l'esport— van participar d'una sortida massiva de l'armari —alguns realment se sentien reprimits— en clau clarament catalanista, sobiranista o independentista.

Un repàs als escrits dels primers blogs de MésVilaweb o Blog.cat així ho certifica. Persones que no havien pogut escriure —ni publicar— sobre Manuel de Pedrolo, per exemple, van fer una sèrie d'apunts dedicats a l'escriptor de la Segarra. D'altres escrivia sobre cultura o política valenciana, i els més intimistes feien apunts personals que tot ho abraçaven. Escriure i publicar, però sobretot acabar llegint-se mútuament, va convertir desenes, centenars i, amb els mesos, milers de catalans en internautes actius que no es conformaven a navegar sinó que generaven setmanalment o diàriament contingut propi a la xarxa, aportant el seu parer en aquest nou ateneu virtual de parla catalana.

Mentre la crisi de l'11-M apareix referenciada en alguns blogs espanyols, com és el cas de Periodistas 21 de Juan Varela; a Catalunya els blogs de MésVilaweb, que tenen tres autors amb molta empenta als inicis —els escriptors Biel Mesquida i Oriol Izquierdo i el crític literari Joan Josep Isern—, van esdevenir una referència entre final de 2004 i principi de 2005 en l'àmbit de la cultura catalana i, a nivell polític, del sobiranisme. El relat d'aquests anys intensos políticament parlant, amb els canvis explicats fins ara, es fa a través dels mitjans de comunicació, però la blogosfera va obrint-se pas com a complement interpretatiu i, en una segona fase, com a contrapunt a les versions oficials

publicades. També, i no és menor el detall, aportant un llenguatge políticament menys correcte que l'oficial d'institucions i mitjans de comunicació.

En aquest sentit, la plataforma de blogs de MésVilaweb es va usar per primera vegada amb finalitats periodístiques per informar, de manera àgil i puntual, de la crisi provocada per l'esvoranc del túnel del Carmel. El periodista Enric Borràs va ser enviat, el 3 de març de 2005, al barri barceloní per escriure notes al blog *Carmel. Bloc de la redacció de Vilaweb* (<http://blocs.mesvilaweb.cat/carmel>). "Els blogs no són nous, però sí que en el cas del Carmel¹⁰ ha ajudat a popularitzar-los com una forma de conèixer opinions i altres punts de vista sobre els fets i les seves conseqüències", explicava el periodista Vicent Partal, director de Vilaweb, a Laura Garcia en el seu llibre. "És positiu, dóna altres visions, tot i que també té una part negativa i és que hi apareixen informacions i comentaris que no són certs. Però això també passa amb el paper. Són espais més càlids, que es presten més a l'opinió que a la informació", afegia Partal.

La calidesa dels blogs va acabar contaminant la manera d'escriure d'alguns periodistes, sobretot els opinadors i analistes que aquells anys van haver d'interpretar el sacseig polític que estava vivint el país. La manera d'escriure fresca i nerviosa —una escriptura tal com es parla— va contagiar autors de peces d'opinió —bitllets o contrapunts— que havien de desengreixar pàgines d'informació en, encara, feixuges pàgines impreses de diaris tradicionals, deutors de la formalitat del subjecte, verb i predicat, i de les sis ves dobles que donaven sentit a les piràmides invertides que s'ensenyaven a les facultats de Periodisme.

Els blogs dels internautes i dels periodistes que es van posar en l'arrencada *bloguera* van anar marcant un estil espontani, radicalment subjectiu, d'interpretar l'actualitat política catalana en la llengua pròpia i amb la immediatesa que proporciona l'eina. Més enllà del format més personal, allunyat de l'aparença corporativa i de certa fredor que teneix la textura professional, els blogs van tenir la virtut de fer-se un espai a la xarxa gràcies a la rapidesa amb què es podia escriure i publicar, o sigui, a la immediatesa amb què et podien llegir.

Un apunt (*post*) acabat de publicar podia ser enviat per correu electrònic, s'hi accedia per la sindicació de continguts RSS —un sistema de subscripció gratuïta per als internautes més intensius— o apareixia visible en algun racó d'altres portades o *sites*, fins i tot abans que les edicions impreses dels diaris sortissin al carrer amb la informació que el blog ja interpretava, o desmuntava, inclús alhora que els mitjans digitals reproduïen el contingut formal del fet. La grandesa dels blogs, doncs, va ser que l'opinió —finalment democratitzada, un cop trencat el monopoli aleshores en mans de les plomes privile-

10. Apunt d'Enric Borràs, titulat *Esperant l'assemblea*. "Quan es fa fosc els carrers s'omplen de gent. Molts tafanegen. A l'entrada de la zona acordonada del carrer Llobregós és on es concentra més gent. Són sobretot veïns del Carmel que no viuen a la zona encerclada i volen saber què passa. Estan preocupats i indignats. Tot sense exaltació. Hi ha una inquietud continguda. Sobresurten les càmeres, però no hi ha res a filmar. Només furgonetes de policia de tota mena. Hi ha més policia que gent. Si se'ls pregunta, no saben què dir. Un membre de la Guàrdia Urbana explica a uns veïns que s'han aturat al meu costat: 'Ahir ajudava la gent a tornar a casa seva i avui els hem hagut de tornar a fer fora. Jo ja no sé què dir ni què pensar'. Desànim. Ens arriba una possible informació: avui a la nit al Departament d'Obres Públiques es treballarà fins tard. La consigna és que s'han de prendre decisions definitives. La paraula definitiva ressona. No sé si això és una informació. Haurem d'esperar l'assemblea de les vuit del vespre."

giades que esmorzaven, dinaven i sopaven amb polítics i poderosos— va conquerir la immediatesa de les notícies i va servir com a contrapunt a moltes de les informacions”.

La blogosfera catalana s’hi va posar un pèl tard —en comparació amb l’espanyola— però quan ho va fer va destacar pel nombre de diaris personals en llengua catalana, la seva diversitat temàtica i l’interès i influència que van acabar adquirint. L’agost de 2006, segons l’inventari de NITLE Weblog Census, la llengua catalana era la segona amb més blogs (123.320), just per darrere de l’anglesa (1.958.443) i per davant de la francesa (83.950). Aquest tipus d’estudi provocava aleshores una relativa sorpresa entre la pròpia blogosfera catalana, que celebrava aquests reconeixements com una victòria col·lectiva. Autoafirmació amb premi, sortida de l’armari triomfant.

Independència virtual amb el .cat

El 16 de setembre de 2005, l’ICANN (de l’anglès *Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*, Corporació d’Internet per a l’Assignació de Noms i Nombres) va aprovar el domini .cat per a la llengua i la cultura catalana a Internet¹², una matrícula pròpia, la primera d’aquestes característiques al món, que permetia a la comunitat catalanoparlant identificar-se en el ciberespai. L’autoafirmació espontània tenia encara més premi i, malgrat el boicot del govern espanyol, els catalans innovaven amb un domini de tres lletres, no territorial¹³, que tenia la virtut de canviar el passaport —Estat— pel diccionari

11. Apunt *Tinc una sobredosi bloquera, bloquera, plaguetera!* de Biel Mesquida, publicat el 15 de juny de 2005: “He fet un experiment. Navegar a les totes per tots els blocs desitjats. El desig com a orientació de la llegiguera. I he quedat esgotat, acabat, esbraonat, mort. Qui diu que els posts han de ser curts? Planes i planes de lletra, blogorrea a voler, escriguera de la bona. I he aconseguit col·locar, entre els meus favorits, set blogs. Tot un triomf. Qualsevol horabaixa d’aquests els esmentaré a una de les columnes del costat dret o esquerra d’aquesta plagueta. De totes formes una afirmació: Llegir en pantalla una hora i mitja m’esgota.”

12. El juny de 2007 es va publicar el llibre *Nació.cat* (Mina) sobre l’obtenció del domini .cat, un èxit de gran transcendència política i que va ser possible gràcies a l’impuls de milers de ciutadans i a la complicitat d’algunes institucions del país.

13. “El .cat no s’entén sense la reivindicació del .ct. I el primer que va advertir de la necessitat d’un domini propi va ser Ricard Vaqué. Ningú no havia pensat abans en aquesta solució per evitar el domini .es reservat per a la Internet espanyola. En aquest sentit, Partal, Maresma & Associats va ser la primera empresa a comprar un domini .com a tot l’Estat espanyol (partal.com), el 1995. De fet, ja havien evitat el .es abans, amb l’adreça pma.couk, de la Gran Bretanya (...) El novembre de 1996 el Parlament de Catalunya va aprovar la sol·licitud de domini .ct per unanimitat. Sí, sí, per unanimitat. Partit Popular inclòs. Això indica l’alt grau de desconeixement que aleshores hi havia sobre Internet en general i sobre dominis en particular. La iniciativa parlamentària, obra d’un aleshores jove diputat d’ERC anomenat Jordi Portabella, i signada per companys seus d’escó com Josep Bargalló, Ernest Benach, Josep-Lluís Carod-Rovira i el desaparegut Francesc Ferrer i Gironès, va prosperar. Prèviament havia comptat amb el suport del Departament de Presidència, que llavors tenia de secretari general el filòleg, poeta i escriptor Carles Duarte. Però el .ct va ser un autèntic brindis al Sol. Va quedar en via morta, malgrat la debilitat d’un PP que governava a Madrid en minoria i amb el suport condicionat de CiU. La proposta del Parlament va arribar al Govern de Catalunya, que immediatament va traslladar la petició a l’organisme regulador ISO, que va respondre avisant de l’equivocació de l’executiu català. La petició, com hem apuntat anteriorment, l’havia de formular un Estat reconegut per l’Organització de Nacions Unides (ONU), però, a més, per a aparèixer a la llista de codis territorials de dues lletres a l’estil del .es o .fr s’havien de complir unes condicions concretes clarament inassumibles per part d’una nació com Catalunya: no tenir continuïtat territorial amb la resta de l’Estat,

—llengua—, en una jugada d'èxit que va sorprendre, agradablement, els membres de la candidatura promotora, la Fundació puntCAT, associació en aquells inicis.

Actualment, el .cat és el segon domini del món que més creix, figura entre els més segurs i actius i, des de 2005, és motiu de sana enveja per part d'altres nacions sense Estat propi. L'ICANN ha obert la veda als dominis patrocinats, i amb el temps qualsevol marca, ciutat o, fins i tot, persona podrà adquirir i gestionar el seu propi domini, en una barra lliure la primera ronda de la qual serà servida a capitals globals que hi han pugat des de fa anys, com és el cas de Barcelona.

Mentre aquesta política d'una Internet més comercial va arribant, el .cat —amb més de 70.000 dominis registrats— ha aconseguit fixar un territori virtual molt dinàmic i potent que representa un espai català de comunicació 2.0, de tal manera que al sistema propi comunicatiu que va estudiar i popularitzar el professor Josep Gifreu, s'hi han anat incorporant els projectes emergents digitals i els usuaris actius de l'anomenada Catosfera. És a partir de 2005, amb el domini propi, que aquesta democratització, amb la complexitat i contradiccions que això suposa, articula un espai comunicatiu que no entén de divisions administratives —són els Països Catalans 2.0, allà on la gent diu “bon dia” i s'hi reconeix, indistintament de si es troben a Catalunya, les Illes Balears, el País Valencià, la Franja o en un casal català o una universitat a l'altra punta del planeta— i que ha estat un marc mental ambiciós i obert fins llavors reservat als ciutadans més activistes de la nació plena.

Des del seu naixement, el .cat no ha parat de créixer i ho ha fet gradualment. El creixement va ser, durant el 2012, del 18%, quatre punts més que l'any anterior. És el segon domini del món que més ha crescut en percentatge, segons l'estudi de la revista francesa *01Enterprises*. La renovació anual del domini .cat arriba fins al 85%, per damunt de la mitjana que té el .com (70%). La participació del .cat en el mercat de dominis d'Internet a Catalunya suposa el 10,1%, segons la Fundació puntCAT, que destaca com s'ha guanyat presència “de forma notable respecte a la resta de dominis” als territoris de parla catalana de l'Estat espanyol. La penetració del .cat entre la població de Catalunya és del 0,7%. A Bulgària, amb un pes demogràfic semblant al del Principat, el domini .bg no ha superat el 0,1% de penetració en 21 anys d'existència. A Suïssa, en canvi, amb una població lleugerament superior i 25 anys de funcionament del seu domini territorial, la penetració és del 22,6%.

Els primers anys del domini .cat el món de l'empresa s'hi va mostrar distant, i van ser administracions, entitats cíviques, partits polítics i internautes els que van començar a registrar-hi les seves pàgines o blogs. Amb el temps, aquest dèficit s'ha anat superant, i la Fundació puntCAT xifra en el 44,4% l'ús divulgatiu o informatiu dels dominis .cat i destaca com “el món empresarial n'ha fet ús com a eina de màrqueting eficaç per apropar-se al mercat catalanoparlant”. Un 36,9% de les webs amb .cat mostren productes i

és a dir, ser territori d'ultramar. Per exemple, la Polinèsia francesa té domini territorial propi. Algú dirà que Palestina és a la llista d'Internet Society (ISO). Per què? Perquè quan l'Autoritat Nacional Palestina va demanar el domini territorial de dues lletres a Internet l'ONU va avalar la candidatura davant d'ISO basant-se en la seva cartografia històrica. Remenant els seus arxius, l'ONU va trobar mapes en què sortia el nom de Palestina. Però el fracàs del .cat almenys va servir per a posar les bases del .cat, des del precís moment en què Amadeu Abril devia començar a rumiar l'alternativa per a sortir-se'n.” Fragment del llibre *Nació.cat*, publicat el 2007.

ofereixen serveis, en un salt respecte al primer impuls amb usos més culturals, institucionals i polítics. Amb dades de 2012, un 56,8% dels llocs web amb .cat corresponen a empreses, un fet que demostra la normalització a mesura que es va estenent la taca d'oli de la xarxa catalana.

El prestigi del .cat dins de la indústria mundial d'Internet és considerable. És el segon domini dels anomenats genèrics que millor ús i qualitat de la informació aporta, ja que només les pàgines web amb .museum —específic per a museus— proporcionen més contingut per domini registrat que el .cat. L'èxit del .cat i la seva gestió —des de la candidatura fins a l'administració actual— han fet que sigui un domini envejat per altres nacions sense Estat. Set anys després d'aquella victòria contra pronòstic que va agafar els poders de l'Estat espanyol relativament despistats, és l'únic domini al món per a una llengua, i per aquest motiu la Fundació puntCAT s'ha dedicat a assessorar altres comunitats que aspiraven a un domini propi. Els bretons, que el 10 de maig de 2012 van obtenir el vistiplau de l'ICANN per al domini .bzh, són els segons a disposar d'una matrícula pròpia lingüística i cultural. L'ICANN té sobre la taula candidatures de dominis lingüístics presentades per gallecs, bascos, escocesos, gal·lesos i quebequesos. El mirall català a la xarxa.

Mitjans digitals de l'independentisme

Una de les grandeses de la Internet catalana és l'esperit activista que, de manera molt transversal, s'ha instal·lat en favor de la llengua, i com aquesta militància lingüística és àmpliament compartida i assumida. El baròmetre de la Fundació puntCAT del setembre de 2013 sobre l'ús de la llengua a la web indicava que la responsabilitat de la difusió del català a Internet correspon als mateixos internautes catalans (37,5%), seguit per la Generalitat (17%), les institucions de la societat civil (15,8%), les empreses (15,1%) i a l'organisme del puntCAT (12,3%). Segons la mateixa enquesta feta en línia, les consultes en pàgines web es fan en castellà (55%), català (22,3%), anglès (18,6%) i altres idiomes (4,2%).

Internet va aparèixer en els àmbits militars i acadèmics dels Estats Units el 1969, i va arrencar amb finalitats comercials el 1995. Mesos després ja hi havia pàgines en català a la xarxa, començant pel digital Vilaweb i el diari Avui. El Periódico de Catalunya va ser el primer gran diari de l'Estat espanyol a saltar al ciberespai i tenir-hi pàgina web —l'abril de 1995—, primer en castellà i des del 28 d'octubre de 1997 també en català, amb domini .cat des de 2006. Els primers projectes periodístics de la xarxa catalana són de 1996: La infopista, embrió de Vilaweb, i Osona.com, de Nació Digital. Gairebé dues dècades després, Vilaweb i Nació Digital pugnen amb el diari Ara en el podi de l'audiència entre els mitjans de comunicació en llengua catalana¹⁴, seguits pel diari El Punt Avui i Racó Català.

Vilaweb (Vicent Partal i Assumpció Maresma) i Nació Digital (Miquel Macià i Núria Coma) són diaris digitals, editats per empreses familiars, en aquest cas, matrimonials,

14. A l'OJD Interactiva del desembre de 2013, els navegadors únics mensuals dels cinc mitjans digitals en català amb més audiència van ser: Ara (1.578.534), Nació Digital (1.236.496), Vilaweb (844.437), El Punt Avui (680.980) i Racó Català (318.155). El març de 2014, però, Nació Digital va desbancar l'Ara al capdavant, i aquell mes els mitjans amb més audiència van ser: Nació Digital (2.070.663 navegadors únics), Ara (1.704.882), Vilaweb (896.943), El Punt Avui (849.111), Adolescents.cat-Nació Digital (503.122) i Racó Català (342.344).

que expressen molt bé tres trets distintius de l'espai comunicatiu català a Internet: Països Catalans, proximitat i sobiranisme. Vilaweb ha estat determinant a l'hora de marcar el paisatge dels navegants en català duent a la xarxa allò conegut del “de Fraga a Maó i de Salses a Guardamar”. Sempre pendents del sud, València, amb un ull posat a les Illes, la Franja i la Catalunya del Nord, i unes edicions locals que superaven l'àmbit dels Països Catalans amb pàgines fetes per catalans arreu del món. Els casals catalans de l'era digital eren, amb l'aparició de les edicions locals de Vilaweb, les pàgines autogestionades per lectors, gairebé militants, de Vilaweb, no sempre amb formació periodística, però vinculats culturalment i social a les comunitats catalanes repartides pel món. A part de consolidar l'àmbit comunicatiu territorialment, les edicions locals de Vilaweb (1997) van ser una avançada al que, amb l'aparició dels blogs, es va començar a anomenar periodisme ciutadà o periodisme 3.0. Sense tanta ambició en la nomenclatura, les edicions locals, primer, i els blogs de MésVilaweb, després, han estat una contribució catalana al fenomen global del periodisme comunitari o ciutadà, sobre el qual hi ha plantejat un debat profund que ara no vindria al cas.

Vilaweb era un diari d'àmbit nacional —de la nació plena— que va apostar pel territori, per informació i continguts de proximitat. En canvi, Nació Digital és un diari que ha esdevingut nacional —del Principat, no dels Països Catalans— a partir de la seva fortalesa local, primer amb la pionera Osona.com (maig de 1996) i amb els anys amb una àmplia xarxa d'edicions comarcals gestionades per professionals de cada territori. Un cop superada la *bombolla punt com*, Macià i Coma, matrimoni editor d'Osona.com, va crear, el maig de 2005 —una dècada després del diari osonenc—, Nació Digital, amb un plantejament menys local i més generalista, molt centrat en l'actualitat catalana i amb un compromís inequívoc amb l'independentisme. Aquesta claredat editorial, compartida amb Vilaweb i altres projectes digitals posteriors de qualitat irregular però amb una audiència gens menyspreable com Directe.cat (251.435 navegadors únics, l'octubre de 2013; 160.928, el març de 2014), ha estat determinant a l'hora de fixar una agenda digital que molt sovint discrepava de l'*agenda-setting* institucional, política i mediàtica imperant al país.

Per entendre l'ecosistema digital independentista¹⁵ d'aquesta última dècada cal conèixer els orígens d'Internet al nostre país i la sensibilitat dels projectes periodístics pioners. Quan a la xarxa hi havia pocs lectors, la Internet catalana ja militava en el marc de referència català, la proximitat i el sobiranisme. A mesura que el consum digital i l'ús d'In-

15. “Dins la galàxia independentista hi ha hagut alguns referents que han destacat sobre els altres. Entre els portals específicament independentistes ja clausurats va destacar llibertat.com, que s'autotitulà ‘Portal de l'Esquerra Independentista’, amb la pretensió de ser el vaixell insígnia de l'independentisme revolucionari. Allotjà pàgines independentistes i s'havia posicionat donant suport a la CUP. Disposà d'un espai per fòrums força actiu, però que anà perdent volada a partir de la irrupció de racocatala.com. Llibertat.com aturà la seva activitat definitivament l'11 de setembre de 2005 després d'una etapa de baixa intensitat. El novembre de 2006 nasqué llibertat.cat, que s'autoconsiderà hereva de la tasca de llibertat.com, en la pretensió d'oferir una eina de difusió i de debat al servei de l'Esquerra Independentista”, escriu Roger Buch al seu llibre *L'esquerra independentista avui*. “Per altra banda, el projecte Estelnet (paisos catalans.org), degà dels portals independentistes creat l'any 1997, tancà també el 2005 definitivament després d'haver allotjat una vintena de pàgines d'entitats i partits propers a l'independentisme. Un altre portal és l'ateneu (lateneu.org), que es postula com la pàgina de referència i trobada dels casals i ateneus independentistes. S'hi pot trobar l'adreça postal i electrònica de molts d'ells i també allotjament de pàgines i espais interactius. Des d'aquest espai s'han iniciat campanyes com l'exitosa ‘Torneu Esquirols!’, que pretenia el retorn als escenaris d'aquest grup musical”, afegeix Roger Buch al llibre, publicat el maig de 2007.

ternet s'ha anat disparant, la incidència dels diaris digitals esmentats i d'altres projectes com Racó Català —impulsat el 1999 pels aleshores estudiants Joan Camp, Oriol Morell i Guillem Sureda—, Tribuna Catalana —per Miquel Sellarès i la seva filla Mònica, 2000— o Llibertat.com¹⁶ (1999) ha estat rellevant en el salt de la consciència independentista dels últims anys. Racó Català, un portal amb fòrums, missatgeria interna i xats, va ser xarxa social abans de la irrupció de les xarxes socials avui conegudes, i ha esdevingut punt de trobada indiscutible per als adolescents ideològicament independentistes —342.344 navegadors únics segons l'OJD Interactiva del març de 2014.

De la mateixa manera que l'Alguer va ser redescobert per una determinada generació de catalanistes gràcies als vols de Ryanair des de l'aeroport de Girona, inaugurats el 5 de febrer de 2003, per a molts internautes els Països Catalans existeixen gràcies als referents territorials establerts pels diaris i portals esmentats. El territori Antònia Font i Obrint Pas té connexions amb alguns dels projectes digitals del Principat. Tribuna Mallorca amb la Tribuna Catalana, impulsada pel grup l'Opinió Catalana i el mallorquí adoptat a Catalunya Miquel Sellarès. Vilaweb amb les edicions locals del País Valencià i les Illes Balears i el suport de Vicent Partal als projectes digitals d'aquests territoris. La Clau, a la Catalunya del Nord, dirigida fins a 2011 per Esteve Valls, amb l'ajut tecnològic de Tirabol, una empresa sorgida de Racó Català i formada per una colla de joves que s'havien conegut pel xat d'IRC. I La Veu del País Valencià, nascuda l'1 de gener de 2013, amb la col·laboració tècnica —no de continguts— de l'empresa Tirabol.

L'aparició d'alguns digitals en català i el redisseny i relançament d'altres, oferint plataforma pròpia de blogs, més prestacions i incrementant els recursos per actualitzar diàriament els seus continguts informatius —en part gràcies al subministrament de peces multimèdia de l'Agència Catalana de Notícies (ACN) en l'època de la seva expansió territorial i temàtica (2007-2010)—, va coincidir amb una major atenció per part del Govern durant l'època del tripartit. Els ajuts públics als mitjans digitals van afavorir la pluralitat ideològica —els sobiranistes, en ser els que tenien més audiència, en van sortir ben parats amb les subvencions de la Generalitat—, van reforçar encara més la presència del català a Internet —La Vanguardia era l'únic mitjà del país sense usar el català en la seva web— i van superar una etapa prèvia marcada per una atenció gairebé exclusiva als mitjans tradicionals.

Durant els quatre anys del segon Govern d'esquerres (2007-2010), Vilaweb, líder d'audiència gairebé durant tot aquell període, va rebre 1.080.000 euros en subvencions —en convocatòries públiques— a mitjans de comunicació digitals en català. L'Avui en va rebre 490.000 entre 2007 i 2009, i El Punt va aconseguir-ne 475.000 en el mateix període. El 2010, amb la fusió de les dues capçaleres, El Punt Avui va rebre 569.000 euros, de tal manera que entre 2007 i 2010 les dues versions digitals d'aquests rotatius es van fer

16. Llibertat.com va funcionar de 1998 a 2006. Llibertat.cat va sortir el 4 de novembre de 2006. Llibertat.com tenia una funció de portal de l'esquerra independentista, oferint eines de treball i debat. En canvi, Llibertat.cat aposta més per la informació i l'opinió, més orientat com un mitjà de comunicació i no tant com a portal de trobada. Els impulsors de Llibertat.cat van ser usuaris del primer portal i un dels seus administradors, que van aprofitar el bagatge i la feina de Llibertat.com, un cop anunciat el seu tancament. Llibertat.com es va crear per cobrir un buit informatiu perquè aleshores no hi havia a la xarxa cap mitjà clarament independentista i d'esquerres. Pioners en aquest sentit, Llibertat.com pretenia complementar altres mitjans com L'Accent o La Directa, que només es publicaven en paper, i aprofitar la xarxa per difondre informacions silenciades pels mitjans tradicionals.

amb 1.534.000 euros. La fusió de l'Avui, degà de la premsa en català, i El Punt, líder a les comarques gironines i expandit a les demarcacions de Barcelona i Tarragona, va suposar el reforçament d'un únic diari clarament sobiranista. L'Avui va passar de mans de Lara —editor de La Razón— i de Godó —de La Vanguardia— a Hermes Comunicacions, editora del diari comarcal en català amb major difusió, molt significat amb el sobiranisme. El 28 de novembre de 2010, al final del mandat del govern que tenia la política cultural i de mitjans de comunicació en mans d'ERC, amb Joan Manuel Tresserras de conseller, la Generalitat va concedir un ajut de 990.000 euros per al diari Ara, tant per a la seva edició en paper com digital, ja que la seva era una aposta multiplataforma.

Per darrere d'El Punt Avui, del nounat Ara i de Vilaweb, hi apareixen Nació Digital, amb 304.000 euros en les subvencions entre 2007 i 2010; Directe.cat, amb 286.000; Racó Català, amb 195.000; Crònica.cat, amb 139.000; i El Singular Digital, amb 158.000. Durant aquests anys, tots els mitjans comarcals —Segre, Regió 7, Diari de Girona, El 9 Nou, La Veu de l'Ebre, Hora Nova, Som Garrigues i un llarg etcètera— van rebre ajuts del Govern per a les seves edicions digitals i també per digitalitzar les seves redaccions tradicionals. El Govern també va concebre la seva aposta per l'Agència Catalana de Notícies —presidida aleshores per Carles Mundó— com una contribució directa, en tant que generadora de continguts informatius de qualitat per a l'entorn digital amb tarifes assumibles, als mitjans de l'espai català de comunicació a Internet. Entre 2007 i 2010, El Periódico de Catalunya va rebre 787.000 euros de l'administració catalana per al llançament de noves aplicacions digitals i la seva web, que com s'ha esmentat anteriorment té des de fa anys versió en català —elperiodico.cat— a diferència de La Vanguardia, que encara no la té.

Més subvencions i més publicitat —l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal, presidida per Estanis Alcover, i l'Associació de la Premsa Gratuïta, amb Josep Ritort, van jugar-hi un paper clau, de lobby en defensa d'aquest sector— i més trànsit, en uns anys de màxim interès polític pels canvis de governs, per la trepidant reforma estatutària i la pugna sobiranista entre CiU i ERC, van generar una lluita sense treva entre els diaris digitals. En contra del que a l'inici de la crisi econòmica alguns analistes auguraven, aquella bombolla de mitjans digitals en català no només no ha petat —l'únic que ha acabat tancant ha estat Crònica.cat— sinó que l'audiència de tots ells sumada —especialment a partir de la incorporació, el 2010, de la web del diari Ara, i amb l'hegemonia de TV3, que ara agrega el tràfic dels seus diferents canals— ha augmentat espectacularment¹⁷.

Catosfera, de la paraula a la desvirtualització

Però tornem al període 2004-2005, perquè si bé els primers blogs personals són de l'any 2000, el concepte que engloba les bitàcoles en català —Catosfera— no sorgeix

¹⁷. Consulteu l'OJD Interactiva dels 62 mitjans digitals en català, en què ja no es troba el portal 324.cat, que ha sortit d'aquesta auditoria de difusió en català (<http://www.ojdinteractiva.es/mitjans-digitals-en-catala>). Les dades del març de 2014 situaven aquests deu mitjans entre els primers: Nació Digital (2.070.663 navegadors únics), Ara (1.704.882), Vilaweb (896.943), El Punt Avui (849.111), Adolescents.cat-Nació Digital (503.122), Racó Català (342.344), delCamp-Nació Digital (316.104), Diari de Girona (272.507), El Singular (245.177) i e-notícies (209.555).

fins a 2005¹⁸. L'any següent la periodista Mercè Molist va estudiar la blogosfera catalana¹⁹, com “el fenomen més emergent i popular a Internet”. La primera jornada de la Catosfera es va celebrar el 2008²⁰ —el setembre de 2013 es va organitzar la sisena edició a Granollers—, en un comportament curiós que consistia en la necessitat dels autors de blogs de sortir de la xarxa per un dia i desvirtualitzar-se, trobar-se físicament en jornades, sessions o àpats. A la primera edició, hi van assistir uns 600 autors de bitàcoles. Els bloguers vivien aleshores pendents del que s'escribia a la xarxa, del que publicaven ells mateixos —anant directament a les pàgines o rastrejant les últimes publicacions de posts en agregadors ja desapareguts com Catapings o Bitàcoles.net— i de comunicacions directes via correu electrònic o comentaris que s'anaven deixant en els apunts d'uns i altres. No hi havia espais per trobar-se presencialment, i les jornades de la Catosfera van ser l'inici d'una fallera per organitzar reunions i jornades, sobretot en les comunitats de blogs d'àmbit més territorial.

18. “El terme va ser inventat per Toni Ibàñez el 2005 al seu blog *Tros de Quòniam*”, explica la Viquipèdia a l'entrada Catosfera. El blog d'Ibàñez va ser de referència a nivell literari —l'autor va experimentar amb els correus electrònics per publicar el llibre *L'oracle imminent*, escrit el 2006 amb Emma Piqué i guanyador del Premi de Literatura Eròtica La Vall d'Albaida— i les seves entrades sobre política catalana no deixaven indiferents els lectors, pel seu estil directe i l'abrandada defensa del sobiranisme. Manté el seu blog Entrellum, signant com a Toni Ibanyes. El 2008 va coordinar la publicació de *La catosfera literària. Primera antologia de blogs en català*, un llibre que aplega els bloguers més literaris i lletraferits de la Catosfera.

19. Fragment de l'article de la periodista Mercè Molist *La blocosfera catalana*, publicat el 2006 a la revista *Coneixement i Societat: Revista d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació*: “Els blocs són actualment el fenomen més emergent i popular a Internet. Ho demostren les xifres: cada cinc mesos, es dobla el nombre de blocs al món. La comunitat lingüística catalana no n'és una excepció. En pocs anys, des de 1999, han sortit blocs en català com bolets, de les més diverses temàtiques i autors, des de persones desconegudes fins a polítics, cantants i escriptors famosos. Aquesta revolució ha estat possible gràcies a l'aparició de serveis gratuïts d'allotjament i creació de blocs, que faciliten molt la tasca de mantenir un bloc i permeten que pugui fer-ho una persona sense coneixements tècnics, i també els directoris Catapings i Bitàcoles.net, que ofereixen un punt de partida per localitzar els blocs en català. Aquests serveis són la columna vertebral de la blocosfera catalana, que alguns anomenen Catosfera i que es basa majoritàriament en el voluntariat: ningú no hi guanya diners i tot es fa per vocació. Encara que la Catosfera no té la gran influència social i política que han aconseguit els blocs als Estats Units, s'hi acosta cada dia més, aprofitant un forat clau a Catalunya: la manca de mitjans de comunicació en català.”

20. Arran de les primeres jornades de la Catosfera, el 31 de gener de 2008 vaig publicar l'apunt *Catosfera o el tsunami blocaire a la Internet catalana*. “El ressò a la blocosfera ha estat espectacular, i mediàticament encara ha sortit prou bé. Crec que podem parlar d'èxit. Agrupar la colla de gent que érem i oferir un programa potent com el que es va treballar Marc Vidal no és cap broma. Això dels blocs ja no va de marginalitat ni excentricitat, i en el cas català hi ha un mar de fons i un treball col·lectiu notable. Un referent per a la blocosfera espanyola, sense cap mena de dubte. La diferència és que quan ells organitzen una moguda tenen recursos a dojo, i aquí en Marc ha hagut de comptar amb el suport de l'Ajuntament de Granollers i, com a molt, els logos que hi han posat la resta. No obstant això, l'efecte multiplicador de la Catosfera serà ara impressionant. Una mena de tsunami de xarxes territorials blocaires s'estendrà pel país. A Girona, per exemple ja està en marxa la Giromosfera [Eduard Batlle: Giromosfera i José A. Donaire: Giromosfera]. A les Terres de l'Ebre, aquest cap de setmana es torna a celebrar una jornada de l'Ebresfera [Gustau Moreno: El pas de l'Ebresfera per les jornades sobre la Catosfera]. S'està donant l'empenta necessària a la Vallesfera, especialment després de les jornades a la capital del Vallès Oriental. I en construcció trobem la Bagesfera, a la Catalunya central. A més, properament es farà una trobada de blocaires pirinencs [Albert Roig: Trobada de blocaires del Pirineu]. El mateix Roig deixa constància d'un error, d'un oblit imperdonable: La Catosfera s'oblida d'Andorra.”

L'impulsor de la Catosfera²¹ com a trobada física de va ser el bloguer Marc Vidal, un referent com a analista econòmic i en matèria d'emprenedoria digital. Cink, una empresa creada per ell amb altres socis, va ser contractada per a la campanya de CiU en les eleccions al Parlament. Els partits es començaven a fixar en els bloguers més influents a la xarxa. L'interès de polítics i partits pels blogs va donar peu a la Catosfera política. "Diputats, alcaldes, regidors, dirigents de partits de primera o segona fila, majoritàriament homes i en un to més o menys formal, se serveixen d'aquest format personal, senzill i interactiu per dirigir-se i interactuar amb rapidesa i sense intermediaris amb el seu públic i fora dels focus mediàtics", escrivia la periodista Laia Reventós l'octubre de 2006 a El País.

Si les pàgines web de contingut local i nacional, així com les versions electròniques dels mitjans tradicionals, havien permès desenvolupar formats nous, la irrupció dels blogs va suposar una revolució com a eina comunicativa²². A part de Blogger, la plataforma més usada va ser el servei gratuït de blogs en català Lamevaweb.info, de 2004. A final de 2005 va canviar disseny, nom i domini. Es va dir Blocat i va passar a allotjar-se al servidor de Racó Català. Lamevaweb.info va ser un dels serveis de blogs en català amb major presència²³. El canvi de nom indica dues coses. La primera és que el concepte web cedia terreny al blog, i la segona és que a l'inici de la Catosfera la majoria d'usuaris escrivien *bloc*, amb ce, en un intent de catalanitzar aquesta adopció de l'originari en anglès *blog*. El 27 de febrer de 2013, però, l'Institut d'Estudis Catalans va posar fi al polèmic debat entre els partidaris de bloc i els de blog²⁴. Entre els partidaris de blog es troba el lingüista mallorquí Gabriel Bibiloni, professor de la Universitat de les Illes Balears. L'IEC i el temps li han donat la raó, i és de justícia reconèixer-ho.

L'exèrcit del Fènix i Free Catalonia

Centenars de pàgines independentistes i innombrables esdeveniments van agitar la xarxa més reivindicativa, però en el període 2004-2005 hi ha un parell d'exemples molt representatius dels moviments polítics i socials que s'estaven coent a Internet. El 2004, coincidint amb el Fòrum de les Cultures de Barcelona, apareix una web, FreeCatalonia —actualment amb domini freecatalonia.cat—, que explica en català, castellà i anglès el fet nacional català als estrangers i que pretén ser un contrapunt a la manera com la capital del país s'havia presentat internacionalment amb motiu d'aquest certamen de diàleg

21. Les jornades de la Catosfera les organitza des de 2011 l'empresa Tirabol, amb un equip dirigit per Joan Camp i amb la periodista Natàlia Touzón com a cap de producció.

22. Els ciutadans van fer servir els blogs per llançar algunes campanyes a la xarxa. Aquests en són només un exemple: Alerta a la Vall Fosca, Alerta al Pallars, Català Emprenyat, Estat Propi, Les Pungoles opina i viu, No al Pla de Ponent de Gavà, Parc de les vies, Repensem l'edifici pantalla!, Salvem La Real, Salvem La Vall de la Riera de Pineda, Salvem Mallorca, Salvem Montserrat, Salvem Vall de Cardós, Sindicalistes per la Sobirania i Valencians sense veu.

23. El primer servei de blogs en català, però, va ser lacomunitat.net, a final de 2003.

24. "Els mots *blog*, *bloguer*, *polítolleg* i *politologia* —aquests dos últims com a variants de *politicòleg* i *politològia*, respectivament— ja apareixen en el diccionari normatiu. Són algunes de les esmenes que la Secció Filològica de l'IEC ha aprovat darrerament i que s'han incorporat al *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut, el DIEC2, aquest mes de febrer", informa el web de l'Institut d'Estudis Catalans.

de civilitzacions. La web²⁵ ofereix productes de disseny amb lemes en favor de la llibertat de Catalunya i un ampli recull de cartells històrics del catalanisme. Un independentisme cívic, obert al món i amb ganes de fer-se entendre amb una presentació i disseny molt acurats començava a festejar la xarxa.

L'altre cas que explica la Internet catalana deu anys enrere és l'activisme i la mobilització que van caracteritzar un episodi molt conegut que ha acabat esdevenint pel·lícula: *Fènix 11-23*. La tardor de 2004 una trentena d'agents de la brigada antiterrorista de la Guàrdia Civil van detenir al seu domicili de Lloret de Mar Èric Bertran, que tenia 14 anys i havia enviat un correu electrònic "amb amenaces terroristes" —aquesta va ser l'acusació contra el menor a l'Audiència Nacional espanyola, on li van formular una petició de 8 anys de reformatori— a la cadena de supermercats Dia demanant l'etiquetatge dels seus productes propis en català.

Èric Bertran havia creat una pàgina web inspirada en el llibre de J. K. Rowling *Harry Potter i l'Ordre del Fènix*²⁶ per defensar la llengua catalana. La seva història va fer el salt a la gran pantalla, el novembre de 2012, amb una obra escrita per Albert Plans Soriano i Hèctor Hernández Vicens i dirigida per Joel Joan i Sergi Lara. Quan es va produir la detenció, es va iniciar una campanya de suport a la xarxa que va moure milers de persones. Bertran, que l'any següent va escriure el llibre *Èric i l'Exèrcit del Fènix*, simbolitza les nombroses campanyes que s'han fet a Internet en defensa de l'etiquetatge en català o dels productes del país.

Un boicot sonat, precisament el mateix 2004, va ser el dels pagesos catalans, amb el sindicat Unió de Pagesos al capdavant, a l'empresa Leche Pascual, i que els consumidors del país van secundar fins al punt que les cooperatives lleteres catalanes unides a Llet Nostra es van veure indirectament beneficiades. Plataforma per la Llengua, entitat que ha sabut trobar a la xarxa una gran aliada, va promoure l'enviament massiu de correus amb la petició que Leche Pascual etiquetés els seus productes en català.

Fixeu-vos-hi bé. El 2004 el correu electrònic era l'eina per a les grans accions d'activisme digital. S'obria pas una sensibilitat especial entre els internautes, que començaven a experimentar un canvi de xip important. Aquells que havien desembarcat a la xarxa navegant amb l'Almogàver 1.0, baixant-se les versions de programari lliure traduït pels pencaires de Softcatalà i que es posaven les mans al cap quan els governs de Jordi Pujol havien de subvencionar Yahoo! o Microsoft perquè tinguessin versió catalana dels seus

25. "Free Catalonia: Col·lectiu que tracta d'unificar sota la marca del mateix nom la modernitat, creativitat i la frescor que havien reunit els millors cartellistes, dissenyadors i publicistes catalans del segle passat. Tal com expliquen molts historiadors de l'art, si a més de la "guerra dels cartells" haguéssim guanyat la guerra contra el feixisme, a dia d'avui Catalunya seria una potència de primer ordre en el disseny gràfic internacional. També destinem els nostres beneficis a difondre el missatge de llibertat que anhelem els catalans per tot el món. Sota aquest lema farem tota mena de campanyes per explicar al món de forma elegant i compromesa la necessitat de Catalunya de ser un nació lliure i reconeguda. Els productes editats donaran un missatge de llibertat i d'afirmació, per tal de fer conèixer sense estridències, i sempre amb bon gust, la causa de la llibertat. Els productes són fets al nostre país: les samarretes han estat tintades i estampades a Terrassa, i a Mataró es fan els acabats i control de qualitat", s'explica a la web.

26. El grup virtual anomenat l'Exèrcit del Fènix es va ampliar el 2006 amb la web elfenix.org, que va començar com un fòrum d'amics de l'institut d'Èric Bertran i, com a portal, va superar els 350 usuaris registrats. El portal, ja desaparegut, oferia un servei de blogs, va organitzar un concurs literari, i s'hi podien fer xats i participar en campanyes en defensa de la llengua.

productes, aquells internautes militants, prenien consciència de la seva força amb mogudes com la denúncia per la detenció d'Èric Bertran o el boicot a Pascual pel conflicte amb els lleters.

L'autoafirmació donava pas a la reivindicació digital, en una continuïtat lògica d'uns anys en què tots els mitjans digitals —nous o tradicionals— d'empreses del país eren en català, a excepció del web de La Vanguardia. No hi havia, tret d'aquest, cap diari en castellà a la xarxa sobre Catalunya. De fet, abans van aparèixer portals en anglès —la versió digital de Catalonia Today—, fundat el 2004 i editat pel periodista Carles Puigdemont, actualment diputat i alcalde de Girona per CiU— que no pas en castellà. Internet, doncs, és el primer dels terrenys comunicatius en què el català no es veu desplaçat pel castellà, a diferència de la premsa escrita, la ràdio o la televisió, on la normalització lingüística ha estat gradual des del restabliment democràtic. L'imaginari d'una xarxa catalana en català era el símptoma que alguna cosa es movia i s'estava fent bé. L'estaven fent bé els catalans. I això volia dir moltes coses. ★

Cronologia 2004-2005

2004

4 de gener

El conseller en cap, Josep-Lluís Carod-Rovira, s'entrevista en secret a la Catalunya del Nord amb membres de la cúpula d'ETA, essent president en funcions de la Generalitat.

19 de gener

José María Aznar anuncia la dissolució de les Corts espanyoles i convoca eleccions.

27 de gener

Jospe-Lluís Carod-Rovira és cessat com a conseller en cap, i el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, recupera les atribucions del càrrec. El substituiria unes setmanes després Josep Bargalló, a proposta d'ERC.

3 de febrer

Jospe-Lluís Carod-Rovira cessa com a conseller del Govern.

12 de febrer

La Ponència redactora del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya es reuneix per primera vegada.

20 de febrer

Jospe Bargalló és nomenat conseller en cap de la Generalitat.

11 de març

Atemptats als trens de rodalies de Madrid, amb 191 morts i 1.858 ferits.

13 de març

Al-Qaida reivindica en una cinta de vídeo els atemptats de l'11-M. Tres magribins i dos indús són detinguts a Madrid pels atemptats. Milers de persones es manifesten a tot l'Estat davant de les seus del PP exigint saber l'autoria dels atemptats, mentre el govern del PP insisteix que la principal hipòtesi és ETA.

14 de març

José Luis Rodríguez Zapatero (PSOE) guanya les eleccions espanyoles amb major

participació de la història, amb 164 escons (42,6%). Mariano Rajoy (PP) obté 148 diputats (37,6%).

2 d'abril

Desactivada a la via de l'AVE Madrid-Sevilla una bomba igual que les dels atemptats de l'11-M.

3 d'abril

Cinc terroristes vinculats a l'11-M s'immolen a Leganés i maten un agent dels GEO durant l'operació policial.

15 d'abril

El nou president espanyol es compromet, en el discurs d'investidura, a donar suport a les reformes estatutàries que respectin la Constitució. L'endemà, dia 16, surt investit president amb 183 vots a favor i 148 en contra.

5 de maig

CiU filtra un informe anònim sobre els mitjans de comunicació catalans, i al cap de dues setmanes dimiteix el secretari de Comunicació del Govern, Miquel Sellarès.

Ofrena floral dels promotors del domini .cat l'Onze de Setembre a Barcelona, en una imatge anterior a 2004. Vicent Partal, Mercè Molist, Laia Bobes i Joan Jofra, entre d'altres. Foto © (BY-SA) Ricard Vaqué

8 de maig

Cerimonia inaugural del Fòrum de les Cultures 2004.

13 de maig

El Congrés aprova la retirada de les tropes espanyoles de l'Iraq.

12 de novembre

Cimera de líders polítics al castell de Miravet per buscar el màxim consens en la reforma estatutària.

2005

12 de gener

La Constitució Europea és aprovada al Parlament Europeu amb un 74% dels vots.

27 de gener

El túnel de maniobres de les obres de prolongació de la línia 5 del metro s'enfonsa al barri barceloní del Carmel, i 1.276 veïns són desallotjats de les seves cases.

20 de febrer

El 'Sí' (76,7%) s'imposa en el referèndum sobre

la Constitució Europea a l'Estat, amb una abstenció del 57,8%.

24 de febrer

En el ple del Parlament que debat sobre l'esvoranc del Carmel, Pasqual Maragall acusa CiU d'haver cobrat comissions del 3% en l'adjudicació d'obra pública durant els governs de Jordi Pujol. CiU interposa una querella contra Maragall i amenaça d'abandonar la Ponència de l'Estatut. Dies després, Maragall es disculpa i Artur Mas retira la querella.

20 de maig

Polèmica per la fotografia de Pasqual Maragall retratant Josep-Lluís Carod-Rovira amb una corona d'espines al cap, durant un viatge oficial a Israel. El president va haver de demanar perdó després de l'incident a l'església catòlica i les autoritats israelianes.

11 de juny

La segona cimera de l'Estatut, reunida al

Parlament, acorda la definició de Catalunya com a nació, sense el suport del PP, i fixa el calendari de treball.

19 de juny

Eleccions a Galícia: PP, 37 escons; PSG, 25; i BNG, 13. Socialistes i nacionalistes governaran plegats.

21 de juny

Quinze intel·lectuals, amb Albert Boadella al capdavant, que s'havien reunit al restaurant El Taxidermista, presenten el seu manifest al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i es burlen d'intel·lectuals i mitjans de comunicació catalanistes.

23 de juny

El Parlament basc escull Juan José Ibarretxe com a lehendakari per tercera vegada.

8 de juliol

La Ponència de l'Estatut aprova un esborrany del text amb els vots del PSC, ERC i ICV-EUiA, l'abstenció de CiU i el rebuig del PP.

Softcatalà rep el Premi Nacional d'Internet 2004. Foto © (BY-SA) Softcatalà

2005

21 de juliol

Esmenes dels partits al text estatutari. 130 de CiU, 90 de PSC, 50 d'ERC, 49 d'ICV-EUiA, i 1 a la totalitat del PP.

25 de juliol

Primer casament gai a Catalunya. Manuel Mejuto i Antonio Aliaga es casen a Barcelona.

15 de setembre

El Congrés aprova el trasllat a Catalunya dels "papers de Salamanca".

16 de setembre

L'ICANN aprova el domini d'Internet .cat.

23 de setembre

Es filtra la reunió secreta d'Artur Mas amb José Luis Rodríguez Zapatero a la Moncloa per pactar l'Estatut.

28 de setembre

Tercera cimera de l'Estatut, en aquesta ocasió al Palau de la Generalitat, en què Pasqual Maragall es compromet a no convocar

eleccions fins que acabi la tramitació del nou text.

29 de setembre

Pasqual Maragall i Artur Mas arriben al Parlament a un acord *in extremis* per desbloquejar la negociació de l'Estatut.

30 de setembre

El Parlament aprova el nou Estatut per 120 vots a favor (CiU, PSC, ERC i ICV-EUiA) i 15 en contra (PP).

5 d'octubre

El president del Parlament, Ernest Benach, entrega al Congrés dels Diputats l'Estatut reformat.

2 de novembre

El Congrés admet a tràmit la proposta d'Estatut amb els vots contraris del PP.

20 de novembre

Retallada estatutària per part del govern espanyol. Elimina el concepte 'nació' i retalla competències.

24 de novembre

ETA publica un comunicat en què demana a la comunitat internacional que faciliti "una solució positiva del conflicte" i exigeix "el reconeixement" d'Euskadi i Catalunya com a nacions.

25 de novembre

Ángel Acebes (PP) assegura que ETA es converteix en tutora de la reforma de l'Estatut.

30 de novembre

Comencen les emissions d'11 canals de televisió digital terrestre.

Taula rodona sobre programari lliure i empresa amb Alfons Cornella, el novembre de 2005. Foto © (BY-SA) CG

Reivindicació (2006-2008)

***Yo no gastaría más energía
en frenar la independencia
de Cataluña: Es inminente.
España debe empezar a planear
el estado resultante'***

José A. Donaire, geògraf

1. Piulada de @DonAire, geògraf i exdiputat del PSC al Parlament, de l'1 de gener de 2014 a les 19:57.

quest és el període de major inestabilitat interna i d'una tensió política extrema amb l'Estat, amb el fracàs estatutari, la seva aprovació en referèndum el 18 de juny de 2006, i el canvi del primer al segon govern tripartit, la liquidació política, per part del PSC, de Pasqual Maragall, i la radicalització sobiranista de CiU mentre tastava l'oposició més amarga. La cronologia al final d'aquest capítol en deixa acurada constància, d'un trienni frenètic. El relat d'una actualitat política vertiginosa es feia amb la influència dels blogs, uns mitjans tradicionals en disputa ideològica, analistes i intel·lectuals catalanistes que pronosticaven l'apocalipsi amb les més altes traïcions², i les primeres grans manifestacions sobiranistes com a resposta a les negatives de l'Estat a reconèixer l'autogovern proclamat en el nou Estatut.

És el moment de la Plataforma pel Dret a Decidir, que va treure milers de ciutadans al carrer amb una clara aliança: la xarxa. La capacitat de mobilització d'aquelles manifestacions —superades amb escreix per les de l'Onze de Setembre que han vingut després, el 2012 i 2013— va condicionar la política de partits, alguns dels quals hi van anar visiblement a remolc. També van patir els mitjans tradicionals, que silenciaven les convocatòries, però es veien obligats —pel soroll a la xarxa i l'èxit al carrer— a fer-se'n ressò posteriorment³. A diferència de la protesta del 18 de febrer de 2006 (18-F) contra els

2. L'escriptor Víctor Alexandre, molt actiu a la Catosfera i en els mitjans digitals aquells anys, va publicar el setembre de 2006 el llibre *TV3 a traició. Televisió de Catalunya o d'Espanya?* "La involució experimentada per TV3 d'un temps ençà ha estat espectacular. En donen fe les nombroses queixes que dia a dia apareixen als diaris denunciant la seva progressiva descatalanització i l'abandonament de la idea per la qual va ser creada: disposar d'una televisió pública que reflecteixi els valors que ens configuren com a poble, dotar la llengua catalana d'un espai que garanteixi la seva presència en un àmbit dominat abassegadorament per l'espanyola i crear consciència de pertinença a una comunitat nacional diferenciada", escriu Alexandre en la introducció.

3. El 2 de desembre de 2007 escrivia en el blog *Internet, la gran aliada de l'independentisme*: "Després d'una manifestació d'aquesta magnitud —diuen que és la més multitudinària després de les convocatòries contra la guerra de l'Iraq— un té la inevitable necessitat d'anar al quiosc a comprar tots els diaris de l'endemà (...) Sí que puc afirmar que els diaris editats a Barcelona per empreses de capital català han estat, també, a l'alçada de les circumstàncies. La prevenció del 18-F els ha posat en guàrdia, i, en el cas d'alguns, també per l'interès d'una determinada línia editorial. La qüestió és que La Vanguardia, El Punt i l'Avui dediquen

foribunds atacs del PP i les retallades estatutàries pactades per Mas i Zapatero, que es va caracteritzar per una convocatòria via SMS i un escalfament previ a través dels blogs escrits per ciutadans, el cobriment informatiu de la manifestació de l'1 de desembre de 2007 (1-D) calia interpretar-lo com la primera gran victòria del ressò digital, gràcies als diaris electrònics autocentrats i les potentíssimes eines de la web 2.0. Les millors fotografies d'aquella manifestació es podien trobar, al cap de poques hores, als fotolocs dels participants a la manifestació, a Flickr, així com les fotos del periodista Bernat Ferrer o les del fotògraf David Datzira, i com els millors vídeos, penjats a YouTube.

Respecte el 18-F, els blogs havien deixat de ser la novetat, però seguien conformant un gruix d'informació i opinió gens menyspreable. Hi havia mitjans de comunicació —pròpiament digitals o tradicionals amb versió digital— que ja havien entès la força de la participació dels lectors, i hi havien obert la porta. Lògicament els centrats a Catalunya —Vilaweb, Nació Digital, Racó Català i Tribuna, per citar-ne els més visibles— hi posaven més èmfasi en una jornada com l'1-D, inclús amb TVip, seguiment minut a minut o fotogaleria. Encara que els consums en cap de setmana fossin baixos, en comparació amb la resta de dies, el trànsit que generaven els milers de manifestants compensava l'esforç d'unes redaccions que feien hores extres per cobrir uns caps de setmana justos en recursos humans.

Un taulell imprevisible

Un dels més fins analistes de l'actual periodisme català, Albert Sáez, publicava el setembre de 2005 el llibre *El futur del nacionalisme* per explicar les claus del catalanisme en “un país en convulsió”. L'autor apuntava, per tancar la radiografia que feia de la política catalana, que “el futur espai nacionalista depèn bàsicament de quin dels tres partits que en formen part assoleixi l'hegemonia que va tenir Jordi Pujol durant vint-i-tres anys”. “Hi ha bàsicament tres possibilitats: que el PSC imposi la dimensió catalanista i promogui una confrontació purament ideològica, que CiU recuperi l'hegemonia i reprengui la dinàmica sobiranista amb ERC o que les forces es mantinguin equilibrades, com ha passat des de les eleccions de 2003. Hi ha tres reformes institucionals que incidiran directament en l'evolució de les expectatives electorals dels respectius partits: l'Estatut, el finançament i la llei electoral.”

Nou anys després, s'ha demostrat que, al marge del frustrant debat estatutari, les institucions catalanes han estat incapaces de sortir-se'n, amb el finançament, i molt menys i per deixadesa pròpia, amb la llei electoral. Cap dels tres reptes que plantejava Sáez han prosperat, i els ciutadans no s'han quedat de braços creuats des d'aleshores, sinó que s'han apropiat de tots els mitjans al seu abast, abans els blogs i ara les xarxes socials, per

l'obertura de la portada —i gairebé tot l'espai, amb títol d'obertura i fotografia gran— a la manifestació d'ahir. El Periódico titula amb l'assassinat d'ETA, però il·lustra la portada amb una foto de la protesta sobiranista i hi dedica les primeres quatre pàgines de l'edició, com a tema del dia en lloc dels crims a l'parralde. La premsa diària catalana, doncs, ha donat una cobertura exquisida, al marge que cadascú hi posi la seva línia editorial lògica i legítima (...) La mateixa nit o l'endemà és un goig navegar per blocs —a través de la plataforma Poliblocs, per exemple— i fotolocs, i atendre una safata d'entrada de correus electrònics que no para de rajar enllaços i referències noves. L'activisme digital, o allò que ara s'anomena periodisme ciutadà, afavorit per la web 2.0 que revoluciona Internet, compensa, sovint (no sempre), una barreja de capacitat d'oferir continguts informatius imaginatius i la legítima línia editorial desfavorable per a l'independentisme català. Internet és una gran aliada per al sobiranisme.”

intervenir-hi políticament. “El que està en joc no és només el govern, sinó l’hegemonia dins de l’espai nacionalista”, advertia Sáez. El decenni que precedeix aquest 2014 incert ha posat de manifest que al marge de les pugnes partidistes per la centralitat catalanista o l’accent sobiranista, hem assistit, amb l’ajut inestimable dels poders de l’Estat espanyol, a una espiral independentista de resultats impensables per a qualsevol bon analista uns anys enrere.

Un altre analista polític, Vicenç Villatoro, menys distant possiblement, ha deixat escrits durant aquest període un parell de llibres arran de les formacions del primer i del segon govern d’esquerres, amb Pasqual Maragall i José Montilla, respectivament. *Catalunya després del tripartit. Una visió nacionalista*⁴ (2004) i *L’engany. El segon tripartit o la desnacionalització de Catalunya*⁵ (2007) dibuixen uns escenaris apocalíptics per al catalanisme i el sobiranisme que, novament, la complexitat de la societat en xarxa i les reaccions dels poders espanyols s’han encarregat de desmentir rotundament, no només negant la major —la liquidació de l’eix nacional enfront d’un únic eix esquerra-dreta còmode per als homòlegs dels grans partits estatals a Catalunya— sinó propiciant una projecció demoscòpica en què els escons sobiranistes o independentistes assoleixen rècords històrics.

18-F a la Gran Via, una manifestació silenciada

El 18 de febrer de 2006 la Gran Via de les Corts Catalanes, a Barcelona, s’omplia amb una manifestació en defensa del dret a decidir dels catalans⁶. La convocatòria va ser un èxit, reconegut fins i tot per les forces polítiques partidàries de la retallada de l’Estat.

4. “Joan Maragall plantejava fa cent anys el ‘problema català’ proposant a Espanya unes transformacions bàsiques, que permetrien que Catalunya s’hi sentís còmoda. Cent anys després, el seu nét, Pasqual Maragall, considera el ‘problema català’ resolt perquè l’Espanya plural’ de Zapatero ja és el punt d’arribada, ja és l’Espanya diferent que el catalanisme somiava. El catalanisme ja ha acomplert els seus objectius. Ja podem ser espanyols, de gust i amb tranquil·litat. Espanya ha escoltat Catalunya, li ha fet cas, ha canviat en les dues direccions que se li demanaven, i per tant ja podem ser tan espanyols com els andalusos. Espanya ja és un país modern, democràtic, europeu, industrial. Però Espanya ja és també un país ‘plural’ que consagra i accepta la seva diversitat. Ja ha arribat l’hora de parlar d’una altra cosa. L’antic problema ha estat solucionat”, es lamentava Vicenç Villatoro el 2005 a *Catalunya després del tripartit*.

5. “Tinc la convicció que la constitució del segon tripartit d’esquerres al Govern de la Generalitat confirma i aprofundeix un procés de transcendència històrica que modifica la manera d’entendre la política catalana. Personalment, creia que el primer tripartit d’esquerres tenia ja aquesta transcendència. Des d’una perspectiva nacionalista catalana, crec que el segon tripartit és un error, com ja ho va ser el primer. Crec que trenca amb una història de cent anys de catalanisme i que serveix per enterrar o ajornar —en qualsevol cas, per treure de l’agenda política del present— la reivindicació nacional catalana. Crec que ens aboca a un mapa polític català fals i esquemàtic, en el qual tot queda reduït a una confrontació entre dretes i esquerres on a més les esquerres sempre tindrien raó en nom d’una suposada superioritat moral. Crec que Catalunya queda situada en el paper d’una comunitat autònoma més i que la Generalitat esdevé una Diputació de baix contingut polític”, escrivia Vicenç Villatoro a *L’engany* (2007).

6. El mateix 18 de febrer de 2006 publicava l’apunt *Som una nació... sense por!*: “Torno de la manifestació. Ni els més optimistes s’ho esperaven. Ha estat un èxit. Una de les manifestacions més multitudinàries fetes mai a Barcelona. No entraré en cap guerra de xifres. (...) El que compta és que la gent ha sortit al carrer i ha superat les previsions. Ha estat una demostració de civisme exemplar —ordre, sobrietat i cap incident—, un crit en favor de la nació catalana i contra totes les agressions rebudes els últims mesos. La gent està farta del pactisme, de la renúncia permanent, i demana més fermesa i convicció en defensa del país. Crec que avui el sentiment era en favor de l’Estatut aprovat el 30-S al Parlament, i contra les retalla-

tut pactada dies abans a la Moncloa entre el president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, i el cap de l'oposició al Parlament de Catalunya, Artur Mas. Els mitjans de comunicació tradicionals havien silenciats la crida a la manifestació feta per la Plataforma pel Dret de Decidir, veient-hi la mà d'una ERC descol·locada després de la foto entre Zapatero i Mas. La xarxa, amb blogs i mitjans digitals, va ser l'única còmplice d'aquella convocatòria que d'entrada semblava marginal però que finalment es va moure entre els 125.000 participants xifrats per la Guàrdia Urbana i el milió que va proclamar, des de l'escenari, un posseït per l'eufòria Joel Joan.

Dies abans de la manifestació, el menyspreu dels mitjans contrastava amb la gran acollida que hi havia entre els bloguers, que havien compartit bona part del material de propaganda difós per la plataforma que encapçalava Mònica Sabata⁷. Alguns mitjans tradicionals fins i tot es van negar a emetre els anuncis de la Plataforma pel Dret de Decidir, una situació que vista amb ulls d'ara i la duríssima crisi econòmica sembla increïble. El resultat

des i els atacs catalanofòbics. La gent diu prou, i no està disposada a menjar-s'ho tot. Que en prenguin nota els polítics. CiU hauria d'estar molt preocupada avui. ERC no pot fer marxa enrere, i ha de mantenir-se fidel al 'No' al pacte Mas-Zapatero. ICV ha de reflexionar per què es va desmarcar d'una manifestació que recull un sentiment de nació que difícilment es pot deixar en exclusivitat d'una única força. I el PSC també ho ha de tenir en compte. No s'hi valen arrogàncies. He vist convergents, socialistes i militants d'Iniciativa, a la manifestació. S'ha mobilitzat gent més enllà d'Esquerra, si bé aquesta manifestació no hauria estat el mateix sense la logística i la implicació dels republicans. La combinació d'independents i entitats al davant, i d'un partit com ERC amb suport al darrere, ha estat clau per entendre l'èxit de la convocatòria. Aquesta *mani* representa un punt d'inflexió política en el tram final de la reforma estatutària. El menyspreu amb què el poder polític i mediàtic havia tractat la convocatòria demostra que hi ha una societat civil (unes 600 entitats convocants) que es mou al marge de les consignes, de les instruccions, de les conveniències. *Som una nació, amb poder de decisió!* i *Som una nació, sense por!* són les dues crides que he sentit aquest dissabte per la Gran Via. Una pancarta, molt discreta, deia: *No al colpisme!* Moltes famílies. Molta gent jove, i no tant jove. I un esclat d'eufòria col·lectiva a la plaça de Catalunya quan la capçalera de la manifestació ha pujat a l'escenari i han llegit discursos (molt emotiu el de Maria Mercè Roca en record del difunt Francesc Ferrer i Gironès), han cantat cançons i han punxat música dels Països Catalans. Joel Joan ha donat el to festiu i alegre. Ha dit que érem 1 milió. Hi ha un abans i un després de la manifestació. I qui no ho vulgui veure és que és cec."

7. El 17 de febrer de 2006, el dia abans de la manifestació, publicava l'apunt *Som una nació*: "(...) Dissabte, a les 5 de la tarda, arrencarà la manifestació des de la plaça Espanya de Barcelona amb el lema *Som una nació i tenim el dret de decidir*. Serà una demostració de força de la societat civil. De la que està decebuda amb l'orientació que està adoptant l'últim tram de la negociació estatutària. De la que creu que les renúncies identitàries dels últims dies són inadmissibles. Crec que la manifestació pot aglutinar un cert sentiment de cabreig i decepció, afegit a una mostra cívica d'autoafirmació nacional. No podem passar per alt que un dels partits que figuren entre el mig miler d'entitats i organitzacions convocants és Esquerra Republicana, que ha cridat les bases i la cúpula (consellers inclosos) a participar-hi. A l'entorn d'Iniciativa per Catalunya hi ha hagut moviments, que finalment s'han concretat en una retirada. Només les Enteses de Progrés Municipal, que sumen pels ecosocialistes en els comicis locals, es mantenen entre els convocants. Si els dos caps de setmana anteriors l'interès dels diaris de diumenge eren les enquestes, aquest diumenge caldrà veure com tracten els rotatius el cobriment informatiu de la manifestació. No s'ha emès publicitat de la plataforma convocant en cap mitjà públic d'abast nacional de ràdio i televisió. Hi ha hagut insercions publicitàries en premsa. També en ràdios i televisions privades i minoritàries. I molts *banners* a Internet. Pels carrers també s'han vist molts cartells, i els convocants estan rebent les últimes hores una allau de peticions per anar a la *mani* amb transport gratuït. Autocars de totes les comarques del Principat. Els republicans s'han posat les piles. És un episodi més del 'treure pit' després del desengany causat pel pacte Mas-Zapatero de la Moncloa. La foto d'aquest dissabte podrà voler dir moltes coses. A la sociovergència no l'interessa el més mínim que la manifestació aplegui una gentada. Serà molt interessant ser-hi i veure quines interpretacions polítiques s'hi fan. En un sentit o altre."

d'aquella manifestació silenciada per l'*establishment* va ser l'ensorrament del pacte entre Artur Mas i José Luis Rodríguez Zapatero a la Moncloa per retallar l'Estatut aprovat⁸.

La Plataforma pel Dret de Decidir (PDD) va fer el seu gran debut amb la manifestació *Som una nació, tenim el dret de decidir*, aquell 18 de febrer de 2006, quan va recollir els desenganyats per la maniobra de Mas a la Moncloa —alguns sobiranistes de CDC, les bases d'ERC, l'esquerra independentista i independentistes d'ampli espectre—, i posteriorment quan va fer campanya pel 'No' en el referèndum de l'Estatut, la primavera de 2006⁹. Al cap d'un any de la marxa de la Gran Via, coneguda com 18-F, i després que

8. El 20 de febrer de 2006 publicava l'apunt *Dissabte es va ensorrar el pacte Mas-Zapatero*: "La manifestació de dissabte enterra políticament el pacte de la Moncloa Mas-Zapatero per rebaixar l'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya. Ha durat menys d'un mes, l'intent de desvirtuar l'Estatut del 30-S. Queda molt lluny aquell dissabte a la Moncloa, 21 de gener de 2006, en què el líder de CiU sacrificava l'Estatut del quadripartit a canvi d'un tracte de privilegi a Madrid com a pas previ al retorn al poder de la Generalitat. La jugada li ha sortit malament. En canvi, Esquerra està sabent donar-li la volta. Com escrivia el 23 de gener que podia passar [A ERC li pot sortir bé la jugada] l'endemà del pacte Mas-Zapatero. El poble no accepta cap autogol, i dissabte va quedar molt clar. Ahir, Zapatero va trucar al secretari general d'ERC, Joan Puigcercós, perquè l'èxit de dissabte canviava radicalment l'escenari polític en la recta final de l'Estatut. El PSOE, el PSC, CiU i ICV queden descol·locats després del crit popular del 'Som una nació' per la Gran Via. Només calia escoltar les tertúlies d'aquest matí. Com canvien les coses! Aquest dilluns els tertulians no es plantejaven com forçar la sortida d'ERC del Govern, una de les preocupacions obsessives dels últims dies. La truita ha girat, i fins i tot Josep Cuní diu que no podia ser que 'dos senyors decidissin modificar en set hores de dissabte' tot un Estatut aprovat pel 90% del Parlament. Qui t'ha vist i qui et veu! La revolució tranquil·la de què escriu extensament avui Vicent Partal obliga Zapatero a moure's. Els socialistes no poden mantenir l'arrogància, per molt que l'encaix català els mantingui en l'ull de l'huracà espanyol. Discrepo de Francesc-Marc Álvaro, que en el seu article d'avui sosté que el 'som una nació i tenim dret de decidir' és més defensiu que propositiu. Un dels efectes positius de la *mani* és que reforça el president Pasqual Maragall, que l'endemà mateix ja escrivia en el seu blog des de Rupit. El president, després de ser el blanc del menyspreu del PSOE i del mateix Zapatero, entén millor que molts d'altres el sentiment de la convocatòria. Aquest matí tothom parla de 'polisèmia', que és la manera de desviar una mica l'atenció. Igual que aquells que prefereixen dir que l'èxit de dissabte respon al cabreig generalitzat amb el PP. A excepció de Mònica Terribas, que dijous oferia un reportatge molt acurat de l'organització de la *mani*, el tractament de la televisió pública catalana ha estat lamentable. El malestar s'ha fet sentir en alguna tertúlia radiofònica d'aquest matí. No només no la van retransmetre en directe, sinó que en l'informatiu del vespre va rebre un tractament francament secundari. Poca professionalitat o intent de silenciar-ho, no sé què és pitjor. Resulta curiós que un col·lectiu com Contrastant, a qui ningú fa cas habitualment, hagi requerit tanta atenció aquest cap de setmana. Tant de bo es fessin ressò dels seus informes en altres ocasions, i no només quan els manifestants són independentistes, sobiranistes, federalistes o el que vulgueu. En tot cas, avui han penjat un rànquing de les grans manifestacions, evidència de l'èxit de dissabte. Navegant per la blocosfera he trobat un parell d'anotacions interessants. La primera és del bloc Carrascla, que reivindica el paper mobilitzador dels blocs, com si fossin una nova versió dels SMS de les protestes contra la guerra de l'Iraq i contra el PP després de l'11-M. També és suggerent la reflexió del blocaire i regidor de CiU a l'Ajuntament de Barcelona Jaume Ciurana, que advoca per una recomposició de les relacions entre CiU i ERC. Curiós, després del silenci imperant a la blocosfera convergent arran del pacte Mas-Zapatero."

9. Aquella campanya va ser molt agitada als blogs. Aquests són alguns dels molts que van aparèixer en favor o en contra de l'Estatut amb motiu del referèndum: Antifranquistes pel no, Ara toca no (ERC), Ara toca no (ERC Mataró), Bloc pel no, Cristians pel sí, Diguem no, Economistes pel no, Estafatut, Estatut, jo sí, Estatut.org, Finançament Federal, Joc de l'Estatut, La closca, La retallada que ens cal, L'Estatut que ens cal, No a l'Estafatut, No aquest Estatut, No en el nostre nom, No estatutet, Nou Estatut (Generalitat), No-estatut.info (PSC), Observatori de l'Estatut, Vot Independentista Sobirà, Raonant l'Estatut, Sindicalistes pel no, Som una nació, Stop Estatut, Tenim dret de decidir, Tu decideixes, Va d'Estatut, Volem l'Estatut sencer i Vota independència.

l'Estatut s'aprovés en referèndum el 18 de juny de 2006, la PDD va tornar a convocar una manifestació amb el lema *Som una nació i tenim el dret de decidir sobre les nostres infraestructures*, l'1 de desembre de 2007. Si la protesta del 18-F contra els furibunds atacs del PP i les retallades estatutàries pactades entre els líders del PSOE i CiU es va caracteritzar per una convocatòria via SMS i un escalfament previ a través dels blogs, l'1-D va suposar la victòria del ressò digital gràcies a les múltiples plataformes que conformen els diaris electrònics i les eines de la web 2.0. Va ser presentada, aleshores, com la manifestació més multitudinària després de les convocatòries contra la guerra a l'Iraq.

L'independentisme, o el sobiranisme en sentit ampli, sortia al carrer mostrant certa musculatura més enllà de les habituals manifestacions reivindicatives de l'Onze de Setembre a la tarda. La Plataforma pel Dret de Decidir va ser la palanca just en la transició entre la vella política i el canvi de paradigma que s'estava vivint, amb uns partits tradicionals que cuidaven l'aparença a la web 2.0 però intentaven conservar els esquemes del passat. La PDD, coneixedora d'aquest impàs, sabia que havia d'aconseguir que les seves manifestacions fossin un èxit de convocatòria gràcies a la mobilització per webs, blogs, llistes de correu, fòrums i propaganda convencional, però també vetllaven perquè els mitjans tradicionals se'n fessin ressò i acabessin compartint l'èxit amb titulars generosos en les seves portades impreses o obrint els telenotícies i informatius de ràdio.

Si parlem de manifestacions, d'Internet i sobiranisme no podem obviar un projecte, clausurat l'11 de febrer de 2007, com Contrastant, un col·lectiu impulsat per Miquel Almirall, Albert Berrio i Vicent Conca que aprofitava la web —creada el maig de 2001— per “oferir una lectura crítica dels mitjans i desvelar alguns discursos que es vehiculen a través dels mitjans de comunicació i que els mateixos mitjans ajuden a crear”. Contrastant, que en el seu comiat¹⁰ destacava haver arribat a la xifra de 57.097 visites l'any 2006 —el 2003 n'havien tingudes 40.442—, va marcar el punt de partida de l'anàlisi crítica perio-

10. “Contrastant va néixer amb l'objectiu d'oferir una lectura crítica dels mitjans i desvelar alguns discursos que es vehiculen a través dels mitjans de comunicació i que els mateixos mitjans ajuden a crear. Concretament, a la secció del web anomenada ‘Vés en compte’ ens vam proposar analitzar la manera com els mitjans de comunicació aborden determinades realitats conflictives i posar en evidència la manca de rigor crític dels mitjans, la dependència de les fonts oficials i la seva subordinació als interessos dels grups empresarials als quals pertanyen. A les seccions anomenades ‘Los nacionales’ i ‘Los regionales’ hem volgut mostrar de quina manera els mitjans intervenen en la creació, la recreació i la propagació del nacionalisme banal espanyol, que atorga a tot allò que passa als Països Catalans la condició de fenomen regional inintel·ligible fora del marc de referència espanyol. Finalment, a la secció ‘Llengües’ hem analitzat els discursos sobre la llengua, especialment els que es vehiculen a través dels mitjans de comunicació, des de la perspectiva de la sociolingüística del conflicte d'arrel araciliana. Tota la feina que hem fet no hauria estat possible sense l'ajut i la col·laboració de moltes persones que volem recordar ara i aquí i a les quals volem donar les gràcies. Tota la gent que ens ha ajudat a comptar manifestacions i actes massius (principalment, la Feria de Abril de 2002 i la manifestació del 15 de febrer de 2003). Les manifestacions i concentracions de masses més importants que hem comptat no les hauríem pogut cobrir sense aquest ajut totalment desinteressat. Vicent Partal, que va confiar des d'un primer moment en nosaltres. Volem agrair-li que el desembre de 2000, en un moment polític molt arriscat, ens donés suport. En aquell moment no ens coneixia gaire gent ja que tan sols havíem escrit dos articles que havíem fet arribar a periodistes i professors universitaris. En aquells articles criticàvem la manera de fer dels periodistes a l'hora d'informar de les manifestacions (en concret, de les manifestacions contra ETA que es van celebrar a Barcelona aquella tardor). També volem agrair a Vicent Partal que respongués afirmativament a la petició d'allotjar el nostre web a Vilaweb i que, a més a més, ens oferís que ho féssim gratuïtament. Sense el seu ajut, l'existència de www.contrastant.net hauria estat molt més difícil i, sens dubte, hauria tingut menys ressò. També volem

dística, un esperit que ha continuat Mèdia.cat¹¹, del Grup de Periodistes Barnils. Sense Contrastant, haurien passat alguns anys fins que els ciutadans descobrissin sistemes més fiables per calcular els manifestants sense actes de fe amb les dades de la policia, els convocants o els mitjans de tota la vida.

“Jo també vull un Estat propi”

L'eclosió dels blogs polítics es va produir durant el 2006, amb un predomini indiscutible de les bitàcoles d'orientació independentista o clarament sobiranista. La Catosfera¹² va bullir amb la campanya *Jo també vull un Estat propi*, que el bloguer arenyenc Xavier Mir va proposar a la xarxa durant els dies previs a l'Onze de Setembre de 2006. Centenars de

agrair a Martí Crespo, el nostre contacte habitual amb Vilaweb, l'amabilitat que ha tingut amb nosaltres, l'interès que sempre ha manifestat per la nostra feina, la difusió que n'ha donat i la paciència que ha tingut. (...) Miquel Almirall, Albert Berrio i Vicent Conca. Contrastant”

11. Dades anuals (juny 2012-maig 2013) de Mèdia.cat: 223.815 visites (122.722 úniques). Les peces més llegides són *Tres morts als EUA, quatre a Venezuela, 30 a Somàlia, 50 a Iraq i 130 a Síria* (7.538 lectures); *Qui són els responsables de modular l'opinió pública catalana?* (3.949); *La revista Cafè amb llet arriba als jutjats abans que els casos de corrupció que va denunciar* (3.747); *Compromís en la cruïlla política valenciana* (2.605); *Agbar, una gestió il·legítima de l'aigua* (2.443); *Les guerres dels bancs catalans* (2.045); *Despullant Baltasar Garzón* (1.052); i *La SICAV dels Borbons va ser el tema més silenciats dels mitjans el 2011*. Mèdia.cat és present a Twitter amb més de 10.000 seguidors i a Facebook amb més de 2.000 amistats.

12. Blogs dels inicis de la Catosfera d'escriptors, editors, llibreters, lingüistes, filòsofs i poetes: Agustí Pons, Albert Balada, Albert Calls, Biel Barnils, Carles Miró, David Figueres, El Llibreter, Enric Castelló, Fèlix Martí, Gabriel Bibiloni, Germà Bel (web), Guillem Carbonell, Gustau Navarro, Ignasi Mora, Imma Tubella, Jaume Fàbrega, Jaume Subirana, Jesús M. Tibau, Joan Carles Girbés, Joan Costa-Font, Joan Josep Isern, Jordi Ferré, Jordi Graupera, Josep Ganyet, Josep Maria Terricabras, Josep Porcar, Josep Pujol, Josep Sort, Júlia Cortés + Xulio Ricardo Trigo, Martí Rosselló, Mònica Sabata, Oriol Izquierdo, Oriol Soler, Pau Canalet, Pep Montes, Pere Cardús, Quimi Portet, Ramon Alcoberro, Ramon Tremosa, Roger Buch, Salvador Cardús, Tina Vallès, Toni Cucarella, Toni Ibàñez, Toni Sala, Víctor Alexandre, Xavier Diez, Xavier Solano, Xesca Ensenyat, Xulio Ricardo Trigo, i també blogs sobre política: Això és política?, Albert Baranguer, Albert Medrán, Albert Vila i Lusilla, Aleix Cardona, Altaveu socialista, Àngel Lombarte, Àngel Pagès, Aphönic, Barcelona al dia, Bloc Atzavara, Bloc botxí, Bloc de Catxipanda, Bloc de l'Artur Mas, Botiflers com tu?, Brotxa i pinzell, Cap i collons!, Carles Almécija, Carles Vilà, Catalunya té futur, Cimera (extraordinària), Daniel Gil, Diari del Votant Anònim, Diari de Montilla, Ecodiari, Economia Crítica, Eduard Conti, El badiu dels micacos, El Campanaret, El funcionari feliç, Elliot Fernández, Els uns i els altres, El tripartit valencià, Enric Borràs, Enric Giner (PLHO), Èric Bertran, És quan dormo que hi veig clar, Esquerroscopi, Fantassin a Barcelona, Farsa independentista, Fart de BCN, Fent la viu-viu, Ferran Castellà, Finestres de Sant Boi, Foc nou, Francesc Amat, Francesc Puigcarbó, From Catalonia to Caledonia, Galderic, Garrofaire, Generació..., Generales 2008, Georgina Yglesias, Girona-Madrid, Gràcia viva, Independentistes, Indígenes, Invasió subtil, Isaac Zamora, Jaume Planas, Jaume Pros, Jaume Renyer, Joan Arnera, Joan Miralles Rossinyol, Joan Montes, Joan Ribet, Jordi Benplantat, Jordi Casadevall, Jordi Dalmau i Ausàs, Jordi Salat, Jordi Verdura, Josep Blesa Morante, Josep Maria Comas, Josep Mir, La 27 Divisió, La era ZP, La mirada crítica, L'Argumentari català, La trappola, Les pistoles de William Munny, L'estrany, L'home invisible, Lluís Llovet, Lluís Monerris, Lluís Saurí, Los Genoveses, Manel García, Manel Zaera, Manresa Calidoscopi, Marc Arza, Marc Roca, Marc Vidal, Mas President, Mataró Viu, Meritxell Salip, Millorem Tarragona, Mireia Galindo, Nació Catalana, Narcís Sastre, No al Quart Cinturó, No em barrufa, Núria Masdeu, Octavi Fornés, Oriol Gràcia, Padam-padam, País Valencià 2007, Pans de pessic, Paraula d'Stone, Parlem clar, Pep Molsosa, Pere Boix, Pere Fontanals, Pere Muñoz, Pixelades, President Montilla, Qualcosa de Sinistra, Quico Ventalló, Quina creu!, Quique Azcona, Ramon Radó, Raül Alcón, Regidora accidental, Reset, Saltenc, Sant Andreu de Llaeneres Notícies, Santi Torres, Sílvia Martínez, Sí ministre, Són com són, Spain News, Temps d'incertesa

bitàcoles en català publicaven els seus *posts* amb el lema *Jo també vull un Estat propi* en el titular. Mir va agitar a la xarxa la precampanya de les eleccions al Parlament de l'1 de novembre de 2006, situant l'Estat propi com una reivindicació compartida explícitament per diversos bloguers que dia rere dia s'anaven afegint a la crida de l'arenyc i s'anaven significant políticament. Poc després, el mateix Xavier Mir, acompanyat de Jaume Orti, Octavi Fornés i Marc Roca, va llançar la Xarxa de Blocs Sobiranistes¹³, que encara és activa amb prop de 1.000 blogs vinculats. Estem davant del primer agregador de bitàcoles que es declaraven sobiranistes o independentistes.

Una altra de les derivades d'aquella campanya de Xavier Mir, a part de la iniciativa ara inactiva d'estatpropi.cat¹⁴, va ser la publicació l'estiu de 2007 d'un llibre en paper amb el recull dels seus apunts en el blog de MésVilaweb. Mir va ser durant aquells anys especialment crític amb els socialistes, i parafrasejant Pasqual Maragall en el polèmic debat parlamentari sobre el Carmel, el bloguer independentista va titular el volum *Vostè té un problema i aquest problema es diu PSC*¹⁵. Mir va ser dels primers a fer el camí a la inversa, i va dur al paper els continguts originàriament publicats en pantalla.

(com tots), Toni Cortadella, Tripartit Watch, Txungus Digital, Uncertainty Principle, Un got de vi rosat..., Un país de conya, Valentí Parrilla, Vent d'Cabylia, Vida i miracles d'Arturo Mas, Visca Catalunya Lliure, Visca la Terra!, Xavier Cruzado, Xavier Mir i Xavi Gomez.

13. "Un grup de quatre blocs catalans (Jaume Orti, Octavi Fornés, Xavier Mir i Marc Roca), entre ells el promotor de la campanya *Jo també vull un Estat propi* (Xavier Mir), i per tal de donar continuïtat a l'esmentada campanya, ens hem posat d'acord i hem creat el web XBS (Xarxa de Blocs Sobiranistes). Aquest web té per finalitat donar continuïtat a la campanya i ser una eina més en el procés sobiranista. No som cap plataforma, no som cap nova associació, senzillament hem creat aquest web, i aquí teniu una breu explicació sobre el seu funcionament. La XBS (Xarxa de Blocs Sobiranistes) és el web que vol aglutinar tots els blocs sobiranistes de la Catòsfera, per sobre d'ideologies (dretes-esquerreres) i d'objectius territorials (Principat-Països Catalans). La idea és aglutinar en un únic web tots els blocs de la gent que s'ha sentit identificada amb la campanya *Jo també vull un Estat propi*". Així s'explica en la notícia Neix la Xarxa de Blocs Sobiranistes, publicada el 19 d'octubre de 2006.

14. A la seva *home*, hi ha aquest text de comiat: "Estatpropi.cat s'acomiada. I ens acomiadem amb el goig de veure com l'objectiu que anhelem s'està acomplint. Plegats hem dut a primera línia política allò que, quan vam començar, 7 anys abans, semblava una quimera. Nosaltres hem fet la nostra part, tot i que continuarem col·laborant en altres projectes. Ara et toca a tu!"

15. El llibre, de l'agost de 2007, autoeditat per Xavier Mir en paper a partir dels apunts del seu blog, conté una presentació en què s'afirma: "El PSC és un partit amb un important suport electoral al nostre país, un partit que ostenta unes quotes notables en ajuntaments i diputacions, a la Generalitat de Catalunya i, com a part del PSOE sense grup propi, al govern de l'Estat espanyol. Qualsevol projecte nacional ambiciós ha de comptar amb el seu suport per tirar endavant. Així va ser en el cas de l'Estatut, si més no fins al 30 de setembre de 2005. L'endemà, com és sabut, va començar una nova etapa en la política catalana que ens ha conduït a rècords d'abstenció. I malgrat tot aquest poder, la seva pèrdua de suport en vots absoluts en els darrers anys és evident. Tot fa pensar que dins del PSC es mouen forces contraposades. Hi ha una força que vol ser catalanista, progressista, que ha vist en l'acord amb ERC i ICV l'oportunitat de dur a terme polítiques diferents de les que ha fet CiU. Però hi ha una altra força que té el cap a Madrid i que farà el que calgui perquè el PSOE conservi el poder de l'Estat. El que calgui."

Confidencials, vídeos i blogs anònims

La cambra catalana que es va formar després de les eleccions de Tots Sants de 2006 va ser vista a nivell espanyol com el primer *Parlament blogger*, segons el periodista i analista Juan Varela¹⁶. Veníem d'unes eleccions protagonitzades per *ConfidencialCAT*, un documental distribuït amb els principals diaris i difós a la xarxa —el capítol 1 acumula 20.000 visualitzacions al canal de CiU a YouTube— que just a l'inici formal de la campanya va sacsejar la política catalana i, possiblement, va determinar aliances posteriors, obrint una ferida sense precedents en l'àmbit del catalanisme entre la federació nacionalista i ERC. Aquell tram de la campanya va posar a prova la capacitat viralitzadora de la Catòsfera, i va fer aflorar el pitjor de l'anonimat, usat com a escut protector per part d'autors de blogs desconeguts que havien anat animant el final de l'única legislatura del president Maragall i, especialment, l'esprint final amb la mirada posada en les urnes.

El títol del documental ideat per David Madí¹⁷, *ConfidencialCAT*, lligava el plantejament de trama secreta amb la moda d'aquella època dels blogs anònims anomenats confi-

16. “Ernest Benach torna a Pensament obert. El president del Parlament de Catalunya va acabar la campanya, es va formar de nou el tripartit i es va asseure un altre cop al seu seient. I va tornar al seu blog institucional. Va experimentar la quotidianitat de la conversa amb els lectors i la reflexió diària del blog de campanya d'ERC, i va sortir convençut dels avantatges de ‘comunicar els missatges d'una forma ‘fàcil, clara i directa’ als ciutadans. Per això està convençut que la renovació tecnològica del Parlament és imprescindible per ‘fer que la ciutadania utilitzi les formes de participació que té al seu abast’. En aquesta entrevista amb Saül Gordillo, Benach anuncia que la cambra autonòmica seguirà les passes del Congrés per modernitzar l'hemicicle amb tecnologia. A diferència del dispendi del pla Manuel Marín [president del Congrés], no hi haurà escons digitals, sinó una connexió a la xarxa perquè els parlamentaris puguin connectar els seus ordinadors portàtils. I al parlament més blogger d'Espanya per escriure un *post* ja no caldrà abandonar l'escó. Però aquesta obertura i comunicació directa amb la ciutadania no és el propòsit principal de la modernització Benach (ja proposada el 2004). El president defineix com a objectius la ‘consulta de la informació a l'instant i augmentar la immediatesa de la comunicació’, sobretot ‘disposar del dossier del ple i qualsevol documentació de treball (lleis, reglament del Parlament, Estatut, Constitució...)’. Hi haurà un segon hemicicle concebut com a espai de treball més que simbòlic. ‘Més modern, funcional i avançat tecnològicament, i deixar l'actual per a les sessions més solemnes’. I entre les reformes, un nou bar restaurant per no estar tan apretats (real, no virtual). La modernització tecnològica dels parlaments espanyols avança i el de Catalunya havia de ser el primer rere el Congrés després del frenesí ciberpolític de la campanya i els últims temps.” Apunt publicat el 29 de novembre de 2006 per Juan Varela.

17. Al seu llibre *Democràcia a sang freda*, David Madí explica l'episodi del polèmic documental i ho fa així: “Dos dies abans de l'inici de la campanya electoral, i com a colofó del final de la precampanya, tots els diaris assenyalaven amb grans titulars la notícia de la difusió del DVD, com s'havia previst. Al matí, ràdios i televisions ja difonien el tràiler del documental. La polèmica anava a tota velocitat. Fins a aquell dia el debat de la precampanya s'havia centrat en l'antagonisme, que havia arribat a les mans, entre membres del PP i els socialistes. En un acte del PP a Martorell hi va haver una baralla en què el dirigent Xavier Garcia Albiol havia clavat un directe dels clàssics a un manifestant. Fins aquell moment, la precampanya es polaritzava entre el PP i el PSOE arran de l'episodi del cop de puny, que el secretari d'organització popular va propinar a un militant socialista. L'aparició del DVD òbviament va fer que tot plegat s'oblidés, i va captar l'atenció immediatament. L'efecte va ser devastador, l'operació va sorprendre i va iniciar una polèmica com poques campanyes l'han viscuda. Tant com creixia el brogit al voltant del DVD, creixia l'expectació per la distribució prevista pel diumenge. La primera reacció de la resta de partits va ser la que havíem imaginat. L'equip socialista, una mica més prepotent, va optar per dir que allò no era res i el valorà ben poc. ERC, de la mà de la ira del seu líder, que veia com les barbaritats del Tripartit eren recordades massivament, va actuar ofès i ferit, i va entrar en la polèmica amb armes i bagatges. (...) Internet fou un altre actiu valuós de la campanya. Després de l'estrena al cinema, aquell dissabte vam penjar el documental a YouTube, i l'èxit que hi va trobar va ser sense precedents. Va arribar a ser el tretzè vídeo més visionat a

dencials, que publicaven informacions no contrastades —en el millor dels casos— o, directament, intoxicacions, rumors i globus sonda, disfressats de narració periodística, i clarament sospitosos d’haver estat elaborats per les cuines dels partits o comunicadors propers.

La república bloguera en què s’havia convertit Catalunya, amb un Parlament amb escons plens d’autors de bitàcoles, ha tingut una llarga llista de pàgines anònimes que han jugat amb informacions que els mitjans tradicionals i, fins i tot, els digitals no podien o no s’atrevien a publicar. Fa uns mesos, el juny de 2013, fent arqueologia internàutica per aquesta atapeïda xarxa de confidencials i blogs d’autoria desconeguda vaig generar una llista amb una trentena de pàgines d’aquest estil. Només un d’aquesta trentena —Eivissa Confidencial, que és molt més que una bitàcola, és un portal— segueix en actiu set anys després que anessin apareixent aquests espais que pretenien posar llum a la Catòsfera.

Busot —“el confidencial polític líder que marca la diferència i el camí”, això deia la seva presentació— va ser una revelació juntament amb La Santa Espina —“la veritat de la vida, des del pal de paller”— i Tripartit Watch. Busot era un blog anònim de l’òrbita d’ERC; La Santa Espina era proper al PSC; i Tripartit Watch, a CiU, clarament contrari al govern d’esquerres, així com DesERCmascarant, un clar exemple de la guerra civil entre nacionalistes i independentistes d’aquells anys a cop de *post* i píxel assassí. Curiosament, el títol del documental ideat contra el tripartit per l’estrateg convergent David Madí coincidia amb el nom d’un d’aquests blogs anònims que mesos abans, cap a final de 2005, s’havia llançat per mobilitzar la manifestació del 18-F de la Plataforma del Dret de Decidir i que els grans mitjans havien ignorat. Es tracta de Confidencial.cat, amb la seva presentació “18-F, cap a la independència”. D’altres bitàcoles seguides durant aquells mesos van ser Diari Republicà, Espai Espia —“Agència Independentista d’Espionatge”— i Submarí, del qual ara ni tan sols tenim adreça activa per clicar.

Una part de la trentena de dietaris que en aquells anys bojors i carregats de molta adrenalina van ser de lectura habitual són els blogs crítics amb els mitjans de comunicació, sobretot els digitals. No era fàcil sospitar qui podia escriure alguns d’aquests blogs con-

escala mundial, i el primer en català que havia arribat a aquell rànquing. Puc entendre que la ira dominés socialistes i republicans en veure’s reflectits al mirall de la veritat d’aquells tres anys del Tripartit. Per això van intentar organitzar manifestacions al davant de la seu de CiU amb l’objectiu de tornar-nos exemplars del DVD, però no van passar de reunir set o vuit persones. Del milió de DVD no ens en van tornar ni mil, un percentatge inferior a qualsevol tramesa comercial. Vam ser acusats de practicar un mal estil. Amb un mínim de bona fe cal entendre que hi teníem dret, que l’audiovisual és el llenguatge d’avui. El DVD complia una funció estratègica de prendre la iniciativa en aquella campanya i desballestar la dels altres. Se’ns va criticar que l’estil d’aquella campanya impedia el diàleg de CiU amb els altres partits. Això era absolutament fals. El Tripartit ja estava decidit, i només depenia de la situació aritmètica. El Tripartit pactava en contra nostra tant com va poder i havia fet del pacte anti CiU la seva ortodòxia. També se’ns criticava per produir un efecte bumerang i per generar una mobilització d’electors del Tripartit com a reacció a la indignació provocada per les nostres pràctiques. Com va demostrar el resultat de les eleccions, el PSC va perdre el 23% dels vots, ERC el 25% i el PP un 20%; només ICV va repuntar una mica. Aquest argument anava contra la lògica i el sentit comú. Per quin motiu algú que veïés el documental havia de posar-se a votar algú del Tripartit? No se sosté per enlloc. Finalment se’ns acusava igualment de desmobilitzar el vot de CiU. La veritat és que durant la campanya l’entusiasme de la nostra gent va ser absolut. Potser algun elector de CiU no va sintonitzar amb aquest estil, però es poden comptar amb els dits d’una mà els electors que no ens van donar el vot per aquesta raó. En realitat, l’estratègia d’agafar la iniciativa i trencar la campanya dels nostres adversaris ja era un èxit.”

tra competidors directes. Compte amb Vilaweb va ser un d'aquests, però no el més àcid. e-brutícies —“el bloc dels damnificats d'e-notícies”, com deia a la seva capçalera— va recollir atacs contra el portal que llavors era de referència en els passadissos del Parlament. En la mateixa trinxera crítica amb els mitjans hi havia Manipulació TV3 —que sostenia la tesi de l'espanyolització de l'emissora pública catalana— i Vendetta vs CAC, en referència al Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

Una part molt important d'aquests confidencials eren blogs territorials, ja siguin fets per periodistes o per polítics amb interessos directes en l'àmbit local al qual s'adreçaven. Un dels pioners va ser Maresme Confidencial, que va revolucionar informativament la comarca, generant més d'un mal de cap entre els alcaldes que protagonitzaven alguns dels seus apunts. D'altres són Eivissa tal qual, El Confidencial dels Igualadins, El Lleó Confidencial (“visió de la política i la societat de Girona diferent”), El Mentidero, El Més Petit de Tots (Maresme), El Notari.com, El Pou Comú (Sant Boi de Llobregat), Girona confidencial (“blog independent d'opinió política”), Hereus d'Els Àngels Confidencial (Girona), Hotel Consigna, La Paparra, Les fonts que ragen (Argentona), Malgrat Confidencial, Molins Reials (Molins de Rei), Sa Palomera (Blanes), Tomàquet Moliner (Molins de Rei), Torredembarra Confidencial i Blanes Confidencial.

Aquests blogs van reproduir, a escala local i comarcal, l'esquema dels anònims confidencials d'àmbit nacional. En alguns casos, s'ha sabut amb el temps que algun dels autors d'aquests blogs eren persones que després aspirarien a les eleccions municipals i inclús acabarien erigint-se en alcaldes de la seva ciutat. Catalunya és un país petit en què la gent es coneix, i a la Catosfera encara més. De fet, els agregadors —portals que aplegaven els últims apunts i les bitàcoles en funció de territoris o temàtiques concretes— han fet una tasca de *hub*, de punt de trobada, molt notable, fet que ha propiciat que els autors es descobrissin i coneguessin més fàcilment.

La vertebració dels agregadors territorials

El gener de 2008 hi havia a la Catosfera una vuitantena d'agregadors¹⁸, és a dir, de pàgines on anaven a parar els apunts i els enllaços als diaris personals de milers i milers d'internautes catalans. Si el pare de la divisió territorial de Catalunya el segle passat, el geògraf Pau Vila (1881-1980), va establir les capitals de comarca a partir dels mercats, la geografia virtual dels Països Catalans 2.0 es basava a final de la primera dècada del segle XXI en els agregadors territorials, que es llisten a continuació (per ordre alfabètic i conservant entre parèntesi la literalitat de la seva presentació, ja sigui blog amb ge o bloc amb ce), juntament amb els portals i *hubs* temàtics:

Anoiasfera (portal de blocs de l'Anoia), Arenyautes (blocs d'Arenys), Atictes (agregador amb els blocs dels membres de l'associació Atictes), Bagesfera (xarxa de blocs del Bages), Bitàcoles (diaris personals en català), Bloc.cat (servei de blocs en català), Blocs.ciu.cat (xarxa de blocs de CiU), Blocs de lletres (hiperblog català de literatura), Blocs Terrassencs (blocs de Terrassa), Blocaires de l'Ebre (*loc* del metabloc de les Terres de l'Ebre), Blocaires del Pirineu (blocs del Pirineu), Blocsmenorca.com (blocs de Menor-

18. Aquesta relació prové de l'apunt *Llistem tots els portals i agregadors de blocs en català*, publicat el 2 de gener de 2008.

ca), Blocs de GràciaNet (comunitat blocaire de la xarxa ciutadana de la vila de Gràcia), Blocs al Prepirineu (enllaços dels blocs prepirinencs), Blocs del Maresme (blocs del Maresme), Blocs al Berguedà (enllaços dels blocs del Berguedà), Blocs Catalunya Central (enllaços dels blocs de la Catalunya Central), Blocsfera cristiana (agregador de blocs cristians), Blocs Tinet (bloc de la xarxa tarragonina Tinet), Blocoteca banyolina (blocoteca per als blocs de Banyoles), Blogaires Socialistes (agregador de blocs del PSIB-PSOE), Blogcat (directori de blocs en català), Blogsfera socialista (directori de blocs del PSC), Blogsvalencianistes.com (agregador de blocs valencianistes), Blocs en català (directori de blocs en català), B2EC (bloc de blocs d'escaladors catalans), Catà-blocs (agregador de la Catòsfera), Catapings (directori de weblogs en català), Cultura21.cat (els blocs de Cultura21.cat), Dones en xarxa (portal feminista de Catalunya), Ebresfera (metabloc de les Terres de l'Ebre), Ebresfera.cat (web del col·lectiu de blocs ebrencs), ECONOblogs (blocs del Col·legi d'Economistes de Catalunya), Ecosocialistes.cat (la blogosfera de la gent d'esquerres, ecologista i feminista), EDU-CAT (*blogroll* educatiu català), El Nord del Penedès (agregador de blocs penedesencs), Estol.cat (xarxa de blocs escrits en català), ElTarlà.com (agregador de blocs gironins), El trencaclosques (agregador de monòlegs polítics per exposar-los al comentari públic), Fem xarxa (descobreix l'àgora virtual de Rubí), Formigues elèctriques (xarxa de blocs sobre tecnologia i societat), Gent del camp (agregador de blocs del camp), Horta-Guinardó (agregador de blocs polítics i veïnals d'Horta-Guinardó), Illencs.com (*weblogs* de Menorca), Índex de la Tarracosfera (agregador de blocs tarragonins), indirecte!cat (blocs del diari electrònic directe.cat), Jovent Independentista (agregador de blocs de les JERC), La Comunitat (comunitat catalana de blocs), Lleidasfera (blocs de Ponent), Llibròfags (literatura en català), Llopasfera (comunitat blocaire de Calella), Manresa Blocs Ciutadans (un bloc per a cada ciutadà i ciutadana), MésVilaweb (blocs de Vilaweb), Mos entenem (servei de blocs de la comunitat jove de les Terres de l'Ebre), Osonosfera (portal de blocs d'Osona), Parlamentaris.info (portal dels parlamentaris *bloggers* catalans), Penedesfera (l'listat de blocs i blocs del Penedès), Planeta Softcatalà (recull dels blocs personals dels membres del col·lectiu Softcatalà), Planeta Ubuntu.cat (recull dels blocs personals dels membres del col·lectiu Ubuntu), Ple de blocs (blocs d'Alella, el Masnou, Ocatà i Teià), Poliblocs (portal de blocs polítics en català), Politi.cat (tota la política catalana en un sol lloc), Pom de blocs (portal de blocs de tarannà educatiu), Reusosfera (weblogs personals de Reus i el Baix Camp), Rubíplanet (planeta de blocs de Rubí), Sentmenat.com (xarxa de blocs de Sentmenat), suecablocs 0.1 (el primer directori de blocs/blogs de Sueca), Terrassa.net (el Bloc/Blog de Terrassa), Vallesfera (xarxa de blocs del Vallès Oriental), Viure als Pirineus (blocs pirinencs), Weblogs.cat (xarxa de blocs comercials en català), Weblogs de Capgròs (enllaços blocs del Maresme), Xarxa bloc (blocs temàtics en català), Xarxa de Blocs Sindicals (agregador de blocs sindicalistes), Xarxa de Blocs Sobiranistes ("jo també vull un Estat propi"), Xarxa republicana (enllaços dels blocs d'ERC i les JERC dels Països Catalans), Xarxa Santboiana (blocs de Sant Boi de Llobregat), Xarxa Socialista de Mallorca (agregador de *feeds* de les webs dels socialistes de Mallorca), Xarxa Tradiblog (els blocs de la cultura popular als Països Catalans) i XTECBlocs (servei de blocs del Departament d'Educació de la Generalitat).

Poliblocs i la pugna CiU-PSC

El llistat pot semblar carregós, però proporciona una imatge prou eloqüent del batec de la xarxa de parla catalana fins a 2008¹⁹. Estem davant d'un autèntic entramat de casinos, ateneus i casals populars virtuals, la nomenclatura i presentació dels quals bé mereixeria una anàlisi detallada. Com que la política era una de les inquietuds més perceptibles a la Catosfera, el febrer de 2007 va aparèixer —en una iniciativa de la qual vaig ser impulsor amb altres periodistes— el portal de blogs polítics en català, Poliblocs, que va tenir èxit entre els bloguers, periodistes i polítics del país. S'hi aplegaven les bitàcoles de polítics de carnet i de ciutadans que escriven sobre política d'arreu dels Països Catalans, ja que només hi havia dos criteris per incorporar-los a aquest agregador: que estiguessin escrits en català i que l'autoria fos coneguda, clarament identificada.

Fins a un miler de dietaris van alimentar Poliblocs, que va esdevenir de consulta diària, com a complement a la lectura dels mitjans digitals, i va generar una dura competició entre els grans partits per mesurar i demostrar quin era el més dinàmic i musculós en aquestes esferes. Els partits van crear sectorials de noves tecnologies i van nomenar responsables interns de xarxes socials, molt pendents d'estimular els seus dirigents i militants perquè obriessin blogs, en primera instància, i que els mantinguessin dins dels paràmetres de l'argumentari del partit, en una segona. En aquest sentit, la pugna entre el PSC i CiU va ser divertidíssima, ja que cada dia algun responsable d'aquests partits enviava correus electrònics a Poliblocs advertint de nous bloguers que s'incorporaven i que, a ulls de les maquinàries internes, servien per engreixar el llistat de les seves sigles, o sigui per desbancar el rival en el podi de la blogosfera política.

Al principi, la blogosfera socialista era la més innovadora i nombrosa²⁰. Tenia l'estímul i la referència de Miquel Iceta, diputat i dirigent del PSC, dels primers polítics de l'Estat espanyol a fer el salt a la xarxa amb una web pròpia i a la Catosfera amb el seu blog de rigorosa actualització setmanal. Al darrere, diputats emergents i un munt d'alcaldes i regidors d'arreu de Catalunya tibaven d'una blogosfera socialista que, jugant amb l'ambigüitat de la denominació progressista i la seducció d'aquesta eina, van conquerir espais més enllà de les sigles i la militància formal. Aquella xarxa, que va arribar a me-

19. Una de les campanyes reivindicatives més influents a la xarxa va ser la d'un grup de Facebook que reclamava l'edició en català de La Vanguardia. El 12 de desembre de 2008 vaig publicar l'apunt 5.000 internautes demanen La Vanguardia en català: "El sector de la comunicació experimenta canvis profunds. A Catalunya, aquest context conté elements singulars. La llengua encara és un element d'identificació, de complicitat i connexió amb els consumidors de mitjans de comunicació. La premsa escrita és el front de la normalització lingüística, de la normalitat per conquerir. El català a la premsa editada a Catalunya té un recorregut gens anecdòtic. En aquest sentit, sobta l'eufòria de la campanya dels activistes digitals perquè La Vanguardia arribi al quiosc també en català. La Vanguardia en català és una causa de la xarxa social Facebook que obté suports com poques altres al nostre país. Prop de 5.000 adhesions no són cap broma. Mentre aquesta causa és una petició social, els activistes digitals han passat a l'ofensiva i ja han fet la seva versió electrònica en català amb les eines gratuïtes de la xarxa. Les empreses editores tenen ara l'última paraula. Mentre mantenen el silenci, la xarxa s'organitza i es mobilitza."

20. L'apunt de l'aleshores diputat socialista al Parlament de Catalunya José A. Donaire (don-aire.blogs-pot.com) del 16 de novembre de 2006 *Ciberpolítica catalana* (1) demostra l'auge dels blogs socialistes, per davant dels republicans i nacionalistes. En un segon apunt, *Ciberpolítica catalana* (2), deixava palès el predomini de blogs de Barcelona i Mataró, en un estudi territorial per partits. També demostrava que era una blogosfera adolescent, segons aquesta entrega del geògraf i ciberactivista Donaire: *Ciberpolítica catalana* (3).

reïxer l'atenció i control permanent per part de l'aleshores secretari d'organització, José Zaragoza, que fins i tot es dedicava a esbrincar bloguers amb càrrecs institucionals del PSC que s'havien "extralimitat" en els seus *posts*, va anar cedint terreny i hegemonia a una blogosfera sobiranista en què CiU es va sentir molt còmoda en l'etapa d'oposició, quan va aprofitar per elevar el llistó nacional i intentar erosionar el *frame* catalanista del PSC i l'independentista d'ERC.

L'apoltronament dels socialistes —que governaven en totes les institucions i usaven els blogs més per proselitisme i exhibició institucional que no pas per fer mal al rival o establir una conversa amb els internautes— coincidiria amb la irrupció de càrrecs i militants nacionalistes que fins aleshores havien estat aliens al món digital, però que no tenien més remei que ser-hi i posar-s'hi, si volien fer tasca d'oposició allà on la gent consumia informació política en altes dosis, la Catosfera, i de passada si volien reivindicar-se públicament de cara a l'esperat retorn de CiU a la Generalitat. Els blogs van ser una pastanaga per a militants i dirigents desitjosos de fer política i fer-se veure, marcant aspiracions personals sense eclipsar un candidat, Artur Mas, que ocupava les tribunes i mereixia els titulars dels mitjans de comunicació tradicionals.

Els blogs i les pàgines de Facebook²¹ —tothom era actiu en aquesta xarxa social, en aquest període 2006-2008— van permetre que sorgissin nous lideratges, ampliant el ventall de polítics coneguts fora del seu àmbit immediat. Més enllà dels alts dirigents o dels caps de llista, fins llavors no hi havia manera que la majoria de polítics s'expliquessin en primera persona i connectessin amb la ciutadania, el seu electorat al capdavant. La política es va apropiat d'aquestes prestacions, afavorint noves relacions i potenciant la viralitat, especialment a partir d'una audiència-comunitat basada en una combinació de lectors de blog, amics de Facebook, subscriptors de YouTube i seguidors d'un Twitter encara incipient.

L'allau va ser important, i els partits muntaven tallers formatius, designaven dinamitzadors 2.0, festejaven referents a la xarxa del seu espectre ideològic o proper, i convidaven la militància i els simpatitzants a entrar en batalla dialèctica amb altres forces polítiques a cop de *post*. Mentre la lògica era més partidista que de país, és a dir, quan la confrontació era pel poder —tombar el tripartit o impedir el retorn convergent, per resumir—, el PSC i CiU van protagonitzar el duel més calent a la Catosfera. Amb els anys, però, als dinamitzadors i fiscalitzadors interns dels dos grans partits se'ls va girar feina amb la proliferació de xarxes socials, i el guió de la política catalana es capgirava com un mitjó, de tal manera que ens trobem en un debat més de país que de partits, amb el procés independentista i el xoc de legitimitats que representa la consulta.

En aquest punt, el dinamisme d'ERC i les CUP, l'esclat anterior de Solidaritat Catalana per la Independència o la creació del primer partit polític amb el domini .cat en el seu

21. El 14 de desembre de 2007 publicava l'apunt *El sobiranisme, també a la xarxa social Facebook*: "Els internautes més actius i dinàmics no en tenen prou, amb un bloc. A part d'escriure i llegir blocs, tenen la necessitat vital d'estar a pertot. Les noves eines participatives fan fortuna. I et trobes blocaires catalans a cadascuna d'aquestes eines. La Internet catalana és així: incansable. La militància sobiranista a la xarxa, també. El bloqueaire Lluís Soler Turu (lluissoler.blogspot.com), regidor d'Esquerra a Viladecavalls, ha promogut una campanya en favor d'un Estat propi a la plataforma social Facebook. Allà m'he trobat amics, coneguts i saludats blocaires. Hiperactivitat digital. Excitació ideològica, ja sigui de socialistes amb la mirada posada en les eleccions de la tardor o de sobiranistes de cocció lenta que albiren l'Estat propi i el proposen, en català i en anglès, a través d'aquestes eines globals que proliferen i guanyen usuaris."

nom, Reagrupament.cat, han anat confluint, d'uns anys ençà i de diversa manera, en una xarxa marcada per l'agenda independentista i a la qual s'ha afegit la base digital de CDC. Amb el pas dels anys, hi ha un espai digital relativament pacificat i compartit entre els sobiranistes, més preocupats per la consulta —amb rivals polítics comuns, els partits espanyolistes— que no pas per defensar o desautoritzar determinada acció del Govern en una lògica aparentment superada, més pròpia de l'autonomisme d'antiga generació.

L'evolució de la Catosfera política és un bon retrat del que ha passat al país i als partits. D'una banda, la base de bloguers socialistes ha minvat i s'ha diluït en el discurs. Hi ha casos esfereïdors, de referents de la blogosfera socialista que ja no són militants o s'han allunyat de les posicions oficials de l'última direcció. La base de CiU també ha perdut el *punch* dels anys d'oposició. Aquell esperit combatiu de David Madí, molt propi de la lògica digital, ha donat pas a un relaxament dels *ciuactivistes*, alguns referents dels quals també s'han mogut i discrepat de les línies oficials.

Als dos grans partits els ha passat a la xarxa el mateix que a l'arc parlamentari, que s'ha fragmentat i ha permès que pesi més el discurs de les forces fins ara denominades extremistes o marginals. D'una banda, l'espanyolisme desacomplexat de Ciutadans en una banda, amb una gran activitat a Twitter i Facebook, i de l'altra, l'independentisme de lideratge compartit, en què les sigles i la militància orgànica han passat a un segon terme, i en què tant les piulades com les actualitzacions als murs recullen una gran activitat —desplaçant els blogs en protagonisme— i, de passada, ha permès a ERC refer-se després de les patacades electorals. En aquest sentit, l'estratègia digital dels republicans, molt basada en la pedagogia independentista i l'enfortiment del lideratge del seu president, Oriol Junqueras, té més possibilitats d'avançar a les xarxes socials que no pas la dels dos grans partits, vinguts a menys en les enquestes i en la trinxera digital.

Premis Blogs Catalunya

La fal·lera pels blogs²² va tenir la seva posada de llarg, a part de les jornades de la Catosfera de Granollers el mateix 2008, amb la primera entrega dels Premis Blogs Catalunya²³, a Girona, en un acte amb l'aleshores president del Parlament de Catalunya, Ernest Be-

22. Diverses eines i plataformes permetien llavors guanyar visibilitat als bloguers o compartir continguts. Aquestes en són algunes: Alianzo (rànkings blocs en català), Atictes (amics de les TIC), Bloc.cat (servei de blogs en català), Blocs MésVilaweb (servei de blocs en català), Bloctum (plataforma gratuïta de blocs en català), Blogcat (directori de blocs en català), Bloglines (síndic de continguts a blocs i webs via RSS), Catablocs (la Catosfera ara mateix), Catalexa (rànkings de webs en català), Catapings (directori de blocs en català), Catosfera (blocsfera i web 2.0), Cercablocs (directori de blocs dels Països Catalans), Conversa (rànkings de blocs), El trencaclosques (per comentar blocs polítics), EstatPropi.Cat (independentisme 'a vol d'ocell'), Estol.cat (xarxa de blocs en català), Hubbs (cercador de notícies en català), Independència (xarxa de continguts sobiranistes), indirecte.cat (blocs de directe.cat), La Farga (programari lliure), La Tàfana (per compartir continguts), OnAnar.Cat (fent un volt per la xarxa), Poliblocs (portal de blocs polítics en català), Politi.cat (la política catalana a la xarxa), Softcatalà (informàtica i programari en català), Technorati (per cercar a la blocosfera), Top Català (rànkings de webs i blocs), Weblogs.cat (blocs comercials en català), Wicac (l'ús del català a Internet) i XBS (Xarxa de Blocs Sobiranistes).

23. Aquests són els premiats al llarg dels anys. 2008. Cultura: Jordi Cervera, El blog de Jordi Cervera; Societat: Joan Puig, amb el bloc *Gazophylacium*; Actualitat: Albert Medrán per E-Campanya@; Educació: El fil de les clàssiques de Margalida Capellà; i TIC: El Bloc de la Núria Masdéu. Premis especials de l'Associació STIC: Acció solidària i cohesió social a la Fundació Plataforma Educativa; Foment del català a la

nach, que va donar suport a la iniciativa d'STIC.cat, entitat presidida per la bloguera Trina Milan. L'acte de Girona va tenir una doble virtut. Per una banda, es donava sentit al *boom* bloguer a Catalunya ordenant les bitàcoles per categories i segmentant els premis, de tal manera que el país enderia que escrivia de tot i per tot se sentia àmpliament representat. A més, tothom hi volia competir. Per l'altra, el segon aspecte destacable era que la desvirtualització, feta amb tots els honors i presidida per la segona institució del país, adquiria una solemnitat molt allunyada de la imatge marginal o *friqui* que alguns analògics podien tenir respecte als bloguers.

Aquestes desvirtualitzacions, que anualment es fan en una ciutat diferent —el 2013 van coincidir les jornades de la Catosfera i els Premis Blogs el mateix cap de setmana a Granollers—, van suposar la sortida mediàtica de l'armari. El primer any, i a cada edició des de llavors, TV3 emet una peça al *Telenotícies* del cap de setmana amb els guanyadors dels Premis Blogs Catalunya, que gaudeixen d'una cobertura sistemàtica a l'*Espai Inter-*

xarxa, lliurat *ex aequo* a Miquel Tusón pel seu blog La Llumenera de Nova York, per fomentar l'ús de la llengua des de l'estranger, i a Saül Gordillo pel seu Bloc sense fulls pel seu caràcter pioner. / 2009: Millor blog corporatiu: Gestió del coneixement; millor blog personal: La volta dels 25 (Marc Serena); millor blog de Cultura: Altres Barcelones (Dani Cortijo); millor blog d'Educació: Educació emocional, una filosofia de vida; millor format audiovisual: UMTSForum.net (Laureà Folch); Premi Lletra-Literatura: Tens un racó dalt del món (J.M. Tibau); millor bloc polític: Construint sinèrgies (Raül Romeva); millor blog TIC: Les TIC i la discapacitat; primer Premi Especial STIC.cat: Jil Van Eyle; segon Premi Especial STIC.cat: Somriures de Bombai. / 2010: Blogs de política: La primera esmena; Blogs personals: Som la llet; blogs de literatura: L'illa dels llibres; blogs de gastronomia: La cuina vermella; Format audiovisual: El racó dels meus somnis; blogs d'esports: Blaugranes en cadires de rodes; blogs d'educació: El vaixell d'Odisseu; blogs de tecnologia: Espai Internet; blogs de cultura: Lo Cantich; blogs corporatius: Taradell bloc. Juntament amb els blocs premiats, STIC.CAT concedeix el premi especial STIC a tres iniciatives vinculades a Twitter. Són l'etiqueta #neucat, proposada per Miquel Pellicer durant la nevada del 8 de març de 2010, el projecte d'informació ciutadana sobre la xarxa de Rodalies, Rodalia.info, i el programa Vist i no vist, de Valentí Sanjuan. / 2011: La santa culpa; Diga'm l'letraferit; www.joanpinyol.net (Des de la terra del paper); Cabòries d'estar per casa; Isaac Peraire Soler; El Pergamí, El bloc de Marta Monturiol; +arguments?; L'Auditoria; Espai en Xarxa; Open Data; Tic x Tothom; Betes i Clicks-desenredant la xarxa; El bloc d'Àngel Nieva; GNULinux.cat; Bitscatalans.com, tecnologia en català; www.imatica.org Països Catalans; Ruta Baobab, la Volta al món porta a porta; Conèixer Catalunya; R@conets; Cara B. Vivències i anècdotes d'un viatger de 'Descobrir'; Deviatge.cat; El Bloc dels Viatges; Astronomia des de l'Empordà; L'ase quàntic; Bloc de camp; Centpeus; Temps pel temps; i Mónverd.org, medi ambient i natura. / 2012: Blog corporatiu: Bibarnabloc; Blogs de cuina, gastronomia i enologia: Receptes.cat, i El blog de Menjar sa; Blogs de cultura i tendències: El Blog de Polseres Vermelles de Joan Pons, 365 dies 365e entrevistes, i Cinema 3; Blogs d'educació: miLLoringlix, La convivència, un trencaclosques, i Cinema en curs 2010-2011; Blog d'esports: Tuit United: Blogs d'història, tradicions i patrimoni: Bloc Ciutat de Girona, i Històries Manresanes; Blogs de literatura: mots muts nats, La serp blanca, i LlegimiPiulem. Premis especials STIC a @RCDEandtuits (<http://www.rcdeandtuits.com>) com a millor acció a Twitter, i a Forum Clínic (<http://www.forumclinic.org>) com a millor acció a la xarxa Internet. / 2013: Associacions, entitats i organitzacions sense afany de lucre: Espai Fotogràfic, i El bloc del museu; Miscel·lània i personals: Canya al càncer; Comunicació i nous mitjans: De persones i xarxes, i Global voices Catalunya; Cuina, gastronomia i enologia: L'hora del tupper, i Ets el que menges; Cultura i tendències: BCN Cultura, Sèries en blog, i CCCB Lab; Educació: Encenent la imaginació, Cataclàs, i Un bosc de llibres; Esports: Catalunya 360º, i Competicio.cat; Història, tradicions i patrimoni: Cançons i músiques dels avis, i Cafès de patrimoni; Literatura: El lloc del crim, i Nosaltres llegim; Política, economia i societat: Graellsbloc, Estats, i Periodisme juvenil; Sostenibilitat i medi ambient: Temperatura de l'aigua del mar a la platja de la Barceloneta, i MónNatura Pirineus; TIC: Living tic, cat, tic, cat, Albert Cuesta al diari Ara, i Appscatala; Turisme i viatges: R@conets; Universitats, recerca i ciència: Buscaciència. L'agenda de la cultura científica, Temps pel temps, i Vocabulària; Premi especial STIC: Amical Wikimedia.

net, programa que va guanyar el premi d'STIC.cat de noves tecnologies en l'edició de 2010 pel seu blog (<http://blogs.324.cat/espaiinternet>).

La primera emissió d'aquest espai de TV3 dedicat a la xarxa és de l'1 d'abril de 2007. Els periodistes Jordi Aguilera i Antonio Novella, amb muntatge de Rubén García Perdomo, Jordi Canadés i Alex Fazio, dediquen uns minuts del *TN Migdia* dels diumenges a destacar les webs, blogs i eines digitals més útils, curioses o divertides. És un espai setmanal l'evolució del qual explicaria com ha anat canviant la xarxa durant aquests anys. Molts bloguers, aspirants als Premis Blogs que voten els internautes, esperen obtenir el guardó i ser citats en la notícia que un o dos dies després farà l'*Espai Internet* de TV3.

Viquipèdia, l'enciclopèdia dels Cahner d'avui

Part de l'èxit del català a la xarxa —i de la forta presència de la comunitat catalana a Internet— rau en l'esperit resistencialista d'aquesta societat, que va superar la dictadura del general Franco amb activisme cultural i una militància lingüística a l'exili, tant interior com exterior. Un dels arquitectes de les actuals estructures culturals d'Estat, Max Cahner, va morir el 14 d'octubre de 2013. Editor, polític i historiador de la literatura, Cahner va ser el primer conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació (1980-1984) dels governs de Jordi Pujol. Diu la Viquipèdia que, com a conseller, “va fomentar la creació i reconstrucció d'institucions culturals catalanes com l'Arxiu Nacional de Catalunya, la Filmoteca de Catalunya, els projectes del Teatre Nacional de Catalunya i l'Auditori, Centre d'Art Santa Mònica i les bases de la xarxa de biblioteques, museus i arxius”. Cahner va promoure també la Llei de normalització lingüística i els mitjans de comunicació públics —TV3 i Catalunya Ràdio—, de tal manera que bé podríem afirmar que ha estat el conseller de Cultura més influent en la mesura que haurà deixat un llegat molt valuós amb tan sols una legislatura en el càrrec.

Cahner (1936-2013) —i ara ve quan entendreu el *link*— va promoure durant el franquisme un munt de projectes culturals, un dels quals va ser la *Gran Enciclopèdia Catalana*, ideada el 1965 amb Jordi Carbonell, Enric Lluç i Ramon Folch i Camarasa. Cahner i Internet tenen molt poc o gens a veure. Per a la generació de Cahner i per als arquitectes de l'estructura pública de l'actual cultura catalana, fer un teatre, una filmoteca, un arxiu, un auditori i uns mitjans de comunicació públics i nacionals va ser tan lògic com haver promogut, durant la dictadura i des de l'antifranquisme intel·lectual, una enciclopèdia en català, els tres primers volums de la qual es van publicar entre 1967 i 1971, segons sosté la Viquipèdia.

M'estalvio els detalls i tota la informació que figura en les entrades de la Viquipèdia sobre Cahner i la *Gran Enciclopèdia Catalana* —documentades, profundes, amb enllaços i ben estructurades— perquè podríem fer un salt fins a 1998, quan l'enciclopèdia llança la seva primera versió a Internet, coneguda com *Hiperenciclopèdia*, que permetia als subscriptors accedir a tot el contingut en línia. El 2008 l'enciclopèdia es va deixar de publicar en paper, i l'única versió que s'actualitza des d'aleshores és la que està en línia, d'accés lliure.

Els Cahner, Carbonell, Lluç i Folch d'avui són el miler de voluntaris —concretament 1.427 usuaris actius el novembre de 2013— que des de 2001 han publicat i revisat 416.684 articles a la Viquipèdia en català. La Wikipedia en anglès té 4.400.000 articles, i com se sap és una enciclopèdia lliure, feta i alimentada per internautes, que s'ac-

tualitza a cada moment, amb una rapidesa espectacular quan succeeixen grans notícies. La llengua catalana és la setanta-cinquena del món, però la Viquipèdia és la dissetena en nombre d'articles. En aquest assaig parlar de la Viquipèdia pot semblar forçat, perquè l'enciclopèdia lliure en català té un punt de vista neutral i en cap cas es pot vincular directament al sobiranisme. No obstant això, solidifica un Espai propi, i ha estat determinant a l'hora de vertebrar la Internet catalana, disposant d'un rol clar en la cultura i llengua a la xarxa. La Viquipèdia no té un posicionament polític, però el sobiranisme és majoritari dins de la comunitat viquipedista, un reflex més de la societat catalana actual.

Al marge de si els viquipedistes pensen d'una o altra manera, la seva contribució com a col·lectiu en el salt que ha fet el país a Internet mereix unes lletres ben grosses i daurades. Per exemple, la Viquipèdia té un altíssim prestigi internacional, ja que lidera el rànquing de qualitat pel que fa als 1.000 articles bàsics. El fundador de la Wikipedia, Jimmy Wales, que no és un qualsevol a Internet, va destacar l'octubre de 2013 la nostra Viquipèdia, com una de les més potents del món en relació al seu nombre de parlants. La seva solvència i qualitat és indiscutible, i un altre exemple és que el British Museum va premiar la Viquipèdia en català per dos articles sobre peces del museu. Durant el 2013, el *top ten*²⁴ de la Viquipèdia va estar encapçalat per les entrades sobre 'Catalunya', 'Viquipèdia en català', 'Barcelona', 'educació física', 'Salvador Espriu i Castelló', 'edat mitjana', 'Polseres vermelles', 'Antoni Gaudí i Cornet', 'Espanya' i 'comarques de Catalunya'.

De la mateixa manera que la candidatura del .cat va prosperar obrint camí a altres nacions sense Estat, l'entitat catalana Amical Wikimedia es va convertir el 21 de maig de 2013 en la primera organització temàtica de la comunitat Wikimedia amb el mateix estatus que els capítols estatals. Això permetrà a la Viquipèdia ser present a les trobades d'associacions de diferents països o finançar els seus projectes amb una part dels diners que donen els lectors a la Fundació Wikimedia.

L'obtenció del domini .cat o el reconeixement internacional de l'Amical Wikimedia —Premi Nacional de Cultura 2014— són victòries catalanes que, a ulls de molts internautes, combaten el missatge de la por tan promogut en el debat independentista per part dels poders de l'Estat. Les amenaces sobre la sortida de la Unió Europea, de l'euro, de l'OTAN i del sistema solar, que dia rere dia prediquen ministres, polítics i personalitats espanyoles de tot ordre, contrasta amb allò que una generació de catalans crescuts a l'era d'Internet, els anomenats nadius digitals, han pogut experimentar directament amb la normalitat en què es pot ser i viure en català a la xarxa. El .cat, la Viquipèdia o el Twitter en català, per citar un altre cas d'èxit que apareixerà més endavant, demostren que l'enginy i l'obstinació catalana, sumat a la tasca de formigueta d'una comunitat abocada a la xarxa, ha fet que l'ICANN, Wikipedia o Twitter trobessin fórmules per reconèixer allò que l'Estat espanyol, les elits i altres lobbies intenten evitar sistemàticament. ★

24. Segons el rànquing de 2013 de Johan Gunnarsson, publicat amb l'arribada de 2014.

Cronologia 2006-2008

2006

21 de gener

José Luis Rodríguez Zapatero es reuneix en secret a la Moncloa amb Artur Mas i arriben a un acord global sobre l'Estatut que preveu incloure el terme nació al preàmbul i definir Catalunya com a 'nacionalitat' en l'articulat. Dos dies després es farien la foto amb Josep Antoni Duran Lleida per escenificar l'acord entre el govern espanyol i CiU.

31 de gener

Arriben a l'Arxiu Nacional de Catalunya els "papers de Salamanca".

6 de febrer

El text de l'Estatut es comença a tramitar a la Comissió Constitucional.

18 de febrer

Gran manifestació a Barcelona en defensa del dret a decidir dels catalans

i de l'Estatut aprovat pel Parlament, amb el lema *Som una nació, tenim el dret de decidir*, que aplega unes 300.000 persones, 700.000 segons la Plataforma pel Dret de Decidir i 125.000 segons la Guàrdia Urbana. ERC és l'únic partit que hi participa.

4 de març

El partit autbatejat com a no nacionalista Ciutadans celebra el seu primer míting al teatre Tívoli.

21 de març

La Comissió Constitucional aprova l'Estatut amb els vots contraris del PP i, per motius oposats, d'ERC.

30 de març

El Congrés dels Diputats aprova definitivament la reforma estatutària, amb el rebuig d'ERC i del PP. El resultat és 189 vots a favor, 154 en contra i 2 abstencions. Mariano Rajoy

declara que "és el principi de la fi de l'Estat de 1978".

20 d'abril

Crisi de Govern. Pasqual Maragall cessa Joan Carretero (Governació, que assumirà Xavier Vendrell), Carles Solà (Universitats, on entrarà Manel Balcells), Caterina Mieras (Cultura, que agafarà Ferran Mascarell), Antoni Siurana (Agricultura, que prendrà Jordi William Carnes), Josep Maria Rañé (Triball, que ocuparà Jordi Valls) i Salvador Milà (Medi Ambient, que assumirà Francesc Baltasar).

27 d'abril

ERC decideix demanar el 'vot nul polític' en el referèndum de l'Estatut.

2 de maig

Les assemblees de les bases d'ERC demanen el 'No' a l'Estatut i forcen l'executiva a rectificar. Tres dies després,

Brindis per l'obtenció del domini .cat, el febrer de 2006. Foto © (BY-SA) David de Montserrat

2006

la direcció del partit anuncia que defensarà el 'No' en el referèndum.

8 de maig

La cúpula del PSC i Pasqual Maragall decideixen l'expulsió d'ERC del Govern abans del 18 de juny, data en què se celebrarà el referèndum. També troben inevitable l'avançament de les eleccions al Parlament.

10 de maig

El Senat aprova definitivament l'Estatut.

11 de maig

Pasqual Maragall expulsa ERC del Govern —destitueix els consellers Josep Bargalló, Marta Cid, Xavier Vendrell, Anna Simó, Josep Huguet i Manel Balcells— per la seva decisió de defensar el 'No' a l'Estatut en el referèndum, que se celebrarà el 18 de juny. També anuncia eleccions anticipades a la tardor.

13 de maig

Nova remodelació de Govern, format únicament pel PSC i ICV-EUIA. Els nous

consellers són Xavier Sabaté (Governació), Joan Manuel del Pozo (Educació i Universitats) i Carme Figueras (Benestar i Família), que prenen possessió el dia 15.

15 de maig

Inauguració del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

14 de juny

Entra en vigor la Carta Municipal de Barcelona.

18 de juny

El 74% vota sí a l'Estatut, el 20,7% vota no i un 5% en blanc, en un referèndum amb una participació del 49%. Van votar 2.594.167 ciutadans sobre un cens de 5.310.103. El 'Sí' va rebre 1.899.897 vots, davant dels 533.742 contraris, les 137.207 paperetes en blanc i 23.321 vots nuls.

20 de juny

Pasqual Maragall anuncia a la direcció del PSC que no es presentarà a les eleccions de la tardor. Ho fa amb una trucada telefònica al primer secretari, José

Montilla, a última hora de la nit. El Periódico ho publica en exclusiva. Maragall llegeix, l'endemà, dia 21, una declaració institucional.

29 de juny

El president espanyol José Luis Rodríguez Zapatero anuncia, en una declaració institucional al Congrés, l'inici del diàleg amb ETA.

4 de juliol

El Parlament Europeu condemna la dictadura franquista, amb l'excepció del PP i l'extremadreta.

9 de juliol

Neix el nou partit Ciutadans Partit de la Ciutadania, amb Albert Rivera de president i Antonio Robles de secretari general.

13 de juliol

Pasqual Maragall anuncia que les eleccions seran l'11 de novembre, després que transcendissin tensions amb el seu partit sobre la data. Ho fa en l'últim ple del Parlament de la setena legislatura.

La Catosfera literària, maig de 2008 a Vallromanes

28 de juliol

Crisi entre els governs català i espanyol per la vaga dels treballadors de terra d'Iberia que paralitza l'aeroport del Prat coincidint amb l'operació sortida de les vacances d'estiu. Uns 2.000 treballadors bloquegen la pista i provoquen la cancel·lació de 544 vols, deixant 200.000 passatgers atrapats a l'aeroport.

9 d'agost

Pasqual Maragall visita Sant Jaume de Frontenya (Berguedà) en l'entrada en vigor del nou Estatut.

29 d'agost

Anunci del relleu de José Montilla com a ministre d'Indústria per Joan Clos, que deixarà l'alcaldia de Barcelona en mans de Jordi Hereu. El 8 de setembre prenen possessió dels seus respectius càrrecs Clos i Hereu.

7 de setembre

Pepe Rubianes és obligat a suspendre el muntatge teatral *Lorca eran todos* al Teatro Español de Madrid.

28 de setembre

El Tribunal Constitucional admet a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel PP contra l'Estatut de Catalunya.

15 d'octubre

CiU distribueix un milió de còpies, encartades als diaris, del DVD *ConfidencialCAT*, pel·lícula que desacredita els partits del govern d'esquerres.

1 de novembre

Primeres eleccions al Parlament després de l'aprovació de l'Estatut. Artur Mas guanya amb 48 diputats (2 més que el 2003), José Montilla n'obté 37 per al PSC (5 escons menys), Carod-Rovira n'aconsegueix 21 per a ERC (2 menys), Josep Piqué en rep 14 per al PP (1 menys), Joan Saura 12 per a ICV-EUiA (3 més), i Albert Rivera entra amb 3 de C's.

5 de novembre

PSC, ERC i ICV-EUiA anuncien l'acord per formar un nou govern d'esquerres. José Montilla presidirà la

Generalitat i Josep-Lluís Carod-Rovira en serà vicepresident.

17 de novembre

Sessió constituent del Parlament de la vuitena legislatura. Ernest Benach és reelegit president de la cambra.

28 de novembre

José Montilla pren possessió com a 128è president de la Generalitat.

2007**27 de maig**

El PP guanya les eleccions municipals a l'Estat, per 155.991 vots respecte el PSOE, que obté més regidors.

11 de juny

Pasqual Maragall dimiteix com a president del PSC.

19 de juliol

El president del PP a Catalunya, Josep Piqué, dimiteix en sentir-se "desautoritzat".

Catosfera 2008. Primera edició a Granollers amb Joan Ridao (ERC), Raül Romeva (ICV), Carles Puigdemont (CDC) i Lourdes Muñoz (PSC), moderats pel periodista Pep Vilar. Foto © (BY-SA) Saül Gordillo

2007

13 de setembre

Centenars de persones es concentren davant l'Ajuntament de Girona per protestar per la presència del Rei Joan Carles a la ciutat i algunes cremen imatges dels monarques.

26 de setembre

Arriba als quioscos de tot l'Estat el diari en castellà Público, editat per Mediapro, sota la direcció d'Ignacio Escolar.

28 de setembre

El lehendakari Juan José Ibarretxe anuncia la convocatòria d'una consulta sobre el futur del País Basc el 25 d'octubre de 2008.

16 d'octubre

El president espanyol José Luis Rodríguez Zapatero rebutja els plans sobiranistes del lehendakari en una reunió a la Moncloa.

31 d'octubre

L'Audiència Nacional espanyola fa pública la sentència de l'11-M, que

condemna la majoria d'implicats islamistes en la massacre, tot i que absol Rabei Osman El Sayed, 'Mohamed l'Egipci', a qui la fiscalia i les acusacions consideraven un dels instigadors intel·lectuals de la matança als trens de Madrid.

1 de desembre

Manifestació amb el lema *Som una nació i tenim el dret de decidir sobre les nostres infraestructures*.

2008

20 de febrer

Comença a operar l'AVE Madrid-Barcelona, que trasllada 12.000 passatgers el seu primer dia.

9 de març

El PSOE aconsegueix la victòria a les eleccions espanyoles amb 169 escons, tot i que el PP puja fins als 153. IU obté només 2 diputats, un més que el partit acabat de crear de Rosa Díez.

11 d'abril

José Luis Rodríguez Zapatero és investit, en segona votació, president del Govern espanyol per majoria simple.

19 d'abril

La ministra de Defensa, Carme Chacón, primera dona que ocupa aquest càrrec a l'Estat, visita, embarassada, les tropes espanyoles a l'Afganistan.

27 de juny

El Parlament basc aprova la consulta sobre el País Basc per al 25 d'octubre.

11 de setembre

El Tribunal Constitucional declara nul·la la llei de la consulta plantejada pel lehendakari Ibarretxe sobre el futur d'Euskadi en considerar que envaeix competències exclusives de l'Estat.

Primera edició dels Premis Blogs Catalunya. Girona, 10 d'octubre de 2008

Organització (2009-2010)

***Contra demoscòpia, democràcia.
Contra la política ficció, la crònica.
Contra cops d'Estat mediàtics,
la gent'***

Francesc-Marc Álvaro, periodista

n país que té tot allò que Pau Casals va dir en el seu memorable discurs a les Nacions Unides el 1971 —la nació més gran del món, amb el primer parlament, molt abans que Anglaterra— i que ha tingut els Cahner que han fet enciclopèdies i editorials en dictadura també és capaç de posar-se en el mapa de les llengües globals a la xarxa amb el domini propi, liderar rànkings de blogs, conquerir la Wikipedia i aconseguir les versions en català de Twitter, Facebook i tantes altres plataformes digitals. La Internet catalana, cívica i militant, va crear el directori de webs Nosaltres.cat o el rànkung Catalexa.com, però amb Google i l'OJD Interactiva aquestes dues eines deixen de tenir sentit i llavors dedica les energies a altres projectes. Aquesta comunitat dinàmica, que no descansa, posa en marxa la web pròpiament dita del primer diari de l'Estat espanyol a Internet —l'Avui, amb Joan Jofra i Martí Anglada, i amb El Periódico de Catalunya, que ja tenia un peu posat a la xarxa, amb Pep Puig—, tradueix programari amb una legió de ciberactivistes per la llengua, la gent de Sotfcatalà, es dota d'un Parlament 2.0 avançant-se a altres cambres de països del seu entorn o s'inventa la primera gran plataforma de micromecenatge, Verkami, amb fites encara no superades a Europa com *L'endemà*, d'Isona Passola, que ha recollit 350.000 euros de 8.000 mecenes. Aquest país que té talent i força per fer tot això està sent capaç també de relativitzar, amb arguments i enginy, les amenaces més rocambolesques que arriben dels poders de l'Estat en l'actual debat sobiranista.

Hi ha dues idees instal·lades en alguns sectors contraris al procés d'independència per intentar trobar una explicació al que ha passat a aquest país. La primera és que l'adoc-trinament dels escolars, sota la immersió lingüística i amb les competències en mans de la Generalitat de Catalunya, ha creat generacions de sobiranistes manipulats. De desmuntar-ho, se n'encarrega molt encertadament en el seu últim llibre, *Anatomia d'un desengany*, el catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat de Barcelona Germà Bel. Potser és Internet, i no l'escola catalana? Potser és el canvi de paradigma de les primeres generacions natives digitals que ja s'han llicenciat a les facultats catalanes i que parlen idiomes, viatgen i fan Erasmus amb permís del ministre Wert?

L'altra idea per justificar la major manipulació política d'una societat europea és, des del punt de vista de la caverna espanyola, l'ús que el catalanisme ha fet dels mitjans públics durant les tres últimes dècades. Artur Mas manipula els catalans amb la pantalla de TV3, aquest és el seu guió argumental. En aquest capítol, però, s'intenta aportar casos que demostrin que l'etapa d'organització sobiranista feta a partir de la xarxa es fa des-

mentint aquests dos tòpics de l'espanyolisme més tronat. Ni Artur Mas (Govern) ni TV3 (mitjans tradicionals) són els responsables que es fes el referèndum d'Arenys de Munt ni les primeres manifestacions independentistes, a Brussel·les i Ginebra —tot això el 2009, amb José Montilla a la presidència de la Generalitat—, ni tampoc les onades de consultes populars durant el 2010 ni que l'any següent es formés l'embrió de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) o esclatés el moviment dels indignats del 15-M.

Sobre TV3 és important que ens aturem un moment. La Internet sobiranista, de la qual al final s'esmenten fins a 200 noms rellevants, és una xarxa dins de la xarxa de gent que es coneix, que fa molts anys que hi és, que no para de fer coses i que té un compromís que va molt més enllà d'una feina o empresa. Els Miquel Macià, Vicent Partal o Joan Camp, els Manel Sanromà, Amadeu Abril o Joan Francesc Gras, els Oriol Ferran, Miquel Saperas o Mercè Molist són una mena de gent que no ha necessitat, o no l'han volguda, una dependència de la branca digital de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), que s'ha caracteritzat —per dir-ho ràpid, i sense que ningú s'ho prengui malament— per estar en mans de tecnòlegs i funcionar massa reclosa en si mateixa.

Si la teoria de com ha influït sobre l'independentisme una TV3 en mans del president de la Generalitat no s'aguanta, vist des de Catalunya l'argument encara és menys sòlid amb el paper que els departaments i les empreses d'interactius de la CCMA han jugat sobre la Internet catalana en general i sobre la xarxa sobiranista en particular. Sense desmerèixer la valuosa aportació tecnològica i el bon treball dels seus professionals, el que resulta evident és que el nervi del bit independentista no s'ha gestat des de cap núvol ni laboratori dels mitjans públics catalans. De fet, el que ara es desenvolupa en aquest assaig s'haurà aconseguit al marge d'uns canals digitals de TV3 i Catalunya Ràdio, o del portal de notícies 324.cat, que s'han caracteritzat per un to de mitjà públic molt plural, gens militant, també en contra del que denuncia sistemàticament la caverna de Madrid. De fet, el llibre d'estil dels mitjans públics catalans diu: "Com a servei públic audiovisual, la CCMA reflecteix la diversitat, garanteix el pluralisme i la imparcialitat, i contribueix a afavorir la cohesió social i a expressar la identitat nacional de Catalunya." Aquesta revolta tecnopolítica de la Internet sobiranista s'ha produït fora del perímetre de la *Corpo*, és a dir, amb certa distància o indiferència dels mitjans públics, sotmesos al control parlamentari i l'avaluació continuada d'organismes com el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), inexistent en l'àmbit estatal.

De Brussel·les a Arenys de Munt

El sobiranisme s'havia fet hegemònic a la Catosfera —coincidint amb certa davallada de la blogosfera socialista— i també conqueria murs i grups de Facebook. Les estelades —una petita pinzellada si les comparem amb les que es veuen últimament pels carrers i places del país— s'havien mostrat en les manifestacions del 18 de febrer de 2006 (18-F), convocada per la Plataforma pel Dret a Decidir contra la retallada de l'Estatut, i la de l'1 de desembre de 2007 (1-D), organitzada per la mateixa plataforma, amb el lema *Som una nació i diem prou! Volem decidir sobre les nostres infraestructures*. El discurs sobre infraestructures de l'economista Ramon Tremosa, que setmanalment publicava articles d'opinió al diari *Avui*, així com els llibres que es recullen a la bibliografia final, havia fet forat en l'opinió publicada coincidint amb el desgavell de Rodalies i el colofó de l'"antes partía que doblá" de la ministra socialista Magdalena Álvarez.

El discurs econòmic i la pedagogia sobre les infraestructures eren elements que dominaven l'agenda i començaven a calar en el disc dur dels nous independentistes, anomenats "de butxaca". Veníem també de la formulació d'èxit del "català empenyat" que havia fet el periodista de La Vanguardia Enric Juliana. Que hi havia una part de la població tipa i que amb els diners i les infraestructures el greuge de l'Estat espanyol amb Catalunya era majúscul ja formava part del sentiment del carrer.

Però, mentrestant, què feien els independentistes cívics? S'havien dedicat a muntar plataformes. A part de la Plataforma pel Dret de Decidir, que s'havia dividit internament, hi havia Sobirania i Progrés², el Cercle d'Estudis Sobiranistes³ i Sobirania i Justícia⁴, entre d'altres. El catedràtic de Bioquímica i Biologia Molecular Enric I. Canela, col·laborador del Centre d'Estudis Sobiranistes i membre de la Plataforma per la Sobirania⁵, va promoure el setembre de 2008 una altra plataforma, Deu Mil a Brussel·les, molt activa amb la seva pàgina a Facebook i present a la xarxa a través dels bloguers que es van col·locar un botó de *10 Mil en xarxa per l'Autodeterminació*. La plataforma Deu Mil a Brussel·les va organitzar la manifestació del 7 de març de 2009 a Brussel·les, amb el lema *Som una nació, volem Estat propi*. L'esforç de viatjar fins a la capital europea i de mobilitzar els manifestants a través de la xarxa va suposar un punt d'inflexió. Amb una cançó pròpia

2. Formada el 4 d'octubre de 2006, els promotors de la Plataforma Sobirania i Progrés van ser Joel Joan, actor i director; Elisenda Paluzie, professora d'Economia de la Universitat de Barcelona; Anna Puigvert, metgessa; Oriol Junqueras, historiador; Joan Costa-Font, professor d'Economia Política a la London School of Economics; Hèctor López Bofill, professor de Dret Constitucional de la Universitat Pompeu Fabra; Maria Mercè Roca, escriptora i aleshores diputada d'ERC al Parlament; Ramon Carranza, directiu d'empresa; Miquel Strubell i Trueta, professor de Planificació Lingüística de la Universitat Oberta de Catalunya; Xavier Vinyals, empresari i president de la Plataforma ProSeleccions Esportives Catalanes; Isabel Pallarès, secretària confederal de la Intersindical-CSC; i Antoni Abad, advocat i professor de Filosofia del Dret a la New York State University.

3. Presidida pel notari i exdiputat de Solidaritat Catalana per la Independència Alfons López Tena, tenia entre els seus membres Carme Laura Gil, Jaume Renyer, Pilar Dellunde, Roger Buch, Fèlix Martí, Albert Batalla, Xavier Solano, Víctor Alexandre i Albert Royo.

4. El desembre de 2008 Sobirania i Justícia tenia una junta directiva formada per Oriol Polo, president; Isabel-Helena Martí i Castell, vicepresidenta; Ton Sales Porta, tresorer; Alfons Ortí Guàrdia, secretari; Lluís Bonet Coll, vocal; Ramon Valimañas Recort, vocal; Roser Borrell Polo, vocal; i Alícia Casals i Gelpí, vocal. El seu consell assessor estava format per l'exconseller de Justícia Agustí Bassols i Parés, president; Manuel Cardena i Coma, vicepresident; Antoni Castellà i Riera, secretari; Josep Amat i Girbau, Antoni Carreras de Nadal, Claudi Grinyó i Ramos, Ricard Lobo i Gil, Josep A. Martí i Mercadal, Josep M. Nubiola i Herda, Narcís Oliveres i Terrades, també exconseller de la Generalitat, Oriol Polo i Ribas, Joan Vallvé i Ribera, també exconseller de la Generalitat, tots tres de CiU, i Enric Vila i Casas.

5. "Des d'aquesta Plataforma, ens adresem específicament a totes les persones de Convergència Democràtica de Catalunya que s'adscriuen sense complexos i determinació a l'espai polític que va del nacionalisme a l'independentisme. Aquelles que, ras i curt, vinculen el progrés i la millora de la societat catalana a la capacitat i determinació política de la nació catalana. Ens hi adresem en tant que militants preocupats pel procés de difuminació política que pateix el projecte nacional català. Considerem que la cruïlla històrica que vivim només ens permet dues direccions possibles: sobirania o submissió. Efectivament, l'opció sobiranista és l'única alternativa a la submissió que proposen les principals entitats i institucions polítiques espanyoles. El procés de difuminació i laminació que ha patit l'Estatut que va aprovar el Parlament de Catalunya el 30 de setembre de 2005 no és la causa de la nostra mobilització però sí és un exemple clar de la unitat política espanyola a l'hora de negar sobirania política a la nació catalana." Aquest era un fragment del manifest de la Plataforma per la Sobirania adreçada a les bases de Convergència Democràtica de Catalunya.

composada pel cantautor Gerard Sesé, aquesta marxa va dur les estelades davant de les institucions europees i pels carrers de Brussel·les⁶.

Enric I. Canela, bloguer des de 2005, intercanviava comentaris amb David Morgades —autor del blog El Racó de Mataró—, en un espai de trobada per als internautes sobiranistes més lletraferits, que era el Bloc Gran del Sobiranisme (BGS)⁷ —convertit en Diari Gran del Sobiranisme, encara actiu. Canela publicava cada dissabte al BGS i el 6 de setembre de 2008 —el mateix mes que Google va incorporar el català al seu Traductor— va publicar l'apunt *Perplex, jo?*⁸, un post que va generar molts comentaris i va

6. Un vídeo (<http://youtu.be/BlxOmCNlmw>), amb 8.000 visualitzacions, en deixa constància a YouTube.

7. El Bloc Gran del Sobiranisme era un blog col·lectiu de temàtica independentista —actiu fins al novembre de 2011, quan va derivar en Diari Gran del Sobiranisme— escrit per Dessmond, Enric I. Canela, Josep Sort, Fantassin Manel, David Morgades, Josep Romeu i Marc Arza.

8. Apunt d'Enric I. Canela del 6 de setembre de 2008, *Perplex, jo?*: "Aquests dies ha despertat un notable interès mediàtic la notícia de la publicació de l'Anuari 2008 de l'Associació Catalana de Sociologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. (...) Es veu que, segons aquest estudi, els ciutadans d'aquest país estem perplexos. Jo m'he fet la pregunta: estic perplex? La meua resposta és doble, pel que fa a les consideracions de l'informe no n'estic gens de perplex, en absolut, mentre que sí ho estic pel fet que tanta gent estigui perplexa per la situació. (...) El pensament creatiu, el foment del lideratge social i econòmic han estat oblidats de l'agenda política catalana. L'excusa de la manca de recursos, fet real i indiscutible, ha servit per destruir la intel·ligència, ha conduït al triomf de la mediocritat. Governar és prioritzar i saber que, tot i haver coses urgents, les coses importants no es poden deixar de fer. I s'han deixat de fer. Puc estar perplex per la particular situació econòmica de Catalunya? Per la pèrdua de posicions en els rànquings regionals europeus? Es parla d'economia, de productivitat, de pobresa, què ha fet Catalunya en els darrers anys? On està l'aposta per la Societat del Coneixement? Catalunya ha deixat de ser emprenedora. L'aposta majoritària pels sectors productius de baix valor afegit, basats en la mà d'obra barata, ha estat una constant dels darrers anys. Ara algú s'ha de sorprendre quan hi ha una crisi internacional? No som un dels països de més baixa productivitat per hora treballada i que consumeix més energia per unitat de producció? Què s'ha fet per resoldre aquests dèficits? Catalunya ha apostat per trobar-se entre les societats més damnificades. No té capacitat de resposta. La culpa és de Madrid? Bé, és còmode dir-ho, però, com es van desenvolupar els 'acords' de fa pocs anys en temes com moda, carreteres, fira, port, aeroport, energia, aigua, estacions del TGV, gestió de residus, etc.? Recordo al ministre Álvarez Cascos amb els diners a la mà esperant que ens poséssim d'acord. Devia pensar, ja s'ho faran! On està l'esforç per l'educació i la formació professional de qualitat? Catalunya s'ha instal·lat en l'igualitarisme i ha confós equitat i igualtat d'oportunitats amb l'homogeneïtzació que esterilitza les ments dels més capacitats. Estem construint una societat intel·lectualment estèril. Potser ara es començarà a posar remei si les mesquineses corporativistes no ho espatllen. Quina és la intel·ligència política dels que s'embranquen en una discussió estatutària sense futur? Algú es pot sorprendre dels resultats? Podem estar perplexos? Era creïble després de l'espectacle polític d'aquests últims anys que Catalunya podria obtenir un finançament just? Poden sorprendre's els polítics professionals que ara hi hagi desafecció política? Quantes promeses o projectes electorals han arribat a bon fi? La llista de fracassos és, si més no, més llarga que la d'encerts. És creïble aquesta política? No. Cal canviar-la. Podria esperar-se que tingués èxit un Govern trencaclosques? No és un tripartit, és una mescla d'interessos contraposats, de tendències i contratendències convivint dins dels propis partits. Tot són posicions confuses. Exemples, múltiples: aigua, electricitat, carreteres, lleis diverses i, ara, el finançament, tot conflictes en públic. Això genera confiança? Això fa riure als ciutadans de Tegucigalpa, per posar un lloc proper. Els Rodríguez Ibarra, Barreda, Iglesias, Bono, per citar alguns, i el mateix Rodríguez Zapatero han de prendre bicarbonat per traure's el singlot que els agafa de tant riure. Catalunya en pocs anys ha passat a ser menystinguda, i a més se'n foten de nosaltres. Amb l'única cosa que hem assolit el lideratge és en pagar, una manera de ser motor. Perplexos dels resultats? (...) Potser que ens ho fem mirar, no? Què no veuen els meus compatriotes que només una Catalunya independent podrà recuperar la il·lusió de ser i amb ella l'emprenedoria, l'empenta econòmica. Que no se'n adonen que només d'aquesta manera l'aposta de Catalunya per la Societat del

desencadenar una trobada, a finals d'aquell mateix mes, a Mataró. Canela i Morgades es van reunir amb Agustí Esparducer, Elisenda Paluzie, Manel Bargalló i Maria Teresa Galceran, que li van donar la volta a la idea inicial del catedràtic de manifestar-se a Madrid: calia dur la protesta fins al cor de la Unió Europea. Al grup s'afegirien, en posteriors trobades, Josep Poveda i Josep Anton Martínez Llorach, que va assumir la logística de reclutar voluntaris des de la xarxa i per la via tradicional. Esparducer va ser l'home de la xarxa, i Galceran, la dona encarregada del disseny. Aquell mateix desembre van passar de les idees a assumir el repte, i van fixar el 7 de març de 2009 com a data per "internacionalitzar el conflicte pacífic català", en paraules de Canela. "La gent estava fins als nassos de tot, i volíem posar definitivament la independència en l'agenda dels partits polítics", comenta el promotor dels Deu Mil a Brussel·les. Activitat a Facebook, apunts als blogs i molts actes arreu del territori per mobilitzar la gent, i tot això amb pressupost zero. Només Àngel Colom i Pere Aragonès van ajudar-los, en representació de CDC i d'ERC, respectivament. "Convergència va jugar al sí però no. Àngel Colom, i després també Víctor Terradellas, es van implicar. D'ERC, a part d'en Pere Aragonès, també vam comptar amb la presència a la manifestació d'Oriol Junqueras [aleshores eurodiputat]", explica Enric I. Canela, que gràcies a la implicació de Francesc Abad va aconseguir fletar fins a 8 autocars a la capital belga, que va veure desfilar els prop de 10.000 catalans en una marxa desacomplexadament independentista.

Fruit d'aquella experiència, Canela, que aleshores militava a Convergència, i Roger Granados, militant de Reagrupament.cat, van recollir 10.000 signatures a la xarxa que van afegir al miler que havien arreglat a Brussel·les mateix amb el propòsit de dur una iniciativa legislativa popular (ILP) per la independència al Parlament de Catalunya amb la mirada posada en l'Onze de Setembre de 2009. Arenys de Munt, per via del regidor de la CUP Josep Manel Ximenis, va ser el primer consistori a adherir-se a aquesta ILP. L'ànima dels Deu Mil a Brussel·les, aprofitant el contacte de la periodista Anna Figuera, va aconseguir col·locar-se en un parell d'aparicions a *Els Matins* de TV3 que presentava Josep Cuní, abans i després de la manifestació.

Coneixement reeixirà i aconseguirà un Estat del benestar potent. L'Estat propi és l'únic que pot garantir que Catalunya sigui responsable dels seus encerts i equivocacions. Les enquestes diuen que hi ha al voltant d'un 30% d'independentistes entre la població catalana, però on és el lideratge que ens hi ha de portar? On és el Martin Luther King (un Obama no, si us plau) que ha de permetre recuperar els drets als catalans? Podríem els catalans prendre exemple dels americans a 1963 que van aplegar 200.000 persones i van anar a Washington encapçalades per Martin Luther King? Podríem aplegar nosaltres una xifra significativa de catalans i fer una marxa sobre Madrid? No és una proposta, és un termòmetre. Enric Cirici escrivia a l'Avui un magnífic article, *Ser espanyol*, que acabava així: 'I quin és el camí? La política. No menystenir la nostra força i elegir els nostres representants que creguem que poden recuperar més tros de la nostra identitat. Discernir bé els que ja es conformen a dirigir una autonomia o simplement ocupar cadires, dels que estan disposats a arrencar alguna cosa en un terreny per definició hostil. I atenció! Que no es quedin només amb un plat de lleties després d'ardues negociacions. Per ser respectat has de ser capaç de dir no quan ens hi va el país. L'elector, al marge que posi amb bona fe enganxines independentistes al seu automòbil, que potser també, ha de ser capaç d'escollir els millors polítics. Hem d'intentar ser el més lliures possible, sabent que estem sotmesos a una pressió mediàtica i política espanyola formidable que té la intenció clara d'acabar amb la nostra personalitat. I no ens enganyem: no només volen els nostres diners, també volen la nostra ànima'. Jo, sense la brillantor de Cirici, dic el mateix. Amics, unitat, lideratge, full de ruta. Ens cal un procés per tenir llistes obertes, per triar els que ens han de representar. Al novembre hem de fer el pas. Aquesta manca de decisió que patim sí que em fa estar perplex."

L'home dels blogs sortia en pantalla, trepitjava el territori i es creava una marca personal a la xarxa que el reforçava dins del seu partit fins que la mesa del Parlament de Catalunya va tombar per unanimitat —també amb el vot de CiU— la ILP per la independència per la Diada de 2009. Canela, que quan va obrir el seu blog només pensava a escriure sobre la seva passió, la recerca i el món de la universitat, va haver d'estripar el carnet de CDC després de 25 anys de militància. Que despatxessin la ILP d'aquella manera —corrien els anys del tripartit, però CiU mantenia una ambigüitat desesperant per a una part de les seves bases— va ser determinant en la ruptura.

Canela acabaria, a les eleccions de 2010, com a darrer suplent a la candidatura de Reagrupament.cat, que tenia un programa electoral que “encaixava perfectament amb el programa de qualsevol independentista de Convergència”. Abans, però, per la Diada de 2009 òrfena d'aquella ILP per la independència hi va haver la consulta d'Arenys de Munt, on Canela va començar a comprovar el que després tothom veuria: l'afany de protagonisme i la lluita d'egos d'alguns dirigents independentistes que voldrien —alguns ho aconseguirien— arribar al Parlament, o continuar-hi. El cas dels Deu Mil a Brussel·les és prou representatiu d'aquells mesos finals del tripartit, amb l'independentisme *impacient* que trencava les costures d'ERC i, més tímidament, de CDC. La força mobilitzadora de la xarxa era perceptible i el ressò mediàtic d'aquestes accions al carrer impactava en la política parlamentària, generant algunes tensions pel seu protagonisme.

“Sense Internet, tot això hauria estat materialment impossible. El país no seria avui el que és sense la xarxa, no en tinc cap dubte.” Canela recorda que Obama tampoc no hauria arribat a la presidència dels Estats Units sense Internet. Posteriorment, Canela va promoure el manifest de suport a Suma Independència⁹ i va ser un dels fundadors de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), a la qual arribarem més endavant.

Abans, però, toca aturar-nos al Maresme, a Arenys de Munt, on el 13 de setembre de 2009 es va celebrar la primera consulta popular sobre la independència de Catalunya, impulsada pel Moviment Arenyenc per l'Autodeterminació (MAPA). Mentre el primer ministre d'Escòcia Alex Salmond anunciava el matí del 3 de setembre de 2009 davant del parlament escocès el projecte legislatiu del seu govern per l'any següent, que incloïa la llei del referèndum d'independència que figurava en el programa electoral de l'SNP, un jutge intentava prohibir el referèndum popular d'independència de Catalunya que s'havia de celebrar el dia 13 del mateix mes a Arenys de Munt. Simultàniament, en un mateix escenari, que era l' europeu, dues decisions anaven en direccions ben oposades. Salmond tirava endavant el referèndum d'independència d'Escòcia, mentre l'Estat espanyol obria una batalla per frustrar la consulta ciutadana d'Arenys de Munt, que lògicament no era vinculant. El cop de mà mediàtic de l'advocat de l'Estat, Jorge Buixadé, que havia estat candidat de la Falange Española de les JONS i de la Falange Española, va ser notable i situava Arenys de Munt en el mapa internacional sortint a mitjans de comunicació de tot el món.

9. Els promotors del manifest són Enric Canela, promotor de la plataforma Deu Mil a Brussel·les i membre del Cercle d'Estudis Sobiranistes; Santiago Espot, president de Catalunya Acció; Josep Manel Ximenis, regidor de la CUP d'Arenys de Munt i artífex de la primera consulta sobre la independència; Josep Dalmau i Olivé, Enric Fontanals, Robert Bonet i algunes persones més. El manifest de suport a aquest moviment es va presentar el 17 de desembre de 2009 a la sala d'actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Aquell 13 de setembre de 2009 a la riera d'Arenys de Munt, de les poques del Maresme encara amb sorra, presidida per uns plàtans monumentals que aixoplugaven milers de persones d'una riuada humana independentista arribada d'arreu del país, els falangistes que havien anunciat la seva manifestació de rebuig a la consulta popular van oferir una imatge de marginalitat i anacronisme. La rierada humana que aquell dia va confluïr a les urnes instal·lades al Centre Moral va tenir conseqüències, i l'esperit d'Arenys de Munt va suposar un punt d'inflexió per a l'independentisme. Tot i ser una consulta no oficial, la participació va ser superior a la de les anteriors eleccions celebrades al municipi. Va votar un 40,99% del cens electoral, és a dir 2.671 persones. El 'Sí' a la independència —la pregunta era: *¿Està d'acord que Catalunya esdevingui un Estat de dret, independent, democràtic i social, integrat a la Unió Europea?*— es va imposar amb 2.569 vots (96,2%), mentre hi va haver 61 'No' (2,3%) i 29 paperetes en blanc (1,1%).

La idea del regidor Josep Manel Ximenis (CUP) liderada per l'alcalde Carles Móra (AM2000 i, posteriorment, Reagrupament.cat) va sacsejar els vasos comunicants de l'independentisme partidista, absolutament canviant en aquells mesos i amb fitxatges d'un a l'altre equip que recordava la lògica del futbol. Joan Laporta va ser tractat com un heroi a Arenys de Munt, mentre Joan Puigcercós es va haver de moure discretament, i no obstant va rebre algun gest de rebuig. La rierada no acceptava pedres del tripartit en el seu curs natural, i a les eleccions del Parlament d'un any més tard es veuria com CiU capitalitzava bona part d'aquest sentiment que proliferaria amb les consultes populars arreu del país, i que ERC patiria amb una davallada que només els 4 diputats de Solidaritat Catalana per la Independència de Joan Laporta, amb Alfons López Tena i Uriel Bertran (demarcació de Barcelona) i Miquel Strubell (Girona), seria capaç d'aprofitar. El Reagrupament.cat del doctor i exconseller Joan Carretero per Girona i Ruth Carandell per Barcelona va naufragar a les urnes.

Arenys de Munt va sintetitzar, pels moviments i les reaccions, la crisi de creixement que tindria l'independentisme. Hi havia una pugna entre els partits emergents —Solidaritat, Reagrupament.cat i CUP—, entre ells però també d'ells amb els partits instal·lats —CDC i ERC—, de tal manera que els líders dels primers es deixaven veure clarament, fent campanya, mentre que els segons havien d'enviar figures de segon nivell d'aleshores: Àngel Colom, per CDC, i Oriol Junqueras, per ERC. L'eurodiputat independent per ERC es movia per la riera arenyenca amb molta més comoditat que no pas Puigcercós, un símptoma del desgast institucional i del relleu de lideratges que, amb el temps i la patacada electoral, s'acabaria produint al seu partit. Solidaritat i Reagrupament.cat van ser resultat de les escissions a ERC —en el cas de López Tena, una fugida de CDC— amb un factor clau: Internet, novament. La campanya de Solidaritat i Reagrupament.cat a les xarxes socials va ser una sagnia per als republicans, i alhora la constatació que la combinació de personatges mediàtics i activisme digital permetia traslladar una imatge més robusta que no pas el seu pes parlamentari final.

Els mitjans digitals van fer l'agost a Arenys de Munt —especialment els independentistes Vilaweb, Nació Digital, Directe.cat i Llibertat.cat—, però l'endemà La Vanguardia va dedicar la seva portada a la consulta mostrant una fotografia amb estelades. El diari del comte de Godó destacava el to cívic de la jornada. Efectivament va ser una lliçó de la ciutadania, malgrat les interferències, les amenaces i els despropòsits. Mentre l'ex-president Pasqual Maragall havia titllat la jornada de "festa del nacionalista", la ministra Carme Chacón va comparar els independentistes amb els feixistes, en un recurs molt propi del nacionalisme espanyol.

El trajecte iniciat a Brussel·les prenia, a Arenys de Munt, una altra dimensió¹⁰, marcada per la papereta i l'urna com a icones. I d'aquell èxit, amb l'agitació de la xarxa sobiranista ja enfocant el tram final de la primera i única legislatura del president José Montilla, en vindrien més consultes populars. Moltes més.

L'onada de les consultes segueix a Osona

La gimnàstica democràtica —de partit amistós, no oficial— s'estenia pel país després de l'èxit d'Arenys de Munt. López Tena, l'*enfant terrible* de Convergència que després faria el salt a Solidaritat amb Laporta i Bertran, es va instal·lar a Vic i va coordinar els organitzadors d'Osona Decideix perquè el 13 de desembre de 2009 —tres mesos després d'Arenys de Munt— tots els ciutadans de la comarca poguessin votar per la independència en una consulta popular. Osona.com, del Grup Nació Digital, es va erigir en el mitjà oficial de la consulta del 13-D a tota la comarca. Es tractava de la primera gran onada de consultes sobiranistes a Catalunya, i a la comarca hi va participar un 41,28% dels electors amb dret a vot (53.617 persones), dels quals el 97,2% (47.680 vots) van dir 'Sí' a la independència de Catalunya. El 'No' va mobilitzar un 2,1% dels votants (1.066 persones) en els 34 municipis d'Osona que van organitzar consultes¹¹.

Osona.com, a més d'informar intensament durant aquella jornada, havia distribuït els dies previs 50.000 exemplars d'una publicació en paper amb un títol prou eloqüent: *Sí independència*. El diari imprès pel Grup Nació Digital contenia informació pràctica sobre el referèndum —les preguntes més usals, com fer-se voluntari, com fer donatius, agenda d'actes, llistat de col·legis electorals, etc.— i va ser repartit per mercats, discoteques, poliesportius, caixes d'estalvi... De fet, un estudi intern de Caixa Manlleu va constatar la influència d'aquella publicació entusiasta, que contrastava amb la fredor editorial del rotatiu de referència a la comarca, El 9 Nou, que no convidava els seus lectors a la participació. Novament, l'enorme distància editorial entre els mitjans tradicionals i els digitals en aquesta matèria.

10. L'entrada a la Viquipèdia de la consulta sobre la independència de Catalunya a Arenys de Munt (<http://bit.ly/1fYX81z>) inclou un recull de premsa internacional: *The New York Times* (Estats Units): *Catalan Town Votes For Independence From Spain*; *France Press* (França): *Espagne: vote massif pour l'indépendance catalane lors d'un référendum symbolique*; *Le Monde* (França): *La Catalogne se mobilise pour défendre son statut d'autonomie élargie*; *n-TV* (Alemanya): *Katalanischer Ort gegen Spanien*; *Der Standard* (Àustria): *Katalanische Gemeinde stimmte über Unabhängigkeit ab*; *CNN Turk* (Turquia): *Katalonya'nın bağımsızlığına referandum!*; *Milliyet* (Turquia): *Barcelona'da Katalonya için bağımsızlık gösterisi...*; *Expresso* (Portugal): *Espanha/Catalunha: Maioria de votantes em Arenys de Munt apoia independência em referendo com 41% de participação*; *Nos TV* (Holanda): *Catalaans dorp wil los van Spanje*; *STV* (Gran Bretanya): *Catalan town votes for independence from Spain*; *Ouest France* (França): *Une commune de Catalogne vote pour l'indépendance de la région*; *ORF* (Àustria): *Katalanisches Dorf stimmt für die Unabhängigkeit*; *7sur7* (Bèlgica): *Référendum polémique sur l'autodétermination de la Catalogne*; *El Universal* (Veneçuela): *Realizan en España consulta no vinculante por la independencia de Cataluña*; *Euronews* (Europa): *Catalan town votes for independence*; *France24* (França): *Espagne: référendum local controversé sur l'autodétermination catalane*; *De Morgen* (Flandes): *Catalaanse gemeente stemt over onafhankelijkheid*; *Nouvel Observateur* (França): *Vote massif en faveur de l'indépendance de la Catalogne*; *Dagens Nyheter* (Suècia): *Stort stöd för fritt Katalonien*.

11. El 14 de desembre de 2009 Osona.com va titular *Osona dona un sí massiu a la independència* (<http://bit.ly/1nBqG5I>).

La teoria de Miquel Macià, editor de Nació Digital, és que el procés d'independència és fruit de "les classes mitjanes armades d'Internet, en un context de crisi econòmica que ha estat el detonant". L'endemà de les consultes d'Osona, Macià publicava una anàlisi personal¹² que començava així: "Escric aquests comentaris en plena matinada de l'endemà de la diada que la meua estimada ciutat de Vic m'ha donat una satisfacció tan gran que mai no li podré agrair: demostrar que la lluita de tantes persones i generacions tenia un sentit, i correspondre-hi amb el seu vot favorable a l'objectiu de la independència nacional. No estàvem bojos, no érem uns somiatruites, no érem uns marginats. Abans d'entrar en les primeres anàlisis d'urgència, vull aturar el temps un instant per retenir —ni que sigui un instant— la memòria de tants companys i companyes que ja no són amb nosaltres i que tant haurien desitjat viure aquest dia i que van morir —alguns al carrer— dedicant el millor de les seves vides a la causa de la llibertat de Catalunya, sense defallir, ni en els moments més tristos i més dolorosos. No es van equivocar. Res no va ser en va."

El Grup Nació Digital, que s'ha anat expandint amb edicions digitals vinculades al territori, va fer una tirada de 70.000 exemplars amb motiu de les consultes del 25 d'abril de 2010 i les va repartir a Manresa, Girona i Olot. A la manifestació del 10 de juliol de 2010 amb el lema *Som una nació. Nosaltres decidim*, que va aplegar al passeig de Gràcia de Barcelona més d'un milió de persones que rebutjaven la sentència del Tribunal Constitucional contra la reforma de l'Estatut de Catalunya de 2006, Nació Digital va repartir 30.000 exemplars més d'una altra publicació impresa, amb el títol d'*El poble no acata*. Per l'Onze de Setembre d'aquell 2010, van repartir 30.000 exemplars més al seu estand de l'Arc de Triomf, en la fira independentista que cada any ocupa el passeig Lluís Companys.

Aquesta actitud militant en favor de la independència és del tot compatible, en opinió de Miquel Macià, amb el bon periodisme digital. "Nosaltres som una empresa periodística, que actua amb criteris empresarials i té una línia clarament separatista. El nostre marc territorial és Catalunya, i aquí reconec que mai no m'ha atret el projecte polític de Països Catalans. M'hi sento molt bé a les Illes i al País Valencià, però Nació Digital treballa com a empresa a les quatre províncies." Macià explica el creixement d'audiència en la producció de més de 250 peces diàries que publica Nació Digital i el conjunt de publicacions digitals locals i comarcals, que ocupen 24 treballadors en plantilla i autònoms dependents, més 8 persones a Tarragona, on mantenen una aliança amb delCamp.cat. "Fem periodisme com ens havia explicat Ramon Barnils. Anem als llocs i fem periodisme autèntic, picant pedra." Miquel Macià em rep a la redacció del passeig de Gràcia el mateix dia que un periodista de Nació Digital, Quico Sallés, destapa la reunió al Palau de la Generalitat dels dirigents polítics que van desencallar l'acord per a la data i la pregunta de la consulta d'independència del 9 de novembre de 2014.

Nació Digital i l'entramat d'edicions territorials —en aquest sentit, segueixen les passes d'uns anys abans de Vilaweb, amb les edicions locals escampades arreu del món— fa informació de tota mena, en la proximitat. Els obituaris, per exemple, són les peces més llegides. Macià defensa que el seu diari, malgrat tenir una línia editorial independentista,

12. L'escrit de Miquel Macià, publicat el matí del 14 de desembre de 2009, es titula *Fe, treball i independència* (<http://bit.ly/1uQax01>).

atrau en el territori lectors que van des del PP fins a la CUP. “Saben que, al marge de la nostra posició, fem un contingut honest, i els lectors se’l creuen.”

Hi ha, doncs, una lluita a la xarxa per l’espai sobiranista en sentit ampli entre els dos digitals de llarg recorregut —Nació Digital i Vilaweb, que el novembre de 2013 havien quedat segon i tercer en el podi de l’OJD Interactiva, respectivament, però l’abril de 2014 Nació Digital va assolir la primera posició, per davant fins i tot del diari Ara— que té a veure, en part, amb l’agregació de tràfic de portals, webs i edicions territorials. A tots dos, però, el setembre de 2013 amb la Via Catalana i fins al novembre els va anar molt bé d’audiència. Les dades de novembre de 2013 atribueixen 1.154.948 navegadors únics a Nació Digital —i, al marge, 310.352 d’Adolescents.cat, del mateix grup— i 1.007.334 a Vilaweb. Uns esglaons per sota hi figuraven els altres digitals: Racó Català (338.021 navegadors únics), e-notícies (245.998), Directe.cat (194.314) i El Singular (182.943).

A Vicent Partal, director de Vilaweb, les xifres d’audiència li preocupen relativament. “Nosaltres no podem competir amb altres mitjans que s’agreguen tràfic amb pàgines [d’adolescents] o portals que no són estrictament periodístics. Aquesta guerra la tenim perduda. En canvi, ens centrem molt a fer un bon producte a cada moment.” Vilaweb acaba d’ampliar la botiga de productes de la terra i marxandatge independentista que té a l’entrada de la seva redacció, a Ciutat Vella, i ja té en projecte oferir nous serveis i espais als seus lectors, una tendència creixent als Estats Units. La idea de comunitat i d’espai de trobada —s’organitzen regularment activitats, presentacions i actuacions— ha seduït Vicent Partal i Assumpció Maresma, que han aconseguit 3.000 subscriptors digitals de Vilaweb, que paguen un mínim de 60 euros i fins a 500 anuals com a màxim. Han estat, novament, pioners, en aquest cas amb el concepte de subscripció-soci en un mitjà purament digital en català.

Partal és el periodista que més quilòmetres fa pels Països Catalans de conferència en conferència i de presentació en presentació al llarg de l’any. Amb motiu de la publicació del seu llibre *A un pam de la independència* (2013), ha fet una ronda de presentacions pel país i també a l’estranger —amb les comunitats catalanes a l’exterior— que li ha servit per copsar la influència de Vilaweb. “Em va impactar molt un dia que una persona em va saludar dient que jo era el periodista que escrivia els editorials de Vilaweb”, explica Partal, que encara recorda l’enrenou que els articles del seu *Mail obert* van provocar amb motiu del ‘No’ a l’Estatut. “M’explicaven que a la reunió de la direcció d’ERC on es discutia la posició del partit davant del referèndum de l’Estatut circulaven còpies del meu *Mail obert*. La influència política ja no és, d’uns anys cap aquí, exclusiva dels editorials dels diaris impresos.”

A diferència de Directe.cat i d’El Singular, que són vistos com a mitjans més propers a partits polítics concrets i que s’han fet un espai gens menyspreable, la batalla entre Vilaweb i Nació Digital té en el periodisme elaborat i amb temes propis una de les seves coincidències més enllà de l’independentisme. Vilaweb sempre ha intentat fer el seu camí, aliè a altres aliances que s’han produït conjunturalment. Una de les primeres visites conjuntes de mitjans digitals al despatx del secretari de Mitjans de Comunicació de la Generalitat en època del segon govern d’esquerres va ser la de Miquel Sellarès (Tribuna Catalana), Àlex Gutiérrez (Comunicació 21) i Miquel Macià (Nació Digital), gelosos dels ajuts públics que anaven a parar al mitjà líder d’Internet fins abans de la sortida del diari Ara, és a dir, Vilaweb. A la sana competència professional se li han anat afegint, amb el temps, les tensions entre diaris i empreses editores que anaven apareixent en

l'espai comunicatiu digital del país. Les tibantors amb el Govern pròpies dels grups de comunicació tradicionals s'han replicat en el sector dels nous mitjans digitals. Hi ha una frase de Miquel Macià carregada d'intenció: "Internet no permet que hi hagi prínceps."

La sortida de l'Ara

La tercera onada de 2013 del baròmetre del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) de la Generalitat preguntava als enquestats com s'informen dels temes polítics per Internet, i aquest era el resultat de les 20 primeres posicions: lavanguardia.com (26,3%), elperiodico.com (19,5%), elpais.com (17,6%), Facebook i Twitter (16,0%), ara.cat (15,6%), Google i Yahoo (7,5%), elmundo.es (6,5%), vilaweb.cat (5,4%), elpuntavui.cat (4,3%), 324.cat (2,8%), blogs (2,7%), publico.es (2,7%), expansion.com (2,5%), directe.cat (1,7%), e-noticies.com (1,5%), 20minutos.es (1,5%), pàgines dels partits polítics (1,5%), abc.es (1,3%), diaridetarragona.com (1,2%) i fòrums (1,1%). En aquestes respostes, fixeu-vos-hi, no hi figuren 4 dels 10 mitjans digitals amb més audiència, i el diari Ara no hi apareix fins a la cinquena posició.

La primera onada de 2014 del mateix baròmetre oferia uns resultats diferents. Els enquestats responien que s'informaven de temes polítics a Internet de la següent manera: diaris i revistes electròniques sense especificar (20,6%), xarxes socials i butlletins electrònics (19,7%), La Vanguardia (15,9%), Ara (13,7%), El Periódico (12,7%), webs de diaris tradicionals (8,4%), webs amb contingut polític (7,9%), El País (7%), Vilaweb (5,6%), blogs i fòrums (4,5%), cercadors, portal i plataformes (4%), El Punt Avui (3,2%) i altres webs (8,9%).

El 28 de novembre de 2010 —cinc mesos abans de l'aparició de La Vanguardia en català i coincidint amb les eleccions al Parlament de Catalunya— va sortir al quiosc, enmig d'una crisi econòmica i del sector de la comunicació sense precedents, un nou diari en català, l'Ara, el primer mitjà amb un plantejament multiplataforma creat de zero a Catalunya. La campanya de llançament, la implicació de cares mediàtiques en el projecte i l'organització d'una redacció multimèdia amb perfils professionals joves va donar a l'Ara potència a les xarxes socials i a la web en la seva aparició. Fins al març de 2013, les dades concedien a Ara.cat el lideratge entre els mitjans escrits en català i auditats per l'OJD Interactiva, amb mig milió de navegadors únics mensuals més que Nació Digital i Vilaweb, però aquell mes Nació Digital va superar l'Ara.

Posicionada clarament en el sobiranisme, però a diferència de Vilaweb, Nació Digital, Racó Català, Directe.cat i El Singular, l'Ara és deutora d'una versió impresa, i la seva línia va lligada a la de les altres plataformes. És més generalista que els mitjans estrictament digitals, però no obstant ha estat capdavanter a les xarxes socials, on acumula més seguidors a Twitter (170.000) i amics a Facebook (125.000) que els diaris sobiranistes de la xarxa. Vilaweb en té 90.000 a Twitter i 65.000 a Facebook, seguit d'El Punt Avui (60.000 a Twitter i 25.000 a Facebook) i Nació Digital (40.000 a Twitter i 75.000 a Facebook)¹³.

13. En el *Rànquing dels 200 mitjans catalans a Twitter*, publicat el 26 de desembre de 2012, apareixen els dos diaris esportius al capdavant, seguits per La Vanguardia, TV3, Ara, 324.cat, El Periódico, Barça TV, RAC 1 i Vilaweb, en les primeres posicions (<http://bit.ly/1nvrZVS>).

La sortida de l'Ara va revolucionar la comunitat sobiranista en la mesura que acumula milers i milers de seguidors a les plataformes 2.0 —Twitter i Facebook, sobretot— i competia en immediatesa amb la informació que els periodistes redactaven per a la seva web des de les mateixes rodes de premsa, sessions parlamentàries i altres esdeveniments polítics. A Vicent Partal (Vilaweb) i Salvador Cot (Nació Digital) els sorgia un nou competidor, el diari que dirigeix Carles Capdevila i que té en Sílvia Barroso la seva responsable digital —als inicis del projecte va ser-ho Àlex Gutiérrez. Un altre tema, que no és motiu d'aquest text, seria com l'aparició del diari vinculat a periodistes mediàtics de la televisió i la ràdio públiques va precipitar la sortida de la llargament reclamada —sobretot a la xarxa, amb campanyes de Facebook— versió catalana de La Vanguardia i com va influir en els posicionaments editorials del rotatiu de Godó, d'El Periódico de Catalunya i d'El Punt Avui, aquest últim amb qui realment manté un pols al quiosc tradicional, un pols, per cert, que només ha pogut guanyar l'Ara en la trinxera digital.

Internacionalització del procés d'independència

Una de les grandeses d'Internet durant aquests anys és que ha permès que Catalunya s'expliqui al món directament, sense intermediaris. Però el que encara resulta més curiós és com els nous catalans han adoptat la xarxa com a canal per reivindicar la seva catalanitat i projectar-la internacionalment, fent pedagogia del país i de les dificultats que travessa. “Des que conec Catalunya, he intentat explicar la seva singularitat als meus amics i familiars, al principi per explicar per què havia decidit venir aquí a viure i més tard perquè feia ràbia que hi hagués un buit total en el coneixement de Catalunya a l'exterior. Com si no existís. No tenia ni nom. A l'estranger, la gent no sabia què era Catalunya, sortia poc o gens a la premsa, sempre es referien a una regió d'Espanya, i jo sabia que hi havia més que això”, explica l'escriptora i traductora nord-americana Liz Castro¹⁴, autora de llibres sobre desenvolupament web, entre els quals destaca *HTML, XHTML, and CSS: Visual QuickStart Guide*, amb sis edicions i més d'un milió d'exemplars venuts.

Elizabeth Castro va començar incloent informació sobre Catalunya en els seus llibres d'informàtica, de tal manera que quan explicava com es crea una web, feia servir una pàgina sobre castells, trencadís gaudià o el català. A Google, buscant “*learning Catalan*” apareix entre les primeres posicions un arxiu que va crear ella per aprendre català i que figura en un dels seus llibres.

Aquesta escriptora nascuda a Califòrnia va entrar a Twitter a principi de 2010 per relacionar-se amb altres productors de llibres digitals, però a poc a poc va descobrir que molts usuaris comentaven la situació política de Catalunya. “Com que hi ha relativament poca gent estrangera que parli català, em vaig animar a tuitejar coses en anglès sobre el que estava passant. Em va sobtar el silenci mediàtic sobre la manifestació del 10 de juliol de 2010. Com podia ser que sortís un milió de persones al carrer i que ningú al meu país [Estats Units] se n'adonés?”

La passió amb què Castro viu el procés independentista ha fet que la seva activitat a Twitter s'hagi disparat. “Quant més real es fa el procés, més m'interessa i més tuits faig.

14. Elizabeth Castro gestiona el blog Pigs, Gourds and Wikis (<http://www.pigsgourdsandwikis.com>), i publica Catalonia Press (<http://www.cataloniapress.com>), a part de tenir web pròpia (<http://www.elizabethcastro.com>).

A vegades demano disculpes als meus seguidors informàtics per inundar-los amb Catalunya, i alguns em sorprenen quan em diuen que no pateixi, que els interessa de debò. Molta gent em comenta que ha estat a Barcelona alguna vegada, que els va agradar molt i que sóc una afortunada.”

Per culpa de Twitter, el 2011 va editar dos llibres en anglès sobre Catalunya: *Barcelona, Catalonia: A View from the Inside*, de Matthew Tree, i *What Catalans Want: Could Catalonia be Europe's Next State*, de Toni Strubell amb fotografies de Lluís Brunet. Durant la Diada de 2012 va fer, gràcies a l'empresa Can Antaviana¹⁵, una versió en anglès de les piulades de la manifestació. “Des de l'altra punta del món, vaig anar traduint a l'anglès els tuits que portaven l'etiqueta #11s2012. Aquesta vegada volia que la gent de fora s'assabentés del que estava passant”, comenta l'escriptora.

Frustrada amb la cobertura de la premsa internacional de les eleccions del novembre de 2012, Liz Castro va editar un nou llibre sobre la situació de Catalunya: *What's up with Catalonia? The causes which impel them to the separation*, una col·lecció de 35 assajos escrita per historiadors, acadèmics, polítics, lingüistes i educadors. “Volia que fos completament al dia, i tenia la idea de publicar-ho en un termini súper ràpid. Vam començar a mitjan de desembre, i teníem el llibre a les mans a mitjan febrer.”

Twitter per contactar amb els col·laboradors i promocionar el llibre, i una campanya de micromecenatge a Verkami per donar-lo a conèixer. Aquest va ser l'ús que Liz Castro va fer de les xarxes socials, involucrant el públic amb el finançament. “Amb una petita inversió, la gent se sent part del projecte, i vol compartir-lo amb els amics a través de Twitter, Facebook o el que sigui. Amb els diners que vam recaptar vam poder enviar el llibre a moltes llibreries i personatges arreu del món.”

Liz Castro, que a la Viquipèdia és presentada com “activista independentista”, interpreta que piular i editar llibres en anglès sobre Catalunya és el seu “granet de sorra” en el procés polític. La necessitat d'explicar-se directament a la comunitat internacional ha mogut diversos col·lectius de catalans en els blogs i les xarxes socials. Un dels projectes més rellevants, perquè combina difusió, atenció als mitjans i diplomàcia, és el del Col·lectiu Emma, que el 2012 va merèixer el Premi Internacional Joan B. Cendrós que concedeix Òmnium Cultural. És una mena de Contrastant o de Mèdia.cat, observatori crític dels mitjans, però a nivell internacional i referit al tractament de les qüestions catalanes en els influents mitjans estrangers.

Quan detecten que algun article publicat a la premsa estrangera conté errades o enfocaments tergiversats —molt propi de l'època en què la majoria de rotatius informaven de Catalunya amb els seus corresponents afincats a Madrid, que consumien exclusivament mitjans de comunicació de la caverna— escriuen una rèplica amb les degudes i educa-

15. Can Antaviana és una agència de disseny, disseny web, intranet, eines 'online', gestor de continguts Houdini (2003) i comunicació en mitjans socials, fundada el 1996 a les Borges Blanques per Xavier Pastó (director), Lluís Guiu i Josep Patau. Té una facturació de 700.000 euros, 150 clients i 20 treballadors, i es presenta com una artesana digital. És de les pioneres a la xarxa i defensa un model solvent i de qualitat des del territori. El dissenyador gràfic Jordi Calvís, de Can Antaviana, ha realitzat de forma desinteressada el logotip, el disseny del marxandatge i el web via.assemblea.cat, entre d'altres elements gràfics de la Via Catalana. També ha fet el web 11s2013.cat, que tal com s'havia fet l'any anterior amb 11s2012.cat, recollia totes les piulades de Twitter i les fotografies d'Instagram a temps real, vinculades als *hashtags* de la Via Catalana. Aquest web va monitoritzar 8.000 fotografies a Instagram i prop de 300.000 piulades a Twitter.

des puntualitzacions i el difonen en diversos idiomes, fins a 21. Els principals, però, són l'anglès, el francès, l'alemany i l'italià. Col·lectiu Emma —amb 10.000 seguidors a Twitter, @CollectiuEmma— està format per catalans d'origen i d'adopció que des de l'abril de 2009 treballen per explicar Catalunya al món. Un dels dos promotors és Salvador Garcia-Ruiz i el nucli està format per 6 persones que han teixit una xarxa d'una vintena de col·laboradors.

Finançat amb les seves aportacions —“no tenim ni volem diners públics”, afirma Garcia-Ruiz—, Col·lectiu Emma ha aconseguit aparèixer als principals mitjans del món com Financial Times, The New York Times o The Wall Street Journal, tot i que el seu objectiu no és ser citats o publicar-hi res, sinó influir-hi. “La nostra acció es basa a fer respostes a informacions esbiaixades, escriure editorials —normalment, en una desena d'idiomes— i, el més important, tenir relació fluïda amb els corresponents dels mitjans més importants del món”, afegeix.

Un altre d'aquests projectes, Help Catalonia, va néixer el 2010 de la mà d'activistes digitals davant la manca d'un “discurs pro català en llengua anglesa a Internet”. Una part dels seus membres, encara avui, són físicament a l'exterior i no són catalans. El 2011 van estrenar una pàgina web transversal on participen veus ciutadanes i personalitats, entre les quals figuren els exconsellers Josep Bargalló, Josep Hugueta, Marina Geli i Montserrat Tura. “L'extracció ciutadana aporta més credibilitat al discurs, mostrant que sorgeix de baix a dalt”, afirma Jordi Vázquez, de Help Catalonia.

El 2012 aquest portal es va ampliar amb 4 llengües més a part de l'anglès —alemany, francès, castellà i italià— i va crear grups de suport a l'exterior. L'edició italiana de Help Catalonia s'administra des de la mateixa Itàlia, i també es coordinen puntualment algunes accions amb delegacions de l'exterior de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) que els demanen suport. Durant el 2012, la xarxa de difusió va créixer notablement amb 7.500 seguidors a Facebook i 11.500 a Twitter. En aquesta xarxa gestionen 5 perfils, un per a cada llengua, amb un discurs específic dirigit a cada públic: @HelpCatalonia, @AidezCAT, @AyudaCAT, @AiutoCatalogna i @HelftKatalonien.

Durant el 2013, Help Catalonia va arribar a un acord de col·laboració amb el Centre Català de Negocis (CCN) i va ampliar els contactes amb la premsa internacional rebent nombrosos corresponents, gestionant la seva estada a Catalunya i apareixent en mitjans com The Wall Street Journal, Gibraltar TV o, fins i tot, mitjans digitals de l'Iran i l'Azerbaidjan.

Actualment, segons apunta Jordi Vázquez, editor del portal, Help Catalonia aplega 10.000 simpatitzants i 90 voluntaris dividits en àrees de treball (redacció, xarxes-difusió, disseny-audiovisual i traducció) sense cap recurs econòmic. Aquest portal és utilitzat com a font d'informació per la premsa internacional —Frankfurter Allgemeine, Le Figaro, Libération, The Wall Street Journal, Financial Times...— per “contrastar les informacions del bàndol espanyol en el conflicte”. Help Catalonia disposa d'una base de dades organitzada per temàtiques amb 800 textos en anglès, i entre 200 i 300 en cada una de les altres llengües. “Tot plegat ha fet que l'opinió internacional hagi experimentat un canvi notable, no decisiu, tant en la premsa com en la societat civil internacional, creant complicitats de tot tipus”, sosté Vázquez.

La web també és el mitjà que el Col·lectiu Wilson —amb més de 6.000 amistats a Facebook i 22.000 seguidors a Twitter, amb @Col_Wilson— està fent servir per difondre el seu discurs en tres idiomes: català, castellà i anglès. Format per sis acadèmics catalans

de primer nivell mundial en Economia i Ciència Política, aquest grup de l'independen-tisme encorbatat i *trajat* pretén contribuir perquè "els ciutadans de Catalunya tinguin l'oportunitat de decidir el seu futur lliurement, sense por ni amenaces, i amb la millor informació possible".

El Col·lectiu Wilson s'inspira en el president nord-americà i premi Nobel de la Pau Woodrow Wilson (1856-1924), que va proclamar: "Cal respectar les aspiracions nacio-nals; avui en dia els pobles només poden ser dominats i governats amb el seu consen-timent. L'autodeterminació no és una expressió qualsevol. És un principi imperatiu de l'acció política que, a partir d'ara, cap estadista pot arriscar-se a ignorar." A la seva web es defensa que "el respecte a l'exercici de l'autodeterminació va ser recollit a la Carta Fundacional de les Nacions Unides i ha estat reafirmat en diverses ocasions pel Tribunal Internacional de Justícia".

El Col·lectiu Wilson està format per Pol Antràs, doctor per la universitat Massachusetts Institute of Technology (MIT) i catedràtic de la Harvard University; Carles Boix, doc-tor per la Harvard University i catedràtic de la Princeton University; Jordi Galí, doctor pel MIT i investigador sènior del Centre de Recerca en Economia Internacional; Gerard Padró i Miquel, doctor pel MIT i catedràtic de la London School of Economics; Xavier Sala i Martín, doctor per la Harvard University i catedràtic de la Columbia University; i Jaume Ventura, doctor per la Harvard University i investigador sènior del Centre de Recerca en Economia Internacional. Aquests acadèmics han decidit posar els seus co-neixements "al servei dels ciutadans de Catalunya per analitzar i contrastar els treballs, els estudis i les afirmacions que es presentin a partir d'ara i difondre la nostra opinió a la pàgina web i al nostre compte de Twitter". La lògica de la col·laboració i la generositat d'Internet té una expressió clara en aquesta iniciativa, així com en les anteriorment es-mentades. El Col·lectiu Wilson, a més, especifica que no accepta "ajuts, subvencions ni patrocinis de cap institució, pública o privada". Un argument més per rebatre el tòpic de la caverna que tota iniciativa catalanista està generosament subvencionada.

A la seva web hi ha més de 12.000 persones adherides. La claredat del projecte, la qua-litat amb què està plantejat i la tirada que els seus impulsors tenen a les xarxes socials han proporcionat una bona xifra d'adhesions. @Pol_Antras té més de 8.000 seguidors a Twitter; Carles @BoixSerra supera els 10.000; @Gerard_PiM Padró en té un miler; @XSalaiMartin és el més mediàtic i social, superant els 170.000 *followers*; i @Jaume-Ventura0 en té més de 2.000.

Els adherits al Col·lectiu Wilson comparteixen un manifest de 14 punts¹⁶, entre els quals destaca aquest de caire econòmic: "Les conseqüències econòmiques de tenir un Estat propi són incertes. També ho són les conseqüències de seguir formant part d'Espanya. Tanmateix, és inqüestionable que una Catalunya independent seria econòmicament via-ble. A dia d'avui, seria el desè país de la Unió Europea en termes de PIB per càpita, entre Finlàndia i el Regne Unit, i el quinzè en termes de població, per davant de Dinamarca i Irlanda. Igualment, és indiscutible que un Estat propi tindria més recursos per finançar els diferents serveis i inversions que els ciutadans i ciutadanes demanem, perquè tots

16. El primer dels 14 punts del Col·lectiu Wilson (<http://www.wilson.cat>) diu: "El dret a l'autodetermina-ció és un dret fonamental de qualsevol nació i, per tant, també de Catalunya. Aquest dret inclou la potestat de triar democràticament la seva forma d'organització política."

els recursos que ara marxen cap als fons de solidaritat es podrien utilitzar a Catalunya en benefici dels seus ciutadans.”

“Els membres del Col·lectiu Wilson intentarem fer propostes de futur perquè, en cas que els ciutadans triïn majoritàriament el camí de l'Estat propi, puguem aprofitar l'oportunitat que propicia el fet de començar des de zero per crear unes institucions i un marc legal i regulador moderns, innovadors i que permetin als ciutadans de Catalunya millorar els seus nivells de prosperitat”, es propugna des de la seva web.

La fermesa que transmeten aquests acadèmics en favor del procés d'independència és innegable: “La hipotètica decisió del govern espanyol d'impedir la participació de Catalunya en les institucions europees no impediria a Catalunya d'integrar-se plenament en l'ordre econòmic internacional. A tall d'exemple, els mateixos tractats de la Unió preveuen que, com en els casos de Suïssa i Noruega, es puguin establir acords bilaterals que garanteixen la lliure circulació de mercaderies i de treballadors, la prestació de serveis i la circulació de capitals. Aquests acords només requereixen el suport d'una majoria qualificada al Consell Europeu i impedeixen l'exercici del poder de veto d'un sol Estat. Igualment, és obvi que una Catalunya independent podria seguir utilitzant l'euro si així ho desitja, com ho fan actualment altres països que no pertanyen a la Unió Europea.”

També ha aparegut, més recentment, The Catalan Project, que fa una passa endavant respecte a la resta de webs que treballen en la internacionalització, perquè ja planteja debats per a l'endemà de la independència. En el vídeo que han llançat per presentar-se —en tenen una desena a YouTube, amb més de 350.000 visualitzacions—, els seus promotors es presenten com “un banc d'idees per decidir el futur, un banc d'arguments en tots els idiomes per fer-nos entendre arreu del món”. “Tens el futur de Catalunya a les teves mans, comença a escriure'l”, proclamen. Aquesta plataforma participativa, creada i impulsada pels publicistes Ferriol Tugues i Víctor Fortunado, va néixer l'Onze de Setembre de 2012. “D'aquell dia surt la idea, però no és fins a final de 2012 que creem la pàgina de Facebook [amb més de 3.000 amistats] i Twitter [@Catalan_Project, amb més de 4.000 seguidors] i intentem tenir certa presència. A final de 2012 ja teníem la web dissenyada. Parlàvem amb tothom, però no hi havia manera que ningú apostés pel projecte.”

Tugues i Fortunado han fet direcció creativa en agències de publicitat convencionals i digitals, també màrqueting directe, i per a The Catalan Project han aconseguit un equip de col·laboradors de diversos àmbits, des d'un advocat fins a un enginyer, i molta gent del món del disseny i la publicitat. “Després de la manifestació multitudinària de la Diada de 2012 ens vam posar d'acord per aplicar tot el nostre coneixement al servei de la intel·ligència col·lectiva, a treballar en la marca independència per actualitzar-la i dotar-la de valor, i treballar en el moviment de la il·lusió i la construcció de models socials”, comenten aquests emprenedors. Un d'ells tornava d'Imagine, un programa per a emprenedors a Silicon Valley que han fet servir de referència en el model de cocreació i xarxa social que connecta les persones a través de les tecnologies de la informació i el coneixement (TIC).

Poc després que s'anunciés la pregunta i la data de la consulta, The Catalan Project va llançar una nota dient que ja disposava de 250 idees recollides entre catalans d'arreu del món. “Ara que hi ha pregunta, The Catalan Project té 250 respostes.” El projecte de millora de la seva web ha recaptat 15.000 euros a Verkami, una xifra superior a la prevista inicialment. “Amb el nostre *background* desenvolupem el projecte en dues grans línies.

D'una banda la plataforma social, participativa i tecnològica que ha d'evolucionar cada cop a una experiència d'usuari de més valor —sistemes de notificació, grups, etc— i, de l'altra, produïm continguts de divulgació que ajudin a fer comprensible i atractiva tota la informació que la ciutadania ara mateix precisa.”

Aquest projecte —en català, castellà i anglès— té “la independència com a punt de partida” i ha gaudit d'una bona repercussió a les xarxes socials i els mitjans digitals. “També hem aconseguit col·laborar d'una manera o altra amb totes les entitats que treballen per la causa. Nosaltres som una plataforma sense ànim de lucre que vol esdevenir un gran punt de trobada de totes les entitats, associacions, col·lectius i persones que treballen per la independència, per esdevenir un gran banc d'idees i documentació que pugui servir com a punt d'unió entre la societat civil i la política.”

Un altre projecte en anglès és ElClauer.cat, una web d'Òmnium Cultural amb compte a Twitter —@elclauercat, amb més de 3.500 *followers*— que ofereix claus sobre la independència. Cada setmana formula una pregunta i en dóna reposta. “Som una eina que respon totes les preguntes que el debat sobre la possibilitat d'un Estat propi per a Catalunya ha generat al nostre país. Som un espai on trobar i difondre la informació que molts hem debatut, preguntat i qüestionat en converses de cafè, dinars familiars o diàlegs mentre esperàvem l'autobús. Un clauer per compartir, per fer arribar a tothom i perquè recorri tot el país. Una eina del segle XXI adaptada a les preguntes que ens fem catalans i catalanes de tots els orígens i pensaments”, diu la pròpia web.

Aquest portal, en què col·laboren entitats com l'Associació de Municipis per la Independència, l'Associació Catalana de Professionals, l'Assemblea Nacional Catalana, el Centre Català de Negocis, la Fundació Catalunya Estat, la Plataforma per la Llengua, Sobirania i Justícia o Sobirania i Progrés, va aparèixer el 2013 “amb la intenció d'aportar arguments a través de la raó, oferint respostes a preguntes elaborades amb informació i dades contrastades”. El rigor marca les seves respostes, que són breus, amb textos en profunditat que inclouen xifres i vídeos. La web com a punt de trobada de la societat civil catalana, i espai per a l'independentisme racional que supera les coordenades del nacionalisme emocional o ploramiques.

Altres portals en anglès són International Catalonia —“*international news of the catalan independence process*”, amb més de 1.500 *followers* a @INT_CAT—, que ha rebut tantes visites dels Estats Units com de l'Estat espanyol, i el web Catalan Assembly, que aplega les delegacions a l'estranger de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) i que supera els 3.000 seguidors amb @CatalanAssembly.

Entre els partits catalans, és especialment activa la pàgina en anglès Reagrupament International, amb 12.000 seguidors a @Rcatintl, o Intransit, amb l'encara modest compte de Twitter @InTransitNews, un projecte de la Fundació CatDem, de Convergència Democràtica de Catalunya.

El novembre de 2010, amb motiu de les eleccions al Parlament, l'Agència Catalana de Notícies (ACN) va produir una sèrie d'entrevistes i reportatges per desmuntar els tòpics que els estrangers tenen dels catalans. Ciutadans d'arreu del món —de Nova York, París, Londres, Berlín, Brussel·les, etc.— formulaven preguntes enregistrades en vídeo, i personatges populars de Catalunya les responien fent pedagogia del país a partir d'aquests tòpics. Muriel Casals responia una jove alemanya de pares iugoslaus sobre els seus prejudicis al voltant del nacionalisme, Tomàs Molina li explicava el temps de Catalunya a

un ciutadà parisenc o Miquel Valls destacava la solidaritat dels catalans a un jove de Brussel·les que tenia la idea de la nostra garreperia. Aquesta sèrie de vídeos servia per fer el llançament del servei en anglès de l'ACN, la Catalan News Agency (CNA), amb més de 3.000 seguidors a Twitter amb @CatalanNews i un corresponent enviat a París, Londres, Berlín, Brussel·les i Nova York.

Estem davant d'un dels primers projectes públics en anglès per difondre la realitat i l'actualitat catalana al món. "Vàrem fer el llançament oficial de la Catalan News Agency el setembre de 2010, tot i que el portal ja havia començat a funcionar el febrer a través de la col·laboració entre l'ACN i la Universitat Pompeu Fabra. Al principi era un portal en beta i un projecte purament estudiantil. Vàrem començar a produir textos amb regularitat a principi de juliol de 2010 i fèiem la presentació oficial el setembre", afirma el periodista Gaspar Pericay.

La CNA va néixer com una veu de Catalunya al món, per explicar què fem, què som i què pensem. Explicar Catalunya des d'una òptica catalana i que la premsa estrangera no s'informés només a través dels mitjans de Madrid. El servei en anglès de l'ACN es va concebre per a un públic molt específic: periodistes estrangers, inversors i acadèmics. "Això explica que només el 22% del tràfic a la web provinguí de l'Estat espanyol, mentre que la resta hi accedeix de tot el món. El primer any —fins al 5 d'octubre de 2011— la Catalan News Agency va rebre 83.252 visitants únics, amb 215.734 pàgines vistes. El segon any (2011-2012) el tràfic va pujar notablement: 176.041 visitants únics i 352.530 pàgines vistes. El tercer any (2012-2013) els visitants únics van pujar fins als 231.825, amb 448.967 pàgines vistes. A més, durant el primer any el 37,7% de les visites arribaven d'Espanya, un tràfic que el tercer any només va suposar el 21,1% del total, fet que demostra el creixent interès per Catalunya a l'estranger.

A diferència dels blogs o les pàgines web clarament independentistes, que s'expliquen prenent partit en favor del 'Sí' en el procés sobiranista, "la Catalan News Agency segueix sent l'única web que s'actualitza diàriament —amb l'excepció dels festius— que explica la pluralitat temàtica i ideològica de Catalunya, donant veu a tothom i parlant de molts temes més enllà de la independència, com ara què fan les empreses catalanes, quants aturats hi ha, quina investigació es fa al nostre país, què passa a la nostra societat, què es cou en l'escena cultural i què ha fet el Barça", explica Gaspar Pericay.

El responsable del servei en anglès de l'agència pública catalana reconeix que "el moment actual fa que les notícies relacionades amb la independència tinguin molt pes", però l'exquisidesa del tractament periodístic obliga a obrir el ventall informatiu. "Com a servei públic, la CNA té el deure de donar a conèixer al món les visions majoritàries que hi ha a Catalunya, respectant la pluralitat, i donar veu als principals actors del país. De fet, si et pares a pensar, la CNA, com que escull les principals notícies del dia, és com una mena d'anuari detallat del més rellevant que ha passat a Catalunya en tots els àmbits en els darrers 3 anys, fet en anglès i pensat per un públic estranger."

A més, la Catalan News Agency va obrir un blog, anomenat Catalan Views, en què els representants socials i polítics s'adrecen al públic anglosaxó i expressen els seus punts de vista relatius als temes catalans d'actualitat.

La manifestació del milió i mig a Barcelona contra la sentència del Tribunal Constitucional que demolia l'Estatut de Catalunya va aplegar, segons l'agència pública espanyola EFE, menys de 50.000 persones. L'aleshores recentment creada CNA va informar en

anglès al món que aquella havia estat la major manifestació de la història de Catalunya, donant la xifra del milió i mig. L'agència EFE va fer el ridícul davant dels mitjans catalans que té com a clients. La CNA, en canvi, començava a obrir-se camí amb una feina de formigueta en què altres iniciatives i projectes públics i privats li han acabat donant la raó.

Verkami o la caixa de resistència digital

Molts dels projectes sorgits de la societat civil catalana durant els tres últims anys, esmentats en les línies precedents, tenen un element comú: el seu finançament amb micromecenatge a partir de la plataforma Verkami. La Internet catalana, dinàmica i innovadora, es dotava d'una nova eina col·lectiva que encaixava perfectament amb l'esperit de la xarxa. En aquests tres primers anys de vida, Verkami —amb més de 10.000 seguidors a Twitter, @verkami, i 17.000 amistats a Facebook— ha permès que prop de 1.700 propostes culturals i socials hagin aconseguit finançar-se amb les aportacions de molts petits mecenes. La creació d'aquesta plataforma de *crowdfunding* ha estat reconeguda amb el premi internacional de les Nacions Unides World Summit Awards 2013, en la categoria d'e-culture & tourism, entregat a Sri Lanka. El jurat va destacar la innovació, creativitat i qualitat del contingut de les propostes de Verkami i el revulsiu que ha significat per a la cultura.

Però què és i com sorgeix Verkami? El desembre de 2010, després de gairebé un any de gestació, Verkami neix a Mataró de la iniciativa privada d'un pare i dos fills: Joan, Adrià i Jonàs Sala, biòleg, historiador de l'art i físic, respectivament. "Ens uneixen la passió per la creativitat, l'art i la investigació, i poder ajudar a fer realitat petites manifestacions d'allò que més estimem, és el que ens (com)mou. Verkami és un neologisme en esperanto que significa 'amant de la creació'", afirmen.

Permetre que artistes, creadors i col·lectius del país tiressin endavant projectes amb la complicitat del seu públic i comunitat, va ser la principal motivació dels Sala. "Com a consumidors culturals ens estimula poder participar de projectes de creadors als quals admirem d'una manera més propera, compromesa i podent obtenir recompenses especials i úniques". El desembre de 2010 no hi havia plataformes de micromecenatge fora dels Estats Units, i els creadors que no fossin ciutadans americans en quedaven exclosos. "Amb aquest doble objectiu, posar una eina de *crowdfunding* a disposició dels creadors de casa nostra i poder interaccionar i gaudir de les obres que tiressin endavant, vam decidir crear Verkami."

Verkami ha permès a milers de creadors i col·lectius —també a activistes digitals vinculats al sobiranisme— fer realitat els seus projectes. "Durant aquests tres anys, no hem parat d'evolucionar com a plataforma, millorant la tecnologia, l'organització i ampliant la plantilla, per poder garantir el servei que volem donar." Des que va néixer, Verkami ha gestionat més de 8 milions d'euros amb les 1.700 propostes llançades en aquesta plataforma.

Aquest projecte s'ha consolidat com una de les principals plataformes europees per a projectes creatius i ha situat Barcelona en el mapa mundial del *crowdfunding*. "La societat catalana és avui una referència en l'adopció d'aquest model per finançar tot tipus de projectes relacionats amb la cultura i el futur del país", sostenen els impulsors de Verkami, que ha ampliat l'equip. "El fet que Catalunya tingui una gran tradició d'organització de la societat civil per defensar la cultura, amb un model de militància, aportacions solidàries

i subscripcions, ha fet que el model s'hagi entès i adoptat amb molta naturalitat i molt més ràpidament que en altres països." La xarxa, en el fons, lliga amb la manera de ser dels catalans. Activisme, espais de trobada i solidaritat.

La família Sala entén que el *crowdfunding* "va més enllà del fet d'aconseguir finançament. "Crea vincles i comunitats més fortes al voltant dels projectes, que poden perdurar en el temps més enllà de les campanyes, i una experiència col·lectiva i de petites victòries. A més, permet la implicació directa de la ciutadania en projectes que li interessin de manera molt directa i tangible, cosa que la societat ha entès i apreciat, per això han participat de tots aquests projectes, han gaudit d'aquesta experiència, i els han fet possibles."

Projectes d'investigació com l'Ictineu 3, el submarí científic català —61.000 euros recollits— o campanyes de sensibilització com les d'Òmnium Cultural —8.000 euros— o l'esmentat The Catalan Project —15.000 euros— han prosperat gràcies a l'èxit a la xarxa de Verkami. També llibres com *What's Up With Catalonia?* de Liz Castro —12.000 euros— o *Escucha, España. Los motivos que llevaron a la independencia de Cataluña* —4.000 euros—, així com el Casal Independentista del Pla de l'Estany —2.000 euros— o el documental *L'endemà*, que va acabar el 16 de març de 2013 amb 348.000 euros, el projecte de *crowdfunding* que més diners ha recollit a Europa. Isona Passola, amb l'equip que va rodar *Cataluña/Espanya* i *Pa Negre*, han mobilitzat la xarxa catalana per fer realitat una pel·lícula documental sobre l'Estat que volen els catalans, "amb arguments tècnics i definitius que serveixin de píndoles contra la por de decidir-se pel 'Sí'". Seguint amb el guió sobiranista, Verkami també ha permès recollir 12.500 euros per al joc de taula sobre la consulta; més de 10.000 per al documental *Operació Garzón contra l'independentisme català*; o més de 225.000 per a la pel·lícula *1714, el preu de la llibertat*.

Els últims mesos, la plataforma catalana de micromecenatge ha aconseguit que 7 nous projectes figurin en el seu *top 10*, fet que demostra l'èxit d'aquest sistema de finançament col·lectiu perquè cada vegada s'arreglen més diners per a propostes cada cop més ambiciosos. Els projectes audiovisuals de Verkami han aconseguit premis als festivals de cinema de Màlaga —6 premis— i 41 candidatures als Goya i Gaudí. "Ja hem perdut el compte de les pel·lícules que s'han estrenat en sales durant el 2013", admeten les tres formiguetes de Verkami, que tenen el seu espai de treball al Tecnocampus de Mataró.

Fruit d'aquesta explosió de projectes que s'han finançat a la xarxa i de l'èxit de Verkami, durant el 2013 han aparegut altres plataformes de micromecenatge. Una d'elles, TotSuma, es presenta directament així: "Som una plataforma de finançament col·lectiu que té com a fet diferencial la seva vocació social i compromís amb la construcció nacional catalana. TotSuma vol ser l'eina que faci possible finançar tota mena de projectes que comparteixin un mínim comú denominador de voluntat de progrés i sobirania per al país." O sigui, un Verkami *del rotllo*.

Entre els seus impulsors hi figuren Albert Plana, Joan Camp i Roger Lloret, persones llargament vinculades a Internet. TotSuma, que es va presentar a la Universitat Catalana

17. Un 70% dels projectes finançats amb micromecenatge van ser de caràcter cultural durant el 2013 a l'Estat espanyol, on es van gestionar uns 30 milions d'euros a través de finançament col·lectiu, segons l'Associació Espanyola de *Crowdfunding*. Als Estats Units, kickstarter.com va gestionar el 2013 més de 200 milions d'euros, una xifra que arriba fins als 700 milions en 55.000 projectes finançats per 5,5 milions de persones des de 2009. A l'Estat espanyol, Hisenda va anunciar el gener de 2014 que aquestes operacions hauran de tributar com a donació i, en cas de tenir contraprestació, aplicar-hi l'IVA.

d'Estiu a Prada i va participar a la Mostra d'Entitats dels Països Catalans, organitzada per Gent de la Terra a l'Arc de Triomf de Barcelona, té unes xifres molt modestes respecte Verkami, però els primers mesos de trajectòria ha superat els 100.000 euros recaptats amb diversos projectes. A més, TotSuma ha tancat acords de col·laboració amb mitjans digitals significats en l'àmbit independentista com Racó Català, Directe.cat, Tribuna Catalana, La Veu del País Valencià, Viasona —enciclopèdia de música catalana—, Softcatalà, AraVallès, Productes de la Terra, Andorra Directe, AnoiaDiari i AraGirona.

“Vam néixer a final de març de 2013, hem llançat més d'una cinquantena de projectes, la gran majoria vinculats al sobiranisme, dels quals n'hem finançat amb èxit un 75%. Entre els projectes destacats n'hi figuren diversos de l'ANC, així com el Correllengua del Principat, les Illes i Catalunya del Nord, que perillaven si no tenien finançament. Ara bé, els projectes que han aixecat més expectació han estat els processos judicials contra els que atempten contra els nostres drets civils com a poble. Hem ajudat a finançar les costes judicials d'un noi que va ser agredit per la policia espanyola i encara el volien acusar d'atemptar contra l'autoritat. També un procés contra un diputat balear del PP que va amenaçar els docents illencs. I el cas d'en Marc Belzunces, que va voler portar Espanya a judici per defensar els drets lingüístics dels catalans. Hem tingut un parell més de projectes en aquest sentit que no han fructificat, per motius aliens a nosaltres. Un de denúncies contra la Guàrdia Civil per atemptar contra els drets d'un ciutadà valencià, i un altre per denunciar un dels fundadors de la Plataforma Som Catalunya Somos España, José Domingo, per haver banalitzat el feixisme i equiparat els professors catalans amb els nazis”, expliquen Albert Plana i Roger Lloret, de TotSuma.

A la Internet sobiranista, doncs, li van sorgint bancs populars de finançament. La revolta digital té caixa de resistència a cop de transferència. L'agència tributària catalana, l'estructura d'Estat de l'administració oficial, va més lenta que les plataformes digitals de micromecenatge. La caiguda de les subvencions públiques amb la crisi, el sectarisme polític a l'administració o la necessitat d'independència dels promotors de cada projecte fan d'aquestes eines relativament recents a la xarxa una contribució innegable a la llibertat i la creativitat. Al país dels casals digitals —blogs, fòrums, portals...— i de la col·laboració, se li han obert últimament els ulls de la solidaritat, l'apoderament popular i la implicació afectiva en tot el procés de creació i llançament d'un munt d'iniciatives, moltes de les quals tenen com a comú denominador la llengua i cultura catalana o l'alliberament nacional.

Change.org, ciberactivisme a la carta

Si el *crowdfunding* ha estat una revolució per al ciberactivisme i la creativitat a la xarxa, un projecte que també ha contribuït a conscienciar l'internauta del seu poder i capacitat d'influència ha estat Change.org, que a diferència de Verkami —de factura mataronina, catalana— és un projecte vingut dels Estats Units. Ben Rattray i Mark Dimas, companys de la Universitat de Stanford, van crear el 2007 Change.org, amb la finalitat d'apoderar qualsevol persona per canviar les realitats del seu entorn. Tres anys més tard, el 2010, van redefinir el lloc web orientant-lo cap a l'acció dels ciutadans, donant-los eines per unir-se i guanyar peticions de canvi social. Durant el 2011, Change.org va iniciar la seva expansió amb equips a Espanya, el Regne Unit i Austràlia, i a final de 2012 ja era present en una vintena de països.

A l'Estat espanyol, existia Actuable, una plataforma de peticions fundada el 20 de setembre de 2010 per Francisco Polo, que es va convertir en l'*start-up* tecnològica amb un major creixement, ja que en tan sols un any va aplegar 750.000 usuaris, i fins a un milió en 14 mesos. El maig de 2011, Actuable i Change.org es van fusionar i al cap d'un any va aparèixer a l'Estat espanyol Change.org, que avui té més de 5 milions d'usuaris. Espanya és el país amb una penetració d'usuaris més alta, atès que un 17% dels internautes espanyols són usuaris d'aquesta plataforma de ciberactivisme social.

A Catalunya, Change.org té més d'un milió d'usuaris, un 21% dels internautes del país. Albert Medrán, el seu cap de comunicació, explica que Catalunya i Madrid són les dues comunitats més actives a Change.org. La crisi i el conflicte nacional han fet forat entre els catalans usuaris d'aquesta eina. El ciutadà Oriol Franc va promoure una causa per defensar la llengua catalana a l'escola, arran de l'atemptat lingüístic perpetrat pel ministre José Ignacio Wert amb la seva reforma educativa. *El català a l'escola: ara i sempre* va recollir 155.000 signatures.

Ferrocarrils de la Generalitat va retirar, l'agost de 2012, una aplicació mòbil que permetia denunciar pidolaires després que Miquel Rubio, de Sagunt, iniciés una petició a Change.org que va recollir més de 53.000 signatures. D'altra banda, els alumnes van aconseguir que la Generalitat pagués les beques concedides durant el curs acadèmic 2011-2012, després de 6.000 signatures obtingudes en la causa de la plataforma Beques Impagades, en una petició adreçada a la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau.

Altres *hits* de Change.org a Catalunya han estat les més de 4.000 signatures aconseguides per Fernando González —col·laborador del programa de La Sexta *El Intermedio*, conegut com a *Gonzo*— en una petició perquè TV3 superés les pressions del PP i emetés el documental *Monarquia o República?*, o la victòria parcial perquè els gossos puguin viatjar en el metro de Barcelona. La ciutadana barcelonina Marta Gumà va plantejar la seva petició a Change.org i va rebre més de 10.000 suports. L'alcalde de la ciutat, Xavier Trias, va respondre la petició dient que a partir de 2014 els gossos podrien viatjar al metro. Gumà, però, demanava que també fos al servei de Rodalies de Renfe.

Més peticions sobre Catalunya plantejades en aquesta plataforma de ciberactivisme han estat la mobilització contra el *fracking* i per la suspensió de les llicències concedides per l'administració —una petició de la Plataforma Riudaura Junts contra el *Fracking*, amb 24.000 signatures obtingudes—; una petició del ciutadà de Sabadell Eloi Cortés perquè Barcelona trenqui l'agermanament amb Sant Petersburg —ciutat que va aprovar una llei contra la denominada "propaganda gay"—, amb més de 32.000 suports; una petició a Xavier Trias perquè no es cobri l'accés al parc Güell, de la Plataforma Defensem el Park Güell, que va aconseguir més de 53.000 signatures; o una petició llançada per l'actriu i directora Mabel Lozano al conseller d'Interior, Ramon Espadaler, per al tancament del macroprostíbul Paradise de La Jonquera, que va superar les 85.000 adhesions.

"Catalunya és un territori innovador. El primer diari del món a iniciar una petició a Change.org va ser El Periódico de Catalunya —amb la regulació dels centres d'internament d'estrangers (CIE) i la reforma legal sobre els desnonaments— i el primer alcalde del món a tenir un perfil de *Decision Makers* ha estat el de Barcelona, Xavier Trias", assegura Albert Medrán, que abans de ser cap de comunicació a Change.org Espanya havia estat el primer bloguer polític guardonat als Premis Blogs Catalunya. Entre els primers *Decision Makers* —perfils verificats per a decisors— a tot l'Estat hi figuren el diputat de CiU al Congrés Carles Campuzano i, com a administració, l'Ajuntament de Barcelona.

Els polítics catalans han estat molt actius a la Catosfera i les xarxes socials. De la mateixa manera que a Change.org han estat dels primers a obrir-se perfils de *Decision Makers*, també han estat capdavanters a l'Estat amb l'anomenada política 2.0. El 2010, l'aleshores president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach, va publicar el llibre *#Política 2.0*, convençut que "la nova filosofia social permet fomentar una veritable democràcia deliberativa, bàsic per recuperar la credibilitat dels polítics". Amb el seu llibre, Benach va fer una aportació important a la història de la Internet catalana i es va convertir en el polític que més ha experimentat en primera persona i de manera sincera les eines de la web social i participativa. Com a president de la cambra catalana, el dirigent republicà va impulsar i liderar el programa Parlament 2.0 amb l'objectiu de posar els diputats i la institució a la xarxa i potenciar la interrelació amb la ciutadania.

Aquell any, estem parlant de 2010, la irrupció de Twitter havia fet proliferar un munt de piuladors que es desvirtualitzaven. Trobades de tuitaires per posar-se cara, parlar i fer volar coloms. Eren anys de construcció de marques personals i d'identitats digitals en expansió, però també de falcar sensibilitats territorials en xarxa i de compartir preocupacions i il·lusions. Al Parlament, Ernest Benach havia tibet de la política vella cap al 2.0 —algun càrrec era postís, d'altres ho feien sincerament— i al periodisme tampoc no li faltaven Benachs que transgredien i proposaven maneres diferents de fer i ser.

En aquesta febrada, sana, per les desvirtualitzacions, l'octubre de 2010 es va organitzar una trobada de periodistes digitals a l'entorn de BCNMedialab per parlar de periodisme i xarxes socials, moderats per Andreu Castellano. Aquells dies agonitzava el Centre Internacional de Premsa de Barcelona, tota una metàfora del món nou que treia el cap i del vell que moria lentament. L'espai físic dels corresponsals estrangers que s'havien d'acollir per als Jocs Olímpics de Barcelona *versus* els portals en anglès per explicar-se al món i els col·lectius de joves periodistes dinàmics i inquiets per l'impacte de la xarxa.

Aquest col·lectiu de periodistes, el BCNMedialab, desaparegut el gener de 2014¹⁸, es va començar a organitzar el 2009 per fomentar la reflexió a l'entorn de la xarxa i el *social media*, mentre arreu del territori es feien els cava'n'twitts —plataforma que va ser de referència del Twitter català, amb l'empenta de Marc Cortés—, els sopars del #trinxat a Reus —promoguts per Xavier Menduiña, que després va llançar el TEDxReus—, els àpats de la #canallesca entre els periodistes de les comarques meridionals, a Tarragona; i més recentment l'incipient #marimuntanya de la Llopasfera de Calella, per citar-ne només alguns exemples.

La llista seria interminable, però el geògraf José A. Donaire, aleshores diputat del PSC al Parlament de Catalunya, va fer un bon retrat¹⁹ d'aquella explosió desvirtualitzadora d'usuaris de Twitter. "A Tarragona iniciaren els twitt'n'beers que han anat viatjant per Reus, Vila-seca, El Vendrell... El relleu l'ha pres el col·lectiu del trinxat, una iniciativa del node reusenc. A l'altra banda del país, a Girona, s'han consolidat les NITS (Negocis, Innovació, Tecnologia, Societat), impulsades per Playbrand. Al Vallès competeixen

18. El 9 de gener de 2014 el col·lectiu BCNMedialab va anunciar la seva dissolució amb l'apunt: *Una buena noticia: El BCNMedialab dice adiós: "Teníamos un papel, un objetivo, y por nuestra parte ese objetivo se ha cumplido con creces. Unos pocos datos: 13 eventos, en los que se han inscrito un total de 657 personas, de las que muchas repetían evento tras evento, muchas veces superando las 100 inscripciones por evento. 2.458 seguidores en Twitter, 824 fans en Facebook, 25.000 visitantes únicos en la web"*.

19. José A. Donaire va publicar l'1 d'abril de 2011 l'apunt *Una Twitter propuesta* (<http://bit.ly/1mdHJKZ>).

els Terrassa'n'twitts de Terrassa i el TwittParty de Sabadell. A Vila-seca organitzen els esmorzars'n'twitts i per Barcelona són mítiques les twitt'n'braves. Els de somdelstwitts es gestionen a cop de *doodle*. I STIC ha creat un univers de noves propostes com el twit-teatre, la twitervista o l'imprescindible llegimipiulem. Hi ha trobades pendants com el cargol'n'tweet de Lleida, el calçot'n'twitt de Valls, la segona edició de La Garriga, i a Vacarisses ja estan organitzant la #vacaquepiula, una versió catalana i 2.0 de la *vache qui rit*."

Reagrupament.cat i Solidaritat exprés

Si el 2007 s'havia posat en marxa el primer portal de blogs polítics en català, Poliblocs, un projecte pioner als països del nostre entorn, per les eleccions del 28 de novembre de 2010 naixia Electoràlia, un portal de campanya política 2.0 avui desaparegut —només es conserva la pàgina a Facebook— però que llavors rastrejava mig miler de bitàcoles i hi afegia bona part de les piulades polititzades, el motor de major dinamisme en aquella campanya a la xarxa. El portal també aportava articles d'analistes com els periodistes i politòlegs Bernat Dedéu, Jaume Risquete, Juan Víctor Izquierdo, Mar Jiménez, Miquel Martín Gamisans i Toni Aira, així com notícies destacades i una curiosa enquesta que portava de corcoll els ciberactivistes més estretament lligats als equips de cibercampanya dels partits que concorrien als comicis.

Mentre Poliblocs havia tingut la virtut de ser el primer agregador de blogs de temàtica política —de càrrecs i militants de partit, però també de ciutadans polititzats— i aplegava els diaris personals escrits en català, Electoràlia intentava radiografiar la conversa a la xarxa més enllà dels blogs, incorporant Twitter i Facebook. Els seus impulsors van ser Valentí Sanjuan i Àlex Puig.

L'olivera catalana —els tripartits— s'havien anat assecant en el municipalisme, que històricament havia estat la palanca institucional per als pactes de les esquerres. L'abril de 2009 hi havia símptomes que les coses canviaven, i ERC se n'adonava²⁰. Mesos abans d'Arenys de Munt (13 de setembre de 2009) i de la primera onada de consultes populars (13 de desembre de 2009), i enmig de l'efervescència sobiranista, Joan Carretero va fundar Reagrupament.cat, l'abril de 2009, coincidint amb el relleu de Josep-Lluís Carod-Rovira per Joan Puigcercós²¹ com a candidat al Parlament. Uns mesos després, el

20. El 7 d'abril de 2009 publicava l'apunt *L'olivera catalana s'asseca?*: "(...) Hi ha fotos que s'han ridiculitzat des de l'establishment amb una miopia preocupant, com la dels Deu Mil a Brussel·les. En aquella foto comparteixen pancarta republicans i convergents, entre d'altres. La mateixa foto es repeteix a l'entorn d'Òmnium quan surt en defensa de l'Estatut contra les retallades del Tribunal Constitucional. La foto pot ser idèntica a Vilafranca del Penedès. A Internet, hi ha un munt de fotos com aquestes. El punt de trobada a l'entorn de l'eix sobiranista supera amb escreix les coincidències en l'eix esquerra-dreta, i la xarxa n'és la millor prova. Naveguin i regin. Pactes que s'esquerden al món municipalista i una germanor que impera a Internet. Prenguin nota. Res no està decidit, però hi ha senyals que els pactes de sang arriba un dia que es poden acabar. Per sagnia o per cura a temps."

21. El 17 d'abril de 2009 publicava l'apunt *Maduresa a Esquerra*: "(...) Un molt reduït grup de dirigents d'Esquerra ha cuinat l'entesa entre els dos líders amb una discreció sense precedents a les files independentistes. Xavier Vendrell i Ernest Benach han estat els autèntics artífexs del fons (l'acord per la unitat dels sectors carodistes i puigcercotistes) i de la forma (la notícia no s'ha filtrat fins que l'Auditori ja era ple de gom a gom, i l'acte era a punt de començar). Vendrell i Benach s'han imposat en uns entorns que no sempre havien pedalat en aquesta direcció, la de la unitat entre els dos sectors dits oficialistes. El mèrit de l'operació Auditori ha estat d'ells, segons diuen els que n'estaven al cas. Sobta la discreció perquè

novembre de 2010, Uriel Bertran i Alfons López Tena van fundar Solidaritat Catalana per la Independència. Carretero i Bertran, dins d'ERC, i López Tena, a CDC, havien protagonitzat episodis d'estira-i-arrotonsa amb les seves organitzacions i direccions, generant tot un culebrot mediàtic en els fòrums d'Internet, els mitjans digitals i els diaris Avui i El Punt, que competien per les exclusives de cada discrepància, deslleialtat o gest d'un independentisme dominat pels egos.

El Punt i l'Avui acabarien fusionats. Van aparèixer en una única capçalera el 31 de juliol de 2011 en una operació que, com si es tractés d'una metàfora, també va tenir paral·lelismes amb el que estava vivint el sobiranisme. La web de l'Avui mantenia un pols duríssim per l'audiència i per la referència informativa del sobiranisme amb Vilaweb, associada amb El Punt —actualment El Punt Avui. Joan Carretero publicava articles a l'Avui per anar marcant distàncies amb la direcció d'ERC. Posteriorment, ho va seguir fent per escalfar la seva parròquia abans de fer el pas definitiu i formar Reagrupament.cat, que tenia una pàgina web des d'on es recollien les adhesions i es visibilitzaven les seccions territorials que anaven proliferant. Mentrestant, Bertran —amb la bandera del corrent intern Esquerra Independentista— i López Tena anaven fent altres moviments, i la CUP optava per la pluja fina de la política en xarxa sense estridències.

La política catalana es debatia entre el desastre o l'èpica. La participació electoral i el nivell de satisfacció política entre els ciutadans batien rècords. Per escassa i per insatisfactòria. Les enquestes del CEO ho certificaven. Els catalans estaven decebuts amb els polítics²². L'esgotament del llarg debat estatutari, l'engany monclovita entre Mas i Zapatero, els incompliments sistemàtics, la crisi econòmica i altres ingredients havien dut el plat del desànim a bona part de les taules catalanes. Alguns comensals, però, hi veien indicis d'optimisme: sobiranisme pràctic —el cas Spanair, els empresaris queixosos, consciència col·lectiva d'espoli continuat— i sobiranisme teòric —més quotes d'autogovern que mai, algun indici d'unitat nacional a l'entorn de temes de país fonamentals. El desenllaç de la negociació amb el govern espanyol pel sistema de finançament de Catalunya, i de la resta de cafè per a tothom, i la sentència guillotinatora del Tribunal Constitucional més deslegitimitzat de la història democràtica espanyola sobre l'Estatut aprovat en referèndum pel poble català, van marcar un abans i un després. El desenllaç era incert, i la gestió d'aquesta incertesa provocava tota mena de moviments.

Esquerra ha estat carn de titular, de comentari de tertúlia, de confidencial i de digital. La pugna interna havia erosionat la imatge del partit fins a límits insostenibles, més enllà de l'activitat pública i notòria dels sectors dits crítics que lideren Uriel Bertran i Joan Carretero (...)"

22. Al tercer volum de *Memòries. De la bonança a un repte nou (1993-2011)*, Jordi Pujol deixa escrit: "No podem silenciar que a final de 2010, després de set anys de govern del tripartit i amb l'avantatge d'haver comptat a Madrid amb un govern del PSOE, un *gobierno amigo*, la situació a Catalunya era molt crítica. El balanç és dolent. Ho és políticament, ho és econòmicament i socialment, ho és per com han empitjorat les relacions entre Catalunya i Espanya. Ho és per la desafecció catalana, pels ponts que es trenquen, per la molt forta i molt general hostilitat d'Espanya. Recordem l'escarni del Tribunal Constitucional amb l'Estatut, l'amenaça renovada contra la nostra identitat i especialment contra la llengua, el continu ofec financer que ens condueix a un endeutament a curt i llarg termini que espanta. Assumeixo una part important de responsabilitat. Després de tants esforços per col·laborar en la construcció de l'Estat espanyol i en la seva governabilitat, després de tant voler que ens entenguessin no vaig preveure que ens esperaven a la cantonada, que no deixarien que res se salvés, que mirarien d'ensorrar-nos més enllà fins i tot del que era lògic."

En aquest context, el sobiranisme estava pendent de Joan Carretero, que va ser alcalde de Puigcerdà i conseller d'ERC amb Pasqual Maragall. Després de perdre les primàries internes per dirigir ERC, l'exconseller havia escrit un article plantejant una candidatura transversal i llançant la idea de la declaració unilateral d'independència, la famosa #DUI que ha inundat alguns *timelines* i biografies de Twitter. Els partits, ja es veia, eren imperfectes i millorables, havien de canviar, fent-se molt més a la semblança d'Internet, o sigui, més oberts i democràtics. Però l'aventura dels nous partits muntats pels *outsiders* en l'àmbit del sobiranisme —Reagrupament.cat i Solidaritat— arribava massa d'hora, potser un parell o tres anys, tal com després van evolucionar les coses. També és cert que la combinació de pressió popular —Assemblea Nacional, Òmnium Cultural i el municipalisme amb l'Associació de Municipis per la Independència— i partits amb majoria parlamentària —CiU i ERC— ha portat el procés fins a una situació inimaginable si hagués estat en mans d'aquests partits muntats a l'era d'Internet i fruit de la discrepància interna. Reagrupament.cat i Solidaritat van desacomplexar l'independentisme quan ERC s'havia centrat en la reforma estatutària i la gestió al Govern, i quan CiU tibava de l'eix nacional fins a límits impensables si hagués estat instal·lada al poder. La rapidesa amb què es van articular els partits de Carretero-Carandell i de Bertran-Tena a la xarxa va ser un toc d'atenció per a ERC i CDC.

El 17 de desembre de 2009, dies després de la primera onada de consultes per la independència (13-D), publicava al diari Avui un article amb títol provocador²³ per impopular, en la lògica que imperava en aquelles dates. "El 13-D ha estat fabulós perquè incorpora una via pròpia, catalana, al conflicte que pateixen les nacions sense Estat: l'urna. Davant la negativa a convocar un referèndum vinculant, proliferen consultes populars simbòliques però amb una enorme càrrega política. Perdre la por i projectar internacionalment la causa nacional han estat els dos èxits del 13-D i, prèviament, d'Arenys de Munt."

"Hi ha la idea que tot això és mèrit de l'anomenada societat civil, de la base, i el demèrit més rotund de la classe política, dels partits. No hi estic d'acord. Sense els partits polítics, les consultes no s'haurien celebrat mai de la vida. Existeix un moviment de fons, un esgotament amb la via estatutària, una gran decepció amb l'Espanya plural que havia de ser i no és. Però sense l'independentisme parlamentari, sense el nacionalisme virant cap al sobiranisme desacomplexat, sense l'esquerra independentista alternativa cada cop més organitzada al territori i, indirectament, sense certs sectors del socialisme català, tot això no hauria proliferat. ERC, CDC i CUP no van néixer ahir. Abans que Joan Carretero o Uriel Bertran es distanciessin d'ERC, abans de l'aparició d'Alfons López Tena o Àngel Colom a CDC, abans de la irrupció de Carles Móra [alcalde d'Arenys de Munt durant la consulta popular], hi havia uns partits i uns polítics que prenen decisions perquè aquest diumenge el país no només no hagi fet el ridícul —com alguns advertien, i d'altres desitjaven— sinó que s'hagi superat la prova de foc a les urnes. No crec en les casualitats. O és que algú s'imagina un 13-D amb Jordi Pujol encara de president? Hauria estat possible sense l'entrada d'ERC al Govern? O és que l'aposta sobiranista de CDC no té conseqüències? Ara que alguns patriotes cridats a grans fites s'erigeixen com a sacsejadors del mapa parlamentari, i ara que no està de moda defensar les organitzacions polítiques per la desafecció, permetin que vagi contra corrent i faci un discret elogi dels partits. Mirin, si no, la picabaralla de l'endemà del 13-D."

23. *Elogi dels partits* (<http://bit.ly/1nvMfqx>), publicat el 17 de desembre de 2009 al diari Avui.

Per 2,95 euros, IVA inclòs, es pot veure a Internet el documental d'Albert Fuguet i Susana Crestelo *141 Dies*, que mostra com es va muntar Solidaritat Catalana per la Independència en temps rècord, entre la manifestació del 10 de juliol de 2010 —la del milió i mig de persones a Barcelona— i les eleccions al Parlament del 28 de novembre. “*141 Dies* és una pel·lícula documental que mostra la política per dins: ànsies de poder, traïcions, enganyos i l'esforç de milers de persones que, mogudes per un ideal, van donar suport a uns líders polítics que van trobar en aquesta il·lusió col·lectiva la seva oportunitat d'or”, així comença la sinopsi. “Dos polítics professionals de l'escena independentista de Catalunya, Alfons López Tena i Uriel Bertran, abandonen els seus respectius partits després de conèixer la iniciativa ciutadana que s'estava generant. Proposen a l'expresident del Futbol Club Barcelona, Joan Laporta, postular-se junts per liderar aquest nou moviment. Neix així Solidaritat Catalana per la Independència. Joan Laporta, Alfons López Tena i Uriel Bertran es proclamen líders de la nova força política després d'imposar-se en unes eleccions primàries que ells mateixos custodien.”

Cal veure *141 Dies* per conèixer les interioritats i entendre l'impacte que Solidaritat tenia a la xarxa mentre es muntava un partit de zero amb la bandera de la independència i un cap de cartell mediàtic. Solidaritat, fruit de la sensibilitat d'Uriel Bertran —com a responsable d'imatge i comunicació va ser qui va proposar que ERC mutés a *Esquerra* com a marca, fet que després va criticar des d'*Esquerra Independentista* i Solidaritat—, i de l'experiència digital dels voluntaris que s'hi van implicar, mereix un estudi a fons de com Internet permet mobilitzar —atraient militants d'altres partits i captant ciutadans no partidistes il·lusionats amb la independència— i muntar un partit convencional a l'era frenètica de les xarxes socials, especialment fent un ús intensiu de Facebook i amb menor mesura de Twitter. El tsunami de perfils de militants i pàgines de seccions de Solidaritat va ser, aquells mesos, impressionant.

La campanya de 2010 va ser un xoc de trens entre els blocs electorals —un peatge del passat que paguen els ciutadans que miren i escolten els mitjans públics pocs dies abans de les eleccions— i la disbauxa que s'estava vivint les setmanes prèvies per l'agitació digital induïda pels partits a les xarxes socials. Hi hauria d'haver una tercera via més saludable, però no la vam viure en aquelles eleccions. La campanya electoral va fer coincidir la vella política, amb la normativa de servei públic que afecta els mitjans que paguem entre tots, i una nova manera d'entendre la militància política, l'activisme vinculat a la xarxa i un cert campí qui pugui digital. La jornada de reflexió va ser una metàfora d'aquestes contradiccions, amb candidats demanant el vot i fent campanya a Twitter i, l'endemà, els caps de comunicació filtrant les primeres enquestes de TV3 mentre els col·legis electorals encara estaven oberts. No hi ha res més trist que veure determinats polítics i partits aferrar-se als privilegis de la vella política —blocs electorals als mitjans públics, per exemple— mentre intenten treure el màxim rèdit de les xarxes socials amb un bombardeig reiteratiu de consignes.

Quinze anys de Vilaweb

L'any 2010 un 73,1% dels habitatges catalans tenia ordinador —un 68,3% disposava d'accés a Internet— i el 75% de la població catalana es connectava a la xarxa, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Televisor en tenien totes les llars (99%), i un 57% gaudia de més d'una pantalla a casa, segons una enquesta d'usos d'Internet a Catalunya del Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública (GESOP). Un 95% tenia telèfon

mòbil, però només un 15,4% eren intel·ligents, *smartphone*. Això explica que navegar per Internet només suposés un 10% entre els usos que la gent feia dels mòbils, una xifra que ha anat augmentant els últims anys de manera espectacular. Segons aquell estudi del GESOP, l'any 2010 es va igualar el nombre de ciutadans que tenien portàtil i ordinador de sobretaula al domicili —un 27,9% tenia portàtil i ordinador de sobretaula a casa.

Gairebé la meitat dels catalans accedia diàriament a Internet, i només entre els més grans i els que no tenien estudis l'accés era minoritari. Els universitaris i els més joves feien un ús “universal” de la xarxa. Els de 30 a 44 anys feien servir Internet per tràmits amb l'administració, i els més joves o estrangers per a les seves relacions. Un 62,3% dels catalans s'informava a la xarxa, un 50,3% hi feia consultes o accedia a serveis. El correu electrònic (59,6%), el xat i els fòrums (31,2%), i l'opinió i la participació en els blogs (14,3%) encapçalaven els usos referits a relacions personals i participació. Durant el 2010 ja es detectava com la premsa, la ràdio i la televisió guanyaven pes a Internet. Un 32% llegia mitjans de comunicació, un 18,2% hi escoltava la ràdio, i un 13,2% hi consumia televisió. Per damunt, però, hi havia les visualitzacions de vídeos a YouTube (37,5%). Una tercera part dels catalans (33%) participava, segons aquesta enquesta del GESOP feta entre l'octubre i el novembre de 2010, en una xarxa social, dels quals gairebé tots tenien perfil a Facebook. Twitter només suposava el 7,3% dels catalans actius a les eines 2.0.

El 9 de novembre de 2010, amb les eleccions al Parlament del 20-N a tocar i la sortida del diari Ara ja escalfant motors a les xarxes socials, Vilaweb —el degà dels digitals del país— celebrava el seu quinze aniversari estrenant nova redacció a Barcelona²⁴. Alguns assistents van sortir emocionats d'aquella festa d'aniversari a la redacció del carrer Ferlandina, a Ciutat Vella. Quinze anys en què els dies importants no haurien estat iguals sense Vilaweb. Quinze anys en què el diari de Vicent Partal, Assumpció Maresma i el seu equip havia marcat la pauta informativa en jornades històriques. Quan les vivíem, pensàvem íntimament: “Sort en tenim de Vilaweb.”

Ara el panorama de la Internet catalana s'ha ampliat, i l'oferta s'ha multiplicat d'uns anys ençà. Hi ha fet molt l'aposta pel suport digital dels mitjans tradicionals i l'aparició de nous diaris digitals. Però els primers quinze anys de Vilaweb que se celebraven aquell 9 de novembre eren la feina que donava al diari de Partal i Maresma el prestigi acumulat i explicava que fos líder d'audiència en català. En la festa, a la nova redacció del carrer Ferlandina, Partal va anunciar que el seu mitjà seria a l'iPhone i a l'iPad, i que editaria una versió impresa mensual de reflexió. Un pas més en l'evolució del diari hereu de La infopista. Feia el salt de la pantalla al paper.

La celebració va tenir dos moments. Una foto de família dels pioners de 1995 a Internet, amb Amadeu Abril, Núria Almirón, Vicenç Badenes, Carles Bellver, Marta Continente, Alfons Cornella, Àngel Cortés, Eudald Domènech, Luis Àngel Fernández Hermana, Carles Flamerich, Oriol Ferran, Lluís Foix, Ramon García-Bragado, Mar Iglesias, Joan Jofra, Jordi Mas, Mercè Molist, David de Montserrat, Karma Peiró, Lluís Reales, Cristina Ribas, Miquel Saperas, Teresa Serra, Artur Serra, Jordi Valls, Llorenç Valverde i Ricard Vaqué, noms la majoria dels quals també figuren en l'últim capítol d'aquest llibre. I després els parlaments de Partal i Maresma, també paraules de l'arquitecta Montse Batlle, del dis-

24. El 10 de novembre de 2010 publicava l'apunt *Quinze anys de Vilaweb* (<http://bit.ly/1iDEGGy>).

senyador de la nova maqueta del diari, America Sanchez, i dels polítics Joan Manuel Tresserras, periodista, acadèmic i transitòriament conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, i el llavors president més 2.0 de qualsevol parlament del continent, Ernest Benach. La inauguració de la redacció va consistir en una piulada²⁵ en directe del president Benach. Assistíem al primer tuit inaugural de Catalunya.

El país no s'entendria sense Vilaweb²⁶. Hem tingut a un clic el país sencer amb una normalitat que espantava. Miraves el món analògic i el contrast amb la irrupció digital era escandalosa. Més enllà dels mitjans públics —televisió, ràdio i agència—, de la premsa comarcal en català i del diari Avui, fonamental en el restabliment democràtic del catalanisme, escassejaven els referents comunicatius de país normalitzat. El diari de Vicent Partal i Assumpció Maresma va vertebrar una Internet catalana d'èxit, envejada a partir del triomf reconegut internacionalment del domini .cat.

La celebració d'aquell quinzenès aniversari de Vilaweb, amb la inauguració de la nova redacció en una antiga fusteria del Raval, va començar amb una foto de família històrica, amb una trentena d'iniciadors de la web del nostre país, els pioners de 1995. Sense aquests primers evangelitzadors digitals i sense el seu efecte multiplicador, el català no seria avui una llengua global ni jugaria la lliga de Google. En aquesta conquesta catalana de la xarxa el paper de Vilaweb ha estat imprescindible.

La realitat de la xarxa ha evolucionat des de 1995, i de quina manera. Un munt de projectes digitals, la fallera dels blogs i la proliferació de les xarxes socials han augmentat els continguts en català. La conversa i el soroll digital necessitaven referents, especialment quan la nació s'agitava. "Un gran diari és una nació que parla amb si mateixa." Aquesta frase d'Arthur Miller figurava al targetó de la festa d'aniversari de Vilaweb.

El 2 gener de 2014 Partal i Maresma van demostrar que no havien perdut la capacitat de sorprendre i innovar. "És evident que entrem en un any històric. Un any que serà segurament irrepetible i que, si tot va bé, canviarà la situació política del nostre país. Vilaweb ha estat sempre a primera línia a l'hora de proposar horitzons més lliures i canalitzar la veu més profunda i compromesa i ja us podeu imaginar, doncs, que il·lusionats que estem de poder viure amb vosaltres aquests dotze mesos vinents", escrivia Vicent Partal als seus lectors.

Amb 3.000 subscriptors, Partal va anunciar una edició impresa i per a tauletes, així com el naixement d'una edició de Vilaweb en anglès —vilaweb.cat/english, amb compte a Twitter @Vilaweb_EN—, de la mà de l'escriptora nord-americana Liz Castro, i es marcava l'objectiu d'arribar a un mínim de 5.000 subscriptors. El seu naixement va coincidir, casualment, el dia que va transcendir la notícia que el president Artur Mas havia enviat una carta als primers ministres europeus per internacionalitzar la consulta catalana. ★

25. La piulada del president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach, del 9 de novembre de 2010 a les 19:58 deia: "És un honor, immens, inaugurar la nova seu de Vilaweb" (<http://bit.ly/1jvONEa>). Hi afegia una foto feta per ell amb el mòbil (<http://bit.ly/1oiSJZM>) en què es veuen, entre d'altres, Joaquim Forn, Carles Flamerich i Santiago Rametol.

26. L'11 de novembre de 2010 publicava al diari Avui l'article *Els evangelitzadors digitals* (<http://bit.ly/1kYLelM>).

Cronologia 2009-2010

2009

1 de març

Eleccions a Galícia i Euskadi. El PP gallec obté la majoria absoluta, i al País Basc el PNB aconsegueix 25 escons, el PSE 24 i el PP, 13.

7 de març

Deu mil catalans es manifesten a Brussel·les per la independència de Catalunya.

26 de març

Preacord PSE-PP per governar a Euskadi i presidir el Parlament.

18 d'abril

Joan Carretero anuncia la creació d'un nou partit polític el mateix dia que Josep-Lluís Carod-Rovira afirma a l'Agència Catalana de Notícies que "ERC ha de servir per fer governs, no per desfer-los".

29 d'abril

Màrius Carol afirma en una conferència universitària que La Vanguardia treballa per tenir una edició en català.

5 de maig

Patxi López, escollit lehendakari amb el suport del PP. Ibarretxe anuncia la seva retirada política.

7 de juny

El PP guanya les eleccions al Parlament Europeu a Espanya, amb 23 escons, 2 més que el PSOE.

2 de juliol

Alberto Saiz dimiteix com a director del CNI després de ser acusat d'usar fons públics per a finalitats privades. El relleva el general Félix Sanz Roldán.

28 de juliol

El tresorer del PP, Luis Bárcenas, implicat en el cas Gürtel, dimiteix "per lleialtat"

al partit i a Mariano Rajoy, de comú acord amb ell.

13 de setembre

Consulta d'Arenys de Munt.

2 d'octubre

Madrid perd davant de Rio de Janeiro els Jocs de 2016.

27 d'octubre

L'exconseller Macià Alavedra (CDC), l'ex-secretari general de la Presidència Lluís Prenafeta (CDC) i l'alcalde de Santa Coloma de Gramenet Bartomeu Muñoz (PSC), tres dels vuit detinguts per la Guàrdia Civil en una operació contra la corrupció. Es coneixeria com a cas Pretòria.

25 de novembre

Dotze diaris catalans publiquen un editorial conjunt en defensa de l'Estatut a l'espera de la decisió final del Tribunal Constitucional.

Consultes sobiranistes d'Arenys de Munt (13 de setembre de 2009) i Osona (13 de desembre de 2009).

Fotografies: © (BY-SA) Saül Gordillo i © Nació Digital

2010

16 de febrer

Enric Hernández relleva Rafael Nadal a la direcció d'El Periódico de Catalunya.

20 de març

S'inaugura el sincrotró Alba, primer accelerador de partícules a l'Estat capaç d'observar estructures moleculars com si fossin un grandios microscopi.

2 d'abril

La televisió deixa d'emetre en analògic a l'Estat espanyol.

5 de maig

Zapatero i Rajoy pacten accelerar la fusió de les caixes d'estalvi i reformar la legislació.

9 de juliol

El Tribunal Constitucional declara que la Constitució "no coneix altra nació que l'espa-

nyola" i que el castellà ha de tenir la mateixa consideració de "llengua vehicular" que el català en el model escolar.

10 de juliol

Multitudinària manifestació a Barcelona contra la sentència del Constitucional sobre l'Estatut.

28 de juliol

El Parlament prohibeix les corrides de braus a Catalunya.

3 de setembre

Celestino Corbacho deixarà el Ministeri de Treball per incorporar-se a les llistes del PSC al Parlament.

29 de setembre

Jornada de vaga general a l'Estat espanyol.

7 de novembre

Felipe González declara que en els anys 80 va poder ordenar "volar" la cúpula

d'ETA però que s'hi va negar, tot i que es planteja si va actuar correctament.

28 de novembre

CiU guanya les eleccions al Parlament de Catalunya, amb 62 escons; seguit del PSC (28), PP (18), ICV-EUiA (10), ERC (10), SI (4) i C's (3).

28 de novembre

Coincidint amb les eleccions al Parlament, arriba al quiosc el diari d'informació general en català Ara, dirigit per Carles Capdevila.

10 anys de Racó Català, acte al Tradicionàrius amb Joan Camp, Víctor Alexandre, Francesc Ribera 'Titot', Alfons López Tena i Saül Gordillo. 18 d'abril de 2009

Pioners catalans d'Internet a la festa del quinè aniversari de Vilaweb el 9 de novembre de 2010.
Foto © (BY-SA) Susanna Ginesta/Vilaweb

Grup de viquipedistes catalans amb Jimmy Wales (fundador de la Viquipèdia) a la Trobada Internacional Wikimània 2010 a Polònia. Foto © (BY-SA) Mcapdevila

Resposta (2011-2013)

***Tots veiem com alguns diaris,
jugant amb la demoscòpia,
fan còmputs “igualitaris”
per deixar-nos en la inòpia¹***

Salvador Alsius, periodista

***Encara hi ha qui s'entesta
animat per en Carol
que cuinant alguna enquesta
no podem aixecar el vol²***

Carles Mundó, advocat

1. Piulada de @SalvadorAlsius del 22 de desembre de 2013 a les 9:58.

2. Piulada de @CarlesMundo del 22 de desembre de 2013 a les 11:31.

Crisi i desafecció. Són les dues paraules que resumeixen els anys previs al període que comprèn aquest capítol. Veníem d'un tripartit que pràcticament s'acomiadava anant a les urnes i d'una CiU que havia intensificat la seva oposició aixecant el llistó nacional, però amb un full de ruta que passava pel pacte fiscal amb Madrid. El que vindria, en canvi, serien mesos encara més vertiginosos que els del Dragon Khan del tripartit maragallista, passant d'una primera legislatura d'Artur Mas pactant amb el PP d'Alícia Sánchez-Camacho a la ruptura per la pressió popular de l'Onze de Setembre de 2012 i la Via Catalana de 2013. Eleccions anticipades en busca d'una majoria absoluta que s'allunyava, tot i la promesa presidencial d'una consulta com a sortida al bloqueig financer imposat pel govern de Mariano Rajoy, i un nou full de ruta sobiranista —ara de debò— amb una ERC recuperada amb Oriol Junqueras i Marta Rovira al Parlament, on la CUP ha posat cara i veu a un independentisme transgressor, fins aleshores apartat dels focus mediàtics i reservat per als que coneixien els seus representants en el municipalisme. Estem en el període més apassionant de la dècada que pretén aplegar aquest assaig, només superable per la intensitat i la tensió política d'aquest 2014.

Tres llibres damunt de la taula aporten claus en l'eix nacional i en el social. *Ciberactivismo* (2012), de Mario Tascón i Yolanda Quintana, combinat amb les fotos de *RT#15M connectades a la xarxa, coordinades a les places* (2011), obra col·lectiva finançada a Verkami per copsar el moviment dels indignats a Catalunya. Milers de ciutadans convertits en ciberactivistes, fent clic des de les barricades digitals, sota l'ètica *hacker* que aplega multituds connectades. Més que política és una filosofia de vida. La política durant la transició i els primers anys de la democràcia es feia als vespres, quan els militants anaven a la seu del partit o els regidors es podien passar una estona per l'ajuntament. La resta del dia, a treballar. L'espai i el temps s'han fos. Permanentment connectats, i amb una mobilitat convertida en aliada gràcies a la tecnologia, les noves generacions de ciberactivistes són soldats ètics sense límit horari ni frontera física per aplicar el seu particular manual del *hacktivista*. La feina i l'oci es fusionen, davant de l'ordinador o amb el mòbil a les mans, són ciutadans apoderats les 24 hores del dia, revolucionaris pacífics de la tecnopolítica. S'organitzen, saben obtenir informació, es blinden davant dels perills a l'era de la privacitat amenaçada, i actuen, no paren d'actuar.

L'altre llibre, però no l'únic d'aquest període i assumpte, és, en clau estrictament catalana, el que explica la història de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), *El dia que Catalunya va dir prou* (2013), de Pere Martí. El moviment que ha marcat veritablement la transició nacional catalana, l'Assemblea que ha tret dos milions de persones al carrer, té el seu embrió en la consulta popular d'Arenys de Munt i es comença a articular a partir d'una llista de correu³ impulsada per Pere Pugès, exregidor socialista de Sant Boi de Llobregat. L'organització discreta s'estava articulant, amb perfils molt diversos del catalanisme i el sobiranisme, de tal manera que mentre els partits mantenien una guerra fratricida en l'eix nacional —CiU amb ERC, Solidaritat amb CiU i ERC; i Reagrupament.cat amb ERC i Solidaritat; i la CUP anava fent el seu camí— hi havia qui teixia complicitats i posava la llavor de certa unitat de cara al futur. La trobada casual de Pugès amb Miquel Strubell a la riera d'Arenys de Munt el dia de la consulta va ser un punt de partida, segons recull Martí. Aquella consulta festiva ja havia tingut més d'un efecte polític. A l'entorn de l'urna del Centre Moral d'Arenys de Munt es van aplegar molts independentistes que veien que alguna cosa s'havia de fer més enllà dels partits dividits, al marge de si el proper president es tornaria a dir Montilla o seria Mas. Una prova més que desmunta l'argument de la caverna que tot plegat ha estat una bogeria presidencial.

La primavera catalana de 2011

Hi poden haver lectors que discrepin del plantejament que el moviment dels indignats del 15-M i l'embrió de l'Assemblea Nacional Catalana són paral·lels i tenen un comú denominador que ha estat una de les claus de l'èxit del discurs independentista dels últims anys: la ruptura amb l'*statu quo*. Des d'una visió estrictament nacionalista de determinat catalanisme, el moviment del 15-M era un intent espanyolitzador de diluir el discurs nacional, de trencar el guió dels partits hegemònics, que era: Estatut, pacte fiscal i dret a decidir per etapes, i la gestió del *tempo* des de dalt. Les assemblees d'indignats a la plaça de Catalunya de Barcelona i a les places d'arreu del país van provocar un cert rebuig entre opinadors i dirigents sobiranistes, i els més malpensats fins i tot hi veien la mà del servei d'intel·ligència espanyol (CNI) en un intent d'assimilar el malestar català amb les ocupacions de places arreu de l'Estat.

La imatge de les places de Catalunya de Barcelona i del Sol de Madrid, coincidents en el temps i el *modus operandi* —organització a la xarxa, ús intensiu de Twitter i *streamings* casolans les 24 hores del dia a Bambuser i Livestream—, suposava un sacrilegi per al sobiranisme perquè trencava esquemes mentals. Va ser evident que la reivindicació nacional quedava, assemblea rere assemblea, del tot relegada a les places ocupades pels indignats. La seva era una revolta contra l'Estat vigent i contra els que es poguessin crear

3. Pere Martí recull en el seu llibre *El dia que Catalunya va dir prou* (2013) els noms de la primera llista del grup impulsor, del novembre de 2009, integrada per Enric Ainsa, Ivan Arcas, Uriel Bertran, Casimir Boy, Salvador Cardús, Carles Castellanos, Francesc Codina, Àngel Colom, Antoni Dalmau, Oriol Farrés, Josep Ferrer, Carme Forcadell, Saül Gordillo, Yvonne Griley, Oriol Junqueras, Isabel Martí, Fèlix Martí, Tomeu Martí, Antoni Morral, Elisenda Paluzie, Joan Passolas, Ignasi Perramon, Imma Prat, Ferran Puig, Pere Pugès, Pep Riera, Oriol Sallas, Jordi Sánchez, Agustí Soler, Miquel Sellarès, Miquel Strubell, Joan Tardà, Ramon Tremosa, Jordi Via, Josep Maria Violant, Antoni Vives i Josep Manel Ximenis. "Tot i figurar a la llista i donar-hi la seva conformitat, alguns d'ells no van tenir una participació gens activa i la seva presència va ser testimonial", precisa l'autor.

en el futur. I en la mesura que la bandera de l'Estat propi català era aixecada pels partits polítics instal·lats —CiU i ERC, sobretot—, els indignats encara ho podien interpretar com una trampa més d'una classe política catalana que també mereixia ser desbancada.

Entre els indignats hi havia sensibilitats molt diverses. Segurament hi podia haver votants de Ciutadans, però també n'hi havia de la CUP. La radicalitat democràtica i el discurs contra un sistema en descomposició —capitalisme en hores baixes, crisi econòmica galopant, credibilitat institucional ferida de mort i democràcia encotillada— encaixava perfectament amb l'ideari d'una CUP que en les eleccions de l'any següent acabaria fent el salt al Parlament de Catalunya amb tres diputats. De fet, el seu cap de llista, David Fernández, seria desallotjat de la plaça de Catalunya violentament per agents dels Mossos d'Esquadra, en aquella polèmica actuació policial sota la direcció política del conseller d'Interior, Felip Puig, símbol de la mà dura des del poder català i autèntica bèstia negra dels antisistema. El judici per la denúncia que David Fernández va presentar contra l'únic agent dels Mossos imputat pel caòtic desallotjament de la plaça de Catalunya es va fer el novembre de 2013, quan el militant de la CUP ja ocupava escó al Parlament del parc de la Ciutadella. Una metàfora del que s'intenta explicar aquí. El salt de la plaça indignada a un Parlament que en l'última legislatura proclama la sobirania i convoca la consulta d'independència, per una banda. L'absolució judicial de l'agent i la impunitat policial, per l'altra.

De la mateixa manera que Ciutadans ha intentat navegar en l'ambigüitat calculada entre espanyolisme i regeneració democràtica, evitant tots els entrebancs amb què s'han anat topant partits com el PSC, per a la CUP la combinació d'exigència nacional —independència dels Països Catalans, però donant suport a la consulta del 9 de novembre de 2014 al Principat— és perfectament compatible amb les seves posicions d'esquerra radical. Aquesta síntesi exemplificada en la CUP és la convergència de dos moviments d'arrel popular que pretenen capgirar l'ordre establert: el dels indignats del maig de 2011 (15-M) i la Conferència Nacional per l'Estat, unes setmanes abans, com a embrió de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) que ha marcat l'agenda política del país.

Els fills de càrrecs d'esquerres, nacionalistes i també conservadors que van acampar a la plaça de Catalunya —de famílies polititzades, fins i tot de cases bones— van haver de suportar que els seus pares, alguns d'ells opinadors mediàtics i d'altres polítics en actiu, fessin desqualificacions del 15-M tractant-lo de moviment poc consistent i alimentador del populisme, sense capacitat per vertebrar un discurs i una alternativa política clara. Aquells retrets —en el millor dels casos la condescendència amb l'argument que estava bé que la gent jove s'interessés per la cosa pública i es mobilitzés— no van provocar cap fractura social a les taules familiars. Com tampoc ho acabaria provocant, contra l'opinió del ministre Jorge Fernández Díaz, l'anunci de la consulta sobiranista a les taules nadalenques catalanes l'hivern de 2013. La tolerància i certa maduresa democràtica en el sentit autèntic del terme han sostingut la convivència en taules familiars amb comensals de la CUP, ERC, ICV-EUiA, CiU, PSC, PP o C's, per citar només els partits amb representació parlamentària.

La primavera catalana de 2011 en sentit ampli recollia la complexitat d'aquestes pulsions. El català empenyat que va retratar Enric Juliana potser no sortia al carrer, però sí els seus fills mentre ell es reunia en la Conferència Nacional per l'Estat o votava a la consulta per la independència del 10 d'abril d'aquell any, organitzada per la plataforma Barcelona Decideix, que tenia de portaveu l'escriptor Alfred Bosch —amb el temps cap

de llista i diputat d'ERC al Congrés⁴— i va obtenir 257.645 vots pel 'Sí' a la capital. Era la culminació de les onades de consultes no vinculants, l'últim exercici de la gimnàstica sobiranista que havia enarborat l'urna com a bandera.

Google Maps per indicar els col·legis electorals de Barcelona i videocampanya a Vimeo —amb vídeos de Guillem Gandol, Montse Comet, Marc Miras, Lara Petinal i Ignasi Bonet— s'aliaven amb Facebook —7.000 amistats a Barcelona Decideix— i Twitter —prop de 4.000 seguidors a @bcndecideix— en una ofensiva digital *low cost* que únicament tenia ressò còmplice a la xarxa —també al diari El Punt Avui, entre els pocs mitjans tradicionals— i que topava amb la indiferència dels grans mitjans de comunicació catalans. Unes 200 personalitats de la cultura i la ciència hi havien donat suport en un llistat publicat a la mateixa web de la plataforma, que tenia versió en castellà, anglès i francès.

“Mai, ni en el més remot dels nostres somnis, podíem haver imaginat un resultat així: 257.645 vots aconseguits a Barcelona”, proclamaria emocionat @AlfredBosch, la nit del 10 d'abril de 2011. La plataforma havia mobilitzat un 21,37% de l'electorat barceloní. La consulta sobre la Diagonal⁵ organitzada per l'Ajuntament —l'anterior referent comparable a la ciutat— va aconseguir una participació del 12,2%. A l'èxit de la capacitat logística —impensable a Barcelona quan els arenyencs havien fet la seva consulta pionera—, se li afegia el valor d'haver convençut algunes personalitats⁶ perquè votessin, com va ser el cas de l'aleshores president de la Generalitat, Artur Mas, que va participar-hi fugint de les càmeres.

La consulta popular de Barcelona se celebrava poques setmanes abans de l'ocupació de la plaça de Catalunya i de l'èxit de les etiquetes #15M, #democraciarealya i #acampadabcn a Twitter. Per entendre la ciberrevolta dels indignats a les ciutats de l'Estat, hem de recórrer a l'estudi *Tecnopolítica: la potencia de las multitudes conectadas. El sistema-red*

4. Alfred Bosch va publicar una carta oberta en homenatge als 7.000 voluntaris que van participar en la consulta del 10-A a Barcelona, amb el titular *Així sí*, en clara rèplica a una portada d'El Periódico de Catalunya —amb el títol *Així no*— que havia provocat les queixes de la plataforma i d'una part dels seus lectors sobiranistes. El digital Directe.cat va arribar a aquesta conclusió: *El Periódico dedica la portada a les consultes per intentar dinamitar-les*. Les consultes, però, ja havien fet el seu recorregut des d'Arenys de Munt, arreu del territori, i la de Barcelona formava part de l'última tongada precisament perquè la mobilització a la capital era un handicap reconegut pels mateixos organitzadors.

5. El 12 de maig de 2010 el diari Directe.cat va publicar la notícia: “*Un ciutadà denuncia a directe.cat que ha votat a la consulta de la Diagonal en nom d'Alberto Fernández Díaz*”, motiu pel qual l'Ajuntament de Barcelona va denunciar aquest mitjà per suplantació de la identitat del regidor del PP. Qualsevol internauta podia votar amb el número de DNI d'un elector en la consulta de la Diagonal organitzada per l'Ajuntament. De fet, l'alcalde, Jordi Hereu, va ser víctima d'una de les fallides del sistema informàtic el dia que va anar a votar a aquest referèndum, acompanyat dels periodistes. Finalment, el jutge va absoldre el periodista Bernat Ferrer i, amb anterioritat, havia desimputat l'editor de Directe.cat, Joan Puig, exdiputat d'ERC al Congrés. L'Ajuntament no va presentar cap recurs. Tres dies després que ho publicàs Directe.cat, la versió digital de La Vanguardia va publicar: “*La Vanguardia demuestra que es la suplantación de voto*”. La peça ha estat esborrada —Google encara la mostrava el 2014— i l'Ajuntament no va presentar cap denúncia contra La Vanguardia.

6. Algunes de les persones més destacades que van votar en la consulta del 10-A a Barcelona van ser Uriel Bertran, Dolors Camats, Rut Carandell, Joan Carretero, Muriel Casals, Antoni Castells, Santiago Espot, Marta Ferrussola, Joaquim Forn, Ricard Gomà, Alfons López Tena, Jordi Martí, Andreu Mas-Colell, Ferran Mascarell, Xavier Monge, Joana Ortega, Ignasi Planes, Jordi Portabella, Joan Puigcercós, Oriol Pujol, Toni Soler i Xavier Trias, entre altres personalitats.

15-M como nuevo paradigma de la política distribuida, del grup d'activistes i investigadors vinculats a la Universitat Oberta de Catalunya @DatAnalysis15M, coordinats per Javier Toret. El treball, disponible amb llicència *copyleft* a la seva web, distingeix cinc etapes temporals: la gestació (de l'1 d'abril al 15 de maig de 2011), l'explosió (del 16 de maig al 19 de juny), la latència (del 20 de juny al 16 de setembre), la globalització (de 17 de setembre al 15 d'octubre) i l'evolució (del 16 d'octubre de 2011 al 20 de juny de 2012).

"La tecnopolítica del 15-M s'ha manifestat com una presa de l'espai públic físic, digital i mediàtic capaç d'orientar accions distribuïdes tant a les xarxes com a la ciutat. Les xarxes no han servit únicament per construir o coordinar l'acció col·lectiva sinó també per teixir el sentit de la pròpia acció i crear un impuls transformatiu en diferents grups i sectors socials", sostenen els autors de l'estudi, que atribueixen la mobilització emocional dels indignats a dues fonts: "El contagi o ressonància que va produir la primavera àrab i la construcció, per part de l'esmentada massa crítica, d'una campanya tecnopolítica viral, inclusiva i apoderadora."

La lluita per una Internet lliure i neutral, les pràctiques tecnopolítiques i la primavera àrab, amb imatges de les revoltes difoses per la xarxa i emeses pels mitjans, van marcar la gènesi del moviment dels indignats, segons DatAnalysis 15M. El tràfic a Internet va augmentar a l'Estat espanyol un 17% de l'abril al maig de 2011, creixent el nombre d'usuaris de Twitter i l'activitat a Facebook. "El paper rellevant d'Internet també queda de manifest en comprovar que el 94% de les persones que van assistir a la manifestació del 15 de maig tenia perfil en alguna xarxa social. Del total d'entre 6 i 8,5 milions de persones que diuen haver participat en el moviment, un 96% ho va fer a través de Facebook, un 66% també en assemblees i acampades, un 45% a Twitter, i un 34% en assemblees de barri", s'afirma a l'estudi.

La campanya prèvia #nolesvotes va ser un fil de ciberactivisme entre el 31% dels perfils de Twitter que van piular amb l'etiqueta #spanishrevolution, fet que, segons els investigadors esmentats, "confirma la importància de la massa crítica gestada en les lluites a Internet durant els anys anteriors al 15-M". Els indignats van incendiar les xarxes amb la prohibició, dictada per la Junta Electoral, de qualsevol mena de manifestació a les places durant la jornada prèvia a les eleccions municipals del 22 de maig, i a Catalunya especialment amb el desallotjament del 27 de maig. El desallotjament de la *plaza Tahrir* catalana —a Egipte la revolta va començar a final de gener— va generar imatges molt impactants, amb els ciutadans a terra agredits per agents dels Mossos, i va indignar les xarxes socials.

Aquell dia la web d'El Periódico va notar un augment d'audiència del 15% en la seva versió en llengua castellana i del 20% en la catalana. Les dues notícies més llegides van ser *La policía carga con porras y balas de goma contra los acampados en plaza de Catalunya* i també *Los Mossos se retiran y los acampados vuelven a la plaza Catalunya*. A la web del diari Ara, l'audiència va incrementar un 70% respecte al mateix dia de la setmana anterior. El 15 de juny de 2011, en el setge dels indignats al Parlament de Catalunya coincidint amb el ple d'aprovació dels primers pressupostos d'Artur Mas, es van repetir els increments de tràfic a les webs dels mitjans. La web d'El Periódico va incrementar les visites un 15% —un 20% en l'edició digital en català— respecte d'un dimecres qualsevol. *Algunos manifestantes echan pintura y agreden a diputados y trabajadoras del Parlament* va ser de les notícies més llegides aquell dia a la web, així com aquesta altra: *Felip Puig: 'Soy el único que entendió lo que pasó el 27 de mayo'*. El diari Ara va augmentar l'audiència un 40% respecte d'un dimecres normal.

“El 15-M posa fi al relat únic de la crisi del binomi bipartidisme-*massmedia* i mostra l’emergència d’un nou protagonisme social descentralitzat, transversal i autònom, més enllà de les categories establertes d’esquerra i dreta. Això apunta a un canvi de paradigma, el rebuig a una forma de democràcia com a simulació no interactiva.” Aquesta és una de les conclusions de *DatAnalysis15M*, que destaca “el poder de les xarxes socials per construir estats emocionals i cognitius i intervenir en les diferents capes del fet social”. La superació del debat esquerra-dreta i la construcció d’un Estat emocional a les xarxes socials és una conclusió vàlida, també, per a les grans manifestacions organitzades, els dos anys posteriors al moviment dels indignats, per l’Assemblea Nacional Catalana.

Al marge de la consulta de Barcelona i les reunions per a la Conferència Nacional per l’Estat, en l’eix nacional, i de les acampades del 15-M a les places de les principals ciutats del país, en l’eix social, la primavera catalana de 2011 va tenir un parell de fets rellevants per al relat que ens ocupa. El 22 de maig, en les segones eleccions amb menor participació en unes municipals a Barcelona (52,97%), un candidat nacionalista, Xavier Trias, guanyava per primera vegada des del restabliment democràtic. L’alcalde socialista Jordi Hereu protagonitzava una severa derrota enfront de l’aspirant de CiU, que el superava en 4 regidors —15 nacionalistes, 11 socialistes. La candidatura independentista que agrupava ERC, Reagrupament i Democràcia Catalana, obtenia només 2 regidors, el tàndem Jordi Portabella-Joan Laporta.

CiU, a l’igual que a nivell nacional amb les onades de consultes populars, capitalitzava a Barcelona la mobilització del 10-A. La protesta del 15-M —i el malestar previ, amb l’evolució de la desafecció que va advertir José Montilla— tampoc no va tenir impacte a les urnes. La jornada de reflexió va ser atípica per les prohibicions de la Junta Electoral, però a diferència de l’episodi del tomb electoral del 14-M, després de les protestes per la manipulació del govern del PP amb els atemptats de Madrid, no hi va haver sorpreses a les urnes.

L’altre fet rellevant, per llargament esperat, va ser l’aparició, el 3 de maig de 2011, de l’edició de *La Vanguardia* en català. Després de catorze anys de l’aparició als quioscos i a Internet de la versió catalana d’*El Periódico de Catalunya*, el diari de Godó tirava endavant un projecte que havia intentat apuntar-se l’últim govern tripartit. La històrica capçalera, que els anys previs havia disfrutat d’una pressió a les xarxes socials perquè fes el llançament de la doble edició, s’havia resistit a fer la sortida amb el govern d’esquerres, tot i els intents del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (ERC) i de Presidència (PSC). La fotografia a la rotativa de *La Vanguardia* amb l’editor, Javier Godó, i el director, José Antich, estava reservada aquell maig per al flamant president de la Generalitat recuperada per a CiU, Artur Mas.

CiU governava a la Generalitat, havia conquerit el feu socialista de Barcelona, amb la seva poderosa Diputació provincial, havia guanyat alcaldies emblemàtiques de l’esquerra arreu del país i, de passada, gaudia d’un idil·li amb el diari de Godó, que havia experimentat una evolució cap al sobiranisme que generava complicitats en amplis sectors nacionalistes, que addueixen el naixement de la doble edició castellana-catalana com un triomf del catalanisme. El miratge, ja ho veurem més endavant, duraria fins l’endemà de les eleccions al Parlament de Catalunya del novembre de 2012 i, de manera més explícita, amb el canvi de director del diari el desembre de 2013.

#novullpagar #twitterencatalà #nousajuntaments

Les eleccions municipals de 2011 van suposar canvis de governs locals rellevants arreu del país, a més de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona. Les pèrdues de les majories absolutes i un escenari de fragmentació política sense precedents es va instal·lar el 2011 en un municipalisme català que s'allunyava del bipartidisme imperant les tres últimes dècades. Els ajuntaments ja no eren cosa de CiU o del PSC, perquè al marge de les candidatures més votades s'obria l'endemà dels comicis una etapa intensa de pactes postelectorals que podia decantar poder local, comarcal i provincial cap a una o altra banda. No obstant això, CiU en sortia especialment ben parada, passant en un mandat de tenir Sant Cugat del Vallès com a primera gran alcaldia a governar gairebé totes les ciutats més habitades, a excepció de Tarragona, Lleida i les de l'entorn metropolità barceloní. Badalona passava a mans del PP, mentre que l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa, Rubí i Sabadell seguien sent del PSC.

Després d'una campanya electoral en què la immensa majoria de candidats a alcalde disposaven de comptes molt actius a les xarxes socials —els assessors 2.0 i caps de campanya digital van fer l'agost— i aixecaven la bandera d'una suposada participació, els pactes postelectorals obrien una incertesa en moltes ciutats i viles que no havien donat la majoria absoluta a una llista. Centenars de consistoris que s'havien de constituir aquell estiu depenien de pactes postelectorals que els partits cuinarien fora dels focus mediàtics, i encara més fora de la participació i transparència projectada en campanya a les xarxes socials. D'un dia per l'altre, la suposada nova política, la 2.0 dels candidats més *friendlies* a les xarxes socials, donava pas a la tradicional negociació de despatxos dels aparells en un repartiment de càrrecs i poder amb derivades en el món local que van de l'ajuntament al consell comarcal i la diputació de torn.

En aquell context d'inquietud i neguit per saber qui pactaria i governaria la ciutat, molts internautes van trobar en una proposta periodística a saul.cat amb l'etiqueta #nousajuntaments una manera de posar-se en el mapa per denunciar o intentar frustrar algunes aliances considerades *antinatura*. Més de 22.000 visualitzacions d'un mapa a Google Maps (<http://bit.ly/1mdNHeR>) que anava incorporant els pactes "curiosos", és a dir, els acords de tots contra el més votat, o les aliances de sensibilitats contradictòries per marginar d'altres per motius locals i, fins i tot, personals. El pitjor de la política municipal en els dies previs a la constitució dels ajuntaments aflorava en un mapa que s'anava alimentant amb correus, comentaris al blog o al Facebook i piulades a Twitter amb l'etiqueta #nousajuntaments, que passava pel filtre del contrast periodístic per configurar el *Mapa de pactes municipals curiosos*, amb 36.700 lectures (<http://bit.ly/1lilBOR>), i *Èxit del mapa dels #nousajuntaments*, amb 23.200 visualitzacions (<http://bit.ly/RCKDxB>).

Hi havia una demanda d'informació que els mitjans tradicionals i, fins i tot, digitals no acabaven de satisfer, i tant els electors com els mateixos candidats que serien desbancats en els pactes postelectorals tenien unes ganes enormes de difondre-ho. El ressò d'aquell mapa localitzant els pactes estranys municipi a municipi va donar peu, el juliol de 2011, a un segon mapa, en una acció de periodisme digital que fomentava la participació a les xarxes: *Mapa de sous i retribucions a l'administració local de Catalunya*, amb 20.500 visualitzacions. Era vigent l'etiqueta #nousajuntaments com a continuïtat de l'esperit per fer pública, més enllà de l'àmbit estrictament local, la torna d'alguns d'aquells pactes de govern rocambolescos, que eren unes dedicacions exclusives, sous o dietes escandaloses a ulls d'una ciutadania que patia per la crisi i volia expressar el seu

rebuig a la vella manera de fer política en el món municipal. L'apunt *Mapa dels sous dels alcaldes* va tenir, tot i ser estiu, prop de 90.000 lectures (<http://bit.ly/1mOXkir>).

La manca de criteris clars a l'hora de fixar les retribucions dels electes locals, l'habitual demagogia practicada per alguns partits quan passen del govern a l'oposició i una gran incomprensió dels internautes sobre les retribucions i la manera de funcionar dels edils a les administracions locals era un còctel que fomentava els clics per saber que a Vilafranca del Penedès CiU i PP aprovaven un augment de les despeses del govern del 49,84%; a Arbúcies el nou govern d'Entesa-PSC costava un 200% més que l'anterior, segons denunciava ERC; a Navàs, el nou alcalde de la CUP cobraria un 51% menys que el seu predecessor; a Mollet del Vallès, l'alcalde socialista s'apujava un 10% el sou després de fer marxa enrere a un augment del 30%; a Calonge, l'alcalde s'apujava el sou un 41%; a l'Escalade, l'alcalde socialista s'apujava el sou un 113% (3.200 euros mensuals); a Sant Andreu de Llavaneres, l'alcalde de CiU s'incrementava el sou un 32% i li abaixava un 75% als regidors de l'oposició; a la Roca del Vallès, després d'una polèmica ciutadana, l'alcalde s'apujava el sou només un 3% quan volia fer-ho un 50%; a Vacarisses, el nou alcalde cobraria el doble que l'anterior, treballant el 62% de la jornada laboral; a Mollerussa, el nou alcalde de CiU es rebaixava el sou un 34%; a Sitges el nou alcalde reduïa un 12% el sou de tots els regidors; a Riudellots de la Selva, l'alcaldesa cobraria 1.500 euros mensuals a part dels 7.000 com a diputada; a Vallirana, la nova alcaldessa socialista es rebaixava un 35% el sou de l'anterior, de CiU; a Sant Carles de la Ràpita, el nou alcalde s'abaixava el sou un 50% respecte el predecessor socialista; a Tossa de Mar, la nova alcaldessa es doblava el sou de l'anterior i es dedicaria al càrrec en exclusiva; a Sant Antoni de Vilamajor els regidors del govern cobrarien un 56% més; a Sant Vicenç dels Horts el nou alcalde d'ERC es rebaixava el sou un 38% i hi renunciava mentre fos eurodiputat; a Tagamanent, ERC i la CUP eliminaven totes les retribucions dels regidors; a Sant Feliu de Guíxols, el consistori demanava un suplement de crèdit de 50.000 euros per pagar els sous als regidors; a Santa Eulàlia de Riuprimer apostaven per una fórmula imaginativa perquè a l'Ajuntament li sortissin "gratis" els regidors; a Castellbisbal, el govern s'abaixava un 8% les seves retribucions; a Mataró l'anunci del govern d'un estalvi de 300.000 euros crispava el debat de les retribucions; el president del Consell Comarcal del Baix Ebre s'apujava el sou més d'un 75%; el president de la Diputació de Barcelona passava de cobrar 9.184 euros bruts mensuals a 8.265; el president del Consell Comarcal del Ripollès s'incrementava el sou un 38%; i a Premià de Mar, el govern es rebaixava un 11% les retribucions per estalviar 24.135 euros anuals.

Les informacions sobre els pactes dels nous ajuntaments i els augments de sou en temps de crisi acabaven apareixent als mitjans, sobretot els de proximitat, però també als d'àmbit nacional a mesura que la polèmica agafava dimensió de debat ciutadà. Fins al 29 de març de 2012, en canvi, hi havia un tema que els mitjans tractaven amb grans prevencions: els peatges i les concessionàries. Abertis, del grup La Caixa, és un dels principals anunciants dels mitjans tradicionals, i sense les xarxes socials hauria estat inimaginable el ressò de la campanya viral #novullpagar⁷.

El màxim que havien publicat els mitjans eren les accions de conductors que tocaven el clàxon al seu pas per la barrera de Mollet del Vallès. De fet, l'alcaldesa de l'època i diputada socialista al Parlament, Montserrat Tura, va participar en algunes d'aquelles

7. L'entrada a la Viquipèdia és prou extensa i detallada: No vull pagar (<http://bit.ly/1kYNOYV>).

accions recollides pels diaris, les ràdios i les televisions. També havien estat notícia les manifestacions d'ERC i del seu alcalde a Alella, Andreu Francisco, contra el peatge d'accés a l'autopista del Maresme. Però què va passar el 29 de març de 2012? Que el veí d'Àngels (la Selva) Josep Casadellà es va aturar a la cabina manual d'un peatge de l'AP-7 i, enregistrant les imatges amb un vídeo casolà, va dir al treballador de la concessionària: "Bona nit. No vull pagar." Podeu veure l'escena en un vídeo que Josep Casadellà va penjar a YouTube⁸, i que supera les 220.000 visualitzacions en aquesta xarxa social.

Al ciutadà Josep Casadellà el va indignar, especialment, el greuge respecte als conductors de Madrid i unes informacions que s'havien publicat segons les quals s'anaven a compensar les pèrdues, a càrrec de l'erari públic, que tenien les vies a l'entorn de la capital espanyola —que no havien assolit el trànsit previst per les concessionàries—, mentre que l'AP-7 era una infraestructura amortitzada i, de retruc, a les comarques gironines i el Maresme la carretera N-II —única alternativa gratuïta a l'autopista— s'acumulaven els pitjors punts negres d'accidents mortals. El primer acte d'insubmissió i desobediència enregistrat i difós a YouTube va córrer com la pólvora, i en poc temps van ser centenars els conductors que es plantaven a la barrera de l'autopista negant-se a pagar l'import del peatge. El #novullpagar és la icona de l'activisme organitzat a Internet —novullpagar.cat, els vídeos a YouTube, Google +, Facebook amb 4.000 amitats i Twitter amb 6.500 seguidors a @novullpagar_cat— i també de com alguns partits polítics hi van anar a remolc. Després de la creació de la Plataforma Ciutadana No Vull Pagar, s'hi van afegir Solidaritat —el diputat Uriel Bertran va ser molt actiu, intentant capitalitzar la protesta cívica—, ERC i la CUP.

D'aquell vídeo a YouTube i de la pàgina web on s'anaven afegint els testimonis d'altres conductors que havien imitat Casadellà es va donar pas a la plataforma, la incorporació dels partits independentistes i el salt als mitjans de comunicació tradicionals. TV3 va oferir les imatges de milers de conductors en els peatges d'arreu dels Països Catalans participant en les accions multitudinàries organitzades per travessar les barreres sense pagar. La primera mobilització massiva, el primer de maig de 2012, va aplegar 2.500 conductors que expressaven el seu rebuig a una política que consideren injusta, als peatges d'Amposta-Deltebre (AP-7), Castelló (AP-7), Figueres Sud (AP-7), Girona Sud (AP-7), Manresa (C-16), Martorell (AP-7), Mollet (C-33), Reus (AP-7), Sagunt-València (AP-7), Terrassa-Les Fonts (C-16), Túnel del Garraf (C-32), Ulldecona-Vinaròs (AP-7) i

8. En el vídeo de YouTube (<http://youtu.be/IDSILJZd-j4>), Josep Casadellà afegia un text amb les instruccions perquè altres ciutadans l'imitessin: "Si només ho faig jo no passarà res. Si ho fem tots no sabran què fer. Si ho fas, fes-ho saber. Toca el clàxon tres cops. Aquest acte no és per estalviar 6 euros, és un acte de desobediència civil a una obligació de pagar que entenc injusta. Prou deixar passar temps, fa 40 anys que paguem aquesta autopista. És una concessió per pagar la construcció i s'ha convertit en una font d'ingressos per a l'empresa privada. La sola gosadia d'insinuar que es pot allargar novament la concessió per pagar el desgavell de Madrid ens hauria de portar a la revolta. Fins quan? Fins que nosaltres vulguem! Si deixem de pagar, demà trobaran una solució. Segur. Catalans, on heu deixat la falç? Això es deia a 2004: 'El secretari de Mobilitat, Manel Nadal, va recordar que va ser CiU qui va allargar fins a disset anys les concessions de diverses autopistes catalanes i que 'va construir 160 km d'autopistes de peatge.' El responsable de Mobilitat va afirmar que l'ajornament dels increments de tarifes i la compensació a les concessionàries pactada per l'anterior govern de CiU havia provocat una despesa que entre els anys 2005 i 2013 havia de pujar fins a 315 milions d'euros.' Bon cop de falç!"

Vilassar (C-32). Els operaris de l'empresa concessionària van haver d'aixecar les barres als peatges de Mollet i Girona Sud, adduint motius de seguretat.

Al marge de les implicacions polítiques —el paper del Govern, la pugna entre partits independentistes per capitalitzar el moviment i la reacció de les concessionàries—, el #novullpagar va suposar un punt d'inflexió per l'impacte d'un acte individual de desobediència difós a les xarxes socials i com aquestes van servir per articular el moviment, donar-hi gruix i aconseguint trencar cert tabú mediàtic. Amb el temps, vindrien les sancions i la polèmica jurídica, principal cavall de batalla de la plataforma ciutadana. L'octubre de 2013 un jutge de Girona va anul·lar una multa imposada al conductor Roger Verdager, que va sumar-se a la campanya #novullpagar, al·legant que el senyal sols obligava l'usuari a aturar-se, no a abonar el peatge. La Generalitat no pot presentar recurs. El cas, dels primers de les 21.000 denúncies presentades, no estableix jurisprudència.

No obstant, David ja havia guanyat contra Goliat. Com va acabar succeint amb Twitter. Després de dos anys de reclamar-ho insistentment, el 16 de maig de 2012 Twitter va cedir a les peticions de milers d'usuaris catalans perquè aquesta xarxa social estigués traduïda al català. Centenars de traductors voluntaris van col·laborar en la versió catalana de Twitter, que en poques setmanes ja estava operativa. El 5 de juliol de 2012 Twitter activava la versió en català de la seva web, afegint-se així a la vintena d'idiomes que es podien fer servir en aquesta xarxa social aquell estiu. De la mateixa manera que el ciberactivisme vinculat a la llengua i la cultura, o al sobiranisme, ha estat en mans de ciutadans i internautes amb inquietuds, aquest esperit militant en favor del país també ha contaminat els periodistes. El periodista *freelance* Albert Cuesta va ser la persona que va contribuir de manera decidida i persistent al llarg d'aquells dos anys de reivindicació perquè Twitter acceptés que centenars de catalans participessin en el *crowdsourcing* —col·laboració oberta distribuïda, consistent a externalitzar tasques a una comunitat de persones a través d'una convocatòria pública— de la traducció al català.

Darrere d'una piulada massiva amb l'etiqueta #twitterencatalà, el 17 de setembre de 2011, que va ser tendència a Twitter i va captar l'atenció dels mitjans digitals i tradicionals, hi havia la feina de formigueta del periodista Albert Cuesta. "El meu pare em va telefonar per dir-me: 'T'he vist a TV3'. I tot seguit, em va preguntar: 'Això, t'ho paguen?'". Una altra persona, en aquest cas periodista veterana, m'ha demanat el mateix. La resposta a la seva pregunta és, categòricament, que no. Vaig visitar la seu de Twitter a San Francisco el setembre de 2010. Hi era per assistir a la convenció de desenvolupadors DevCon de BlackBerry. Aprofitant una estona lliure, i en lloc d'anar a fer turisme o de botigues com els meus col·legues, em vaig plantar a Folsom Street, on havia concertat prèviament una cita amb Laura Gómez, la responsable del mercat hispà. Va mostrar un interès per la meva reclamació del català inversament proporcional al que té per les tendències en moda, però afortunadament em va passar de seguida amb el seu cap, Mark Sanford, amb qui la conversa va ser molt més concreta i efectiva. Sanford, per cert, ja no treballa a Twitter. Posteriorment m'he escrit amb Dick Costolo i diversos membres del seu equip, aportant-los informació sobre el nostre país i la seva presència a la xarxa, i oferint-los col·laboració per accelerar la disponibilitat de Twitter en català. En cap moment l'han acceptada."

Cuesta va animar la campanya per aconseguir el Twitter en català des del seu compte @albertcuesta, enviant correus i mantenint entrevistes personals amb representants d'organismes oficials i entitats diverses, per demanar-los el seu suport formal a la petició

<http://act.ly/ns>⁹, adreçada als directius de Twitter i signada per 7.369 usuaris. “Algunes personalitats del país van ignorar les meves invitacions perquè s’impliquessin en la campanya. D’altres van tirar pel dret sense intentar coordinar esforços. No em sap greu”, escriu el periodista, que destaca que l’únic reconeixement que Twitter va fer públicament va ser al Barça, amb la piulada: “*Thank you for supporting our translation efforts, @FCBarcelona!*”¹⁰

“La iniciativa de reclamar a Twitter que obrís la traducció al català la vaig emprendre en solitari. No vaig organitzar cap plataforma, ni em consta que n’existís. M’intriga que costi tant creure que una iniciativa pugui ser estrictament individual, tot i que hagi acabat aconseguint un suport tan ampli. Tampoc vaig ser jo qui va convocar la piulada massiva del 17 de setembre —no crec en la seva eficàcia. També haig de dir que em van arribar a cansar molt els comentaris del tipus ‘*Albert, ya te pones un poco pesadito con lo del catalán*’ que em feien alguns col·legues de la resta de l’Estat. Quan Twitter va cedir a la nostra reclamació, vaig rebre moltíssims agraïments i felicitacions. Alguns demanaven que em donessin la Creu de Sant Jordi”, relata Albert Cuesta¹¹.

El català a les aplicacions mòbils de Twitter encara és una assignatura pendent. Del prop d’un milió de catalans que podria ser present en aquesta eina de *microblogging*, només 143.110 usuaris el tenien predeterminat en català, segons la web twitterencatala.org, el 10 de gener de 2014. En aquest comptador, a primers de gener de 2014, els deu usuaris que tenien el català configurat al seu compte i disposaven de més seguidors eren @FCBarcelona_cat (4.097.491 seguidors); els futbolistes @SergiRoberto10 (828.630) i @BoKrkic (797.300); el fisioterapeuta del Barça @JuanjoBrau (316.324); el llavors president del club @sandrrosell (250.978), que va tancar-lo després de dimidir del càrrec; la productora @ElTerrat (213.894); el programa de televisió @APMTV3 (188.829); la secció esportiva @FCBhandbol (178.156); @tv3cat (177.819) i @Outconsumer (168.977).

Tenir el català fixat com a llengua en el perfil de l’usuari no vol dir que no hi hagi més piuladors que usin el català —que n’hi ha, de sobres— ni tampoc que no es pugui piular en

9. El text de la petició deia: “Volem poder traduir Twitter al català. Twitter ha permès que els usuaris tradueixin la seva web a l’espanyol, el francès, l’alemany i l’italià. Més tard s’ha obert a l’holandès, el portuguès, l’indonesi, el coreà, el rus, el malai, el filipí, l’hindi, el xinès tradicional, el xinès simplificat i el turc, i ja s’han anunciat el suec, el noruec, el danès, el finlandès, el polonès i l’hongarès (els quatre primers, amb menys parlants que el català) mentre el català segueix pendent, malgrat les promeses de @dickc, conseller delegat de Twitter. Aquesta petició registra la vostra adhesió i envia un tuit vostre a Biz Stone, Jack Dorsey i Dick Costolo (màxims responsables de Twitter) amb el text suggerit anteriorment, i que inclou el *hashtag* #twitterencatalà. A més de signar la petició, també podeu proposar el català mitjançant el formulari oficial de Twitter, però heu de tenir en compte que aquest només arriba als responsables de localització, que han demostrat ser hostils a la versió en català. En canvi, la nostra campanya s’adreça directament al president i al conseller delegat de l’empresa, més sensibles a les campanyes públiques de pressió i, suposadament, amb capacitat per imposar-se als seus subordinats. Podeu participar en aquesta campanya tantes vegades com vulgueu. Només es comptabilitzarà la vostra primera participació, però el tuit de reclamació s’enviarà cada cop als destinataris.”

10. El tuit de l’equip traductor de Twitter des del compte @translator es va fer el 17 de maig de 2012 a les 19.16.

11. Albert Cuesta va publicar l’apunt #twitterencatalà: i ara, què? el 21 de maig de 2012 (<http://bit.ly/1gqC-dPT>).

altres llengües des d'un compte que té predeterminat el català. De fet, en un rànquing de les llengües més utilitzades en aquesta xarxa social —de l'estudi *El Twitter de Babel: mapa de les llengües del món a través de plataformes de microblogging*, de la Universitat de Cornell (Nova York)— el català ocupa la dinovena posició, a partir de les dades de gairebé dos anys de piulades geolocalitzades. Els estudiosos de la universitat novaïorquesa han desglossat 650.000 piulades diàries per analitzar la pauta lingüística dels 78 idiomes detectats en més de 100 països.

Segons aquest estudi, el català fregaria els 100.000 usuaris —143.110 tenen el català predeterminat al seu perfil— i figura en el dinovè lloc d'un rànquing lògicament encapçalat per l'anglès —la Xina censura Internet des de 1996—, el castellà —molt per sota—, l'indonesi, el malai, el japonès, el coreà, el portuguès, l'alemany, el tailandès i el turc. El treball indica que a Catalunya per cada tuit en català n'hi ha 1,7 en castellà, i com que es basa en geolocalització també inclou l'activitat dels turistes quan es troben físicament al nostre país. D'aquesta manera, s'explica que l'anglès representi un 15,2% de les piulades. El *Twitter de Babel* també apunta que el català és més piulat al centre i al nord del país que no pas a l'entorn metropolità de Barcelona i la costa de Tarragona.

En qualsevol cas, la campanya #twitterencatalà va suposar una nova victòria del catalanisme a la xarxa i el reconeixement d'un dels monstres globals de la web social. "Cinc de les tretze plataformes 2.0 més utilitzades a l'Estat disposen de versió en català; afortunadament, entre elles hi ha les quatre que acumulen la majoria de l'audiència social, segons IAB Research. Es tracta de Facebook (96%), Twitter (46%), Tuenti (35%) i Google+ (29%), a les quals s'ha d'afegir des d'aquest 2013 Badoo (12%). En canvi, les altres vuit, encapçalades per la comunitat professional LinkedIn (18% dels internautes socials de l'Estat), encara no parlen el nostre idioma. En concret, no es presenta en català cap de les xarxes orientades a la fotografia, des de la clàssica Flickr fins a les emergents Instagram i Pinterest. Tampoc ofereixen català Tumblr ni la geolocalitzada Foursquare", escrivia Cuesta en el seu article¹² de balanç del primer any de Twitter en català.

El CEO de Twitter, Dick Costolo, va piular el 20 de febrer de 2011 arran de la campanya dels catalans: *"If everybody sending #twitterencatala signs up to help w/ the Translation Center when it's avail 4 Catalan, the translation will be amazing!"*¹³ Albert Cuesta el va respondre: *"As I've already explained to your team, many individuals and organizations have already pledged their support. Your move"*¹⁴ Per a un periodista, cada vegada resulta més difícil separar el rol de ciutadà i el professional a les xarxes socials. De la mateixa manera que els internautes s'han armat de la força de l'activisme digital, durant els últims anys hem assistit a una major implicació de determinats periodistes catalans en causes i campanyes amb sentit de país.

El cas d'Albert Cuesta, o abans el dels periodistes que estaven vinculats a la candidatura del domini .cat, només és un exemple de com els treballadors de la informació han superat les fronteres entre el terreny professional i el particular. El periodisme i l'activisme també s'han abraçat a la Catòsfera i les xarxes socials durant aquesta dècada que ha

12. Publicat el 5 de juliol de 2013, l'article d'Albert Cuesta es titula *El meu balanç d'un any de #twitterencatalà. No us agradarà* (<http://bit.ly/1mdQp3T>).

13. Piulada de @dickc del 20 de febrer de 2011 a les 21:29.

14. Piulada d'@albertcuesta del 24 de febrer de 2011 a les 16:58.

transformat el país i la Internet catalana. Sobre el rol dels periodistes que s'han posicionat en la "taula del Vietnam digital" que combat el sobiranisme, en farem esment més endavant a partir del debat sobre els rànquings de professionals a Twitter.

Wiccac, els guardians del català a la web

Les campanyes per aconseguir que Google —gràcies a l'algoritme del professor Lluís de Yzaguirre—, Facebook, Twitter —gràcies a Albert Cuesta— i Tuenti parlin en català han triomfat perquè al darrere hi havia una comunitat molt activa i dinàmica, altament mobilitzada en favor de la seva llengua i de la necessitat de fer-se visible al ciberespai. Cada conquesta d'aquesta xarxa activista era viscuda i celebrada com un acte de justícia que, en el món analògic, contrastava amb els fracassos reiterats, ja sigui amb el maltractament competencial, infraestructural i financer, la incomprensió cultural i lingüística o els enganys i traïcions polítiques de l'Estatut i, últimament, del pacte fiscal o el dret a decidir. Veure com a San Francisco accedien a fer el Twitter en català xocava amb la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut. La nació eliminada del preàmbul estatutari obtenia reconeixement amb el .cat, la Viquipèdia o les versions en català de les empreses globals de la web 2.0.

Aquest divorci entre món analògic i digital ha marcat una manera d'entendre la tecnologia i la xarxa com a eines alliberadores, aliades indiscutibles en el procés sobiranista. En contra del que sosté repetidament la caverna madrilenya, la normalització de la llengua catalana no ha estat fruit d'una persecució a cop de multa, decret o llei. En el cas d'Internet, ha estat clarament el resultat d'una incansable activitat de cibermilitants lingüístics. Els *pencaires* de Softcatalà traduint programes al català, els voluntaris de la Viquipèdia fent entrades a l'enciclopèdia en català o petits col·lectius com Wiccac —Webmàsters Independents en Català, de Cultura i d'Àmbits Cívics— ajudant-se a fer pàgines web en la llengua pròpia i creant el *Baròmetre de l'ús del català a Internet*, que s'ha convertit en un bon termòmetre de la salut de la llengua a la xarxa i dels avenços en la dura batalla perquè grans empreses i multinacionals adoptin la nostra llengua en les seves pàgines corporatives i de serveis.

Un altre cop la feina de formigueta. L'anar fent, robant hores d'aquí i d'allà. El baròmetre és un cens de més de 3.000 pàgines que mensualment es revisa manualment per detectar si noves empreses, companyies, mitjans, institucions o entitats s'han afegit al català o l'han abandonat en un món de la web tradicional que també està en revisió per l'impacte dels nous canals, xarxes socials i aplicacions mòbils. En deu anys, però, la presència del català a Internet ha passat del 38% al 62% segons el baròmetre manual de Wiccac, que manté l'informàtic ara prejubilat Joan Soler Martí.

Revisant les actualitzacions mensuals del *Baròmetre de l'ús del català a Internet* de Wiccac, es pot comprovar que entre 2012 i 2013 han incorporat versió en català a les seves webs empreses com Bankia, Apple —sistema operatiu Mac OS X—, Pull&Bear, Bershka i Stradivarius —les tres del Grup Inditex—, Grup Balaña, Ocaso Assegurances, Tourline Express, Natural Optics, Òptica 2000, Laboratoris Hipra, Badoo, Monarch, Vodafone, T-Systems, El Castillo, Borsa de València, Servei Valencià d'Ocupació i Formació, Marina Port Vell Barcelona, BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria) i IKEA. Per contra, hi ha algunes que l'han suprimit, concretament Sanitas, Bwin (apostes), Segura Viudas (Grup Freixenet) i Cobega (Coca-Cola Iberian Partners).

No és pas la perversa administració catalana la que es dedica a fer aquests llistats i controls. És en Joan Soler, que el febrer de 2001 es va reunir amb Ramon Torrents i Carles Montoto, que van tenir la idea inicial, i amb l'enginyer Pere Forés, tots quatre inquiets a final dels noranta fent webs en català i compartint un esperit cultural i catalanista. Després s'hi afegiria Gerard Codina, arribarien a ser una vintena d'internautes els primers anys, i fins a 200 en l'època de creixement —actualment es comuniquen en un grup de Google format per un centenar de membres. Wiccac pretenia, a partir del funcionament virtual d'una llista de correu, compartir recursos i eines per fomentar les pàgines web en català a principi dels 2000, abans de la irrupció dels blogs. La seva pàgina a Geocities va desaparèixer, com els habituals de la xarxa de l'època recordaran, provocant un dal·tabaix important.

El juny de 2002, en un programa a COM Ràdio en què van coincidir Jordi Mas, de Softcatalà, Joan Vilarnau i Joan Soler, per parlar de la presència del català a la xarxa i d'una llista de les 50 empreses amb web en català, Vilarnau va deixar anar que estaria bé fer “una mena de baròmetre”, i Soler es va quedar amb la idea. Actualment, més de 3.000 webs formen part d'aquest cens que revisa mensualment, organitzat per sectors. Wiccac complementa Softcatalà —de fet, alguns *pencaires* de Softcatalà són també membres de Wiccac, com Toni Hermoso o Xavier Caballé, o David Parreño de la Viquipèdia— i col·labora amb la Plataforma per la Llengua des de 2007 per presentar les queixes i peticions a les empreses que encara no tenen el català en cap racó de la seva web. La Generalitat ha acabat admetent el baròmetre de Wiccac com una referència a l'hora de prendre el pols als avenços o retrocessos de la llengua a la xarxa, i el Facebook del Centre de Normalització Lingüística de Catalunya difon periòdicament les actualitzacions mensuals del baròmetre. O sigui, l'administració al darrere dels activistes digitals i no al davant multant o perseguint empreses.

Però qui és Joan Soler, us preguntareu? Informàtic de l'Hospital Sant Pau prejubilat, va començar a militar al PSC a final dels setanta, fins que fa un parell d'anys se'n va donar de baixa. Va formar Wiccac amb els altres companys per una qüestió estrictament cultural i lingüística, des d'un catalanisme progressista i crític amb moltes coses. És vicepresident de l'Associació per les Nacions Unides a Espanya, amb seu a Barcelona. Defensor des de fa anys del dret d'autodeterminació dels pobles reconegut per Nacions Unides, aquest informàtic que laboriosament pentina webs una a una ha arribat a la conclusió que els poders espanyols i Internet han estat la combinació perfecta per situar-nos en l'actual escenari, de futur incert. “Cada dia donen arguments des d'Espanya que són la base del creixement d'independentistes. He arribat a la conclusió que no entenen res del que passa aquí, que són d'una altra galàxia”, comenta Joan Soler, que reconeix que en la consulta votaria ‘Sí-Sí’.

“Han superat el desconcert. Han incrementat l'ofec econòmic sobre la Generalitat per bloquejar-ne l'acció política. Han donat als seus instruccions noves, que són les velles, les de sempre, però amb patent de cors. I esperen que les pusil·lanimitats d'aquí facin la resta. Objectiu: derrotar el catalanisme. Estan convençuts de poder modelar els discursos informatius dels mitjans de comunicació *amics* i *saludats*. Es refien que aquests discursos, si són prou persistents, acabaran modificant l'opinió de la majoria de ciutadans. És l'art del relat de ficció que tan bé dominen. L'il·lusionisme i el camuflatge aplicat als conceptes; al titular adequat; a la reassignació de sentit a determinades paraules: diàleg, moderació, legalitat, negociació, consens, majoria silenciosa, igualtat, constitucional... Un mecanisme elemental de la *construcció de la realitat*. Estan convençuts, també, de

tenir localitzades les esclotxes a l'interior de les formacions polítiques i de les principals organitzacions de la societat civil. Compten amb el suport professional i logístic necessari. Tenen informes i dossiers sobre les persones i els grups més vulnerables. I estan convençuts que podran exercir una influència decisiva a l'hora de dinamitar un procés que posa en qüestió la unitat 'indissoluble' de l'Estat.", així comença l'article *La fantasia dels oligarques*, del professor Joan Manuel Tresserras¹⁵.

Aquest article és vàlid per al món analògic i dels mitjans de comunicació tradicionals. És la radiografia de la reacció unionista després del clam de la Via Catalana, una versió del pont aeri de sempre revestida de fons reservats, serveis d'intel·ligència i ofensiva política en tots els fronts, fins i tot el de la premsa de paper, com es veuria setmanes després amb el canvi de director a La Vanguardia. Les setmanes compreses entre la Via Catalana i la convocatòria de la consulta per part d'Artur Mas s'inscriuen en aquest ambient de tensió continguda, moviments foscos i lògica autoritària que apunta Tresserras.

Els Joan Soler, els Albert Cuesta o els Josep Casadellà, però, actuen en un escenari radicalment diferent. A la xarxa no hi ha ponts aeris, perquè és un *hub* que porta a tots els llocs del món sense haver de passar per Barajas. A Internet, l'olfacte per detectar aquests moviments discrets que volen aturar el procés amb males arts, des de dalt, al marge de les institucions i molt allunyats de les urnes, és finíssim. I la capacitat, explicada fins ara, de denúncia, mobilització i reacció està més que provada. La sentència del Tribunal Constitucional i, ja abans, l'allau catalanofòbic d'aquells milers de signatures que el PP va recollir per tot l'Estat "*contra los catalanes*", i que el mateix Mariano Rajoy va presentar davant del Congrés amb palets, tota aquella manca de *finezza* que ara es proposaven suposadament de recuperar, té a la xarxa catalana un gran desemascarador. Només cal veure Twitter a cada moment. A cada anunci o promesa del PP o del PSOE, en matèria territorial, hi ha una piulada massiva de rèpliques amb arguments, enllaços a anuncis i promeses incomplertes o contràries, amb tot luxe de detalls: gràfics, retalls de diari, vídeos, tuits antics, el que vulguin... Twitter és el gabinet de crisi i de comunicació més dotat i preparat per respondre les fantasies dels oligarques.

En aquest sentit, Internet ha estat un espai en què molts catalanistes s'han fet sobiranistes i el perfil de Joan Soler hi encaixa perfectament: un catalanista no independentista que prové de la militància socialista de final dels setanta del segle passat, un home moderat però crític, implicat amb els drets humans i les Nacions Unides, una persona formada i assenyada. La xarxa ha estat un formidable punt de trobada per a molts nous independentistes racionals, no identitaris ni emocionals, no eixelabrats ni reaccionaris, sinó persones abocades a l'opció de l'autodeterminació com a via sensata i pràctica davant de l'atac sistemàtic provinent de la caverna i dels poders més destralers de Madrid. Hi ha molts internautes de llarg recorregut, gent d'una determinada edat, que ha anat fent el pas. Qui diu Joan Soler diu José Antonio Donaire, l'exdiputat del PSC al Parlament de Catalunya que el 2 de gener de 2014 publicava un apunt al seu blog¹⁶ argumentant la irreversibilitat de la independència del país.

15. Article publicat al diari Ara el 31 d'octubre de 2013 (<http://bit.ly/1iFGPFV>).

16. Amb més de 150 comentaris i molt compartit a Twitter i Facebook, el post *10 claus sobre Catalunya* (<http://bit.ly/1cqNda>), publicat el 2 de gener de 2014, del geògraf José A. Donaire és una peça rellevant en aquest punt del procés sobiranista, especialment a Internet.

El quart punt del *post* de Donaire no pot ser obviat en aquest assaig: *“El independentismo ha usado las redes sociales de forma muy hábil. Ocupan la red de forma natural, crean vínculos muy tupidos, densas conexiones de intereses comunes y comparten virales, argumentarios y críticas. Creo que la independencia es un proceso esencialmente 2.0, porque esta lógica ‘bottom-up’ sería mucho más complicada sin una estructura en red. Los ‘trending topic’, los ‘hashtag’ que triunfan y los vídeos virales son siempre independentistas. De hecho, la principal sorpresa es el absoluto silencio de la otra orilla, el vacío en la red del ‘No’.”*

Independentistes tranquils i racionals, de nova fornada, que s’han afegit al procés sobiranista des de l’Onze de Setembre de 2012 cap aquí i, juntament amb això, un no-parar de rèplica i proposta digital 24 hores al dia per part de milers i milers d’usuaris de xarxes socials. Transversalitat generacional i, com deia Miquel Macià, “classes mitjanes armades d’Internet” en un context de crisi econòmica, política i institucional sense precedents. Segons la tercera onada —28 de novembre de 2013— del *Baròmetre de Catalunya* de la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura¹⁷, la penetració d’Internet sobre el total de la població era del 61% —3.763.000 persones— i per classes socials el perfil era classe baixa (1%), mitja baixa (16%), mitjana (47%), mitja-alta (21%) i alta (16%). Per franges d’edat, el perfil d’internauta a Catalunya, segons Fundacc, era 14-19 anys (9%), 20-20 (8%), 25-34 (21%), 35-44 (24%), 45-54 (17%), 55-64 (11%) i més de 64 anys (10%). Classes mitjanes i entre 25 i 54 anys, aquest era el gruix a final de 2013.

Internet ha canviat el consum d’informació política. No ho sosté un internauta que vegi en els mitjans tradicionals cap bèstia negra ni un periodista digital apassionat pels nous suports i canals d’informació i comunicació. Ho sostenen els politòlegs Kiko Llaneras i Edgar Rovira¹⁸ a partir de les dades del Centre d’Investigacions Sociològiques (CIS), en una comparativa 2006-2013 que posa de manifest que el consum d’Internet ha pujat entre els ciutadans que diuen informar-se de política. “La crisi ha augmentat l’interès dels ciutadans per la política. Si el 2006 eren un 43% els espanyols que deien parlar o discutir sobre política almenys un cop per setmana, avui aquest percentatge es dispara fins al 59%. És més, s’ha duplicat el percentatge de ciutadans entre 18 i 54 anys que afirmen parlar sobre política tots els dies. Aquest augment de l’interès per la cosa política, natural i comprensible en temps convulsos, coincideix, no obstant, amb una crisi de la premsa escrita i un estancament de la resta dels mitjans tradicionals. Aquesta paradoxa s’explica per la irrupció d’Internet. La xarxa està transformant les preferències dels ciutadans a l’hora d’informar-se”, sostenen Llaneras i Rovira.

Al marge del recurs habitual de la crítica als mitjans tradicionals, especialment la crisi atribuïda a la premsa escrita —una mena de *mainstream* de la xarxa equiparable al *mainstream* de l’independentisme a la Catalunya actual—, les dades que destaquen els dos politòlegs de les enquestes del CIS espanyol són a tenir en compte. El 2006 un 26% dels joves d’entre 25 i 34 anys s’informava de política a Internet. El 2013 ja era un 53%, el mateix percentatge que ho feia amb la ràdio i un 5% més que els que s’informaven de política per la premsa en paper (48%). En la franja d’edat de 45 a 54 anys, l’evolució ha estat del 23% que s’informaven de política per Internet el 2006, al 44% que ho feien

17. El resum públic de la tercera onada de 2013 del *Baròmetre* de Fundacc està disponible al seu web (<http://bit.ly/1l7bd9l>).

18. *Internet cambia el consumo de información política*, publicat a Agenda Pública per Kiko Llaneras i Edgar Rovira el 23 de desembre de 2013 (<http://bit.ly/1fXpUff>).

el 2013. En aquest perfil de població, ràdio (55%) i premsa (52%) estaven per davant. I en les dues franges d'edat, el mitjà estrella segueix sent la televisió: 82% per als joves i 88% per als més grans.

Segons les mateixes dades, un 18,3% dels enquestats d'entre 25 i 34 anys prefereix posar-se al dia sobre l'actualitat política a través dels diaris digitals, mentre que un 5,7% prefereix les xarxes socials, i un 1,5% els blogs. La preferència entre els més joves (18-24 anys) és un 20,9% els diaris digitals, un 10,5% les xarxes socials, i un 1,4% els blogs. La televisió segueix guanyant com a mitjà preferit per consumir informació política entre joves i població en general (56%). "De l'enquesta destaca una dada esperançadora per a la premsa escrita: si sumem paper i digital, els joves mostren una major preferència per la premsa que la població general. A més, també són més proclius a altres mitjans escrits, com són les xarxes socials i els blogs, que a Internet conformen ja un entramat complex amb els periòdics digitals", apunten Kiko Llaneras i Edgar Rovira. En el *mainstream* advers per a la premsa escrita encara hi ha esclatxes d'optimisme.

De l'11S2012 al #totsambelpresident i el #cataloniaisnotciu

Durant els primers anys del govern tripartit, Pasqual Maragall i Ernest Benach van convertir l'acte institucional de la Diada Nacional de Catalunya al parc de la Ciutadella en una escenificació de certa volada amb voluntat de projecció pública i vocació televisiva. Les manifestacions reivindicatives de l'Onze de Setembre de la tarda eren les habituals de l'independentisme clàssic, ja sigui el parlamentari o el de l'esquerra independentista. Amb l'arribada d'Artur Mas a la presidència de la Generalitat, les celebracions de la Diada van començar a perdre interès en els actes institucionals —una continuïtat del format maragallista— i a guanyar-ne en els reivindicatius de la tarda. El cop de porta de Mariano Rajoy al pacte fiscal reclamat pel president Mas va ser la guspira que va encendre la convocatòria de l'Assemblea Nacional Catalana de la manifestació de la Diada de 2012.

El somriure electoral de CiU havia donat pas a una cara de pomes agres pels primers mesos d'una complicada gestió de les arques públiques amb el retorn dels nacionalistes a la Generalitat. Retallades en sanitat i educació, una política de mà dura —Felip Puig a Interior— i el desacomplexament neoliberal —pacte al Parlament entre CiU i el PP— va crispar el sector públic, els electorats més independentistes i les esquerres clàssiques, desorientades als escons de l'oposició parlamentària. Ni Govern ni oposició estaven per gaires somriures, de tal manera que l'*smile* de CiU de l'època de David Madí quedava superat per la dura realitat, i la il·lusió s'havia traslladat de les institucions i la seva desagradable gestió del dia a dia a un independentisme cívic que s'organitzava a través de l'Assemblea i les seves paradetes per places i carrers, amb actes arreu del territori i una presència a la xarxa que s'escampava com un virus.

La convocatòria inequívocament independentista de la manifestació de la Diada de 2012 va ser un èxit històric, amb xifres d'un milió i mig de persones que van col·lapsar el centre de Barcelona i van obligar la delegació cívica i municipalista que havia d'anar al Parlament, encapçalada per Carme Forcadell, a buscar una drecera per evitar la riuada humana estelada per poder arribar a l'hora a la cita amb la presidenta de la cambra, Núria de Gispert.

L'impacte d'aquell clam independentista, alegre i familiar, clarament festiu, de catalans arribats d'arreu del país en centenars d'autocars que ocupaven Barcelona, va ser espec-

tacular a les xarxes socials —expressió del temps real, de l’#estèpassant— i a la premsa internacional. Els mitjans seriosos d’arreu del món advertien l’Estat espanyol que havia d’atendre les reivindicacions catalanes perquè el missatge havia estat inequívoc i rotund. A diferència de la protesta del 10 de juliol de 2010 contra la sentència del Tribunal Constitucional que buidava l’Estatut, en què l’agència pública espanyola EFE va informar de 56.000 manifestants adduint els càlculs d’una empresa de nom molt apropiat, Lynce, mentre els organitzadors quantificaven la participació en milió i mig, i la Guàrdia Urbana en 1.100.000 persones; aquesta vegada no hi havia gaire marge per al trilerisme informatiu ni la interessada guerra de xifres.

Va ser la Diada de les fotografies compartides per manifestants 2.0 d’una causa sobiranista multitudinària. La Diada de Twitter i d’Instagram, la jornada de l’“hi sóc” i del “mira quin goig”. Soroll i celebració plàstica per part d’uns usuaris de xarxes socials de totes les generacions i condicions socials. El temps de tornada cap a casa en els autocars que sortien de la capital va ser ideal per a una producció 2.0 massiva i focalitzada. La xarxa bullia entre la fi de la manifestació i l’arribada a casa per veure com ho estava explicant la televisió pública. Una de les funcions del 3/24 era precisament aquesta, que permetia consumir —i jutjar— la feina de la televisió catalana sense l’obligació d’haver arribat a casa a l’hora puntual del *Telenotícies Vespre*.

De fet, tota la jornada havia estat un no-parar a les xarxes socials. Els redactors dels digitals i de les seccions *online* dels mitjans tradicionals van tenir doble feina: explicar què passava al carrer —que era una manifestació cívica, mancada del més mínim incident al marge de l’habitual crema d’alguna bandera espanyola al final de la jornada— i fer-se ressò d’allò que succeïa a les xarxes socials. Novament, el temps real i la geolocalització. Google Maps va tornar a oferir la taca del sobiranisme català arreu del planeta, perquè la Diada es va celebrar també amb concentracions a ciutats de tot el món, que acabaven de complementar la major demostració de musculatura estelada de la història.

Quan els manifestants tornaven del centre en direcció als seus autocars, molts d’ells estacionats al passeig de Sant Joan, alguns es detenien davant de la redacció d’El Periódico, al carrer Consell de Cent, per comprovar com s’estava informant d’aquella jornada memorable a la web del diari. La gent fotografiava l’aparador amb la pantalla que mostrava la *home*, amb una imatge espectacular de la marxa i un titular que parlava d’èxit independentista. No hi podia haver mitjà de comunicació que ho negués. De fet, la portada impresa del mateix dia, una estelada a tota pàgina, amb un *Escolta, Espanya* de l’avi Maragall ocupant l’espai del blau reservat per a l’estrella, marcava un punt d’inflexió i mostrava complicitat. Cap diari d’aquí volia defraudar una bona part dels seus lectors que havien agafat la bandera per sortir al carrer.

L’endemà, dia 12, portada a doble pàgina amb una foto des de dalt d’un edifici en què es veia el passeig de Gràcia en la confluència amb Gran Via de les Corts Catalanes totalment inundat d’estelades i ciutadans conscientment apoderats. La satisfacció i l’alegria que es respirava al final, quan els manifestants observaven la web d’El Periódico des del carrer, confegia l’ambient d’un dia que influiria en el calendari i l’agenda política del país. Artur Mas va seguir la jornada des del Palau de Pedralbes, per motius de seguretat. Malgrat la distància física, la seva proximitat va ser tal que decidiria dissoldre la legislatura convocant eleccions per al 25 de novembre. Enterrat el pacte fiscal, el president mancat de la majoria necessària per afrontar grans reptes es posava davant de l’allau humana, agafava la bandera de l’Estat propi i se n’anava a les urnes.

Entremig, la segona vaga general contra el govern espanyol de Mariano Rajoy, el 14 de novembre de 2012. Però més important que l'aturada va ser la guerra bruta de l'Estat¹⁹ i de la caverna madrilenya contra el president de la Generalitat. En l'àmbit dels mitjans tradicionals, els dossiers policials falsos del Ministeri de l'Interior publicats pel diari El Mundo esquitxant Artur Mas i la seva família van ser el fet més rellevant d'aquella campanya electoral. A Convergència segueixen convençuts que l'atac —sense fonament policial sòlid, com es veuria amb el temps— contra el candidat de CiU a la reelecció, va ser determinant en el resultat electoral final.

La combinació de televisió i Twitter ha provocat als països mediterranis una fallera per l'audiència que conversa a les xarxes davant de la pantalla. Un 95% de les converses *online* sobre televisió succeeixen a Twitter, que actua com a sofà virtual davant del televisor. El debat dels candidats a les eleccions del Parlament de 2012 va generar més de 160.000 piulades amb l'etiqueta #debatTV3, en una prova més de l'alta activitat que els espectadors catalans tenen a Twitter mentre estan davant de la televisió clàssica. L'hegemonia de la pantalla, compartida amb les altres pantalles, ja siguin telèfon mòbil, tauleta o ordinador. El fil de la conversa #debatTV3 va arribar a ser *trending topic* mundial mentre va durar el programa amb els set caps de llista, que va captar l'interès de 853.000 espectadors, amb una quota de pantalla del 25,6%. Els 160.000 tuits comptabilitzats suposen 16 piulades per segon, que bàsicament usaven les paraules "independència", "dret a decidir", "dèficit", "retallades" i "crisi".

Covelo&Co va posar en marxa el portal eleccions25n.cat per fer la monitorització de la campanya electoral bàsicament a Twitter i Facebook, en un projecte desenvolupat per Websays i Enric Jardí, d'inspiració clarament nord-americana. La victòria de Barack Obama ha condicionat la política, el màrqueting i la comunicació al món occidental. L'endemà del debat de TV3, aquest portal va analitzar la conversa a les xarxes socials i va detectar que Mas havia guanyat enfront la resta de candidats. Els noms més esmentats aquella jornada de campanya van ser "Artur Mas", "Navarro" i "Herrera", mentre que a distància considerable apareixien "Albert Rivera", "Oriol Junqueras", "López Tena" i "Camacho". Curiosament, eleccions25n.cat va detectar que el candidat de la CUP, el periodista David Fernández, que no havia participat a TV3 perquè encara no tenia representació parlamentària, va captar el protagonisme de la xarxa. "CUP" tenia més pes en els *social media* que no pas "C's", "SI" i "PPC", i David Fernández apareixia en tots els núvols de paraules com una de les més usades durant el debat als *timelines* de Twitter i els murs de Facebook.

L'agitació dels militants i simpatitzants de la CUP a les xarxes va donar el seu resultat. I era el presagi del que acabaria passant la nit del 25-N: 3 diputats de la Candidatura d'Unitat Popular i cap de Solidaritat Catalana per la Independència. A quatre dies de les eleccions, Mas seguia encapçalant la conversa digital —era el candidat més popular amb 28.900 impactes—, seguit d'Oriol Junqueras —amb 10.851— i Pere Navarro —amb 8.445—²⁰. Al Parlament resultant del 25-N, aquesta seria la correlació de forces: CiU,

19. El mitjà digital més persistent publicant informació posant de manifest les maniobres de l'Estat contra el procés sobiranista ha estat Tribuna.cat, de la mà de Miquel Sellarès.

20. A 11 de maig de 2014, els líders polítics amb representació parlamentària comptaven amb el següent número de seguidors a Twitter: @junqueras, 120.000; @Albert_Rivera, 93.000; @HiginiaRoig (David Fernández), 71.000; @herrerajoan, 33.500; @AliciaSCamacho, 19.500; i @pere_navarro, 19.000. Artur Mas no té compte actiu a Twitter.

ERC i PSC. Un altre presagi. En quart lloc, però, es colava David Fernández. La CUP aconseguia a les xarxes socials —Twitter, Facebook i, molt concretament, YouTube— un impacte que compensava la seva absència en els espais electorals dels mitjans públics, en compliment d'una llei que beneficia els que tenen representació parlamentària i, d'entre aquests, els que havien obtingut més escons en els comicis anteriors.

La precampanya digital va estar marcada, en l'àmbit sobiranista, per una etiqueta prou explícita: #totsambelpresident. Els *ciuactivistes* —menys tensionats que quan els reclutava David Madí— van aconseguir posicionar l'etiqueta per aplegar les piulades de la campanya nacionalista, que pretenia concentrar a l'entorn de Mas els suports electorals dels partidaris de l'Estat propi. El presidencialisme 2.0 va tenir sentit amb l'ofensiva d'El Mundo i els dossiers de dubtosa procedència sobre la suposada corrupció a les famílies de Mas i Pujol. El #totsambelpresident semblava un altre auguri d'aquell intent de desestabilització de la campanya. L'absència d'un compte de Twitter d'Artur Mas —sí que en tenien els caps de llista per Girona, Lleida i Tarragona, els joves alcaldes de Figueres, la Seu d'Urgell i Valls— contrastava amb el protagonisme creixent que anava adquirint Oriol Junqueras, i amb l'estratègia digital anteriorment activada per Solidaritat i la CUP. El mateix li succeiria als socialistes i els populars respecte Ciutadans, partit que ha guanyat en la trinxera digital per golejada als partits no sobiranistes amb qui competeix: PP i PSC.

Segons la consultora de comunicació Porter Novelli, els guanyadors de la campanya a les xarxes socials van ser CiU i ERC. Ciutadans —partit nascut a l'era d'Internet, com Solidaritat— s'havia erigit en el campió a Facebook, però CiU el va acabar superant els últims dies. ERC, en canvi, va liderar Twitter durant tota la campanya²¹, amb un 81,4% d'influència, seguit del PSC (77,6%) i CiU (77,3%). Oriol Junqueras va liderar la influència a Twitter, amb el 82,6%, seguit de Pere Navarro (76,5%) i Joan Herrera (76,2%). A Facebook, el candidat d'ERC va aconseguir un 44,6% d'interacció, seguit d'Alfons López Tena (27%), segons l'estudi d'aquesta consultora. Les xarxes socials van ser un bon indicador del nivell de mobilització dels partits. Les enquestes advertien d'un índex d'indecisos molt elevat, i la cibercampanya mesurava l'activitat dels militants i simpatitzants.

Per contrarestar la lògica presidencialista del #totsambelpresident, va aparèixer una etiqueta que des de l'esquerra pretenia combatre la "patrimonialització del país per part de CiU". L'encert d'aquella precampanya digital va ser que apareixia sense que es conegués, en primera instància, quin partit hi estava al darrere. El #CataloniansNotCiU va fer fortuna entre sobiranistes i no sobiranistes, ja que inicialment no era partidista i s'adreçava a usuaris de Twitter simpatitzants de qualsevol altre partit. En un primer moment, podia semblar que el #CataloniansNotCiU sorgia dels entorns de la CUP, però dies després el candidat d'ICV-EUiA, Joan Herrera, va fer una roda de premsa acompanyat de membres de la seva llista per presentar tot el material de propaganda amb aquest mateix lema.

Es destapava la incògnita sobre un viral que va competir amb altres materials de campanya de marques blanques. Vídeos, gràfics i piulades sense el logo de cap partit però crítics amb Mas van circular el novembre de 2012 pel ciberespai. Els equips 2.0 dels respectius partits s'havien reservat una part de les energies i imaginació per fer guer-

21. CiU i ERC són els partits més influents a Twitter, i Ciutadans el més actiu a Facebook, publicat el 13 de novembre de 2013 a El Periódico de Catalunya (<http://bit.ly/RCREOS>).

ra digital com a marca blanca, deixant que fossin els internautes els que propaguessin aquests continguts.

Twitter, com a eina que atrau més intensivament polítics i periodistes, i a la qual s'han afegit molts ciutadans actius a les xarxes socials, va marcar la campanya electoral catalana més estranya. Avançament electoral, elevació del llistó sobiranista, clavegueres de l'Estat i guerra de guerrilles digital van marcar el camí cap al 25-N, que va deixar el país sorprès amb el retrocés parlamentari de CiU. Dels 135 diputats que formen l'actual Parlament, constituït després d'aquelles eleccions, 108 eren a l'inici de la legislatura usuaris de Twitter, i la gran majoria hi eren de manera proactiva. La treballadora del Parlament Neus Pinart —molt activa, d'altra banda, amb l'etiqueta #piulempoesia— ha creat en el seu compte particular @npini una llista de Twitter per seguir-los. El llistat (<http://bit.ly/Rzvqpl>) està puntualment actualitzat.

Entre la Diada i les eleccions anticipades del 25 de novembre de 2012, Catalunya es va posar en el mapa i va atraure l'atenció dels mitjans espanyols i internacionals. El Digilab de la Facultat de Comunicació Blanquerna²², coordinat pel professor Josep Lluís Micó, ha estudiat el tractament dels mitjans de comunicació —premsa, ràdio, televisió i cibermitjans— sobre la política catalana durant aquells 76 dies de 2012. L'estudi ha analitzat 1.648 informacions publicades per mitjans digitals catalans (1.062), espanyols (572) i internacionals (14), la major part de les quals eren notícies.

El principal subjecte dels titulars va ser Artur Mas (15,7% en els cibermitjans catalans i 18,4% en els espanyols), i la tipologia de les accions d'aquests titulars era negativa (43,2% als catalans, 71,6% als espanyols), neutra o indeterminada (28,7% als catalans, 15% als espanyols) i positiva (28% als catalans, 13,4% als espanyols). Els principals objectes dels titulars van ser Artur Mas (12,3% als mitjans digitals catalans, i un 30,9% als espanyols) i Catalunya (8,7% i 22,1%, respectivament).

La tipologia dels titulars d'articles d'opinió en els mateixos mitjans analitzats pel Digilab és negativa en un 43,1% en els catalans, i en els espanyols creix fins al 72,4%. Els positius van ser un 24,4% en els catalans, i només un 5,2% en els espanyols. L'adscripció dels columnistes durant els dies analitzats era un 77,2% sobiranista i un 10% espanyolista en els cibermitjans catalans, mentre que en els espanyols va ser un 54,3% espanyolista i només un 11,2% sobiranista. La resta correspon a federalistes o "sense identificar".

Una segona part del mateix treball se centra en el pluralisme i equilibri en la cobertura de la política catalana durant els 76 dies compresos entre la massiva Diada i les eleccions de 2012. Entre els principals actors de les informacions difoses pels cibermitjans destaca Artur Mas (16,3% en els catalans, 12,7% en els espanyols), CiU (9,5% en els catalans, que augmenta fins al 12,7% en els espanyols), ERC (9,2% i 4,2%, respectivament) i el govern de l'Estat (7,1% i 3,9%, respectivament). El Govern de Catalunya només hi figura com a actor en un 3,2% dels titulars dels cibermitjans espanyols, i el 3,8% dels internacionals, que van apostar per Artur Mas (18,9%), Catalunya (18,9%) i CiU (13,2%).

22. Digilab: Media, Strategy and Regulation, de la Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull ha elaborat aquest informe amb Josep Lluís Micó, Pere Masip, Francesc Viadel, Montse Barba, Santiago Justel, Elena Yeste, José Joaquín Blasco, Tià Torras, Clara Rodríguez, Sergi Muñoz, Marc Compte, Susana Pérez, Francesc Burguet, Sonia Ballano, Enric Xicoy, Jaume Suau i David Domingo.

Els cibermitjans, aliens a la rigidesa dels blocs electorals dels mitjans públics i, fins i tot, als equilibris dels suports tradicionals de les seves respectives capçaleres o emissores, es van ajustar raonablement a la pluralitat mínimament exigible en un període electoral. La seva cobertura contrasta amb el comportament de les xarxes socials. En els cibermitjans catalans no hi havia gaire informació sobre la CUP, per exemple. En canvi, David Fernández i la seva candidatura sí que tenien una forta presència a les xarxes socials.

Una altra conclusió és que els mitjans digitals analitzats pel laboratori de la Facultat Blanquerna evidencien major pluralisme entre els portals catalans, mentre que els espanyols i internacionals van informar d'aquest procés bipolaritzant-ho amb Mas-Rajoy, Catalunya-Espanya i Generalitat-Govern espanyol. L'estudi arriba fins a la jornada electoral, el 25 de novembre de 2012. Aquell dia i l'endemà, l'audiència dels mitjans digitals va augmentar notablement. En el cas d'El Periódico de Catalunya, el tràfic es va duplicar respecte a un diumenge i dilluns habituals. La informació de la nit electoral, les notícies, els resultats i la fotografia 360 graus que el diari va fer amb els candidats van ocupar el *top ten* de les peces més vistes pels lectors de la web.

El 25 de novembre de 2012, com és sabut, CiU va obtenir 50 escons; ERC, 21; el PSC, 20; el PP, 19; ICV-EUiA, 12; C's, 9; i CUP, 3. Artur Mas es quedava lluny del seu objectiu d'aconseguir majoria absoluta. Els informes policials fabricats i el tram final d'una campanya en què Oriol Junqueras anava guanyant terreny van fer recular Mas en diputats. El #totsambelpresident va fer aigües amb els paràmetres convencionals dels escons, però Mas aconseguiria el suport d'ERC per a un full de ruta que tenia la consulta²³ com a objectiu. El 23 de gener de 2013 el Parlament de la nova legislatura votaria per 85 vots a favor (CiU, ERC, ICV-EUiA i 1 de la CUP) i 41 vots en contra (PP, C's, 2 del PSC i 2 de la CUP) la declaració de sobirania de Catalunya com a subjecte polític, jurídic i sobirà per decidir sobre el seu futur. Cinc diputats del PSC no hi van votar.

Una altra data rellevant de la nova legislatura és la del 16 de gener de 2014. El Parlament de Catalunya va aprovar demanar al Congrés dels Diputats la competència per convocar la consulta del 9 de novembre de 2014, amb 87 vots a favor (CiU, ERC i ICV-EUiA), 43 en contra (PP, PSC, C's), 3 abstencions (CUP) i dues absències, una d'elles de l'alcalde de Lleida, Àngel Ros, que el dia abans va renunciar al seu escó per no sotmetre's a la disciplina de la direcció socialista de votar-hi 'No'. Tres diputats del PSC —Marina Geli, Joan Ignasi Elena i Núria Ventura— van trencar la disciplina i van votar a favor de reclamar la consulta al Congrés. La diputada Rocío Martínez-Sampere i l'exdiputada Laia Bonet van anunciar la seva marxa de la direcció del PSC.

El ressò global de la Via Catalana

La televisió encara és el mitjà estrella, però comença a notar al clatell l'alè d'Internet, que va creixent. Per explicar l'èxit de la Via Catalana i la massiva Diada de 2013, l'argument més recurrent de la caverna madrilenya ha estat que TV3 havia llançat una operació

23. El mateix dia que Artur Mas, acompanyat d'Oriol Junqueras, Joan Herrera, Ramon Espadaler, Joan Mena i David Fernández, entre d'altres dirigents, va anunciar la consulta per al 9 de novembre de 2014 i la doble pregunta, a la Fundació puntCat se'ls va girar feina amb el registre dels següents dominis: Sisi.cat, Si-si.cat, Siatot.cat, Sino.cat, 9n2014.cat (actiu als pocs dies) i Sipercanviarhotot.cat. Ho explicava el 15 de desembre de 2013 Joan Camp a l'apunt *Internet, eina clau per a la independència de Catalunya*.

mobilitzadora al dictat de Presidència de la Generalitat. Novament, la teoria de la manipulació amb esquemes antics. Si bé es cert que TV3 va tancar el 2013 liderant altre cop les audiències, com en els tres anys anteriors —quan va desbancar Telecinco de la primera posició, que havia ocupat entre el 2004 i 2009—, també cal recordar que la televisió pública catalana diposa d'un 13,5% de quota de pantalla mitjana, vuit dècimes menys que el 2012. La digitalització ha anat acompanyada d'una enorme fragmentació de les audiències.

A Catalunya, cal recordar-ho, també es veuen cadenes de televisió espanyoles, molt allunyades dels posicionaments sobiranistes. Antena3 va tancar el 2013 amb un *share* del 10,9% a Catalunya —guanyava tres dècimes respecte a 2012—, mentre que Telecinco té una quota de pantalla del 10,5% —set dècimes menys—, La 1 d'aquesta TVE en mans del PP va assolir un mínim històric amb un 7,1% —perdent 2,2 punts en comparació amb l'any anterior—, La Sexta va aconseguir un 5,8% —guanyant 1,2 punts—, Cuatro es va situar en un 5,5% —quatre dècimes més— i 8tv es va plantar en un 3,4% —dues dècimes més. O sigui, que sumant TV3 i 8tv —considerant que les dues emissores estiguessin sotmeses al sobiranisme i als dictats d'Artur Mas, que és una pura suposició no més atribuïble als esquemes dels opinadors de la caverna— la quota de pantalla de les televisions catalanes no va superar el 16,9% durant el 2013, segons les dades de Kantar Media. TV3 és un mitjà públic sotmès al rigor professional, l'exigència de servei públic i la pluralitat que juga un paper inqüestionable en la vertebració nacional. 8tv, amb un impacte molt més reduït, pertany a un grup mediàtic, Godó, que combina la línia d'un diari imprès contrari al procés sobiranista i una emissora de ràdio amb una audiència i orientació clarament independentista.

De la mateixa manera que cal constatar que TV3 ha liderat 43 dels 48 mesos, i va tancar el desembre de 2013 amb 18 mesos seguits encapçalant l'audiència, no s'aguanta per enlloc que amb una oferta televisiva plural com la que es consumeix a Catalunya s'hagi pogut manipular la població perquè l'Onze de Setembre de 2013 sortís massivament a ocupar els 400 quilòmetres compresos entre el Pertús, al nord, i Alcanar, al sud, amb més de 800 fotògrafs i 30.000 voluntaris. Novament, el fenomen impulsat per l'Assemblea Nacional Catalana —amb el suport d'entitats i partits sobiranistes, i la complicitat logística del Govern— no es pot entendre sense la força d'Internet i la mobilització ciutadana prèvia a les xarxes socials.

L'ús que l'ANC va fer de la web via.assemblea.cat per explicar l'acció, marcar el recorregut, fixar els trams, canalitzar les inscripcions, repartir els participants per trams, respondre preguntes i informar de les novetats i del ressò que ha anat adquirint, és exemplar. Sense Google Maps, sense YouTube (més de 300 vídeos, 6.000 subscriptors i més de 1.500.000 visualitzacions), sense Twitter (més de 80.000 seguidors), sense Facebook (més de 100.000 amistsats), sense Flickr (més de 2.000 fotos penjades), és a dir, sense les xarxes socials, i la seva vinculació a la web clàssica, sense el món Internet, l'Assemblea no hauria pogut dur a terme la mobilització de dos milions de persones arreu del país, en una cadena humana de 400 quilòmetres.

Els mesos d'agost i setembre de 2013, la web via.assemblea.cat va tenir 4.476.735 visites, amb 1.310.680 visitants únics i 10.448.284 pàgines vistes. L'11 de setembre, la web de l'Assemblea va tenir un pic de mig milió de visites, que s'havien començat a disparar a primers de mes. L'espanyol va ser l'idioma predeterminat en els navegadors dels inter-

nautes que van visitar la pàgina de la Via Catalana (54,40%), seguit del català (36,18%), l'anglès (7%), el francès (0,24%) i l'alemany (0,13%).

Organització i comunicació han anat de la mà en una entitat, l'ANC, formada per voluntaris, en què ningú s'hi ha dedicat professionalment sinó desinteressadament com vam poder veure al reportatge *40 km* (<http://bit.ly/RD1qAw>) del programa *30 Minuts* de TV3 sobre la Via Catalana²⁴, protagonitzat per Ignasi Termes i Ferran Civit, coordinadors de la cadena; Oriol Sallas, responsable de marxandatge; i Carme Forcadell²⁵, presidenta de l'Assemblea. “Un esdeveniment massiu amb les xarxes és molt més senzill actualment que no pas quan es va fer la Via Bàltica el 1989”, explicava en el reportatge del *30 Minuts* el ciberactivista Jaume Flor, creador del primer esdeveniment a Facebook per fer la cadena humana per la independència, que va superar els 135.000 inscrits.

La demostració de força, però sobretot l'intent de superació de la Via Catalana de 2013²⁶ respecte a la multitudinària manifestació de la Diada de 2012, va ser possible gràcies a l'empenta del sobiranisme a les xarxes socials i a la logística impecable de l'ANC. A diferència d'altres marxes independentistes, la Via Catalana va comptar amb un ressò previ en els mitjans de comunicació, que s'anava intensificant a mesura que s'apropava la data. De la idea inicial fins a l'execució de la cadena que va clamar independència hi ha un viatge amb milers d'estacions arreu del territori, on l'ANC va bastir una presència transversal ideològicament i intergeneracional que es copsava a Internet. Els avatars amb la imatge de la Via Catalana —dissenyada per Jordi Calvís, de l'empresa Can Antaviana— van tacar els *timelines* de Twitter, on les etiquetes de la cadena i la Diada van ser *trending topic*. L'espot a YouTube (<http://youtu.be/2ORgQMwgnBk>) convidant a participar-hi, amb l'actor Juanjo Puigcorbé i l'escriptor Quim Monzó —dos referents entre els piuladors independentistes: @jpuigcorbe, amb més de 9.000 seguidors, i @QuimMonzo, amb més de 150.000—, va ser un viral exitós, amb més de 90.000 visualitzacions.

24. Les entrades de la Via Catalana tant a la Viquipèdia catalana com a la Wikipedia en espanyol contenen molta informació i enllaços, així com material gràfic d'aquella jornada històrica i referències al precedent de la Via Bàltica del 23 d'agost de 1989, de 600 quilòmetres entre la capital de Lituània (Vilnius) fins a la d'Estònia (Tallin) passant per la de Letònia (Riga), amb prop de 2 milions de persones.

25. L'entrada de Carme Forcadell a la Gran Enciclopèdia Catalana diu: “Xerta, Baix Ebre, 1956. Lingüista i activista política. Llicenciada en filosofia i en ciències de la comunicació i màster en filologia catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona, treballà per a TVE a Catalunya (1979-82) i col·laborà en diversos mitjans de comunicació. Professora de llengua i literatura catalanes a l'IES Escola Industrial de Sabadell des de 1985, ha ocupat càrrecs per al desenvolupament de programes per a la normalització lingüística, especialment al Vallès Occidental. Membre d'Esquerra Republicana de Catalunya, formà part de l'executiva nacional (2001-04), i fou regidora a l'Ajuntament de Sabadell (2003-07), a més d'ocupar altres càrrecs. Compromesa amb diverses entitats i iniciatives cíviques per la defensa de la llengua i de la cultura catalanes i, posteriorment, per la independència de Catalunya, ha estat membre de l'executiva de la Plataforma per la Llengua i portaveu de l'entitat al Vallès Occidental fins a 2013, vocal de la junta d'Òmnium Cultural de Sabadell (1996-2013), membre de la Comissió per la Dignitat, fundadora de la Coordinadora Nacional per la consulta sobre la independència, vicepresidenta de la Plataforma pel Dret de Decidir, membre del moviment per la independència i membre del secretariat de l'Assemblea Nacional Catalana, de la qual fou elegida presidenta de l'abril de 2012, i reelegida, el juny de 2013.”

26. Els periodistes Anna Rosenfeld, responsable de xarxes de l'Assemblea Nacional Catalana, i Joan Serra, cap de premsa, van publicar el gener de 2014 el llibre *17:14 L'hora del poble. Com vam fer la Via Catalana*, amb totes les interioritats de la mobilització més gran de la història de Catalunya. La Via Catalana va tenir 1.150 periodistes acreditats, 200 dels quals eren corresponents estrangers.

També l' emotiu vídeo de llançament amb Montserrat Carulla, del 16 de març de 2013, titulat *Junts ho farem possible*, que supera les 100.000 visualitzacions a YouTube (<http://youtu.be/Z18K2cn9hb8>). Un altre dels vídeos que va circular va ser *Catalan Way, la Via Catalana al món* (http://youtu.be/Kj_IL0hhFQ0), del Consell de les Assemblees Exteriors de l'ANC, amb la col·laboració de les comunitats catalanes de l'exterior i de Catalans al Món. A partir dels vídeos rebuts d'arreu del món on s'havien fet cadenes estelades, els voluntaris de l'equip audiovisual de l'ANC van muntar un documental de 22 minuts que ha superat les 90.000 visualitzacions. Penjat a YouTube el dia abans de la Diada, aquests continguts eren un estímul digital per a la participació a la Via Catalana. L'espot de la pel·lícula oficial de la cadena humana supera les 70.000 visualitzacions, i el vídeo de les millors imatges de TV3 de la Via Catalana va arribat als 49.000 impactes a YouTube (<http://youtu.be/wnv9yybNoOg>).

La videocampanya a YouTube i les piulades a Twitter, juntament amb les informacions que publicaven els digitals i les webs dels mitjans tradicionals, van ser el xup-xup d'una Diada que feia un salt endavant. Veníem del Concert per la Llibertat²⁷ que el 29 de juny va aplegar 90.000 persones al Camp Nou, emès per TV3. També d'unes desafortunades declaracions del primer secretari del PSC, Pere Navarro, dient que els independentistes haurien de pagar el cost públic de les afectacions d'aquella cadena. O de la convocatòria, vinculada a la Via Catalana però marcant perfil propi, per part de l'esquerra vinculada a la CUP, ICV-EUiA i Procés Constituent, d'un encerclament humà de les oficines centrals que La Caixa té a la Diagonal de Barcelona.

Una polèmica prèvia va ser l'intent de contraprogramació per part del PP i C's, que volien fer una cadena espanyolista al voltant de la Sagrada Família, buscant l'enfrontament —que no es va arribar a produir— amb la Via Catalana. Els helicòpters d'Intereconomia no van trobar les clapes que buscaven, mentre que els de TV3 van oferir imatges aèries incontestables aquell Onze de Setembre. La televisió va ser la reina de la jornada, però als digitals no els va anar gens malament. La web d'El Periódico de Catalunya, que obria la seva *home* a tota l'amplada amb el titular *Èxit de la Via Catalana*, va tenir un 80% més d'audiència respecte al mateix dia de la setmana anterior, i l'augment de visites es va prolongar l'endemà.

El diari The Guardian va fer una piulada en català demanant fotos i vídeos per a la seva web. Les fotografies enviades pels lectors a Instagram conformaven galeries d'imatges alegres, cíviques i familiars presidides per l'estelada i tota mena d'iconografia independentista. Els dos milions de ciutadans que van sortir a donar-se la mà en aquella cadena consumien tot tipus de marxandatge independentista, resultat d'un increment de vendes per Internet d'aquests productes de significació política. Les bambes independentistes d'uns empresaris de Vic i tot allò que es troba a fires com Estelània, que es va fer a Arenys de Munt. Tot l'aparador *indepe* era al carrer massivament, i es fotografiava i filmava.

La Via Catalana havia estat un èxit, i novament els diaris del país havien de fer les portades de les grans ocasions. A les versions digitals, les peces més llegendes l'endemà van

27. El Concert per la Llibertat, organitzat per Òmnium Cultural, va ser una altra gran escenificació independentista entre la Diada de 2012 —el vídeo de resum ANC #11s2012, *nou Estat d'Europa*, passa de les 70.000 visualitzacions (http://youtu.be/_xFDj27y_xE)— i la Via Catalana de 2013. A part de la retransmissió per TV3, el DVD d'aquell macroconcert es va distribuir amb els principals diaris del país.

ser els resums de premsa internacional. L'aparició de la Via Catalana a la premsa de tot el món interessava els internautes del país. El procés s'havia internacionalitzat empès per la ciutadania. Encara faltarien uns mesos perquè els qui l'acabessin d'internacionalitzar fossin el president de la Generalitat enviant una carta, a final de desembre de 2013, informant de la convocatòria de la consulta a les principals cancelleries europees i, setmanes després, el 13 de gener de 2014, el president del govern espanyol, Mariano Rajoy, acompanyat de Barack Obama a la sala oval de la Casa Blanca²⁸. Rajoy va dir a la Casa Blanca²⁹ que Catalunya no seria independent, i el president dels Estats Units no va obrir boca. Unes paraules i un silenci que suposaven un èxit mediàtic i diplomàtic de l'independentisme.

Els voluntaris que van enregistrar la cadena humana des de l'aire en una vintena d'ultra-leugers van poder empaquetar les imatges en un vídeo que anava des d'Alcanar fins al Pertús, però l'única assignatura pendent de l'enorme repte organitzatiu va ser la gigafoto que l'ANC s'havia proposat muntar a partir de les captures de més de 800 fotògrafs voluntaris. La gigafoto que encadena milers d'imatges de catalans donant-se la mà al llarg de 400 quilòmetres no es va difondre fins a primers d'abril de 2014 per la seva complexitat tècnica, i en només un mes va superar el milió i mig de visites a la web de l'Assemblea. A més, una fotografia periodística de la Via Catalana del nord-català Raymond Roig, de l'agència AFP, va aparèixer al resum gràfic de 2013 del prestigiós diari econòmic The Wall Street Journal.

L'escalfament previ a la Via Catalana a YouTube i Twitter no es refredaria després, sinó que es va mantenir. Correus electrònics i missatges de WhatsApp han fet que el clicativisme sobiranista aconsegueixi puntuar aquesta foto —en què es veuen els braços entrelaçats de la gent i ple d'estelades amb el punt de fuga d'una carretera ocupada per la Via Catalana— com la més valorada pels lectors de la web d'aquest rotatiu econòmic. "La Via Catalana continua sent una eina d'internacionalització de la lluita pacífica

28. Mariano Rajoy va respondre la pregunta d'un periodista espanyol sobre els moviments independentistes dient que la de Catalunya "no es produirà". A la sala oval de la Casa Blanca no hi van poder accedir tots els mitjans acreditats en el viatge del president espanyol als Estats Units. La Moncloa va fer-ne una selecció que va molestar diversos mitjans, entre els quals El Periódico, que el 13 de gener de 2014 va publicar l'editorial *La Moncloa tria els seus mitjans*. "(...) El segon error, encara més greu, ha consistit en la decisió del Govern d'arrogar-se el dret a decidir quins periodistes podien participar en la roda de premsa i quins no. Per triar els seus mitjans convidats, la Moncloa han invocat criteris escassament transparents, com la freqüència amb què cada corresponent diplomàtic cobreix els viatges del president Rajoy, sense tenir en compte la situació personal de cada informador ni la seva trajectòria seguint els desplaçaments d'anteriors caps del Govern. A resultes d'això, han estat vetats a la sala de premsa diaris com El Periódico, El Mundo o Expansión, ràdios com Cadena Ser o Catalunya Ràdio i televisions com Telecinco i TV3."

29. Durant el novembre de 2012, després de la manifestació de la Diada que va aplegar milió i mig de persones, un grup de catalans va demanar a la Casa Blanca que donés suport a un referèndum d'autodeterminació, a través del portal de peticions ciutadanes de la Casa Blanca, *We the people*. Els 33.000 signants demanaven al Govern dels Estats Units el seu "suport al poble de Catalunya en el seu esforç de decidir el seu propi futur". Necessitaven un mínim de 25.000 peticions abans del 24 de desembre de 2012. El 2 de febrer de 2013 la Casa Blanca va admetre la singularitat catalana en una resposta a la petició signada per Caitlin Hayden, adjunta del portaveu de seguretat nacional. El text de la Casa Blanca titulat *La nostra resposta al poble de Catalunya* diu: "*Thank you for your petition regarding the people of Catalonia. The United States recognizes the unique culture and traditions of the Catalan region, but considers the status of Catalonia to be an internal Spanish matter. We are confident that the Government and the people of Spain will resolve this issue in accordance with their laws and Constitution.*"

i democràtica dels catalans per tal de poder esdevenir un Estat independent”, sostenia l’Assemblea en una nota de premsa per celebrar el triomf del clic en l’anuari gràfic de The Wall Street Journal.

Entre la Via Bàltica de 1989 sense Internet —dos anys després Estònia, Letònia i Lituània recuperarien la seva independència respecte una Unió Soviètica en descomposició— i la Via Catalana de 2013 amb Internet i xarxes socials hi ha moltes diferències. Una d’elles és l’impacte mediàtic internacional aconseguit pels catalans. A part de la presència en premsa, ràdio i televisió d’arreu del món, hi ha la petjada a les xarxes socials. Twitter Espanya va fer públics els temes més comentats durant el 2013 en aquesta eina de *microblogging*. Les etiquetes més rellevants al conjunt de l’Estat van ser #YoCreoenRajoy, #FaremCatalunyaIndependent, #croquetes —un subterfugi creat pels usuaris sobiranistes que sospitaven que Twitter estava censurant el *hashtag* #ViaCatalana—, #L6NBárcenasdelReal, #CorruPPlandia, #LeyAnti15M, #lospapelesdebárcenas, #ÁnimoGalicia, #NoalaLOMCE i #ErasmusRIP. La causa catalana competia amb la desfeta del govern del PP en les tendències de 2013 a tot l’Estat espanyol.

Ofensiva digital i analògica de l’unionisme

Algun dia s’hauria d’estudiar el que ha succeït a Catalunya des de la Diada de 2012 i les posteriors eleccions al Parlament i, més visiblement, després de l’estiu de 2013. El 5 d’abril de 2013 la revista *Interviú* publicava l’existència d’un pla del Centro Nacional de Inteligencia (CNI) dotat amb 10 milions d’euros per aturar el procés independentista. El 28 d’octubre del mateix any *El Confidencial Digital* informava que Rajoy havia encarregat al CNI un pla per defensar la unitat d’Espanya (<http://bit.ly/1oFkedl>). Una cerca a Google amb les paraules “*rajoy CNI plan unidad España*” ofereix 669.000 resultats. Les informacions dels digitals espanyols més reconeguts coincideixen en què Mariano Rajoy hauria encarregat al director del CNI, Félix Sanz Roldán, un pla per combatre l’independentisme i aturar les pretensions del president de la Generalitat.

L’informe *Horizonte Después*, de 500 pàgines, és de contingut secret. No obstant, ha transcendit que els serveis espanyols d’intel·ligència van estar al darrere de la manifestació convocada pel PP i C’s a la plaça de Catalunya de Barcelona el 12 d’octubre de 2013, amb el lema *Som Catalunya Somos España*, que va aplegar 160.000 persones segons els organitzadors, 103.000 segons la delegada del govern espanyol a Catalunya, María de los Llanos de Luna, i 30.000 segons la Guàrdia Urbana. L’encàrrec de la Moncloa al CNI també inclou, almenys així ha transcendit, una operació per donar cobertura i fomentar en els mitjans de comunicació els opinadors unionistes, contraris al dret a decidir i al procés sobiranista.

Només cal fer un repàs a les tertúlies dels mitjans públics espanyols a Catalunya —TVE i RNE— per comprovar la reducció fins a la mínima expressió d’analistes i opinadors propers al sobiranisme i, en canvi, la sobrerepresentació —en relació al pes electoral català— de veus unionistes contràries a la voluntat majoritària del Parlament d’exercir democràticament el dret a decidir. Han desaparegut tertulians considerats sobiranistes i s’han saturat els espais dels mitjans públics espanyols amb els representants de l’unionisme en les seves diferents sensibilitats. Aquesta operació de foment del discurs espanyolista en els mitjans catalans, no desmentida per la Moncloa, també ha tingut el seu resultat en premsa i portals d’Internet. Fins i tot les noves cares i veus de l’unionisme

apareixen en els mitjans públics catalans, sempre respectuosos amb els equilibris exigibles a la pluralitat de les forces parlamentàries.

En aquest context, el 9 de setembre de 2013 es va produir la fusió de dos mitjans digitals catalans amb una audiència modesta, *eldebat.cat*, considerat proper al PSC, i *lavozdebarcelona.com*, en una òrbita entre el PP i C's. El resultat és *cronicaglobal.com*, amb Francesc Moreno d'editor i Alejandro Tercero de director, en un repartiment equilibrat de papers entre els anteriors directors d'El Debat i La Voz, respectivament. La redacció de Crónica Global —amb edició en llengua catalana i també castellana, i sense audiència encara auditada— està formada per Daniel Tercero, Carles Bellsolà, Javier Garriga i Francisco Javier Rivas. Entre els seus col·laboradors hi figuren Alfons Quintà, Leonor Mayor, Víctor M. Sánchez, Jordi Bernal, Xiana Siccardi i Ignacio Martín. El consell editorial del nou mitjà digital està integrat per Toni Bolaño, Francesc de Carreras, Joan López, Pablo Planas i Ignacio Vidal-Folch. La seva presència a les xarxes socials és discreta: 5.700 seguidors a @cronicaglobal i menys de 1.000 amistats a Facebook.

El 27 d'octubre de 2013 La Vanguardia va publicar a portada un editorial titulat *¿Quién teme a los moderados?* (<http://bit.ly/1l7t2VW>), en un intent desesperat per forçar l'entesa entre els governs de Madrid i Barcelona davant del que, poques setmanes després, arribaria per part dels partits catalans partidaris de la consulta: l'acord per a la data del 9 de novembre de 2014 i la doble pregunta. Els mitjans tradicionals gesticulaven en plena ofensiva del govern espanyol per esmorteir la pujada d'adrenalina independentista de la Via Catalana. Editorials, algun columnista unionista de nova fornada —un perfil professional en alça, que no nota la crisi a Catalunya—, recuperar vells col·laboradors del mitjà i molta més moderació —paraula de moda— amb els titulars i les portades. Ni les informacions atribuïdes a la família de Jordi Pujol, ni les discrepàncies públiques entre Convergència i el líder d'Unió, Josep Antoni Duran Lleida, ni les dificultats que travessava el Govern en minoria dinamitaven el full de ruta sobiranista del president Mas.

El dur hivern que havia arribat després de la Via Catalana es notaria a les xarxes socials. Serà difícil determinar si el pla del CNI per aturar la independència tenia recursos dedicats a agitar les xarxes socials —uns agents 2.0— o si, de sobte i per art de màgia, una part de la població catalana havia dedicat obrir-se comptes personals a la xarxa amb l'únic propòsit d'argumentar contra el catalanisme, insultar els sobiranistes i advertir de tots els mals que comportaria la independència de Catalunya. La poca traça d'aquests agents, *community managers* subcontractats o espanyolistes ociosos hiperconnectats des de dins i fora de Catalunya, era perceptible per part dels usuaris més significats amb l'independentisme, que sistemàticament rebien estirabots a mode de piulades per part d'uns mateixos comptes de Twitter. La majoria d'ells, per cert, amb escassos seguidors, avatars estranys i noms d'usuaris figurats.

Finalment, l'unionisme s'havia activat a Internet en el mateix terreny de joc virtual on s'informava o opinava del procés sobiranista. En aquest sentit, està demostrat l'augment de comentaris a les notícies dels mitjans digitals i a les webs dels tradicionals, que en la majoria de casos han hagut d'intensificar els seus recursos per gestionar aquesta participació pujada de to. Els dos grans diaris de Barcelona han acollit a les seves webs comentaris i disputes entre lectors vinculades al tema en majúscules, el de la independència. La combinació de robots que filtren els comentaris que contenen insults deliberats i la gestió humana en la moderació han donat peu a situacions realment curioses.

Els mateixos que es queixaven del descontrol i negligència en la moderació dels comentaris dels lectors mesos abans de l'esclat de la Via Catalana són els que ara denuncien la "censura" dels insults, calúmnies i falsedats que originàriament s'envien per ser publicats com a participació dels lectors. El tertulià unionista només nota la competència d'un altre perfil professional realment en alça, el del gestor de comunitats digitals o moderador de comentaris a les webs informatives amb certa audiència.

Més intensitat informativa, més trànsit i més crispació verbal a les zones de conversa de les webs. Mentre això succeïa, a les xarxes socials els catalans seguien fent diplomàcia 2.0 compartint els continguts sobiranistes en altres idiomes i enfoncant-ho a un públic estranger. La campanya *El món ho ha de saber*, de la revista Sàpiens, superava totes les previsions, amb més de 14.500 personalitats d'arreu del món que rebien exemplars del llibre *Catalonia calling* i el DVD de la Via Catalana, i es feia visible a Twitter —@elmonhohadsaber supera els 6.000 seguidors— i a Facebook —amb 11.000 amistats—.

Setmanes abans, l'Agència Catalana de Notícies (ACN), de la mà dels corresponents a Brussel·les Albert Segura i Laura Pous havia publicat una sèrie d'entrevistes a dirigents europeus i primers ministres plantejant-los la qüestió catalana. Les declaracions del primer ministre de Lituània, Algirdas Butkevicius, defensant que cada país "ha de trobar el seu propi camí" i té "dret a l'autodeterminació", precedides d'unes altres del primer ministre d'Estònia, Valdis Dombrovskis, dient que "si hi ha una voluntat clara del poble i una clara demanda d'un referèndum val absolutament la pena dedicar-li atenció i mirar opcions per com afrontar-ho", van obligar el ministre d'Afers Exteriors, José Manuel García-Margallo, a cridar a consultes els ambaixadors d'aquests dos països bàltics a Madrid. Un episodi que generaria impactes en els mitjans tradicionals, gràcies a l'oportunitat dels dos periodistes catalans, poc després de l'èxit de la Via Catalana, i que incendiaria la xarxa sobiranista per la reacció del ministre espanyol. Els que s'havien afanyat a tancar les delegacions a l'estranger de l'ACN descobrien, de sobte, la utilitat i enorme influència d'aquests periodistes de l'agència pública d'un país que aspira a celebrar un referèndum d'autodeterminació en l'era d'Internet i les xarxes socials.

Alguns professionals no podien reprimir els seus impulsos, que contrastaven amb els cops de timó o intents de gesticulació dels seus mitjans en aquest hivern d'alta activitat al pont aeri i les taules de negociació per canalitzar els recursos del famós pla anti-sobiranista dotat amb 10 milions d'euros. Vilaweb va publicar el 26 de novembre de 2013 que el periodista, professor i columnista de La Vanguardia Francesc-Marc Álvaro —@fmarcalvaro, amb més de 28.000 seguidors a Twitter— havia decidit obrir un blog personal, *Diari de la desconexió*, per fer una crònica del procés d'independència "sense més limitacions que les que ell s'imposi". Tornem al principi d'aquest assaig, amb els blogs com a eina per a l'alliberament personal. En aquest cas, Álvaro feia el pas d'obrir un blog per "escriure el que no trobo en altres mitjans i, de passada, ajudar els lectors a fer-se una idea del que s'esdevé en aquest moment en aquesta nació".

Aquest cas és simptomàtic de dues coses. La primera és l'intent de retorn als vells esquemes per part d'alguns mitjans quan les circumstàncies els són aparentment adverses. La segona, que l'aliança periodista-tecnologia és guanyadora i generadora de grans formats i productes. El blog d'aquest articulista de La Vanguardia, *El Temps* i *Serra d'Or*, també tertulià de diverses emissores de ràdio i televisió, demostra que quan els grans mitjans fan reculades, i més en un context complicat per al país com l'actual, els professionals es poden reivindicar a títol personal, amb els riscos que això suposa. La seva

declaració d'intencions a l'apunt *Un assumpte personal i un avís: no sóc neutral* (<http://bit.ly/1jg17h>), datat el 16 de novembre de 2013, és un acte de valentia. Una resposta individual a una derivada de la reacció de l'unionisme.

La videopolítica viral, al mòbil

L'enviament d'exemplars del llibre *Catalonia calling*, la carta d'Artur Mas als primers ministres europeus i les notícies sobre el referèndum del 18 de setembre de 2014 a Escòcia, a part de tots els continguts generats en anglès i altres idiomes pels portals sobiranistes esmentats anteriorment, eren un fil argumental per als independentistes actius a les xarxes socials. Els gags del programa humorístic *Polònia* a la web de TV3, al seu canal de YouTube —amb més de 110.000 subscriptors i més de 100 milions de visualitzacions des del març de 2006— o penjats directament pels usuaris en aquesta i altres plataformes de vídeos —el del *Mas Style* pujat per un internauta l'octubre de 2012 supera els 2,4 milions de visualitzacions— animaven un procés no exempt d'un dia a dia cru.

La política tradicional també experimentava fenòmens interessants, com els vídeos que ERC penjava d'Oriol Junqueras deixant en evidència entrevistadors de TVE o dels diputats Alfred Bosch i Joan Tardà traient l'estelada, sent expulsat per parlar en anglès o entregant al ministre Margallo la samarreta de la Via Catalana al Congrés. El més sonat, però, va ser el vídeo que la CUP va penjar del seu diputat David Fernández amb una sabata a la mà mentre li deia a l'expresident de Bankia i exdirector gerent del Fons Monetari Internacional (FMI), Rodrigo Rato: "Ens veiem a l'infern. El seu infern és la nostra esperança, és el carrer. Fins aviat, gàngster! Fora la màfia!" El vídeo supera les 250.000 visualitzacions. La CUP ha sabut dur al Parlament l'agilitat i l'impacte de la videopolítica. El seu compte CUP Parlament a YouTube, creat el febrer de 2013, té 5.000 subscriptors i supera l'1.200.000 visualitzacions, el mateix nombre que el compte Esquerra TV, creat el setembre de 2007.

Ciutadans és el partit amb més visualitzacions al seu compte de YouTube, creat el desembre de 2006, amb més de 3,6 milions. C's, ERC i CUP són els partits amb representació al Parlament més dinàmics a YouTube. Per fer-nos una idea, el compte de la Generalitat no arribava als 800 subscriptors i estava en 356.000 visualitzacions, més que el de la Moncloa, que tenia menys de 900 subscriptors i no arribava a les 250.000 visualitzacions. Rapidesa i domini del llenguatge audiovisual, afegit a intervencions atrevides, mediàtiques o discursos originals, ús de plataformes 2.0 i viralització per tots els canals han coincidit durant el 2013 amb la popularització dels *smartphones* i, el més important, una reducció de les tarifes telefòniques per poder accedir a Internet des del mòbil o la tauleta. També hi ha influït WhatsApp, per on circulen enllaços a vídeos en aquesta aplicació de xat-missatgeria. YouTube ja és un entorn on consumir continguts audiovisuals d'actualitat política catalana. L'interès per la política entre els ciutadans que no es conformen amb el minutatge de les televisions convencionals troba a xarxes com YouTube o Vimeo un canal perfecte de continguts a la carta des del mòbil.

Les emissions en directe —*streaming*— han canviat també la manera d'entendre la comunicació política. Durant la transició i els primers anys de la democràcia, la política es feia als vespres a les seus dels partits, sindicats i entitats veïnals. Amb la professionalització de la política, aquesta va passar a fer-se en horaris laborables, conquerint ja els espais institucionals. La irrupció d'Internet i de les xarxes socials, sumades a la telefonia

i la mobilitat, han fet de l'acció política una dedicació totes les hores del dia des de qualsevol lloc. El nou espai polític, el ciberespai, incorpora ara la immediatesa i el temps real.

Difondre en directe actes polítics permet una militància virtual, de tal manera que el temps i l'espai deixen de ser una barrera, un impediment. També condiciona el periodisme i els fluxos de treball. Però els partits han incorporat els *streamings* com una forma d'ampliar audiència, més enllà de la presencial, i també com una arma comunicativa. Gairebé tots els partits catalans permeten seguir els seus principals actes per la xarxa. La política ja no es fa als vespres, com en els primers ajuntaments democràtics, ni en horari laboral, amb la professionalització política a les institucions democràtiques, sinó que es fa a totes hores i per a un públic global. Els catalans a l'estranger ja no se senten exiliats.

Els indignats, els ocupes, els desnonats i altres col·lectius han donat una lliçó de flux amb el vídeo casolà, gràcies a Livestream o Bambuser, des de les places i immobles ocupats, des de casals i centres cívics. Vagues i manifestacions en directe, actes polítics en temps real. Ja no hi ha excusa, qualsevol connexió permet ser allà on passen les coses. I després de les emissions en directe, del flux continu, ve l'empaquetament i distribució en píndoles. Primer tot l'acte en viu, després agafen l'enregistrament i en treuen els millors moments, les declaracions o imatges més rellevants. Es penegen a la xarxa, es posen a la web, i es fan circular per les xarxes socials. YouTube o Vimeo com a repositori, però últimament també com a televisió a la carta per IP. Vas al canal de l'Assemblea o d'un partit i et trobes l'última activitat, el més sucós que els equips audiovisuals —ara qui no és multimèdia és perquè no vol, no s'hi valen excuses— han editat i difós per a un públic que es mou i consumeix aquests vídeos quan li va bé, no quan cap prescriptor o mitjà decideix que toca visionar-ho.

Oriol Ferran, ciberactivista i promotor cultural amb el projecte de La Bressola, ho té molt clar. Dels concerts i dels DVD's de *Musiquetes per La Bressola* —l'escola catalana de la Catalunya del Nord— han fet vídeos i peces que han penjat a YouTube. Sense fer-ne difusió, aquelles cançons van circular per la xarxa i un 75% de les visualitzacions es van fer des del mateix YouTube. Les tarifes més baixes han permès un augment de l'accessibilitat a la xarxa amb el mòbil. Les entitats i els partits s'han erigit en canals televisius per IP —és l'era de l'autocomunicació— i han descobert que la viralització és la millor garantia que després els mitjans digitals es vegin forçats a recollir i reproduir aquests continguts de vídeo. El periodisme d'*embedar* —incrustar el codi que mostra a la teva web una finestra de reproducció de YouTube, Vimeo o qualsevol plataforma de vídeo i imatge en directe— està de moda. Escriu i *embeda*.

Del ridiculisme als 'fakes' independentistes

Per als independentistes veterans a la xarxa no suposarà cap novetat, però atès que el creixement del sobiranisme ha estat espectacular els últims anys i que bona part d'aquests nous simpatitzants pertanyen a un corrent d'independentisme més pràctic, potser econòmic, sensat i racional, allunyat de l'identitarisme i de la militància marginal dels vuitanta o noranta, cal fer esment a la via ridiculista. El ridiculisme com a moviment independentista, molt vinculat a la Internet dels inicis.

L'apunt del blog Ramblamunt, del 10 de desembre de 2012, titulat *El ridiculisme com a doctrina* (<http://bit.ly/1j8BLLJ>) ho explica perfectament: "No fa pas massa anys, decla-

rar-te públicament independentista et situava en la més absoluta marginalitat política i social. Cap a mitjan de la dècada dels 90 i després de l'ensulsiada i el trencament dels 80, si a més a més te'n declaraves situant-te al marge del llavors únic partit polític independentista amb representació al Parlament i intentaves explicar què era això (o les restes d'allò) del Moviment Català d'Alliberament Nacional a algú amb dos dits de front, el més habitual era que et prenguessin per un boig. (...) Doncs bé, si llavors ser independentista no era fàcil, poder llegir literatura independentista o sobre aquest 'independentisme revolucionari', era gairebé un miracle. Tot i això, hi havia qui s'ho prenia amb humor i a manca encara de programes de sàtira tipus *Polònia*, l'any 1996 apareix un breu i espaterrant assaig que posa en solfa la doctrina ridiculista d'alliberament. Un cos doctrinal pioner i que, anys més tard, altres iniciatives ridiculistes posteriors com el Dr. Cat, el Moviment Ridiculista d'Alliberament Nacional (Provisional) més conegut com a MRAN-P o la gallega Via Anti-Colonial Activa (VA-CA), acabarien de polir, però que bàsicament pretenia que el colonitzador se sentís ridícul davant de l'ocupació i tingués ganes de perdre'ns de vista. En definitiva, representava l'accés a la independència per la via de l'expulsió. El llibre *Cataconya. La via ridiculista d'accés a la independència* (La Magrana) de David Duran ens explica com a partir d'algunes primeres accions aïllades empreses per uns pocs valents amb la intenció de desprestigiar Espanya en l'escena internacional i forçar la concessió de la independència per a Catalunya, un ampli Moviment d'Alliberament Nacional de caire ridiculista que es va estenent arreu dels Països Catalans com una taca d'oli mercès a desenes de cèl·lules dorments que es van desvetllant i que, a través d'una pràctica política i una metodologia a cavall entre la desobediència civil i les accions de gran impacte tipus les practicades anys enrere per la Crida a la Solidaritat, acabaran forçant l'Estat espanyol a concedir-nos la llibertat per la via del cansament i el desgast."

Però si volem fer el doble salt mortal, ens hem d'interessar pel concepte Ridiculisme invers, que trobem a Catigat.org. "Un dels productes més interessants de l'Escola d'Estiu Anticolonial 2003 a Aeropoli (Mani) va ser el descobriment del Ridiculisme Invers. Es tracta simplement d'aplicar el ridiculisme a les potències colonials, destacant i utilitzant com a arma tot allò que fa tuf a ridícul en les seves actuacions quotidianes i que és molt, donada la tendència natural dels petits imperis a ser patètics. Dos exemples clars: 1. Aznar té una foto del Perejil al seu despatx. Patètic, oi? Ridícul, no és cert? 2. Els soldats espanyols a Diwaniya van posar un toro d'Osborne a la seva base. Ridícul del tot. La pràctica del ridiculisme invers pretén donar el màxim de difusió a les actuacions ridícules de l'ocupant, per tal de desprestigiar-lo al màxim. Tot està previst: existeix fins i tot un Termòmetre Ridiculista Invers, que permet puntuar de l'1 al 10 l'acció ridiculista (una frase de Rajoy, una acció imperial especialment patètica, una bandera de 50 metres, fotos del parlament de Madrid...). Se seleccionen les millors i se'ls dona la més gran difusió, tal com es faria amb un acudit."

Encara estàvem a l'època de la web i dels blogs, no ho oblidem. Un dels periodistes que més coneix aquest món —carinyosament en diríem *friqui*— és Martí Crespo, que ha seguit de prop el ridiculisme i la "via barrilaire cap a la independència" de Catigat.org (Lliga Anticolonial) i l'MRAN-P. Lliga Anticolonial va publicar un parell de llibres també referencials: *Dr. CAT, esgarrapant a tort i a dret*, i *Descolonitza't*. Entre els anys 2005 i 2007 va funcionar la web ara desapareguda Ridiculisme.org —a Archive.org hi trobem la pàgina (<http://bit.ly/1hG6iev>)—, on s'aplegava molta de l'activitat i d'aquestes campanyes. "El ridiculisme va ser un corrent independentista que, en una època de pessimisme i

militància dura i ortodoxa, optava per l'humor i l'enginy per mantenir la flama i la moral. A través d'un sonadíssim i recordadíssim sopar ridiculista a la Farinera del Clot el 13 de juny de 2003, al qual van assistir David Duran —autor de la Bíblia del moviment, *Catanyona*— i el cantant Titot —autor d'*Història de Catalunya al revés*, també referencial—, i amb l'aparició sorpresa de Pomada i en Josep Maria Cantimplora i l'Orquestra Cloratita, la Lliga Anticolonial del Dr. Cat i la Vía Anti-Colonial Activa (VA-CA) gallega —deixeble de la primera— van establir una estretíssima i fecunda col·laboració, que s'ha mantingut fins als nostres dies, tot i que a baixa intensitat i amb uns altres noms: als Països Catalans, amb el Dr. Cat i a Galícia, amb el col·lectiu Sei o que nos figestes... nos últimos 525 anos", explica Martí Crespo.

En aquells anys, els joves internautes independentistes contaminats d'aquest esperit ridiculista es van dedicar a convertir en una icona el toro d'Osborne del Bruc (Anoia) i van fer accions com l'ocupació de les illes Medes en resposta a Perejil i l'"alliberament" de més territoris dels Països Catalans. Una derivació actual del ridiculisme és, per exemple, l'aparició cada vegada més nombrosa d'"escamots tió" contra la figura del forà Pare Noel, o més anecdòticament els aficionats catalans a la selecció futbolística de Gibraltar³⁰. Però tornem al toro d'Osborne, perquè el 3 d'agost de 2007 Libertad Digital informava d'una de les habituals accions per tombar l'estructura d'aquell monumental brau metàl·lic: *"Una veintena de vándalos derribó este viernes el toro de Osborne de El Bruc (Barcelona), apenas una semana después de que la figura toril, la única que quedaba en pie en Cataluña, fuera instalada en este municipio de la comarca de Anoia. Un grupo independentista autodenominado 'Hermandad catalana La Bandera Negra' ha reivindicado en un comunicado la autoría de este acto vandálico."* Els fòrums de Racó Català —acne juvenil independentista a cop de píxel— i els tronats digitals de la dreta espanyola entraven en una espiral d'informació i debat sobre aquestes bretolades que pretenien convertir-se en accions patriòtiques d'un i altre bàndol.

Racó Català publicava el comunicat de la Germandat Catalana La Bandera Negra. "Avui, divendres 3 d'agost de 2007, després de 3 hores de bona i dura feina, a les sis del matí, el toro d'Osborne del Bruc ha caigut vergonyosament com un gegant amb peus de fang. La força i valentia conjunta d'una vintena de patriotes catalans ha vençut el gegant banyut espanyol que, amb els seus 18 metres d'alçada i 20 tones de pes, no ha pogut resistir la força i l'enginy d'uns valents catalans disposats a tot. El toro d'Osborne del Bruc ha caigut i, després, ha estat trepitjat, ultratjat i humiliat pels patriotes que l'han vençut mentre per l'horitzó sortia un sol de justícia (...)"

Aquells anys i aquella Internet han estat superats per tot el que venim explicant en aquest assaig. Avui bona part d'aquest esperit que pretén ridiculitzar l'espanyolisme, criticar els dirigents menys convençuts del procés sobiranista o simplement passar tota l'actualitat política pel filtre de la sàtira, la fina ironia o l'humor de sal gruixuda té la seva expressió més viva a Twitter. L'anonimat, els grupuscles, els trolls i els nicks d'aquesta

30. Un grup d'amics ha muntat la penya Catalan Bay (<http://catalanbay.wordpress.com>), com a seguidors de la selecció gibraltarenya de futbol, ara que ha estat admesa oficialment a la UEFA. "Amb aquesta excusa ens reunim per veure uns partits d'interès futbolístic relatiu i per fer unes cerveses i per molestar Espanya. Això darrer és el que s'anomena la via ridiculista, que seria una via més per aconseguir la independència, i que es fa en paral·lel a les oficials", explica un dels promotors d'aquesta penya i de la seva pàgina web.

òrbita han donat pas a una multitud de perfils de Twitter que piulen en clau sobiranista i ho fan com a *fakes* —falsificacions, la majoria d'elles deliberades, de tal manera que no busquen confondre amb la identitat real— o personatges curiosos i paròdies.

El 5 de juny de 2013 publicava a saul.cat un recull de *Fakes, paròdies i personatges curiosos de Twitter* (<http://bit.ly/1ojaEQ3>). Molts piuladors prefereixen relativitzar el #tenimpres-sa i l'excitació de la #DUI i aposten pel *divertimento* a cop de tuit, la majoria dels quals van adreçats a dirigents polítics, personalitats i mitjans de comunicació. N'hi ha de totes les tendències, i alguns abusen de l'anonimat per fer tuits que no farien donant la cara, però novament el protagonisme i el dinamisme està en els dits dels sobiranistes. També n'hi ha que són respectuosos perquè simplement pretenen recordar personatges històrics o intel·lectuals del país. Aquests són alguns dels comptes recollits que segueixen actius: @duranalcalb, @honeckerrda, @josepmpplanes, @GrouchoMas, @eaudePep, @odradek1, @gtrunyus, @ramoncondis, @fabianmohicano, @La_Retaguardia, @sandruscu_, @Duran_Cerillo, @SistachPapa, @truita_barbera, @simiribonanit, @NociuDuran, @AraldeBustos, @AraldeSanchez, @mandefirmes, @CNICatalunya, @Mas_Enfurecido, @Colonos_Cs, @sostret, @Populars_PV, @ColeguisNeymar, @hug_roger_III, @vicentaestelles, @bori_not, @mdpedrolo, @mntristany, @laia_Toneta, @escudellat, @grassonet_bord, @lociscodecanpey, @marat_bcn, @VeuCat, @BorjaPapa, @Marc__Aureli, @Salvador_Espriu, @F_Trabal, @JosepCarner, @loRosEroles, @LoPetit_, @Cataloniaman, @TostDe, @GMoragues, @27abril1715, @reusmtb, @ElGeneralBumBum, @mossen_cinto, @NicolauPistoler, @lo_Rector, @Mancomunitat, @BernatDesclot, @SantVicent, @lafontcal, @Beatasikarra, @LO_PASTOR, @ermengolamill, @BacdRoda, @CAPITA_ENCIAM_, @viduattribo, @ElFilosof, @MnTristany, @CapitaGoneya, @RogerVinton, @QuinManso, @Casa_Real, @FacuDiazT, @ValeroSanmarti, @Moder-netdeMerda, @elstertulians, @Capellateu, @lucreciadeborja, @unaoca, @KarlMarx_cat, @Puntvolat, @torrisme, @NOSTRESINYO, @SirHumphreyAppl, @elsxais, @wallace_catala, @AviaEixample, @elporcsenglar, @papanates, @08181, @vixenix, @324gag, @encampanya, @TorreRellotge i @HoraCatalana.

Influència dels periodistes sobiranistes

El sector periodístic viu en hores baixes. A l'Estat espanyol, durant el 2013 es van acomiadar 4.434 periodistes i van tancar 73 mitjans de comunicació. Segons l'*Informe Anual de la Profesión Periodística 2013*, de l'Asociación de la Prensa de Madrid, al conjunt de l'Estat s'havien perdut 11.151 llocs de treball i s'havien enfonsat 284 mitjans des de 2008. Hi ha, però, algun motiu per a l'esperança. Durant el 2013 constaven fins a 297 projectes informatius oberts per periodistes. Molts professionals s'han vist obligats a emprendre el seu propi projecte, descartant la possibilitat de ser contractats de manera estable per un mitjà de comunicació. Enviar un currículum a un diari, ràdio o televisió, fins i tot a un mitjà digital, no té avui gaire sentit. Hi ha dues vies, doncs, per intentar treballar de periodista. Una és la d'oferir serveis i continguts, no pas demanar un contracte. Encara que la crisi ha fet minvar els pressupostos per a col·laboradors, la necessitat d'alimentar nous canals i el procés d'adaptació als nous temps fa que sigui possible obrir-se a acords per adquirir continguts o externalitzar algun servei vinculat al mitjà. L'altra possibilitat és la d'emprendre, és a dir, muntar la pròpia empresa, ja sigui un projecte comunicatiu, la creació d'un mitjà o l'impuls d'un projecte innovador.

En aquest sentit, la construcció d'una marca personal a les xarxes socials és un dels passos estratègics per als professionals que decideixen fer el salt al món de l'empresa comunicativa o a un periodisme emprenedor amb múltiples derivades. La presència, activitat i reputació digital d'un periodista del segle XXI és fonamental en aquest context, en què cada dia hi ha més professionals a LinkedIn buscant contactes i obrint-se portes. Des de l'agost de 2011, mantinc al saul.cat un llistat dels periodistes —últimament obert també a comunicadors— amb més de 1.000 *followers* a Twitter. L'actualització d'aquest rànquing de periodistes i comunicadors catalans més seguits a Twitter (<http://bit.ly/1awFJZh>) del 7 de gener de 2014 va arribar als 565 professionals, alguns dels quals estaven a l'atur i molts d'altres figuraven com a *freelance*. A la columna d'adscripció a una empresa o mitjà s'observa la diversitat del sector, des dels mitjans tradicionals, fins als nous mitjans, passant per institucions, entitats o partits, i arribant a projectes personals, com dèiem. És una columna que es mou força, en molts casos per a malament perquè quan cal incorporar els canvis és perquè l'afectat ha sortit acomiadat del mitjà que acompanyava el seu nom.

La llista dels 565, ordenada per nombre de seguidors, està encapçalada per aquests 20 professionals: Andreu @Buenafuente (1.602.691), @AnnaSimonMari (1.254.223), @JordiEvole (1.068.379), @Julia_Otero (304.924), @SusannaGriso (287.299), Josep @jPrederol (282.777), @JordiGlez González (268.061), Susanna @sGuasch (231.356), @SamantaVillar (190.481), @Juan_Diaz_Diaz (181.449), @Tony__Aguilar (173.962), @XaviMartinez (167.539), Àngles @aBarceloh25 (166.266), @AxelTorres (160.134), @Frank_Blanco (152.298), @QuimMonzo (138.177), @AntoniBassas (135.444), @Soler_Toni (128.499), @CarmeBarcelo (128.499) i @MiquelCalcada (103.682). Els més seguits són professionals vinculats a la televisió d'àmbit estatal. Pesa la televisió com a mitjà, i també Espanya més que Catalunya.

En canvi, si ordenem aquest llistat no per seguidors —quantitat— sinó per Klout³¹ —un servei que a través de fórmules matemàtiques i estadístiques quantifica la influència social que tenen els usuaris a la xarxa, de 0 a 100— el rànquing en els primers 20 llocs apareix molt diferent: Andreu @Buenafuente (81), Vicent @vPartal (80), @JordiEvole (79), Josep @jPrederol (74), @Tony__Aguilar (74), @ToniAira (74), Josep Maria @Ganyet (74), @Julia_Otero (73), @QuimMonzo (73), @GinaTost (73), @RoserAmills (72), @SaulGordillo (72), @OriolLlado (72), @VictorClares (72), Germà @gCapdevila (71), @JoanVendrell (71), Susanna @sGinesta (71), @AxelTorres (70), @Soler_Toni (70) i Pilar @RaholaOficial (70).

En aquest rànquing, doncs, la televisió i l'àmbit estatal no destaquen de manera indiscutible. Buenafuente i Évole apareixen primer i tercer, en els dos llistats, o sigui en se-

31. La "influència" d'un usuari de Twitter no depèn només del nombre de seguidors que té, i tampoc no funciona així a la resta de xarxes socials. Klout premia la qualitat per damunt de la quantitat i ho fa tenint en compte el grau de comunicació, l'origen de les piulades i el mateix Klout dels seguidors. El càlcul s'efectua amb l'anàlisi d'una trentena de variables. Si un usuari té seguidors a Twitter amb els que no interactua o comparteix menys temes, Klout puntua a la baixa. També valora la probabilitat que els nostres continguts a Twitter siguin usats per altres piuladors, fent retuits o generant converses. En aquest sentit, Klout premia el compromís, la velocitat i el nivell d'activitat dels continguts que generem. També analitza els perfils que ens segueixen. La puntuació millora en la mesura que els usuaris amb els que interactuem siguin també més influents. Klout ha incorporat LinkedIn, Facebook, Google+, Instagram i plataformes de blogs, a més de Twitter, per valorar la influència d'una persona a les xarxes socials.

guidors i en influència a les xarxes socials segons Klout. Cridava l'atenció l'entrada en el top 20 de Klout dels periodistes Vicent Partal (57è en el de seguidors), Toni Aira (84è), Josep M. Ganyet (110è), Gina Tost (77a), Roser Amills (50a), Saül Gordillo (87è), Oriol Lladó (163è), Víctor Fernández Clares (295è), Germà Capdevila (72è), Joan Vendrell (102è), Susanna Ginesta (523a) i Pilar Rahola (27a). Amb aquestes incorporacions, per tant, es produeix un tomb en dos sentits. El primer, que els mitjans tradicionals condicionen menys, o dit d'una altra manera, que les marques individuals poden compensar l'absència d'un mitjà fort al darrere per a un periodista amb reputació i influència a les xarxes socials.

La segona conclusió, que enllaça a la perfecció amb la tesi d'aquest assaig, és que l'independentisme és dinàmic, rellevant i influent a la xarxa, també en el cas dels professionals de la informació. En el rànquing de Klout, com a mínim, 10 dels 20 periodistes i comunicadors més influents els podem considerar independentistes. En canvi, en el rànquing per nombre de seguidors només n'hi apareixien quatre, i situats a la cua del llistat: Monzó (16è), Bassas (17è), Soler (18è) i Calçada (20è).

La idea de prendre el *Klout score* per ordenar-ho diferent va ser, a partir del meu llistat dels 565 més seguits, del periodista Jordi Fortuny, que va publicar l'apunt *El rànquing 'ocult' de Saül Gordillo: els periodistes més influents* (<http://bit.ly/1oFo1r7>), en què apareixen els 20 esmentats. Tres dies després, Vicent Partal publicaria l'apunt *Petita disgressió sociològica sobre el Twitter i la reputació* (<http://bit.ly/1mMmfYq>). "A parer meu en aquest debat hem intuït per primera vegada al nostre país una cosa que Manuel Castells ha explicat com ningú parlant de les revoltes àrabs, per exemple: que la xarxa crea circuits completament alternatius als dels mitjans tradicionals i les elits", escrivia Partal, el flamant número 2 del rànquing de Klout dels periodistes catalans. "A mi hi ha un detall que encara em crida més l'atenció. En la llista segona, la d'influència, hi ha molt poca gent que treballa en grans empreses. I els que hi són, especialment del Grup Godó, en realitat són 'marques' ells mateixos: Quim Monzó o Pilar Rahola, per dir-ne dos de ben clars. I, en canvi, i això em fascina, hi ha sis casos sobre vint de periodistes que són pràcticament ells sols amb les seues xarxes socials. Susanna Ginesta, Oriol Lladó i Ganyet serien els casos més clars de gent extraordinària que ha sabut crear-se un espai informatiu sense necessitat ni de mitjans, encara que hi col·laboren. I gent com el mateix Saül transcedeixen el mitjà on temporalment treballen. O el cas de Germà Capdevila, que està organitzant una empresa nova i molt interessant a través d'Esguard, però que bàsicament és ell mateix."

La segona llista, doncs, capgirava la primera perquè no supeditava l'èxit a tenir una gran marca corporativa al darrere, dirigir-se en el món tradicional a un mercat més gran que l'estrictament català o treballar en un mitjà tradicional reconegut. Vicent Partal sentenciava: "L'època dels grans mitjans és passat ja. Segurament l'època dels mitjans (grans o petits) és passat, i això queda magníficament reflectit en les posicions de la segona llista, contrastant vivament amb la primera. És com si de sobte s'haguera colat una miqueta de dada objectiva i contrastable en la qual reconeguem el món on vivim..."

Per acabar d'animar el debat, un altre periodista directament implicat en les dues llistes, Oriol Lladó, va publicar l'apunt *Sóc el 13è periodista més influent del país? La resposta: no* (<http://bit.ly/1sBnjOp>). "Klout defineix com d'influents som en les nostres comunitats virtuals (i com a tal és una eina interessant), no el nostre grau d'incidència en el —diquem-ne— món real (on genera una expectativa rotundament fallida). A vegades una i

altra influència van de la mà (el cas de Jordi Évole o Vicent Partal), però en (molts) d'altres no, com demostra el llistat de periodistes més seguits ordenats per l'índex Klout", sosté Lladó.

El periodista *freelance* prosseguia: "L'índex mira d'establir un criteri que ens ajudi a definir si som valorats en la nostra comunitat i quin hi és el nostre pes; però no ho fa en termes absoluts, sinó en relació amb la gent amb qui compartim el cercle social-virtual i amb les interaccions que hi fem. L'índex té, doncs, un valor relatiu; però valor, al capdavant. És un criteri més, entre molts d'altres, per valorar qui som a les xarxes. A Klout cal reconèixer-li l'esforç d'estandaritzar i quantificar el nostre perfil virtual, però és evident que aquest és un camí emergent que necessita molts ajustos i segurament un reconeixement de la pròpia limitació de l'objectiu. No sóc el 13è periodista més influent del país. Reconèixer-ho així no és fruit d'un atac de falsa modèstia, ni és fruit d'una patològica falta d'autoestima. És la veritat, o una part de la veritat... atès que no és menys cert que sóc, segurament, un dels que té una presència a les xarxes més endreçada, constant i intencionada (i en aquest sentit és un honor compartir llistat amb gent com en Josep Maria Ganyet, la Gina Tost o la Susanna Ginesta). Això és el que ajuda a fer-nos veure el Klout. No és poca cosa."

Una altra periodista i professora que figura en el rànquing de les més seguides a Twitter, @CristinaRibas —amb 3.000 seguidors i un Klout de 63—, va replicar Oriol Lladó aquesta piulada³²: "Oriol, exactament el 13è no sé, però la meua resposta seria sí perquè els meus mitjans són digitals :-)" Resulta evident que la influència entesa com un concepte del món tradicional no és traslladable a la lògica digital. Lladó i Ribas tenen raó. El rànquing de Klout no demostra que els periodistes ben posicionats tinguin major impacte o penetració en una comunitat digital. Els milers, fins i tot milions, de seguidors que tenen són un patrimoni digital gens menyspreable. Però, en canvi, els *freelance* o periodistes independents esmentats sí que s'han creat una comunitat pròpia i gaudeixen —gràcies al fet de ser presents en diverses xarxes socials alhora i de manera sistemàtica i ordenada— d'un prestigi digital que els fa aparèixer com a influents.

Cal creuar les dues llistes per tenir una bona radiografia del que els periodistes catalans estan fent a les xarxes socials. Sota els més mediàtics, que sovint no es pronuncien sobre temes polítics —i molt menys sobre la qüestió nacional—, hi ha una legió de professionals, molts d'ells desvinculats laboralment de mitjans tradicionals, que s'han significat i han fet el pas d'adoptar comportaments propis del ciberactivisme. Al marge de la significació sobiranista d'uns o altres, que aflorin perfils com Lladó, Ganyet, Capdevila o Ginesta demostra el que apuntàvem al principi sobre les noves fórmules de treballar en l'àmbit de la comunicació i en la professió periodística. La xarxa —prenent la puntuació de Klout amb tots els matisos que calgui, però deixant-nos anar per la percepció i l'experiència— premia els usuaris autèntics, actius a les eines 2.0 i significats en causes que importin la seva comunitat. Gent que, al marge dels focus dels *massmedia*, transmet coherència, compromís i proximitat.

El post ja esmentat de José Antonio Donaire titulat *10 claves sobre Cataluña* (<http://bit.ly/1cqNda>), del 2 de gener de 2014, també ho apuntava: "*El independentismo ha atraído la inteligencia del país. Los profesores universitarios, los economistas, los periodistas, las*

32. Tuit de Cristina Ribas enviat a Oriol Lladó el 8 de gener a les 22.51.

profesiones liberales, las clases medias urbanas son abiertamente independentistas. No es un reducto 'friki', sino un 'think tank' que elabora escenarios, proyectos, argumentos. Que fabrica ideas. De hecho, la mayor parte del talento catalán es partidario de la independencia."

Allò que és vàlid per a la política a la xarxa també ho és per al periodisme, en aquest cas. Els periodistes que esdevenen prescriptors, que s'han creat una marca personal i que a cada moment generen activitat a les diferents xarxes socials i en els entorns digitals³³, tenen millor puntuació a Klout, però, sobretot, gaudeixen de bona reputació entre la seva comunitat. En el fons, el segon rànquing, el de Jordi Fortuny amb el Klout, és un reconeixement i un estímul per als joves periodistes que, encara que no hagin tingut l'oportunitat de trobar una feina clàssica, han optat valentment per començar a pensar pel seu compte en un context de crisi econòmica i de sector en un país que també travessa convulsions que només el temps dirà si són a fi de bé. La gent ha perdut la por i s'ha deixat dur per les emocions. També molts periodistes. ★

33. El 25 de febrer de 2013 el periodista Sergi Picazo va publicar l'apunt 60 tuitaires a seguir per saber-ho tot, tot i tot de la política catalana (<http://bit.ly/1l7ybgA>). A la llista hi figuren, per aquest ordre: Jordi Évole, Toni Soler, Xavier Bosch, Jaume Barberà, Vicent Partal, Enric Juliana, Francesc-Marc Álvaro, Xavier Graset, Saül Gordillo, Tian Riba, Albano-Dante Fachin, Manuel Cuyàs, Roger Palà, Albert Sáez, Eduard Voltas, Oriol Lladó, Jaume Clotet, Albert Martínez, Francesc Canosa, Ferran Casas, Quico Sallés, Pere Martí, Marc Martínez, David Miró, Guillem Martínez, Carles Ribera, Oriol Güell, David Bassa, Odei A.-Etxearte, Albert Balanzà, Miquel Noguer, Neus Tomàs, Joan Foguet, Anna Serrano i Marc Bataller.

Cronologia 2011-2013

2011

2 d'abril

Zapatero anuncia al comitè federal del PSOE que no optarà a les eleccions.

15 de maig

Milers de persones, convocades per la plataforma Democràcia real ya, es manifesten en més de 50 ciutats de l'Estat per demanar un canvi polític i social.

3 de maig

Neix l'edició en català de La Vanguardia, catorze anys després de la doble edició d'El Periódico de Catalunya (28 d'octubre de 1997).

16 de maig

Joves del moviment Democràcia real ya,

acampats a la Puerta del Sol de Madrid, són desallotjats de matinada.

17 de maig

Milers de joves tornen a concentrar-se en diverses ciutats, especialment a la Puerta del Sol de Madrid.

21 de maig

Milers de persones mantenen les concentracions considerades il·legals en diverses ciutats durant la jornada de reflexió.

22 de maig

El PP guanya les eleccions municipals a l'Estat, amb el 37,56% dels vots, davant del 27,81% aconseguit pel PSOE. Els socialistes perden l'alcaldia de Barcelona.

27 de maig

Més de cent ferits durant el desallotjament policial de l'acampada del 15-M a la plaça de Catalunya de Barcelona, fet que motiva una onada de suports a altres ciutats.

9 de juny

Divuit ferits i cinc detinguts en la protesta del moviment 15-M davant de les Corts Valencianes.

12 de juny

Els indignats del 15-M marxen de la Puerta del Sol.

15 de juny

Centenars d'indignats de Barcelona protagonitzen incidents violents a l'hora d'intentar evitar l'accés de diputats al Parlament de Catalunya, on s'havia de fer el debat de pressupostos.

Concentracions i setge al Parlament de Catalunya el 15 de juny de 2011. Foto © (BY-SA) Daniel Aguilar

2011

19 de juny

Milers d'indignats recorren els carrers de les grans ciutats espanyoles per rebutjar el pacte de l'euro.

27 de juny

El Congrés aprova la reforma de les pensions que retarda l'edat de jubilació fins als 67 anys.

20 de juliol

Francisco Camps dimiteix de president de la Generalitat Valenciana després de saber-se que serà jutjat per rebre regals de la trama Gürtel.

23 de juliol

Centenars d'indignats arriben a la Puerta del Sol després d'un mes de sortir de les seves ciutats.

23 d'agost

Zapatero i Rajoy pacten una reforma exprés de la Constitució per limitar la despesa pública i garantir l'estabilitat pressupostària.

2 de setembre

El PSOE i el PP aproven al Congrés la reforma constitucional.

25 de setembre

Última corrida de toros a la Monumental de Barcelona.

15 d'octubre

Multitudinàries manifestacions d'indignats del 15-M per un canvi global a més de 80 ciutats.

20 de novembre

El PP obté majoria absoluta a les eleccions espanyoles amb 186 escons.

22 de novembre

Artur Mas anuncia noves retallades per complir el límit de dèficit de l'1,3% del PIB imposat per la UE, així com rebaixes salarials als funcionaris o la pujada de taxes de serveis bàsics.

2012

23 de gener

La ministra de Foment, Ana Pastor, cancel·la la privatització d'AENA.

25 de gener

El jurat declara innocents Francisco Camps i Ricardo Costa, en no considerar provat que rebessin regals de la trama Gürtel.

27 de gener

Aprovat l'avantprojecte de Llei d'Estabilitat Pressupostària, que multarà amb el 0,2% del PIB les autonomies que incompleixin pressupostos o objectius de dèficit.

4 de febrer

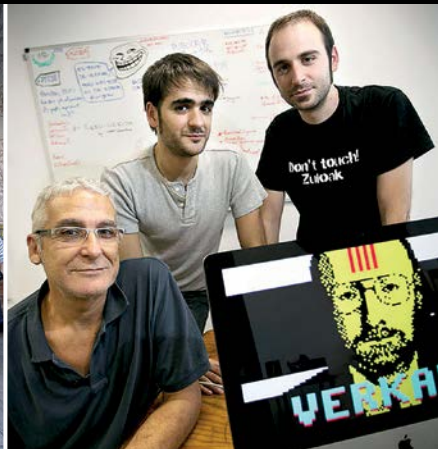
Alfredo Pérez Rubalcaba, escollit secretari general del PSOE amb 22 vots més que Carme Chacón.

19 de febrer

Milers de persones es manifesten a l'Estat contra la reforma laboral, convocades per CCOO i UGT.

Dinar sorpresa d'homenatge a Ernest Benach d'un grup d'internautes, el 14 de gener de 2011.

A la dreta, Joan Sala, Adrià Sala i Jonàs Sala en el local de Verkami, l'any 2012. Foto © Cristina Calderer

14 de març

El Govern de CiU aprova l'euro per recepta i una nova taxa turística a Catalunya.

20 de març

L'expresident balear Jaume Matas, condemnat a sis anys de presó pel cas Palma Arena.

29 de març

Vaga general a l'Estat contra la reforma laboral. La jornada acaba amb manifestacions multitudinàries en diverses ciutats espanyoles i aldarulls a Barcelona.

14 d'abril

Operen el Rei Joan Carles I a Madrid després de trencar-se el maluc durant un viatge privat a Botswana per caçar elefants.

18 d'abril

El Rei demana disculpes pel seu viatge africà abans de sortir de l'hospital: "No tornarà a passar".

9 de juny

El govern espanyol demana ajut a la Comissió Europea per recapitalitzar el sistema bancari, i l'Eurogrup aprova un préstec de fins a 100.000 milions d'euros.

13 de juliol

El govern espanyol aprova un ajust de 65.000 milions, la pujada de l'IVA i la supressió de l'extra de Nadal als funcionaris.

28 d'agost

La Generalitat demana 5.023 milions al Fons de Liquiditat Autonòmica (FLA).

8 de setembre

Las Vegas Sands tria Madrid enfront de Barcelona per fer Eurovegas.

18 de setembre

El monarca alerta contra els que volen "disensions" i busquen "quimeres", en un article publicat al web de la Casa del Rei.

21 d'octubre

El PP amplia la majoria absoluta a les eleccions gallegues. El PNB guanya al País Basc, seguit d'EH-Bildu.

14 de novembre

Segona vaga general contra el govern de Mariano Rajoy.

25 de novembre

Eleccions al Parlament de Catalunya. CiU obté 50 escons, ERC, 21; el PSC, 20; el PP, 19; ICV-EUiA, 12; C's, 9; i CUP, 3. Artur Mas es queda lluny del seu objectiu d'aconseguir majoria absoluta.

4 de desembre

El ministre espanyol José Ignacio Wert presenta la reforma educativa, i la consellera Irene Rigau abandona la reunió.

6 de desembre

El Senat acull, per primer cop, els actes commemoratius de la Constitució Espanyola, amb l'absència dels representants de Catalunya i Euskadi.

Catòsfera 2012 a Granollers, jornada inaugural amb Josep Maria Ganyet, Jordi Urbea i Saül Gordillo, el 28 de setembre de 2012

2013

10 de gener

CiU i ERC pacten una declaració de sobirania de Catalunya que es votarà al Parlament. El text, obert a esmenes, s'envia als grups parlamentaris del PSC, ICV-EUiA i CUP.

15 de gener

El Tribunal Constitucional admet a tràmit el recurs del govern espanyol contra l'euro per recepta català.

23 de gener

El Parlament vota (85 vots a favor de CiU, ERC, ICV-EUiA i 1 de la CUP, i 41 vots en contra del PP, C's, 2 del PSC i 2 de la CUP) la declaració de sobirania de Catalunya com a subjecte polític, jurídic i sobirà i que pot decidir sobre el seu futur. Cinc diputats del PSC no hi van votar.

26 de gener

La Casa del Rei exclou el seu gendre Urdangarin de la pàgina web oficial.

26 de febrer

El Tribunal Suprem publica la sentència que avala la immersió lingüística a l'educació a Catalunya amb atenció personalitzada als alumnes els pares dels quals demanin ser escolaritzats en castellà.

13 de març

El Parlament vota la resolució del PSC que insta a negociar i acordar amb Madrid la consecució d'una consulta sobiranista sobre el dret a decidir de Catalunya.

19 de març

Oriol Pujol Ferrusola, imputat per presumpte delictes de tràfic d'influències en el cas de l'adjudicació de les estacions de la

ITV. El dirigent delega els seus càrrecs a CDC, però conserva l'escó al Parlament.

22 de maig

El Parlament aprova la tramitació de la llei de consultes amb el suport de CiU, ERC, PSC, ICV-EUiA i CUP. El ple rebutja les esmenes a la totalitat del PP i C's per 104 vots a 28.

5 de juny

El director general de Serveis Penitenciaris, Xavier Martorell, dimiteix per la seva implicació en els casos d'espionatge a personalitats polítiques per part de l'agència de detectius Método 3.

29 de juny

Unes 90.000 persones assisteixen al Camp Nou al Concert per la Llibertat per reivindicar la independència de Catalunya.

Foto de família de la Viquitrobada 2013 al casal de barri Can Travi, a Barcelona. Foto ☺ (BY-SA) SMP

16 de juliol

El jutge Josep Maria Pijuan tanca la investigació de l'espoli del Palau de la Música i conclou que CDC es va finançar il·legalment a través del cobrament de comissions per l'adjudicació d'obra pública a Ferrovial.

9 de setembre

El president de la Generalitat, Artur Mas, i l'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, inauguren el nou museu Born Centre Cultural.

11 de setembre

Dos milions de persones participen a la Via Catalana, amb una cadena humana entre el Pertús i Alcanar, convocades per l'ANC. Les imatges donen la volta al món. L'únic incident es produeix a Madrid, a la seu de la Generalitat, on irrompen membres de l'extremadreta espanyola

amb insults i agressions durant la celebració de la Diada.

10 d'octubre

El Congrés aprova, amb els vots del PP, la coneguda llei Wert d'educació, LOMCE.

5 de novembre

La Generalitat valenciana anuncia el tancament de Canal 9, després d'una sentència del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana que anul·la l'ERO i obliga a readmetre un miler de treballadors acomiadats.

13 de novembre

El tribunal que jutja la catàstrofe ecològica del Prestige, del novembre de 2002, sentència el capità Apostolos Mangouras com a únic responsable amb una condemna de 9 mesos de presó. La resta de processats queden exculpsats.

5 de desembre

Mor Nelson Mandela, el primer president negre de Sudàfrica, als 95 anys.

6 de desembre

Pere Navarro assisteix a la delegació de l'Estat a Catalunya a la celebració de la Constitució, en un acte convocat per Llanos de Luna i s'immortalitza amb una fotografia celebrant-ho amb cava al costat d'Alicia Sánchez-Camacho i Albert Rivera.

6 de desembre

Artur Mas treballa al seu despatx del Palau de la Generalitat en la pregunta de la consulta amb la més absoluta discreció.

8 de desembre

Diversos mitjans publiquen globus sonda sobre una suposada oferta de Madrid per aturar el procés sobiranista català, mentre s'allarguen i

Via Catalana de l'Onze de Setembre de 2013 a Arenys de Mar. Foto © (BY-SA) OF

2013

compliquen les negociacions entre els partits catalans per fixar data i pregunta a la consulta de 2014.

12 de desembre

Mentre Pere Navarro és a la plaça Sant Jaume manifestant-se amb alcaldes del seu partit, Artur Mas es reuneix amb els dirigents parlamentaris de CiU, ERC, ICV-EUiA i CUP per tancar l'acord sobre la pregunta de la consulta, que serà doble (Vol que Catalunya esdevingui un Estat? En cas afirmatiu, vol que aquest Estat sigui independent?), i la data, fixada en el 9 de novembre de 2014. Cop d'efecte del President i nova etapa de la política catalana. Alfredo Pérez Rubalcaba, Alicia Sánchez-Camacho, Pere Navarro i Albert Rivera critiquen l'acord d'immediat, es neguen a cap negociació i tanquen la porta al refe-

rèndum d'autodeterminació. Mariano Rajoy "garanteix" que la consulta no es farà.

14 de desembre

Massiu acte d'ERC a l'auditori del Fòrum amb el lema *Votar és la Via*. L'exconseller Ernest Maragall i els socialistes Toni Comín i Fabián Mohedano assisteixen al míting, en què debuta Josep Maria Terricabras com a candidat d'ERC a les eleccions europees del maig de 2014.

16 de desembre

En la primera compareixença després de l'anunci de l'acord, a TV3, Artur Mas afirma que la consulta es farà i que els catalans podran votar. Miquel Roca i Miguel Herrero de Miñón asseguren en un acte que la consulta és legal dins del marc constitucional i que es tracta

de tenir voluntat política per autoritzar-la des de l'Estat.

17 de desembre

El PSC acomiada el *community manager* que va tuitejar, des del compte de Pere Navarro, un comentari despectiu de l'entrevista d'Artur Mas a TV3, el va esborrar i va mentir en un tuit posterior dient que el compte havia estat usurpat "il·legalment".

18 de desembre

La Vanguardia publica la informació del canvi de director. Màrius Carol substitueix José Antich, en un gest que és interpretat com un retorn a la moderació per frenar l'aposta sobiranista.

Anunci de la pregunta i la data de la Consulta del #9N2014. Foto © gencat.cat

#Reptes (2014)

***Confieso que un año toreando
insultadores pro independencia
va a ser muy pesado. Mejor nos
ignoramos. Que griten'***

Ignasi Guardans Cambó, exdiputat de CiU

E

l 4 de gener de 2014 el diari La Vanguardia va dedicar un dels seus semàfors verds al ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, per les xifres de víctimes a les carreteres espanyoles, que havien baixat durant el 2013 situant-se a nivells dels anys seixanta. El dia abans, el ministre català del PP va fer unes declaracions que van incendiar Twitter entre els usuaris sobiranistes. El ministre havia afirmat que, per culpa del president Artur Mas i la consulta prevista pel 9 de novembre, moltes famílies catalanes no havien pogut gaudir plegades a la mateixa taula durant les celebracions nadalenques. Les paraules de Fernández Díaz, de qui el mateix dia el periodista Abel Caldera publicava a *L'accent* un article² que recordava el passat franquista de la seva família, van provocar una gran reacció d'indignació i ironia entre els usuaris de Twitter crítics amb el PP. Li retreien l'intent de fractura social amb una qüestió política i negaven que la consulta hagués provocat baralles a les taules de les famílies catalanes per Nadal.

Fruit de la indignació de la jornada prèvia a Twitter, el semàfor verd de La Vanguardia dirigida per Màrius Carol, periodista que havia accedit a la direcció pocs dies abans, el 17 de desembre de 2013, va generar una allau de piulades crítiques amb el rotatiu, moltes de les quals cridaven al boicot pel seu gir antisobiranista explicitat des del relleu de José Antich. Twitter com a caixa de ressonància del malestar i la crítica als mitjans tradicionals, hores després que la mateixa comunitat sobiranista posava el crit al cel per un article³ del periodista David Román a The Wall Street Journal en què presentava la televisió pública catalana com una eina de manipulació independentista. Segons el periodista espanyol del WSJ, a TV3 les prostitutes i els delinqüents apareixen sempre parlant en castellà. La peça recollia unes paraules de qui fou director de l'emissora, Alfons Quintà —col·laborador de Crónica Global—, en què deia que la televisió cubana no és pitjor que TV3. Ja es poden imaginar la quantitat i la tipologia de tuits que va originar la publicació de tan curiós article en un mitjà del seu prestigi internacional.

2. L'article d'opinió d'Abel Caldera a *L'accent* —"Periòdic Popular dels Països Catalans"— es titulava *Fernández Díaz, el fill del repressor* (<http://bit.ly/1l7yx6Q>) i va tenir força ressò a les xarxes socials entre els usuaris independentistes.

3. David Román va publicar, l'1 de gener de 2014, l'article *Catalan TV Network Reflects Separatist Fervor* (<http://on.wsj.com/1djhN8M>).

A mesura que s'apropa la data de la consulta i que l'unionisme s'ha reforçat, políticament i mediàticament, especialment després de la Via Catalana, la xarxa s'ha convertit en el laboratori més crític dels mitjans de comunicació contraris al procés sobiranista o simplement sospitosos de no ser-ne còmplices. En aquest sentit, el canvi de director de La Vanguardia, interpretat com un gir en l'aposta sobiranista i favorable al candidat Artur Mas a les eleccions de 2012 per part de José Antich, va donar peu a tota mena de retrets a les xarxes socials en els cercles independentistes els últims dies de desembre de 2013 i primers de 2014.

La mateixa xarxa que s'havia autoafirmat amb els blogs, que havia usat Facebook per exigir l'edició en català de La Vanguardia i que anys abans havia boicotejat Leche Pascual o empreses poc sensibles a l'etiquetatge en català, aquella comunitat alçava les armes de Twitter per promoure *hashtags* de boicot al rotatiu de Godó i recuperar el fantasma de Luis Martínez de Galinsoga, que va ser-ne director durant vint anys i va haver de ser substituït per la seva frase "*todos los catalanes son una mierda*", que va provocar una campanya de protestes durant la dictadura franquista.

Els usuaris de Twitter ho entendran perfectament, però si algun lector no està familiaritzat amb aquesta eina es farà la idea llegint algunes piulades del 4 de gener de 2013:

"Semàfor verd per 'millorar la seguretat vial de les carreteres espanyoles'. Queda algú que compri La Vanguardia?", tuit de Joan Canadell @jcanadellb, fundador i vicepresident del Centre Català de Negocis.

"Infogràfic tertulians @8aldia i sobiranisme: 42% consulta imprescindible, 32% moderació svp, 26% aturem aquesta bogeria <http://bit.ly/RD8FZs>", tuit d'Arnau Busquets Guàrdia @en3paraules.

"El semàfor verd de La Vanguardia avui a Fernández Díaz és massa: he fet *unfollow* a @LaVanguardia i @LaVanguardiaCAT. No segueixo provocadors espanyolistes", piulada d'Albert Pereira @apereirasole, que va ser candidat de Reagrupament.cat per Tarragona.

"Es bastante difícil hacer boicot a algo que es gratis, queridos suscriptores", piulada de @La_Retaguardia, compte satíric i crític amb aquest diari.

"Als despatxos de La Vanguardia no miren tuits. Miren les vendes del dia anterior i la facturació publicitària", tuit del periodista i editor Eduard Voltas @eduardvoltas.

"Dades La Vanguardia. Venda quiosc: 43.927. Regalada: 40.341. Subscripcions (reals/fictícies): 62.451. Total: 30% menys que 2010", piulada del periodista Vicent Partal @vpartal.

"Tinc un dilema moral intern a propòsit de les crides al boicot. És una acció que mai he defensat, però el Grup Godó m'hi està abocant", tuit del polític Carles Rútia @CarlesRutia.

4. L'entrada *Afer Galinsoga*, a la Viquipèdia, detalla aquest episodi (<http://bit.ly/1kZ8Fv6>). Jordi Pujol va ser un dels joves catòlics que va participar de la campanya contra el polèmic director de La Vanguardia, que en temps de guerra havia signat l'article *Delenda est Cataluña* —Catalunya ha de ser destruïda, anihilada— i que, curiosament, va ser substituït en el Consell de Ministres el 5 de febrer de 1960 per Manuel Aznar, avi de qui seria el primer president espanyol del PP, José María Aznar.

"La Vanguardia felicita la Navidad a los ilustradores del Magazine con un despido <http://j.mp/1iCiZ9R>", piulada de l'analista de tecnologia educativa Carles Bellver @carlesbellver.

"Amb això de Fernández Díaz i La Vanguardia estem davant del cas #Galinsoga del segle XXI?", tuit del periodista David de Montserrat @dmontserratnono.

"En un dia de boicot⁵ vam aconseguir que La Vanguardia perdés 4.000 seguidors. És obvi que no controlen les xarxes", tuit d'Àngel Daniel @danieltorrelles.

S'imaginen una seqüència de comentaris d'aquest estil a la pantalla del seu ordinador o mòbil tot un dia sense aturador? Vertiginós. Quan els catalanistes repartien octavetes o estripaven exemplars del diari el 1960 contra Galinsoga les coses eren d'una altra manera. A final de gener de 2014, es van fer públiques les dades de l'Oficina de Justificació de la Difusió (OJD), i La Vanguardia havia perdut durant el desembre el 21,3%⁶ de la difusió.

Keep calm and carry on

"Mantingueu la calma i seguiu endavant." Aquest és el repte que afronta la xarxa sobiranista aquest 2014 i en el futur. No perdre els nervis ni les formes, no caure en provocacions, no obrir enfrontaments innecessaris i no traïr l'esperit que ha marcat la Internet catalana des dels seus orígens a mitjan dels noranta, i especialment durant l'última dècada amb el salt en favor de l'autodeterminació. La conquesta de la xarxa s'explica, en part, perquè Internet és un bon reflex de la manera de ser del catalanisme: activista, col·laborador, integrador i creatiu. Hi ha un algorisme que juga a favor de l'anhel de llibertat, que premia les relacions i la connectivitat. I la societat catalana en aquesta etapa sobiranista és altament dinàmica, aposta per la connectivitat com una addició i motor de canvi, i està molt estretament relacionada: Twitter et suggereix seguir altres usuaris, YouTube et mostra vídeos relacionats amb el que estàs mirant, Facebook et proposa amistats comunes, i els cercles de Google+ es van ampliant a partir de la intel·ligència i tota la informació que tenen acumulada els monstres d'Internet sobre nosaltres i els nostres contactes.

Els boicots, com aquest al diari La Vanguardia per un semàfor verd al ministre de l'Interior, segurament formen part d'una lògica de la xarxa ja irreversible, però recorden més els temps del resistencialisme, d'una militància que se sentia marginal i actuava més a la defensiva que a l'atac. No era, i no ha de ser, l'antítesi d'aquell "català a l'atac" del discurs de Màrius Serra de la Diada de 2011. Han passat molts anys des de les accions amb Leche Pascual, la campanya en defensa d'Èric Bertran pel seu correu als supermercats Dia exigint l'etiquetatge en català o la recollida de signatures impulsada per Osona.com pel doblatge en català de les pel·lícules de *Harry Potter*. La reivindicació sistemàtica i el boicot excitat formen part d'una etapa aparentment superada.

5. Piulada de @Caragirat amb un gràfic dels seguidors perduts per @LaVanguardiaCAT en dos dies. Menys d'un miler. La tendència sempre és a l'alça quan no hi ha campanyes de boicot.

6. Piulada de Vicent Partal del 24 de gener de 2014: "Dades contundents: segons l'OJD La Vanguardia ha perdut el 21,3% de les seues vendes el darrer any"

Avui el ciberactivisme és compatible amb formes polides i educades, amb seducció i elegància. Amb enginy i creativitat, sobretot. Un exemple és el logo que va inundar les xarxes socials llançat per Josep Maria Ganyet, *Keep Calm and Speak Catalan*, de final de 2012. Basat en el lema d'un cartell propagandístic del govern britànic de 1939, en el començament de la Segona Guerra Mundial, amb el propòsit d'aixecar la moral del seu poble davant d'una possible invasió nazi, els usuaris de les xarxes socials van viralitzar la campanya *Keep Calm and Speak Catalan*⁷ contra la reforma educativa del polèmic ministre José Ignacio Wert (PP), que no havia amagat el seu objectiu: "Espanyolitzar els estudiants catalans." L'èxit de la campanya va fer reaccionar ràpidament alguns partits polítics, com és el cas d'ERC. Els seus diputats van dur el cartell al Congrés dels Diputats el 12 de desembre de 2012 durant una interpel·lació parlamentària al ministre de la LOMCE.

La suma de talent i pèrdua de por, en un entorn digital, en el context actual, fa que l'activisme no decaigui sense necessitat de recórrer als antics boicots, l'*spam* davant d'empreses i institucions o les crides massives a castigar determinades marques o mitjans. El ciberactivisme catalanista en positiu és més *friendly* i integrador, atrau i obre cercles de relacions, mentre que les actituds hostils i intransigents generen tensions i posen distància entre els ciutadans que estan evolucionant i encara no han acabat de fer el pas. L'agror no és seductora, i últimament, des de la convocatòria de la consulta, hi ha l'amenaça que aquells que somnien amb una fractura social aconseguixin una immerescuda fractura en l'ecosistema digital.

"El risc de fractura social a Catalunya prové del cinisme franquista del PP i aliats, i de la política econòmica poc compromesa amb la gent", piulava⁸ el professor Joan Manuel Tresserras arran de les desafortunades declaracions del ministre de l'Interior. Si l'esquema mental de la divisió a les famílies catalanes per la consulta és antic, l'intent de desestabilitzar una xarxa molt tupida i plural en els diferents canals digitals és una operació condemnada al fracàs només si els ciberactivistes sobiranistes es proposen no caure-hi, en aquestes provocacions, i eviten aprofundir en les discrepàncies internes. L'esperit del *Keep Calm and Speak Catalan* té més força i genera més complicitat que no pas les crides al boicot a un mitjà que ja va patir-ne amb els vells esquemes de les octavetes durant la dictadura franquista, amb l'esmentat cas Galinsoga.

La política de *trending topic* i el periodisme en temps real gestionen l'enorme pressió de la immediatesa i del comportament ciutadà a les xarxes, amb el risc d'operacions induïdes per organitzacions amb interessos. La inquietud per la conversa negativa supleix amb escreix la crida al boicot. Això explica un episodi impensable fa uns anys com el del desafortunat tuit d'un col·laborador del primer secretari del PSC, Pere Navarro. "Perdoneu però és que era obligatori veure l'entrevista al #presidentMas? Em vindran a buscar els Mossos per deslleialtat o algo? Quin borreguisme". Aquest va ser el tuit des del compte @Pere_Navarro que després de ser esborrat⁹ i atribuït a un fals atac *hacker* va provocar

7. El web keepcalmandspeakcatalan.com permet descarregar-se el cartell, fons de pantalla i imatges per als perfils a les diferents xarxes socials. També ofereix una botiga en línia amb productes amb aquesta imatge com samarretes i bambes.

8. Tuit de @jmtresserras del 3 de gener de 2014 a les 15.15.

9. Albert Cuesta va recollir els tuits esborrats de @Pere_Navarro (<http://bit.ly/1I7BuEv>). En primera posició apareix la polèmica piulada que va incendiar la xarxa la nit de l'entrevista del president Artur Mas a TV3, el 16 de desembre de 2013.

que el PSC rellevés aquest treballador que gestionava el perfil del dirigent socialista a Twitter.

Tractar de *borregos* els 994.000 ciutadans que van seguir l'entrevista al president de la Generalitat —que van generar més de 30.000 piulades amb l'etiqueta #presidentMas, amb una mitjana d'espectadors de 872.000, un 25,5% de quota de pantalla— té conseqüències en una organització política com el PSC. El boicot amb el xip antic no té sentit, però sí la intel·ligència col·lectiva de la xarxa al servei d'una major exigència democràtica i de respecte a les llibertats. Els usuaris que van guardar la imatge d'aquella piulada, posteriorment esborrada, i que la van compartir criticant la relliscada, així com els mitjans digitals que es van fer ressò que l'incident fos tendència a Twitter, ja és prou pressió. No cal superar línies vermelles com algunes piulades d'usuaris sobiranistes aquella nit i tantes altres.

Aquesta reflexió que fa temps que assalta alguns observadors del comportament d'alguns usuaris que prediquen el #tenimpressa i advoquen persistentment —i encara que no vingui a tomb— per una #DUI, guanya adeptes entre alguns referents de la Internet sobiranista, que últimament també condemnen les males maneres que els brètols 2.0 intenten contagiar a les xarxes. “No m'agrada gens la facilitat que té l'independentisme 2.0 per linxar el personal. Desqualifiquen el procés”, deia el tuit¹⁰ de l'enginyer David Martín-Borregón. “Indepes que insulten per Twitter als que no pensen com ells. O són del CNI o són molt molt burros. Fan molt de mal a la causa que diuen defensar”, deia un tuit¹¹ de Salvador Garcia-Ruiz, del Col·lectiu Emma. “Hi ha indepessos hiperexcitats, maleducats, totalitaris i xenòfobs corrent per aquí a Twitter. Aïllem-los: *Block i Report Spam*”, era la piulada¹² del periodista i editor Eduard Voltas.

El creixement de l'independentisme s'ha basat en la incorporació a aquest moviment de catalanistes desenganyats amb l'Estat espanyol, amb l'autonomisme i el federalisme. Molts d'ells s'han mogut per qüestions econòmiques, pràctiques o, últimament, per pur cansament generat per una Espanya segrestada pel govern involucionista del PP. Ha guanyat l'independentisme transversal no identitari, no és pas la victòria del nacionalisme barretinaire que algunes veus de la caverna volen fer creure. Doncs si aquest ha estat el comportament en el món real, per què els independentistes excitats a les xarxes socials no en prenen nota? Moltes veus que s'han pronunciat a favor del procés d'independència, especialment les incorporades recentment al moviment, destaquen que amb l'Estat propi volen una Catalunya millor, més justa i plena. L'argument serviria per a Internet. Emancipació també per aconseguir una xarxa més relaxada i *polite*.

Seguretat, privadesa i llibertat

L'article 53 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006) d'*Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació* diu: “1. Els poders públics han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el

10. Piulada de @DavidMartinB del 7 de gener de 2014 a les 21.47.

11. Piulada de @salvagarcia del 17 de gener de 2014 a les 22.13.

12. Tuit d'@EduardVoltas del 18 de gener de 2014 a les 23.01.

laboral; han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització. 2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió social."

Les noves exclusions socials són les tecnològiques i d'accés a la societat de la informació. A Catalunya encara hi ha territoris en què la connectivitat és una aventura, i hi ha franges de població que van entrant al món de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), però el 2013 hi havia un 25% de catalans que no van accedir ni a ordinador ni a Internet en els darrers tres mesos, segons l'Idescat. Combatre l'esclatxa digital en el territori i entre els sectors d'edat i classe social exclosos de les tecnologies necessàries per estar connectades a informació, coneixement i serveis de caràcter públic hauria de ser una prioritat entre els governs que s'inspiren en l'article 53 de l'Estatut de 2006. També l'exigència d'una administració pública més transparent i eficaç, més propera i participativa gràcies a les tecnologies. La Generalitat ha fet passes en aquesta direcció, i el president Mas ha situat la transparència com una de les prioritats de l'últim curs polític. Hi ha molt a fer, molt de camí a recórrer en l'àmbit d'una transparència que no sigui d'aparador. Oferir més serveis i obrir dades públiques que generin informació, serveis i possibilitats de negoci vinculades a les TIC.

L'accés a la banda ampla a una velocitat d'1MB, l'impuls de les xarxes de telecomunicacions d'alta capacitat basades en fibra òptica a preus assequibles, el desplegament de les xarxes al territori per fer possibles els objectius de l'Agenda Digital Europea —banda ampla, com a mínim, de 30 Mbps el 2020, i almenys la meitat de les llars catalanes amb 100 Mbps— i la formació perquè aquest accés permeti millorar la qualitat de vida de les persones hauria de ser un objectiu indestruïble de la lluita per una Internet neutral i lliure, que garantís davant de les grans companyies globals el respecte a la privadesa i protecció de les dades dels usuaris.

El Parlament Europeu resultant de les eleccions del 25 de maig de 2014 té diversos reptes en aquesta direcció. La gran batalla per la llibertat i la democràcia es lliura davant de monstres de la xarxa molt poderosos, i passa per una major garantia de la privadesa i el bon ús de les nostres dades i la informació referida als ciutadans i organitzacions que operen a la xarxa. Batalles com la del dret a l'oblit digital a nivell europeu hauran de ser els propers mesos i anys compatibles amb una defensa dels drets i llibertats que el govern espanyol del PP està amenaçant, principalment, en dos fronts.

Per una banda, l'atac al municipalisme i la Llei General de Telecomunicacions, que vulnera les competències i limita les possibilitats d'actuació de les administracions locals en aquest àmbit. En nom de la unitat de mercat, el govern de Mariano Rajoy atempta contra competències locals en matèria TIC¹³. Per altra part, la nova llei de seguretat del ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, que pretén dificultar el dret de manifestació. Les faltes molt greus, que podran ser sancionades amb multes de fins a 600.000

13. El president de l'Associació Catalana de Municipis, Miquel Buch, va cloure l'assemblea general de Localret de 2013, el 23 de novembre a Barcelona, afirmant que les TIC haurien de servir per "combatre la desafecció política". "Cal que aprofitem les tecnologies per connectar abans de 2015 tots els ajuntaments i que esdevinguin uns edificis transparents on el ciutadà es vegi reflectit", va afirmar Buch.

euros sense necessitat de recórrer als tribunals de justícia, inclourien tapar-se la cara o convocar una manifestació per Internet. La llei de seguretat ciutadana anunciada pel PP entra en contradicció amb l'article 21 de la Constitució espanyola, que diu: "1. Es reconeix el dret de reunió pacífica i sense armes. Per a l'exercici d'aquest dret no caldrà autorització prèvia. 2. En els casos de reunions en llocs de trànsit públic i manifestacions caldrà comunicar-ho prèviament a l'autoritat, la qual només podrà prohibir-les quan hi hagi motius fonamentats d'alteració de l'ordre públic, amb perill per a persones o béns."

La política involucionista de l'executiu de Rajoy en aquesta matèria, com en tantes altres, ha estat interpretada com una "mordassa" per part de la resta de forces polítiques. La mà dura amb la regulació de la seguretat ciutadana arriba després dels famosos *escraches* a polítcs per part dels activistes de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) i de manifestacions com les d'envoltar el Congrés dels Diputats i la que va intentar impedir que els diputats accedissin al Parlament de Catalunya per celebrar el ple d'aprovació dels pressupostos. Fernández Díaz pretén superar Manuel Fraga Iribarne, el de "*la calle es mía*", i José Luis Corcuera, el de la llei de la patada a la porta, amb una legislació que criminalitza les xarxes socials i Internet com a canals d'organització de violents i perillosos.

Aquestes derives autoritàries posen en risc la llibertat dels ciutadans que fan un ús de les xarxes socials amb finalitats reivindicatives —com bona part de les que s'han apuntat al llarg d'aquest volum— però des de posicions clarament pacífiques que en cap cas pretenen alterar l'ordre públic ni posar en risc la seguretat ciutadana. Dur al terreny de la persecució qualsevol convocatòria que es pugui fer a les xarxes socials —a no ser que es faci explícitament amb finalitats violentes— és una amenaça que s'haurà de superar en el futur.

A Catalunya, però, hi ha hagut algun episodi que tampoc no convida a arribar a la conclusió que estiguem fent les coses a la perfecció. Entre l'octubre i el novembre de 2013, la xarxa va assistir a les filtracions d'Anonymous dels papers del Centre de Seguretat de la Informació de Catalunya (CESICAT), que monitoritzava determinats comptes de ciutadans i professionals a les xarxes socials crítics amb els actuals governants. "La filtració d'Anonymous ha posat de manifest l'existència d'operacions de contraguerrilla cibernètica per part d'una fundació propera als Mossos d'Esquadra", va escriure la periodista Mercè Molist, un referent en el món dels *hacktivistes*. "Aquestes operacions inclouen la creació d'informes detallats sobre ciutadans que usen les xarxes socials per expressar el seu malestar, encara que siguin *fanfarronades* de quatre adolescents", hi afegia aquesta periodista pionera d'Internet.

Dies després d'aquestes filtracions, el cas va arribar al Parlament de Catalunya, i també es van publicar informacions que acusaven el president del CESICAT i director general de Telecomunicacions de la Generalitat, Carles Flamerich, d'intervenir correus electrònics dirigits a alts càrrecs del Govern, entre d'altres el d'algun conseller. En aquesta història tèrbola hi apareixen els noms de Xavier Panadero i Carles Frago, professionals de la seguretat informàtica que tenien relació laboral amb l'organisme públic implicat en l'acusació de fer el seguiment als indignats 2.0.

El 5 de novembre de 2013 el Govern va rellevar Carles Flamerich per Jordi Puigneró, tinent d'alcalde de Sant Cugat del Vallès que també milita a Convergència, com a nou director general de Telecomunicacions i Societat de la Informació. El conseller Felip Puig intentava tancar un culebrot que deixaria la imatge del Govern en aquesta matèria molt allunyada del desitjable. El país no s'hauria de permetre frivolitats com les denuncia-

des en un terreny tan delicat com el de les comunicacions, especialment quan hi havia l'ombra plantejada per la premsa de Madrid que l'executiu d'Artur Mas estava creant d'amagat una mena de CNI català.

La coincidència del cas CESICAT amb aquestes suposades informacions en el context sobiranista i coincidint amb el fantasma global de l'espionatge del govern de Barack Obama a ciutadans i mandataris de tot el món —inclosos primers ministres i cancellers de països aliats com l'alemanya Angela Merkel— van generar una confusió que malmetia la imatge de l'administració catalana, i donava ales als *hacktivistes*. La destitució de Flamerich es va produir dies després de l'aparició del cas CESICAT a les xarxes i als mitjans, però fonts del Govern asseguren que el conseller Felip Puig havia demanat el relleu del director general poc després de la seva arribada, procedent d'Interior, al Departament d'Empresa i Ocupació. L'episodi hauria estat una excusa per deixar-lo caure.

L'ètica és rendible, també a la xarxa

El repte del periodisme és la deontologia i el rigor davant de l'allau digital. Vivim en la sobreinformació, i la credibilitat dels mitjans està amenaçada per la immediatesa —informar en temps real, pendents de Google Analytics i amb un ull posat a les xarxes—, pel desconeixement de molts professionals que no disposen de prou eines ni formació, la pressió dels espectadors, oients i lectors que interactuen, i amb una pedra a la sabata que ara se'n diu periodisme ciutadà. El periodisme, igual que la política, és una cosa massissa seriosa com per deixar-la només en mans dels periodistes formals, però alhora és tan seriosa que no podem admetre que tothom fa periodisme, edita un mitjà o garanteix uns mínims de qualitat i professionalitat. No tothom pot fer periodisme, si bé el periodisme és un ofici que sedueix els internautes amb habilitats per a la comunicació.

La deontologia va, avui, més enllà del contingut estrictament periodístic. A la xarxa, hi ha un debat sobre si l'aspecte tècnic de les descàrregues, dels enllaços, de les cites, dels anuncis, dels vídeos que incrustem, són utilitzats d'una manera adequada i respectuosa amb les condicions d'ús i la propietat intel·lectual, fins i tot si mencionem correctament aquells continguts que són al ciberespai amb unes llicències concretes —*creative commons*— i sobre els límits entre replicar per donar notorietat mencionant la font o afusellar directament un material. El copia-i-enganxa de textos, àudios, fotografies i vídeos és un dels reptes de la deontologia professional en el món d'Internet.

Avui la 'd' de digital i la 'd' de deontologia no van prou lligades, i ens trobem en un impàs d'un cert desgavell que, necessàriament, hauria de donar pas a la doble 'd'. La integració digital en les organitzacions periodístiques i l'aposta per totes les plataformes des d'una única marca de mitjà de comunicació és una de les oportunitats per garantir la mateixa exigència professional i deontològica en tots els canals i suports, ja sigui el tradicional de la premsa, la ràdio i la televisió com el d'Internet, les aplicacions mòbils i les xarxes socials. Aquesta integració digital té, en les organitzacions de certa dimensió, un repte afegit, amb els perfils personals dels treballadors d'un mitjà a les xarxes socials. Hi ha un debat apassionant sobre els límits entre la llibertat d'expressió individual i l'associació que els internautes fan d'un professional amb el seu mitjà o empresa, a les xarxes socials. Unes fronteres difícils de marcar per als periodistes més polititzats, més actius amb l'actualitat en un país com el nostre que viu pendent des de fa anys de l'enfrontament amb l'Estat espanyol.

La petjada digital que deixem, el dret a l'oblit i fins a quin punt estem obligats a revisar el contingut publicat temps enrere sense una ordre judicial, pel simple fet que ho demani un afectat o una empresa interposada que s'hi dedica, són nous aspectes deontològics que sorgeixen a la professió i que ens han de posicionar sobre modificar i esborrar rastres digitals que no agraden els seus protagonistes. Resulta interessant pensar fins a quin punt la manipulació ja no és sobre el que succeeix, sobre el que acabem de publicar o vam publicar ahir, sinó sobre la història digital més recent. El revisionisme històric, a l'era de Google, és un exercici permanent de gestió dels continguts difosos i distribuïts per mil i un canals.

L'ètica a la xarxa també és rendible. Catalunya ha estat pionera amb un espai de comunicació molt potent en la proximitat, uns mitjans públics locals, comarcals i d'àmbit nacional de referència, un sector audiovisual tractor d'una indústria, projectes innovadors i capdavaners que la crisi econòmica i el canvi profund en el sector ha obligat a reinventar. Aquesta Internet catalana pionera, amb els primers digitals de l'Estat i les primeres versions electròniques de diaris tradicionals, amb mitjans públics integrats i avançats al seu temps, i unes polítiques en favor del programari lliure i les *creative commons*, hauria de ser també capaç de fer un pas endavant per trencar una lògica perversa imperant al conjunt de l'Estat i cada cop a més països. Més espectre i més canals coincideixen amb més acomiadaments i un augment del monopoli dels grans grups mediàtics. El pluralisme, en un context de molts petits projectes comunicatius i periodístics emergents, és un dels reptes que tenim plantejat a Europa.

L'autoregulació deontològica, i l'establiment de fórmules que la fomentin i la prestigiïn socialment, és una de les apostes dels mitjans i professionals que observin la saturació pseudo-informativa digital com una oportunitat per reivindicar l'ofici i la qualitat. El gener de 2008, a la primera jornada de la Catòsfera a Granollers, vam plantejar la necessitat de fer una mena de codi ètic dels blogs en català. Va ser interpretat com un intent de control, com una autocensura més pròpia dels mitjans antics, i la idea no va prosperar. Han passat els anys, i el *boom* dels blogs ha donat pas a una proliferació de digitals molts dels quals no disposen de recursos ni de continguts propis de qualitat. Facilitar eines i materials és un pas, però autoimposar-se professionalment el compliment de conductes ètiques també. És inversió en una xarxa que cada cop és més exigent amb periodistes, mitjans i empreses.

L'informe *La sociedad de la información 2013*, presentat per Telefónica, indica que 18,6 milions de ciutadans de l'Estat espanyol es connecten a Internet i consulten el seu mòbil fins a 150 cops al dia. L'ús d'Internet no només creix, sinó que s'intensifica. Uns 18,6 milions de persones entren a la xarxa cada dia, el 53,8% de la població de l'Estat entre 16 i 74 anys. Un 86% dels joves d'entre 16 i 74 anys, cada dia. El 64,1% d'internautes havien participat a Facebook, Twitter o Tuenti els últims tres mesos, creant un perfil o enviant missatges. El percentatge era del 94,5% entre els ciutadans de 16 a 24 anys.

El telèfon regna entre els dispositius mòbils, amb el 63,2%, seguit dels portàtils —ordinadors, ebooks i tauletes—, amb el 31,6%. El 2013 va ser l'any de la irrupció de les tauletes, que superaven en vendes als portàtils. El 24% d'internautes es connectava amb la televisió, un 33% més que l'any anterior. El 2013 passarà a la història com l'any de la popularització dels *smartphones*, fet que explica el creixement de descàrregues d'aplicacions mòbils, un 115%.

L'ús d'aplicacions com Snapchat, WhatsApp o WeChat va créixer un 203% a nivell mundial, segons Flurry Analytics. Per què més aplicacions? Perquè respecten més la privacitat que les xarxes socials, i els usuaris estan per la comunicació directa i personalitzada. Va a la baixa la tendència a rentrametre les nostres vides a Facebook o Twitter. És el que Genís Roca —escollit pel diari El Mundo com un dels 25 espanyols més influents a Internet el 2013— ha resumit en aquesta frase: “L'època de l'*striptease* digital ja ha passat.”

Defensa dels mitjans públics

Pocs grups mediàtics controlen grans mercats comunicatius. A Europa, la tendència a l'oligopoli és imparable. La concentració de premsa i mitjans audiovisuals en mans d'unes empreses en poques mans és una paradoxa que ens toca viure al continent. Propietaris de diaris, ràdios i televisions, grups que es fusionen i una concentració que alguns experts equiparen a disminució de la pluralitat i dels marges per a la llibertat. A Catalunya, la influència d'un mercat audiovisual espanyol ha deixat per a la ràdio i la premsa un espai diferenciats, propi, sense entrar a valorar ara l'impacte inqüestionable dels mitjans digitals i les xarxes. El paper dels mitjans públics catalans ha estat, en l'àmbit audiovisual, determinant en la normalització lingüística, la reconstrucció nacional i la cohesió social. Sense una TV3 líder no hi hauria una oferta amb el comandament a la mà gaire diferent d'una comunitat autònoma de la resta de l'Estat. El paper de la televisió i ràdio de la Generalitat ha estat vital aquests anys de restabliment democràtic, i segurament ho haurà de continuar sent en el futur, sense que això impossibiliti l'aparició i enfortiment de mitjans i ofertes privades sòlides en aquest mercat audiovisual que pateix la fragmentació d'audiències.

Debilitar la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) en un context com l'actual, de tens debat sobiranista i divergència de vies —l'Espanya autonòmica i la Catalunya postautonòmica—, s'entreveu com una aposta miop i temerària. Darrere de la frase “que un periodista de TV3 no cobri més que un metge de la sanitat pública” hi ha l'intent legítim de fer sostenible la coporació dels mitjans públics catalans, però no s'hi hauria d'amagar una maniobra per desmantellar una de les estructures d'Estat més envejades per altres nacions sense Estat propi. La caiguda dels ingressos publicitaris i de l'aportació directa de l'administració catalana —percentatges que superen el 50% i 40%, respectivament— ha suposat un cop a l'estabilitat d'un projecte que demana una redefinició per garantir-ne la continuïtat i blindar el futur en un escenari de transició nacional i oasi audiovisual en relació a les emissores d'àmbit estatal.

Internet, i el model multimèdia d'alguns projectes d'èxit els últims anys a Catalunya, haurien de ser font d'inspiració en la redefinició, reforma i racionalització d'alguns recursos del conglomerat de la radiotelevisió pública catalana, sense que això representi canviar el model unilateralment ni el cop de timó per un interès partidista o propòsit electoral. Els mitjans públics heretats del pujolisme són un valor massa preuat com per jugar-hi alegrement o tractar-lo amb una única premissa pressupostària per damunt de la força del retorn que té aquest servei públic. Els 32 euros anuals per català —això costen la ràdio, televisió i portals digitals de la Generalitat— són una inversió tangible, amb un prestigi social sòlid que té l'amenaça de l'intervencionisme polític mal entès.

El conflicte laboral a TV3 i Catalunya Ràdio ha proporcionat episodis durs però alhora estimulants per a la reflexió. El ressò a les xarxes socials, més enllà de l'habilitat dels tre-

balladors i dels seus comitès d'empresa i professionals, indica la sensibilitat existent en determinats àmbits en relació a la salut i futur de la nostra ràdio i televisió, que adopten un paper més rellevant després dels atacs que els governs del PP de les Illes Balears i el País Valencià han perpetrat contra la llengua i els mitjans públics que garantien la presència del català en aquells territoris. Ni l'intent de silenciar ni l'agitació forçada troben a les xarxes socials, en relació a les tensions a la CCMA, un bon mirall. Hi ha preocupació i darrere de l'èxit de piulades i etiquetes hi ha un senyal d'avís per a navegants. Els altres mitjans, sobretot a la xarxa, no hi romandran indiferents. Els ciutadans, tampoc.

En la Catalunya postautonòmica, el rol dels mitjans públics líders —un altre debat serà el dels mitjans públics de proximitat o les duplicitats públiques que mai no competiran per cap lideratge d'audiència i que només responen a lògiques antigues de contrapesos institucionals o partidistes— tindrà tant o més joc que mai des del restabliment de la Generalitat democràtica i la creació de TV3 i Catalunya Ràdio. Ni la tendència global a l'oligopoli ni la reducció del finançament públic ni l'impacte d'Internet ni la fragmentació de les audiències pot ensorrar, o almenys no ho hauria de fer, un artefacte tant valuós com el de la ràdio i televisió d'àmbit català que paguem tots amb els impostos i sobre els quals hi ha d'haver, si es pot, més nivells d'exigència en l'excel·lència professional i els principis exigibles de pluralitat, transparència i vocació de servei públic.

El .cat o el .ct en una Catalunya independent?

El domini .cat ha donat visibilitat i ha concedit a la cultura i llengua catalana gairebé la independència virtual, tal com s'explicava el 2007 al llibre *Nació.cat*. Des d'aleshores el domini propi ha anat creixent i conquerint àmbits molt transversals del país. El .cat va ser la sortida imaginativa dels catalans que van presentar la candidatura davant d'ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) després del fracàs del .ct, un domini territorial de dues lletres reservat majoritàriament per als Estats. El procés sobiranista i la possibilitat que Catalunya aconsegueixi l'Estat propi genera un debat raonable entre els entesos i internautes més apassionats amb el domini propi. Què hauria de fer una Catalunya independent, mantenir el .cat o apostar pel .ct?

El mercat dels dominis d'Internet entrarà en una fragmentació a mesura que l'ICANN vagi obrint la porta a les matrícules d'Internet més comercials. Ciutats, marques, organitzacions i particulars podran acabar disposant d'un distintiu propi patrocinat, de tal manera que els dominis tal com els hem entès fins ara canviaran molt. Anem a un escenari atomitzat, que la independència del país afavoriria encara més amb l'obtenció, per defecte, del domini territorial de dues lletres, el .ct equiparable al .es, el .fr o el .it, d'Espanya, França i Itàlia, per posar uns exemples. Els governants, per una banda, i la comunitat d'Internet, per l'altra, tindran un dilema arribat el cas de l'obtenció del .ct, quan ja existirà el .bcn o .barcelona i tants d'altres dominis de ciutats i marques.

El .ct seria el domini oficial, el més formal, segurament el que haurien de fer servir les administracions públiques per homologar-se a nivell institucional com un nou Estat. Però la força i l'èxit assolits fins ara pel .cat, que va molt més enllà del territori i de la qüestió administrativa i formal, fa pensar que difícilment regularia en el mercat de dominis. De fet, cabria pensar que el .cat encara tindria més recorregut en una Catalunya independent per l'increment de multinacionals i marques que fins ara s'han mantingut distants i que, assolit l'Estat propi, acceptarien i usarien el domini català amb una normalitat

encara més espantosa que la manifestada fins ara per bona part de les grans companyies d'Internet. D'altra banda, el .cat seguiria tenint sentit com un domini que aplega la comunitat lingüística i cultural catalana al marge de les divisions administratives i de les fronteres convencionals.

La convivència del .cat i del .ct, així com del .bcn i .barcelona quan arribin els dominis de la capital, sembla un escenari molt plausible. Però la Catalunya independent obriria un altre debat que a ulls de l'usuari i l'internauta normal pot semblar elitista o menor, però que entre alguns referents de la Internet catalana comença a sorgir espontàniament. Qui hauria de gestionar el .ct, la Fundació puntCAT o el Govern de l'Estat català? Quin paper hauria de tenir l'administració amb el .ct i amb el .cat? Una de les grandeses de l'obtenció del .cat ha estat la creativitat demostrada pels catalans en tots i cadascun dels passos fins aconseguir el 'Sí' d'ICANN al domini lingüístic. Si els catalans hem estat capaços de canviar el passaport (.ct) pel diccionari (.cat), per què no plantejar una gestió del domini resultant del procés d'independència amb una fórmula més del món d'Internet que no pas del món de la vella administració? És a dir, per què no cedir la gestió del .cat, del .ct i dels altres dominis d'àmbit català amb implicació pública en mans d'un únic organisme com el del puntCAT en lloc de dispersar la gestió i els recursos? Si la Fundació puntCAT ha funcionat raonablement fins ara, una opció atrevida però alhora envejable —a ulls d'altres països o comunitats— seria que l'Estat propi no l'afeblís ni la dinamités sinó que enfortís l'organisme gestor, i que aquest es mantingués a l'entorn de la comunitat digital i no en mans directes de l'administració. Un altre debat és el redisseny i la dimensió que hauria de tenir la Fundació puntCAT, formada per entitats representatives de la societat catalana. ★

Els 200 noms de la Internet catalana

L'eclosió del sobiranisme és l'assumpció de responsabilitats en adonar-nos de com ens perjudica la reconstrucció de la vella idea d'Espanya¹

Pere Torres, secretari d'Empresa i Competitivitat de la Generalitat

1. Piulada de @Pere_TorresG del 26 de gener de 2014 a les 10.55.

Aquest és un índex de les persones que han fet alguna contribució a la xarxa catalana, al marge de la seva ideologia o posicionament polític. És una tria personal, però crec que prou representativa de les sensibilitats, perfils i aportacions fetes des dels inicis de la Internet catalana en un sentit ampli. Segurament hi falten noms i projectes, però els que hi figuren bé es mereixen un reconeixement. M'excuso si hi ha molts periodistes i polítics més que mestres o tecnòlegs. Es pot considerar un cert biaix professional però ho justifico recuperant el títol del treball. També hi ha una extensió irregular entre uns noms i altres, sovint perquè aprofito els noms per aprofundir en projectes. El llistat pretén ser d'utilitat per als que es vulguin interessar més detalladament a partir de les descripcions de cada persona.

ABRIL, Amadeu

@AmadeuAbril

(Barcelona, 1961). Jurista. Professor associat al Departament de Dret Públic d'ESADE (URL). Un dels pioners de la xarxa a nivell global, expert en dominis d'Internet. Va ser membre, de la mà de **Jon Postel**, de l'ICANN (Corporació d'Internet per a l'Assignació de Noms i Números). La seva experiència en organismes internacionals de la governança d'Internet va fer possible l'èxit del domini .cat. Va ser el visionari que va saber canviar la lògica del passaport —domini territorial .ct en contraposició al .es— pel raonament del diccionari —domini lingüístic i cultural .cat, aprofitant l'aparició dels dominis patrocinats—, un gir determinant per a l'èxit de la candidatura catalana. És un dels protagonistes del llibre *Nació.cat* (2007). També ha treballat per l'Ajuntament de Barcelona en la definició i impuls de les candidatures del .bcn i .barcelona, un procés que va començar el 2008 i també es va tancar amb èxit l'estiu de 2013.

ADELL, Jordi

@jordi_a

(Castelló de la Plana, 1960). Professor de Tecnologia Educativa a la Universitat Jaume I de Castelló, creada el 1991. Jordi Adell va començar a donar classes de Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació i, posteriorment, va dirigir el Centre d'Educació i Noves Tecnologies (CENT). Junta-ment amb els seus col·laboradors **Toni Bellver** i **Carles Bellver**, va ser dels creadors del primer servidor Gopher instal·lat a l'Estat espanyol el 1992, així com del primer servidor web, el setembre de 1993. El 1996 van crear el primer directori de recursos amb els servidors web d'Espanya, *dónde?*, que va arribar a tenir fins a 5 milions de consultes mensuals. El van haver de tancar el 1998, amb 29.000 registres, pel col·lapse de visites —un promig de 100 per minut— i per la competència comercial que començava a sorgir oferint comptes de correu i notícies d'actualitat, entre d'altres. Bloguer, pedagog i doctor en Filosofia i Ciències de l'Educació per la Universitat

de València, és un dels noms de referència dels orígens de la xarxa a nivell global, motiu pel qual és un dels protagonistes del llibre d'**Andreu Veà** *Cómo creamos internet* (2013).

AGUILERA, Jordi

@JAguileraTV3

(Sabadell, 1966). Periodista dels serveis informatius de TV3, responsable, amb **Antonio Novella** (Saragossa, 1961), d'*Espai Internet*, secció dedicada a la xarxa que s'emet cada diumenge al *Telenotícies Migdia* des de l'abril de 2007. La secció va associada a un blog al portal 324.cat (<http://blogs.324.cat/espaiinternet>). El 2010 *Espai Internet* va rebre el Premi Blogs Catalunya a la millora bitàcola de tecnologia; el 2011, el cinquè Premio Periodismo Tecnalia en la categoria d'Internet; i el 2012, el Premi d'Excel·lència en l'Àrea de Divulgació de les TIC, en l'apartat de televisió, del Col·legi d'Enginyers Tècnics i Perits de Telecomunicació de Catalunya (COETTC).

AIRA, Toni

@toniaira

(Barcelona, 1977). Periodista, doctor en Comunicació per la Universitat Ramon Llull i professor en aquesta universitat (URL), la Pompeu Fabra (UPF) i Oberta de Catalunya (UOC). El 7 de febrer de 2007 va estrenar el blog *La Cortina de Fum*, que el juliol de 2011 passaria a web, on es dedica a la divulgació de la comunicació política. Amb treball acadèmic de base i una mirada periodística, pretén explicar allò que no es veu a simple vista sobre institucions, partits i líders polítics. Amb els seus *divertimentos* lligava videoclips de música amb fets d'actualitat política. Va dedicar una sèrie d'apunts a *spin doctors*, assessors de comunicació i estratègia, i va obrir un canal a YouTube amb reportatges sobre comunicació, espots electorals i discursos. Usa el seu web com un contenidor per a les col·laboracions en mitjans de comunicació. A principi de 2011 va començar a publicar a El Periódico, amb la secció *La Cortina de Fum*, que acompanya amb una foto *instagramer* que publica dos dies abans com a pista de l'article entre els seus seguidors a Twitter i Instagram. Ha organitzat trobades amb els seguidors de #porraLCDF, etiqueta amb què els seus seguidors fan apostes des de divendres a la nit sobre el contingut de l'article de diumenge. Comunicador multimèdia, fusiona els vessants

periodístic, acadèmic i literari, fent divulgació i entreteniment amb un llenguatge característic i promovent la interacció amb la seva comunitat. Col·labora en mitjans digitals, ràdios i televisions. Va dirigir El Singular Digital, rellevant **Jordi Cabré**, el febrer de 2008. El va succeir **Rafael de Ribot** i, a aquest, **Lluís Bou**.

ALEGRE, Txema

(Barcelona, 1949). Periodista. Responsable de la web de La Vanguardia entre 1996 i 2006.

ALEXANDRE, Víctor

@valex_cat

(Barcelona, 1950). Escriptor, periodista i bloguer (<http://victoralexandre.cat>) influent en l'independentisme. En el camp de l'assaig, ha publicat *Jo no sóc espanyol* (1999), *Despullant Espanya* (2001), *Despullats*, amb **Joel Joan** (2003), *Senyor President* (2003), *L'autoestima dels catalans*, amb diversos autors (2003), *El cas Carod. 50 dies de linxament polític d'una nació* (2004), *La paraula contra el mur* (Premi d'Assaig Francesc Ferrer i Gironès 2006), *TV3 a traïció. Televisió de Catalunya o d'Espanya?* (2006) i *Nosaltres, els catalans* (2008). Entre les seves obres de dramàtúrgia hi figura *Èric i l'Exèrcit del Fènix* (2007), estrenada el 18 d'abril de 2007 al Teatre Borràs sota la direcció de **Pere Planella**, sobre el cas d'**Èric Bertran** que va commoure la xarxa en ser detingut per haver enviat un correu a la cadena de supermercats Dia exigint-los l'etiquetatge en català dels seus productes.

ALMIRALL, Miquel

(Barcelona, 1961). Llicenciat en Filologia Catalana (1980-1985) i doctor en Filologia Romànica amb la tesi *El discurs dels fundadors de la Renaixença i la crítica* (1992). Ha publicat *Milà i Fontanals, sociolingüista* (1995) i diversos articles sobre autors de la Renaixença i sobre els Jocs Florals de Barcelona. Va ser membre del col·lectiu Contrastant (2000-2007) amb **Albert Berrio** i **Vicent Conca**. Contrastant (www.contrastant.net) va usar Internet per contradir les xifres oficials de les manifestacions i de certàmens com la Fira d'Abril de Barcelona. Va ser la primera web crítica amb el tractament dels mitjans de comunicació tradicionals en la cobertura de grans esdeveniments. Arran de l'actual procés

sobrianista, el col·lectiu ha tornat a l'activitat fins al 9 de novembre de 2014 a la xarxa, a www.vilaweb.cat/contrastant.

ALMIRÓN, Núria

(Sabadell, 1967). Professora del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra des de 2008 i, abans, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Va treballar com a periodista entre 1993 i 2004 en un "rampell de passió per la tecnologia" que la va fer deixar una feina estable i ben pagada a l'administració pública per dedicar-se a escriure com a *freelance* sobre Apple i els Mac, i després sobre la xarxa. "Mirant enreure, m'adono de com va canviar la meua vida per causa de l'**Steve Jobs**, Internet i un veí, en **Lluís Riera**, amb qui coincidí pel barri", recorda Almirón. Amb els anys, del periodisme tecnològic va passar a l'economia política de la societat de la informació, perspectiva des de la que ha escrit mitja dotzena de llibres sobre Internet, entre els quals *Cibermillonarios. La burbuja de Internet en España* (2000), *Els amos de la globalització. Internet i poder a l'era de la informació* (2002) i *El Mito Digital. Discursos hegemònics sobre Internet y Periodismo* (2008), als quals posteriorment se sumarien alguns més de periodístics i acadèmics. Es va connectar per primera vegada amb el seu Mac a una xarxa digital el 1989, una xarxa local i minúscula el nom de la qual ha oblidat i on no es podia fer gaire més que xatejar precàriament amb un grapat d'usuaris. "Poc després vaig apuntar-me a la nord-americana CompuServe, que a ulls d'algú de principi de la dècada dels 90 era com un univers gegantí. I finalment vaig entrar a la recent estrenada WWW cap a 1993, gràcies al primer navegador web, Mosaic. El primer que vaig visitar va ser el llistat d'enllaços que va preparar la Universitat Jaume I. Com a curiositat recordo que comparat amb el 'gegant' CompuServe, aquella primera WWW semblava ben poca cosa!", explica Almirón. D'aquella època recorda que va viure "la radical transició de l'era pre-Internet a l'era Internet des del món del periodisme especialitzat en tecnologia, inclosa la bombolla (financera, empresarial i editorial) que deixaria ben poc en peu d'aquells turbulents inicis". D'aquells anys destaca alguns projectes catalans com *El Temps*, primera publicació a Internet de l'Estat espanyol; el portal de **Jordi Adell**, Vilaweb, el primer programa de ràdio sobre Internet —*L'internauta*, de **Jordi Vendrell**—, Servicom i **Eudald Domènech**, moltes de les nombroses publicacions sobre Internet que es feien a Catalunya i el gran *pelotazo* d'Olé, també català.

ALVINYÀ, Jordi

(Barcelona, 1957). Advocat. Impulsor del domini .cat com a secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació (2002) i president executiu del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) de la Generalitat. Era l'home al Govern de CiU quan va coordinar, des de l'ombra, les accions perquè **Amadeu Abril** i **Manel Sanromà**, entre d'altres, tiessin endavant la candidatura del domini .cat. És un dels protagonistes del llibre *Nació.cat* (2007), sobre l'obtenció del domini d'Internet per a la llengua i cultura catalana. Un dels seus estrets col·laboradors al Govern va ser **Marc Pifarré**.

AMAT, Teresa

@TeresaAmat

(Martorell, 1950). Llicenciada en Filologia Catalana, treballa de tècnica al Consorci per a la Normalització Lingüística. Autora d'un dels primers blogs literaris en català, *Les paraules i els dies*, de 2002. Actualment aquest blog és tancat, però va obrir la bitàcola *Alírica*. El 2009 va publicar el llibre *Castracions. Cinquanta anys de revolució cubana*.

ARZA, Marc

@marcarza

(Reus, 1976). Llicenciat en Dret, és consultor d'empreses. Actualment es dedica a l'Ajuntament de Reus, on és regidor per CiU. "Si no hagués engegat el blog fa vuit anys no crec que avui fos a l'Ajuntament", explica. El seu primer blog, anònim, es deia Catdemonium, de l'estiu de 2006. Poques setmanes després va perdre la vergonya i va engegar el blog Catalunya.ffw per parlar d'economia, política, societat i cultura en clau de país. Llavors va entrar en contacte amb bloguers de la Catòsfera i va participar en iniciatives col·lectives com l'Olla de Grills (<http://olladegrills.wordpress.com>), Bloc Gran del Sobiranisme (<http://www.blocgran.info>) o Absolut Mas, aquest últim de suport a **Artur Mas** i combatíu contra el tripartit d'esquerres. Col·labora regularment amb articles a la Fundació Catalunya Oberta i Nació Digital. "Res de tot això hauria estat possible sense haver engegat el blog", reitera.

BACH, Florenci

(Sabadell, 1949). Economista per la Universitat Autònoma de Barcelona i diplomat en direcció general (IESE), vinculat professionalment a la informàtica i les telecomunicacions. Va ser director general de l'Associació Empresarial SEDISI (1985-1993), la patronal de la informàtica amb presència en organismes com la CEOE i Fira de Barcelona; consultor de l'Hospital de Sabadell i del consorci de REDITEL, cap del Centre de Procés de Dades de la UAB (1979-1984), responsable d'informàtica del grup d'empreses tèxtil M. Bosser i programador-analista dels serveis informàtics del Centre de Càlcul de Sabadell (1973-1975). Entre 1995 i 1996 va ser regidor de CiU a Sabadell i professor d'informàtica a la Universitat Pompeu Fabra. Entre 1996 i 2000, va ser vicepresident de la Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones (CMT), organisme estatal de nova creació i regulador de la competència al sector de les Telecomunicacions. Fins a 2013, la CMT va tenir la seu al 22@ de Barcelona, per decisió del ministre **José Montilla**, però el govern espanyol del PP va decidir el seu trasllat a Madrid.

BADENES, Vicenç

(Cornellà de Llobregat, 1957-2011). Periodista i activista social, va ser un dels pioners d'Internet a Catalunya i referent de la Societat de la Informació a Cornellà de Llobregat i a l'àrea metropolitana de Barcelona, lluitador contra la fractura digital i impulsor de xarxes locals i comunitats virtuals. Amb la idea de democratitzar les noves tecnologies, el 1997 va promoure un grup que faria les passes perquè el 2007 s'obris a Cornellà el Citilab, un dels equipaments públics més innovadors en aquest àmbit a Catalunya, i que va dirigir fins a 2011, quan va morir. Amb orígens al PSUC, durant 18 anys va ser regidor del PSC de Cornellà, i home de confiança en matèria TIC de **José Montilla** a l'Ajuntament, la Diputació de Barcelona i el Ministeri d'Indústria. "El 1995 exploràvem, incrèduls, les possibilitats que les xarxes digitals ens oferien per desenvolupar nous espais públics. Àmbits de diàleg on articular la participació i el compromís de ciutadans i ciutadanes, també en la cerca de la innovació social. Noves formes de fer, actuar, pensar." Aquesta cita seva figura a l'entrada que té a la Viquipèdia.

BARGALLÓ, Josep

@JosepBargallo

(Torredembarra, 1958). Crític literari, escriptor i professor, va ser conseller primer de la Generalitat de Catalunya (2004-2006), conseller d'Educació (2003-2004) i diputat d'ERC. També va dirigir l'Institut Ramon Llull (2006-2010), des d'on va impulsar la presència de Catalunya com a convidada d'honor a la Fira del Llibre de Frankfurt (2007). Bloguer (<http://josepbargallo.wordpress.com>) i piulador, és el responsable de la Biennal de Castells de Tarragona.

BARGALLÓ, Manel

@mba4639

(Tarragona, 1961). Biòleg i enginyer informàtic, és dels primers bloguers catalans "a l'exili" (Karlsruhe, Alemanya). Manté el seu blog a Vilaweb (<http://blocs.mesvilaweb.cat/mba4639>) i va publicar apunts al Bloc Gran del Sobiranisme. Exmilitant d'ERC, va simpatitzar amb Reagrupament.cat. Va ser un dels promotors de la manifestació Deu Mil a Brussel·les, experiència de la qual va deixar escrit el llibre *Els Herois* (2011), en què explica en primera persona la vivència dels dies que va estar a Brussel·les i "les condicions que van permetre que la manifestació fos un èxit sense precedents".

BARLAM, Ramon

@rbarlam

(Sallent, 1964). Mestre i professor, especialitzat des de 1990 en l'ús educatiu de les TIC. Ha exercit la docència en totes les etapes educatives, des d'infantil fins a ensenyament superior. Ha participat en diverses formacions sobre les TIC a l'ensenyament tant a Catalunya, l'Estat espanyol i països com Hongria, Estats Units, Irlanda, Canadà, Egipte, Argentina, Sud-àfrica, Rússia, Canadà i Taiwan. Ha coordinat els suplementes TIC de les revistes *Guix* i *Aula* d'innovació educativa i publicat articles a les principals revistes d'educació; *Cuadernos de Pedagogía*, *Perspectiva Escolar* i *Escola Catalana*. Ha participat en la publicació de 5 llibres.

El 1995, quan era professor de l'escola Joventut de Callús, va rebre un accèssit del premi Moè-

bius Multimèdia per haver estat la primera escola de l'Estat a tenir una pàgina web, creada per alumnes. El 1996 va ser nomenat callussenc de l'any, i el 1997 va rebre el premi Bages de Cultura (Omnium). Des de 1997 s'ha especialitzat en atenció a la diversitat a l'ESO, amb un parèntesi d'any i mig (2004-2005), en què va exercir de Cap de Servei de Societat del Coneixement al aleshores Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la informació (DURSI). Pertany a les xarxes LaceNet, Espurna i Webquestcat, i actualment treballa a l'INS Cal Gravat de Manresa.

BARNILS, Andreu

@andreubarnils

(Barcelona, 1972). Periodista. Escriu periòdicament l'article *Mail obert* a Vilaweb, on a principi de 2006 va participar amb **Vicent Partal** en la posada en marxa de la primera televisió per IP d'un mitjà digital en català, projecte que va veure la llum el 2007 i al qual posteriorment s'afegiren **Roger Cassany** i **Anna Boluda**. Vilaweb TV combinava continguts de producció pròpia vinculats a les apostes editorials, sobretot entrevistes i reportatges, amb vídeos d'actualitat. Els seus articles sobre el procés sobiranista són dels més viralitzats a les xarxes socials.

BARON, Joan Antoni

@JoanAntoniBaron

(Melilla, 1955). "Inici aquest blog amb la intenció que sigui el reflex de la meua activitat política. No és fàcil separar l'activitat política de la vida quotidiana quan hom fa d'alcalde. Una impregna l'altra de manera indestriable. Passar la ratlla és difícil i a vegades impossible. I, a més, crec fermament que la proximitat ha de ser la primera condició per dedicar-se a la política local." Així començava el 20 de gener de 2006 la seva activitat com a bloguer (<http://joanantonibaron.blogspot.com.es>) l'alcalde de Mataró. Actualment, cap del grup municipal socialista, a l'oposició, fa de mestre a l'escola pública Camí del Mig i manté la seva activitat al blog, Facebook i Twitter, combinant vivències personals, activitat com a casteller dels Capgrossos i faceta política. Va ser un dels referents entre els alcaldes del país per la seva gestió directa i personal a les xarxes socials.

BARROSO, Silvia

@silviabarroso_

(Barcelona, 1970). Periodista, responsable de la web del diari Ara, amb 1.704.882 navegadors únics mensuals, segons l'OJD Interactiva del març de 2014 (1.928.425 el febrer de 2014). No va ser pionera a la xarxa, ja que va entrar en el món digital el gener de 2008, gestionant la web del diari Avui. "Feia 14 anys que treballava de periodista i de cop vaig descobrir una nova dimensió de l'ofici, on el lector ja no és lector sinó usuari, ja no és un simple receptor passiu sinó un actor exigent que deixa molt clar què li interessa i què no, i reclama que el tinguis en compte a ell més que a les teves fonts. Per fi, el lector-usuari és realment el centre de la nostra feina", assegurava. "Això implica unes precaucions i límits que també he après a gestionar: no podem oblidar el criteri periodístic, no ens podem deixar arrossegar només pel que dona més audiència, perquè en el fons, honestament, nosaltres sabem identificar què és important, què afecta la vida de la majoria dels ciutadans, i això també és pensar en el lector, posar-te al seu servei." Aquest canvi de mentalitat l'experimenta a l'Avui.cat, on —sota la direcció de **Salvador Cot**— va aconseguir situar la web líder entre els mitjans digitals en català. L'octubre de 2010 es va incorporar a l'Ara, dos mesos abans que nasqués el diari. Els mitjans ja usaven les xarxes socials i el diari apareixia com un projecte multiplataforma, amb redacció integrada. "Ha estat tot un aprenentatge: descobrir un altre llenguatge, més directe, aprendre tot el que es pot fer de cocreació amb els usuaris, saber encaixar i gestionar les crítiques —molt sovint encertades, altres vegades injustes—, entendre que l'usuari vol que interaccions amb ell i que hi té dret. I veure que així es poden canviar coses, o almenys intentar-ho. Crec que és innegable que els mitjans convencionals han canviat d'actitud per la pressió de les xarxes: ja no es pot ser acrític o benivolent amb el poder si el carrer t'està passant pel damunt."

BASSA, David

@david_bassa

(Granollers, 1971). Periodista, president del Grup de Periodistes Ramon Barnils, que edita l'observatori crític dels mitjans de comunicació Mèdia.cat, bàsicament adreçat a la professió. Aquest portal acumula 20.000 visites úniques

mensuals. “Amb aquestes xifres superem, amb escreix, el nostre àmbit professional dels Països Catalans. Estem entusiasmats pel *feedback* que rebem a través de correus directes, ja que no es poden fer comentaris a les notícies del portal. Rebem aportacions molt qualitatives, moltes provinents de directors de mitjans o caps d’informatiu”, explica Bassa. Mèdia.cat va néixer el 2009 per defensar un periodisme rigorós i un espai comunicatiu propi. “Tot agafant el relleu de Contrastant.net, que va deixar de publicar-se el 2007 [però ha tornat temporalment fins al 9 de novembre de 2014], i prenent com a referència observatoris similars d’altres països, Mèdia.cat s’adreça als professionals del periodisme, als estudiosos del sector comunicatiu i també a la ciutadania en general, interessada a disposar de veus crítiques amb els *mass media*. Ens centrem en quatre grans àmbits d’anàlisi: el discurs dels mitjans en qüestions com la violència, els conflictes polítics i socials, l’abús del llenguatge masclista o xenòfob; el discurs sobre la llengua catalana, denunciant els clíxés ‘regionalitzadors’ i l’empobriment del seu ús per tal d’obrir el debat sobre la responsabilitat d’empreses i professionals de la comunicació en la potenciació de la nostra llengua; la creació dels imaginaris polítics i dels marcs de referència que cada mitjà assumeix de forma no gens casual; i la publicació d’eines i mètodes per a la pràctica periodística rigorosa i amb criteris d’autocentrament nacional. Aquestes eines es posen també a l’abast dels moviments socials o ciutadans perquè puguin tenir així una actitud més crítica amb els mitjans.” Mèdia.cat és dels primers observatoris crítics dels mitjans de comunicació d’Europa. “D’observatoris semblants només n’hi ha al món anglosaxó, com el nord-americà Project Censored i el britànic Media Lens”, afirma David Bassa. El portal s’actualitza diàriament, analitzant el tractament informatiu dels mitjans del país. “Quan s’ha fet més soroll ha estat amb els informes en profunditat que cada dos o tres mesos anem publicant, podent-se descarregar gratuïtament en PDF. L’informe que analitzava el perfil dels tertulians dels nostres mitjans no ha passat gens desapercebut”, afegeix el president del Grup Barnils. D’una selecció dels dotze temes que el Grup Barnils considerava més importants i que els mitjans dels Països Catalans no havien tractat, el 2011 va néixer el primer *Anuari dels Silencis Mediàtics Mèdia.cat*. “La bona rebuda del primer volum va fer que el 2012 ens tornéssim a animar, però com que la crisi ja ens havia encalçat i no teníem pressupost vam fer una crida a la xarxa per buscar micromecenès. Vam demanar 3.200 euros, que vam recaptar en només tretze hores! El primer dia ja havíem

aconseguit tot el finançament, i com que teníem encara 39 dies més, l’aportació final dels 256 micromecenès que s’hi van implicar va ser de 6.400 euros, just el doble del que demanàvem. Això ens va obligar a passar de 12 a 15 temes silenciats —no era cap problema, ja que la llista inicial sempre s’apropa al centenar, i el problema és haver d’eliminar-ne— i muntar més presentacions de les previstes”, comenta Bassa. L’observatori està obert als usuaris perquè formulin les seves propostes de temes a l’adreça media.cat@grupbarnils.cat.

BASSAS, Ramon

@ramonbassas

(Mataró, 1968). Bloguer (<http://ramonbassas.blogspot.com.es>) des del juliol de 2004. Va ser regidor socialista de Mataró, ciutat referent de la Catosfera. Ha deixat la política i actualment és el responsable de comunicació de Fragmenta Editorial, conservant la mateixa dedicació a les xarxes socials.

BATALLA, Albert

@albertbatalla

(La Seu d’Urgell, 1977). Alcalde de la Seu d’Urgell i diputat de CiU al Parlament de Catalunya. Va escriure en el seu seu blog (<http://albertbatalla.cat>) des del febrer de 2007 fins al setembre de 2011. Actualment és actiu a Facebook, on va entrar el 31 de gener de 2008; a Twitter, on va entrar l’abril de 2008; a Flickr, que va estrenar l’abril de 2009; i des del gener de 2012 també a Instagram. “Vaig començar amb ganes de comunicar sense filtres informació, pensaments i accions que desenvolupo en tant que càrrec públic. En un principi, ho plantejava com un altaveu unidireccional, però de seguida vaig comprovar que aquestes eines tenien una funció de diàleg permanent. Són aparador i altaveu, però també són fòrum de debat o termòmetre. En un primer moment entens el Facebook o el Twitter com un complement del teu dia a dia públic i ho gestiones a ‘hores mortes’. Finalment, acabes incorporant aquestes eines com a instruments permanents de feina fins al punt que la persona que m’ajuda amb la meua agenda em diu que hi ha més peticions de visita a l’Ajuntament via xarxes que no pas amb la tradicional trucada a l’alcaldia. Tot i això, cal no perdre mai de vista que la vida, el pols de la ciutat i el país són al carrer, i no principalment a la xarxa.”

BATLLE, Eduard

@rispau

(Salt, 1968). Periodista. Usuari actiu a la xarxa des de 1999 amb un blog personal que combina la professió amb contingut personal. El 2006 va estrenar un altre blog (<http://ebatlle.blogspot.com.es>), i actualment manté eduardbatlle.cat. Després de la primera edició de la Catosfera a Granollers, va impulsar l'Associació STIC.CAT i va ser el creador dels Premis Blogs Catalunya. Actualment és soci-director de la consultora de comunicació digital i audiovisual La Factoria de ServeisWeb. També és soci amb **Anna Codina** de la consultora Catalunya Valley. Impulsor del TEDxGirona i de les jornades NITS a Girona amb **Xevi Montoya**. "Als inicis de les xarxes socials els periodistes que les utilitzàvem érem tractats de rars o estranys. Ara, els que més ens critica-ven, són pràcticament els més evangelitzadors. El canvi de la revolució digital és precisament a casa nostra: fins i tot el crític, ara s'han adaptat al canvi comunicatiu", afirma Batlle, que va ser dels primers catalans a entrar a Twitter.

BELLVER, Carles

@carlesbellever

(Castelló de la Plana, 1967). Analista de tecnologia educativa a la Universitat Jaume I (UJI) de Castelló, també és escriptor. És a Internet des de 1992, deu anys més tard, el 2002, va obrir el seu blog (<http://www.carlesbellver.com/blog>). És un dels pioners de la web a nivell global. El 1993 va participar en la posada en marxa del primer servidor web de l'Estat espanyol, a la UJI. També va desenvolupar unes extensions per a un editor de textos de Mac (BBEdit) que facilitaven la inserció de les etiquetes HTML en els documents, que llavors es teclejaven a mà. "La veritat és que, després d'aquella aventura inicial, m'he limitat a fer el mateix que tantíssima gent: experimentar amb els avantatges d'aquestes tecnologies en els àmbits que m'interessen, professionalment o personalment. Continue treballant a la Universitat Jaume I, justament en l'aplicació de les noves tecnologies a l'ensenyament i l'aprenentatge, i a banda, intente escriure —creació, literatura—, camp en el qual la tecnologia també té molt a dir i tot m'interessa: blogs, wikis, dispositius i aplicacions per a lectura i escriptura, xarxes socials, etc." Tot i la seva modèstia, Carles Bellver

té el mèrit d'haver publicat un relat en temps real a Twitter el 2009. "Però no crec que es pugui dir que he fet, en tot això, res especialment rellevant en aquests últims anys. Diguem que el meu moment de glòria internetica ja va passar. Si de cas, només diria que estic modestament orgullós d'una circumstància menor: haver iniciat l'any 2002, i després coordinat, la traducció al català de Moodle, el programari de codi font obert que al cap dels anys ha estat el més utilitzat per donar suport a l'ensenyament presencial i/o a distància en universitats, instituts i escoles del nostre país." A part de la web (<http://www.carlesbellver.com>), és present a Tumblr, Facebook, Flickr i Twitter.

BELLVER, Toni

(Castelló de la Plana, 1962). Germà de **Carles Bellver**, també és analista de tecnologia educativa a la Universitat Jaume I (UJI). És a la xarxa des de 1991, quan la UJI, acabada de crear, s'hi connecta. Aleshores treballava al servei d'informàtica de la universitat. "Com que part de les nostres preocupacions eren la distribució d'informació dins dels campus participe en els projectes d'instal·lació d'un Gopher (1992) —que acabaria mantenint la llista de servidors Gopher de l'Estat espanyol— i, posteriorment, un servidor [www](http://www.1993.es) (1993) —el primer servidor web amb accés públic a l'Estat espanyol. En aquesta època inicial també ens dediquem a l'evangelització de les possibilitats en el món acadèmic i cultural del nou mitjà", explica Toni Bellver. Entre 1996 i 1999 va continuar treballant amb el mateix equip en la posada en marxa del directori de recursos [donde?](http://donde.uji.es) (<http://donde.uji.es>). Posteriorment va passar al Centre d'Educació i Noves Tecnologies (CENT) de la mateixa universitat, on actualment treballa com a analista de tecnologia educativa en projectes de l'àrea de docència: campus virtuals, e-portfolis, MOOC... "En resum, estic interessat en l'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació a l'ensenyament i a la lliure distribució del coneixement", conclou. No és present a les xarxes socials convencionals.

BELZUNCES, Marc

@mbelzunces

(Barcelona, 1976). Activista. Entre els anys 2001 i 2012 va ser membre de l'associació Softcatalà, entitat guanyadora del Premi Nacional d'Inter-

net 2004 i Premi Nacional de Cultura 2005, així com del Premi Carme Serrallonga a la qualitat lingüística 2005 (UB). Va ser coordinador de les *Jornades sobre català i noves tecnologies* (2003-2005). Va participar i coordinar la traducció al català del navegador Opera (versions 6 a 8), l'Skype (versió 1.0) i del programa Cdex 1.51. Membre de l'equip de traducció de l'OpenOffice.org, administrador i moderador dels fòrums de Softcatalà i interlocutor amb la Fundació puntCAT, així com responsable d'El Rebost de programari en català i membre de l'equip del Catalànitador per a Windows. Entre 2002 i 2003 va intentar crear una jerarquia catalana de *news-groups* (al mateix nivell que les estatals), amb **Jordi Ipparraguirre** i altres, però cap institució va cedir-los un servidor. "Hagués estat el primer domini català propi (cat.)", explica Belzunces, que de 2005 a 2013 va ser editor i difusor de la Wikipedia en català.

El 2005 va obrir el blog De l'Holocaust, estant, amb més de 2 milions de visites fins que el va tancar el 2013. En aquest blog va presentar els primers mapes públics de l'extensió de l'independentisme i el primer estudi de les característiques sociopolítiques de l'independentisme mitjançant enquestes (CIS 2001), i el primer estudi mediàtic sobre l'independentisme, per al Centre d'Estudis Sobiranistes el 2008. Entre el 2007 i el 2010 va ser ambaixador per a l'àmbit lingüístic del català del portal internacional toponímic Geonames.org, i membre fundador de la campanya *Sumem-nos al mapa per un Estat propi*, encarregant-se de la cartografia de base.

El 2006 va impulsar la campanya Vota Independentència. El 2008 es va declarar "objector de consciència independentista" en ser cridat com a membre d'una mesa electoral a les eleccions espanyoles de 2008, amb el suport legal de l'Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans. Condemnat per l'Audiència Provincial de Barcelona, el Tribunal Suprem va declarar desert el seu recurs per estar redactat en català. "Ni tan sols el van entrar a valorar, perquè van considerar que no s'havia presentat cap recurs. Vam recórrer al Tribunal Constitucional per vulneració de drets fonamentals —discriminació lingüística, i negociació al dret a una segona instància judicial—, el primer cas d'aquestes característiques. El Constitucional ho va desestimar dient que no s'havia vulnerat cap dret fonamental. Vam recórrer al Tribunal Europeu de Drets Humans, que també va desestimar sense entrar a valorar el cas, segurament per la satura-

ció del tribunal, la novetat que suposava un tema lingüístic i la possible capsa de pandora que podia obrir", afegeix Belzunces.

El 2009 va publicar articles al Bloc Gran del Sobiranisme, i l'any següent va ser membre de les executives de Sant Andreu Decideix i Barcelona Decideix, plataformes que van organitzar la consulta sobre la independència a Barcelona, bastint una "administració electoral neutre i independent". És autor dels mapes sobre l'independentisme i l'unionisme a Catalunya. Descarregables gratuïtament, van tenir un ampli ressò amb més de 100.000 visites. Era la primera vegada que s'elaboraven mapes com aquests. El 2013 també va contribuir al primer informe del Consell Assessor per a la Transició Nacional, en l'equip de **Ferran Requejo**, elaborant els mapes sobre el tractament de les dades i la redacció preliminar.

BENACH, Ernest

@ebenach

(Reus, 1959). President del Parlament de Catalunya en l'etapa del parlament 2.0, model per a altres canvis sobre l'ús dels blogs, les xarxes socials i les tecnologies. Autor del llibre *#Política2.0*, va estrenar blog (<http://blocs.mesvilaweb.cat/ebenach>) de president del Parlament l'abril de 2008, any en què també va entrar a Twitter i Facebook. Anteriorment, el 2002, ja havia començat a escriure *posts*. Va aprofundir en les potencialitats de les xarxes aplicades a la política, amb les dificultats i equilibris que això suposava per raó del seu càrrec institucional. "Durant el meu període de president vaig mantenir dos blogs, el personal i l'institucional. Hi vaig entrar senzillament per una qüestió de xafardia tecnològica crònica. O sigui, sempre m'ha interessat tot el tema de noves tecnologies, de la relació que es podia establir a través de les xarxes, de com la política havia de gestionar aquesta qüestió, i vaig arribar a la conclusió, massa prematura potser, que una altra manera de fer política era possible, gràcies a Internet. Tant m'ho vaig creure que fins i tot vaig intentar portar-ho a la pràctica, que és del que es tracta", recorda Benach. Després de deixar la primera línia política, va començar a estudiar Comunicació a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). "També he fet emergir la meua condició d'emprenedor i ara mateix participo en dos projectes empresarials, TÀSTIC Consulting, una empresa que es dedica a fer enquestes i estudis de mercat, essencialment a través d'Internet, i ELISCAT, Escola de Lide-

ratge Social de Catalunya, un projecte per oferir formació en el lideratge a tanta gent com sigui possible, en l'àmbit empresarial, social i cívica", explica. Ernest Benach col·labora en mitjans de comunicació com Catalunya Ràdio, El Periódico, Mundo Deportivo i Tribuna.cat, entre d'altres. També presideix la Fundació Escolta Josep Carrol i ha organitzat dues edicions del TEDxReus, a part de ser ponent al TEDxPladelacalma i TEDxAndorra. Des de la seva retirada política, ha publicat, juntament amb **Miquel Pueyo**, el llibre *Mort certa, hora incerta. De l'edat mitjana a la societat digital*, que va guanyar el premi d'assaig Josep Vallverdú 2012, en castellà amb el títol *¿Una eternidad digital? Vida y muerte antes y después de Internet*. El projecte de l'Escola de Lideratge Social de Catalunya va començar a partir d'un DM d'una persona que no coneixia. "Em va proposar que ens veiéssim per parlar d'una idea que tenia. No era pas encara la idea de l'Escola, però a partir del coneixement personal i de treballar durant més de 9 mesos plegats ha sorgit el projecte. I aquest és un fet que m'ha succeït diverses vegades, l'oportunitat de conèixer persones i projectes interessants a través de la xarxa. És cert que també et castiguen molt, i que l'anonimat fa molt de mal, sobretot si tens certa projecció pública, però quan trobes persones interessants, el valor de la xarxa es multiplica", afegeix. Ernest Benach té més de 30.000 *followers* a Twitter, i un Facebook amb 5.000 amics. També és present a LinkedIn, Pinterest, Instagram i Spotify. "He tancat la web i els blogs, i estic en fase de reflexió. N'obriré un de nou, però que no tingui res a veure amb la política", comenta.

BERRIO, Albert

Membre del col·lectiu Contrastant, amb **Miquel Amiralí** i **Vicent Conca**.

BERTRAN, Èric

@ericbertran

(Barcelona, 1990). Activista, sots-secretari d'Immigració de Convergència Democràtica, sotsdirector de la Fundació Nous Catalans i president del moviment Nous Catalans Joves. Amb 14 anys havia creat una pàgina web inspirada en el llibre de J. K. Rowling *Harry Potter i l'Ordre del Fènix* per defensar la llengua catalana. La tardor de 2004 una trentena d'agents de la brigada antiterrorista de la Guàrdia Civil van detenir-lo al domicili fami-

liar de Lloret de Mar per haver enviat un correu electrònic a la cadena de supermercats Dia demanant l'etiquetatge dels seus productes en català. L'Audiència Nacional espanyola el va acusar d'"amenaces terroristes" i el fiscal li va arribar a formular una petició de 8 anys de reformatòria. L'any següent va escriure el llibre *Èric i l'Exèrcit del Fènix*. Posteriorment, l'escriptor **Victor Alexandre** va escriure una obra de teatre, dirigida per **Pere Planella**, de la qual es va fer una adaptació cinematogràfica escrita per **Albert Plans** i **Hèctor Hernández**, dirigida per **Joel Joan** i **Sergi Lara**, que es va estrenar el 2012. També és autor del llibre *L'institut de la vergonya* (2007). Aquell mateix any, en un acte públic a Sueca, acompanyat de Victor Alexandre, va patir l'atac d'un grup de persones vinculades a l'ultradreta valenciana. El vídeo d'aquell incident es va difondre el desembre de 2013 a YouTube.

BERTRAN, Uriel

@uriel_bertran

(Badalona, 1976). Professor d'Economia a la Universitat de Barcelona (UB) i secretari general de Solidaritat Catalana per la Independència. És a les xarxes socials des dels inicis de Facebook, i a Twitter des de 2010. A nivell polític, ha participat en la campanya del *No a l'Estatut* —com a dirigent d'ERC i del corrent crític Esquerra Independentista—, l'organització de l'Acampada Jove d'Àrbucis entre els anys 1998 i 2003 —com a dirigent de les JERC—, i a les eleccions al Parlament de Catalunya de 2003 i 2006 com a candidat d'ERC, i en la dels comicis de 2010 per Solidaritat. Va tenir un paper molt actiu en les consultes populars per la independència entre els anys 2009 i 2011, com a portaveu i responsable de campanyes, així com en la del #novullpagar contra el greuge dels peatges a Catalunya.

BIBILONI, Gabriel

@bibiloni

Lingüista i bloguer mallorquí (<http://bibiloni.cat/blog>). Professor de la Universitat de les Illes Balears i vice-rector de la Universitat Catalana d'Estiu. És un dels principals defensors del terme *blog* enfront de *bloc*, des dels orígens de la Catòsfera, i ha esdevingut autèntic guardià del català correcte a la xarxa.

BLASCO, Josep Maria

(Barcelona, 1960). Llicenciat en Matemàtiques per la Universitat de Barcelona, va ser professor de la Facultat d'Informàtica de la Universitat Politècnica de Catalunya. El 1987 va marxar a treballar per a la Gesellschaft für Mathematik und Datenverarbeitung, empresa d'investigació alemanya que duria el node central de la xarxa EARN a Alemanya. És un pioner d'EARN (European Academic Research Network) i de les llistes de distribució (LISTSERV). És un dels protagonistes com a pioner de la xarxa en el llibre d'**Andreu Veà** *Cómo creamos internet*, on hi diu: "A les burocràcies no els agrada la gent que està preocupada de fer coses que serveixen, sinó que els agrada la gent que està preocupada per obeir la jerarquia, predictibles, i jo no era gens predictable." El 1985 va publicar *Manual del Usuario del Lenguaje UBL*. L'UBL era el Llenguatge de la Universitat de Barcelona, eina oficial de la UB per ensenyar a programar durant diversos anys. "L'UBL és una evolució del que va ser el primer compilador de Pascal de la UB (ho vam rebre per correu des de Zurich: prèviament a l'existència de la xarxa, és clar), i que vaig escriure jo dels 20 als 22 anys, mentre feia la carrera de 'mates', en fitxes perforades, perquè em va donar la gana i sense cobrar", explica Blasco. (<http://www.epbcn.com/personas/JMBlasco/informatica/pascalp4/>)

BOLUDA, Anna

@annaboluda

(Alcoi, 1976). Periodista i realitzadora de vídeo *freelance*, especialitzada en temes socials i divulgació científica. Va entrar a la xarxa de manera activa el 2006, des de Vilaweb, on va formar part del procés inicial de Vilaweb TV, i amb el blog Apòstata desficiosa (<http://blocs.mesvilaweb.cat/desficiosa>). "En aquest blog, durant molts anys, vaig gaudir del privilegi i la llibertat de l'anonimat digital. Entre altres coses, hi expressava la meua mirada sobre Barcelona des dels ulls d'una valenciana, i el que passava al País Valencià des de la distància de viure a Barcelona, a més de temes personals i una de les meues obsessions: la poca vergonya que gasta l'església catòlica", afirma Boluda. Actualment genera continguts de text i vídeo *online* per a la revista *Sostenible*, la Fundació Roger Torné i diverses entitats científiques i de recerca. "El Twitter em costa, però encara sóc una de les poques que es miren el Facebook a diari", afegeix.

BORRÀS, Enric

@enricb

(Barcelona, 1980). Periodista, responsable de l'edició ARABalears.cat, antic Diari de Balears fusionat amb l'Ara. Aquesta versió digital va superar els 100.000 usuaris el setembre de 2013. El setembre de 2006 va començar a escriure el blog L'ameba digital (<http://blocs.mesvilaweb.cat/enric.b>). Amb la crisi del Carmel, va usar la plataforma de blogs de MésVilaweb per fer informació des del barri barceloní on les obres del metro van provocar un esfondrament, el gener de 2005. Manté el blog Linotip.cat i col·labora amb l'observatori crític dels mitjans, Mèdia.cat.

BOSCH, Jordi

(El Masnou, 1972). Enginyer de telecomunicacions per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Executiu de General Electric fins a 2003, va formar part dels governs tripartits de la Generalitat primer com a director-gerent del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació, i després com a secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació. Actualment és responsable de l'àrea digital de Mediapro. També ha emprès amb altres socis dos projectes empresarials a l'entorn de la internacionalització i dels continguts.

A Jordi Bosch li va tocar viure de prop el reconeixement del domini .cat des del Govern. "El gran mèrit de l'administració pública va ser, estranyament, el de no molestar i ajudar la societat civil que l'estava impulsant. Fins a l'últim moment es va estar pendent del fax enviat per la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions on s'expressava que l'Estat no hi posava pegues. La generositat dels diferents partits polítics per no polititzar el tema va ser una excepció que després s'ha repetit poques vegades. En els 6 anys que vaig estar al Govern, l'única cosa que vam celebrar amb unes copes va ser aquesta. Va ser la primera victòria sobiranista a la xarxa! Érem independents en la nova realitat digital", explica Bosch.

En el seu pas pel sector públic va influir i transformar la manera com l'administració catalana adquiria el serveis tecnològics. "Vam passar d'un oligopoli a un ecosistema d'empreses grans i petites aportant valor col·laborativament. Els cicles polítics tenen aquestes coses: avui aquella feina s'ha llançat. Crec que ha estat un error

que pagarem molt car, però qui ha pres la decisió estava plenament legítimat per prendre-la, com ho vam estar nosaltres en el seu moment.”

Els governs tripartits van prioritzar que Internet, la TDT i la telefonia mòbil arribessin a la gran majoria de nuclis de població de Catalunya. “També vam fer arribar banda ampla als 1.700 polígons industrials de Catalunya que el 2006 en una majoria encara no disposaven d’aquest servei. El projecte estrella, però, va ser la iniciativa de Xarxa Oberta, que pretenia trencar la verticalització del sector de les telecomunicacions —segregant la infraestructura dels operadors de serveis— per tal de ser més eficients en les inversions per fer arribar la fibra òptica arreu del país i potenciant la competència. Una visió moderna, independent i de país, que amb el canvi polític es va veure en risc de desaparèixer tot i que finalment se n’ha salvat alguna cosa.” Bosch recorda el moment més delicat del seu pas pel Govern amb l’apagada analògica de 2010. “El dia que la torre de Collserola va enfosquir el senyal analògic em va fer aguantar la respiració uns instants. El procés de transició va ser un èxit del que estic molt orgullós, sobretot per la professionalitat de l’equip que el va conduir”, afirma Bosch.

BOZA, Didac

@didacboza

(Sevilla, 1964). Periodista de La Xarxa (Xarxa de Comunicació Local) i articulista a Nació Digital. Va dirigir lamalla.cat entre el 2006 i el juny de 2012, data del tancament del diari digital. Aleshores va posar en marxa una línia de programació compartida amb una trentena de ràdios locals i, més tard, va assumir la sotsdirecció d’informatius durant l’etapa d’integració dels mitjans de la Diputació de Barcelona: l’antiga COMRàdio, la Xarxa de Televisions Locals i la informació a Internet, hereva de lamalla.cat. La primera meitat de les seves tres dècades com a periodista són pre-Internet. Entre els anys 1998 i 2000 va posar en línia els seus primers *sites*, digitals informatius i ràdio *online* de tipus experimental. “Per algú tan malalt de ràdio com jo, el matrimoni entre la veterana ràdio i la jove xarxa és una felicitat. Es pot comprovar amb el meu *hobby* personal www.digitalradio.cat”, explica Boza, que recorda la seva etapa al digital de la Diputació: “Quan vaig arribar a lamalla.net em vaig trobar un mitjà digital que conservava bona part de l’esperit pioner —nascuda el 1999, va ser un dels primers mitjans estrictament digital del país—, però que havia quedat una mica atrapat

en la seva pròpia història tant conceptualment com tecnològicament. Quan el domini .cat va ser una realitat, lamalla el va obtenir de seguida, però només el va aplicar com a segon domini. Els responsables de lamalla fins llavors consideraven que el domini .net formava part de la marca i de l’ADN del mitjà.” L’11 de Setembre de 2008, coincidint amb un canvi de disseny, lamalla.net va passar a ser lamalla.cat, i Dídac Boza es va proposar aleshores garantir la pluralitat informativa i la credibilitat amb l’elaboració de continguts propis. També va avançar en la confluència de continguts multimèdia, ja que lamalla.cat formava part d’un grup multimèdia que distribuïa notícies en formats audiovisuals. “Durant els anys que es va publicar lamalla —entre 1999 i 2012— el sobiranisme va adquirint un protagonisme creixent entre els mitjans informatius en català a Internet. La *photo finish* de l’any 2010, abans de la sentència de l’Estatut, per exemple, mostra una àmplia majoria de capçaleres —natives digitals o versions digitals de diaris de paper— de caràcter sobiranista o independentista. L’audiència de totes aquelles capçaleres era àmpliament majoritària, segons les dades d’OJD Interactiva. Són anys en els quals el sentiment independentista es més actiu i es fa més present a la xarxa que altres visions del país. Aquest fenomen es fa molt evident en el sentit de les opinions expressades en els comentaris i espais de participació que mantenen pràcticament tots els informatius digitals, lamalla en va ser un dels pioners. En aquell context, i pel que fa a la informació, al portal 3cat24.cat —nom que tenia llavors el digital informatiu de la CCMA— i a lamalla.cat els pertoca, per la seva condició de mitjans públics, mantenir una línia de neutralitat, recollint els arguments de les diferents posicions”, afirma Dídac Boza. Aquest periodista ha evolucionat ideològicament cap al sobiranisme. “Em compto entre els centenars de milers de ciutadans —inclosos alguns periodistes que conec— que han vist com el propi pensament ha anat evolucionant cap al sobiranisme. Els esdeveniments —sobretot a partir de la sentència del Tribunal Constitucional contra l’Estatut votat pel poble de Catalunya— em porten a la conclusió que en la relació Catalunya-Espanya la millor opció és, finalment, el divorci. El juliol de 2010 vaig cobrir la manifestació de rebuig a la sentència de l’Estatut. Allà vaig tenir tota la sensació que el sentiment del carrer s’havia mogut en un camí de no retorn”, afegeix. El 2008 va començar a escriure el seu blog personal www.digitalradio.cat, que recull la seva evolució ideològica.

CABALLÉ, Xavier

@xcaballe

(Terrassa, 1969). Membre de Softcatalà, ha treballat com a consultor de seguretat informàtica des de 2000 a Hewlett-Packard i altres empreses nacionals i internacionals. Abans havia treballat en la localització de *software* per a IBM i, amb anterioritat, en dos dels primers proveïdors d'Internet (ISP) que hi va haver a Catalunya: Abaforum (1990-1994), on va participar en el primer servei que comercialitzava l'accés a la xarxa a Catalunya, i després com a operador de sistemes a Servicom (1995).

CABOT, Pau

@paucabot

(Palma, 1974). Llicenciat en química i professor de secundària de l'escola Mata de Jonc de Palma, pionera de l'ensenyament en català a les Illes Balears. Des de 2005 és editor de la Viquipèdia (Premi Nacional de Cultura 2014). Per promoció de l'edició a la Viquipèdia en català per part dels alumnes, va participar en l'organització dels concursos Viquibalea, d'àmbit balear, i Viquiescoles, que abraçava tot l'àmbit lingüístic.

Interessat en la implantació del programari lliure a les escoles, va col·laborar puntualment amb Softcatalà en la traducció de programari i en la difusió del programari lliure i en català. Ha impartit diversos cursos de formació del professorat de les Illes Balears sobre el sistema operatiu GNU/Linux, les aplicacions didàctiques dels wikis i la Viquipèdia, la implantació d'ultraportàtils a les aules i l'entorn virtual d'aprenentatge Moodle.

Treballador d'una cooperativa de producció, forma part del consell rector de la Unió de Cooperatives de Treball Associat de les Illes Balears. En el marc d'aquesta entitat, ha col·laborat dins del grup Infocoop en la implantació de solucions de programari lliure per a la gestió de tots els aspectes informàtics dels centres educatius i d'un portal educatiu per a les cooperatives d'ensenyament de les Illes Balears.

CALVÍS, Jordi

@jordicalvis

(Lleida, 1977). Dissenyador gràfic i il·lustrador de Can Antaviana, agència de disseny, disseny web,

intranet, eines *online*, gestor de continguts Houdini (2003) i comunicació en mitjans socials. Ha realitzat de forma desinteressada el logotip, el disseny del marxandatge i el web via.assemblea.cat, entre d'altres elements gràfics de la Via Catalana. Des de Can Antaviana (@canantaviana), empresa fundada el 1996 i dirigida per **Xavier Pastó**, també han fet el web 11s2013.cat, que tal com s'havia fet l'any anterior amb 11s2012.cat, recollia totes les piulades de Twitter i les fotografies d'Instagram a temps real, vinculades als *hashtags* de la Via Catalana. Aquest web va monitoritzar 8.000 fotografies a Instagram i prop de 300.000 piulades a Twitter. Calvis escriu un blog (<http://www.antaviana.cat/blog/author/jcalvis>).

CAMP, Joan

@joancamp

(Granollers, 1978). Va realitzar els primers passos a la xarxa ciutadana VallesNET. Fundador de Racó Català (1999), amb **Guillem Sureda** i **Oriol Morell**, quan eren estudiants d'Empresarials, el primer, i d'Informàtica, els altres dos. L'any 2005 va crear, juntament amb l'informàtic **Miquel Serabassa**, Catalexa.com, el primer rànquing de webs en català a partir de les dades d'Alexa, que va ser una referència fins que l'OJD Interactiva va esdevenir l'estàndard en l'auditoria de difusió del mitjans i webs en català. Soci fundador de l'empresa de desenvolupament de projectes web Tirabol (2006), des d'on posa en marxa el digital Directe.cat (2007), que dirigeix durant el seu primer any de vida, moment en que pren el relleu l'historiador **Oriol Junqueras**. Posteriorment engegarien el digital d'àmbit comarcal AraVallès (2009), i posteriorment, l'enciclopèdia de la música en català Viasona (2010), entre molts altres projectes. L'any 2011, l'empresa fa un important rentat de cara al principal gestor de blogs catalans, Blog.cat, i evita d'aquesta manera el seu tancament, que actualment allotja més de 6.500 blogs. Presideix l'associació Xarxa Digital Catalana, creada el 2003, des d'on es dona cobertura a diferents projectes digitals mancats de recursos, amb un llistat que supera els 200 llocs web. Des de Xadica creen el digital Social.cat (2009) i el digital Jurnal.cat, a partir de la fusió de tres webs. També des de l'associació posen en funcionament la plataforma catalana de finançament col·lectiu totSuma (2013). Des de 2011 és el director de les jornades de la Catosfera, que cada any se celebren a Granollers, i que serveixen de punt de trobada pels principals protagonistes de la xarxa

catalana. Acompanyat de **Jaïr Domínguez** i amb un grup de col·laboracions destacades, va produir *Cubicles*, la primera web-sèrie feta en català.

CAMPUZANO, Carles

@carlescampuzano

(Barcelona, 1964). Diputat de CiU al Congrés. Va obrir el blog (<http://www.carlescampuzano.cat>) el setembre de 2006, i va entrar a Facebook i Twitter per la campanya de les eleccions espanyoles de 2008. Després va obrir canals a YouTube i Vimeo, i comptes a LinkedIn i Instagram. Va tenir una temptativa fallida de generar un procés participatiu utilitzant una plataforma anomenada Mixedink, i ara ho intenta a Change.org. El desembre de 2013 va ser escollit Diputat 2.0 en els premis que cada any atorga l'Asociación de Periodistas Parlamentarios de Madrid, i el seu blog va ser finalista a l'edició del mateix any dels Premis Blogs Catalunya. "Quan em vaig incorporar a la dinàmica 2.0, ho vaig fer des d'una necessitat i una intuïció. La necessitat era tenir un espai on dir la meua, més enllà de les possibilitats i oportunitats que els mitjans de comunicació ens ofereixen a les persones que fem política. I dir-ho amb més llibertat i aproximació personal que quan haig de pronunciar-me com a càrrec electe d'un partit polític. El sentiment d'estar encotillat i limitat per la manera en el que els partits polítics funcionen a Catalunya pesava em mi de feia temps. Certament els partits són imprescindibles per articular la representació política en societats plurals i complexes; el seu paper representatiu de valors i interessos i mediador en els conflictes que es deriven del pluralisme intern de les societats continua sent fonamental per permetre la construcció de majories per governar i alhora respectar i integrar les minories. Però, certament, uns partits absolutament condicionats per les tàctiques i estratègies electorals, amb un pes dels aparells que limita i ofega la discussió interna i amb dificultats per dialogar amb la societat, necessiten urgentment un veritable *aggiornamento*. La política 2.0 segur que hi podia ajudar. La intuïció era que Internet em podia obrir a molta gent que amb la manera habitual de fer política no hi arriba, i pensava especialment en els joves. La intuïció era bona. He conegut gent i iniciatives que segurament sense les xarxes socials se m'haguessin escapat. Potent, interessant, que no acostuma a estar present ni en els mitjans de comunicació habituals, ni tampoc en els espais més formals

de representació de la societat civil. És cert. Internet posa en crisi els intermediaris. I no sols els polítics", sosté Campuzano.

CANELA, Enric

@enriccanela

(Barcelona, 1949). Catedràtic de Bioquímica i Biologia Molecular a la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, és un bloguer (<http://www.enriccanela.cat>) sobiranista de primera fornada. Membre de la Plataforma per la Sobirania, col·laborador del Centre d'Estudis Sobiranistes, promotor del manifest de suport a Suma Independència i cofundador de l'Assemblea Nacional Catalana. Des del setembre de 2008 és un dels principals promotors de la plataforma Deu Mil a Brussel·les, organitzadora de la manifestació del 7 de març de 2009 a Brussel·les per l'autodeterminació de Catalunya.

CAPDEVILA, Carles

@CarlesCapde

(Els Hostalets de Balenyà, 1965). Periodista, professor de Comunicació a la Universitat de Barcelona i director del diari Ara, molt actiu a Twitter i Facebook. Ha presentat i dirigit el programa *Eduqueu les criatures* a Catalunya Ràdio i el programa *Qui els va parir* a TV3. Va ser subdirector del programa *Malalts de tele*. Va dirigir la secció *Alguna pregunta més*, dins d'*Els matins* de Catalunya Ràdio. Va rebre el premi Pere Quart d'humor i sàtira el 1999 pel llibre *Criatura i companyia*. Col·labora en emissores de ràdio i televisió.

CAPDEVILA, Germà

@gcapdevila

(Buenos Aires, 1970). Periodista. Editor de la primera revista per a iPad en català, *Esguard*, que va aparèixer per la Diada de 2012. A partir de 1992 va treballar en la primera agència de notícies de l'Argentina i Amèrica del Sud que va obrir el seu portal a Internet. Primer amb un *Bulletin Board System* (BBS) —sistema de tauler d'anuncis— i a partir de 1994 ja directament a Internet. L'any 2000 va viure l'explosió de la primera bombolla d'Internet a Miami. L'agència l'havia enviat a preparar un portal de notícies i e-commerce que se'n va anar en orris abans de començar, per culpa de la bombolla. Capdevila va publicar l'edició

Buenos Aires de Vilaweb. Al setmanari en anglès *Catalonia Today* va llançar la primera 'app' pròpia per a iPhone d'una revista amb un servei de podcasts en què els articulistes llegien les seves pròpies columnes. Durant el 2013 va posar en funcionament la revista de gastronomia i vins exclusiva per a iPad *Sentits*.

CARRERAS, Joan

@janquim

(Barcelona, 1962). Periodista, escriptor i bloguer (<http://www.janquim.cat>) des del juliol de 2007. Professor associat de la Facultat Blanquerna (URL), on imparteix classes de Periodisme Digital. Ha treballat durant una dècada a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i ha experimentat amb nous formats i narratives digitals. Ha rebut el premi Ciutat de Barcelona 2014 de literatura en llengua catalana per la seva novel·la *Cafè Barcelona*, amb una història situada al cor d'Amsterdam.

CASADELLÀ, Josep

@jcasadella57

(Santa Coloma de Farners, 1957). Veí d'Anglès (La Selva), impulsor de la campanya #novullpagar d'insubmissió als peatges. L'1 de maig de 2012 es va convocar una acció multitudinària als peatges impulsada per una plataforma. "Jo em vaig adherir al cap d'un temps d'haver-se creat la Plataforma novullpagar.cat, que la va crear **Jordi Torres**, de la Bisbal, i **Aïda Àngel**, de Barcelona. Posteriorment s'hi van unir **Guillem Carbó** i **Robert Garrigós**. Inicialment, i fins al 15 de maig, vaig eludir les entrevistes dels mitjans. La resposta de la gent i les accions en vídeo de centenars de persones entenia que eren prou importants i que no feia falta cap moviment. El que calia era deixar de pagar cada cop que es passés per l'autopista. Aquesta manca de lideratge o manca de voluntat de liderar entenc que va ser la que va donar ales a Solidaritat per la Independència a encapçalar les diverses convocatòries, començant per l'1 de maig, quan ja n'hi havia una de convocada pel 20 de maig. Què va passar el 15 de maig? Doncs que la nit del 14 vam esperar, jo i en Guillem Carbó, durant 5 hores fora del Departament de Territori i Sostenibilitat que acabés la reunió del Grup de Treball sobre els Peatges. Allà vam saber que havia arribat el primer 'requeriment de dades a un conductor', **Jordi Chueca**."

Casadellà va saltar als mitjans com a cara visible d'aquest moviment de desobediència. "Va ser des de l'inici de la #marxaforapeatges que vaig començar a parlar amb els mitjans, TV3, ACN... El 2 de maig vaig concedir una entrevista a l'institut Rafael Campalans d'Anglès on vaig comentar el #novullpagar als alumnes." Aquella primera entrevista està penjada a YouTube (http://youtu.be/SAspd_we4i4).

CASAS, Santi

@santicasas

(Terrassa, 1967). Enginyer en informàtica, va entrar a la xarxa a primers dels 90 a través de Compuserve. A mitjan dels 90 va participar en la posada en marxa d'alguns dels primers IPSs catalans com IBERNET Telematica i va acabar sent-ne director. S'ha especialitzat en temes d'identitat digital i seguretat jurídica de la xarxa, s'ha dedicat a temes de certificació digital i avui és emprenedor en dos projectes diferents: Validated ID —serveis d'identitat digital segura— i NJOI —xarxa social del món de l'esport. El 2008 va començar a escriure el seu blog (<http://vivirconmenos.santicasas.net>) i va entrar a Twitter. Sempre ha estat vinculat a moviments de democràcia radical, *open* i internacionalistes. És soci de Greenpeace, SomEnergia i Guifi.net, entre d'altres. Objector de consciència "plantat", el 1991 va participar a la fundació d'Els Verds a Terrassa, participant a nivell català, espanyol i europeu. El 1999 va ser cap de llista d'Els Verds a les eleccions municipals de Terrassa. "Vaig estar als Verds fins que IC ens va usurpar definitivament el *branding*", explica. Els darrers anys participa amb Pirates de Catalunya. "Avui el moviment pirata és el que millor reflecteix la meua forma d'entendre la democràcia. Sobre el #dretadecidir, els pirates diem allò de #dretadecidirhotot", afegeix. En matèria nacional es defineix així: "Ni sóc nacionalista ni m'agraden els nacionalismes. M'agrada la gent que estima i s'apassiona pel que fa, amb qui ho fa i el seu entorn, que no és el mateix. Crec fermament que els actuals models d'Estat, en aquest món globalitzat, no tenen sentit i són 'el problema'. Per tant, no tinc gens clar que la creació de nous Estats sigui una bona solució. Sóc un ferm defensor de la llibertat i del principi de subsidiaritat i, per tant, ferm defensor del dret a l'autodeterminació. Com a català no vull seguir depenent d'una Espanya que ha demostrat reiteradament que no ens entén i que no ens vol entendre. Per això crec que la consulta és imprescindible —no sóc partidari d'eleccions plebiscitàries següides

d'una declaració unilateral d'independència—, i m'agradaria poder votar 'No' a un nou Estat i 'Sí' a independitzar-nos d'Espanya”.

CASSANY, Roger

@rcassany

(Vic, 1980). Periodista, cap de redacció de Vilaweb. Va començar a treballar a Vilaweb TV —la primera televisió IP de l'Estat espanyol— el 2007, mesos després de la seva posada en marxa per part de **Vicent Partal** i **Andreu Barnils**. Des d'aleshores s'ha dedicat als vídeos per Internet. Des de Vilaweb TV ha fet diversos projectes: sèries electorals, debats i retransmissions en directe, com el concert de la primavera valenciana des del Palau de la Música de València. Ha fet una recerca pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) sobre els vídeos informatius —periodístics— a Internet, *El periodisme audiovisual a Internet: funcions diferents, vídeos diferents*. Està enllestint una tesi sobre el mateix tema. “Els vídeos informatius dels diaris digitals no són ni han de ser iguals als vídeos dels telenotícies de la televisió convencional. Són diferents i tenen propietats especials. Però com són i com han de ser? És una nova narrativa que lògicament esdevé cada dia més decisiva en comunicació en general i en periodisme en particular”, explica Cassany, que ha impartit un seminari a la Universitat de Sàsser, a Sardenya. Des de fa cinc anys fa classes en el Taller de Periodisme Integrat en l'especialitat de Televisió a la UPF, al màster de Tècniques Bàsiques de Periodisme de l'Idoc, al postgrau de la UOC sobre Periodisme Multimèdia —sobre vídeo— i també de l'assignatura *Analysis of Digital Journalism* de la UPF, que s'imparteix en anglès i que analitza el periodisme a la xarxa a Europa. De les classes del Taller Integrat de Periodisme els estudiants fan un programa de mitja hora que es diu *Cetrencada* i que s'emet a BTV. Ha participat en altres projectes, com els vídeos a la xarxa del congrés de modernisme, les càpsules de vídeo del Born Centre Cultural, els vídeos del Tricentenari. També va participar a l'Arxiu de cultura contemporània ciberians.net, que va crear **Oriol Caba**.

CASTELLS, Manuel

(Hellín, Albacete, 1942). Sociòleg, analista de les comunicacions modernes i la societat en xarxa, és un dels principals gurus mundials. El seu discurs ha influït de manera determinant en molts projectes socials de la Internet catalana.

Segons el *Social Sciences Citation Index* (2000-2009), Manuel Castells és el cinquè acadèmic de Ciències Socials més citat del món i l'acadèmic de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) més citat. Titular de la càtedra Wallis Annenberg de Tecnologia de la Comunicació i Societat a la Universitat de Califòrnia del Sud, a Los Angeles, i catedràtic de Sociologia a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). També és professor visitant de Ciències, Tecnologia i Societat del MIT i professor visitant d'Estudis d'Internet a la Universitat d'Oxford. Ha publicat la trilogia *L'era de la informació* (2001-2002), traduïda a 22 idiomes. Altres obres publicades són: *Problemas de investigación en sociología urbana* (1971); *La cuestión urbana* (1972); *Imperialismo y urbanización en América Latina* (1973); *Nuevas perspectivas críticas en educación* (1994); *La ciudad informacional. Tecnologías de la Información, reestructuración económica y el proceso urbano-regional* (1995); *Local y global. La gestión de las ciudades en la era de la información* (1997); *La transformación del trabajo* (1999); *La Galaxia Internet. Reflexiones sobre Internet, empresa y sociedad* (2001); *La Sociedad Red* (2006); *Comunicación y Poder* (2009); i *Redes de esperanza e indignación* (2012). És el gran referent de la sociologia aplicada a la xarxa. Setmanalment publica articles imprescindibles al diari *La Vanguardia*.

CASTRO, Liz

@lizcastro

(San Leandro, Califòrnia, 1965). Escriptora i traductora nord-americana, té web pròpia (<http://www.elizabethcastro.com/>), escriu el blog *Pigs, Gourds and Wikis* (<http://www.pigsgourdsandwikis.com>) i publica Catalunya Press. Autora de *HTML, XHTML, and CSS: Visual QuickStart Guide*, amb sis edicions i més d'un milió d'exemplars venuts. El febrer de 2013 va editar el llibre sobre la situació de Catalunya *What's up with Catalonia? The causes which impel them to the separation*, una col·lecció de 35 assajos escrita per historiadors, acadèmics, polítics, lingüistes i educadors. És una de les relatores del procés d'independència en anglès a les xarxes socials.

CLAVELL, Ferran

@fclavell

(Barcelona, 1969). Responsable d'Innovació i Future Media de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) —TV3 i Catalunya Ràdio.

És a la xarxa des de 1994, quan es connectava amb un rudimentari mòdem a través de Servicòm. Aleshores treballava a TVE a Sant Cugat del Vallès, i era l'únic que tenia accés a Internet. En la seva arribada a TV3 va crear el web del programa *Sputnik*, la primera web de televisió de l'Estat espanyol fins i tot abans que TV3 estrenés la seva pròpia pàgina, que va aparèixer uns mesos després, el 1995. "Des d'aquella època he estat vinculat a tots els projectes interactius de TV3 i Catalunya Ràdio: TV3.cat, Super3.cat, 324.cat, esport3.cat, 3xl.cat, ritmes.cat, clubdecuines.cat, catradio.cat, catmusica.cat, i icatfm.cat, així com al naixement i l'evolució de TV3alacarta, els serveis i 'apps' per a mòbils, els serveis de TV connectada —Sony, Samsung, LG, Philips, PS3, Windows Media Center, Google TV, ONO, etc.—, la presència dels continguts a YouTube, Facebook i Twitter", explica Clavell. Com a projectes més innovadors destaca el TV3alacarta, que ha anat evolucionant una passa per davant d'altres mitjans i amb presència a totes les plataformes: web, mòbil, tauletes, TV connectada, i consoles. "Cal tenir en compte que quan es va estrenar el TV3alacarta, el 2004, encara ni tan sols existien YouTube ni el servei iPlayer de la BBC", afirma. "Un altre projecte destacable seria el d'iCat FM, que va néixer des d'un inici com un model híbrid de ràdio-internet. Crec que des de la CCMA hem apostat clarament des del principi pels mitjans interactius i per situar adequadament els continguts de TV3 i Catalunya Ràdio a Internet, estenent d'aquesta manera a la xarxa la missió fundacional de la CCMA de promoure la llengua i la cultura catalanes." A nivell personal, l'any 2000 va ser cofundador de l'empresa iMente, un servei d'agregació de continguts i *clipping* digital.

COBO, Silvia

@silviacobo

(Barcelona, 1979). Periodista especialitzada en informació sobre mitjans de comunicació i Internet. Bloguera (<http://silviacobo.com/blog>) des del gener de 2007, autora del llibre *Internet para periodistas*. El 2009 va impulsar, amb els periodistes **Andreu Castellano**, **Miguel Ángel Méndez**, **Jesús Gordillo**, **Carlos Alonso**, **Carmen Jané**, **Albert Muñoz**, **Anna Solana**, **Jordi Sabaté**, **Aitor Lagunas**, **Miquel Pellicer**, **Cèsar Sánchez** i **Toñi Herrero**, el col·lectiu BCNMediaLab, com a espai de debat i reflexió sobre comunicació, que va deixar de funcionar el gener de 2014.

CONCA, Vicent

(Ontinyent, 1962). Professor, membre del col·lectiu Contrastant, amb **Miquel Almirall** i **Albert Berrio**.

CONTINENTE, Marta

(Barcelona, 1955). Llicenciada en Ciències Econòmiques. Responsable d'administració electrònica, de les webs i de l'atenció ciutadana a les dues institucions més importants del país, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. A mitjan dels 90 va llançar bcn.cat, i amb els governs d'esquerres va potenciar gen.cat. Actualment, és la responsable de *smart cities* a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. La Internet administrativa orientada al ciutadà no s'entendria a Catalunya sense la seva contribució. És una de les dones més influents de la xarxa catalana, i la seva veu és molt respectada al PSC en aquesta matèria.

CORNELLA, Alfons

@acornella

(Barcelona, 1958). Fundador l'any 2000 d'Infonomia, empresa de serveis d'innovació que té una xarxa de 25.000 professionals a tot el món, la major xarxa d'innovadors en espanyol. Ha publicat 23 llibres sobre ciència, tecnologia i innovació, així com 1.000 articles sobre el paper de les tecnologies en la transformació de les empreses. A part de presidir la seva empresa, és consultor d'algunes de les companyies més grans de l'Estat espanyol i comparteix les seves idees i experiències a través de conferències i seminaris sobre la innovació davant d'unes 15.000 persones cada any.

CORTÉS, Marc

@marccortes

(Barcelona, 1974). Llicenciat en Dret i MBA per ESADE, expert en desenvolupament de negoci i màrqueting digital, és soci-director i director general de RocaSalvatella, consultora especialitzada en la transformació digital dels negocis. Compagina l'activitat professional amb la docència, al departament de Marketing d'ESADE, on fa classes de màrqueting i negoci digital en diver-

sos programes MBA i Executive Education. Ha treballat a 'La Caixa', participant en el desenvolupament d'activitat a Internet, i anteriorment va fer consultoria estratègica a Accenture. El 2009 va publicar el llibre *Iniciate en el Marketing 2.0* sobre l'ús dels nous mitjans online en el màrqueting relacional, i el mateix any *Nanoblogging*, el primer llibre en espanyol dedicat a aquests espais de comunicació. Escriu d'aquests temes al seu blog (<http://www.interactividad.org>), i de la seva passió per l'esport en un altre blog (<http://primerkm.wordpress.com>). Va ser un dels impulsors de les trobades de piuladors catalans Cava&Twitts.

COT, Salvador

@salvadorcot

(Terrassa, 1965). Periodista, director de Nació Digital des de 2010. Ha aconseguit situar l'audiència d'aquest diari —editat per **Miquel Maccià**— per davant de la resta de mitjans digitals en català, amb 2.070.663 navegadors únics el març de 2014, segons l'OJD Interactiva. Va ser subdirector de l'Avui i responsable de l'Avui.cat —amb **Silvia Barroso**—, a més de les edicions locals i temàtiques d'aquest diari a Internet. Col·labora habitualment en programes com *L'oracle* (Catalunya Ràdio), *La Nit a RAC1*, i *La Nit* (La Xarxa). També és columnista del setmanari *El Temps*. Va començar l'exercici del periodisme el 1983 com a redactor al Diari de Terrassa. Entre 1996 i 2002 va ser corresponent de TV3 a les delegacions de Madrid, Bilbao i París. Va formar part del Comitè Professional de TV3 entre el 2002 i el 2006, i va ser membre de la Junta de Govern del Col·legi de Periodistes.

CRESCO, Martí

@marticres

(Barcelona, 1972). Periodista de Vilaweb i del programa de ràdio *L'internauta*. La xarxa li ve del seu pare, **Lluís Crespo** (Barcelona, 1939-2013), que tot i no tenir cap relació amb la informàtica es va apassionar des del principi per Internet. "Des de 1994-1995 per casa van passar totes les tecnologies hagudes i per haver de connexió (Infovia, XDSI, ADSL, cable...) i, a mitjan dels 90, va arribar a tenir comptes de les xarxes privades nord-americanes Compuserve i AOL. No sé com s'ho va fer, però algun comercial d'AOL li va cedir la seva adreça postal dels Estats Units perquè ell pogués obrir-s'hi un compte. A causa d'això, una vegada mon pare es va comprar un llibre als Es-

tats Units amb el compte d'AOL i no el va rebre mai... perquè devia anar a parar a casa del comercial!", explica. Des de casa i a la biblioteca de la Universitat de Barcelona de plaça Universitat, Martí Crespo va tenir accés a les BBS —*Bulletin Board System*— de l'època, com la del setmanari *El Temps*. "I més endavant a La infopista i a la primera Vilaweb. No en puc precisar la data, però entre el 1996 i el 1997 tots dos vam començar a col·laborar-hi i ens vam encarregar, els Crespo, de Vilaweb Informàtica —actualment, Vilaweb Tecnologia—, on jo feia notícies de la xarxa i ell, ressenyes de programes informàtics que provava i valorava. Paral·lelament, ell portava una *newsletter* sobre novetats informàtiques, en castellà, distribuïda per l'empresa NCSA.es de Barcelona amb un notable èxit", explica el periodista. El novembre de 1998, **Vicent Partal** i **Assumpció Maresma** van contractar Martí Crespo com a coordinador de Nosaltsres.com. El director de webs que havia originat La infopista havia quedat relegat a un pla secundari amb el naixement de VilaWeb, més periodístic. El 1998 Maresma i Partal van considerar que calia rellançar el cercador amb el nom de Nosaltsres.com. Des d'aleshores ha treballat a la redacció de Vilaweb encarregant-se principalment de Nosaltsres.cat, Vilaweb Tecnologia, Diari de l'Escola, *L'internauta* i també *Xarxa*, la doble pàgina que des de fa anys té Vilaweb al setmanari *Presència*, d'El Punt Avui, en paper, amb articles relacionats amb Internet i la tecnologia als Països Catalans i al món, i recomanacions de webs. "És, segons que diuen alguns, la secció tecnològica en un mitjà en paper més veterana i amb més continuïtat de casa nostra", explica. En paper, també va signar el primer llibre de Vilaweb, *Guia VilaWeb. Les millors adreces d'internet*, de 2002.

CUESTA, Albert

@albertcuesta

(Barcelona, 1960). Periodista i bloguer (<http://albertcuesta.com>), col·labora en diversos mitjans informant de tecnologia, com el diari Ara i Catalunya Ràdio. Va ser el principal promotor de la campanya per aconseguir que Twitter tingués versió en català.

DALMAU, Antoni

@tonidalmu

(Sant Feliu de Guíxols, 1959). Periodista d'El Punt Avui, el 7 de maig de 1998 va llançar L'Absurd Di-

ari (<http://www.absurddiari.com>), amb l'objectiu inicial de recollir totes les notícies insòlites, sorprenents i surrealistes publicades al diari El Punt des de la seva creació, el 1979. Posteriorment, el 2002, va començar a incloure informacions difoses tant en català com en castellà per altres rotatius i agències de notícies d'abast nacional, estatal i internacional. "En els seus primers anys de funcionament, L'Absurd Diari era l'única web catalana i de l'Estat espanyol dedicada a recollir notícies sorprenents i surrealistes, a l'estil del que ja feien als Estats Units altres webs amb continguts periodístics similars: This is True i News of the Weird", explica Antoni Dalmau. Actualment, L'Absurd Diari compta amb més de 20.000 notícies, un 66% en castellà i el 34% en català. La web recull les informacions tal com han estat difoses pels mitjans i citant sempre la font i autor. Apareixen agrupades per idioma, àmbits territorials i temàtiques. El web també compta amb altres seccions com llegendes urbanes, anuncis classificats absurds, frases sorprenents de polítics, etc. L'equip de L'Absurd Diari està format per **Ramon Buch**, com a responsable tècnic, i el periodista Toni Dalmau, que treballa a la redacció d'El Punt —ara El Punt Avui— des de 1985, on ha estat responsable tant a les edicions en paper com a la digital i actualment és el cap de tancament. Va participar en la posada en marxa de la primera web del diari. "Vaig estrenar-me com a internauta l'any 1996, i a més de L'Absurd Diari, tinc també un blog que es diu Diari de l'Absurd, obert el 2004, i una versió d'aquest blog en el web d'El Punt Avui. Una anècdota sobre L'Absurd Diari: darrerament estic rebent moltes peticions de protagonistes de notícies de crònica negra i dels seus advocats demanant la retirada d'antigues històries que tornen a aparèixer a Google en posar noms i cognoms en el cercador —una pràctica habitual per part de les empreses quan han de contractar nous treballadors. No hi poso cap inconvenient. Tothom que ha 'purgat la pena' té dret a l'oblit de fets passats, una cosa que no sempre permet la xarxa", explica Dalmau.

DOMÈNECH, Eudald

@EudaldDomenech

(Ripoll, 1962). Primer empresari de l'Estat espanyol de la xarxa, el 1993. Fundador de Servicom, el primer proveïdor d'accés comercial i serveis d'Internet a Espanya. És cofundador de World Online, fundador de Telépolis, cofundador d'In-OutTV, SincroGuiaTV i Total Channel. "Considerat el primer empresari d'Internet a Espanya, va fundar el seu imperi amb poc més de 10 mi-

lions de pessetes. Després de moltes vicissituds, aquest enginyer mecànic català de 39 anys que mai no va exercir com a tal, creador del primer proveïdor d'accés a Internet que van conèixer molts usuaris d'aquest país, va decidir perdre la seva independència. Va buscar i trobar el seu propi primo *zumoso*, como ell el denomina. El portal a Internet de *Retevisión*, *EresMas*, va pagar uns 14.000 milions de pessetes per la seva empresa, *Telépolis*, probablement l'últim gran portal independent que quedava a la Internet espanyola. S'ha arruïnat diversos cops, però ha surtat més cops encara", escrivia l'any 2000 la periodista **Núria Almiron** al seu llibre *Cibermillonarios*. Servicom distribuïa diverses bases de dades d'informació general produïdes per institucions externes. Als inicis oferia seleccions dels diaris El Mundo i El Periódico, i revistes com *El Temps*. L'alta al servei costava 3.220 pessetes, el kit de connexió, 4.590 i la quota mensual bàsica, 1.380.

DOMÈNECH, Fran

@frandomenech

(Barcelona, 1976). Radiofonista i guionista de ràdio i televisió. Treballa a RAC1 i col·labora amb el diari Ara. Promotor de @miccionari, el març de 2012 va publicar un llibre, amb els millors tuits, agrupats per temes, que feien servir aquesta etiqueta per engrandir el diccionari en to d'humor amb els usuaris catalans de Twitter més enginyosos. En aquesta iniciativa hi ha implicades personalitats del país que han piulat usant #miccionari.

DOMINGO, David

@dutopia

(Tarragona, 1976). Professor a la Universitat Rovira i Virgili, al Postgrau de Periodisme Digital de la Universitat Oberta de Catalunya i a la Université Libre de Bruxelles. Ha deixat constància de l'evolució d'Internet en l'*Informe de la Comunicació a Catalunya*, produït cada dos anys des de 2000 per l'Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Es tracta d'un recull d'estadístiques i una anàlisi de tendències disponible en obert (<http://incom.uab.cat/informe>). En la seva recerca ha dedicat especial atenció als mitjans digitals locals a Catalunya, i va fer un primer cens de 475 webs informatives que va publicar el Col·legi de Periodistes el 2004. Aquest cens va ajudar a alimentar la secció de mitjans en català de l'Open Directory Project. També ha

investigat les rutines de treball dels periodistes digitals catalans i com les redaccions han gestionat els processos d'innovació.

DOMÍNGUEZ, Eva

@edominguez

(Barcelona, 1970). Periodista. És de les blogueres catalanes més veteranes amb *El Cuarto Bit*, que publica a La Vanguardia des del maig de 2010. Especialitzada en noves tecnologies, ha coordinat projectes per a La Vanguardia Digital i altres empreses. Domínguez (<http://www.eva-dominguez.com>) és consultora de nous mitjans i imparteix classes a diverses universitats com a *freelance*.

DONAIRE, José Antonio

@DonAire

(Salamanca, 1968). Geògraf. Especialista en estudis sobre turisme, director de l'INSETUR (Institut Superior d'Estudis Turístics) i professor de l'Escola de Turisme de la Universitat de Girona. Bloguer (<http://www.don-aire.blogspot.com.es>) des de l'abril de 2005. Va ser un dels diputats de referència durant l'esclat del parlament 2.0 a la cambra catalana. És un apassionat de les xarxes socials. Ha escrit sobre la nova política i comunicació amb un dels píxels més afinats de la Internet catalana.

ESPARDUCER, Agustí

@ultimtram

(Vinaròs, 1945). Informàtic, jubilat després d'haver treballat en una multinacional d'ordinadors i com a petit empresari de serveis informàtics, programació i consultoria. Ha col·laborat com a *community manager* en moviments com deumil.cat i altres sense ànim de lucre. "He estat sempre compromès socialment. Vaig ser enllaç sindical als anys setanta col·laborant amb CCOO com a independent en la negociació del conveni del metall de Barcelona. En aquesta època complementava els meus ingressos com a professor de matemàtiques de peritatge mercantil a l'acadèmia Hispano Francesa de Portal de l'Àngel", explica Esparducer, que encara fa manteniment tècnic d'una web que va crear fa anys, GolfaNova. "En l'actualitat em distrec amb els meus companys jubilats fent tallers de Facebook i Twitter, i

gestionant la pàgina del Casal de Gent Gran Can Fàbregas", explica aquest exmilitant d'ERC, Reagrupament i Solidaritat. Actualment simpatitza amb el moviment del Procés Constituent, en què col·labora gestionant la pàgina de Facebook de Procés Constituent de Sarrià Sant Gervasi.

ESPELT, Ricard

@ricardespelt

(Manresa, 1973). Professor a la Universitat Oberta de Catalunya i consultor en comunicació estratègica i web, fa recerca en el marc de la societat en xarxa i el desenvolupament rural. Amb la seva tesina es va proposar demostrar que les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) poden transformar les comunitats rurals i, especialment, les relacions dels productors agraris amb el seu entorn. Va ser regidor i impulsor de Copons 2.0, una experiència de governança oberta i deliberativa en el seu municipi.

ESTEVE, Antoni

@Toniu

(Barcelona, 1955). Periodista i propietari, amb la seva dona, **Victòria Pinyà**, de l'empresa Lavínia, que té 700 treballadors —va arribar a tenir-ne 1.000— i els últims 5 anys ha facturat una mitjana de 40 milions anuals. És un dels exemples de periodista apassionat per l'ús de la tecnologia com a aliada de la comunicació i dels mitjans digitals. Regidor del PSUC al primer ajuntament democràtic d'Arenys de Mar, l'any 1979 va impulsar la primera emissora municipal del país, Ràdio Arenys. Des d'aleshores no ha parat de desafiar la tecnologia perquè estigués al servei dels continguts periodístics, i ho ha fet en totes les etapes de la seva densa carrera professional. Políticament, va passar pel PSUC —l'intent de cop d'Estat del 23-F el va enxampar a la seu del carrer Ciutat, a l'oficina de premsa del partit—, en una època arenyenca molt influïda per l'independentista **Fèlix Cucurull**, del PSAN. Els últims anys ha patit en la pròpia pell les pitjors maneres empresarials de la *gomina* imperant a Madrid, i se sent molt allunyat de la manera de fer negocis dels taurons de la capital espanyola. Després de vendre Lavínia a Vértice, l'ha recuperada en una situació molt difícil i els últims mesos l'està remuntant tot i la crisi. Va estudiar Ciències Empresarials a ESADE, però va deixar-ho a mitges per ser periodista. Aleshores escrivia poemes a les fitxes perforades de l'IQS

els anys 1973-1974, com a membre del Club de Poetes de la Fitxa Perforada, un col·lectiu que intentava “humanitzar les màquines”. Va ser corresponsal de Mundo Diario al Maresme, el diari més esquerranós de la transició; va saltar a TVE, on va protagonitzar una pugna clàssica —en diferents etapes posteriors— amb els tècnics que es resistien als canvis tecnològics. A Sant Cugat va viure el canvi del cinema al vídeo, i després a El Periódico de Catalunya va formar part dels primers periodistes que canviarien la màquina d'escriure —i l'ampolla de whisky— per l'ordinador. En el seu retorn a TVE, amb el Mundial de futbol de 1982 va cobrir les primeres notícies amb vídeo, unes manifestacions a Barcelona i Sabadell. Les declaracions de l'arribada de **Josep Tarradellas**, per exemple, s'havien perdut parcialment perquè la cinta de TVE —l'única que les havia enregistrat— s'havia velat. A París, on va ser corresponsal de TVE, usava un mòdem per consultar les agències de notícies, essent el primer corresponsal a fer-ho. El 1986 també va ser el primer periodista d'aquella casa a dur ordinador portàtil. Fil de coure, XDSI... encara faltava perquè arribés la fibra i el satèl·lit. També el telèfon mòbil, Minitel a l'era pre-Internet. Director del programa *Linia 900*, és un periodista de l'època en què els diaris catalans trigaven fins a cinc dies a arribar a les capitals europees. Conferències telefòniques internacionals, i desplaçaments per buscar els exemplars de paper. El primer *telefonino*, un Ericsson, el va agafar a Roma —ciutat on també va ser corresponsal de TVE. Recorda haver entrat en una de les antigues cabines telefòniques per parlar amb el mòbil, i no provocar reaccions de sorpresa entre els vianants que l'observaven estranyats quan caminava amb aquell artefacte parlant pel carrer. Fruit de la seva lluita amb els tècnics, va ser capaç de fer un informatiu comarques per a TVE a totes les del país en una època en què no hi havia mapes de repetidors i enllaços. El 1997 va pronunciar una conferència a ESADE advertint de l'èxit del vídeo a Internet... que no arribaria fins alguns anys després. Ell, però, venia d'haver perpetrat el primer *streaming* a Europa —ningú no ho ha desmentit— amb **Oriol Ferran i Vicent Partal** a Arenys de Mar. Va ser la revetlla de Sant Joan de 1996. Alguns internautes nord-americans que el van arribar a veure via XDSI, van interessar-se per aquell grup musical: La Salseta del Poble Sec. Arenys de Mar és una de les viles de referència per a la Internet catalana. Partal, Ferran, **Assumpció Maresma**, Victòria Piany... Quina colla de periodistes! La història de Lavinia és la dels mitjans de comunicació públics de proximitat, en l'època d'hegemonia socialista en el

municipalisme català. El 1994 munten Barcelona Televisió (BTV), primer client de la productora d'Esteve i Piany. El 1995 munten Mediàpolis, primer directori de mitjans de comunicació a Internet, amb enllaços a webs de mitjans i recursos per a periodistes, amb un notable èxit a França, on entre 1997 i 1998 va ser el més visitat. El 1996 participen, amb Vicent Partal, de La infopista, que mostra els primers *banners* de publicitat, de Lavinia. Després vindrien les webs de Catalunya Ràdio i COMRàdio a fer *streaming*, les primeres de l'Estat espanyol. El 1999 van fundar el digital de la Diputació de Barcelona, LaMalla.net, una iniciativa de Lavinia innovadora en continguts multimèdia, grafisme i animacions. El periodista **Joan Francesc Cànovas** va ser el primer director. Abans de 2000 una altra innovació: un sistema de reconeixement de música amb més de 100.000 peces, que s'identificaven durant els tres primers segons de reproducció. Han passat els anys i el nom d'Antoni Esteve forma part de la història de la Internet catalana amb majúscules. Ser d'esquerres i haver treballat per a moltes administracions governades pel PSC li ha obert i tancat portes com a empresari, però malgrat la davallada del partit i la crisi econòmica, després de vendre i recuperar Lavinia de mans de Vértice, Esteve i Piany tiren endavant una productora vinculada a les tecnologies i els continguts, amb una divisió digital que treballa per a grans empreses i administracions públiques. De tots els colors. El dia que es va anunciar el tancament de RTVV, la notícia el va enxampar reunit amb la seva directora a les instal·lacions de Canal 9, televisió que treballava amb Lavinia. Professor de la Universitat Pompeu Fabra del taller de Televisió i Internet, imparteix classes a la redacció integrada, des de la primera promoció de la UPF.

FACHIN, Albano-Dante

@_cafeambillet

(Blanes, 1976). Activista. El 2004 va fundar l'empresa Noupaper Editors, editora, entre d'altres, de la revista *Cafè amb llet*, que distribueix gratuïtament 30.000 exemplars a La Selva i l'Alt Maresme, i que l'abril de 2014 s'acaba d'expandir a tot el país amb una tirada que supera els 100.000 exemplars. És autor, amb **Marta Sibina**, del llibre *On són els meus diners?*, sobre la sanitat pública catalana. Els seus vídeos, els seus articles de denúncia i la campanya de micromecenatge per finançar l'edició del llibre han agitat la xarxa.

FERNÁNDEZ HERMANA, Luis Ángel

@luisangelfh

(Màlaga, 1946). Periodista científic (<http://lafh.info>), va participar a llançar la primera web d'El Periódico de Catalunya, el 25 de maig de 1995. Les seves pàgines de telemàtica al diari, prèvies al salt a les *superautopistes*, van esdevenir de referència. Amb múltiples connexions globals i amb una gran capacitat d'interpretació de com evolucionaven les tecnologies i la ciència les seves opinions han estat visionaries i avançades a la pròpia evolució de les xarxes. Fundador el 1996 d'Enredando, que va dirigir fins a 2004, ha publicat tres volums sobre la història d'Internet: *Historia Viva de Internet I, Los años de en.red.ando (1996-1998)*, *Historia Viva de Internet II, Los años de en.red.ando (1999-2001)* i *Historia Viva de Internet III, Los años de en.red.ando (2002-2004)*. Actualment dirigeix el Laboratorio de Redes Sociales de Innovación.

FERNÁNDEZ, Roc

@rocfernandez

(Terrassa, 1972). Bloguer (<http://www.rocfernandez.cat>) des del gener de 2006, va ser cap d'informació de Convergència Democràtica de Catalunya entre 1997 i 2011, essent responsable de la web, de les primeres d'una organització política catalana. Regidor de Sant Feliu de Codines durant anys, actualment és responsable de continguts digitals a la Direcció General de Comunicació del Departament de la Presidència de la Generalitat.

FERRAN, Oriol

@oriolferran

(Arenys de Mar, 1965). Periodista, activista digital i polític. El 2004 va ser nomenat secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat i té l'honor d'haver pogut celebrar l'obtenció del domini .cat. Fins a 2006, va impulsar el programari lliure i els continguts lliures —*creative commons*— a l'administració catalana en l'època del primer Govern d'esquerres, on va arribar, essent militant d'ICV, a proposta del conseller independent per ERC **Carles Solà**. A part del "suport invisible" del Govern a la can-

didatura del .cat, de la gestió d'Oriol Ferran destaca l'impuls de la xarxa de telecentres com una estructura d'Estat de la societat de la informació al servei de les persones. "Una petjada d'aquella Internet social, vinculada a l'educació i el programari lliure, amb gent dels telecentres en el territori com **Pere Vigo** a Ribes de Freser, **Ramon Fons** a Callús o **Jordi Ausàs** a la Seu d'Urgell", recorda Ferran, que tenia **Jordi Bosch** al Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI), **Marta Continente** a la direcció d'Atenció Ciutadana, i **Ramon García-Bragado** de secretari general de Presidència. Una triangulació PSC-ERC-ICV en la faceta pública d'Oriol Ferran, exregidor ecosocialista d'Arenys de Mar i president de la sectorial TIC d'Iniciativa per Catalunya Verds. Va ser pioner internauta el 1996 amb la Web d'Arenys, les edicions locals de Vilaweb i Arenys.Org. És l'ànima d'Arenyautes (<http://www.arenyautes.cat>), una les primeres comunitats digitals del país, que l'any 2000 va posar a l'abast dels ciutadans d'Arenys una mena de blogs abans de l'aparició dels blogs. El 1994, des de la Lavínia d'**Antoni Esteve**, va fer informació econòmica i de tecnologia per a BTV, i posteriorment creen la web de COMRàdio amb un iniciant *streaming* de Real Audio. El seu programa sobre la xarxa en aquella emissora desaparegué —ara La Xarxa—, *Internezzo*, forma part del paisatge sonor dels internautes catalans de primera generació. El 2000, des d'Ample 24 sccl, va fer les noves webs dinàmiques d'ajuntaments maresmencs com Arenys de Mar, Caldes d'Estrac i Sant Andreu de Llavaneres, entre d'altres, així com la pàgina de la Federació de Municipis de Catalunya. Va ser director de Ràdio Arenys, degana de les emissores municipals de Catalunya i capdavantera en l'ús de la web per fer ràdio de proximitat i comunitària. La Bressola de la Catalunya del Nord té en Oriol Ferran un dels seus principals aliats al Principat, aquesta és la seva faceta d'activista cultural. Des de Crea't, que va fundar en sortir del Govern, es dedica a la consultoria, la planificació estratègica i el desenvolupament de projectes digitals que ara també ha reorientat a l'espai analògic.

FERRER, Bernat

@bernatff

(Barcelona, 1982). Periodista, coeditor del digital Anoiadiari.cat, ha treballat a Vilaweb, Directe.cat, Tribuna Catalana, Festes.org i Xarxanet.org. Actualment treballa a Nació Digital i Nació La Flama, escrivint de política i de cultura popu-

lar, respectivament. Membre del Grup de Periodistes Ramon Barnils, ha estat gairebé a totes les redaccions de la Internet sobiranista. També ha col·laborat a *El Temps*, Europa de les Nacions, Nationalia, El Punt i Regió 7. El 2011 va publicar el llibre-entrevista *Converses amb Oriol Junqueras*.

FERRÉS, Meius

@mferres

(Olot, 1963). Llicenciada en Filologia Catalana, ha estat cap del Servei de Llengües de la Universitat de Girona, de la qual actualment és responsable tècnica de la comunicació a la xarxa. La seva incorporació a Internet és relativament recent, de 2008, amb el blog *Les llengües a debat*, que va estrenar just el dia que va sortir elegit **Barack Obama**. De seguida va obrir pàgina a Facebook i, l'any següent, es va afegir a Twitter. "Miro de ser activa a totes les xarxes, sense atabalar-m'hi. Ara tinc un altre blog, Nodes (<http://meius.wordpress.com>), sobre temes relacionats amb la comunicació a les xarxes socials, a l'entorn de la revolució digital. Les dues últimes xarxes on he entrat són SlideShare i Pinterest. M'interessen força. Instagram em diverteix, i darrerament en fem molt d'ús en àmbit polític", explica Ferrés. Des de l'octubre de 2011 és la responsable de la comunicació a la xarxa d'ERC. "Això m'ha suposat un punt d'inflexió, per la responsabilitat que suposa. Tinc un compte addicional a Twitter, perquè a la Universitat de Girona sóc també qui porta la comunicació a la xarxa, i no es poden barrejar els dos àmbits. De fet aprenc moltíssim en tots dos llocs, i és un aprenentatge que es retroalimenta. Estic en *beta* constant. En tinc sort, a tots dos llocs, d'un grup de persones especialment actives a la xarxa que contribueixen a fer que tot rutlli", afirma. Meius Ferrés forma part del Consell 2.0 d'ERC, compostat per unes 25 persones de tot Catalunya. "Treballem dia a dia fent monitorització de xarxes, experimentant noves eines, fent de padrins de diputats, etc. N'estem molt orgullosos, i sabem que ens en sortim gràcies a la confiança absoluta que tenen els líders, l'**Oriol Junqueras** i la **Marta Rovira**, en nosaltres, i també pel fet que ells són els primers a creure en el poder de la xarxa, i en fan un molt bon ús", sosté. "La xarxa és el meu lloc de trobada, d'aprenentatge, de complicitat amb l'altra gent que també està implicada en el procés que estem vivint al país. M'hi sento molt còmoda, m'ha permès descobrir gent que té molt a dir, i crec que en domino els codis", afegeix. L'endemà del pacte CiU-ERC va crear el *hashtag* #aixòsor-

tiràbé. "Em fa feliç de veure que la gent se l'ha fet seu, i que és molt present. També vaig proposar i organitzar la geolocalització a Foursquare de la Via Catalana, amb l'ajuda d'**Albert Cuesta** i **Oriol Ferran**. A la xarxa està demostrat que una petita iniciativa pot tenir molt de ressò, com la proposta #donaespecial que vaig llançar el 8 de març de 2012. La xarxa ens ha canviat la vida, i ajudarà a canviar el país. No és poca cosa", conclou.

FOIX, Lluís

@lfoix

(Rocafort de Vallbona, 1943). Periodista. Va dirigir La Vanguardia i va ser responsable de la versió digital, amb el també periodista **Txema Alegre** de redactor en cap. El maig de 2004 va obrir el seu blog (<http://www.foixblog.com>), essent dels primers periodistes catalans amb bitàcola, molt dedicada a l'anàlisi política i internacional.

FOLCH, Laureà

@LaureaFolch

(Barcelona, 1969). Regidor de Comunicació, Atenció al Ciutadà i Noves Tecnologies a l'Ajuntament de Vilassar de Mar per CiU, i *social media manager* a @Asepeyo i @Sternalia. Treballa a la xarxa des de 1995, en projectes per a empreses com Vilaweb, Caixa Catalunya, TV3 Interactiva i, en l'actualitat, Asepeyo. Entre 2006 i 2007 va presidir el Capítol Català de la Internet Society (ISOC-CAT). L'any 2000 va crear UMTSforum.net, portal de referència sobre tecnologies mòbils. El 2004 va impulsar el primer *moblog* — *mobile weblog* — a l'Estat amb UMTSforum.net, que permetia enviar imatges i vídeo a blogs des de dispositius mòbils, segons consta al llibre *La blogosfera hispana: pioneros de la cultura digital*. El 2005 Vilassar Ràdio i Vilaweb Vilassar van oferir els primers serveis de *podcast* a Catalunya. El 2007 va implantar i apostar per les xarxes socials a l'administració local. El 2012 va promoure, amb d'altres internautes com el periodista **Albert Cuesta**, la campanya perquè Twitter traduís l'eina al català. Entre els reconeixements rebuts destaquen: Premi B2B Cambrescat amb Asepeyo (2005), Premi Blogs Catalunya al millor blog en formats audiovisuals (2009), finalista del Shorty Awards amb el Twitter de l'Ajuntament de Vilassar de Mar (2011), Premi Innova de Comunicació de la Diputació de Barcelona a l'Ajuntament de Vilassar de Mar (2012), i fina-

lista Shorty Awards amb el Twitter de l'Ajuntament de Vilassar de Mar, guanyador de la fase Vox Populi (2013).

FONS, Ramon

(Palà de Torroella, 1957), professor de llengua i literatura catalana a l'INS Mig-Món de Súria, va ser alcalde de Callús entre els anys 1995 i 2003. Va promoure la reconversió del model industrial del municipi en digital i va fer-ho amb actuacions pioneres d'alfabetització digital i estretament lligades al món educatiu. L'any 1997 Callús va acollir la conferència de l'IEARN prop de 400 participants d'arreu del món. L'any 2000 s'aconseguí que la Generalitat nomenés aquest municipi del Bages, amb 1.335 habitants, primer poble digital (smart city actual) de Catalunya. Un guardó i un reconeixement que va ratificar el secretari **Carles Martín** i que va fer possible que la STSI realitzés diverses proves pilot en els àmbits de les telecomunicacions i l'impuls dels telecentres. El 2007 va ser el primer poble de Catalunya que va comptar amb una infraestructura de banda ampla -de titularitat pública- en pràcticament la totalitat del sòl del nucli urbà. Durant un any, al principi de totes aquestes experiències, Callús va ser el referent de l'impuls de les TIC en el món rural i va acollir diverses trobades amb la participació de referents internacionals de l'educació i del món municipal. Fons va deixar l'alcaldia i ha seguit treballant amb tot un equip de voluntaris en l'àmbit TIC des de la Fundació Aplicació de Callús amb la idea de millorar la qualitat de vida de la ciutadania aprofitant les aportacions socials positives de la tecnologia aplicada.

FONT, Jordi

@jordifont

(Manlleu, 1974). Responsable d'estratègia digital del Grup Nació Digital, soci a Wine.com i al projecte Informà[TIC].

FONTANALS, Pere

@PereFontanals

(Manresa, 1972). Director de Manresa.info, edició vinculada a Nació Digital, va ser impulsor de la xarxa de blogs del Bages, la Bagesfera. El setembre de 2007 va començar el seu blog La Muntanya russa (<http://perefontanals.blogspot.com>).

pot.com.es), de contingut sobiranista. El març de 2008 va organitzar les primeres Jornades de la Bagesfera, a la qual van assistir, entre d'altres, els bloguers **Jonatan Triviño**, **Oriol Puig**, **Jordi Rius Bonjorn**, **Alain Jordà**, **Joan Jordana**, **Moisés Rial**, **Eduard Cucurella** i **Albert Badia**.

FORNELLS, Xavier

(Celrà, 1957). Periodista, el 1999 va impulsar amb **Carles Puigdemont** i gràcies a l'aportació pública de les tres diputacions provincials que aleshores governava CiU l'Agència Catalana de Notícies (ACN), de les primeres agències d'informació europees creades a l'era d'Internet a partir de la xarxa i de l'ús de tecnologies digitals, amb una aposta pel teletreball, els continguts multimèdia i la informació de proximitat. També va impulsar el canal multimèdia de Sant Cugat del Vallès Cugat.cat, a l'entorn dels mitjans públics locals que ha gestionat durant anys. Ha ocupat diverses responsabilitats a l'Ajuntament de Sant Cugat, on treballa actualment. Ha mantingut viu el record d'un conciuatà il·lustre, l'escriptor i periodista **Ramon Barnils**.

FORTUNADO, Víctor

@victorfortunado

(Barcelona, 1980). Publicista. Cofundador de Dreamworker, i impulsor amb **Ferriol Tugues** de The Catalan Project. Ha treballat a Imagine, a Silicon Valley, on va aprendre estratègies de comunicació, construcció de marques i generació de *story telling*. És cofundador de Cookbooth, l'APP perquè els cuiners comparteixin les seves receptes i es relacionin.

FRANCISCO, Andreu

@AndreuFrancisco

(Badalona, 1971). Llicenciat en Direcció i Administració d'Empreses, postgrau en Comerç Exterior i Finances Internacionals i mestre en Direcció Fiscal i Financera de l'Empresa, tot per la Universitat de Barcelona. Alcalde d'Alella des de 2003, és vicepresident del Consorci Localret des de 2004 i de la Fundació Tecnocampus Mataró-Maresme des de 2012. Ha treballat a IBC 2000, ha estat empresari d'una consultoria en tecnologies de la informació (1999-2004) i consultor *freelance* en tecnologies de la informació

(1996-1998). És un dels alcaldes d'ERC que millor ha utilitzat el blog (<http://www.andreufrancisco.cat>) i les xarxes socials per aprofundir en una política de proximitat 2.0.

GANYET, Josep Maria

@ganyet

(Vic, 1965). Enginyer informàtic per la UAB, especialitzat en intel·ligència artificial. Treballa des dels 90 en el terreny de la interacció humana amb els ordinadors en empreses com IBM, Deutsche Bank i Gotomedia. Ha creat empreses en els àmbits del disseny, la comunicació, la música i l'arqueologia. El 1998 va escriure el seu primer blog i en l'actualitat dirigeix l'estudi de disseny Mortensen.co, participa en l'*startup* Soundkik, imparteix classes a la Universitat Pompeu Fabra i col·labora a RAC1 i BTV en temes de divulgació al voltant d'Internet. Ganyet.com és el seu blog i prepara el seu segon llibre. La seva veu és coneguda per la secció sobre Internet i tecnologia als matins de RAC1, des de la primera temporada de **Jordi Basté**, el 2007.

GARCÍA-BRAGADO, Ramon

(Osca, 1957). Llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona, va ser regidor del PSC a l'Ajuntament de Barcelona (2007-2011), secretari general de Presidència de la Generalitat amb **Pasqual Maragall** (2004-2006) i secretari del Govern amb **José Montilla** (2006-2007). Va ser director general del Consorci Localret (1998-1999) jugant un paper d'impuls de la xarxa en el món municipal. Des del Govern, també va contribuir a la discreció perquè la candidatura del domini .cat prosperés sense entrebancs polítics.

GARCIA-MILÀ, Pau

@Pau

(Olesa de Montserrat, 1987). Jove empresari, el 2006 va ser un dels creadors i fundadors d'EyeOS, un sistema operatiu via web —en el núvol— de la generació de les aplicacions *cloud computing*. "Als 14 anys el meu pare em va deixar triar entre posar Internet a casa o comprar una antena de ràdio aficionat. Vaig escollir l'antena, sense dubtar-ho. Als 15 anys finalment vaig posar Internet i als 17 fundava EyeOS. Sóc dels primers, diria que el primer, usuari de Twitter a

Espanya, i el 6.000 al món. Ho vaig provar quan en parlaven en fase beta en un blog americà", explica. A part del projecte EyeOS, ideat amb un grup d'amics l'estiu de 2005 en el garatge del domicili d'un d'ells a Olesa de Montserrat i que Telefónica ha adquirit l'abril de 2014, Pau Garcia-Milà també va promoure el 2011 la xarxa social Bananity. És actiu a Twitter, Facebook, LinkedIn, Google Plus i Bananity, xarxes on publica els articles que escriu al seu blog (<http://pau Garcia-mila.com>). Col·labora en diversos mitjans de comunicació.

GARCÍA PERIS, Daniel

@dgperis

(Barcelona, 1972). Emprenedor relacionat amb el web 2.0 i professional turístic. Com a bloguer (<http://www.danielgarciaperis.cat>), el 2009 va impulsar la Penedesfera, que agrupa prop d'un miler de blogs i usuaris de Twitter del Penedès. Responsable del Patronat de Turisme de Subirats. Diplomant en Turisme per la UOC, participa a la comissió d'estudis de Societat de la Informació i el Coneixement i la comissió de Campus. Tècnic en Producció d'Audiovisuals, Ràdio i Espectacles, va estudiar els primers cursos d'Enginyeria de Telecomunicacions. Col·labora amb L'Esquerra de Gelida, la Plataforma pel Dret de Decidir, l'Institut d'Estudis Penedesencs, l'Associació d'Amics del Castell de Gelida, l'Unió del Casal Gelidenc, Ràdio Gelida, l'ONG Camí Solidari.

GARCIA-RUIZ, Salvador

@salvagarcia

(Santa Perpètua de Mogoda, 1976). Bloguer des de 2008 amb Llibertat (<http://salvallibertat.blogspot.com.es>), on escriu de política i economia, és un dels impulsors del Col·lectiu Emma. Coautor de *Catalunya Last Call: Propostes per tornar a fer enlairar el país*, actualment és conseller delegat del diari Ara.

GENOVÈS, Ignasi

@iGenoves

(Barcelona, 1958). Director general d'Atenció Ciutadana i Difusió de la Generalitat de Catalunya. Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials, milita a Convergència, partit del qual és conseller nacional. Va ser membre fundador i

primer secretari general del Grup d'Estudis Nacionalistes. La web gencat.cat experimenta una transformació del mòdul de gestió de continguts, de Vignette a l'OpenCMS —programari lliure, més útil i intuïtiu. Gencat.cat pretén esdevenir al llarg de 2014 una plataforma proveïdora de dades i facilitadora de serveis que els ciutadans es podran confegir més a mida, tot en disseny adaptatiu —*responsive design*—, amb l'obertura de dades i un predomini de les xarxes socials. Un altre projecte de la direcció general d'Atenció Ciutadana és el portal de transparència gencat, en compliment dels 80 indicadors INCAU marcats per la Transparency International. Els serveis mòbils són una aposta, en línia amb el *first mobile* de Google. L'aplicació mòbil de gencat recull i publicita les APP natives pròpies i les elaborades per tercers amb les dades obertes per la Generalitat —*Guia de serveis mòbils gencat*. Sota la direcció de Genovès també hi ha la gestió de les xarxes socials, amb prop de 300 perfils i comptes —220 d'alimentació manual i la resta de provisió automatitzada a través dels RSS dels serveis que s'han obert prèviament via dades obertes. La *Guia de xarxes socials* en detalla el funcionament. D'altra banda, el Govern ha adoptat acords el 9 de novembre de 2010 i el 31 de juliol de 2012 per fixar oficialment la política d'obertura i reutilització de dades obertes de la Generalitat. L'administració catalana ha impulsat un grup, Catalunya Dades, que promou i treballa perquè totes les organitzacions del país entrin en la dinàmica de l'*open data*: universitats, ajuntaments, diputacions i empreses. El portal Dades obertes gencat ofereix 1.424 *datasets*.

GIL, Carme Laura

(Benissanet, 1935). Filòloga i política, ha estat diputada de CiU al Parlament i al Congrés, i va ser consellera d'Educació de la Generalitat (1999-2003). Des del maig de 2006 manté actiu el seu blog Coc Ràpid (<http://blocs.mesvilaweb.cat/carme.laura>), on no s'ha estalviat crítiques als dirigents de CiU, especialment a **Josep Antoni Duran Lleida**, o al Govern per alguna de les seves mesures més discutides.

GIL, Quim

@quimgil

(Lloret de Mar, 1970). Periodista esportiu d'El Punt de Girona fins a 1995, any en què va crear Putput, la primera agència a crear llocs web a

Catalunya. Actualment viu a Mountain View, San Francisco. Treballa a la Wikimedia Foundation des de 2012. “Darrera el que sembla una pàgina molt senzilla, hi ha molt de *software*, i funciona sempre —és el cinquè web més visitat del món. La Wikimedia Foundation té treballadors a jornada completa com jo, però la gran majoria de la feina la fan voluntaris. El que faig és buscar voluntaris que estiguin interessats a contribuir tècnicament en la Wikipedia i els facilito les eines. I també ajudo programadors que desenvolupen aplicacions i volen utilitzar les dades de la Wikipedia”, afirmava en una entrevista a El Punt Avui.

GINESTA, Susanna

@sginesta

(La Garriga, 1974). Periodista. La seva relació amb Internet va començar mentre estudiava Periodisme a la UAB. “Vaig enviar els primers correus electrònics des del Servei d'Activitat Física, on col·laborava fent continguts i una revista, al cap d'un temps ja vaig tenir el meu de la universitat”, explica. Es va apuntar al que va ser el primer postgrau de Periodisme Digital, que dirigia **Vicent Partal** a la Universitat Ramon Llull i va fer les primeres webs. Des de llavors ha col·laborat intermitentment amb Vilaweb, portant durant 10 anys l'edició local del seu poble, La Garriga, fent continguts sobre Vilaweb —especials com el del 15è aniversari— i per a tercers, fent conceptualització de webs, vídeos i continguts per a diversos departaments de la Generalitat. “També vaig col·laborar amb la redacció del llibre de Partal *Catalunya 3.0* (2001). Des de 1998 treballa pràcticament íntegrament a Internet. I des de 2006 que ho faig per lliure després d'estar 4 anys portant, com si d'un diari es tractés, la web d'un partit polític com ERC (2001-2005). Van ser aquells anys quan les webs de la majoria d'institucions van deixar de ser estàtiques. Durant el temps que vaig gestionar la web vam aconseguir ser la que més visites tenia de tots els partits catalans, segons Alexa.com, així que considero que vaig fer una bona feina per al creixement d'aquest partit, en el qual, per cert, mai he militat”. Ginesta és una de les usuàries catalanes d'Instagram més reconegudes. “A través de les fotografies pots mostrar la teva manera d'entendre el món. M'ha donat moltes satisfaccions i em conviden a moltes experiències com a *influencer*. I han estat també les xarxes les que han possibilitat que ens organitzem com a societat”, afegeix. Actualment treballa a temps parcial per a Espais Naturals de la Diputació —*parcs.diba.cat*— fent notícies, vídeos i dirigint

les xarxes socials, i per a *Time Out Barcelona*, on gestiona el projecte i web Barcelona Creativa (barcelona.cat/creativa). A més, col·labora amb el servei de premsa i comunicació interna de la UOC i amb el *RACC Magazine*, entre d'altres. "Anècdotes en tinc moltes. Vaig poder veure la força de les xarxes portant premsa de l'aplicació mòbil *Jo sóc aquí*, quan Intereconomia va fer una mofa d'aquesta aplicació per localitzar catalans al món i l'APM ho va reproduir. L'augment de seguidors va ser espectacular."

GOMÀ, Joan Ramon

(Santa Coloma de Gramenet, 1960). Doctor enginyer industrial, professor agregat del Departament d'Enginyeria Mecànica de la UPC en l'especialitat de processos de fabricació. És membre del grup de recerca de tecnologies de la producció de la UPC (Tecnofab) i fins a desembre de 2009 va ser director general de la Fundació Centre CIM. Va ser president d'Amical Wikimedia —que gestiona la Viquipèdia en català— des de la seva fundació, el 2007, fins al maig de 2013. Se li atribueix gran part de l'èxit del reconeixement internacional d'Amical Wikimedia. Després de cinc anys de reivindicacions i negociacions, Amical Wikimedia va ser la primera organització viquipedista que no corresponia als límits d'un Estat. La Viquipèdia ha estat guardonada amb el Premi Nacional de Cultura 2014.

GONZÁLEZ-BARROS, Antonio

(Palamós, 1961). Fundador i president d'Intercom des de 1995. Grupo Intercom és la companyia espanyola amb més negocis creats a la xarxa a l'Estat espanyol, amb mig centenar de projectes llançats i més de 20 participats minoritariamente. Especialitzats en classificats, alguns dels seus portals són Bodas.net, Emagister.com, Softonic.com. En el cas d'InfoJobs.net, Neurona.com o Niumba.com, creats per Grupo Intercom, han estat venuts i ja no formen part del seu portafoli, per tant són 'èxits', terme que s'utilitza en el sector per parlar de vendes de negocis. L'any 2000 tenia 15 treballadors, però actualment supera els 1.000 en 13 països, amb una audiència mensual de 150 milions d'usuaris únics i una facturació de prop de 90 milions anuals. González-Barros va començar en els negocis a Internet el 1995, amb un grup de 22 amics que van aportar entre tots 10 milions de pessetes per fundar una empresa de connexió a Internet.

GRAELLS, Jordi

@jordigraells

(Sabadell, 1959). Coordinador de Continguts i Innovació a la direcció general d'Atenció Ciutadana i Difusió de la Generalitat. Jordi Graells (<http://www.graells.cat>) és llicenciat en Geografia, es dedica a la innovació a l'administració a través d'Internet i les xarxes socials —dades obertes, xarxes socials, serveis mòbils, govern obert, i gestió del coneixement— i dirigeix les sessions web de la Generalitat de Catalunya. Ha estat guardonat amb el Premi Nadal Batle de la Universitat de les Illes Balears, sobre TIC, en la seva quarta edició (2002), i graells.cat va ser premiat com el millor blog personal 2013 de Política, economia i societat dels Premis Blogs Catalunya 2013. Hi escriu des de 2005, amb mig miler d'apunts i 36.500 visites. El seu Slideshare slideshare.net/jordigraells acumula 154 presentacions, ha rebut 404.000 visites i ha tingut 4.025 descàrregues. Escriu sobre Internet de des de 2000: *Ciudadanía y administraciones en red* (2013), *El arte de gobernar en abierto. Ideas y experiencias desde Cataluña* (2013), *Treballa diferent. Xarxes corporatives i comunitats professionals* (2011), Col·laborant a portar a la pràctica la col·laboració (2011), *Innovar x Internet. Manual per a innovar serveis per Internet* (2005), *Internet útil per a tothom* (2002) i *Administració, societat, llengua i Internet: Conèixer els serveis i recursos actuals d'Internet a partir d'un estudi sobre la presència de la llengua catalana a la Xarxa*, coautor amb Núria Vives Leal (2001).

GRAS, Joan Francesc

@jfgas

(Gandesa, 1962). Llicenciat en Comunicació Audiovisual. Membre del consell assessor de la Fundació puntCAT. Va ser el segon president de l'Associació puntCAT i va presidir la Fundació puntCAT entre el 2004 i 2009. Posteriorment va ser-ne vicepresident un parell d'anys "per fer un relleu no conflictiu" a la fundació que gestiona el domini. "Vaig néixer en una botiga d'electrodomèstics. Em vaig criar entre ràdios i televisors a vàlvules fins que als 13 anys vaig començar a estudiar electrònica als estius i a ajudar a muntar antenes de televisió", comenta Gras. El 1996 es va apuntar al Grup de Periodistes Digitals i al Capítol Català de la Internet Society (ISOC-CAT), on, com a secretari, va muntar un taller de telecomunicacions —*Catalunya, locomotora d'Espanya*— i coordinava el capítol amb

Administració Oberta de Catalunya (AOC), que van editar una col·lecció de llibres, entre d'altres autors d'**Artur Serra** i **Pilar Dellunde**. "De sobte a 2001 va aparèixer la idea del .cat i jo em vaig mullar des dels inicis. Vam tenir forta oposició interna a la pròpia ISOC-CAT. Calia lluitar", explica Gras. Al Departament d'Educació, va coordinar el servei de vídeo i va participar amb 5 escoles en la primera *megaconference* mundial. Posteriorment, van organitzar la primera Mega-Cat, megaconferència catalana.

GRAUPERA, Jordi

@JordiGraupera

(Barcelona, 1981). Periodista i opinador, llicenciat en Filosofia, des de 2008 viu a Nova York, on treballa en un doctorat en filosofia política. Va estrenar el seu blog (<http://jordigraupera.cat>) el 2007. "El vaig obrir sense pretensions d'escriure-hi massa. Més aviat com un arxiu *online* abans no existissin o es popularitzessin els Dropbox. De fet, la primera versió me la va muntar el meu cosí, el **Pau Garcia-Milà**, que aleshores ja treballava en la cosa del EyeOS, que no deixa de ser un núvol. Vaig tenir Facebook durant 5 anys, però vaig deixar-ho durant el 2013. Me'l vaig fer just abans de marxar a Nova York precisament per usar-lo de finestra amb els meus amics, però com que acceptava tothom sense discriminar amb el temps es va convertir en un perfil de tipus públic amb dos o tres mil amics. Vaig estar llegint sobre els nous *softwares* de reconeixement facial, i la idea de tenir fotos meves *taggejades* a Facebook no em va fer gràcia. No és que deixant-ho arregliss res, però va ser una excusa perfecta per abandonar Facebook. El Facebook té aquest poder, quan estàs cansat o deprimet et xucla la voluntat. O almenys amb mi ho feia, i de fet, l'únic que hi veus són les mateixes passions humanes de sempre, les petites vanitats, la publicitat d'un mateix, els amors i odís polítics, religiosos, morals i estètics, els àlbums d'aquella tia o tio Formentera'09, converses privades que ratllen el flirteig digital aprofitant que tot és verbal i torna a començar. És com la premsa rosa del teu entorn-taca d'oli. En vaig tenir prou." El 2010 va entrar a Twitter, on hi té més de 27.000 seguidors. "M'agrada molt més, tot i que també enganxa. Segueixo molts comptes d'arreu del món. Sobretot mitjans de comunicació i periodistes, escriptors, gent que m'agrada i admiro. És un gran recull de premsa de les coses que m'interessen. També segueixo molta gent de Catalunya, a banda de periodistes, polítics, músics i escriptors, gent poc o gens coneguda. Em serveix per veure com respira el

submón de gent articulada. De fet, Twitter respira, pots veure el món sencer respirant. Encara que el grup de gent que segueixo està esbiaixat cap als meus interessos i el meu racó de món —Nova York i Barcelona—, si passa alguna cosa rellevant, Twitter reacciona com un organisme. A més, els canvis horaris es perceben molt bé. Quan Nova York dorm, Catalunya bull, i quan els catalans dormen, els novaïorquesos passen la tarda fent córrer notícies. Però vaja, Twitter és una manera de contactar amb casa. Hi piulo en català i per a catalans i sobretot sobre política catalana. És el vídeo-joc Catalunya. També tinc Instagram, des de fa poc, i és on interactuo més amb amics de Nova York." Jordi Graupera atribueix el seu èxit a Twitter a la notorietat que li proporciona RAC1 i La Vanguardia, on col·labora com a tertulià amb **Jordi Basté** i articulista.

GUADIÁN, Carlos

@carlosguadian

(Barcelona, 1969). Politòleg, especialista en e-administració. Escriu al seu blog K-Government des de 2003. Coordina la plataforma dedicada a *open government* oGov. És un dels militants 2.0 de referència del PSC.

GUTIÉRREZ, Àlex

@AlexGutierrezM

(Barcelona, 1974). Periodista, cap de la secció de Mèdia del diari Ara. Col·labora a Catalunya Ràdio, La Xarxa i BTV. Presideix la Fundació Escacc. Va dirigir el portal Comunicació 21 i les revistes *Cultura 21* i *Benzina* i, a la sortida del diari Ara, va ser responsable de la web fins que el va substituir **Sílvia Barroso**. Anteriorment havia treballat a *La Marxa*, d'Osona, i el setmanari *El Triangle*, on va coincidir amb **Miquel Macià**.

GUTIÉRREZ-RUBÍ, Antoni

@antonigr

(Barcelona, 1960). Consultor de comunicació i assessor polític. El seu blog (<http://www.gutierrez-rubi.es>) és actiu des de 2004, i és present a Twitter, Facebook, LinkedIn i Vine. El 2003 va impulsar el portal eDemocràcia, de referència política i mediàtica aquells anys a la xarxa, sobre democràcia digital, vot electrònic, e-transparència, e-política, reptes i límits de les noves

tecnologies per a l'acció, participació i representació polítiques. eDemocràcia va organitzar jornades presencials a Madrid i Barcelona, i el primer curs de democràcia digital en el marc dels cursos d'estiu d'El Escorial (UCM). El 2008 va participar en el projecte de seguiment de la cibercampanya de les eleccions generals, desenvolupat per **Carlos Guadián** i **José Rodríguez** i amb anàlisis seves i de **Xavier Peytibi**. Va difondre una guia de recursos per seguir les eleccions a la xarxa. El 2010 va llançar el blog Good News Catalunya, una iniciativa per crear un marc de confiança en les possibilitats del país. El 2011 va desenvolupar la TwitterEntrevista al llavors candidat del PSOE, **Alfredo Pérez Rubalcaba**. Des del seu blog i a través dels mitjans de comunicació, ha fet seguiment dels processos electorals: Focus Electoral —eleccions catalanes de 2010 al diari Público—, Las formas son fondo —eleccions generals de 2011 al diari El País—, i Born in the USA —eleccions dels Estats Units de 2012, a El Periódico de Catalunya. Fruit d'aquest seguiment va sorgir l'ebook *Elecciones USA 2012: los 12 factores decisivos*. També va llançar el widget del Parlament de Catalunya, al qual va seguir el del Congrés i del Senat a Espanya, el de l'Assemblea Nacional de Panamà i el de l'Assemblea Nacional d'Equador. Amb l'equip de Bestiario, va crear mAPo, un projecte que va sorgir quan preparava la compareixença davant la Comissió que debatia en el Congrés la Llei de transparència. Amb **Juan Freire**, des del Laboratorio de Tendencias, ha impulsat el *Manifiesto Crowd*, així com l'espai TrendSpain, de la mà de Google. Ha publicat un ebook i pàgina web sobre el famós discurs de **Martin Luther King** *I have a dream*. Actualment escriu sobre comunicació política i l'actualitat en el blog d'El País Micropolítica i Pasaporte #EP2014 sobre les eleccions europees de 2014, a El Periódico de Catalunya.

HERMOSO, Toni

@toniher

(Granollers, 1980). Bioinformàtic especialitzat en web. És un dels membres més actius de Softcatalà i també forma part de l'Amical Wikimedia. "Internet ha proporcionat un entorn de normalització i consciència col·lectiva que no permetien altres mitjans. La Internet catalana la formen persones, i les persones tenen diferents facetes en un mateix moment o al llarg de la vida", explica Hermoso, que va contribuir a l'activisme sobiranista en iniciatives com <http://www.estatpropi.cat> i anteriors. Entre les fites aconseguides amb Softcatalà, Hermoso desta-

ca el navegador Netscape en català —ara Firefox i derivat—, la traducció de la suite ofimàtica OpenOffice —ara LibreOffice—, l'elaboració d'una guia d'estil per a la traducció de programari i, més recentment, programes com el Catalànitzador (<http://catalanitzador.softcatala.org>).

HINOJO, Àlex

@Kippelboy

(Sabadell, 1980). Diplomàtic en Ciències Empresarials per la UOC, amb un postgrau en gestió cultural per la UB i un altre en gestió de museus per la UPF. Coordinador de projectes culturals d'Amical Wikimedia. És un dels principals impulsors europeus del projecte GLAMwiki (GLAM, acrònim anglès de *Galleries, Libraries, Archives & Museums*), on institucions culturals i Viquipèdia treballen conjuntament. Ha sigut viquipedista resident del Museu Picasso i del Museu Nacional d'Art de Catalunya, i ha coordinat projectes amb les principals institucions culturals del país, incloent la Generalitat de Catalunya. És coautor del llibre *What's up with Catalonia?*, i membre de l'OpenGLAM Working Group, una comissió d'experts en projectes culturals relacionats amb el coneixement lliure. Des de 2013 també col·labora amb Europeana.

IBÀÑEZ, Toni

@tonibanyes

(Lleida, 1964). Escriptor i bloguer (<http://entrellum.blogspot.com.es>) de la primera fornada. Inventor de la paraula 'catosfera' i referència dels blogs literaris, va ser coordinador *La catosfera literària 08. Primera antologia de blogs en català* (2008), i autor de l'experimental *L'oracle imminent* (2006), escrit a quatre mans amb **Emma Piqué** a partir de correus electrònics.

ICETA, Miquel

@miqueliceta

(Barcelona, 1960). Polític. Bloguer (<http://diaridemiqueliceta.wordpress.com>) des del 31 d'agost de 2003. Té web des de mitjan de 1997. És una icona de la blogosfera progressista. Va influir perquè el govern espanyol del PSOE no posés pals a les rodes a la candidatura catalana per al domini .cat, i va incidir perquè **José Monti-**

Ila ho defensés com a ministre d'Indústria. Actualment presideix la Fundació Rafael Campalans i és diputat al Parlament de Catalunya.

IPARRAGUIRRE, Jordi

@jordiipa

(Huelva, 1967). Enginyer en Informàtica llicenciat per la UAB, màster en Administració d'Empreses (ESADE) i màster en Societat de la Informació i Coneixement (UOC/IN3). Ha treballat a Hewlett Packard (1993-2006) en diferents països i posicions tècniques i de direcció. El 2006 va fitxar per la Fundació puntCAT com a director d'operacions durant el *sunrise* —període de llançament— del domini .cat i, posteriorment, director de l'organisme (2006-2013). Actualment és responsable de desenvolupament de negoci a Speciaisterne, una consultora que ofereix serveis especialitzats en TIC aprofitant les capacitats que tenen les persones amb Asperger o autisme d'alt funcionament. També és consultor d'estratègia a Internet i proveïdor d'eines d'anàlisi, *business intelligence* i desenvolupament de negoci per a dominis de primer nivell (TLDs). En l'àmbit del voluntariat, presideix el Capítol Català de la Internet Society (ISOC-CAT) i és vicedegà d'Internet del Col·legi d'Enginyeria Informàtica de Catalunya. És membre del Consell d'EURALO, grup d'ICANN que agrupa les entitats europees d'usuaris d'Internet, i el 2013 va ser escollit pel comitè de selecció d'ICANN com a membre del Consell del ccNSO, el grup d'ICANN que agrupa als dominis estatals i territorials. Membre del comitè de l'AtLarge, grup d'ICANN que selecciona els candidats al *board* d'ICANN en representació dels usuaris. Jordi Iparraguirre va començar a la xarxa primer en el món de les BBS —*Bulletin Board Systems*— dels anys vuitanta, com usuari primer i moderador després d'un fòrum, i entre 1987 i 1991 a la UAB, on va descobrir el Relay/Chat de BitNET/EARN i, posteriorment, com enviar correus, enviar i baixar fitxers i buscar informació en el que poc després passaria a ser conegut com Internet. Va ser administrador del servidor a Internet del Grup d'Estudis Astronòmics entre el 1994 i el 2000, i va crear la primera plana web del grup el maig de 1994. Involucrat en la creació del grup de notícies de USEnet soc. culture.catalan el 1995, és membre d'ISOC-CAT des de 1996. Va coordinar el grup de treball sobre comunitats virtuals en el marc del I Congrés Internacional de la Publicació Electrònica (1998). També va ser membre del grup domini.ct, que intentava aconseguir un domini .ct propi per a Catalunya, però no es va assolir. “Pel que

fa a .cat, vaig intentar sempre fer del .cat un domini normal que es comportés com qualsevol altre domini territorial, tot i ser un domini genèric segons l'acord amb ICANN. Això va fer que potenciéssim molt la nostra presència en l'àmbit del ccTLD (dominis de caire territorial i estatal) sent acceptats com a membres de CENTR (associació europea de dominis estatals europeus) el 2007. Posteriorment, el 2009, LACTLD (associació equivalent llatinoamericana), ens va convidar a ser-ne membres associats, passant a ser el primer domini no llatinoamericà admès. En tots aquests entorns internacionals el .cat va ser sempre molt ben rebut i tractat com un igual”, explica Iparraguirre. “En els objectius de desenvolupament vaig primar la qualitat davant la quantitat a fi de donar al .cat el prestigi que es mereix el TLD que representa els catalanoparlants a Internet (reconegut posteriorment pel sector, fins i tot en un article a *Forbes* del CEO del .org). En aquest àmbit vam ser líders introduint noves tecnologies com IDN, IPv6 o DNSSEC molt abans que altres dominis més grans i amb més anys d'experiència. O mereixent el top 5 mundial de TLDs més segurs segons McAfee dos anys consecutius.” Com a director de la Fundació puntCAT, Iparraguirre va impulsar els ajuts a projectes que ajudessin a desenvolupar la presència del català i a trencar la fractura digital a la xarxa, escollits per experts independents a la fundació. “Durant els 7 anys de director vaig aconseguir dotar els ajuts, crear reserves i tancar any rere any amb beneficis i rebaixant preus dels dominis. En definitiva, intentant crear un domini del que tots ens en sentíssim orgullosos i que representés dignament el país al món explicant a través dels fets que i qui som.”

IRANZO, Pau

@paugnu

(Alacant, 1982). *Project manager*. Membre activista de Softcatalà i Softvalencià. “Durant uns quants anys vaig portar un blog sobre programari lliure (somgnu.cat) que després vaig fusionar amb altres blogs per crear gnulinux.cat. La nostra idea sempre havia estat crear una pàgina de qualitat sobre programari lliure en català. Fins a final de 2012 vam ser força actius”, comenta Iranzo, membre de Softcatalà des de 2008, proposat per **Marc Belzunces**. Com a activista de Softcatalà, és traductor de programari (programari lliure, en general). “Quan vaig entrar a Softcatalà vaig trobar-me amb un projecte intern que portaven alguns valencians però que estava en pausa. Aquest projecte tractava de crear traduccions

en variant valenciana aprofitant les traduccions originals en català 'general' mitjançant l'aplicació d'un *script* d'adaptació. La raó per la qual es va començar a fer això va ser que un grup de gent de SoftwareValencia (!= Softvalencià) havia fet una traducció valenciana del Firefox sense seguir cap tipus de normativa acceptada oficialment (o siga, blaveros). L'única manera de poder frenar això era enviar nosaltres una traducció valenciana correcta. I així va començar la cosa. Quan jo vaig arribar, l'*script* d'adaptació ja funcionava bé i ara es tractava de veure cap a on tirar. Vam considerar més que acceptable continuar adaptant programari al valencià per tal de poder promoure el català al País Valencià, sobretot a nivell d'administracions. Vam tindre prou ressò quan vam començar a dedicar-nos a valencianitzar l'Ubuntu i després distribuir-la i publicitar-la. Vam crear una pàgina amb molta informació sobre programes existents en valencià, amb el traductor i el corrector (www.softvalencia.org), explica Iranzo, que ha anat reduint la dedicació els últims anys. Actualment treballa adaptant programari al valencià. "El més important, LibreOffice, la versió valenciana que nosaltres adaptem, és la que fa servir la Generalitat Valenciana", precisa. Està en procés, amb altres activistes, de crear l'associació a nivell de País Valencià. També treballa en l'adaptació de textos entre variants general i valenciana, aprofitant l'*script* d'adaptació. Pau Iranzo ha treballat a Softcatalà en la guia d'estil de traducció de programari (http://www.softcatala.org/wiki/Guia_d%27estil/Guia_2010), el Catalanitzador i les jornades de traducció. És responsable de la publicació de notícies a la web, i de l'enviament a mitjans. Al marge de Softcatalà, Iranzo va ser responsable de la creació de la pàgina web de Barcelona Decideix.

ISERN, Joan Josep

@joanjosepiser

(Barcelona, 1950). Escriptor, crític literari, professor de català i funcionari del Departament de Cultura acabat de jubilar, és autor del blog Totxanes, totxos i maons (<http://blocs.mesvilaweb.cat/jotajotai>), amb una dècada d'activitat incansable. Juntament amb **Oriol Izquierdo** i **Biel Mesquida** forma part de la primera fornada de bloguers de MésVilaweb. Ha col·laborat en mitjans com Diari de Barcelona, Avui, *Qué leer*, *Serra d'Or*, *Caràcters*, *Quimera*, *Canigó*, *Cavall Fort*, *Saba Poètica*, *Reduccions*, *Catalan Writing*, *Revista de Catalunya*, *Enderrock*, *Urc* i *Trencaclosques*, així com mitjans digitals com Vilaweb, Paper

de Vidre o Núvol. Va ser membre de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes entre 2000 i 2013.

IZQUIERDO, Oriol

@oriolil

(Barcelona, 1963). Escriptor. El 1992 va crear, amb **Jaume Subirana**, una revista de crítica cultural, 1991 *Revista Magnètica*, de periodicitat anual, que tenia el disquet com a suport. Van sortir quatre números, els dos primers també en paper a Empúries i el quart ja directament a la xarxa, el juny de 1996, a la biblioteca de Vilaweb, on es va penjar tota la col·lecció. Va fer el primer disseny del canal Vilaweb Lletres, sent-ne l'editor els primers mesos. El 2004 va estrenar el seu blog OI? (<http://blocs.mesvilaweb.cat/oi>), un dels primers de Vilaweb, coincidint en el temps amb l'aparició dels diaris de **Biel Mesquida** i **Joan Josep Isern**. "La meua primera anotació és del 20 d'abril de 2004. Algun amic havia creat un blog pel seu compte i l'experiència era interessant. Quan en **Vicent Partal** i l'**Assumpció Maresma** em va explicar que Vilaweb obria la paràdeta i em va convidar a ser-hi vaig dir-me: per què no?", recorda Izquierdo, que va ser responsable de l'edició del digital *Tribuna Catalana*, i autor durant uns mesos de diversos editorials, en assumir la secretaria general de l'Opinió Catalana, sobretot el 2004. També va ser membre del jurat del Premi Lletra a recursos digitals sobre les lletres catalanes, de l'espai Lletra de la UOC, des de la seva creació fins que va assumir la direcció de la Institució de les Lletres Catalanes, el 2007. "Com a director de la Institució vaig fer o impulsar diverses accions a la xarxa, fossin poc o molt reeixides, com per exemple el Bloc del Director, la renovació del Qui és Qui, espais web del Seminari de Farrera i el Dia Mundial de la Poesia, el web Mapa de Festivals Literaris, el web Literatura exposada, i diverses exposicions digitals i suport a projectes de tercers." Oriol Izquierdo es va incorporar a Facebook i Twitter mentre era director de la Institució, fent un ús molt institucional. Actualment publica articles d'opinió al butlletí digital del Centre d'Estudis **Jordi Pujol**, i utilitza Facebook i Twitter per amplificar *Sopa de Lletres*, un projecte empresarial amb la seva dona. "És una botiga d'alimentació al barri d'Horta de Barcelona, que espera ser l'embrió d'un projecte dedicat a alimentació, salut i cultura", explica Izquierdo.

JANÉ, Carmen

@carmenjane

(Barcelona, 1966). Periodista, veterana de la xarxa i especialitzada en noves tecnologies. Va coordinar el suplement *Tecnologías* d'El Periódico de Catalunya. Ha col·laborat en diverses emissores de ràdio i televisió. Va ser autora del blog Tecnobloc i premi Accenture de periodisme tecnològic 2007. Treballa a El Periódico de Catalunya i és fundadora, amb la també periodista **Toñi Herrero**, de Gadwoman (<http://www.gadwoman.com>).

JOFRA, Joan

@jjofra

(Barcelona, 1956). Consultor informàtic. Autor de la web del diari Avui, que va aparèixer l'1 d'abril de 1995. Instal·lat en un servidor de la Universitat Politècnica de Catalunya en dues versions (ascci, amb només text, i facsímil, amb tipografia original i imatges), l'Avui es va convertir en el primer diari de l'Estat a oferir-se *online* en text complet per Internet —i segon a Europa, darrere el Daily Telegraph que va sortir el 15 de novembre de 1994—, amb una descàrrega al PC local visible amb format PDF d'Acrobat, disponible des de la mateixa pàgina web. Joan Jofra com a cap de serveis informàtics i el periodista **Martí Anglada** com a cap de projectes editorials van posar en marxa l'Avui en línia en només tres mesos, amb un notable èxit els primers dies entre universitaris que aprenien català a l'estranger i la gran colònia de catalans al món. La web consistia en un bolcatge de matinada dels continguts del diari que hores després apareixia al quiosc, amb accés totalment gratuït. La primera adreça va ser avui.scsinet.upc.es. “A l'Avui em van contractar el 1990 com a extern per posar en marxa la digitalització del diari, convertir el que literalment era ‘copiar’ i ‘enganxar’ dels fotolits en una publicació electrònica. A principi de 1995 vaig anar a Madrid a una reunió de l'Associació d'Editors de Premsa i es va parlar d'una cosa que semblava que se'n deia Internet i els d'El Periódico van explicar que feien algunes coses i proves. De tornada a Barcelona vaig parlar amb el que aleshores era el president de l'Avui, **Xavier Llobet** —el director era **Vicenç Villatoro** i el sots-director, Martí Anglada— qui em va preguntar si em veia en cor de tirar endavant la publicació de tot el diari a Internet i si ho podíem fer abans que ningú”, explica Jofra. El Periódico ja tenia una

versió electrònica en marxa, i la sortida de l'Avui a la web va pràcticament coincidir en el temps. “Per aquelles èpoques ja podíem treure els fotolits per fer les planxes d'impressió, així que amb una mica de programació es va convertir la compaginació en pàgines HTML i PDF i l'1 d'abril sortíem amb tot el diari en format HTML i PDF. El sistema que vaig posar en marxa va durar 12 anys!”, recorda Jofra, que regularment participa en el programa de ràdio *L'internauta* des de l'any 2000, quan encara el feia el periodista desaparegut **Jordi Vendrell**.

JOVER, Josep

@josepjover

(Terrassa, 1955). Advocat i gestor de conflictes, és coordinador des del seu naixement de la Jurídica del 15M. Algunes de les accions jurídiques —la primera querella pel desallotjament de la plaça de Catalunya— porten la seva signatura. Va participar per votació dels internautes en la reunió a l'Acadèmia de Cine amb **Àlex de la Iglesia**. El 1992 va fer a Terrassa la primera auditoria de protecció de dades, a la Policia Local, cercant una filtració del cens, i detectant una presumpta infiltrada que després va ser detinguda per pertànyer al comando Barcelona d'ETA. Des d'aquell any escriu i reflexiona sobre la privacitat. Va ser el primer director de *Món Jurídic* (1980), la revista del Col·legi d'Advocats. És molt actiu a Twitter. A la Wikipedia, el presenten com “l'enemic de l'SGAE”.

JULIÀ, Daniel

@daniel_julia

(Barcelona, 1967). Enginyer de Telecomunicacions, va entrar a la xarxa al principi, el 1995, quan era integrant del laboratori multimèdia de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Des de llavors és professor del Màster d'Arts Digitals de la UPF. Va ser menció d'honor a l'Ars Electronica de 1999 per React, una obra artística a Internet. Ha col·laborat amb artistes com **Antoni Abad**. Després d'anys a l'empresa privada i a la universitat com a investigador, des de 2007 és integrant de l'empresa pimpampum, junt amb **Anna Fuster**, on desenvolupa projectes interactius i d'integració de xarxes socials. Al laboratori de pimpampum es poden consultar alguns dels seus projectes més experimentals, entre els quals destaca *rodalia.info*, una web creada amb **Roger Melcior** on es centralitza tota la informació de les diferents

línies aportada pels usuaris de Twitter i també la informació facilitada per Transmet. Aquesta web disposa d'una versió adaptada a terminals mòbils i comptes de Twitter per seguir directament les incidències de cada línia. Inclou altres projectes no tant coneguts com mapr, una eina que crea geografies a partir d'imatges geolocalitzades obtingudes a Flickr en base a les etiquetes que introdueixen els usuaris. El 2011 pimpampum va guanyar el concurs pels ajuts puntCAT per desenvolupar el projecte Agenda Oberta, un directori d'esdeveniments culturals dels Països Catalans. Actualment, a banda de la seva tasca a pimpampum.net, Daniel Julià també és docent a la UOC, a l'escola superior de disseny Elisava i al centre universitari Eina.

LEE, Dídac

@DidacLee

(Figueres, 1974). Emprenedor. Membre del consell assessor de Sage i membre de la junta directiva del Futbol Club Barcelona, des d'on va donar suport a la campanya #twitterencatalà. Lee és a la xarxa des de 1992. Va descobrir Internet "durant les campanes que feia a la UPC", on estudiava enginyeria informàtica. El seu primer projecte empresarial és de 1995, fundant el que avui és el Grup Inspirit, format per 9 empreses d'Internet —Zyncro, Fhios, Alpify, etc— i Scubastore.com, que avui és el grup Tradelnn.com. "M'ho segueixo passant igual de bé a la feina que quan vaig començar fa 18 anys. Actualment centro la meua feina en els consells d'administració de les empreses que he fundat i en les que participo", explica Lee. També dirigeix el programa d'acompanyament empresarial BStartup10, de Banc de Sabadell.

LLADÓ, Oriol

@oriolllado

(Badalona, 1971). Periodista, va estrenar un blog de viatges el 2005 amb la periodista **Laura Garcia**. Des de llavors ha mantingut una presència constant a la Catosfera a MésVilaweb, Timeout i, finalment, des de la seva pàgina oriolllado.cat. Especialitzat en periodisme ambiental, escriu i puja sobre #xarxes, #periodisme i #cultura. Usuari intensiu a Delicious o Storify, també manté un compte de Flickr amb les seves imatges. "Acostumo a funcionar com una revista de premsa, seleccionant articles a mitjans, i especialment a blogs. Procuo anar més enllà de

la redifusió i procuro afegir un comentari o seleccionant el text. El meu TL vol funcionar com un article d'opinió en construcció fet a partir de retalls d'altres. També faig piulades amb pensaments o anàlisi pròpia, però només per expressar o subratllar alguna idea. Piulo de Badalona, d'on he estat president d'Òmnium Cultural prop de 10 anys i des d'on ara faig feina a través d'ERC. Per suposat, també piulo del procés. I mirant enrere, la meua feina a la xarxa ha consistit a anar posant llum a alguns perfils o temes i mantenir una presència regular, un pèl eclèctica i d'alt valor afegit i a mantenir un to amable, transversal i interpellador. Espero haver-ho aconseguit", explica Lladó. És membre del Grup de Periodistes Ramon Barnils i de l'Associació Catalana de Comunicació Científica. Actua a Twitter des del gener de 2008.

LLORENS, Sergi

@Sergi

(Barcelona, 1979). Autor d'un dels primers blogs en català, el 1999, amb El Forat. "Vaig començar a publicar El Forat el 1999, sense saber què era un weblog. Necessitava un espai on desfogar-me creativament, i allà hi podia posar textos, il·lustracions, dissenys i qualsevol invent que se m'acudís sense estar subjecte als desitjos d'un cap o d'un client. El 2002, després d'uns anys treballant a la ràdio i com a creatiu en publicitat, i trobant-me de cop a l'atur, vaig bolcar-me de ple en la renovació i constant publicació del blog", explica Llorens, que es va inspirar en una web en castellà. "M'agradava i ocasionalment mencionava posts, logs, comments i d'altres termes que no coneixia, i simplement vaig imitar el format de publicació vertical amb articles separats. Després va resultar que estava fent un weblog, més tard un blog, durant un temps un DIP, i finalment un bloc." Llorens s'ho prenien com una diversió. "Més tard vaig començar a publicar-hi tires còmiques, que també es publicaven a un parell de portals de Sabadell i Terrassa i en alguna ocasió al Racó Català. El boom va venir amb els Nanocats, un joc en Excel molt senzill que es va escampar com la pólvora, i que m'han comentat que fins i tot va córrer pels ordinadors de la Generalitat i TV3. En les dues versions del joc, hi havia el meu correu de contacte i el del Jordi, el noi que va programar el full d'Excel, i cada dia rebíem correus, demanant les solucions. Recordo un del cap de la divisió catalana d'una multinacional que em demanava sisplau les darreres solucions perquè tenia el personal massa pendent del joc i no produïen. Aprofitant la tirada, de tant en tant, treia alguna altra versió o variants del joc." Llorens va impulsar el

Generador de Noms de Pagès (<http://www.el-forat.net/generadors/pages>), amb **Ramon Forns**, que ja programava amb 15 o 16 anys, i amb qui va contactar a través del seu germà i escriptor **Albert Forns**. “Va ser una bogeria. En parlaven a les ràdios, ens van entrevistar a BTV, SER i mil i una webs. Aprofitant aquest impuls vam crear altres generadors, com el Generador de Poemes Catalans (<http://www.elforat.net/generadors/poemes>), que si l'altre era massa mundà, aquest va fer les delícies dels meus lletraferits, curiosament compartint el mateix motor que l'altre generador.” Llorens va poder tenir alguns ingressos gràcies a projectes com a *freelance*, creant jocs o disseny digital, fins que es va cansar el setembre de 2005. “Vaig buscar-me una feina ‘normal’. Em vaig enganxar al primer lloc estable que em van oferir, i vaig dedicar-me plenament a fer una vida d'assalariat en una empresa tèxtil orientada al disseny. A poc a poc vaig anar espaiant les publicacions, fins que El Forat va quedar ridículament tocat. Segueixo pagant el domini cada any per una idea romàntica de ‘no vull que mori’, però està visiblement abandonat.” Amb la irrupció de les xarxes socials, però, el Generador de Noms de Pagès va revifar. “Tant en Ramon com jo rebíem mails ocasionals d'amics que ho havien trobat i ho recomanaven en cadena, o ho publicaven a Facebook i Twitter, fins que un dia vam tenir la idea de posar-hi uns botonets de xarxes socials, i a hores d'ara, el Generador de Noms de Pagès té més de 45.000 comparticions a Facebook. Cada 7 o 8 mesos rebo desenes de notificacions d'algú que ho descobreix i ho fa córrer per Twitter. No guanyem un duro, però ens fa gràcia.” Llorens és un cul inquiet, perquè no ha parat de fer coses a la xarxa. “Basats en els Nanocats vaig fer un parell d'edicions dels *Minipixelits*, per a *Quellegixes.cat*. També vaig fer una versió per al 3XL de dibuixos animats. I alguna col·laboració amb l'antiga web del *Polònia*.” El 2010, després del naixement de la seva filla, va tornar als orígens i va començar un *podcast*. “Així és com va néixer el *Microbis*, un *podcast* setmanal en català que va durar fins a 2012 i que tenia més de 1.000 escoltes per capítol. Vam haver d'aturar-ho perquè al final teníem públic cada setmana (i ho fèiem a casa!) i el muntatge que havíem de fer entrava en conflicte amb els meus horaris i la meua capacitat humana.” A final de 2013, Llorens es va quedar a l'atur per la venda de l'empresa on treballava. “Ara vaig temptejant, a veure si puc començar a treballar pel meu propi compte com a creatiu, aprofitant la tirada del *coworking*, però la situació no és fàcil. Això ha fet que tingui més temps per dedicar-me als meus propis projectes creatius i he decidit tornar als orígens, quan Internet em

servia com a plataforma per donar-me a conèixer. ¿Però què ha passat? Que Internet ha canviat de dalt a baix, les xarxes socials s'han menjat la web 1.0 i els blogs s'han professionalitzat. Les tauletes i els mòbils també han canviat els hàbits dels usuaris i m'he hagut d'adaptar.” Actualment, està abocat al projecte de Ràdio 2.0, el *podcasting*. “Segueixo fent programes en català, però m'estic fent nom fora de Catalunya, i ara estic fent servir el castellà més que no pas l'he fet servir en tota la meua vida. Estic col·laborant en tants *podcasts* com puc, en faig de propis i intento ser a tot arreu. Tant és així que aquest 2014 organitzo les Jornades de Podcasting (Jpod) a nivell espanyol, que se celebren a Barcelona.” Sergi Llorens ho ha centralitzat tot en el perfil <http://www.speaker.com/user/sergilllorens>, on es pot trobar el *Serging* i *Els Contes de la Tanit*, que el fa amb la seva filla.

LLORET, Oriol

@oriollloret

(Barcelona, 1972). Responsable d'Early Innovation and Emerging Products des de 2011. Ha dissenyat el Model d'Innovació de Telefónica Digital, del qual actualment és el responsable i que pretén transformar la cartera de gestió de la innovació en una plataforma *intrapreneurship* per als treballadors de Telefónica Digital.

LLORET, Roger

@RogerLloret

(Canet de Mar, 1984). Enginyer de telecomunicacions i especialista en màrqueting i publicitat *online*, professionalment sempre ha estat vinculat al sector de les TIC. És un dels impulsors de la plataforma de micromecenatge TotSuma. “Des que anava a l'escola que col·laboro i simpatitzo amb l'independentisme. Vaig començar en organitzacions de l'esquerra independentista i després, de manera més transversal, bolcant-me en les consultes sobre la independència primer i amb l'Assemblea Nacional Catalana després”, explica Lloret.

LÓPEZ, Mònica

@monicalopez

(Barcelona, 1971). Periodista, va conduir el programa sobre Internet, tecnologia i ciència, *La Malla Ràdio*, a la desapareguda COMràdio, ac-

tualment La Xarxa. Aquest programa de noves tecnologies va néixer l'Onze de Setembre de 2000 amb la intenció de potenciar el coneixement i l'ús de les noves tecnologies entre els oients i internautes. El programa va estar en antena fins la primavera de 2013.

LUJÁN, Rafel

@RafelLujan

(Barcelona, 1973). Periodista de BTV. A final de 1996, estant a Gràcia Televisió, va contactar a través d'Internet amb tres persones del seu barri, Gràcia, a les quals no coneixia: **Maurici Rodón** (Ateneu Popular Soroll!), **Toni Panadès** (La Diabòlica de Gràcia) i **Roger Gispert** (Castellers de la Vila de Gràcia). "Conjuntament amb **I'Àlex Corretgé** i en **David Satorres** vam engegar GràciaNET, la xarxa ciutadana de la Vila de Gràcia. Amb el temps es va convertir en una de les xarxes ciutadanes més actives de la ciutat", recorda Luján. La primera pàgina va ser el 3 de març de 1997 per la diada de Sant Medir. La pàgina explicava la història de la festa i mostrava informació de les activitats. "Es pot dir que aquella va ser la primera presència organitzada del barri a la xarxa. GràciaNET neix oficialment el 20 d'abril de 1997, centenari de l'agregació dels pobles del pla a la gran Barcelona. Després s'hi va afegir la web de la Festa Major de Gràcia de 1997, amb la decoració del carrer virtual. Vaig col·laborar amb GràciaNET fins a 2004, aproximadament. Tot des del voluntarisme i les ganes d'exemplar la presència del barri a la xarxa." El gener de 2007 Rafael Luján va assumir la responsabilitat del Diari de Barcelona en substitució de la periodista **Anna Solana**. "El Diari s'havia renovat el 2006 i s'havia convertit en una revista multimèdia en Flash, visualment impactant i un preludi del que podrien ser els productes destinats a les tauletes. El format interactiu permetia el tractament dels temes en profunditat, però la complexitat del Flash el feia un projecte poc flexible i gens pensat per a la cobertura de les notícies de darrera hora. A mitjan de 2007 vam incloure la figura del presentador televisiu a la web, amb un selector de notícies per poder configurar un informatiu 'a la carta'. En aquell diari hi havia una secció de *mapejat* per trobar la notícia als carrers de Barcelona o la possibilitat d'opinar des de casa a través d'una webcam." Diari de Barcelona va guanyar diversos premis, el del Consell de la Joventut de Barcelona al millor web (2007), el premi Innova de Noves Tecnologies 2008 de la Diputació de Barcelona (Premis de la Comuni-

cació Local) i el premi Civisme als Mitjans de Comunicació 2008, categoria web, per la campanya *Herois de Barcelona*. "D'aquella època en vam formar part **Albert Muñoz, Patricia Álvarez, Eduardo Aquino, Maria Font, Francisca Coó, Juan Domingo Andrés, Núria Llabina i Laia Balasch**, gent que m'ha acompanyat posteriorment en l'aventura del btvnotícies", explica Luján. Alguns projectes tècnics i conceptuals van portar que el Diari de Barcelona es reconvertís en el portal de notícies de Barcelona Televisió, el BTVNOTÍCIES.cat. El nou projecte va arrencar el 7 de setembre de 2009. "Es tractava d'un portal de notícies dissenyat pel mateix equip del Diari de Barcelona però clarament vinculat amb la cadena. La nova direcció volia recuperar el terme BTV com sempre s'havia conegut aquesta casa i aquest projecte sumava en aquesta direcció. El 2009 els informatius convencionals de la cadena es deien Infomati, Infodia i Infovespre però per a la web es va triar el terme BTV + 'notícies' per davant del francès 'infos'. L'adopció del .cat era també una declaració d'intencions", explica el periodista. Les xarxes socials formen part de l'aposta de BTV. "El primer compte de Twitter que s'obre és el de @btvmeteo. Els meteoròlegs de la casa es limiten a reproduir al Twitter una feina que ja es feia al *Fòrum del Picó*, però amb una versió no excessivament tècnica: ser el 'meteoròleg de butxaca', el que em contesta si puc sortir a córrer, puc estendre, o quan parará de ploure. L'eina té molt bona acceptació dels nostres meteoròlegs: són especialistes que difonen la seva informació a través de tots els canals possibles, cadascun amb el seu llenguatge. Va ser el primer compte de meteorologia a informar en català a tot el país", sosté Luján. "Si he de destacar algun impacte positiu del BTVNOTÍCIES en tots aquests anys ha estat la gestió de les xarxes socials, especialment a Twitter. El projecte no ha rebut premis com els del Diari de Barcelona, però la gestió de la informació de proximitat a la xarxa ha estat elogiada i imitada per altres mitjans locals. Com la gent de @Viumolinsderei amb un projecte excel·lent liderat per en **David Guerrero** i en **José Polo**." Al portal BTVNOTÍCIES.cat, sota la direcció del cap d'informatius de l'emissora, **Xavier Muixí**, a part dels anteriorment citats Luján ha treballat amb **Meritxell Hernández, Marc Piquer, Carmen Cortés, Júlia Marco, Sarai Sarroca, Meritxell Farrerons, Rocío Romero, Sílvia Carbonell, Enric Botella i Aleix Cabrera**. "Gent que ha tirat endavant aquest projecte i l'ha col·locat com a un dels referents de la informació local a la xarxa", afirma.

MACIÀ, Miquel

@MiquelMacia

(Vic, 1957). Periodista i editor d'Osona.com i Nació Digital. Després d'una llarga trajectòria en mitjans escrits, el 1995 va constituir l'empresa Serveis de Comunicació Global Aquitània SL, editora dels mitjans del Grup Nació Digital, el primer dels quals és Osona.com (maig de 1996). El 1991 va formar part del primer nucli de periodistes independentistes a l'entorn de **Ramon Barnils**, que el 2001 va donar pas al Grup de Periodistes Barnils. El novembre d'aquell mateix any Osona.com va iniciar una recollida d'adhesions i correus electrònics perquè AOL-Time Warner doblés al català la pel·lícula *Harry Potter i la pedra filosofal*. La multinacional nord-americana va rebre fins a 30.000 missatges de catalans que reclamaven la cinta en català. El boicot va obligar Warner a demanar perdó i a comprometre's a distribuir la pel·lícula doblada al català. L'aleshores conseller en cap, **Artur Mas**, va haver d'intervenir en el conflicte. L'octubre de 2009 la Generalitat de Catalunya va concedir, de mans del vicepresident **Josep-Lluís Carod-Rovira**, el Premi Nacional de Comunicació en la categoria de proximitat a Osona.com. El 13 de desembre d'aquell any, amb motiu de les consultes per la independència a Osona, va editar 50.000 exemplars d'una publicació impresa per fomentar la participació a la comarca. A les consultes del 25 d'abril de 2010 van tornar a fer un diari imprès, amb 70.000 exemplars que es van distribuir a Manresa, Girona i Olot. Aquestes tres edicions, vinculades a LaGarrotxa.info, GironaInfo.cat i ManresaInfo.cat, es van presentar en un acte al Col·legi de Periodistes de Barcelona. Una altra edició de 30.000 exemplars de Nació Digital es va repartir al passeig de Gràcia per la manifestació de 10 de juliol de 2010 contra la sentència de l'Estatut, i 30.000 més per l'Onze de Setembre de 2010 a Barcelona. Macià defensa el periodisme de sempre, es defineix com a "rural" i confessa que es "jugaria la vida en defensa de la terra". El març de 2014 Nació Digital va aconseguir el lideratge d'audiència en català, amb 2.070.663 navegadors únics, segons l'OJD Interactiva.

MARESMÀ, Assumpció

(Arenys de Mar, 1956). Periodista. Va ser cap de premsa del Departament de Cultura de la Generalitat durant la primera legislatura amb **Max Cahner** de conseller, cap de premsa i documen-

tació del Festival de Cinema de Barcelona i de l'Oficina Catalana de Cinema. Directora de la revista de cinema *Acció* (1986-1988) i del setmanari *El Temps* (1992-1995). El 1995 va fundar amb la seva parella, el també periodista **Vicent Partal**, La infopista, que més tard donaria pas al diari digital Vilaweb, del qual és editora. Ha estat guardonada amb el Premi Avui de Periodisme. Com a editora de Vilaweb, ha rebut el Premi Nacional de Periodisme, el Premi Nacional d'Internet, el Premi d'Honor Jaume I, i el Ciutat de Barcelona. El setembre de 2013 Vilaweb va assolir 1.132.148 navegadors únics, segons l'OJD Interactiva, una audiència que el març de 2014 es va situar en 896.943 navegadors únics.

MARÍN I PUIGPELAT, Jordi

@jmarinpu

(Barcelona, 1966) Llicenciat en Econòmiques (Universitat de Barcelona) va tenir un paper destacat en l'impuls de les TIC a Mataró. En una primera fase va participar en la creació del Tecnocampus i des de 2006 a 2010 en l'arrencada del Consorci Digital Mataró-Maresme, promotor de la TDT a la comarca. Entremig d'ambdues tasques, unes setmanes de maig de 2006, va ser nomenat Secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, just els darrers dies d'ERC al Govern de **Pasqual Maragall**. El 2010 va passar al sector privat per portar les relacions amb les administracions públiques d'Indra i, més recentment, a ser director de l'àrea de Smart Cities a la mateixa companyia.

MARTÍN-BORREGÓN, Eduard

@emartinborregon

(Terrassa, 1984). Periodista, pioner en periodisme de dades a Catalunya. Conjuntament amb el seu germà, **David Martín-Borregón**, i **Arnau Udiña** van crear Data'n'Press, empresa responsable del Mapa del Sobiranisme (<http://www.vilaweb.cat/mapa-electoral>) i el Tuitòmetre de Vilaweb (<http://www.vilaweb.cat/tuitometre>). La Mercè geolocalitzada d'El Periódico (<http://merce2012.elperiodico.cat>) i la web twitterencatala.org. Aquesta última permet fer el recompte d'usuaris que estan usant el català en la interfície de la xarxa de *microblogging*. Promou aquesta disciplina que barreja periodisme i informàtica a través del Grup de Periodisme de Dades de

la Open Knowledge Foundation (<http://periodismodatos.okfn.es>), en què també participa la periodista **Karma Peiró**. Aquest grup organitza conferències, tallers i expedicions de dades per afavorir la trobada de periodistes, desenvolupadors i dissenyadors. Eduard Martín-Borregón també va ser el primer a finançar un projecte periodístic a través de Verkami, 5x55Terrassa, i va ser un dels organitzadors de la trobada de tuitares TerrassaNTweets, de la que es van celebrar 5 edicions.

MARTÍNEZ, Álvaro

@alvaromartinez

(Barcelona, 1988). Programador i periodista, llicenciat en Humanitats. Amb **Eduard Gamonal** i **Arnau Julià** i la col·laboració d'altres internautes van llançar musicalliure.cat, una web dedicada a la distribució de música en català amb llicències de *copyright* flexible que es manté a Internet. "Malgrat els canvis en l'equip i en les nostres idees, aquesta web segueix perquè ens encanta i algun dia la volem reformar i apuntalar", explica Martínez, que també va engegar, amb **Alejandro Santervás** i **Ferran Espanyol** i altres col·laboradors, una publicació de ciència i tecnologia en català. "Publicàvem textos originals i traduccions autoritzades de coses que ens semblaven interessants. Va tenir un any de vida i va ser un gran aprenentatge", afirma. Aquest professional tot terreny (<http://alvaro.cat>) es dedica amb **Xevi Montoya** i **David Martí**, i tot un equip, a fer un *software* de gestió de campanyes a través dels mòbils, Movintracks. Aquesta aplicació permet enviar informació i descomptes personalitzats al mòbil aprofitant el potencial de la tecnologia Bluetooth 4.0. Aquesta *start up*, el CEO de la qual és Álvaro Martínez, confia a arribar a més de 200 clients durant el 2014. Martínez és copropietari de l'empresa Codelic, amb **Albert Lloreta** i **Emilio Iarlori**, entre d'altres.

MAS, Jordi

@jordimash

(Barcelona, 1972). Membre fundador de Softcatalà, és un dels protagonistes dels inicis de la Internet catalana i un dels activistes digitals més rellevants. Màster en Informàtica per la Universitat Oberta de Catalunya i executiu MBA per l'escola de negocis EADA, treballa en l'àrea d'enginyeria en una empresa multinacional d'In-

ternet. Ha treballat per a empreses com Servicom, Quarterdeck Ireland, Translation Craft, iNet Client Technologies i Novell com a desenvolupador de programari a temps complet. Ha col·laborat en múltiples iniciatives de programari lliure incloent-hi el projecte Mono, GNOME i el processador de textos Abword. El 2007 va començar Gbrainy, un joc lliure de desafiament per a la ment que proporciona trencaclosques lògics, càlcul mental, jocs basats en operacions aritmètiques dissenyades per provar habilitats de càlcul mental i entrenadors de memòria. Com a membre fundador de Softcatalà —organització sense ànim de lucre que treballa per la normalització lingüística del català a Internet i les noves tecnologies— ha fet molta feina els últims 15 anys. Ha participat en la traducció del Firefox en català, el paquet ofimàtic LibreOffice i l'entorn GNOME. Ha estat el desenvolupador principal de la iniciativa Catalanitzador de Softcatalà, que té com a objectiu simplificar l'ús del català als ordinadors. Des dels inicis de Softcatalà, ha participat en la creació de recursos lingüístics per a traductors, com ara la guia d'estil, les memòries de traducció o el glossari de Softcatalà. Ha col·laborat activament amb TERMCAT.

MASDEU, Jaume

@masdeu24

(Vic, 1959). Periodista, entre 1990 i 2004 va ser corresponsal de TV3 a Brussel·les. Va dirigir els serveis informatius de TV3 de 2004 a 2007, quan va passar a ocupar la direcció de Canals Informatius de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), des d'on va dirigir el portal 3cat24.cat. El 2009 va tornar a Brussel·les com a corresponsal de Catalunya Ràdio. Escriu el blog Oh! Europa (<http://blogs.324.cat/oh-europa.php>).

MEDRÁN, Albert

@medri

(Sabadell, 1984). Director de comunicació de Change.org a Espanya des de 2011. Anteriorment va ser dels primers membres del departament de comunicació *online* de la consultora més gran d'Espanya i Amèrica Llatina, el 2008. "Allà vaig poder veure de prop com la comunicació *online* s'enlairava i com es desenvolupava a les empreses. A Change.org he pogut veure com l'activisme i la mobilització *online* han ex-

plotat i s'han convertit en una eina que milions de persones fan servir cada dia", explica Medrán. "Crec que necessitem una societat on la gent comunicui millor per ser més feliç, i així ho faig. També crec que una política que comunicui millor, serà millor. Serà una política més transparent, més oberta i més democràtica", argumenta. Albert Medrán (<http://www.albertmedran.com>) va començar a conrear la seva identitat digital el 2007. "Estic convençut que vaig ser dels primers catalans a estar a Twitter i Facebook. De fet recordo que érem 4 en aquell moment. Al juny de 2007 vaig començar el meu blog sobre comunicació política. No va parar de créixer fins que vaig guanyar el premi Blogs Catalunya, la tardor de 2008. Com a anècdota, diré que vaig derrotar **Artur Mas**", recorda. Va ser innovador en relatar, reflexionar i donar pistes sobre com Internet i les xarxes socials afectarien la política molt abans del seu ús generalitzat. Des de 2008 ja es podien trobar al seu blog consells per gestionar la comunicació des de la política.

MELCIOR, Roger

@rogermelcior

(Barcelona, 1989). El 2010 aquest jove de Badalona era un estudiant de 21 anys que usava Twitter i el transport públic. La informació dels operadors de transport públic sobre el servei en temps real era aleshores lamentable, especialment en el cas de Renfe. Juntament amb **Daniel Julià** van crear Rodalia.info, un portal que ofereix informació de la xarxa de Rodalies en temps real a partir de la col·laboració dels usuaris, que puen utilitzant les etiquetes #rod1, #rod2, #rod3, #rod4, #rod7, #fgcvall, #fgcllo, #regnord, #regsud a Twitter. "M'interessa la política, la gestió i les polítiques públiques, la comunicació, la xarxa, les eines TIC 2.0, les infraestructures i tot allò relacionat amb la llengua catalana. Són aquests interessos els que nodreixen el contingut del meu bloc (<http://www.rogermelcior.cat>). Sentimentalment català, vull treballar per poder ser català completament a nivell polític. Em defineixo com a catalanocèntric, i això vol dir que el meu marc referencial és Catalunya i els Països Catalans. Sóc de la generació 2.0. Aquesta nova forma de comunicar ha de ser bidireccional per tal que sigui útil i profitosa", afirma Melcior, que també va impulsar Oberta.cat, un recull d'agendes d'arreu dels Països Catalans. És soci actiu d'Òmnium i a Badalona, la ciutat on viu, formar part de la Taula de Mobilitat. "Veus que la comunitat et reconeix, que t'envia DM, et

demana consells", afirma. Melcior ha estudiat Polítiques, un postgrau de Sistemes Intel·ligents de Mobilitat i Transport i actualment fa Gestió Aeronàutica. Ha estat d'Erasmus a Finlàndia i li agrada córrer i viatjar.

MENDUIÑA, Xavier

@xmenduina

(Andorra, 1972). Empresari i activista cultural, organitzador de les trobades #trinxat (<http://www.trinxat.cat>) i #TEDxReus. "Vaig tenir un blog professional durant tres anys, i tinc un blog personal que és un repositori de sentències i pensaments no gaire periòdic en el temps ni constant en la qualitat", explica. "Crec que són més importants les relacions que els nodes, i per això dono més importància al que podem fer plegats. Gràcies a la xarxa he conegut gent estupenda i el balanç és altament positiu. Les xarxes socials no deixen de ser una mena de renaixença i en aquest context, fa quatre anys vaig començar a organitzar una trobada mensual a Reus amb l'objectiu principal de reeditar fòrums de debat des de la societat civil que anomenem #trinxat. El format és molt senzill, potser per això el seu èxit, perquè és un sopar limitat a vint-i-cinc persones on inicialment el ponent convidat ens fa la seva petita ponència i, posteriorment, tot sopant, enraonem sobre el que hem sentit. Actualment s'està fent a Reus i Barcelona, i hi ha un grup de Girona que vol sumar-se a la iniciativa." Pel #trinxat han passat, tot sopant, prop d'un miler de persones en 39 sessions, amb convidats com **Albert Bosch, Jaume Gomà, Oriol Soler, Ernest Benach, Genís Roca, Francesc-Marc Álvaro, José Antonio Donaire, Dolors Reig, Jorge Wagensberg, Laura Borràs, Pere-Nolasc Acarin, Raimon Ribera, Eugenio Molini, Josep Maria Ganyet, Ricard Castellet, Francesc Canosa, Isona Passola, Pere-Joan Cardona, Jaume Pérez Payarols, Pol Antràs, Antonio Mimbreo i Eduard Voltas**. Un altre esdeveniment que organitza Menduiña és el #TEDxReus (<http://tedxreus.com>), organitzat amb una llicència de TED. "L'objectiu és aportar una mica de llum a una situació que, tant el 2012 com el 2013, semblava una mica ombrívola. Per aquest motiu, el hashtag del nostre esdeveniment és #de9lluirà, inscripció al sostre del Pavelló dels Distingits de l'Institut Pere Mata de Reus, obra de **Lluís Domènech i Montaner**, seu de la primera edició del #TEDxReus", explica. Aquest format està limitat a 100 assistents per edició, i ja hi han participat ponents com **Lluís Bassat, Andreu Buenafuente,**

Josep Maria Mainat, Albert Om, Eudald Carbo-nell, Gabriel Ferraté, Mar Camacho, Dani Espasa, Roberto Olivan, Joan Vizcarra, Lluís Masana, Martina Millà, Joan Reig, Francisco Andrade, Imma Marin, Xavier Guix, Cristobal Colón i Xesco Espar, entre d'altres. Tant pel #trinxat com pel #TEDxReus, Menduïña ha estat guardonat dos anys consecutius amb el premi Enganxen que concedeixen els lectors del blog El Món de Reus.

MEROÑO, Pere

@perermerono

(Barcelona, 1959). Periodista i bloguer (<http://blocs.mesvilaweb.cat/perermerono>), primer a Cibernautes.com i després a MésVilaweb. Ha publicat *Josep Pallach, 1920-1977, història d'un líder* (1997); *Història del sindicalisme nacional als Països Catalans, 1958-1989* (2001), *Román, l'home que va organitzar el PSUC* (2005) i *El goig de viure, biografia de Montserrat Roig* (2005). Fruit dels seus apunts al blog, va publicar com una autoedició *El crim del caixer automàtic* (2008), tant en català com en castellà, i *CAT'06. La nit dels somriures glaçats* (2009). És coautor de *Joan Comorera torna a casa* (2009) i de *Canigó, setmanari d'informació general del Països Catalans* (2011). Entre algunes de les seves campanyes a la blogosfera, destaca el 2007 la seva *Crida: jo també compro música en català*.

MESQUIDA, Biel

@biel_mesquida

(Castelló de la Plana, 1947). Escriptor. El 16 de juny de 2004 va escriure en directe una narració bessona en la intencionalitat de l'*Ulisses* de **James Joyce**, però de trama i personatges propis i escrita directament en un blog, *Hormesea*, que va inaugurar els blogs de Vilaweb. El 2005 *Homersea* es va editar en paper per celebrar el desè aniversari de Vilaweb. És dels primers bloguers d'aquesta plataforma, juntament amb **Oriol Izquierdo** i **Joan Josep Isern**. El 2005 va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.

MICÓ, Josep Lluís

@jlmico

(La Font de la Figuera, València, 1974). Catedràtic de Periodisme de Blanquerna. Director del grau de Periodisme de la Facultat Blanquerna

(URL), aposta decididament per la digitalització en la majoria d'assignatures. El 2006 va publicar el primer manual de periodisme digital en català, *Periodisme a la xarxa*. El 2012 va publicar *Ciberètica. TIC i canvi de valors*. Ha contribuït a apropar el món de la universitat i el de l'empresa periodística.

MILAN, Trina

@trinamilan

(Almeria, 1965). Antropòloga, consultora d'Internet, professora i bloguera (<http://trinamilan.cat>). Presidenta de STIC.cat (**Francesc Grau, Toni Sellas, Josep Campmajó, Kim Ruiz, Joan Castillo, Xavier Menduïña, Anna Inglés, Cristina Santa i Marc Teixidor**), entitat impulsora el 2008 dels Premis Blogs Catalunya, la primera edició dels quals es va celebrar a Girona. La idea de crear uns premis per a la blogosfera catalana sorgeix del periodista **Eduard Batlle**, que els promou amb **Francesc Grau** i Trina Milan. Arran de la seva presència en el consell 2.0 per a la candidatura de **Sandro Rosell** a la presidència del Futbol Club Barcelona, que coordina ella, exporta el 2009 la idea de la Twiterviewista, un format inèdit d'entrevistes a partir de Twitter. L'entitat que presideix fa aquestes entrevistes obertes i en directe amb candidats a les eleccions al Parlament de 2010 i per a les municipals de 2011. A Girona hi van participar una vuitantena d'internautes, que van formular més de 300 preguntes als alcaldables.

MIR, Xavier

@xaviermir

(Alella, 1972). Bloguer (<http://blocs.mesvilaweb.cat/xaviermir>), impulsor de la campanya *Jo també vull un Estat propi*, amb què centenars de bloguers van titular els seus apunts, i impulsor de la Xarxa de Blocs Sobiranistes (<http://www.xbs.cat>), juntament amb **Jaume Orti, Octavi Fornés** i **Marc Roca**. Va ser dels primers bloguers a publicar en paper un llibre recollint els seus apunts, l'agost de 2007, amb el títol *Vostè té un problema i aquest problema es diu PSC*.

MIRÓ, Carles

(Tremp, 1964). Llicenciat en Filosofia per la Universitat de Barcelona, ha desenvolupat de forma exclusiva la seva activitat en el món editorial

com a lector, traductor i corrector. Va ser un dels primers a obrir un blog en català, el 2001, amb *Notes al marge*, que va ser de referència per a altres bloguers dels inicis d'Internet. El 26 de maig, sota el títol *Falten 13 dies*, va anunciar que, coincidint amb la participació en les jornades sobre *El dietarisme i el nou dietarisme dels blogs* (6 i 7 de juny de 2005, al Monestir de Sant Cugat del Vallès), tancaria el blog. "Fa tres anys i mig que dura aquest blog. Aviat s'acabarà. Els comentaris han deixat de funcionar (...) Aniré traient els *links*, els arxius, etc. Després quedaran només els últims posts i, per fi, res. De manera que quan, el dia 7 de juny, em toqui anar a Sant Cugat a la cosa d'*El dietarisme i el nou dietarisme dels blogs*, aquesta pàgina ja serà tancada del tot. Posats a liquidar el blog, el 7 de juny és un dia tan bo com un altre. Esperar-se al 7 de juliol, sant Fermí, faria més bonic, però m'ha semblat que seria massa esperar. Gràcies per haver passat per aquí. Salut." La seva decisió va provocar dels primers ensurts a la Catòsfera. L'escriptor **Toni Sala** va escriure el 31 de maig de 2005 a El Punt: "La notícia és que Carles Miró tanca el seu blog. Per mi, és una notícia que hauria de sortir a les pàgines culturals dels diaris. Hauria de provocar articles i cartes al director de protesta. S'han acabat les *Notes al marge*. Qui no les hagi conegut, encara hi és a temps: <http://carlesmiron.blogspot.com>. L'autor hi avisa que l'anirà desmantellant. Val la pena entrar-hi i remenar els arxius. És un retrat viu, descregut i mordaç dels últims tres anys i mig del país, a través de comentaris sobre política i literatura." Carles Miró va guanyar el premi Documenta 2000 amb *La germana gran*, la seva primera obra. Entre el 2008 i el 2012 va escriure el blog Sense parèntesis.

MODERNET DE MERDA

@ModernetdeMerda

"El Modernet de Merda és un personatge fictici basat en fets reals. A Twitter des del juny de 2012, aquest perfil d'un paio d'uns 30 anys amb massa gintònics a sobre, massa banderes palestines al balcó i massa subtítols acumulats a la retina s'encarrega de parodiar, sempre amb ironia, la vida d'aquest moviment alternatiu: el moviment dels modernets (coneguts popularment com a 'modernets de merda' o *hipsters*). A les xarxes socials hi acumula prop de 30.000 seguidors —entre els quals es poden trobar modernets també— i la relació de pacifisme que manté amb tots ells ha fet que hagin acabat amb èxit diverses accions mediàtiques com ara la 'boto-

nada' massiva o la Festa dels 10.000 modernets, quan es va assolir aquesta xifra a Twitter, que va omplir la Fàbrica Moritz a principi de 2013."

MOLIST, Mercè

@mercemolist

(Manlleu, 1969). Periodista *freelance* i escriptora especialitzada en Internet. Va entrar a la xarxa el 1995, a partir de llegir al *Newsweek* amb una certa assiduïtat que existia "una cosa anomenada Internet". A Molist li va picar la curiositat. "I quan em pica la curiositat la cosa sol acabar en un reportatge. Si no recordo malament, vaig fer un reportatge per a la revista *Capçalera*, del Col·legi de Periodistes, sobre els periodistes que estaven començant a utilitzar Internet en la seva feina. I així va ser com vaig arribar fins a **Vicent Partal**. Recordo que era una tarda, vam quedar amb Vicent a sota casa seva per entrevistar-lo i quan li vaig dir que no havia vist mai Internet em va convidar a pujar a casa. Amb aquella il·lusió de qui ensenya al neòfit, em va mostrar una pantalla d'ordinador amb uns jugadors de futbol o no recordo ben bé què i em digué que allò era Internet." La xarxa encaixava perfectament amb les necessitats professionals de Molist. "De seguida vaig veure el potencial que tenia Internet com a font d'informació per als meus reportatges, no només a nivell de documentació sinó també per accedir a més i millors fonts, en menys temps. Quina diferència era passar de perseguir la gent per telèfon, que ara no hi són, ara no contesten, hi has de tornar a trucar... a enviar-los un *mail*, que responen quan els va bé! I pots parlar amb gent d'arreu del món a preu de trucada local! Una meravella." Al cap de poc temps, va descobrir que Internet era un subjecte informatiu en si mateix, i des d'aleshores s'ha especialitzat en la xarxa, concretament en seguretat informàtica i comunitat *hacker*. "El què més m'ha interessat de la xarxa ha estat la gent que, d'alguna o altra forma, l'ha construïda i s'hi ha compromès. He treballat voluntàriament en organitzacions de defensa dels ciberdrets, he organitzat durant anys la reunió anual de *hacktivistes Hackmeeting*, ara acabo d'escriure un llibre sobre la història dels *hackers* a la Península Ibèrica... En resum, que m'he implicat molt en la xarxa." Molist està vinculada a *Hackmeeting*, que cada any se celebra en un lloc diferent de l'Estat espanyol i ha ajudat a vertebrar la comunitat *hacktivista*. Molist va ser la responsable organitzativa de la primera edició, celebrada a Barcelona. És autora del llibre *Hackstory.es. La historia nunca*

contada del underground hacker en la Península Ibèrica, que es pot llegir gratuïtament a http://hackstory.net/Hackstory.es_Index. “És un producte volgutament fet al marge de la indústria, almenys de moment. Vaig aconseguir el finançament per escriure'l a través d'una campanya de *crowdfunding* on va aportar diners bona part de la comunitat *hacker* hispana. Totes les passes per a editar el llibre s'han fet amb voluntaris: algú ha dissenyat la portada, algú ha maquetat el llibre, etc. La promoció també es farà 'a mà', sense pagar publicitat, i es vendrà en llocs de la xarxa que accepten l'autoedició”, comenta. També és autora del llibre *Ciber@vis. Manual per a joves de més de 50 anys que volen aprendre a navegar per Internet*. Mercè Molist va ser una de les activistes que es va implicar en la lluita pel domini .ct. “Hi havia un temps en què això de la independència era pràcticament inimaginable al món físic, però nosaltres vèiem que al món virtual sí que podíem ser independents, aquesta era la motivació del domini .ct. Llavors, lluitar pel domini era la nostra via d'escapament, teníem l'oportunitat de lluitar per la independència en un pla que permetia somiar que la batalla es podria guanyar. A partir d'aquí, recordo com cada Onze de Setembre ens reuníem uns quants i anàvem a fer una ofrena al monument de Rafael de Casanova. El primer any érem 4 gats i de mica en mica la cosa va anar creixent. La gràcia era fer una ofrena que d'alguna forma tingués a veure amb el món cibernètic. Recordo el primer any que va ser tot súper improvisat. Algú va comprar un ram de flors i en **Toni Panadès** va portar un teclat vell. Vam lligar les flors amb el teclat, amb cinta d'aquella transparent d'enganxar caixes de cartró, i ale! Com que en Toni era casteller va posar l'ofrena ben amunt del monument. Va ser tot molt emocionant. I així vam seguir durant uns quants anys. Era tradició l'Onze de Setembre trobar-nos allà, quan ja havien passat tots els polítics i tota la patuleia, els quatre d'Internet a fer la nostra ofrena cibernètica, que si ara un *mouse*, que si ara un teclat, amb flors. I mira, va funcionar! No vam aconseguir el .ct però el .cat també és bona cosa. Més encara: és un *hack* que es va empecar l'**Amadeu Abril**. O sigui que, als meus ulls, encara és més xulo.”

MONTSERRAT, David de

@dmontserratnono

(Girona, 1972). Periodista, va ser redactor de l'Agència Catalana de Notícies (ACN) als seus orígens i membre del Grup de Periodistes Di-

gitals (GPD). Treballava a la secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació quan va prosperar la candidatura del domini .cat. Era l'enllaç amb el president de l'Associació punt-CAT, **Joan Francesc Gras**. Des del Govern també va participar en la creació del programa de catalanització de telèfons mòbils Elteumòbil.cat i va promoure la campanya Catalan, a business opportunity. És autor, amb el també periodista **Jaume Clotet**, de la novel·la *Lliures o morts* (<http://www.lliuresomorts.cat>).

MORELL, Oriol

@oriolm

(Barcelona, 1978). Especialista en posicionament web (SEO) i màrqueting *online*. Impulsor de Racó Català, juntament amb **Joan Camp** i **Guillem Sureda**. “Vaig començar a navegar per la xarxa l'any 1996, tot just quan començava la carrera d'Enginyeria. De seguida vaig tenir clar que el meu futur passava per la xarxa. Des d'aleshores he passat de tècnic de sistemes a desenvolupador, de cap de projectes tecnològics a director de màrqueting *online*. Els anys que vaig liderar tecnològicament el Racó Català van ser una experiència genial a nivell personal i professional. Tot va començar amb un correu electrònic a en Guillem Sureda, que en aquell moment gestionava la pàgina allotjada a un servidor de La Salle. A partir d'aquell moment i juntament amb en Joan Camp vam fer evolucionar el *site* cap a una plataforma participativa a costa de moltes hores de son i sense cap afany lucratiu.”

MORENO, Gustau

@gustaumoreno

(Tortosa, 1977). Periodista i bloguer. Editor de la Marfanta, revista digital de les Terres de l'Ebre. Impulsor de la Trobada de blocaires ebrencs, el 3 de febrer de 2007.

MORGADES, David

(Mataró, 1972). Criminòleg, bloguer des de 2007, va militar a Convergència entre 1995 i 2009. Delegat al Maresme de la Plataforma Pro Seleccions Esportives Catalanes. És el creador del Bloc Gran del Sobiranisme (<http://bloggran.cat>) i va ser un dels consellers-impulsors dels Deu Mil a Brussel·les, amb **Enric I. Canela**, entre d'altres.

MUÑOZ, Lourdes

@lourdesmunoz

(Barcelona, 1969). Política, va ser la primera diputada al Congrés a tenir un blog (<http://bloc.lourdesmunozsantamaria.cat>), el 2005. Ha defensat el compromís de la política 2.0 entre les persones amb responsabilitats polítiques. Va promoure l'ús dels blogs i, posteriorment, de Twitter entre diputats i diputades. Defensora de les tecnologies lliures i del coneixement obert, Muñoz va promoure la primera proposició sobre el *software* Lliure al Congrés en la vuitena legislatura (2004-2008). Va ser portaveu de Societat de la Informació del grup socialista al Congrés durant la nova legislatura (2008-2011), participant en lleis com la de la societat de la informació i telecomunicacions. Ha impulsat i dissenyat diversos plans estratègics en gènere, polítiques públiques i TIC, com l'apartat de gènere del Plan Avanza desenvolupat durant el govern socialista de **José Luis Rodríguez Zapatero**. Impulsora i actual presidenta de Dones en Xarxa, dedicada a promoure continguts a favor de la igualtat, creats per dones i fomentar l'ús d'Internet per a les dones com una forma d'apoderament. Escriu el seu blog, i és activa a Twitter, Facebook, Instagram, Flickr, Slideshare i YouTube.

NADAL, Joaquim

@QuimNadal

(Girona, 1948). Polític i historiador. Com a usuari de Twitter, l'excalde de Girona i exconseller socialista de Política Territorial de la Generalitat ha innovat amb un estil personal, molt matiner i poètic. L'1 d'octubre de 2013 es va presentar a Girona *Glops de vida, tuits de Joaquim Nadal*, una recopilació de les seves piulades a càrrec de Senhal, de l'editor **Pep Vila**. Altres exconsellers del tripartit que també destaquen a Twitter són **Montserrat Tura**, **Josep Hugueta**, **Joan Manuel Tresserras** o **Josep Bargalló**.

NAFRÍA, Ismael

@ismaelnafria

(Barcelona, 1968). Periodista, escriptor especialitzat en Internet i director d'innovació digital del Grupo Godó. Ha estat subdirector de continguts de Prisacom (2005-2008) i director de la web de guies pràctiques ParaSaber.com. Autor dels

llibres *Internet es útil* (2008), *Web 2.0. El usuario, el nuevo rey de Internet* (2007) i *Sr. Director: Les millors cartes dels lectors de La Vanguardia* (2004). Autor, entre 1999 i 2005, de la columna setmanal *La Crónica* a La Vanguardia Digital, on va ser redactor en cap durant dos anys.

NAVARRO, Gustau

Antropòleg i historiador, docent de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i a la Universitat de Sàsser. Ha estat membre fundador del grup d'antropologia visual de l'Institut Català d'Antropologia, on va fer diferents audiovisuals etnogràfics. Va col·laborar amb el cineasta **Francesc Bellmunt** en la realització de la pel·lícula *Complot dels Anells*. Entre el 2005 i 2008 va escriure el blog *Apunts des de l'Alguer*. Va ser la connexió amb la ciutat catalana de Sardenya, l'Alguer, durant els primers anys de la Catòsfera. El 1990 va publicar, amb **Pere Riera**, *Diccionari polític*. Portaveu de Catalunya Lliure, va ser un dels detinguts el 1992 en l'operació del jutge **Baltasar Garzón** contra els independentistes catalans, i va denunciar que la Guàrdia Civil l'havia maltractat. Ha promogut a Verkami un projecte de documental en vídeo per explicar "la història de l'Església de Santa Maria de Montserrat a Roma, església nacional dels catalans i la de tots els naturals dels regnes de la Corona d'Aragó", després d'un any de recerca per arxius de Roma i Espanya. És actiu a Facebook.

PALÀ, Roger

@rogerpala

(Barcelona, 1978). Periodista. Cap de redacció de la revista *Enderrock* des de 2005, membre del Grup de Periodistes Ramon Barnils i actiu a l'observatori crític dels mitjans Mèdia.cat. Bloguer des del novembre de 2006, és un dels impulsors del setmanari *Directa*. El 2012 va publicar en paper una selecció d'apunts al seu blog (<http://bloccs.mesvilaweb.cat/rpala>) i en mitjans digitals, titulat *Mots incendiàries. Recull d'articles* (2007-2011).

PÀMIES, Víctor

@vpamies

(Barcelona, 1963). Llicenciat en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona, té un màster

online en Terminologia per l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) de Barcelona (2008). És a Internet amb una pàgina sobre paremiologia catalana des de 2002. El seu primer blog, Raons que rimen, és de setembre de 2005. Actualment té gairebé una vintena de blogs especialitzats. Un dels últims és Les 300 dites que faran història, on cada dia publica un refrany que relaciona amb l'actualitat política i que acaba el 9 de novembre de 2014, amb 300 dites publicades i comentades. La pàgina Refranyos més usuals de la llengua catalana conté una enquesta per determinar el pòsit bàsic que ha de conèixer qualsevol catalanoparlant. "Ho coordinem 4 estudiosos de la paremiologia i vol ser un estudi rigorós i complet. Recollim dades fins a Sant Joan. Un altre projecte que m'agrada molt destacar és El mapa de les dites de pobles dels Països Catalans, on mostra a través de la tecnologia de Google Maps, geolocalitzades, les dites que contenen algun topònim major —municipis i entitats locals— de tots els Països Catalans", explica. Entre els anys 2001 i 2009, Víctor Pàmies va ser editor voluntari de l'Open Directory Project (Dmoz) i era metaeditor en català i castellà, durant anys l'únic del territori i aprovava altes i sol·licituds de nous editors. "Quan Google no era el que és ara i s'havia de catalogar la informació que hi havia a la xarxa perquè la gent ho trobés, aquest directori temàtic va ser una iniciativa pionera, anterior a la Wikipedia, també d'àmbit multilingüístic i autogestionat per la comunitat d'editors", afegeix Pàmies.

PARREÑO, David

@dapamont

(Palafrugell, 1995). Estudiant del grau d'Humanitats a la Universitat Pompeu Fabra, que complementarà amb el de Periodisme. Editor de la Viquipèdia, des de 2011 està implicat amb Amical Wikimedia —n'és coordinador de comunicació— "per promoure al carrer la Viquipèdia i els seus projectes germans arreu dels territoris de parla catalana". L'estiu de 2012 va ser *viquipedista* resident del conjunt d'institucions culturals de Palafrugell "per posar en valor a la Viquipèdia la cultura de Palafrugell, i el 2013 també he estat el *viquipedista* resident del Servei de Biblioteques Públiques de Catalunya". Des de 2011 fins a 2013 va ser redactor de Bits Catalans, el primer blog de tecnologia en català, i actualment col·labora al digital de cultura Núvol.com. En el seu blog (<http://www.davidparreno.cat>)

recull les col·laboracions que va publicant. "Des de ben petit m'ha apassionat la comunicació i el periodisme. En néixer en un ambient totalment digitalitzat, el meu mitjà natural és, doncs, la xarxa. Hi navego des de final de primària, quan ja vaig començar a descobrir les eines i utilitats que amagava Internet. Així va ser com vaig crear algunes webs informatives sobre Palafrugell, que feia a l'estiu i que eren per passar el temps, però a mi em motivava", explica Parreño. "El 2007, amb 12 anys, vaig fer la meva primera edició a la Viquipèdia. Això em permet satisfer les meves ganes d'escriure i, a més, em fa sentir útil, ja que ajudes a milers de persones. Tot i que amplio i milloro articles sobre qualsevol tema, principalment em dedico a actualitzar i crear entrades de fets d'actualitat, com era d'esperar. Al llarg d'aquests sis anys he participat a la Viquipèdia amb 40.000 contribucions i 600 articles iniciats." Parreño es defineix com "voluntari del coneixement" i destaca que la força de la Viquipèdia no és la tecnologia sinó la comunitat. "Milers de persones que contribueixen cada mes a la Viquipèdia —Premi Nacional de Cultura 2014— i que totes juntes arriben a fer una important obra de divulgació en català. Això es pot extrapolar tant als mitjans de comunicació, empreses o institucions: a la xarxa per reeixir no és tan important si ets X o Y, sinó tenir una base sòlida de gent que se senti partícip del projecte, que hi contribueixi, que difongui entre els amics i coneguts. En definitiva, una comunitat que es faci seu el projecte. Però, perquè emergeixi aquesta comunitat, difícilment es crearà de dalt a baix, sinó des de baix, com la Viquipèdia, on tothom es pot sumar i participar en les decisions", afirma aquest estudiant nadiu digital. "He après que la xarxa, a diferència del món real, és una meritòria: no importa si tens molts estudis o tens un càrrec molt important, si t'estàs a punt de jubilar o si tens acne a la cara. El que compta és la feina que fas. I aquí és com els joves ens podem fer un lloc i distingir-nos. Ho he tingut claríssim. Anys abans d'entrar a la universitat ja he anat fent moltes coses. Sé que quan acabi la carrera, i més com està el mercat laboral ara, no m'asseuré i em vindran a buscar, sinó que m'he de moure des de ja."

PARTAL, Vicent

@vpartal

(Bétera, 1960). Periodista, director de Vilaweb. El 1995 va fundar, amb Assumpció Maresma, el primer directori web en llengua catalana, La in-

fopista, que posteriorment donaria pas al diari digital Vilaweb. Un any abans, però, va posar a Internet el primer sistema d'informació de l'Estat espanyol, El Temps Online. El 1995 va crear amb **Jordi Vendrell** el programa *L'internauta*, a Catalunya Ràdio. Aquesta tertúlia sobre tecnologia i la xarxa s'emet actualment en *podcast* a Vilaweb i en l'antena de mig centenar d'emissores locals dels Països Catalans. Considerat un dels pioners d'Internet, PASTÓ havia treballat anteriorment a El Temps, Diari de Barcelona, La Vanguardia i TVE, entre altres. Publica diàriament l'editorial de VilaWeb, i col·labora amb els diaris El Punt Avui, El 9 Esportiu i Berria. Ha publicat els llibres *Catalunya en l'estratègia militar d'Occident* (1987), *Els nacionalistes a l'URSS* (1988), *La revolució nacionalista a l'URSS* (1991), *Atles de l'Europa futura* (1991), *Catalunya 3.0* (2001), *11-M: El periodisme en crisi* (2004, amb **Martxelo Otamendi**), *Periodisme quàntic* (2007), *Llibreta de Pequín* (2009), i *A un pam de la independència* (2013). És vicepresident de l'European Journalism Center, membre de la junta del PEN català i membre del consell assessor de la Fundació de la UOC. Ha estat guardonat amb el premi Ciutat de Barcelona de periodisme (1999), el Premi Nacional d'Internet de la Generalitat de Catalunya (2000), el premi Nadal Batle i Nicolau sobre noves tecnologies de la informació (2004) i, el mateix any, el portal Vilaweb va rebre el Premi Nacional de Periodisme "pel caràcter fundacional del seu treball en el camp del periodisme digital, que combina rigor, immediatesa, anàlisi i diversitat".

PASTÓ, Xavier

@xavipasto

(Les Borges Blanques, 1968). Va estudiar Filologia Anglògermànica a la Universitat Autònoma de Barcelona i Filologia Catalana a la Universitat de Lleida, però després de treballar un temps com a docent d'anglès i català, el 1996 va fundar l'empresa Antaviana Serveis Interactius, amb altres dos socis, fruit de la seva passió per les noves tecnologies. Des de 1999 dirigeix Can Antaviana, i també hi desenvolupa projectes. "He definit i coordinat projectes digitals per a més de 200 clients, entre els quals destaquen entre els quals destaquen La Vanguardia, Mercabarna, l'Hospital Clínic, l'Institut Català de la Salut, la Fundació Dalí o la Mobile World Capital, entre molts d'altres", explica. Molt vinculat al teixit associatiu de la seva comarca, les Garrigues, va ser fundador de l'Ateneu Popular Garriguenc, del

periòdic *SomGarrigues* i de diversos projectes de difusió de les noves tecnologies. Can Antaviana, amb seu a les Borges Blanques, és una de les companyies de referència en desenvolupament web a la xarxa catalana. És un exemple d'empresa en l'àmbit de les noves tecnologies des del territori, pionera en la responsabilitat social corporativa i molt vinculada amb el país.

PEIRÓ, Karma

@kpeiro

(Barcelona, 1968). Periodista especialitzada en Internet i les TIC, és a la xarxa des de 1995, quan va treballar en el primer proveïdor d'Internet a l'Estat espanyol, Servicom. Va impulsar el Grup de Periodistes Digitals (1995-2001), que va presidir els dos últims anys; el primer Congrés Internacional de la Publicació Electrònica (1998); comunitats virtuals a En.red.ando (1998-2003); el *Boletín De Teletrabajo*, amb el sociòleg **Emilio Sáez** (2001-2004); el *podcast* *Ladridos al Amo*, amb **Luis Ángel Fernández Hermana**, des de 2006; Coordinadora Comissió Periodisme Dades del grup espanyol de l'Open Knowledge Foundation (OKFN_Spain), des de 2013; les primeres Jornades de Periodisme de Dades i Open Data (2013-2014); sessions mensuals de periodisme de dades al CCCB, des de 2013; i expedicions de dades, des de 2013. Escriu en el seu blog professional (<http://karmapeiro.wordpress.com>) des de 2003. Ha publicat el llibre *Las Redes de Telecentros en España. Una historia por contar* (2006) i ha treballat a la *Revista Web*, La Vanguardia, TV3 i Catalunya Ràdio, sempre amb programes o espais digitals, i ha impartit classes de Periodisme Digital a les universitats UOC, UVIC, UIC, UPF, UAB i URL. Actualment és coordinadora de les comunitats tecnològiques del projecte BarcelonaLab de la Direcció de Creativitat i Innovació de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) i és professora de grau de Periodisme Digital i del Màster de Periodisme Avançat a la Facultat de Comunicació Blanquerna (URL). Karma Peiró ha tingut l'oportunitat d'haver assistit al naixement dels mitjans digitals, en contacte directe amb els seus impulsors i directors, així com haver conegut les redaccions digitals dels mitjans tradicionals. Un dels seus records de 1995 és el de les primeres pàgines en blanc i negre quan treballava a Servicom. "Em van dir que la meua tasca era explicar per telèfon a gent interessada en Internet en què consistia això de la xarxa i havia de convèncer a institucions i empreses que fiquessin contingut a la xarxa, que mentre més

gent posés els seus textos, noms, referències, més informació tindríem entre tots. No hi havia pàgines en castellà! I molt poques en anglès, repartides per carpetes perquè no existia disseny. Qui ens anava a dir que ara estaríem desbordats d'informació", explica.

PEYTIBI, Xavier

@xpeytibi

(Barcelona, 1977). Politòleg i consultor polític. Escrigué el seu blog (<http://www.xavierpeytibi.com>) des del maig de 2006, i és actiu a Twitter des de 2007, amb el seguiment de les eleccions als Estats Units amb altres pocs catalans. El 2013 va guanyar a Nova York el Victory Award al millor blog d'impacte educatiu. Entre 2009 i 2010 va col·laborar amb l'associació STIC.CAT a organitzar el Premis Blogs Catalunya, i en altres projectes. El 2006, juntament amb **Jose Rodríguez**, va fer l'anàlisi de les webs polítiques catalanes. El 2008, amb **Carlos Guadián**, **Antoni Guàrdia** i **Jose Rodríguez**, va fer l'anàlisi de les eleccions generals. Des de 2008 està vinculat a la creació a Barcelona dels Beers&Politics, inicialment reunions de bloguers interessats en política i comunicació política. "S'han estès a altres 9 ciutats del món. Sempre es penegen els resums per difondre el coneixement i són un lloc de trobada i contactes entre consultors i friquis de la cosa", explica Peytibi. Ha creat la web de discursos, on hi ha fins a 1.450 discursos des de l'any 1766 en 6 idiomes, alguns dels quals tracten de la qüestió nacional catalana. També ha treballat llibres recomanats per Sant Jordi, en què es pot fer zoom i veure els prestatges de llibres dels millors consultors polítics.

PIFARRÉ, Marc

@MarcPifarre

(Barcelona, 1977). Enginyer Industrial especialitzat en Organització i Màster MBA, va ser cap de projectes al Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) de la Generalitat i va presidir la Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC), a part de ser el primer president de la Sectorial TIC de Convergència Democràtica (CDC). És a la xarxa des de 1995, quan va entrar a la universitat a estudiar Enginyeria Industrial. "Allà trobo els primers ordinadors connectats en xarxa, primer amb pantalles negres i bàsicament per xatejar, quelcom que no em va cridar gens l'atenció, però en breu van arribar els primers PC

amb el mític Netscape Navigator que ens porten a començar a navegar per la xarxa", recorda Pifarre. "El fet més rellevant és que el 2001 de la mà de **Jordi Alvinçà**, llavors secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació, **Manel Sanromà**, president del capítol català de l'Internet Society, i **Amadeu Abril**, membre del *board* d'ICANN, m'expliquen el projecte del domini .cat i cau sobre les meves espatlles fer la feina de preparar la candidatura per si arriba la possibilitat de poder-la presentar en un futur incert. Exerceixo de gerent de l'Associació puntCAT, que en aquell moment vol dir fer de pencaire. Principalment em dedico a contactar de forma discreta amb un centenar d'entitats d'Internet catalanes, de llengua i cultura catalana, i entitats catalanes a l'exterior, per explicar-los que volem demanar el domini .cat, i que els demanem el seu suport a la candidatura per mostrar a ICANN, que és qui dona els dominis. La nostra petició serà d'un conjunt d'entitats i societat civil que representen la llengua, la cultura, l'Internet catalana i la diàspora catalana", explica Pifarre. "En Jordi, en Manel i l'Amadeu marquen l'estratègia i encomanaran la preparació de la candidatura al moment que hi tenim l'oportunitat, el 13 de març de 2004. La resta de la història ja és coneguda." Al marge del domini .cat, Pifarre va coordinar el 2002, sota la direcció del doctor **Jordi Berenguer**, el projecte de la Xarxa de Telecentres de Catalunya, un projecte que crea 3 comunitats virtuals: Social, Teletreball i Ciutadania. "Més enllà d'actualitzar els punts Òmnia i la Xarxa de Teletreball ja existents, la Xarxa de Telecentres va crear desenes de Punts Públics d'Accés a Internet, que permeten que les biblioteques públiques i altres equipaments dels ajuntaments formin a la ciutadania en l'ús de la xarxa i l'acompanyin en la descoberta d'un nou món, Internet." Actualment és secretari general de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM).

PIQUÉ, Toni

@ampique

(Pla de la Font, 1964). Periodista, consultor en organització i integració de redaccions i desenvolupament editorial, des de 2005 escriu amb **Gonzalo Peltzer** el blog Paper Papers (<http://www.paperpapers.net>) sobre periodisme i el sector de la comunicació. Columnista a El Singular Digital i l'Ara, és conseller de l'Agència Catalana de Notícies i director d'Experiència d'Usuari del diari Ara. Professor de Periodisme a la Universitat Internacional de Catalunya, és coautor del llibre *The Global Journalist* (1997).

Entre 1984 i 1994 va treballar a La Vanguardia; entre 2006 i 2009 va dirigir projectes a Cases i Associats, i entre 2005 i 2006 va ser director de Diari de Tarragona.

PLANA, Albert

@AlbertPlana8

(Valls, 1984). Llicenciat i màster en Administració i Direcció d'Empreses, professionalment vinculat a l'empresa familiar. És un dels fundadors, juntament amb **Roger Lloret** i **Joan Camp**, de la plataforma de micromecenatge TotSuma, orientada a projectes culturals i socials del catalanisme. Independentista des de fa anys, ha estat vinculat a Reagrupament.cat i després a l'Assemblea Nacional Catalana (ANC).

PODEROSO, Àlex

@alexpode

(Lleida, 1982). Enginyer Tècnic d'Informàtica de Sistemes i Graduat en Multimèdia (UOC). Va arrencar el projecte digital del diari Ara, després d'una llarga trajectòria a TV3 (webmaster, entre d'altres, de Club Super3, InfoK, 3XL o el portal tv3.cat) i a Sàpiens Publicacions (*Sàpiens*, *Cuina*, *Descobrir* i *Time Out Barcelona*). Entre 2012 i 2014 ha estat cap de Desenvolupament Tecnològic a El Periódico de Catalunya. Acaba d'emprendre professionalment pel seu compte l'empresa Codelic d'**Álvaro Martínez**, **Albert Lloreta** i **Emilio Iarlori**.

PRESSEGUER, Raül

@raulpresseguer

(Vic, 1976). Empresari, té una empresa pròpia de tecnologia i comunicació que aposta per les aplicacions mòbils com a nou sistema de comunicació. Va ser un dels impulsors de l'Osonosfera, la comunitat de bloguers d'Osona, que es va presentar públicament el juny de 2008. L'Osonosfera aplegava un grup de persones que compartien la sensibilitat per les noves tecnologies i va acabar derivant en un portal que recollia tots els blogs de la comarca, a més d'organitzar actes, xerrades i premis. Presseguer navega per la xarxa des de 1997, quan hi accedia des de la facultat d'Informàtica a Vilanova i la Geltrú. "En un primer moment em connectava des d'ordinadors amb pantalles negres i text verd on no podíem

veure imatges, però ja es podien consultar webs com la de les JERC o el BEI. El 1999 a Vic, des d'un mòdem de 56k i un fil de telèfon de 12 metres de llargada per connectar el mòdem a l'habitació amb el telèfon al menjador, i fins a dia d'avui", recorda. Presseguer té compte a Facebook des del 5 de desembre de 2007 i és a Twitter des del 25 de gener de 2008. El seu primer domini amb .cat és del maig de 2006, que en diferents períodes ha anat actualitzant amb l'estructura d'un blog.

PUEYO, Miquel

@MiquelPueyo

(Lleida, 1957). Escriptor, exdiputat d'ERC al Parlament, professor i director de la Càtedra de Periodisme i Comunicació de la Universitat de Lleida. "Cap a l'any 1985 vaig apuntar-me a un curs d'informàtica per a professors universitaris i de secundària que va acabar essent un llarguíssim curs de programació. Vaig acabar-lo essent capaç d'escriure les instruccions perquè un puntet sortís per l'esquerra de la pantalla i es perdés per la banda dreta. Encara no existia una distinció clara entre usuari i programador. Durant la legislatura 1992-1995 va arribar el primer ordinador al grup parlamentari d'ERC. En aquells moments el consideràvem més aviat un supercompositor de textos, i les comunicacions del Parlament ens arribaven a través del fax. Més o menys per la mateixa època em vaig comprar de segona mà un Apple, que va ser el meu primer ordinador. L'any 1995, en reincorporar-me a la Universitat de Lleida, vaig disposar per primera vegada, i d'una manera regular i força fiable, d'un compte de correu electrònic i d'accés a Internet. Durant el període de gener de 2005 a maig de 2006 i de desembre de 2006 a setembre de 2007, com a secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, president del Consorci per a la Normalització Lingüística i del TERMCAT, vaig tenir l'oportunitat de familiaritzar-me amb les TIC i va ser en aquesta època que vam posar en marxa recursos com els primers traductors automàtics, el Parla.cat, l'Optimot, el Plats a la carta i tota una sèrie de recursos, amb la voluntat que la llengua catalana no perdés el tren de les noves tecnologies i de les tecnologies de la llengua", recorda Pueyo, que és present a Facebook des de 2009. Amb la seva reincorporació a la Universitat de Lleida, com a professor titular del grau de Periodisme i Comunicació Audiovisual, ha anat ampliant la seva identitat digital i presència en altres xarxes i aplicacions. Escriu un blog (<http://www.miquelpueyo.cat>), té comptes a Twitter, Instagram,

Pinterest i Storify. És autor, amb **Ernest Benach**, del llibre *Mort certa, hora incerta. De l'edat mitjana a la societat digital*, guanyador del Premi d'Asaig Josep Vallverdú 2012. L'editorial Milenio el publica en castellà, *¿Una eternidad digital? Vida y muerte antes y después de internet*. El 28 de febrer de 2013 va pronunciar, a l'Institut d'Estudis Ilerdencs, una conferència que es publica amb el títol *De l'espai català de comunicació a la societat i la nació en xarxa*.

PUIG, Àlex

@alexpuig

(Sabadell, 1975). Emprenedor. "No sóc capaç de recordar des de quan sóc a la xarxa. La feina i la curiositat m'hi van portar tot just acabada la carrera. Recordo que el meu projecte va ser un programa per compartir el que es veia en un oscil·loscopi a través d'Internet. Des de llavors la meua vida laboral ha estat sempre lligada a l'I+D, primer amb una empresa pròpia de desenvolupament web per acabar a Softonic, una de les millors empreses per treballar d'Europa, on vaig tenir la sort de formar part del departament de Labs." Àlex Puig va fer un canvi i va deixar Softonic per crear la seva pròpia empresa: ShoTools. Es tracta d'una eina de màrqueting orientada a les xarxes socials. "El principi i la fi de la meua vida tal com jo la coneixia. Van ser els anys més durs de la meua vida i alhora els millors. Tot va canviar de cop i des de llavors no ha deixat de canviar. Hi ha gent que en diu 'aprendre a cops', altres 'sortir de la zona de confort'. Sigui el que sigui em va obrir a un nou univers de coneixement, però sobretot de desconeixement. He hagut de desaprendre gairebé tot el que sabia per arribar a la conclusió que encara ho tinc tot per aprendre. I on sóc ara? Buscant la pau i tranquil·litat de les muntanyes. Vaig arribar a la conclusió que la vida pública era molt bona pel meu ego, però no tant per la meua vida professional. Des de fa un any que visc a Andorra i tinc més temps per mi, per aprendre, desaprendre i treballar. Un canvi radical que ha valgut la pena. Espero poder tornar a Catalunya algun dia".

PUIG, Joan

@joanpuig

(Malgrat de Mar, 1954). Polític i bloguer (<http://in.directe.cat/joan-puig-i-cordon>), actualment és editor de Directe.cat i Festadirecte.cat. Ha

gestionat múltiples identitats digitals en l'àmbit de l'independentisme de manera molt activa. Inquiet a la xarxa en la denúncia sistemàtica de la caverna mediàtica i política. Va ser diputat d'ERC al Congrés i va entrar en banyador a la piscina il·legal de **Pedro J. Ramírez** a Son Servera (Mallorca). Va començar obrint un blog a Vilaweb i més tard el va duplicar a Blogger. També és a Twitter i anteriorment havia entrat a Facebook. "L'any 2007, acabada la meua etapa a Madrid com a diputat, vaig entrar en contacte amb en **Joan Camp**, que m'explica la situació del directe.cat i em diu si m'interessa participar per intentar tirar endavant el digital. D'aquesta manera m'implico en el diari des d'una vessant de soci i constituïm l'empresa Catmèdia, per tal de gestionar-la amb Joan Camp i **Miquel Martín**. I creem una xarxa de diaris digitals com Ara Girona, Ara Ponent i Ara Vallès, com a complement del directe.cat. A final de 2012, la crisi ens fa replantejar el projecte i decidim despendre'ns dels diaris Ara i tant en Joan Camp i Miquel Martín surten de la societat, i juntament amb altres persones assumeixo l'adquisició de la totalitat de Catmèdia, amb el directe.cat com a únic diari. El gener de 2013 vaig assumir la gestió del directe.cat en la seva totalitat, fins al punt que actualment també en sóc l'editor", explica Joan Puig. L'exdiputat i empresari està molt satisfet de les dades d'audiència obtingudes a l'OJD Interactiva, amb més de 260.000 visites úniques el setembre de 2013. "Ens consolidem com a tercer digital en català després dels grups Nació Digital i Vilaweb, i ho fem amb una única capçalera." A mitjan de 2013 van posar en funcionament un nou digital dedicat a la cultura tradicional i popular, www.festadirecte.cat, una aposta per obrir nous espais. Entre els seus projectes hi figuren nous digitals per ampliar l'audiència.

PUIG, Pep

@Pep_Puig

(Barcelona, 1964). Periodista. Responsable de l'edició digital d'El Periódico des que va aparèixer, el novembre de 1994, fins a 2011. L'any 2003 Alexa detectava 10 webs catalanes entre les mil més visitades del món. El primer era el de La Caixa, seguit de la Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament de Barcelona, el servei de telemàtica educativa de la Generalitat de Catalunya, El Periódico de Catalunya, Vilaweb i el Futbol Club Barcelona. "Contra el que diuen alguns títols d'arqueologia digital, El Periódico i no l'Avui va ser el primer diari de l'Es-

tat espanyol a penjar els seus continguts a Internet. Quan ho va fer per primer cop, el novembre de 1994, la triple www encara no havia arribat a l'Estat espanyol, i Internet s'havia de consultar a través d'interfícies molt més rudimentàries. Va ser l'abril de 1995 quan l'Avui va estrenar el servei web, i un dies més tard ho va fer El Periódico, essent el primer diari de gran tirada en arribar a la teranyina", afirma Puig. El Periódico també va ser pioner amb el llançament a la web d'una edició bilingüe de forma simultània, l'octubre de 1997. Pep Puig segueix vinculat al món digital, ara des del vessant comercial i de màrqueting.

PUIGDEMONT, Carles

@KRLS

(Amer, 1962). Periodista, va estudiar Filologia Catalana i va ser redactor en cap del diari El Punt i promotor, entre moltes altres accions, del concert a Girona en suport als independentistes detinguts en la ràtzia del jutge **Baltasar Garzón** abans dels Jocs Olímpics de 1992. Primer director de l'Agència Catalana de Notícies (ACN), impulsada juntament amb el també periodista **Xavier Fornells**, i editor-director de la revista en anglès *Catalonia Today*. És autor del llibre *Catal... què?* (1994). Actualment és alcalde de Girona i diputat de CiU al Parlament de Catalunya. És un dels alcaldes 2.0 de referència al país.

QUERALTÓ, Daniel José

(Igualada, 1973). Informàtic andorrà, és un dels activistes més destacats de la Viquipèdia. Va ser el primer a fer clic al botó 'modifica' de la Viquipèdia en català, segons **David Parreño**. "Des de llavors, milers de persones al mes repeteixen aquesta senzilla acció per engreixar cada cop més l'enciclopèdia i posar el coneixement a disposició de tots. Conegut escaquista i informàtic andorrà, reconeix que no era conscient de la importància d'aquell moment ni de què podria representar la Viquipèdia en un futur.", escriu Parreño. El novembre de 2013 Queraltó va rebre el Premi Actuació Cívica, atorgat per la Fundació Lluís Carulla, que distingeix la tasca —poc coneguda, sovint anònima, però exemplar— de persones que actuen al servei de la identitat catalana. "La societat s'ha de moure per tenir i mantenir tot allò que és intrínsecament seu, en aquest cas el coneixement. I això implica la necessitat de col·laborar entre tots, una mica per part de tothom. Si un té una família, ha de col·la-

borar-hi. Si un està en una família més gran, la societat, ha de col·laborar-hi. Si no, res no funciona. Això s'aplica també a la resta de camps, estiguin o no farcits de gent interessada. I per això val la pena lluitar, per netejar l'interès i que quedi allò que funciona i és positiu", afirma Queraltó en una entrevista amb Parreño.

RALLO, Robert

@rrallo

(Amposta, 1964). Professor del Departament d'Enginyeria Informàtica i Matemàtiques de la Universitat Rovira i Virgili des de 1992, actualment és director del grup de recerca BIOCE-NIT (Bioinformatics & Computational Environmental Chemistry) i del Centre d'Avantguarda Tecnològica per a la Innovació (ATIC) integrat a la xarxa de centres TECNIO de la Generalitat de Catalunya. "El meu contacte amb el món de la informàtica va començar quan era estudiant d'Enginyeria Química a Tarragona (1985), allí teníem un miniordinador PDP-11/60 connectat a un grapat de terminals i va ser on vaig aprendre un llenguatge de programació anomenat Fortran 4P. El meu primer contacte amb el món de les xarxes va arribar l'any 1987, de la mà de la xarxa EARN (European Academic and Research Network) a la que accedíem des de Tarragona —en aquell moment els centres universitaris de Tarragona formaven la Divisió VII de la Universitat de Barcelona— via mòdem (9600bps) a través d'un *mainframe* IBM de la Universitat de Barcelona (el node d'EARN EB0UB011). La xarxa EARN estava connectada al seu equivalent als EUA, la xarxa BITNET. En aquella època els serveis més utilitzats eren el correu electrònic i les llistes de distribució (LISTSERV)", explica Rallo. El seu primer contacte amb Internet va ser, aproximadament, el 1990 a través de la xarxa espanyola IRIS, precursor del que després seria RedIris. "En aquell temps usàvem serveis com Gopher per accedir a la informació de la xarxa. Més endavant, el 1993, vaig conèixer el WWW de la mà del navegador Mosaic i vaig assistir al meu primer *meeting* de la Internet Society (ISOC) a San Francisco. Recordo que en aquell *meeting* també va participar **Tim Berners-Lee** i va presentar oficialment el WWW." Estem davant d'un dels pioners de la xarxa, que el 1994 des del Departament d'Enginyeria Informàtica va posar en marxa el projecte Tecla "amb la idea de crear una passarel·la de baix cost a Internet utilitzant tecnologies de *packet radio*". El 1995 és l'any de la creació de TINET, la primera xarxa ciutadana de

l'Estat espanyol. "La primera connexió de TINET cap a Internet la proveïa directament la companyia americana Sprint, ja que en aquell temps Telefónica no estava gaire posada en el tema. Teniem un 'rack' de mòdems al qual els ciutadans de Tarragona podien trucar a tarifa local i utilitzar-los per accedir a Internet. Després tot es va accelerar, Telefónica va presentar el servei de tarifa plana Infovia, i TINET es va consolidar com a principal punt d'accés a la xarxa per a la gent de Tarragona." Rallo comenta algunes anècdotes d'aquells anys: "El 1996 en un *meeting* d'ISOC a Montreal vam conèixer **José Luis Pardo**, llavors ambaixador d'Espanya al Canadà. Una persona molt activa en el món de la xarxa que vam aconseguir que fos el primer espanyol membre del Board of Trustees de la Internet Society. I una altra curiositat. En una ocasió vam tenir un cas de *hackers* i vam conèixer la plana major de la Unidad de Delitos Informáticos de la Guàrdia Civil. Arran d'aquells fets tota la Unitat es va desplaçar a Tarragona durant una setmana perquè els forméssim en tecnologies d'Internet."

REALES, Lluís

@lluistreales

(Barcelona, 1962). Periodista i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, ha estat vicepresident de l'Ateneu Barcelonès. "A final dels vuitanta vaig començar a treballar com a periodista científic a La Vanguardia. Aquest vincle professional amb el món de la ciència em va fer adonar del fenomen Internet. L'any 1992 vaig tenir la meua primera adreça d'Internet que em va proporcionar el Centre de Supercomputació de Catalunya, em sembla que era reales@cesca.edu. Crec que amb **Carlos de Torres**, expert en astronomia, era l'única persona de La Vanguardia que disposava d'una adreça a Internet. Connectar-se a la xarxa, per mòdem, era tota una odissea. Explorant, vaig descobrir Compuserve. I me'n vaig fer membre, tot just quan van obrir un node a Barcelona. Dins de Compuserve, que era una xarxa tancada, ja es començaven a intuir totes les possibilitats de la xarxa", recorda Reales, que va cobrir els aspectes tecnològics del Jocs Olímpics de 1992 per a La Vanguardia. "Arran de les converses amb enginyers, experts d'IBM i altres professionals em van venir ganes d'anar a veure què estava passant a Califòrnia, concretament a Silicon Valley. Vaig acordar amb **Joan Tàpia**, aleshores director del diari, passar uns mesos a San Francisco i fer de corresponsal a la costa oest. Vaig visitar Apple, IBM, els centres

de recerca de Stanford i Berkeley, algunes empreses de Palo Alto. I em vaig trobar amb Internet com fenomen social. Vaig assistir a trobades en petit comitè amb **Howard Rheingold**, autor del llibre *Virtual Communities*. Aleshores escric un dels primers articles publicats a la premsa de l'Estat espanyol sobre Internet com a fenomen social. Es va publicar el desembre de 1993 a les pàgines salmó. De tornada a Barcelona i a la redacció, vaig seguir de prop el fenomen." L'experiència directa de Reales en els inicis de la xarxa catalana és incontestable. Va formar part del grup impulsor del Capítol Català de la Internet Society, va seguir el naixement de Servicom i la figura d'**Eudald Domènech**, i conjuntament amb **Vicent Partal** —aleshores amb el projecte de la infopista—, va posar en marxa la Plaça Internet. "Amb el suport de **Lluís Foix**, malgrat la indiferència de la secció de política de La Vanguardia, i coincidint amb la campanya de les eleccions autonòmiques de 1995, vam fer la primera experiència de periodisme digital i participatiu. Els lectors amb adreça de correu m'enviaven preguntes als candidats —**Jordi Pujol, Joaquim Nadal, Aleix Vidal-Quadras, Àngel Colom i Rafael Ribó**— i jo les enviava a la seu dels partits. Només dos partits tenien aleshores adreça de correu: CiU i PSC. La resta de preguntes les portava un motorista del diari a primera hora del matí. Recollíem totes les respostes en una pàgina web de La infopista i jo feia una breu crònica al suplement dedicat a les eleccions. La iniciativa va tenir repercussió internacional i van parlar-ne molts diaris d'Europa", explica Reales, que va assumir la cobertura de diversos congressos internacionals de la Internet Society i el 1996 va elaborar la ponència de l'àmbit de periodisme digital del tercer Congrés de Periodistes Catalans, amb **Vicent Partal, Antoni Esteve i Luis Àngel Fernández Hermana**. Les intervencions van ser *En busca del periodista digital* (Fernández Hermana), *El poder digital* (Partal), *L'atterratge forçós de les empreses periodístiques a Internet* (Reales) i *Els dos dígitos malvats i el monstre Internet* (Esteve). A més, va ser cofundador del Grup de Periodistes Digitals i de 1996 a 1999 va formar part de l'equip que va posar en marxa La Vanguardia Digital, dirigint també la revista Web, del Grupo Godó.

REIG, Dolors

@dreig

(La Garriga, 1971). Llicenciada en Psicologia Social, màster en Inserció Laboral, Multimèdia i desenvolupament web, participa en publicaci-

ons i esdeveniments sobre dinamització de comunitats, xarxes socials, web social, tendències a Internet, empresa 2.0, *social media*, innovació social, educació i noves professions. Treballa com a *freelance* fent de conferenciant, consultora, professora per a diferents empreses, institucions, universitats i escoles de negoci. Forma part de diversos comitès científics, editorials en àmbits de pensament, coneixement, innovació, cultura, tendències a Internet, i col·labora amb diferents mitjans de comunicació i consells d'experts, com TVE, TVC, SER, Senat espanyol, Organització d'Estats Iberoamericans, pla nacional de valors de Catalunya, govern de Xile i comitè assessor de la Generalitat de Catalunya en competències digitals. És l'autora principal de l'espai El caparazón (<http://www.dreig.eu/caparazon>), i el 2012 va publicar el llibre *Socionomia*, sobre la "societat augmentada", centrat en Internet com a potenciador de la sociabilitat.

RIBAS, Cristina

@cristinaribas

(Barcelona, 1966). Biòloga, periodista, màster en comunicació científica i bloguera (<http://www.cristinaribas.net>). Va ser consultora del projecte Canal Salut a l'Agència d'Informació i Avaluació i Qualitat en Salut (2012), del projecte C3Cat de la Generalitat de Catalunya (2004-2010), va ser directora del Diari de Barcelona en el seu format digital (1998-2002), coordinadora del programa Millennium del Canal 33 (1996-1999), redactora en cap de la publicació *Quark, Ciència, Medicina, Comunicación y Cultura* (1995-1997) i col·laboradora dels suplementes de Ciència i Salut del diari La Vanguardia fins a 1997. Actualment és consultora de negocis digitals a Hewlett-Packard, professora de Periodisme a la Universitat Pompeu Fabra, presidenta de l'Associació Catalana de Comunicació Científica i col·laboradora del programa de ràdio *L'Internauta*.

RIU, Manel

@mireiagalindo

(Benavarri, 1965). Juntament amb la seva parella, **Mir Roy** (Benavarri, 1969), van ser els creadors, l'abril de 2006, en plena eufòria catosfèrica, del personatge Mireia (<http://mireiagalindo.blogspot.com>), que barrejava política i sexe amb un estil fresc i atrevit. L'èxit del blog va dur aquest matrimoni de professors de secundària a

publicar, el maig de 2008, un llibre divertit amb aventures eròtiques que també repassa la política catalana: *Em dic Mireia (i el meu cony es diu Carlitos)*. L'abril de 2011, Manel Riu es va emancipar amb el seu blog (<http://manelriu.blogspot.com.es/>), on es presenta així: "Tinc l'honor d'haver estat perseguit pel grup ultradretà FA-CAO com a conseqüència del meu activisme a la França en favor del català."

RIUS, Xavier

@xriusenoticies

(Barcelona, 1963). Periodista. Director d'e-notícies, que va aparèixer l'any 2000 i que el març de 2014 va aconseguir 209.555 navegadors únics, segons l'OJD Interactiva.

ROCA, Genís

@genisroca

(Girona, 1966). President i fundador de Roca-Salvatella, ha treballat a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i Infonomia. Genís Roca és la prova que Internet 'produeix' bones persones, intel·ligents i generoses. És un dels especialistes més influents i fa de consultor per a grans empreses del país i l'estranger. Els anys 2013 i 2014, el diari El Mundo l'ha considerat un dels "25 espanyols més influents a Internet". És a la xarxa des de 1988, quan va entrar a treballar al Centre de Càlcul de la UAB. Entre 1990 i 1993 va ser responsable de microinformàtica de la UAB, i va impulsar el desplegament de les primeres xarxes locals a la universitat, així com les primeres aules d'informàtica a totes les facultats. El 1994 es va incorporar a l'equip fundador de la UOC, la primera universitat completament virtual del món. Allà es va encarregar d'impulsar iniciatives com La Virtual, la primera cooperativa només *online* del país, que inicialment va ser il·legal. Actualment, La Virtual té més de 80.000 membres. També va llançar el portal Lletra, de literatura catalana; i ArtNodes, d'art, ciència i tecnologia. "Quan la UOC es va fundar era il·legal. Hi havia una llei que explicava que la formació superior a distància era una exclusiva de la UNED. També era inviable, perquè els particulars no tenien accés a Internet, i no hi havia la tecnologia disponible. Vam modificar amb Assembler el llenguatge codi del navegador Netscape que hi havia aleshores

per poder tirar endavant”, explica Roca, que és arqueòleg de formació. “En aquesta disciplina sempre hem necessitat molt el suport d’altres disciplines, habitualment científiques: geologia, topografia, botànica, zoologia, química, etc. Donat que aquests especialistes rarament s’interessaven per l’arqueologia, el més habitual és que sigui un arqueòleg qui s’especialitza en alguna d’aquestes disciplines per tal d’aportar aquest coneixement al treball de camp. Jo sóc l’arqueòleg que es va especialitzar en informàtica, per tal de començar a fer servir les bases de dades, les reconstruccions espacials, etc.” Roca ha publicat molts articles i és coautor del llibre *Web 2.0* (2007). Entre els premis rebuts hi figuren el Premi Salvà i Campillo del Col·legi d’Enginyers de Telecomunicacions a l’Enginyer Novell de l’Any, pel Campus Virtual de la UOC (1996); Premi a la millor web de l’any (UOC), de la Associació de Usuarios de Internet (2001); i el Premi al millor conferenciant de l’any (2010), de Foment.

ROCA, Marc

@macroca

(Terrassa, 1975). Bloguer des del març de 2005. Impulsor de Xarxa de Blocs Sobiranistes amb **Jaume Ortí**, **Octavi Fornés** i **Xavier Mir**. Bloguer de referència pel seu seguiment dels mitjans i el sector de la comunicació. “El 3 de març de 2005 tot va canviar. Sempre m’havia agradat escriure i parlar de política, però aquesta data va marcar un abans i un després. Va ser el dia que vaig obrir el Blog Marcús (<http://blocs.mesvilaweb.cat/marcus>) a MésVilaweb. Des d’aleshores fins ara tot ha canviat en la meua vida personal i professional. He après comunicació digital, he conegut gent amb interessos afins i he iniciat projectes, alguns d’activisme polític, d’altres més professionals”, afirma Marc Roca. “Es pot dir que el moment àlgid del blog va ser entre el 2005 i el 2009, quatre anys que vaig dedicar a experimentar, aprendre, conèixer gent i crear xarxa al voltant de l’activisme polític i la comunicació digital. Durant aquest temps vaig obrir el primer blog col·lectiu de temàtica sobiranista —OlladeGrills.cat. Vaig crear juntament amb altres bloguers com Xavier Mir —coneguts a través d’Internet— la Xarxa de Blocs Sobiranistes, vaig participar en la cobertura de les eleccions catalanes de 2006 des de Vilaweb, en debats sobre política i Internet, en programes de ràdio com *L’internauta*, en trobades amb polítics de primera línia com **Josep Hugué**, **Artur**

Mas i **Joan Puigcercós** i, fins i tot, vaig entrar a formar part del Consell Editorial d’El Punt Avui. Tot plegat, conseqüència directa de la meua presència digital a través del Blog Marcús i les relacions que a través d’aquesta eina vaig anar teixint”, assegura. El 2006 va participar en la campanya *Vota Independència*, iniciada per **Marc Belzunces** en un apunt al seu blog personal, amb l’objectiu de reconvertir el referèndum de l’Estatut en un plebiscit per la independència. “Si no vaig errat, vam ser els primers a posar sobre la taula l’opció del vot nul, opció que va prendre molt cos en l’agenda política d’aquells dies. L’important d’aquella campanya és tot el que va anar deixant pel camí, fruits que han anat agafant noves formes i errades que ens han servit per aprendre. No va ser una campanya inútil, ni molt menys”, assegura aquest ciberactivista sobiranista. “Quan jo i molts d’altres vam obrir els respectius blogs, sabíem que parlariem molt de política, però no ens imaginàvem pas que ‘faríem’ política.”

RODRÍGUEZ, Jose

@trinitro

(Barcelona, 1976). Llicenciat en Física, té una tesina predoctoral en Sociologia i màster en Societat de la Informació, professionalment és estratègia de comunicació a la xarxa (*community manager*), *webmaster* i analista de xarxes socials. Des de 2001 treballa al sindicat UGT de Catalunya, portant una part important dels projectes a Internet. El març de 2005 va començar a escriure el blog Observatori de ciberpolítica de Joselito. El gener de 2008 es va passar a Wordpress, amb un nou blog (<http://www.joserodriguez.info/bloc>), encara actiu. Va ajudar en la segona versió de la web www.ugt.cat dins de l’equip de comunicació de la UGT de Catalunya, el 2001. Ha estat pioner creant “joguines interactives” amb molt d’humor, entre les quals destaquen petites eines d’auto-enviament de protesta —a l’estil de www.actuable.org, però menys elaborades— com les de www.hazteelsueco.org contra la reforma del temps de treball a Europa (jornada de 65 hores) amb centenars de milers de correus enviats als eurodiputats, el pancartòmetre de **Xavier Trias**, el carnet de catalanitat de CiU, el generador de lemes postmoderns d’ICV, el generador d’ocurrències del PSC, o l’excusòmetre de la consulta del PSC. Ha destacat també fent videopolítica des d’un punt de vista crític i d’humor. Amb la col·laboració de **Carlos Guadián**, que fa anàlisi molt a fons de la conversa a

Twitter, ha fet un mapa geogràfic de piulades. Jose Rodríguez és un dels bloguers més significatius dels socialistes, juntament amb **Jéssica Fillol** i l'esmentat Carlos Guadián, així com altres ciberactivistes progressistes que no tenen blog però han treballat a l'entorn del PSC, com **Raquel Querol**. "Vam ser un dels motors de la blogosfera del PSC, i vam crear www.sociates.cat com un agregador de blogs, i abans vam crear la sectorial de ciberactivisme del partit", explica Rodríguez, que també va impulsar l'agregador www.socialdemocracia.org. Des de la trinxera sindicalista, ha estat determinant en l'"exèrcit zombiectivista" que s'estila molt als equips de comunicació, en especial amb les guerres digitals de les quatre vagues generals del nou segle: la primera contra **José María Aznar** encara sense xarxes socials i molt basada en webs ordinàries". Els seus articles sobre finançament sindical han estat utilitzats per activistes sindicals i laboralistes de tots els colors.

ROMEVA, Raül

@raulromeva

(Madrid, 1971). Polític, diputat d'ICV-EUiA al Parlament Europeu durant dues legislatures (2004-2014) i bloguer (<http://blocs.mesvilaweb.cat/bloc/6284>) des de l'abril de 2006. La seva dedicació al blog i a les xarxes socials ha servit per trencar la imatge de llunyania dels eurodiputats. S'ha erigit en un dels càrrecs institucionals dels ecosocialistes més envejat pel seu encert a l'hora de comunicar i aprofitar els canals 2.0 per fer política.

ROSENFELD, Anna

@rosenfeld_anna

(Barcelona, 1987). Nascuda a Barcelona el 1987, és periodista per la Universitat Autònoma de Barcelona, màster en Comunicació Política i s'ha especialitzat en comunicació 2.0. Va treballar com a redactora a Crònica.cat, i ha fet d'assessora de comunicació i *community manager* gestionant les xarxes socials de diverses empreses i projectes com Initec o LetsBonus Barcelona. Des del gener de 2013 és la responsable de la comunicació *online* de l'Assemblea Nacional Catalana. Gestiona els perfils oficials de l'ANC a les xarxes socials, difonent el seu missatge i potenciant la seva presència, ja sigui a Facebook i Twitter com també des de fòrums i platafor-

mes de debat. "La meua feina consisteix a donar veu a l'Assemblea Nacional Catalana a la xarxa, estendre el seu missatge arreu i potenciar-ne la presència, ja sigui des dels perfils de l'ANC a Facebook o Twitter, com també des de Fòrums o Plataformes de Debat. L'Assemblea Nacional Catalana ha de ser present a la xarxa per poder exposar els seus arguments i activitats a favor de la independència. Internet brinda un gran ventall de possibilitats l'activisme social que es basa en el treball voluntari dels seus associats. Mantenir aquests associats i simpatitzants informats sobre les accions de l'Assemblea, cohesionar els centenars d'assemblees territorials que també tenen presència a la xarxa, mantenir un contacte directe amb la ciutadania, mobilitzar la població quan l'activitat política així ho requereix, tal com va passar amb la Via Catalana; i, sobretot, ampliar la majoria social a favor de la independència mitjançant les plataformes 2.0 de l'ANC, són algunes de les tasques que desenvolupo a l'Assemblea Nacional Catalana", explica Rosenfeld.

ROSÉS, Joan

(Barcelona, 1954). Coordinador i responsable d'estratègia de mitjans interactius de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Entre 1997 i 2011 va ser director d'Activa Multimèdia.

SALA, Joan, Jonàs i Adrià

@verkamiCAT

Sala, Joan (Mataró, 1958); **Sala, Jonàs** (Mataró, 1982); i **Sala, Adrià** (Mataró, 1987). Biòleg, doctor en Física i historiador de l'art, respectivament. Pare i dos fills creadors de Verkami, revolucionària plataforma de micromecenatge per a projectes creatius. Han fet molt de bé a la xarxa, com a alternativa als models tradicionals de finançament per a artistes, creadors, dissenyadors i col·lectius.

SALA I MARTÍN, Xavier

@XSalaixmartin

(Cabrera de Mar, 1963). Economista, catedràtic de la Columbia University. El 2012 va impulsar el Col·lectiu Wilson per contribuir al debat so-

bre l'autodeterminació de Catalunya, juntament amb els també economistes **Carles Boix**, **Pol Antràs**, **Jordi Galí**, **Jaume Ventura** i **Gerard Padró**. Entre els premis obtinguts destaca el Rey Juan Carlos I d'Economia, concedit pel Banc d'Espanya. És un dels economistes més citats del món. És fundador de la Fundació Umbele, d'ajuda a l'Àfrica, i va formar part de la directiva del Futbol Club Barcelona en la junta presidida per **Joan Laporta**. Els seus articles d'opinió, aparicions a la ràdio i la televisió, apunts al seu blog i piulades a Twitter han estat molt rellevants en el debat sobiranista.

SALAMÉ, Albert

@albertsalame

Fotògraf. Creador, el 1997, d'EstelNet, el primer dels portals independentistes, que va arribar a allotjar una vintena de pàgines d'entitats i partits independentistes.

SALICRÚ, Joan

@joansalicru

(Mataró, 1981). Periodista, impulsor el setembre de 2011 de l'espai cultural El Públic, un nou projecte de la productora Clack (2001), amb **Eloi Aymerich**, **Ariadna Vázquez** i **Georgina Altarriba**. Aquest espai de Mataró acull una zona de restauració, l'espai de treball de la productora i un escenari on es duen a terme activitats relacionades amb els continguts que treballa la productora. Suposa un nou model d'espai de treball que s'emplaça en el lloc on passen les coses, a partir de la idea de l'Espai Vilaweb, pionera a Catalunya. Alguns dels continguts d'El Públic s'enregistren audiovisualment i es converteixen en nous productes per a Clack, com per exemple el *Diari delamúsica.com*. "Es tracta d'una experiència única a Catalunya de forma sistematitzada i periòdica. També un altre projecte en el qual estic vinculat, la revista *Valors*, ha usat amb força les noves tecnologies contrariant aquella afirmació segons la qual els continguts durs només es poden moure a través de formats durs. Així, a banda d'editar una revista mensual de 40 pàgines que tracta cada vegada un aspecte de l'actualitat a partir d'un valor, *Valors* ha aconseguit ser la novena revista en català a Twitter, amb gairebé 2.700 seguidors", explica. Des de 2004 escriu el seu blog (<http://joansalicru.blogspot.com.es>).

SALLÉS, Quico

@QuicoSalles

(Barcelona, 1972). Periodista de Nació Digital, s'ha erigit en un referent del periodisme digital i l'actualitat política catalana. Combina les seves informacions de ràdio i immediates amb opinions i anàlisis digitals, així com tertúlies de ràdio i televisions en què col·labora. Les seves piulades els vespres en el tren de tornada cap a casa després de llargues jornades laborals són de referència, a l'estil dels tuits matiners de **Joaquim Nadal**, o **Eduard López** i la seva popular etiqueta #altren.

SÀLVIA, Jordi

@jordisalvia

(Vilafranca del Penedès, 1980). Bloguer independentista i d'esquerres de Vilafranca del Penedès, és un dels ciberactivistes més destacats de la Candidatura d'Unitat Popular (CUP). "*Catalan blogger* segons The New York Times", diu la seva pàgina a About.me.

SÁNCHEZ ALMEIDA, Carlos

@bufetalmeida

(Barcelona, 1962). Advocat especialitzat en Internet i l'entorn digital. Ha estat membre de FrEE (Fronteras Electrónicas), organització dedicada a la defensa dels drets civils a Internet. Col·labora en diversos mitjans digitals i ha impartit classes i conferències sobre aquesta matèria en molts fòrums. És un dels referents jurídics del món *hacker* i de moviments com el dels indiginats. És autor del llibre *Todo está en venta. Globalización, Internet y Derechos Humanos* (2000), i d'articles com *La defensa penal en los procesos por delitos informáticos* (2001), *La Ley de Internet: régimen jurídico de los Servicios de la Sociedad de la Información* (2002), *La erosión de la privacidad* (2002), *El cerco a la libertad* (2008), i de l'antologia de conferències, anàlisis i articles d'opinió *República Internet*.

SANMARTÍ, Valero

@valerosanmarti

És el nom d'un personatge que manté el blog Jo només follo a pèl (<http://www.jonomesfolloa->

pel.blogspot.com.es) i autor del llibre *Jo només il·lumino la catalana terra* (2013), on es presenta així: “Valero Sanmartí és l’únic messies de la història amb la cara de **Tom Selleck** i una polla bífida. Als anys 90 s’enriqueix traficant amb esclaus agrícoles a Lleida i organitzant timbes il·legals de Warhammer. El 2008 es jubila per dedicar-se a l’erudició, el sexe tirànic i el consum de farlopa. En el temps lliure, escriu el revolucionari blog *Jo Només Follo a Pèl*. Cinc anys més tard, al zenit de la seva fama, mor en estranyes circumstàncies”.

SANROMÀ, Manel

@manel_sanroma

(Tarragona, 1956). Fundador de TINET (servei de la Diputació de Tarragona que ofereix serveis telemàtics als ciutadans de la demarcació), va ser membre de la Internet Society, va presidir el seu Capítol Català (ISOC-CAT) i va ser un dels promotors del domini .cat, fent tàndem amb **Amadeu Abril** a l’hora d’influir en els dos més alts organismes de la xarxa: ISOC i ICANN. És amic personal de **Vinton Cerf**, un dels pares d’Internet, a qui va convidar de la mà de la Generalitat perquè conegués Catalunya. Actualment és el gerent de l’Institut Municipal d’Informàtica de l’Ajuntament de Barcelona. Sanromà és un dels protagonistes de *Nació.cat*, llibre sobre l’obtenció del domini .cat.

SANTINOLI, Mario

(Milà, Itàlia, 1946). Va ser el director tècnic d’El Periódico de Catalunya durant els anys noranta, l’època de major impuls a l’edició electrònica i versió digital del diari, així com el projecte de tauleta NewsPad de 1995, un parell d’anys abans de l’inici de la bombolla de les puntcom. El director d’El Periódico, **Antonio Franco**, i Mario Santinoli van presentar “el diari del futur”, una espècie d’embrió de les tauletes actuals. Visionari i avançat al seu temps, el NewsPad era el diari multimèdia en suport electrònic, portàtil, tàctil i sense fils. Es va presentar l’octubre de 1997, després d’aconseguir el suport de la Comissió Europea. Oferia continguts en vídeo, àudio i animacions, en un tamany DIN A-4, de pes lleuger. Era un “miniordenador capaç de rebre a qualsevol lloc els continguts del diari a través de les ones hertziànes o la xarxa telefònica”, de tal manera

que les notícies s’actualitzaven constantment. “Aquest és un projecte que s’ha de contemplar a 10 o 15 anys vista”, afirmava Santinoli el 1997.

SAPERAS, Miquel

@miquel_saperas

(Cornudella de Montsant, 1974). Dissenyador gràfic i administrador d’Avellana Digital, que va néixer el 2002 a Reus reivindicant que des del Camp es podien llançar projectes web i multimèdia interessants. El 2003 va crear el projecte intern SMS Català per comercialitzar tons i logos per a telèfons mòbils (melodies de cultura popular, grups i autors del país, etc.). L’any següent va posar en marxa la botiga en línia Productes de la Terra, que col·labora amb entitats i col·lectius creant imaginari i simbologia independentista i introduint productes culturals com pel·lícules, jocs, llibres i música en català. També ofereixen entrades per a esdeveniments culturals, en un intent de convertir-se en el serviticket de l’independentisme. Productes de la Terra crea línies de productes nous, no necessàriament polítics, però sempre en català i vinculats al territori, com samarretes de cims i muntanyes dels Països Catalans o relacionats amb la cultura del vi. Més de 3.000 referències de material propi i de tercers, ja que col·laboren amb una vuitantena d’entitats. Curiosament, Productes de la Terra ha fet el salt de la xarxa al carrer, amb l’obertura de dues botigues oficials pròpies, a Mataró i Gràcia.

SCOLARI, Carlos

@cscolari

(Rosario, Argentina, 1963). Professor titular del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), on imparteix un parell d’assignatures de grau i postgrau dedicades a la comunicació digital (*Anàlisi de missatges en mitjans interactius, Cibercultura i Comunicació*, etc.) La seva recerca està orientada a l’evolució de l’ecosistema de mitjans i nous formats, com les narratives transmèdia. “Les transformacions de l’ecosistema de mitjans són fascinants. Com sempre dic als meus alumnes: aquest és un bon moment per treballar o investigar la comunicació. És com ser enginyer a Manchester l’any 1800 o escultor a Florència el 1500.” Scolari va començar a la xarxa el 1995. “Al principi va ser l’hipertext. El 1995 vaig publicar a Itàlia un ‘hipertext sobre l’hipertext’: l’*Hyperbook*. Vam

presentar el *floppy disc* al Saló del Llibre de Torí. Durant el saló un autor de l'editorial em va dir: 'He vist un *software* nou: Netscape. És una interfície gràfica per navegar a la xarxa'. Un any després vaig obrir la meua primera pàgina web amb un proveïdor italià: la *Hyperpage*. Encara recordo l'adreça: www.kweb.it/hyperpage. La *Hyperpage* era una continuació de l'*Hyperbook*: un repositori d'articles sobre les cibercultures, l'hipertext i les interfícies digitals. Vaig incloure articles de molts autors, des del ciberfilòsof **Pierre Levy** fins al professor **Xavier Berenguer**, de la Universitat Pompeu Fabra. El text de Berenguer era un clàssic: *Escriure programes interactius. Introducció al projecte i escriptura multimèdia* (1997). Mai hauria pensat que, quinze anys després, jo mateix seria professor a la UPF! Fa un parell d'anys **Vicent Partal** em va dir que era un lector de la *Hyperpage*. Era un moment apassionant: la xarxa era la *new thing* que tothom volia explorar i la revista *Wired* —dirigida per **Kevin Kelly**—, la nostra Bíblia.

El 1998 vaig obrir una pàgina personal que encara tinc (www.modernclicks.net) que es presenta com una combinació de 'cv' *online* i repositori dels meus articles, entrevistes i llibres. A més, tinc dos blogs: www.digitalismo.com (des de 2005 amb **Hugo Pardo Kuklinski**) i www.hipermidaciones.com, un blog més acadèmic sobre ecologia i evolució dels mitjans de comunicació. Digitalismo va ser nominat entre els millors blogs en espanyol en l'edició 2007 del premi The Bobs, organitzat per Deutsche Welle." Scolarí ha publicat nombrosos articles, capítols i llibres sobre la comunicació digital. Una llista de les publicacions apareix a www.modernclicks.net. Abans de la UPF, va estar a la Universitat de Vic (2002-2008), on va participar en l'organització de l'eWeek-Setmana Digital a Vic, un esdeveniment amb la presència de moltes figures internacionals, des de **Howard Rheingold** fins a Kevin Kelly i **Pierre Levy**.

SEGURA, Albert

@albertsegura_

(Barcelona, 1982). Periodista. Corresponsal a Brussel·les des de 2007 per a l'Agència Catalana de Notícies (ACN), RAC1, El Punt Avui i 8TV, mitjans en què difon continguts sobre Catalunya que altres professionals havien desatès tradicionalment. "Crec que he marcat l'agenda de la guerra (perduda) per l'oficialitat de la llengua catalana a la UE. Vaig avançar que el corredor ferroviari seria mediterrani, per exemple. He recollit el su-

port europeu al model català d'immersió lingüística o, fins i tot, a la retallada del dèficit públic (i al seu repartiment amb l'Estat), però també les enganxades de la CE amb la Generalitat, com el contenciós pel canal Segarra-Garrigues, per la contaminació a Barcelona o quan **José Manuel Durão Barroso** es va negar a reunir-se amb **José Montilla** o **Artur Mas**. He donat veu als eurodiputats catalans, quan la resta de corresponsals ignoraven el *tripartit* de Brussel·les, però també als eurodiputats estrangers o eurocomissaris que s'han queixat de l'apologia franquista a Espanya o del dèficit fiscal. He informat sobre com es viu a Brussel·les el clam independentista (molts mesos abans que la resta ho comencessin a fer), sobre les conseqüències d'una secessió per a l'encaix a la UE, i he entrevistat alguns eurocomissaris, primers ministres (Letònia i Lituània, amb la companya **Laura Pous**) o *think tanks* sobre el procés, provocant més d'un conflicte diplomàtic (i hem estat *trending topic* a Twitter)", explica Segura. Volant amb Ryanair i posant la càmera de vídeo dalt d'un tríode mig trencat ha fet més feina en clau de país que el que puguin fer els funcionaris d'Exteriors. Segura no ha inventat res: simplement, tot i ser a 1.300 quilòmetres de casa, el seu referent com a corresponsal a Brussel·les continua sent Catalunya, i no Espanya. "Els corresponsals francesos a Brussel·les tenen al cap França, quan escriuen, com els polonesos hi tenen Polònia i els italians Itàlia. Per què jo hauria de tenir Espanya, com la resta? Precisament aquesta forma de mirar i explicar el món amb ulls catalans és el *leitmotiv* de la secció d'Internacional que vam crear a l'ACN i la mateixa filosofia de la Catalan News Agency (CNA)", explica Segura.

SELLARÈS, Miquel

(Barcelona, 1946). Impulsor el 2004, i director fins a 2008, del diari digital Tribuna Catalana, que va néixer com un complement i continuació del projecte d'anàlisi i difusió del catalanisme inaugurat el 1988 amb la revista *Debat Nacionalista*. El 1998 va ser un dels impulsors de la plataforma de debat de l'Opinió Catalana. Militant nacionalista de llarg recorregut, Sellarès ha treballat des de Tribuna Catalana per "la transversalitat, coincidència i complicitat nacional" entre les diferents famílies polítiques del catalanisme. Aquest 2014 ha publicat *Construint un Estat nou. Memòries polítiques*, escrites amb la col·laboració de la periodista **Marina Llansana**.

SERRA, Artur

@arturserra

(Barcelona, 1954). Investigador tecnoantropòleg i internauta català, va ser fundador i membre del Capítol Català de la Internet Society (ISOC-CAT) i del centre de recerca i2cat i dinamitzador de *living labs*, treballant amb Citilab i Barcelona Lab. El seu somni és Catalunya País Laboratori. “Espero que sigui possible en els propers anys”, afirma. Artur Serra va entrar a la xarxa el 1990, quan es trobava a la Carnegie Mellon University (CMU), on va fer el treball de camp com a doctorant de la Universitat de Barcelona (UB) “dins la tribu dels *computer scientists* durant tres anys”. Serra va fer un projecte de recerca entre la UB i la CMU de 1990 a 1993 que es deia *Ciències del Disseny, Noves Tecnologies i Tradició Cultural*, amb el suport del Departament de la Presidència de la Generalitat. “El primer dia que van entrar a la CMU em van obrir un compte a la xarxa del campus que estava ja connectada a Internet. Va ser la primera universitat dels Estats Units on tots els estudiants es van poder connectar a Internet”, explica. A la seva tornada, el 1994, va començar amb el Capítol Català de la Internet Society, que va ser un dels primers al món. És un dels referents de la xarxa catalana, que ha pronunciat conferències i publicat articles en una llarguíssima llista. Entre els llibres publicats destaquen *Xarxes de comunicació i desenvolupament sostenible* (2000), *La Internet Associativa* (2000), *Política cultural en la era digital: nuevo conocimiento y nuevas redes* (2001), *Catalunya Laboratori Digital* (2004), *Nuevas formas de vida y vivienda en la era digital* (2006), i *Xarxes socials, internet, innovació i ciutadania a la Barcelona del segle XXI* (2011). Actualment, es dedica al projecte European Creative Ring, una anella creativa europea iniciada entre Barcelona, Trento i Flandes, i també a Internet de les ciutats i la indústria, així com els *Living Labs* i la seva expansió arreu del món com a nova estructura social de la xarxa.

SERRA, Oleguer

@oleguerserra

(Barcelona, 1972). Enginyer electrònic per l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de Barcelona, actualment és director d'Òmnium Cultural. A mitjan de 1995 amb un mòdem de 9600bps es va connectar amb el Netscape 1.0 al cercador Yahoo! “Des d'aquell moment la curiositat m'ha portat a anar provant

des dels seus inicis tots els serveis que han anat apareixent a la xarxa, gmail, Facebook, twitter, el núvol, etc. Des de fa uns anys tinc un blog intermitent a oleguer.cat. Amb una colla d'amics i companys d'universitat a final de 1995, vaig engegar a Badalona una de les primeres empreses de disseny web i serveis d'Internet a Catalunya, amb l'ànim d'aprendre què significava aquest nou invent. Des d'ARGUS vam impulsar la primera presència en xarxa de moltes empreses i institucions com l'Ajuntament de Badalona. L'any 1998 vam obrir un dels primers cafès Internet dins del recinte del Poble Espanyol de Barcelona”, explica Serra. Ha estat consultor TIC d'empreses i entitats en l'àmbit de la programació web o d'infraestructures informàtiques i de telecomunicacions. Va participar en la primera candidatura de **Jordi Porta** a Òmnium Cultural. “Vam transformar una entitat que tecnològicament s'havia quedat molt endarrerida, en l'Òmnium actual que és pioner en l'ús de les TIC i la presència a la xarxa. Actualment en porto la direcció executiva.” Als inicis de la Fundació puntCAT, el seu president, **Joan Francesc Gras** va demanar la col·laboració d'Oleguer Serra amb el seu doble vessant de consultor TIC i membre d'Òmnium en els inicis de la Fundació. “Amb uns mítics dinars prop de l'Institut d'Estudis Catalans vam bastir les bases de l'expansió actual del domini. Aleshores vaig impulsar des d'Òmnium la publicació del llibre *Nació.cat*”.

SERRABASSA, Miquel

@vicboy

(Vic, 1982). Director tecnològic del Grup Nació Digital, director tècnic de Sobrevia.net, cap de redacció del Canal Digital i professor. Va començar a entrar gairebé cada dia a Internet a final de 1995, amb les primeres connexions d'Intercom a la comarca d'Osona. “Vaig fer algunes webs personals i alguna botigueta. Era molt jovenet, i tampoc hi havia molta gent que es connectés. Inicialment em dedicava a navegar i xatejar molt, i vaig arribar a ser IRCop de la xarxa IRC que més usuaris tenia per aquí a l'època, l'IRC-Hispano, després d'haver estat força temps per Undernet. Solia col·laborar en força projectes: traduccions de programari, programació de *scripts* per mIRC, alguna web dinàmica (el fòrum del canal #Vic) normalment en català, i amb alguna versió en castellà i anglès”, explica Serrabassa. Passada l'adolescència, va treballar en botigues d'informàtica i cibercafès d'Osona fins que va entrar a Interansa, una empresa que es dedicava a fer webs. El 2003 va fundar Sobrevia.net amb **Jose**

Manuel Gutiérrez, amb qui a partir de 2005 va començar a programar el que actualment és Nació Digital. Al principi era un projecte del periodista **Miquel Macià**, que llavors tenia Osona.com, on Serrabassa publicava notícies de tecnologia. “Després Nació Digital va anar creixent, es va deixar l'àmbit tecnològic al Canal Digital, que porto jo ara, i es van anar creant canals territorials, a partir de l'estructura d'Osona.com. En paral·lel, vam crear el Bloc de Fotos, que durant 10 anys ha funcionat permetent publicar una foto per usuari cada dia, amb més de 15Gb d'imatges”, afirma. Serrabassa va ser membre de l'entitat STIC.cat, organitzant els primers Premis Blogs Catalunya, i està adherit al Capítol Català de la Internet Society (ISOC-CAT). També ha participat en l'organització de diverses e-Week de Vic, i va col·laborar amb **Joan Camp** en el directori de webs en català Catalexa.com, una referència per als administradors dels webs per informar-se d'algunes dades estadístiques de les seves pàgines. Catalexa mostrava un rànquing general de les webs en català a Alexa, però també es podia consultar segons la temàtica de la pàgina. El directori creat per Camp i Serrabassa agrupava webs en català, a partir del seu PageRank (Google) i del lloc en el rànquing a Alexa. L'eina, aliena a institucions i empreses audidores de difusió de mitjans, va ser el primer rànquing de diaris digitals catalans que va existir, fins que l'OJD Interactiva es va convertir en l'estàndard. Serrabassa també ha treballat en la implementació de diverses webs de mitjans catalans (*Enderrock*, *Cupatges*, *Va de vi...*) i d'empreses, i fa de professor en cursos d'especialització, màsters i postgraus en centres adscrits a la Universitat de Girona (ERAM, CETA) i d'altres, centrat en temes tecnològics-tècnics: programació PHP/MySQL, xarxes socials, legislació a Internet, analítica web. “No m'agrada dir que sóc pioner de res, perquè en realitat tot el què he fet estava inventat o ja existien els recursos per fer-ho, però potser no al nivell local on era jo.”

SIERRA, Enric

@enricsierra

(Arenys de Mar, 1963). Periodista, redactor en cap adjunt al director de La Vanguardia, **Màrius Carol**, i responsable de la web del diari. Va dirigir el diari gratuït 20 Minutos de Barcelona, i des de fa 20 anys dirigeix i presenta el programa setmanal de Ràdio Arenys *El dominical*.

SILES, Encarna

(Villanueva del Trabuco, 1944). Jubilada de Mataró que escriu en el seu blog (<http://encarnasiles.blogspot.com.es>) des del juliol de 2007. També és activa a Facebook, i col·labora amb nombroses entitats de la ciutat. És un exemple que la tercera edat està trencant l'escletxa digital. Juntament amb el desaparegut **Romuald Grané** (Artés, 1923-Mataró, 2012), va ser de les primeres blogueres de certa edat de la Catosfera.

SOLANO, Daniel

@dsolanob

(Barcelona, 1973). Periodista, cap de comunicació de la Fundació Antoni Tàpies. Va ser membre del portal de blogs polítics en català Poliblocs, amb **Saül Gordillo**. El novembre de 2005 va impulsar l'Olla de Grills (<http://olladegrills.wordpress.com>), *think tank* transversal format per diversos bloguers sota el lema *Som una nació i tenim el dret de decidir*. Va ser un dels bloguers sobiranistes més actius en plena efervescència de la Catosfera política. A l'Olla també hi escriuen **Marc Arza**, **Marc Roca**, **Martí Cabré**, **Saül Gordillo**, **Xavier Solano**, **Antoni Escandell**, **Eduard Casabella**, **Alexis Vizcaino**, **Xavier Gómez** i **Croat Català**. També va col·laborar amb **David Morgades** a impulsar el Bloc Gran del Sobiranisme, i també l'Art Neutre? (<http://www.artneutre.net>). “Ha omplert durant anys un forat en el món de les arts visuals a Catalunya, amb més de 10 anys de vida i que poc a poc va creixent malgrat que ningú mai hi hagi invertit ni un duro. Gràcies a aquest projecte ara sóc cap de comunicació a la Fundació Tàpies. Perquè després diguin que impulsar projectes a la xarxa sense cobrar no serveix de res”, explica Solano, que va col·laborar amb **Marc Vidal** en l'inici de les jornades de la Catosfera, que actualment organitza **Joan Camp**. “El projecte ha de fer-se adult, malgrat que les administracions el tenen desatès”, comenta. Solano també ha participat en Culturcat, “un projecte mal pensat d'origen, en el qual l'administració es va gastar molts diners per a res, i que el Govern actual va desestimar i que a mi em va tocar dinamitzar durant el parell de mesos que va tenir de vida”. Com a treballador de l'empresa Cink, de **Marc Vidal**, va fer campanyes de partits polítics a les xarxes socials, “amb prou èxit, per cert”.

SOLER, Joan

(Premià de Mar, 1950). Informàtic jubilat, va ser impulsor del *Baròmetre d'ús del català a Internet* i de l'associació Webmasters Independents en Català, de Cultura i d'Àmbits Cívics (Wiccac).

SORT, Josep

@graccus

(Barcelona, 1964). Professor Universitari, doctor i Llicenciat en Ciència Política, Llicenciat en Història i Màster en Anàlisi Política. És a la xarxa des de 1995, i va obrir el seu blog el 2003. "Actualment tinc 20 blogs oberts, de diferents temes: Política, acadèmics, videojocs, política internacional, etc. Però, de fet, de forma regular escric en dos o tres. La resta és de forma puntual, quan trobo una notícia que hi encaixa", explica Sort, que ha participat en projectes com Blocs amb estrella, Blog Gran del Sobiranisme, Diari Gran del Sobiranisme, Criteri, Autodeterminació i, com a articulista, al diari Nació Digital. És present a Facebook, Twitter, Google+, mySpace, Instagram, LinkedIn i Aboutme, entre d'altres. És autor dels llibres *L'Ombra de Poder. Un estudi sobre el nacionalisme espanyol* (1995), traduït al gal·lec; *Quebec, de poble a país* (1996); *Quebec* (1997); *Catalogna e il federalismo* (1997), en italià; i *Canadà divisible* (2002). Josep Sort encara conserva "els primers papers que vaig imprimir, baixats d'internet, el 1995 o 1996, perquè alguna cosa em va dir que d'alguna manera eren històrics". El 6 de març de 2006 Sort va publicar un apunt denunciant el mal estat de la placa dedicada al president **Lluís Companys** al seu poble d'origen. "Vaig gravar-ho en vídeo i el vaig penjar també al meu videoblog. Els dos posts van començar a expandir-se per la xarxa. Uns dies després la notícia es publicava a El Periódico, i va tenir efecte perquè ho van arregar".

SUBIRANA, Jaume

@SubiranaJaume

(Barcelona, 1963). Escriptor i professor universitari, va començar el seu blog F l u x (<http://jaumesubirana.blogspot.com.es>) el novembre de 2003. Abans ja havia fet altres coses a la xarxa, com la posada en marxa de l'espai virtual de literatura catalana Lletra, de la Universitat

Oberta de Catalunya (UOC). Va ser director de la Institució de les Lletres Catalanes i ha publicat sobretot no ficció (*Suomenlinna*, *Adrada*, *Tota la veritat sobre els catalans*) i poesia (el 2011, *Una pedra sura*), i llibres sobre Barcelona i Catalunya i sobre literatura catalana. L'any 1988 va obtenir amb *Final de festa* el premi Carles Riba, el 1996 el de la Fundació Enciclopèdia Catalana per a l'elaboració de *Suomenlinna*, el 1999 el Ferran Soldevila de biografies i estudis històrics amb *Josep Carner: l'exili del mite (1945-1970)* i el 2011 el premi Gabriel Ferrater de poesia de Sant Cugat per *Una pedra sura*. Ha traduït, bàsicament de l'anglès, novel·la, poesia, assaig i lletres de cançons. Els seus darrers treballs són una antologia de Gary Snyder (amb **José Luis Regojo**) i les versions castellana (amb **Fernando Beltrán**) i catalana d'*A Child's Garden of Verses* de R.L. Stevenson. Poemes seus han estat publicats en diverses antologies en alemany, castellà, francès, italià (en premsa), rus i xinès. Des de 2008 és l'editor d'una sèrie d'antologies temàtiques de poesia a Ara Llibres. Ha participat com a convidat en diversos festivals literaris a Europa i Amèrica i a tallers internacionals de traducció de poesia. Ha col·laborat regularment en diversos mitjans (Avui, Canal 33, Catalunya Ràdio, *Quadern d'El País*) i des de 2006 ho fa a El Periódico. Altres blogs d'autor són *L'aeroplà del Raval*, de **Tina Vallès** (2004-2009); *Plagueta de Bord*, de **Biel Mesquida**; *Atlàntida*, de **Ricard Torrents**; *Salms*, de **Josep Porcar** (2002); **Miquel Àngel Llauger**; i *Bereshit*, d'**Enric H. March**.

SUREDA, Guillem

(Barcelona, 1978). Emprenedor, va començar a la xarxa el 1999, essent un dels fundadors del portal Racó Català, amb **Joan Camp** i **Oriol Morrell**. "Preteníem donar una visió de la realitat que en aquell moment estava òrfena a la premsa generalista, i alhora amb el sentit de comunitat per donar veu als usuaris i visitants a dir-hi la seva. És a dir, no només 'fer un diari digital' per informar, sinó un punt on es pogués discutir i parlar dels temes d'actualitat, literalment un 'racó' català. I el que va començar com un petit punt personal va acabar amb un portal que està al top 5 dels catalans i amb els únics fòrums en català que realment funcionen", explica Sureda, vinculat a la majoria de projectes de l'empresa Tirabol, entre els quals figura La tafanera. "Ni el Racó actual ni la meua vida s'entendrien sense en Joan Camp ni sense Tirabol. Sempre recordaré el dia que en Joan i jo vam anar a la secretaria

de Mitjans de Comunicació de la Generalitat, quan el titular era en **Miquel Sellarès**. Devia ser el 2003 o així, i el fet és que ell havia constatat que estàvem agafant empena i no tenia constància ni de qui érem ni d'on veníem ni per què no havíem demanat cap ajut ni col·laboració de la Generalitat. Recordo perfectament la seva frase quan ens vam haver assegut a taula. 'Vosaltres, de qui sou?', ja saps, de quina etiqueta, qui teniu a darrera, quins interessos perseguiu, de quina capelleta, vaja. I el fet és que no érem de cap! I clar, això a Catalunya desconcerta, no ser de cap capelleta, ja saps. Ens vam sorprendre que hi haguessin ajuts a la premsa digital, ja que ho havíem anat fent tot de la nostra butxaca (pagant, perquè tots teníem altres feines, és clar). Però ell també es va sorprendre de saber que, tot el que havíem fet fins aleshores, ho havíem fet pel nostre compte, sense ajuts de cap 'personatge ocult' ni pasta oficial ni res. Mirant enrere realment impressiona veure que una cosa que vas crear un dia sense cap gran projecte a darrere hagi acabat convertint-se en tot l'entramat Tirabol i tots els projectes que n'han sortit, tota la gent amb qui he treballat i conegut", recorda Sureda. "El paper que ha jugat la Internet catalana en el procés sobiranista és importantíssim, perquè a la xarxa el catalanisme sempre ha estat molt més present que a la realitat tangible, fet especialment aplicable als mitjans. No estic dient que el procés no hagués existit sense la xarxa, però tampoc no tinc clar que s'hagués accelerat com ho ha fet darrerament. L'independentisme hi és clarament majoritari i per això ha guanyat la partida al sector més jove, format i conscienciat de la població catalana, crec que és un fet indiscutible. El mateix li passa a la llengua catalana, no només amb el domini .cat sinó amb la presència general de la llengua. A la xarxa hi té una presència destacadíssima, molt lluny de la presència que té el català en altres àmbits, i no només parlo de premsa ni de mitjans", afirma Sureda.

TERRADELLAS, Víctor

@Victor_Montsant

(Reus, 1962). Secretari de Relacions Internacionals de CDC i membre del Consell Assessor de la *Catalan International View*, ha estat responsable de la digitalització de les revistes *Catalan International View* i *ONGC*, totes dues amb edició digital completa. També és articulista habitual de Nació Digital, Tribuna Catalana, e-notícies i el diari Ara, i fa servir la seva presència a

Facebook i Twitter per amplificar el ressò. "En l'àmbit polític recordo l'impacte de la Plataforma per la Sobirania de l'any 2007, en què per primera vegada vaig visualitzar la força de l'independentisme al si de Convergència. El fet que es convertís en un fenomen viral entre els militants va facilitar un altíssim nombre d'adhesions que va propiciar el primer posicionament públic de caràcter independentista en un congrés de CDC", explica Terradellas, que també és bloguer. Aquest activista i empresari centra la seva dedicació en el camp de les relacions internacionals, la cooperació i l'activisme polític. Ha estat fundador i impulsor de l'ONG IGMAN-Acció Solidària, amb un marcat perfil nacional que des de 1992 treballa en escenaris bèl·lics i postbèl·lics com Bòsnia i Herzegovina, Kosovo, Albània, Pakistan o Afganistan, i en projectes de cooperació al desenvolupament a Mongòlia, Marroc, Perú, Rwuanda, Bolívia, Xile, Guatemala i Mèxic. El 1999 va posar en marxa la revista *ONGC* de pensament polític, solidaritat, cooperació i relacions internacionals, de la qual és editor i articulista. En el marc d'aquesta publicació va impulsar els premis *ONGC* que en la primera edició (2005) van guardonar **Danielle Mitterrand** i les italianes **Simona Pari** i **Simona Torretta**, en la segona (2007) l'alcalde de Srebrenica **Abdurrahman Malkic** i **Arcadi Oliveres**, i en la tercera (2009) **Fèlix Martí** i el lehendakari **Juan José Ibarretxe**. També és patró fundador de la Fundació CATmón, nascuda el 2002 amb la vocació d'esdevenir un *think tank* en relació als reptes i les potencialitats que plantegen les relacions internacionals i la cooperació catalana a la Catalunya del segle XXI. "En aquest mateix espai vam concebre i posar en marxa l'hivern de 2008 la revista *Catalan International View*, que vol interpretar els diferents conflictes del món des d'un punt de vista català i europeu. També he promogut l'edició i he tingut l'honor de prologar i presentar durant l'estiu de 2008 el llibre de Srebrenica, del fotoperiodista **Tarik Samarah**", explica Terradellas, membre actiu de diferents iniciatives polítiques com la creació de la Plataforma per la Sobirania, moviment de militants de Convergència Democràtica que fa una aposta clara perquè Catalunya esdevingui una nació, lliure i sobirana, i iniciatives socials i culturals catalanes arrelades al territori com la Colla Joves dels Xiquets de Valls, l'Associació Excursionista Catalunya, el Centre de Lectura de Reus, la Societat el Círcol, el Casal Despertaferro o el Casal La Turba. És membre i vocal de l'Associació de Relacions Culturals Catalunya-Israel (ARCCI).

TOST, Gina

@GinaTost

(Barcelona, 1985). Periodista, va entrar a Internet entre 1994 i 1995, però no va obrir el seu blog (<http://www.ginatost.com>) fins a 2000. "Vaig començar penjant dibuixos que feia amb una tauleta digitalitzadora (una wacom), però se'm va trencar i l'any 2005 vaig penjar el meu primer vídeo a la xarxa. Aquest va tenir molta repercussió i es considera dels primers videoblogs de parla hispana. Això m'ha portat a treballar amb Televisa o TV3. Amb Televisa tenia un programa setmanal que rodava a Barcelona i penjava en un FTP els programes perquè ells des de Mèxic els poguessin editar", explica Tost. A partir del videoblog va aconseguir tenir un programa a TV3 anomenat *Ginàpolis*, unes càpsules de cultura per a joves. "I de *Ginàpolis*, amb el canvi de direcció de TV3, vaig passar a *Generació Digital* a Catalunya Ràdio, i més endavant al programa de televisió del mateix nom. Paral·lelament, mentre jo seguia amb el videoblog, vaig estar treballant en diversos projectes de vídeo a la xarxa, com *Los Martes*, el primer programa de televisió en directe per Internet. Això era l'any 2006. Fèiem servir multicàmera, i per poder emetre, el càmera anava amb un portàtil i un router penjat a l'esquena. Una cosa molt rudimentària, però que a l'època era tota una innovació", recorda la periodista. "També vaig estar entre el 2005 i 2008 a Balzac tv, una webtv en HD molt innovadora. No només pel contingut i el format, sinó també per la tecnologia. Feia *streaming* en HD, un reproductor que permetia comentaris al mateix *timeline*, i un munt d'innovacions més. El programa entrevistava gent rellevant en innovació de la societat. El projecte el liderava l'**Héctor Milla**. Quan YouTube va sortir en castellà, el 2007, vaig ser el vídeo de portada. És a dir, tu entraves des d'Espanya o un país de parla hispana a YouTube, i sortia el meu vídeo en portada donant la benvinguda. Els de YouTube em van demanar un vídeo per la portada. A YouTube també vaig ser la primera persona del nostre país a entrar al programa de *partners* que feia poc que havien tret als Estats Units".

TOUZÓN, Natàlia

@ntouzon

(Lleida, 1978). Periodista. És a la xarxa des de 2008. Va ser assessora del president del Parlament de Catalunya, **Ernest Benach**, en temes d'Internet i web 2.0. De l'època al capdavant de

la cambra catalana, un dels projectes més interessants va ser el del Parlament 2.0, l'obertura i democratització de la cambra a través de la xarxa. Actualment, Touzón és la responsable de comunicació de la Fundació Acol·lida i Esperança, i també fa de consultora per compte propi. Col·labora amb **Joan Camp** en l'organització de les jornades de la Catosfera.

TREMOSA, Ramon

@ramontremosa

(Barcelona, 1965). Economista, diputat de CiU al Parlament Europeu. El juliol de 2009 va començar a escriure el seu blog (<http://blocs.mesvilaweb.cat/rtremosa>) per publicar setmanalment, com feia amb els seus articles al diari Avui. "El blog costa de fer, sempre tens moltes coses a fer i vas amunt i avall, però m'hi obligo. Deixo també un rastre de la feina feta o de coses que van passant. De fet el blog ha anat creixent i ara un article bo se'n pot anar a les 10.000 visites en uns dies", explica Tremosa, que és a les xarxes de manera activa des de 2011. "Primer era molt reacció a Twitter i Facebook, que me'ls portava un assistent a efectes només d'anunciar l'agenda. Però quan vaig veure que les visites al blog, que miro d'actualitzar cada 8-10 dies amb articles llargs i explicatius del que faig, se'm disparaven gràcies a Twitter i Facebook llavors hi vaig començar a entrar. Ara puc dir que 'visc al Twitter': m'informa, m'arriba l'opinió que jo vull, és divertit i fa molta companyia quan ets lluny de casa i estàs sol. Avui el talent, la millor gent, és a les xarxes, compartint sovint les seves idees i opinions en temps real sobre la més rabiosa actualitat. D'altra banda les xarxes faciliten molt l'*accountability* dels electors en relació a la teva feina: on ets —jo sempre tinc activada la geocalització— i què estàs fent, tot informant en temps real de les votacions, reunions i visites on participes." Tremosa ha vist com les estones d'espera s'han convertit en temps per fer feina. "En aquesta feina agafa entre 100 i 120 avions a l'any. Abans les cues, les esperes i els retards eren temps perdut i em posava de mil dimonis. Ara gràcies a l'iPhone pots llegir, escriure, enviar correus, estar actualitzant, informat i distret en temps real. No és temps perdut!"

TUBELLA, Imma

@ImmaTubella

(La Bisbal d'Empordà, 1953). Catedràtica de Comunicació de la Universitat Oberta de Catalunya

(UOC), de la qual va ser-ne rectora. Titular de la Càtedra sobre Educació i Tecnologia del Collège d'Études Mondiales de París. Va guanyar el premi d'assaig Avui amb el llibre *Televisió i identitat, el cas de Televisió de Catalunya*. “L'any 1993 vaig marxar a viure una temporada als Estats Units i junt amb el lloguer de la casa, les altes d'electricitat, aigua, llum gas i telèfon vaig fer una subscripció a un servidor d'Internet i vaig tenir la meua primera adreça de correu electrònic. Tot i que el volum de correus que enviava i rebia no té res a veure amb les quantitats actuals, sense gaire problemes em vaig iniciar a aquesta forma de comunicació amb els col·legues nord-americans. El problema és que no coneixia ningú a Catalunya que disposés d'una adreça d'e-mail. Un dia, un company de TV3 em va enviar un fax dient-me que li havien donat una adreça de correu electrònic ‘en període de prova’ i que no sabia a qui escriure. Va pensar que potser als Estats Units jo coneixeria algú. Ell va ser el primer i durant un temps l'únic a qui vaig enviar un correu en català. A final dels 90, ja a la UOC i com a vicerectora de recerca i vicepresidenta de l'IN3 (Internet Interdisciplinary Institute), vaig contactar amb en **Manuel Castells**, aleshores professor de la Universitat de Berkeley i li vaig proposar que vingués a Barcelona a dirigir l'Institut. Va acceptar venir però no a dirigir res, sinó a fer recerca sobre l'impacte de la xarxa sobre la societat catalana i em va proposar que codirigís el Projecte Internet Catalunya (PIC), un gran projecte de recerca que va comptar amb el suport directe del president **Jordi Pujol** primer i del president **Pasqual Maragall** més tard. Va ser un projecte que va durar 6 anys, que va reunir una seixantena d'investigadors, que va fer 15.000 enquestes presencials i més de 40.000 entrevistes per Internet i que va analitzar primer els impactes a la societat i després va anar estudiant l'impacte en diferents sectors: economia i empresa, mitjans de comunicació, escola, universitat, sanitat i administració pública. En el seu conjunt, la recerca desenvolupada va abastar un ampli espectre de la transformació de la societat catalana a partir de la introducció de les TIC, incorporant en l'anàlisi la interacció entre organització, cultura i tecnologia respecte als comportaments i actituds de les persones immerses en aquest procés de canvi. El PIC va generar sis llibres.” Després d'això, a final de 2005, Tubella va accedir al rectorat de la UOC per un període de set anys. “La UOC va néixer l'any 1994, en el context que explicava a l'inici i quan la vaig deixar tenia més de 50.000 estudiants i ja s'havien graduat quasi 25.000 estudiants. Cal recordar que la UOC va ser la primera universitat nascu-

da a Internet al món, i que ha estat punt de referència per totes les que han anat sorgint després arreu. La UOC va liderar durant un temps la tecnologia educativa i va transformar la metodologia d'aprenentatge avançant-se al que hauran de fer les universitats amb urgència si no volen perdre influència. Això no vol dir que totes seran en línia, ni molt menys, però a hores d'ara ja són híbrides i no poden continuar fent el mateix amb noves eines. Internet ha canviat l'accés a la música, als productes audiovisuals, al comerç, a les relacions socials i als continguts en general, inclosos els continguts educatius. Els continguts són oberts i disponibles i els professors han d'acceptar que el seu ofici ha canviat i que s'han de transformar, passant de dipositaris de contingut a mentors i tutors que ajudin a transformar informació en coneixement. Catalunya va liderar fa vint anys l'educació superior a la xarxa i avui podria liderar una alternativa als MOOC's, però no es pot entretenir. Si ella no ho fa, hi ha molts països que estan preparats per fer-ho.” Tubella considera que el Govern de Catalunya ha d'anar més enllà. “Els diferents governs catalans s'han preocupat de ser presents a la Societat de la Informació amb veu pròpia. S'ha fet una bona feina però podríem avançar molt més, sobretot si escoltèssim els protagonistes d'aquesta revolució, que ja s'anomena tercera revolució industrial. El problema és que estem acostumats a què les revolucions les liderin els intel·lectuals o la classe obrera, no els nens de 5 a 15 anys.”

TUGUES, Ferriol

@FerriolTugues

(Barcelona, 1980). Llicenciat en Publicitat i Relacions Públiques a la UAB, ha treballat 10 anys en publicitat, primer com a creatiu a la multinacional DDB Barcelona, després muntant joaniferriol, un estudi de creativitat, i a Arista Barcelona com a director creatiu. Ha treballat en publicitat convencional (espots, premsa i ràdio) i a Internet, i des de fa temps enfoca els seus projectes en clau d'innovació. Actualment està bolcat a The Catalan Project, amb **Víctor Fortunado**, a la vegada que estudia cinema d'animació. Des de 2004 és a Facebook —“potser la que faig servir més”—, Twitter —“tot i que mai l'he fet servir massa”—, Instagram —“des de fa un temps com a usuari privat”—, Pinterest —“l'utilitzo esporàdicament per feina”—, Vimeo —“l'utilitzo contínuament com a eina de treball, tot i que no en faig un ús gaire social”— i LinkedIn.

UDINA, Arnau

@arnauuc

(Vilafranca del Penedès, 1980). Informàtic autodidacta amb 13 anys d'experiència en premsa comarcal, cofundador de Data'n'Press, un estudi de periodisme de dades i anàlisi de Big Data, juntament amb l'enginyer en Telecomunicacions **David Martín-Borregón**, i el periodista **Eduard Martín-Borregón**. Amb Data'n'Press, entre d'altres projectes, han creat *La Mercè geolocalitzada* a la web d'El Periódico (<http://merce2012.elperiodico.com>), la web [twitterencatala.org](http://www.vilaweb.cat), el Mapa del Sobiranisme (<http://www.vilaweb.cat/mapa-electoral>) i el Tuitometre de Vilaweb (<http://www.vilaweb.cat/tuitometre>). És membre de l'equip de Vidas Contadas (<http://vidas-contadas.org>), un projecte de recuperació de la memòria històrica dels represaliats de la guerra civil, que va guanyar 3 premis al Hackaton de les Primeres Jornades de Periodisme de Dades de Barcelona. També col·labora amb **Saül Gordillo** en la recollida de dades pel Rànking dels periodistes i comunicadors més seguits a Twitter, i el Rànking de mitjans catalans més seguits a Twitter (<http://www.saul.cat/etiqueta/ranking>). Dóna suport tècnic a un grup de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona, i programa webs com a *freelance*.

USTRELL, Jordi

@iustrel

(Barcelona, 1955). Director d'Innovació Tecnològica de Banc Sabadell des de 1988 a 2004. El 1981 va presidir i dirigir Eina Informàtica, fabricant d'ordinadors que va dissenyar el primer microordinador personal desenvolupat a l'Estat espanyol. Aquest projecte va ser citat a diverses publicacions sobre la història de la informàtica i, posteriorment, a Internet, com *La historia de los ordenadores* (1985), *Historia de la Informática* (2013) de **Rafael Barzanallana**, o *Ciencia y Tecnología*, de **Carlos Sánchez del Río**. El 1987 va ser director tècnic de Comcal, on va impulsar el projecte de creació del CD-ROM *Diccionario de Medicina Marín*, primera obra en CD-ROM en llengua espanyola, presentada en el saló LIBER 87, tal com recullen **Pedro Hipola** i **Félix de Moya** a *El cd-rom en España: luces y sombras de nueve años de producción* (1994). Entre 1990 i 1993 va col·laborar amb l'ISO (International Standards Organization) com a membre del Comitè Nacional de Normalització CTN-71/21, amb *Interconexión de sistemas*

abiertos, *normas OSI*, com a responsable del WG5, *Specific application services*. Aquest estàndard es va assimilar al TCP-IP, l'estàndard utilitzat per DARPA a Internet. Entre 1995 i el 2000, Jordi Ustrell va contribuir a difondre el potencial d'Internet en el Banc Sabadell, col·laborant en la creació de les infraestructures inicials, registre de dominis i primeres webs corporatives, així com la posada en funcionament del correu electrònic. Va col·laborar en el llançament d'Infovía, va treballar en la implantació de la primera Banca per Internet a l'Estat espanyol plenament operativa per a particulars i empreses —presentada al primer Congrés Nacional d'Usuaris d'Internet Internet World, organitzat per la AUI el febrer de 1996 a Madrid—, en la creació de la Pinacoteca Virtual del Banc Sabadell en línia, amb motiu de la 1996 Internet World Exposition —Primera Exposició Universal a Internet—, en la promoció de l'ús inicial d'Internet —posada en funcionament d'un servei ISP i del correu electrònic per als clients del Banc Sabadell—, la participació en el Consorci Bancari *Efectivo 98* amb l'objectiu de desenvolupar un programa universal de *Home Banking* a Internet per a totes les entitats bancàries; el desenvolupament de sistemes de pagament per Internet —Visa SET, TPV virtual (B2C) i passarel·la de pagaments (B2B)—, el llançament del sistema Firma Digital per a comerç electrònic segur mitjançant targeta xip —Banc Sabadell va ser el primer banc espanyol a implementar-ho—, la posada en funcionament del canal WAP, a l'inici de la Internet mòbil i en la creació de la Intranet/Extranet corporativa. Després de l'any 2000, Jordi Ustrell ha intervingut en altres projectes com la creació des de zero d'un banc 100% Internet —ActivoBank—, la implantació d'EDI Financer per Internet tant en el consorci bancari global (*projecte Identrus*) com en el consorci bancari nacional (*projecte Iberion*), el desenvolupament de nous negocis de tercers basats en la xarxa, el projecte FIRMA del Ministerio de Ciencia y Tecnología, per a la definició d'un marc legal i operatiu per a les Lletres i Títols canviaris electrònics, la planificació estratègica de les oportunitats de la mobilitat en el negoci bancari i mitjans de pagament, i la direcció del projecte *High performance workplace* de mobilitat per a l'alta direcció.

VALLS, Jordi

@JordiValls13

(Manresa, 1960). Llicenciat en Dret, va ser alcalde de Manresa (1995-2006) i conseller de Treball i Indústria de la Generalitat amb el presi-

dent **Pasqual Maragall** (2006), així com president del Port de Barcelona. Entre 1999 i 2006, va ser president de Localret, consorci local per al desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies, en una etapa clau per a l'impuls de la xarxa en el municipalisme català. Des de 2011, és responsable de la companyia Aigües de Barcelona a la Gran Bretanya.

VALVERDE, Llorenç

(Felanitx, 1953). Matemàtic i informàtic, és catedràtic de la Universitat de les Illes Balears. Va ser director de la FOBSIC i des de 2006 a 2013 vice-rector de tecnologia a la Universitat Oberta de Catalunya. Bloguer (<http://lvalverde.net>) des de l'octubre de 2003. És autor d'*En Joanet de l'Ordinador. Rondalla Informàtica* (1994), *Les seduccions de les noves tecnologies* (2003) i *Amorats al teclat* (2009). I en la seva particular línia de divulgació científica acaba de publicar *Set fracassos que han canviat el món. Del rentavaixelles a la telefonia mòbil* (2014).

VAQUÉ, Ricard

@ricardvaque

(Palamós, 1961). Dissenyador gràfic i fotògraf. Promotor del domini .ct (embrió del .cat). Va fundar l'Associació en Defensa del Domini .ct (ADD-CT). Va ser el primer internauta català que va advertir de la necessitat d'un domini propi per evitar l'ús del .es. Vaqué va sentir parlar d'Internet per primera vegada cap a 1993. "Recordo un reportatge per la televisió sobre la web del Louvre que em va deixar meravellat. Vaig veure-hi tantes possibilitats que vaig capbuscar-m'hi de ple. Però la informació era escassa i tampoc era fàcil entrar en contacte amb altres persones interessades. Tenia un gran neguit en saber que m'estava perdent alguna cosa important. Per fi Telefónica va sortir al mercat amb una invent estrany anomenat Infovia, una mena d'Internet espanyola i petita. No era el que esperàvem, però permetia connectar-te a una cosa molt interessant: les BBS (*Bulletin Board System*), una mena de punts de trobada on podíem contactar amb persones, de vegades de l'altre extrem del planeta, cosa que en aquell moment resultava tremendament màgica. Amb les BBS vingueren els primers xats i els primers inter-

canvis d'idees i de coneixements que només podíem aconseguir per aquell canal. Fonamental per progressar, perquè els llibres i les revistes quasi no en parlaven, d'Internet. Els meus interessos artístico-tecnològics, incompatibles fins a aquell moment, van veure la llum quan van aparèixer les primeres webs. Les pàgines web dels orígens no comptaven amb la feina de cap grafista (fons gris, lletra Times exclusivament, colors primaris, imatges minúscules de 8 bits) i els continguts eren eminentment científics. Recordo perfectament el dia que vaig veure el primer gif animat en aquell oceà de color gris i links de color blau: era una petita icona a la web de la Universitat d'Oviedo, a baix de tot de la pàgina, com si els fes vergonya fer ostentació d'aquell petit miracle: moviment en una web! Per a un comunicador visual era molt evident tot el potencial que hi havia en aquell nou món, esperant a ser colonitzat. Llegint i copiant fragments del codi HTML d'aquelles primeres pàgines i fent proves 'a veure què passa si...', vaig començar a fer disseny gràfic aplicat a la web. Cap a 1994 o 1995 vaig aconseguir penjar la meua primera feina professional a la xarxa: la de la Diputació de Girona. Ens vam avançar a la Generalitat, a altres diputacions i crec que a tots els ajuntaments del país. En aquells moments, en tota Catalunya n'hi devia haver una vintena, de webs: universitats, proveïdors d'Internet, algunes pàgines personals i unes poques entitats privades. Els dissenyadors teníem camp lliure: en tot Girona érem només 3 o 4 empreses oferint disseny web. Com a camp d'aprenentatge vaig crear un dels primers indexadors webs del país: La Teranyina. Aleshores no existia o no estava estès encara el concepte de buscador i totes les iniciatives copiàvem l'esquema de Yahoo! que era la referència mundial: un índex que s'alimentava manualment, un llistat de webs ordenat per temes i origen geogràfic. I La Teranyina intentava ser un 'Yahoo gironí'. Molt modest, això sí, perquè al principi només tenia 4 o 5 pàgines, les suficients per indexar les webs de les comarques de Girona. A la resta del país hi havia iniciatives similars que cobrien tota la geografia, però l'èxit i l'encert en molts sentits que va acabar tenint Vilaweb va eclipsar-nos a tots i ha estat des d'aleshores el far del barri català d'Internet. La xarxa va créixer exponencialment i en molt poc temps vam passar de la prehistòria, a l'edat moderna. El correu electrònic va esdevenir el rei, van proliferar les llistes de correu, els grups de news, els xats en bones condicions... El canal de xat #catalunya de la subxarxa Undernet i la llista de correu *L'internauta* (lligada al programa radiofònic del ma-

teix nom, conduït aleshores pel gran i visionari **Jordi Vendrell**) van ser un excel·lent caldo de cultiu que va veure néixer alguns dels conceptes que avui utilitzem. Per exemple, discutíem sobre com s'havia de dibuixar aquesta o aquella 'iconya' (per cert, que el propi mot 'iconya' va néixer a la llista *L'internauta*), o sobre com s'havia d'anomenar la memòria 'cache': el TermCat va establir que se n'hauria de dir 'memòria cau del sistema', però a *L'internauta* vam decidir que en diríem, lògica i assenyadament, 'caxé', que és com quasi tothom n'ha acabat dient. També, bona part del llenguatge críptic dels SMS d'avui, va néixer en aquells xats de 1996: ja fa 20 anys que, al canal #catalunya dèiem 'pq' per 'per què' o 'a10' per 'Adéu'. La 'netiqueta' (costums no escrits sobre el bon comportament a Internet) a Catalunya es va estendre i consolidar en llocs com *L'internauta* o xats com el #catalunya. Ens sentíem realment protagonistes d'un moment històric. Que les discussions fossin tant 'de lletres' en un món tant 'de ciències', devia tenir alguna cosa a veure amb el fet que molts membres del GPD, el Grup de Periodistes Digitals, tinguessin un paper molt actiu en aquests mateixos canals. El GPD va tenir un pes considerable en la manera d'entendre i de donar forma a la Internet catalana. També en el #catalunya teníem les primeres ciberbatusses amb internautes espanyols que entraven a incordiar, per no perdre les tradicions. Guanyàvem sempre nosaltres, per tossuts. Va ser en aquest entorn que van néixer les que probablement van ser les primeres cibercampanyes de Catalunya. La primera, innocent a ulls d'avui, consistia a proposar a tothom que pengés la quadribarrada a la seva web durant la Diada. En vam dir 'penjada de senyeres digitals' i va tenir un èxit considerable. Es tractava que tothom copiés una mena de *banner* que vaig dissenyar i el posés en un lloc preminent de la seva web. El *banner* amb la senyera havia d'enllaçar amb una petita web que explicava en molt poques ratlles els fets de 1714. El que tenia d'extraordinari aquesta web és que vam aconseguir que catalans de tot el món a qui no coneixíem de res ens ajudessin a traduir-la a un munt d'idiomes, més de 20 crec recordar. Tot plegat era increïble per l'època, perquè no existia quelcom com Twitter o Facebook per aconseguir viralitzar res, però, tot i així, ens demostrava que a la xarxa podíem unir-nos per fer coses importants, fins i tot sense conèixer-nos personalment. Per exemple, descobríem que, sense grans inversions i sense moure'ns de casa, podíem explicar el 1714 en xinès, en àrab o en rus a tot el planeta. Això era nou i era molt gros! La

Web de la Diada i la penjada de senyeres digitals al meu entendre és un dels moments clau —petit i oblidat, però clau— en la nostra ciberhistòria. Aquella primera campanya de les e-senyeres va servir també d'entrenament per a la següent, molt més sonada: la campanya pel domini .ct. Va néixer quasi per casualitat, fent comentaris intrascendents, no recordo si a la llista de *L'internauta* o en el xat #catalunya, sobre el fet que les nostres adreces d'e-mail haguessin de portar la matrícula espanyola .es enganxada de forma inexorable, identificant-nos davant el món com a espanyols, justament ara que el món s'havia fet tan gran. I passats uns dies vaig anar descobrint que, el fet que existís un .es per a Espanya i no existís un .ct per a Catalunya, era només una decisió tècnica que prenia algú a l'altre costat de l'Atlàntic, potser sense adornar-se de la importància que podia tenir per a 7 milions de persones. Algú qui probablement ignorava els problemes entre espanyols i catalans. Així, doncs, 'només' era qüestió d'anar-hi a trucar la porta. No va ser tan senzill, és clar. La campanya va suposar rebre i gestionar unes 12.000 signatures entre particulars, empreses i entitats públiques dels 5 continents —insisteixo: estem parlant dels anys 1996-1998. Tot això era colossal. Vaig poder presentar la proposta personalment en una comissió en seu parlamentària, un moment que va servir per pagar tots els mals de ventre anteriors, o a TV3 amb en **Vicent Partal**, entrevistats per la **Montse Jané**. Tot plegat va culminar en diverses proposicions dels partits polítics al Parlament de Catalunya, així com el posicionament del Govern de Catalunya i de dos ministres d'Indústria —sempre amb evasives, només faltaria, tot i ser ministres catalans. També van parlar del .ct mitjans de tot el món, incloent *Wired*, un altre moment que recordo amb entusiasme. Malgrat la monumental moguda, tendim a dir —jo el primer— que tot va acabar en un no-res, però m'agrada pensar i aclarir que la campanya pel .ct va morir perquè poguéssim néixer amb tota la seva força i esplendor el .cat de què avui gaudim, del qual també sóc partícip, ja que l'associació ADD.CT, que encara presideixo, va ser cofundadora de la Fundació puntCAT. Més o menys paral·lelament a tot això, vaig entrar en contacte amb el periodista i avui gran amic **David de Montserrat**, amb qui vam conduir un programa de ràdio sobre Internet, pioner a Girona: *Enteranyinats*. Aprofitant aquest programa, també vam fer una web anomenada Nadal Enteranyinat, que era una mena de bústia electrònica on els nens enviaven les seves cartes als reis de l'Orient. La web va seguir funcionant durant

anys rebent i responent automàticament centenars de cartes cada Nadal! També durant aquella època vaig col·laborar en el naixement de Softcatalà, creant les primeres caràtules del CD, pantalles, icones i logos del Navegador en català. Així mateix vaig formar part durant un temps de la junta d'ISOCCAT, quan es debatia entre integrar-se amb el capítol espanyol (per 'pragmatisme' va dir una persona avui important) o seguir lluitant per la seva independència. D'aleshores ençà vaig obrir —i tancar comes ajudeu-me— un parèntesi d'uns anys fent política quasi-professional. També he participat en diverses mogudes de caire catalanista fora de la xarxa. Mogudes nascudes a redòs de l'espurna d'Arenys de Munt que, d'entrada, semblarien tenir poc a veure amb aquelles velles campanyes digitals. Però, quan t'atures a pensar-ho, hi ha molts punts d'unió entre la Web de la Diada de 1996 i els referèndums populars per la independència de 2012 o les altres grans manifestacions que, quan les inquietuds de persones diferents conflueixen en un mateix xat, en un mateix fil a Facebook o en un seguit de tuits, les conseqüències són grans i imprevisibles ;-)”.

VEÀ, Andreu

@landreu

(Sant Feliu de Guíxols, 1969). Pioner d'Internet, emprenedor del sector de les telecomunicacions i president del capítol espanyol de la Internet Society. Ha publicat articles i llibres sobre la història d'Internet i els seus creadors, amb els quals s'ha entrevistat enregistrant més de 350 converses amb pioners del sector. El 1986 va començar a fer servir les xarxes internacionals de la mà del seu germà, l'etòleg **Joaquim Veà**, i la xarxa EARN a la Universitat de Barcelona. És autor de llibres com *Qui és qui a Internet? Recull inèdit de fets i anècdotes* (2005), *La historia oculta de Intern@t a través de sus personajes* (2005) i *Cómo creamos internet* (2013).

VENDRELL, Jordi

(Manlleu, 1947-Barcelona, 2001). Periodista radiofònic format a Ràdio Joventut va ser una de les primeres veus de Catalunya Ràdio i membre de la Mercantil Radiofònica amb **Ramon Barnils** i **Quim Monzó**. El 1992 va patir el cessament fulminant del seu programa per les opinions que al programa L'Orquestra es van fer sobre la deten-

ció massiva d'independentistes abans dels Jocs Olímpics en la polèmica operació del jutge de l'Audiència Nacional espanyola **Baltasar Garzón**. El 1995 va començar a dirigir el programa *L'Internauta* a Catalunya Ràdio, i ho va fer fins a la seva mort, el 2001. Es tracta del primer programa de ràdio a Europa a parlar de la xarxa. **Vicent Portal** va agafar el relleu de Vendrell i quan Catalunya Ràdio va anunciar que deixava d'emetre *L'Internauta* es va seguir des de Vilaweb que el produeix i el difon setmanalment en streaming i també per una xarxa d'emissores locals i comarcals. *L'Internauta* compta cada setmana amb **Martí Crespo** i té com a col·laboradors habituals del programa **Amadeu Abril**, **Anna Boluda**, **Joan Jofra** i **Cristina Ribas**. La periodista **Núria Almirón** recorda: “Del Jordi Vendrell vaig aprendre moltes coses, sobretot dels aforismes amb que signava els seus missatges. Aquest el vaig descobrir amb ell i m'ha acompanyat des d'aleshores, crec que per a molts s'havia com convertit en la marca Jordi Vendrell, de tant que el posava: ‘Si una cosa té solució, per què preocupar-se? I, si no en té, per què preocupar-se?’. El so estrident de la connexió d'un mòdem segueix recordant Jordi Vendrell a cada cop que comença *L'Internauta*.”

VIDAL, Marc

@marcvidal

(Vilalba Sasserra, 1970). Bloguer (<http://marcvidal.net>) de referència, analista econòmic i emprenedor. Impulsor de les primeres jornades de la Catosfera, el gener de 2008 a Granollers. Després d'una etapa per la política municipal, va trobar a la xarxa una manera per projectar-se i avui és un dels bloguers i empresaris digitals catalans més mediàtics. Actualment viu entre Miami i Dublín, als aeroports i dorm molt poques hores.

VILANOVA, Jordi

@yuribcn

(Londres, Anglaterra, 1958). Bloguer (<http://yuribcn.blogspot.com>) des de l'1 d'abril de 2006. Ha fet una tasca destacable en la producció i traducció de continguts digitals sobre Catalunya i el procés d'independència a l'anglès. “Sempre he estat molt polititzat; la meua família té una llarga història d'activisme polític, des del meu avi, que va morir exiliat per la dictadura de **Primo de Rivera**, a França. Sempre he col·laborat en la

qüestió nacional en el que he pogut, preferiblement en el vessant independentista, i aquest afany simplement s'ha desplaçat cap a la xarxa. Era fàcil, en tot cas, ja que professionalment, tot i no ser enginyer informàtic, he col·laborat en projectes amb empreses TIC, fent anàlisi de processos, traduccions i localització de programari i de documentació. Fins i tot, vaig ser vicepresident de l'Associació d'Empreses pel Programari Lliure, CatPL. He col·laborat, doncs, en la catalanització de diversos programaris lliures, Firefox i OpenOffice, per exemple, així com amb la traducció de Facebook i Twitter, on he estat des del 25 de gener de 2008, i amb traduccions i aportacions a la Viquipèdia." Vilanova va néixer i es va educar a Londres. "Per tant, sóc nadiu anglès, la meua mare era sueca i hi tinc família. Sempre he seguit els mitjans, premsa i ràdio internacionals. Era evident que un dels estímuls per informar de la nostra situació, sense intermediaris madrilenys, diguem-ne, era veure com tot venia des de l'òptica espanyola. Per tant, el 12 de desembre de 2007, vaig començar el blog en anglès George from Barcelona, per explicar el nostre punt de vista. Seguia blogant des de YuriBCN i piulant des de @YuriBCN en diversos idiomes, però quan l'**Anna Aroca** em va plantejar el 2010 de col·laborar en un projecte que engendrava ella i en **Jordi Vázquez**, vaig acceptar immediatament. Hem treballat per fer arribar les notícies i opinions des de la nostra òptica, jo traduint i editant, i també aportant idees de gestió de documentació, etc. Fa temps, quan l'**Ernest Benach** era president del Parlament, es va posar en contacte amb mi, per contrastar com anaven les coses. La meua primera desvirtualització política! Em va acabar incloent en el seu llibre a quatre mans amb en **Miquel Pueyo**, *Mort incerta, hora incerta*. També vaig implicar-me amb en **Daniel Julià** en un projecte, piulament.net, per obrir el Parlament i la política vers el públic en general, però que finalment no va tirar endavant per manca de patrocinadors." Vilanova sempre està obert a treballar i col·laborar.

VILLOSLADA, Benjamí

@benjamí

(Palma, 1964). A la seva targeta diu 'bitòleg i toter'. 'Bitòleg' perquè treballa amb bits —"si tenim geòlegs, podem tenir bitòlegs"— i 'toter' perquè fa de tot: programar, administrar servidors, escriure, ràdio, televisió, portar la comptabilitat, la part legal i comercial de Menéame —és el CEO—, disseny gràfic, gestionar la comunitat i

cercar noves estratègies amb **Ricardo Galli**. "Sóc a la xarxa des de 1995. Hi vaig començar impulsant un punt d'accés a l'empresa d'informàtica del Vendrell amb què col·laborava —i ells em van seguir la idea, que vam realitzar junts. Ens dedicàvem al programari de gestió per a empreses, i en aquell moment em va semblar que Internet era el futur de la informàtica empresarial; des del final dels 80 que feia programes per connectar oficines amb mòdems rudimentaris, i veia com havien millorat considerablement la qualitat de vida i treball. Però a Internet s'hi podien fer moltes més coses que no pas gestió empresarial, i se'm va disparar una part de mi que mai no havia fet servir. La primera fou escriure a les llistes de correu, llargues parrafades, que em va portar a conèixer prou lletraferits i periodistes interessants. El maig de 1996 vaig conèixer en **Jordi Vendrell**, que feia la primera temporada del programa *L'Internauta* de Catalunya Ràdio. De fet, el seguia amb admiració des del 'Lloro', i per mi fou una empena important que em digués 'nano, has d'escriure i fer ràdio'. Treballàrem junts en articles per la premsa; m'hi va presentar i vaig començar a escriure regularment articles per un grapat de publicacions relacionades amb la xarxa. Quan vaig tornar a Mallorca, el 2000, en Jordi em va presentar en **Llorenç Valverde** —sóc mallorquí, la xarxa em permetia treballar a distància amb els clients principatins. En Llorenç aleshores era el director del Departament d'Informàtica i Matemàtiques de la UIB. Eren capdavanteres en la divulgació del programari lliure, i en Llorenç em va presentar un professor i hacker del seu departament, en Ricardo Galli. Amb ell fundàrem Menéame el desembre de 2005. Devers el 2005 trobàvem, amb el Ricardo, que el tema dels blogs necessitava aire fresc. Bàsicament el pinyol del problema consistia en blogaires coneguts però poc generosos a l'hora de citar ningú que no fos del seu pretès nivell —o corral, al qual li dèiem 'la blogocosa' en comptes de 'blogosfera'. Aquest comportament endogàmic feia que costés massa descobrir nous blogaires interessants. Hi eren, a Internet hi ha abundància de tot, dolent i bo, però les eines de subscripció RSS no ajudaven gaire a trobar-los: tothom es subscribia als mateixos 'blogstar' de 'la blogocosa' i aquests feien difícil veure res més. Només, de tant en tant, els amics, coneguts, saludats i cunyats ens feien saber que tenien un blog nou —sovint força fluixet. Jo m'esmerçava a trobar coses per la ràdio, però no era fàcil per la resta sense dedicar-hi molt temps. Amb aquest panorama, Menéame va sorgir com a resposta a la nostra fixació amb el problema de la 'blogocosa' endogàmica. En

presentar-lo li diguérem 'lloc de promoció de blogs' perquè volíem una eina per donar visibilitat a blogs desconeguts —i els primers interessats a descobrir-los érem nosaltres mateixos. La gent enviaria apunts interessants, altres els votarien, i el resultat seria una portada imprevisible, de lectures interessants, per complementar i alimentar els nostres RSS. A més d'eina per aportar aire fresc a la blogocosa, Menéame també havia de servir com a projecte de programari lliure. Un CMS lliure, vaja. Des de 1998 érem lectors regulars del blog de tecnologia més important: Slashdot. Era col·laboratiu: la gent hi enviava llocs web amb notícies, que anaven a una cua, i un grup d'editors fixes escollien les que arribarien a portada. Slashdot tenia molt èxit, tant que si aconseguies arribar a portada, et podien enyorar el servidor amb l'allau de visites —li deien el *Slashdot effect*. A l'Estat hi havia dos llocs idèntics: Barrapunto, d'èxit considerable, i un discret PuntBarra en català. Els impulsors els obriren amb relativa facilitat perquè Slashdot havia publicat el seu CMS com a programari lliure. A 2005 sorgia competència pel Slashdot americà: Digg i Reddit feien el mateix però amb els vots de la comunitat en comptes d'un grup fixe d'editors. Vam pensar que si funcionava Barrapunto i PuntBarra també funcionaria allò-que-fos tipus Digg/Reddit. Cap dels dos no havia publicat cap CMS lliure, així que calia fer-lo. Vam agafar idees de Digg, Reddit, les adaptàrem als costums que creïem que trobaríem aquí. En haver enllestit el CMS, obriríem un lloc que es diria Menéame en castellà i Remena'm en català. Quan estàvem programant no sabíem si el projecte funcionaria com a projecte de CMS lliure o com a lloc. Primer vam presentar Menéame (desembre 2005) i va tenir un èxit que no ens esperàvem pas. També ens va donar prou feina imprevista en poc temps: calia fer canvis importants per adaptar-nos al que anava sorgint, i al començament és molt; des de funcionalitats fins evitar abusos de tot tipus. No donàvem a l'abast per obrir un altre lloc en català. No era només qüestió de traduir-lo i instal·lar-lo, això ja ho havíem fet: calia cuidar una comunitat que tindria necessitats diferents a l'estatal. Un any després un grup agafava el nostre programari per a obrir La Tfanera, i vam alenar perquè era una cosa que teníem ben pendent. Encara conservem el domini remenam.com i .net. No tinc clar que siguem cap contrapunt als mitjans tradicionals. Poc després d'obrir, la pròpia comunitat ens deia que els apunts interessants de blog no bastaven per seguir fent portades, i començaven a enviar la premsa convencional. Vam canviar la llegenda 'lloc de promoció

de blogs' per 'lloc de promoció de notícies' i fins i tot 'd'històries'. Hem vist espifiades des de totes bandes, tant grans, que ens hem relativitzat el *hype* del periodisme ciutadà i la importància del periodisme tradicional. Intentem donar visibilitat a les feines ben fetes a totes bandes. Més que no pas un contrapunt a la premsa convencional, volem ser un filtre crític i racional, útil i posat al dia, per un entorn d'abundància d'informació professional, proam i amateur. En repassar aquests anys, m'adono que a Internet seguim tenint les mateixes necessitats de fons que a 2005: mecanismes que donin visibilitat a les publicacions rellevants. Per mi el rellevant no són les persones sinó el que diuen, fan o ofereixen. Crec que les persones són honestes o no ho són, de refiar o no. A Menéame usem els enviaments, vots i comentaris de la comunitat per identificar històries rellevants —i sovint el vot negatiu 'irrellevant' és el que més cou. Al web, els cercadors miren d'identificar els continguts irrelevants i els penalitzen perquè no apareguin a les primeres posicions. I a les xarxes socials, què hi tenim? Depèn si és a Twitter o a Facebook, no està tan clar. Però hi ha una cosa que sempre funciona: esmolar el nas per aprendre a identificar quines persones són honestes, i a partir d'aquí concedir-los la possibilitat de rellevància per allò que diuen. Guanyar-se la reputació de persona honesta demana feina pública (publicant) gairebé diària: aprendre, ser generós i compartir-ho, cometre errors i rectificar. És lent d'aconseguir i fàcil de perdre. Per ser honest també cal parlar de les coses que no t'agraden, car qui veu una estafa i no ho diu, aleshores ell també és una estafa. Criticar significa que sovint algú s'enfadi, una cosa cada cop més arriscada perquè Internet té més pes i els afectats es senten més atacats; poden defensar-se amb agressivitat o falsedats per tal de malmetre la nostra reputació i desautoritzar-nos. Poc a poc, els efectes col·laterals de la nostra honestedat ens poden portar cap a una autocensura que faci que deixem de ser honestos. I aleshores estem perduts, però pensem que no és just perquè només hem estat prudents —el celebèrrim seny. Això, potser, també explica perquè molts mitjans tradicionals estan perdent influència. La nostra honestedat farà que, potser, tenguim rellevància un punt de blog, un projecte empresarial o un producte. Crec que exercir-la amb el programari lliure, més d'un lustre seguit, va contribuir perquè Menéame funcionés. Quan algú em demana consell per sortir-se'n com emprenedor li pregunto què publica a la xarxa: què aprèn i comparteix, què crítica, per què s'han enfadat amb ell."

VIVES, Narcís

@narcisvives

(Moia, 1954). Acumula una extensa experiència en l'àmbit de l'educació i les xarxes telemàtiques. Va ser un dels membres fundadors (1991) de la iEARN (International Education and Resource Network) i director i promotor de les seves activitats a l'Estat espanyol. A Catalunya l'IEARN va anar estretament vinculada a l'ONG Pangea, que va tenir el suport tecnològic de la UPC i va ser a través d'on Internet va arribar a l'entorn escolar. Ha estat consultor de diversos programes i organismes europeus en l'àmbit de l'educació i les TIC. Fins a 2007 va codirigir Espais Telemàtics, empresa de continguts multimèdia i en xarxa, especialitzada en aspectes lúdic i didàctics de l'aprenentatge a través d'Internet. "El lloc on visc: Atlas de la diversitat cultural" i "Memòria Viva" són alguns dels projectes que ha portat a terme aquesta darrera dècada i que han merescut premis i reconeixement internacional. Més recents són els projectes Escuelas Amigas de la Fundación Telefónica o la creació de continguts digitals del projecte Eskola 2.0 a Euskadi. Actualment és director d'Itinerarium i president de Fundació Itinerarium.

YZAGUIRRE, Lluís de

@deyzaguirre

(Barcelona, 1955). Investigador i professor de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i director del Laboratori de Tecnologies Lingüístiques, la seva contribució ha estat determinant per a la internet catalana. Va engegar la campanya *Indexem en català* i va posar les bases per començar a comptabilitzar el català a la xarxa, promovent que els 'webmasters' incloguessin metadades

indicant que la llengua era català. De Yzaguirre és autor de la llista de mots facilitada als cercadors perquè detectessin les pàgines en llengua catalana. Seva és la fórmula que va permetre en una primera etapa que Altavista o Google localitzessin el català: un filtre que consistia a cercar d'acord amb una sintaxi peculiar, +(paraula)+és+(dels quan què). Així, el cercador trobava la paraula desitjada i mirava si a la mateixa pàgina web hi figurava també l'expressió és i com a mínim una de les paraules 'dels', 'quan' o 'què'. Aleshores, aquella pàgina era en català (tenia un xic de silenci, però poc soroll i va despertar l'interès dels motors de cerca). Ambdues campanyes varen tenir gran impacte després de ser difoses pel programa de ràdio *L'internauta*. En una primera etapa a la Universitat de Barcelona, va dirigir la implantació d'aules informàtiques, centres d'Autoaprenentatge i va dissenyar una estratègia per catalanitzar tota la documentació administrativa mitjançant macros quan encara els tractaments de textos no disposaven de plantilles. Un cop a la UPF, va col·laborar en projectes de l'IULA com el Corpus Tècnic, l'Observatori de Neologia o el ForensicLab, i és el principal artífex de la plataforma d'assessorament ortològic reSOLC-mitjansCat, destinada a orientar els professionals de la llengua oral sobre la fonètica normativa del català estàndard. Com a practicant de la lingüística aplicada i partidari del joc com a eina didàctica, va contribuir amb entusiasme a dotar el català d'una versió del joc de taula Scrabble® i el seu diccionari arbitral, editat per *Enciclopèdia Catalana*. Paradoxes de la vida, el geni que va aconseguir que el català fos reconegut pel totpoderós Google, va patir en la seva pròpia pell la intransigència que alguns practiquen, encara, amb el català al carrer. El 21 de desembre de 2004 davant de l'estació de Renfe de Badalona Lluís de Yzaguirre va ser "abatut, arrossegat pel terra i emmanillat" per un vigilant de seguretat a qui havia dit que preferia emprar el català.

Això no va de likes

Genís Roca

Internet ha permès que per primera vegada a la història, de manera massiva, qualsevol de nosaltres pugui elevar a públic un contingut sense necessitat de cap mena d'edició o supervisió prèvia. Tots tenim a la butxaca la tecnologia necessària per produir i publicar un contingut —sigui text, foto, àudio, vídeo, el codi d'un programa o una base de dades— sense excessiva dificultat tècnica ni econòmica. Això ha incomodat a més d'un, però és una revolució imparable que modifica com es genera la informació i com es distribueix. L'accés a la informació i els conseqüents estats d'opinió ja no depenen només de l'editor d'un diari o d'un telenotícies. Si la impremta va treure als monestirs el control del coneixement, Internet ha tret a les oligarquies la capacitat de bloquejar una informació.

Aquest fet té fortes correlacions amb la profunda transformació econòmica i social que estem vivint. Moltes de les variables que ordenen el nostre entorn s'estan veient profundament modificades: la informació, la tecnologia, l'ensenyament, l'economia, el treball... i tot això impacta de manera rellevant en allò que ens defineix i configura com a societat: la identitat, la pertanyença, la participació, la col·laboració, l'autoritat, la propietat...

Aquest llibre relata com la xarxa ha ajudat a vertebrar un sentiment de país, com ha estat eina de mobilització i com els fluxos digitals han ajudat a consolidar idees i sentiments. Aquells que encara creuen que Internet és un mitjà fred, tècnic, amorf, banal i superficial faran bé a observar com la xarxa és un espai de relacions on la gent juga, s'enamora, aprèn, treballa, s'ajuda... un espai vital. No hi ha un món físic per una banda i un món digital per una altra, només hi ha un món i és un món en xarxa, amb una capacitat nova d'establir connexions que va més enllà del que ningú hagués pogut imaginar.

Però tot just estem començant a construir aquest nou món. Tenim molta feina pendent, moltes lliçons per aprendre, moltes novetats per incorporar i moltes batalles

per guanyar. Ara tot just estem començant a expressar-nos a la xarxa, i ja n'hem experimentat el potencial però també alguns problemes: cada cop hi ha més veus i costa diferenciar les que tenen quelcom rellevant a dir, però sobretot hem comprovat que no sempre és útil expressar-se en públic. Cada cop diferenciem més clarament allò que diem "en obert" (a espais com ara Facebook o Twitter) d'allò que diem "en tancat" (a espais com Whatsapp o els xats). Augmenta el nostre ús d'Internet, però farts de sentir-nos monitoritzats ens aboquem majoritàriament cap els canals privats de comunicació. L'espai digital té espais oberts i espais tancats, i la conversa als espais oberts és cada cop més interessada, més pensada i més intencionada. Sempre hem parlat de la diferència entre opinió pública i opinió publicada, i durant un temps ha semblat que a les xarxes socials podíem trobar l'opinió pública, mentre que als diaris hi trobàvem majoritàriament l'opinió publicada. Però això està canviant ràpidament. A les xarxes socials hi trobem cada cop més opinió publicada i menys opinió pública, l'opinió espontània i lliure ha anat als xats i als canals privats, buscant que ningú la monitoritzi i sobretot que cap desconegut intenti classificar-nos o estudiar-nos. Internet és el nou mitjà, una nova capçalera on la gent publica la seva opinió pública (i no tant la privada). Un espai on proliferen les dades i les opinions i on cadascú de nosaltres ha de fer d'editor i triar aquelles fonts d'informació que considera solvents i aquelles altres que no li mereixen confiança. Una feina feixuga per a la que no tots estem preparats, i que demana uns aprenentatges que com a societat encara no tenim consolidats. Han estat molts anys, dècades, segles, en què la informació ens venia ben mastegada per encara no tres o quatre cuiners, i ara de cop i volta ens deixen anar al mercat i està per veure si sabrem triar la verdura més fresca entre tanta paradeta. El que està clar és que fins ara menjàvem massa precuinats.

L'altra novetat és que la xarxa també modifica la manera de mobilitzar-nos, i la Via Catalana n'és un bon exemple. Internet ens permet no només emetre i rebre informacions i opinions, també ens permet actuar. Hi ha certa distància entre llegir un diari i actuar, i aquesta distància és molt més curta a Internet perquè el mateix dispositiu que ens permet llegir també serveix per parlar amb gent, fer-los arribar propostes, consensuar coses, fer una agenda... i això és el que ha fet la ciutadania al nostre país: fer servir la xarxa per mobilitzar-se de mil maneres, com bé demostra el llibre que tens a les mans. Internet és un espai d'informació, però també pot ser un espai d'activitat.

Així doncs, l'espai digital és un espai d'informació però també d'activitat i de relacions, i això el converteix en un element essencial en la construcció de la nostra identitat. La consciència d'aquesta identitat abans es construïa bàsicament al voltant de la llengua, la nació, el territori o la religió, però ara també es construeix, i de manera molt sòlida, allà on tenim una major teranyina de relacions i interaccions. I això és Internet, un espai digital que ens ofereix clares possibilitats per resoldre processos de deliberació, mecanismes de participació tan formal com informal, i fins i tot me-

canismes de presa de decisions. I aquesta és la nova frontera a explorar, perquè les actuals solucions de participació i representativitat són clarament insuficients.

És dubtós que la patronal representi els interessos de tots els empresaris, perquè els mecanismes de participació d'aquests empresaris són febles si els comparem amb les actuals possibilitats. I el mateix passa amb els sindicats, els ajuntaments o el Barça. Votar cada quatre anys ja no és suficient, de la mateixa manera que tampoc es tracta de consultar-ho tot a tothom cada vegada. Cal redefinir els procediments socials, i per aconseguir-ho haurem de superar l'actual etapa de participació banal en què ens trobem. És tant fàcil obrir un bloc, posar un comentari a una notícia, fer un tuit o fins i tot esdevenir *trending tòpic*, que molt del nostre potencial per participar s'està malmetent. En lloc de centrar-nos en el canal (on participem) hem de començar a ser més exigents en el procés de participació (com participem i per a què servirà). La participació ha de tenir l'ambició d'influir per modificar la realitat. I això no passa per cridar més, ni a més llocs, sinó per com s'han dissenyat els processos de participació en què ens involucrem. És preferible una campanya de microdonacions per aconseguir que Isona Passola faci una pel·lícula que ens expliqui al món, abans que una crida perquè un terme sigui *trending tòpic*. És millor ajudar al Col·lectiu Emma a explicar el procés català als mitjans de comunicació d'arreu del món, que no pas fer *likes* a les fotos on surt una estelada. Hem de ser més exigents amb el concepte de participació, i hem de tenir la voluntat de transcendir amb els nostres esforços. Modificar la realitat, tant si es tracta de la independència de Catalunya com d'aconseguir tirar endavant una nova línia de recerca mèdica, demana un pas endavant dels que pretenen la nostra participació, però també dels que volem participar. Això no va de *likes*.

Internet continuarà evolucionant. Cada cop és més evident que estarem permanentment connectats ja sigui amb el telèfon, les ulleres, el rellotge, la roba o la nevera. I també és evident que cada cop hi haurà més coses actuant a la xarxa: trens que diuen quan arribaran, semàfors que saben que ve una ambulància, contenidors d'escombraries que avisen quan ja estan plens, tirites que et diuen que vas alt de sucre... el rellevant ja no serà tenir aquesta informació, sinó què en fem. Si realment som capaços de redirigir el trànsit, si sabrem optimitzar les rutes de recollida d'escombraries o quan trigarem a portar el nostre fill a un metge. La tecnologia de la informació ens ha de portar a l'acció. Catalunya està explorant què vol dir acció ciutadana en temps de xarxes. Som un veritable laboratori social i ben segur molts països ens estan observant per entendre com són els moviments ciutadans en una societat connectada. L'altra cara de la mateixa moneda és que els Estats també exploren com investigar-nos i espiar-nos gràcies a la xarxa (no cal recordar el cas Snowden), cosa que demostra que realment tots estem tornant a definir les regles del joc. La ciutadania explora noves formes d'informació i participació, i les oligarquies exploren noves formes de control. Estem repensant els drets i estan refent les lleis. La ciutadania farà bé a personar-se —encara més— en les noves lleis que tenim o hauríem de tenir en

temes com ara la propietat intel·lectual, el dret a l'oblit, la neutralitat de la xarxa, la protecció de dades i un llarg etcètera. Tot està en construcció i ens hi hem de personar com a part interessada. Tenim la xarxa al nostre favor per organitzar-nos i actuar.

La principal novetat de la revolució que estem vivint és que la tecnologia que la fa possible està a l'abast de gairebé tothom, i això no va passar en l'anterior revolució industrial en que la tecnologia va quedar sota el control d'una minoria. Qui tenia el control de la tecnologia va fixar les regles econòmiques, laborals, socials i culturals. Ara tenim accés a la tecnologia, i per tant ara hem d'aspirar a participar en la configuració de les noves regles econòmiques, laborals, socials i culturals. ★

Índex onomàstic

A

Abad, Antoni 73, 195
Abad, Francesc 75
Abril, Amadeu 33, 72, 98,
165, 167, 204, 208, 217,
228
Acarín, Pere-Nolasc 201
Acebes, Àngel 24, 44
Adell, Jordi 165, 167
Aguilera, Jordi 63, 166
Aguilera, Miguel 17
Ainsa, Enric 106
Aira, Toni 94, 140, 166
Alcoberro, Ramon 53
Alcón, Raül 53
Alcover, Estanis 37
Alegre, Txema 166, 186
Alexandre, Víctor 47, 53, 73,
101, 166, 173
Aliaga, Antonio 44
Almécija, Carles 53
Almirall, Miquel 52, 53, 166,
173, 180
Almirón, Núria 98, 167, 182,
228
Alonso, Carlos 180
Alsius, Salvador 104
Altarriba, Georgina 216
Álvarez, Magdalena 72
Álvarez, Patrícia 198
Álvaro, Francesc-Marc 51,
70, 133, 142, 201
Alvinyà, Jordi 167, 208
Amat, Francesc 53
Amat i Girbau, Josep 73
Amat, Teresa 167
Amills, Roser 140
Andrade, Francisco 202
Andrés, Juan Domingo 198
Àngel, Aïda 178
Anglada, Martí 71, 195
Antich, José 110, 148, 151,
152
Antràs, Pol 85, 201, 216
Antxustegi-Etxearte,
Odei 142
Aquino, Eduardo 198
Aragonès, Pere 75
Aragón, Pablo 17
Arcas, Ivan 106
Arnera, Joan 53
Aroca, Anna 229

Arza, Marc 53, 74, 220
Ausàs, Jordi 185
Aymerich, Eloi 216
Azcona, Quique 53
Aznar, José Maria 12, 24,
25, 26, 27, 28, 42, 136,
152, 215
Aznar, Manuel 152

B

Bach, Florenci 168
Badenes, Vicenç 98, 168
Badia, Albert 187
Balada, Albert 53
Balança, Albert 142
Balasch, Laia 198
Balcells, Manel 65, 66
Baltasar, Francesc 65
Ballano, Sonia 125
Baranguer, Albert 53
Barba, Montse 125
Barberà, Jaume 142
Bárcenas, Luis 100
Bargalló, Josep 32, 42, 66,
84, 168, 205

Bargalló, Manel 75, 168
 Barlam, Ramon 168
 Barnils, Andreu 169, 179
 Barnils, Biel 53
 Barnils, Ramon 79, 169, 170,
 186, 187, 196, 199, 205,
 228
 Baron, Joan Antoni 169
 Barreda, José María 74
 Barroso, Sílvia 82, 169, 181,
 191
 Barzanallana, Rafael 225
 Bassa, David 142, 169, 170
 Bassas, Antoni 140
 Bassas, Ramon 170
 Bassat, Lluís 201
 Bassols i Parés, Agustí 73
 Basté, Jordi 188, 191
 Batalla, Albert 73, 170
 Bataller, Marc 142
 Batlle, Eduard 38, 171, 202
 Batlle, Montse 98
 Bel, Germà 53, 71
 Beltrán, Fernando 221
 Belzunces, Marc 91, 171, 172,
 193, 214
 Bellmunt, Francesc 205
 Bellsolà, Carles 132
 Bellver, Carles 98, 153, 165,
 171
 Bellver, Toni 165, 171
 Benach, Ernest 32, 44, 55,
 61, 67, 93, 94, 99, 121, 144,
 171, 172, 173, 201, 210, 223,
 229
 Benplantat, Jordi 53
 Berenguer, Jordi 208
 Berenguer, Xavier 218
 Bernal, Jordi 132
 Berners-Lee, Tim 29, 211

Berrio, Albert 52, 53, 166,
 173, 180
 Bertran, Èric 40, 41, 53, 153,
 166, 173
 Bertran, Uriel 77, 78, 95, 96,
 97, 106, 108, 113, 173
 Bibiloni, Gabriel 39, 53, 173
 Blair, Tony 26, 28
 Blasco, José Joaquín 125
 Blasco, Josep Maria 174
 Blesa Morante, Josep 53
 Boadella, Albert 43
 Bobes, Laia 42
 Boix, Carles 85, 216
 Boix, Pere 53
 Bolaño, Toni 132
 Boluda, Anna 169, 174, 228
 Bonet Coll, Lluís 73
 Bonet, Ignasi 108
 Bonet, Laia 126
 Bonet, Robert 76
 Bono, José 74
 Borràs, Enric 31, 53, 174
 Borràs, Laura 201
 Borrell Polo, Roser 73
 Bosch, Albert 201
 Bosch, Alfred 107, 108, 134
 Bosch, Jordi 174, 175, 185
 Bosch, Xavier 142
 Botella, Enric 198
 Bou, Lluís 166
 Boy, Casimir 106
 Boza, Dídac 175
 Brunet, Lluís 83
 Buch, Miquel 156
 Buch, Ramon 182
 Buch, Roger 35, 53, 73
 Buenafuente, Andreu 139,
 201
 Buesa, Fernando 24

Buixadé, Jorge 76
 Burguet, Francesc 125
 W. Bush, George 26, 28
 Busquets Guàrdia,
 Arnau 152
 Butkevicius, Algirdas 133

C

Caballé, Xavier 118, 176
 Caba, Oriol 179
 Cabot, Pau 176
 Cabré, Jordi 166
 Cabré, Martí 220
 Cabrera, Aleix 198
 Cahner, Max 63, 71, 199
 Calçada, Miquel 140
 Caldera, Abel 151
 Calvis, Jordi 83, 128, 176
 Calleja, Antonio 17
 Calls, Albert 53
 Camacho, Mar 202
 Camats, Dolors 108
 Camp, Joan 36, 39, 72, 90,
 101, 126, 176, 204, 209,
 210, 220, 221, 223
 Campmajó, Josep 202
 Camps, Francisco 144
 Campuzano, Carles 92, 177
 Canadell, Joan 152
 Canadés, Jordi 63
 Canaleta, Pau 53
 Canela, Enric I. 73, 74, 75,
 76, 177, 204
 Canosa, Francesc 142, 201
 Cànovas, Joan Francesc 184
 Capdevila, Carles 82, 101,
 177
 Capdevila, Germà 140, 141,
 177

- Capellà, Margalida 61
 Carandell, Ruth 77, 96, 108
 Carbó, Guillem 178
 Carbonell, Eudald 202
 Carbonell, Guillem 53
 Carbonell, Jordi 63
 Carbonell, Sílvia 198
 Cardeña i Coma, Manuel 73
 Cardona, Aleix 53
 Cardona, Pere-Joan 201
 Cardús, Pere 53
 Cardús, Salvador 53, 106
 Carod-Rovira,
 Josep-Lluís 23, 26, 27,
 28, 29, 32, 42, 43, 67, 94,
 100, 166, 199
 Carol, Màrius 100, 104, 148,
 151, 220
 Carranza, Ramon 73
 Carreras de Nadal,
 Antoni 73
 Carreras, Francesc de 132
 Carreras, Joan 178
 Carretero, Joan 23, 65, 77,
 94, 95, 96, 100, 108
 Carulla, Montserrat 129
 Casabella, Eduard 220
 Casadellà, Josep 113, 119, 178
 Casadevall, Jordi 53
 Casals i Gelpí, Àlícia 73
 Casals, Muriel 87, 108
 Casals, Pau 71
 Casanova, Rafael de 204
 Casas, Ferran 142
 Casas, Santi 178
 Cascos, Álvarez 74
 Cassany, Roger 169, 179
 Castellà, Ferran 53
 Castellà i Riera, Antoni 73
 Castellano, Andreu 93, 180
 Castellanos, Carles 106
 Castellet, Ricard 201
 Castelló, Enric 53
 Castells, Antoni 108
 Castells, Manuel 17, 140,
 179, 224
 Castillo, Joan 202
 Castro, Liz (Elizabeth) 82,
 83, 90, 99, 179
 Català, Croat 220
 Cerf, Vinton 217
 Cervera, Jordi 61
 Cid, Marta 66
 Cirici, Enric 75
 Ciurana, Jaume 51
 Civit, Ferran 128
 Clavell, Ferran 179
 Clos, Joan 67
 Clotet, Jaume 142, 204
 Cobo, Silvia 180
 Codina, Anna 171
 Codina, Francesc 106
 Codina, Gerard 118
 Colom, Àngel 75, 77, 96,
 106, 212
 Colomer, Marc 23
 Colón, Cristobal 202
 Coma, Núria 34, 35
 Comas, Josep Maria 53
 Comet, Montse 108
 Comín, Toni 148
 Companys, Lluís 79, 221
 Compte, Marc 125
 Conca, Vicent 52, 53, 166,
 173, 180
 Conti, Eduard 53
 Continente, Marta 98, 180,
 185
 Coó, Francisca 198
 Corbacho, Celestino 101
 Corcuera, José Luis 157
 Cornella, Alfons 44, 98, 180
 Corretgé, Àlex 198
 Cortadella, Toni 54
 Cortés, Àngel 98
 Cortés, Carmen 198
 Cortés, Eloi 92
 Cortés, Júlia 53
 Cortés, Marc 93, 180
 Cortijo, Dani 62
 Costa-Font, Joan 53, 73
 Costa, Ricardo 144
 Costolo, Dick 114, 115, 116
 Cot, Salvador 82, 169, 181
 Crespo, Lluís 181
 Crespo, Martí 53, 136, 137,
 181, 228
 Crestelo, Susana 97
 Cruzado, Xavier 54
 Cucarella, Toni 53
 Cucurella, Eduard 187
 Cucurull, Fèlix 183
 Cuesta, Albert 62, 114, 115,
 116, 117, 119, 154, 181, 186
 Cuní, Josep 51, 75
 Cuyàs, Manuel 142
 Chacón, Carme 68, 77, 144
 Chueca, Jordi 178
-
- D**
-
- Dalmau, Antoni 106, 181, 182
 Dalmau i Ausàs, Jordi 53
 Dalmau i Olivé, Josep 76
 Datzira, David 48
 Dedéu, Bernat 94
 Dellunde, Pilar 73, 191
 Dessmond 74
 Díez, Rosa 68
 Díez, Xavier 53

Dimas, Mark 91
 Dombrovskis, Valdis 133
 Domènech, Eudald 98, 167,
 182, 212
 Domènech, Fran 182
 Domènech i Montaner,
 Lluís 201
 Domingo, David 125, 182
 Domingo, José 91
 Domínguez, Eva 183
 Domínguez, Jaïr 177
 Donaire, José Antonio 38,
 46, 59, 93, 119, 120, 141,
 183, 201
 Dorsey, Jack 115
 Duarte, Carles 32
 Duran, David 136, 137
 Duran Lleida, Josep
 Antoni 65, 132, 189
 Durão Barroso, José
 Manuel 28, 218

E

Elena, Joan Ignasi 126
 El Sayed, Rabei Osman 68
 Ensenyat, Xesca 53
 Escandell, Antoni 220
 Espadaler, Ramon 92, 126
 Espanyol, Ferran 200
 Esparducer, Agustí 75, 183
 Espar, Xesco 202
 Espasa, Dani 202
 Espelt, Ricard 183
 Espot, Santiago 76, 108
 Espriu i Castelló,
 Salvador 64
 Esteve, Antoni 183, 184,
 185, 212
 Évole, Jordi 139, 141, 142

F

Fàbrega, Jaume 53
 Fachin, Albano-Dante 142,
 184
 Farrerons, Meritxell 198
 Farrés, Oriol 106
 Fazzio, Alex 63
 Fernández Clares,
 Víctor 140
 Fernández, David 107, 123,
 124, 126, 134, 252
 Fernández Díaz, Alberto 108
 Fernández Díaz, Jorge 107,
 151, 152, 153, 156, 157
 Fernández, Elliot 53
 Fernández Hermana, Luis
 Ángel 98, 185, 207, 212
 Fernàndez, Roc 185
 Ferran, Oriol 72, 98, 135,
 184, 185, 186
 Ferraté, Gabriel 202
 Ferré, Jordi 53
 Ferrer, Bernat 48, 108, 185
 Ferrer i Gironès,
 Francesc 32, 50
 Ferrer, Josep 106
 Ferrés, Meius 185, 186
 Ferrussola, Marta 108
 Figuera, Anna 75
 Figueras, Carme 66
 Figueres, David 53
 Fillol, Jéssica 215
 Flamerich, Carles 98, 99,
 157, 158
 Flor, Jaume 128
 Foguet, Joan 142
 Foix, Lluís 98, 186, 212
 Folch i Camarasa, Ramon 63
 Folch, Laureà 62, 186

Fons, Ramon 185, 187
 Fontanals, Enric 76
 Fontanals, Pere 53, 187
 Font, Jordi 187
 Font, Maria 198
 Forcadell, Carme 106, 121,
 128
 Forés, Pere 118
 Fornells, Xavier 187, 211
 Fornés, Octavi 53, 54, 202,
 214
 Forn, Joaquim 99, 108
 Forns, Albert 197
 Forns, Ramon 197
 Fortunado, Víctor 86, 187,
 224
 Fortuny, Jordi 140, 142
 Fraga Iribarne, Manuel 157
 Fragoso, Carles 157
 Francisco, Andreu 113, 187
 Franco, Francisco 63
 Franco, Antonio 217
 Franc, Oriol 92
 Freire, Juan 192
 Fuguet, Albert 97
 Fuster, Joan 30

G

Galceran, Maria Teresa 75
 Galí, Jordi 85, 216
 Galindo, Mireia 53
 Galli, Ricardo 229
 Gamonal, Eduard 200
 Gandol, Guillem 108
 Ganyet, Josep 53
 Ganyet, Josep Maria 140,
 141, 145, 154, 188, 201
 García Albiol, Xavier 55

García-Bragado, Ramon 98, 185, 188
 Garcia, Laura 29, 31, 196
 García, Manel 53
 García-Margallo, José Manuel 133, 134
 Garcia-Milà, Pau 188, 191
 García Montero, Luis 14
 García Perdomo, Rubén 63
 García Peris, Daniel 188
 Garcia-Ruiz, Salvador 84, 155, 188
 Garriga, Javier 132
 Garrigós, Robert 178
 Garzón, Baltasar 53, 205, 211, 228
 Gaudí i Cornet, Antoni 64
 Geli, Marina 84, 126
 Gelis, Òscar 23
 Genovès, Ignasi 188
 Gifreu, Josep 15, 33
 Gil, Carme Laura 73, 189
 Gil, Daniel 53
 Gil, Quim 189
 Giner, Enric 53
 Ginesta, Susanna 140, 141, 189
 Girbés, Joan Carles 53
 Gispert, Núria de 121
 Gispert, Roger 198
 Godó, Javier 110
 Gomà, Jaume 201
 Gomà, Joan Ramon 190
 Gomà, Ricard 108
 Gómez, Laura 114
 Gomez, Xavi 54
 Gómez, Xavier 220
 González-Barros, Antonio 190
 González, Felipe 101

González, Fernando 92
 Gordillo, Saül 9, 12, 55, 62, 101, 106, 140, 142, 145, 180, 220, 225
 Gràcia, Oriol 53
 Graells, Jordi 190
 Granados, Roger 75
 Grané, Romuald 220
 Graset, Xavier 142
 Gras, Joan Francesc 72, 190, 191, 204, 219
 Grau, Francesc 202
 Graupera, Jordi 53, 191
 Griley, Yvonne 106
 Grillo, Beppe 18
 Grinyó i Ramos, Claudi 73
 Guadián, Carlos 191, 192, 208, 214, 215
 Guardans Cambó, Ignasi 150
 Güell, Oriol 142
 Guerra, Alfonso 23, 27
 Guerrero, David 198
 Guiu, Lluís 83
 Guix, Xavier 202
 Gumà, Marta 92
 Gunnarsson, Johan 64
 Gutiérrez, Àlex 80, 82, 191
 Gutiérrez, Jose Manuel 219
 Gutiérrez-Rubí, Antoni 191, 208

H

Hayden, Caitlin 130
 Hereu, Jordi 67, 108, 110
 Hermoso, Toni 118, 192
 Hernández, Enric 101
 Hernández, Meritxell 198

Hernàndez Vicens, Hèctor 40, 173
 Herrera, Joan 123, 124, 126
 Herrero de Miñón, Miguel 148
 Herrero, Toñi 180, 195
 Hinojo, Àlex 192
 Hípola, Pedro 225
 Huertas Claveria, Josep Maria 19
 Huguet, Josep 66, 84, 205, 214

I

Iarlori, Emilio 200, 209
 Ibàñez, Toni 38, 53, 192
 Ibarretxe, Juan José 43, 68, 100, 222
 Iceta, Miquel 59, 192
 Iglesias, Mar 98
 Iglesias, Marcelino 74
 Inglés, Anna 202
 Iparraguirre, Jordi 172, 193
 Irazzo, Pau 193, 194
 Isern, Joan Josep 30, 53, 194, 202
 Izquierdo, Juan Víctor 94
 Izquierdo, Oriol 30, 53, 194, 202

J

Jané, Carmen 180, 195
 Jané, Montse 227
 Jardí, Enric 123
 Jiménez, Mar 94
 Joan Carles I 145

Joan, Joel 40, 50, 73, 166, 173
 Jobs, Steve 167
 Jofra, Joan 42, 71, 98, 195, 228
 Jordà, Alain 187
 Jordana, Joan 187
 Jover, Josep 195
 Joyce, James 202
 Julià, Arnau 200
 Julià, Daniel 195, 196, 201, 229
 Juliana, Enric 73, 107, 142
 Junqueras, Oriol 61, 73, 75, 77, 105, 106, 123, 124, 126, 134, 176, 186
 Justel, Santiago 125

K

Kelly, Kevin 218
 King, Martin Luther 75, 192

L

Lagunas, Aitor 180
 la Iglesia, Àlex de 195
 Laporta, Joan 77, 78, 97, 110, 216
 Lara, Sergi 40, 173
 Lee, Dídac 196
 Levy, Pierre 218
 Lobo i Gil, Ricard 73
 Lombarte, Àngel 53
 López Bofill, Hèctor 73
 López, Eduard 216
 López, Joan 132
 López, Mònica 196
 López, Patxi 100

López Tena, Alfons 73, 77, 78, 95, 96, 97, 101, 108, 123, 124
 los Llanos de Luna, María de 131, 147
 Lozano, Mabel 92
 Luján, Rafel 198
 Lumberras, Alberto 17
 Llabina, Núria 198
 Lladó, Oriol 140, 141, 142, 196
 Llaneras, Kiko 120, 121
 Llansana, Marina 218
 Llauger, Miquel Àngel 221
 Llobet, Xavier 195
 Llorens, Sergi 196, 197
 Lloreta, Albert 200, 209
 Lloret, Oriol 197
 Lloret, Roger 90, 91, 197, 209
 Llovet, Lluís 53
 Lluch, Enric 63

M

Macià, Miquel 34, 35, 72, 79, 80, 81, 100, 120, 181, 191, 199, 220
 Madí, David 55, 56, 61, 121, 124
 Mainat, Josep Maria 202
 Malkic, Abdurrahman 222
 Mandela, Nelson 147
 Mangouras, Apostolos 147
 Maragall, Ernest 148
 Maragall, Joan 122
 Maragall, Pasqual 16, 23, 26, 27, 28, 29, 42, 43, 44, 47, 49, 51, 54, 55, 65, 66, 67, 77, 96, 121, 188, 199, 224, 226
 Marco, Júlia 198

March, Enric H. 221
 Maresma, Assumpció 32, 34, 80, 98, 99, 181, 184, 194, 199, 206
 Marin, Imma 202
 Marín i Puigpelat, Jordi 199
 Marín, Manuel 55
 Marín, Óscar 17
 Martí, David 200
 Martí, Fèlix 53, 73, 106, 222
 Martí i Castell, Isabel-Helena 73
 Martí i Mercadal, Josep A. 73
 Martí, Isabel 106
 Martí, Jordi 108
 Martín-Borregón, David 155, 199, 225
 Martín-Borregón, Eduard 199, 200, 225
 Martín, Carles 187
 Martínez, Albert 142
 Martínez, Álvaro 200, 209
 Martínez de Galinsoga, Luis 152, 153, 154
 Martínez, Guillem 142
 Martínez Llorach, Josep Anton 75
 Martinez, Marc 142
 Martínez-Sampere, Rocío 126
 Martínez, Sílvia 53
 Martin Gamisans, Miquel 94, 210
 Martín, Ignacio 132
 Martí, Pere 106, 142
 Martí, Tomeu 106
 Martorell, Xavier 146
 Masana, Lluís 202

Mas, Artur 16, 19, 28, 29,
43, 44, 48, 50, 51, 53, 60,
65, 67, 71, 72, 95, 99, 105,
106, 108, 109, 110, 118, 119,
121, 122, 123, 124, 125, 126,
127, 132, 134, 144, 145, 147,
148, 151, 152, 154, 156, 158,
167, 199, 201, 214, 218

Mascarell, Ferran 65, 108

Masdéu, Jaume 200

Masdéu, Núria 53, 61

Masip, Pere 125

Mas, Jordi 98, 118, 200

Matas, Jaume 145

Mayor, Leonor 132

Medrán, Albert 53, 61, 92,
200, 201

Mejuto, Manuel 44

Melcior, Roger 201

Mena, Joan 126

Méndez, Miguel Àngel 180

Menduiña, Xavier 93, 201,
202

Merkel, Angela 158

Meroño, Pere 202

Mesquida, Biel 30, 32, 194,
202, 221

Micó, Josep Lluís 125, 202

Mieras, Caterina 65

Milan, Trina 62, 202

Milà, Salvador 65

Milla, Héctor 223

Millà, Martina 202

Miller, Arthur 99

Mimbreo, Antonio 201

Miralles Rossinyol, Joan 53

Miras, Marc 108

Mir, Josep 53

Miró, Carles 53, 202, 203

Miró, David 142

Mir, Xavier 53, 54, 202, 214

Mitterrand, Danielle 222

Modernet de Merda 203

Mohedano, Fabián 148

Molina, Tomàs 87

Moliní, Eugenio 201

Molist, Mercè 38, 42, 72,
98, 157, 203, 204

Molsosa, Pep 53

Monerris, Lluís 53

Monge, Xavier 108

Montero, Luis García 14

Montes, Joan 53

Montes, Pep 53

Montilla, José 16, 23, 26, 28,
29, 49, 53, 66, 67, 72, 78,
106, 110, 168, 188, 192, 218

Montoto, Carles 118

Montoya, Xevi 171, 200

Montserrat, David de 98,
153, 204, 227

Monturiol, Marta 62

Monzó, Quim 128, 140, 228

Móra, Carles 77, 96

Mora, Ignasi 53

Morell, Oriol 36, 176, 204,
221

Moreno, Francesc 132

Moreno, Gustau 38, 204

Morgades, David 74, 75,
204, 220

Morral, Antoni 106

Moya, Félix de 225

Muixí, Xavier 198

Mundó, Carles 37, 104

Munny, William 53

Muñoz, Albert 180, 198

Muñoz, Bartomeu 100

Muñoz, Lourdes 67, 205

Muñoz, Pere 53

Muñoz, Sergi 125

N

Nadal, Joaquim 29, 101, 205,
212, 216

Nadal, Manel 113

Nadal, Rafael 101

Nafria, Ismael 205

Navarro, Gustau 53, 205

Navarro, Pere 123, 124, 129,
147, 148, 154

Nieva, Àngel 62

Noguer, Miquel 142

Novella, Antonio 63, 166

Nubiola i Herda, Josep
Maria 73

O

Obama, Barack 75, 76, 123,
130, 158, 186

Olivan, Roberto 202

Oliveres, Arcadi 222

Oliveres i Terrades,
Narcís 73

Om, Albert 202

d'Ors, Eugeni 9

Ortega, Joana 108

Ortí Guàrdia, Alfons 73

Orti, Jaume 54, 202, 214

Otamendi, Martxelo 25, 207

Otegui, Arnaldo 24

P

Padró i Miquel, Gerard 85,
216

Pagès, Àngel 53

Palà, Roger 142, 205

Paluzie, Elisenda 73, 75, 106
 Pallarès, Isabel 73
 Pàmies, Víctor 205, 206
 Panadero, Xavier 157
 Panadès, Toni 198, 204
 Pardo Kuklinski, Hugo 218
 Pardos, José Luis 212
 Pari, Simona 222
 Parreño, David 118, 206, 211
 Parrilla, Valentí 54
 Partal, Vicent 25, 31, 32, 34, 36, 42, 51, 52, 72, 80, 82, 98, 99, 140, 141, 142, 152, 153, 169, 179, 181, 184, 189, 194, 199, 203, 206, 207, 212, 218, 227, 228
 Passola, Isona 71, 90, 201, 235
 Passolas, Joan 106
 Pastor, Ana 144
 Pastó, Xavier 83, 176, 207
 Patau, Josep 83
 Pedrolo, Manuel de 30
 Peiró, Karma 98, 200, 207
 Peltzer, Gonzalo 208
 Pellicer, Miquel 62, 180
 Peraire Soler, Isaac 62
 Pereira, Albert 152
 Pérez Payarols, Jaume 201
 Pérez Rubalcaba, Alfredo 24, 144, 148, 192
 Pérez, Susana 125
 Pericay, Gaspar 88
 Perramon, Ignasi 106
 Petinal, Lara 108
 Peytibi, Xavier 192, 208
 Piany, Victòria 183, 184
 Picazo, Sergi 142
 Pifarré, Marc 167, 208
 Pijuan, Josep Maria 147
 Pinart, Neus 125

Piqué, Emma 38, 192
 Piqué, Josep 24, 67
 Piquer, Marc 198
 Piqué, Toni 208
 Plana, Albert 90, 91, 209
 Planas, Jaume 53
 Planas, Pablo 132
 Planella, Pere 166, 173
 Planes, Ignasi 108
 Plans Soriano, Albert 40, 173
 Poderoso, Àlex 209
 Polo, Francisco 92
 Polo, José 198
 Polo, Oriol 73
 Pons, Agustí 53
 Porcar, Josep 53, 221
 Portabella, Jordi 32, 108, 110
 Porta, Jordi 219
 Portet, Quimi 53
 Postel, Jon 165
 Pous, Laura 133, 218
 Poveda, Josep 75
 Pozo, Joan Manuel del 66
 Prat, Imma 106
 Prenafeta, Lluís 100
 Presseguer, Raül 209
 Primo de Rivera, Miguel 228
 Pros, Jaume 53
 Pueyo, Miquel 173, 209, 229
 Pugès, Pere 106
 Puig, Àlex 94, 210
 Puigcarbó, Francesc 53
 Puigcercós, Joan 26, 27, 51, 77, 94, 108, 214
 Puigcorbé, Juanjo 128
 Puigdemont, Carles 41, 67, 187, 211
 Puig, Felip 107, 109, 121, 157, 158

Puig, Ferran 106
 Puig, Joan 61, 108, 210
 Puigneró, Jordi 157
 Puig, Oriol 187
 Puig, Pep 71, 210, 211
 Puigvert, Anna 73
 Pujol Ferrusola, Oriol 108, 146
 Pujol, Jordi 15, 16, 23, 27, 28, 40, 43, 48, 63, 95, 96, 124, 132, 146, 152, 194, 212, 224
 Pujol, Josep 53

Q

Queralto, Daniel José 211
 Querejeta, Elías 24
 Querol, Raquel 215
 Quintà, Alfons 132, 151
 Quintana, Yolanda 17, 105

R

Radó, Ramon 53
 Rahola, Pilar 140
 Rajoy, Mariano 19, 24, 25, 26, 28, 42, 65, 100, 101, 105, 119, 121, 123, 126, 130, 131, 136, 144, 145, 148, 156, 157
 Rallo, Robert 211, 212
 Ramentol, Santiago 99
 Ramírez, Pedro J. 210
 Rañé, Josep Maria 65
 Rato, Rodrigo 24, 134
 Rattray, Ben 91
 Reales, Lluís 98, 212
 Regojo, José Luis 221

Reig, Dolors 201, 212
 Reig, Joan 202
 Renyer, Jaume 53, 73
 Requejo, Ferran 172
 Reventós, Laia 39
 Rheingold, Howard 212, 218
 Rial, Moisès 187
 Ribas, Cristina 98, 141, 213, 228
 Riba, Tian 142
 Ribera, Carles 142
 Ribera, Francesc 101
 Ribera, Raimon 201
 Ribet, Joan 53
 Ribó, Rafael 212
 Ribot, Rafael de 166
 Ridao, Joan 67
 Riera, Lluís 167
 Riera, Pep 106
 Riera, Pere 205
 Rigau, Irene 92, 145
 Risquete, Jaume 94
 Ritort, Josep 37
 Riu, Manel 213
 Rius Bonjorn, Jordi 187
 Rius, Xavier 213
 Rivas, Francisco Javier 132
 Rivera, Albert 66, 67, 123, 147, 148
 Robles, Antonio 66
 Roca, Genís 160, 201, 213, 214
 Roca, Marc 53, 54, 202, 214, 220
 Roca, Maria Mercè 50, 73
 Roca, Miquel 148
 Rodón, Maurici 198
 Rodríguez, Clara 125
 Rodríguez Ibarra, Juan Carlos 74

Rodríguez, Jose 192, 208, 214, 215
 Rodríguez Zapatero, José Luis 23, 25, 26, 27, 28, 42, 44, 48, 49, 50, 51, 53, 65, 66, 68, 74, 95, 101, 143, 144, 205
 Roig, Albert 38
 Roig, Raymond 130
 Román, David 151
 Romero, Rocío 198
 Romeu, Josep 74
 Romeva, Raúl 62, 67, 215
 Ros, Àngel 126
 Rosell, Sandro 202
 Rosenfeld, Anna 128, 215
 Rosés, Joan 215
 Rosselló, Martí 53
 Rovira, Edgar 120, 121
 Rovira, Marta 105, 186
 Roy, Mir 213
 Royo, Albert 73
 Rubianes, Pepe 67
 Rubio, Miquel 92
 Ruiz, Kim 202
 Rútia, Carles 152

S

Sabata, Mònica 50, 53
 Sabaté, Jordi 180
 Sabaté, Xavier 66
 Sáez, Albert 48, 49, 142
 Sáez, Emilio 207
 Saiz, Alberto 100
 Sala, Adrià 89, 144, 215
 Sala, Joan 89, 144, 215
 Sala i Martín, Xavier 85, 215
 Sala, Jonàs 89, 144, 215

Salamé, Albert 216
 Salat, Jordi 53
 Sala, Toni 53, 203
 Sales Porta, Ton 73
 Salicrú, Joan 216
 Salip, Meritxell 53
 Salmond, Alex 76
 Sàlvia, Jordi 216
 Sallas, Oriol 106, 128
 Sallés, Quico 79, 142, 216
 Samarah, Tarik 222
 Sánchez Almeida, Carlos 216
 Sanchez, America 30, 99
 Sánchez-Camacho, Alícia 105, 123, 147, 148
 Sánchez, Cèsar 180
 Sánchez del Río, Carlos 225
 Sànchez, Jordi 106
 Sánchez, Víctor M. 132
 Sanford, Mark 114
 Sanjuan, Valentí 62, 94
 Sanmartí, Valero 216, 217
 Sanromà, Manel 72, 167, 208, 217
 Santa, Cristina 202
 Santervás, Alejandro 200
 Santinoli, Mario 217
 Sanz Roldán, Félix 100, 131
 Saperas, Miquel 72, 98, 217
 Sarroca, Sarai 198
 Sastre, Narcís 53
 Satorres, David 198
 Saura, Joan 23, 27, 28, 67
 Saurí, Lluís 53
 Scolari, Carlos 217, 218
 Segura, Albert 133, 218
 Sellarès, Mònica 36
 Sellarès, Miquel 36, 42, 80, 106, 123, 218, 222

Sellas, Toni 202
 Selleck, Tom 217
 Serena, Marc 62
 Serra, Artur 98, 191, 219
 Serrabassa, Miquel 176, 219, 220
 Serra, Joan 128
 Serra, Màrius 153
 Serrano, Anna 142
 Serra, Oleguer 219
 Serra, Teresa 98
 Sesé, Gerard 74
 Shirky, Clay 17
 Sibina, Marta 184
 Siccardi, Xiana 132
 Sierra, Enric 220
 Siles, Encarna 220
 Simó, Anna 66
 Siurana, Antoni 65
 Snowden, Edward 18, 235
 Snyder, Gary 221
 Solà, Carles 65, 185
 Solana, Anna 180, 198
 Solano, Daniel 220
 Solano, Xavier 53, 73, 220
 Soler, Agustí 106
 Soler Martí, Joan 117, 118, 119, 221
 Soler, Oriol 53, 201
 Soler, Toni 108, 140, 142
 Soler Turu, Lluís 60
 Sort, Josep 53, 74, 221
 Stevenson, R.L. 221
 Stone, Biz 115
 Strubell i Trueta, Miquel 73, 77, 106
 Strubell i Trueta, Toni 83
 Suau, Jaume 125
 Subirana, Jaume 53, 194, 221

Sureda, Guillem 36, 176, 204, 221, 222

T

Tàpia, Joan 212
 Tardà, Joan 106, 134
 Tarradellas, Josep 26, 184
 Tascón, Mario 17, 105
 Teixidor, Marc 202
 Tercero, Alejandro 132
 Tercero, Daniel 132
 Termes, Ignasi 128
 Terradellas, Víctor 75, 222
 Terribas, Mònica 51
 Terricabras, Josep Maria 53, 148
 Tibau, Jesús M. 53, 62
 Tomàs, Neus 142
 Toret, Javier 17, 109
 Torras, Tià 125
 Torrelles, Àngel Daniel 153
 Torrents, Ramon 118
 Torrents, Ricard 221
 Torres, Carlos de 212
 Torres, Jordi 178
 Torres, Pere 164
 Torres, Santi 53
 Torretta, Simona 222
 Tost, Gina 140, 141, 223
 Touzón, Natàlia 39, 223
 Tree, Matthew 83
 Tremosa, Ramon 53, 72, 106, 223
 Tresserras, Joan Manuel 37, 99, 119, 154, 205
 Trias, Xavier 92, 108, 110, 147, 214
 Trigo, Xulio Ricardo 53

Triviño, Jonatan 187
 Tubella, Imma 53, 223, 224
 Tugues, Ferriol 86, 187, 224
 Tura, Montserrat 84, 112, 205
 Tusón, Miquel 62

U

Udina, Arnau 199, 225
 Urbea, Jordi 145
 Urdangarin, Iñaki 146
 Ustrell, Jordi 225

V

Valimañas Recort, Ramon 73
 Valverde, Llorenç 98, 225, 229
 Vallès, Tina 53, 221
 Valls, Esteve 36
 Valls, Jordi 65, 98, 225
 Valls, Miquel 88
 Vallvé i Ribera, Joan 73
 Van Eyle, Jil 62
 Vaqué, Ricard 32, 98, 226
 Varela, Juan 25, 26, 27, 28, 30, 55
 Vázquez, Ariadna 216
 Vázquez, Jordi 84, 229
 Veà, Andreu 166, 174, 228
 Veà, Joaquim 228
 Vendrell, Joan 140
 Vendrell, Jordi 167, 195, 207, 227, 228, 229
 Vendrell, Xavier 65, 66, 94
 Ventalló, Quico 53

Ventura, Jaume 85, 216
 Ventura, Núria 126
 Verdaguer, Roger 114
 Verdura, Jordi 53
 Viadel, Francesc 125
 Via, Jordi 106
 Vidal-Folch, Ignacio 132
 Vidal, Marc 38, 39, 53, 220, 228
 Vidal-Quadras, Aleix 212
 Vigo, Pere 185
 Vilà, Carles 53
 Vila i Casas, Enric 73
 Vila i Lusilla, Albert 53
 Vilanova, Jordi 228, 229
 Vila, Pau 57
 Vila, Pep 205
 Vilarnau, Joan 118
 Vilar, Pep 67
 Villatoro, Vicenç 49, 195
 Villoslada, Benjamí 229

Vinyals, Xavier 73
 Violant, Josep Maria 106
 Vives, Antoni 106
 Vives Leal, Núria 190
 Vives, Narcís 231
 Vizcaino, Alexis 220
 Vizcarra, Joan 202
 Voltas, Eduard 25, 142, 152, 155, 201

W

Wagensberg, Jorge 201
 Wales, Jimmy 64, 102
 Wert, José Ignacio 71, 92, 145, 147, 154
 Wilson, Woodrow 84, 85, 86, 215
 William Carnes, Jordi 65
 Winer, Dave 29

X

Xicoy, Enric 125
 Ximenis, Josep Manel 75, 76, 77, 106

Y

Yeste, Elena 125
 Yglesias, Georgina 53
 Yzaguirre, Lluís de 117, 231

Z

Zaera, Manel 53
 Zamora, Isaac 53
 Zaplana, Eduardo 24
 Zaragoza, José 60

Bibliografia

- ALEXANDRE, Víctor (2006): *TV3 a traïció*. Barcelona. Proa.
- ANDREU, Josep; BONÀS, Rosa; CANET, Francesc; CAÑIGUERÀ, Laia; CERDÀ, Agustí; OLIVA, Georgina; PUIG, Joan; PUIGCERCÓS, Joan; RAMON, Jordi; TARDÀ, Joan (2008): *El més calent al front de Madrid*. Barcelona. Meteora.
- AZNAR, José María (2013): *El compromiso del poder. Memorias II*. Barcelona. Planeta.
- BARGALLÓ, Josep (2006): *Una pàtria sòlida en el temps*. Barcelona. La Magrana.
- BEL, Germà (2011): *Espanya, capital París*. Barcelona. La Campana.
- BEL, Germà (2013): *Anatomia d'un desengany*. Barcelona. Ediciones Destino.
- BEN MHENNI, Lina (2011): *La revolución de la dignidad*. Barcelona. Ediciones Destino.
- BENACH, Ernest (2007): *Paraules del President Ernest Benach i Pascual. Recull d'intervencions de la VII legislatura*. Barcelona. Parlament de Catalunya.
- BENACH, Ernest (2010): *#Política2.0*. Barcelona. Angle Editorial.
- BUCH, Roger (2007): *L'esquerra independentista avui*. Barcelona. Columna.
- CABRERA, Lluís (2010): *Catalunya serà impura o no serà*. Barcelona. Pòrtic.
- CASTELLS, Manuel (2009): *Comunicación y poder*. Madrid. Alianza Editorial.
- COBO, Silvia (2012): *Internet para periodistas*. Barcelona. Editorial UOC.
- DOMÈNECH, Fran (2012): *Miccionari. Mots nuls per pixar-se de riure. O no*. Barcelona. Columna.
- ESCALONA, Núria (2013): *#Digitalk Del màrqueting directe a la comunicació 2.0*. Barcelona. Editorial UOC.
- FALGUERA, Oriol; PASSADA, Joan-Marc (2009): *Cent anys d'estelada. Un segle d'iconografia independentista*. Barcelona. Cim Edicions.
- FERNÁNDEZ, Josep-Anton (2008): *El malestar en la cultura catalana*. Barcelona. Empúries.
- FERRER, Bernat (2011): *Converses amb Oriol Junqueras*. Barcelona. Viena Edicions.
- GABANCHO, Patrícia (2007): *El preu de ser catalans*. Barcelona. Meteora.
- GABANCHO, Patrícia (2010): *Joan Laporta. De la presidència del Barça al Palau de la Generalitat*. Barcelona. Columna Edicions.
- GARCIA, Laura (2005): *El Carmel, ferida oberta. De l'esvoranc al 3%*. Barcelona. Mina.
- GENDRAU, Pere (2007): *L'Estatut. Km 0*. Berga. Edicions de L'Albi.

- GIMENO, Josep (2011): *Informe Diagonal o com aturar l'independentisme*. Barcelona. A Contra Vent Editors.
- GORDILLO, Saül (2007): *Nació.cat*. Barcelona. Mina.
- GORDILLO, Saül (2010): *Superperiodistes en l'era de la sobreinformació*. Barcelona. Editorial UOC.
- GUERRA, Alfonso (2013): *Una página difícil de arrancar*. Barcelona. Planeta.
- GUIBERNAU, Montserrat (2009): *Per un catalanisme cosmopolita*. Barcelona. Angle Editorial.
- GUINJOAN, Marc; RODON, Toni; SANJAUME, Marc (2013): *Catalunya, un pas endavant*. Barcelona. Angle Editorial.
- HOMS, Francesc (2010): *Dret a decidir. Estació concert*. Barcelona. Editorial Base.
- HUERTAS, Josep Maria (1997): *Cada taula, un Vietnam*. Barcelona. La Magrana.
- IBÀÑEZ, Toni; PIQUÉ, Emma (2006): *L'oracle imminent*. Alzira. Bromera.
- IBÀÑEZ, Toni (coordinador) (2008): *La catòfira literària 08. Primera antologia de blogs en català*. Valls. Edicions Cossetània.
- ICETA, Miquel (2007): *Catalanisme federalista*. Barcelona. Fundació Rafael Campalans.
- JÒDAR, Julià de; FERNÁNDEZ, David (2012): *Cop de CUP*. Barcelona. Editorial Mina.
- JULIANA, Enric (2006): *La España de los pingüinos*. Barcelona. Ediciones Destino.
- LLORENTE, Ignasi (2012): *A la recerca del benestar. Independentisme racional versus nacionalisme emocional*. Barcelona. Angle Editorial.
- MACIÀ, Miquel (2009): *Ramon Tremosa. El sobiranisme necessari*. La Garriga. Malhivern.
- MACKINNON, Rebecca (2012): *No sin nuestro consentimiento*. Barcelona. Deusto.
- MADÍ, David (2007): *Democràcia a sang freda*. Barcelona. Mina.
- MARAGALL, Pasqual (2008): *Oda inacabada. Memòries*. Barcelona. La Magrana.
- MARTÍ, Pere (2013): *El dia que Catalunya va dir prou*. Barcelona. Columna.
- MARTÍNEZ GUTIÉRREZ, Fátima (2013): *Los nuevos medios y el periodismo de medios sociales*. Madrid. Universidad Complutense de Madrid. Facultad de Ciencias de la Información (PDF).
- MERCADER, Jordi (2008): *Mil dies amb PM. Crònica viscuda de la presidència de Pasqual Maragall*. Barcelona. La Magrana.
- MESQUIDA, Biel (2005): *Homersea*. Barcelona. Vilaweb.
- MICÓ, Josep Lluís (2012): *Ciberètica. TIC i canvi de valors*. Barcelona. Editorial Barcino.
- MIR I OLIVERAS, Xavier (2007): *Vostè té un problema i aquest problema es diu PSC*. Lulu.com.
- MOROZOV, Evgeny (2011): *El desengaño de internet*. Barcelona. Ediciones Destino.
- PAIRÓ, Gisela (2007): *Corredor de fons. Retrat de Joan Puigcercós*. Barcelona. Edicions Dau.
- PALÀ, Roger (2012): *Mots incendiaris. Recull d'articles (2007-2011)*. Barcelona. Lo Diable Gros.
- PARTAL, Vicent; OTAMENDI, Martxelo; VOLTAS, Eduard (2004): *11-M. El periodisme en crisi*. Barcelona. Ara Llibres.
- PARTAL, Vicent (2013): *A un pam de la independència*. Barcelona. RBA La Magrana.
- PRENAFETA, Lluís (2010): *El malson. Quan la realitat supera la ficció*. Barcelona. Columna Edicions.
- POLO, Fernando; POLO, Juan Luis (2012): *#socialholic*. Barcelona. Planeta.
- PUIGCERCÓS, Joan (2008): *Generació.cat*. Barcelona. Proa.
- PUJOL, Jordi; CUYÀS, Manuel (col·laborador) (2011): *Memòries. De la bonança a un repte nou (1993-2011)*. Barcelona. Proa.

BIBLIOGRAFIA

- PUYAL, Joaquim Maria (2011): *Aicnàlubma*. Barcelona. Columna.
- RAHOLA, Pilar (2010): *La màscara del rei Artur*. Barcelona. La Magrana.
- REIG, Dolors (2012): *Socionomía. ¿Vas a perder-te la revolución social?* Barcelona. Ediciones Deusto.
- RIBA, Tian (2013): *Camí sense retorn. Crònica d'una revolució*. Barcelona. La Mansarda
- RIDAO, Joan (2007): *El Pla B. L'estratègia cap a la sobirania*. Barcelona. Mina.
- RIDAO, Joan (2011): *Cataluya i Espanya, l'encaix impossible*. Barcelona. Proa.
- RIU, Manel; ROY, Mir (2008): *Em dic Mireia (i el meu cony es diu Carlitos)*. Valls. Edicions Cos-setània.
- ROSENFELD, Ana; SERRA, Joan (2014): *17:14. L'hora del poble. Com vam fer la Via Catalana*. Barcelona. Ara Llibres.
- RT#15M, Grup Editor (2011): *RT#15M. Connectades a la xarxa, coordinades a les places*. Barcelona. La Ciutat Invisible, Setmanari de Comunicació Directa, Claraboia Audiovisual.
- SÁEZ, Albert (2005): *El futur del nacionalisme. Cap a on va la política en el postpujolisme*. Barcelona. Columna.
- SALINER, Càrol (ed.) (2010): *10/07/10. Jo hi vaig ser*. Barcelona. Ara Llibres.
- SANMARTÍ, Valero (2013): *Jo només il·lumino la catalana terra*. Barcelona. Editorial Males Herbes.
- SERRANO, Ivan (2013): *De la nació a l'estat*. Barcelona. Angle Editorial.
- SERRAT, Carles (2006): *La dona tenaç. Retrat de Montserrat Tura*. Barcelona. Edicions Dau.
- SOL, Sergi (2011): *Algú ho havia de dir. L'esquerra nacional postelectoral*. Barcelona. Llibres de l'Índex
- SOLANO, Xavier (2007): *El mirall escocès*. Barcelona. Dèria Editors. La Magrana
- TASCÓN, Mario; QUINTANA, Yolanda (2012): *Ciberactivismo. Las nuevas revoluciones de las multitudes conectadas*. Madrid, Catarata.
- TREMOSA, Ramon (2006). *Estatut, aeroports i ports de peix al cove*. València. Edicions 3i4.
- TODOROV, Tzvetan (2012): *Los enemigos íntimos de la democracia*. Barcelona. Galaxia Gutenberg
- VALLBONA, Rafael (2007): *Jo he servit el tripartit. Docudrama d'un ex de Maragall*. Barcelona. L'esfera dels llibres.
- VEÀ, Andreu (2013): *Cómo creamos internet*. Barcelona. Península.
- VILLATORO, Vicenç (2005): *Catalunya després del tripartit. Una visió nacionalista*. Barcelona. Columna.
- VILLATORO, Vicenç (2007): *L'engany. El segon tripartit o la desnacionalització de Catalunya*. Barcelona. Columna.

Agraïments

A la gent amb qui he compartit projectes durant aquests anys enriquidors a Internet i amb qui he après i segueixo aprenent treballant-hi, i als que m'han ajudat d'alguna o altra manera en aquest assaig: Oriol Burgada, Joan Camp, Enric Canela, Liz Castro, Ferran Civit, Martí Crespo, Antoni Esteve, Oriol Ferran, Joan Francesc Gras, Miquel Macià, Assumpció Maresma, Eduard Martín-Borregón, Núria Martínez, Josep Lluís Micó, David Parreño, Vicent Partal, Gaspar Pericay, Àlex Poderoso, Jordi Pueyo, Carles Puigdemont, Anna Rosenfeld, Albert Segura, Daniel Solano, Joan Soler, Arnau Udina, Gemma Ustrell i Marc Vidal.

Als amics Joan Pujadas i Josep Ferrer, per les passions compartides i per la seva generositat i complicitat.

ull agrair la confiança d'en Saül Gordillo en proposar l'edició de *Sobirania.cat* a Crea't edicions, un projecte que ha acabat prenent forma mentre s'anaven maquetant els textos i revisant les galerades d'aquest primer llibre que ara teniu a les mans.

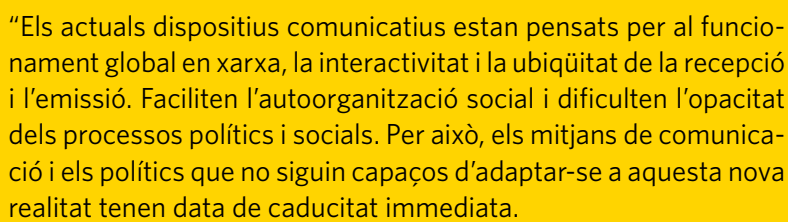
La coneixença amb en Saül és de temps pre-digital —amb la càmera rèflex penjada al coll, una mà dins la bossa buscant un rodet i la llibreta de notes sota el braç— seguint una informació per a El Punt o una exclusiva alt-maresmenca per a *Repòrter*. Coincidim, també, col·laborant en les primeres experiències de publicació electrònica amb les edicions locals de Vilaweb, quan era habitual que els protagonistes de les notícies et demanessin una còpia impresa per saber què es deia d'ells a Internet.

Aquests últims deu anys ens hem anat trobant i seguint, de prop o des de la distància, la poca que permet el món digital. I per un seguit de casualitats —entre les quals, la recent revifada d'Els Llibres del Setciències— ens retrobem amb la proposta de portar al paper com s'ha articulat el procés sobiranista des de les xarxes i l'evolució que han fet Internet i els seus usos en aquesta darrera dècada.

Transferir a un suport de paper allò que ha nascut i crescut a les xarxes digitals no és una reivindicació nostàlgica ni una acció poc ecològica: és l'aposta i el convenciment del valor que tenen els llibres en la nostra cultura. I en aquesta impressió de bits situem la voluntat de Crea't edicions.

Acabo agraint el suport incondicional de les Isabels i la Marta. Els bons consells de l'Eduard i en David. I la bona feina d'en Txeni. Pau i bits!

Oriol Ferran i Riera
@orionferran

La crònica de Saül Gordillo és el relat més complet i documentat sobre el paper del ciberactivisme polític en l'articulació de la revol·ta democràtica que ha fet possible l'èxit del moviment sobiranista a Catalunya".

ISBN 978-84-942772-0-7

